

วารสารนวัตกรรมการบริหารและการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

JOURNAL OF ADMINISTRATIVE AND MANAGEMENT INNOVATION,
RAJAMANGALA UNIVERSITY OF TECHNOLOGY RATTANAKOSIN

วารสารปีที่ 13 ฉบับที่ 1 มกราคม – เมษายน 2568

Volume 13 Number 1 January – April 2025

ISSN 3057-1758 (ONLINE)

วารสารนวัตกรรมการบริหารและการจัดการ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

Journal of Administrative and Management Innovation,
Rajamangala University of Technology Rattanakosin

วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

ปีที่ 13 ฉบับที่ 1 มกราคม - เมษายน 2568

Vol. 13 No. 1 January - April 2025

เจ้าของ

วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

บรรณาธิการ

ดร.วิทยา เจียรพันธุ์ (ศูนย์วิจัยอาชีวศึกษาศาสนาการมองจังหวัด
นนทบุรี (ศว.นน.))

ที่ปรึกษา

ศ.ดร.วรเดช จันทรศร
รศ.ดร.อุดมวิทย์ ไชยสกุลเกียรติ
รศ.ดร.เพ็ญศรี ฉิรินัง
ผศ.ดร.กอบกุล จันทรโคติก
ผศ.ดร.ศิริวัฒน์ เปลี่ยนบางยาง
ดร.วิทยา เจียรพันธุ์
ดร.รพี ม่วงนนท์
ดร.อำนวยการ บุญรัตน์ไผ่
ดร.วัชรินทร์ วรินทร์กษะ

กองบรรณาธิการ

รศ.ดร.นิยม รัฐอมฤต (ม.ธรรมศาสตร์)
รศ.ดร.จุมพล หนีพานิช (ม.รังสิต)
รศ.ดร.ชมภูษ ทุ่นนาค (มสธ.)
รศ.ดร.ดำรงศักดิ์ จันทอทัย (ม.รามคำแหง)
รศ.ดร.ดวงตา สราญรัมย์ (ม.ราชพฤกษ์)
รศ.ดร.ศิริรัตน์ ชุณหคล้าย (ม.มหิดล)
รศ.ดร.เพ็ญศรี ฉิรินัง (มทร.รัตนโกสินทร์)
ผศ.ดร.พันธ์ศักดิ์ พลสารมัย (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย)
ผศ.ดร.สมคิด ดวงจักร (มรภ.บ้านจอมบึง)
ผศ.ดร.ศิริวัฒน์ เปลี่ยนบางยาง (มทร.รัตนโกสินทร์)
ดร.รักเกียรติ หงส์ทอง (มรภ.เพชรบุรี)
ดร.สุภาพร เฟ่งพิศ (มทร.รัตนโกสินทร์)

ข้อมูลติดต่อ

วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์
96 หมู่ 3 ถ.พุทธมณฑลสาย 5 ต.ศาลายา
อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม 73170
โทรศัพท์/โทรสาร 02-441-6067

ข้อความและบทความในวารสารนวัตกรรมการบริหารและการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ เป็นแนวคิดของผู้เขียน ไม่ใช่ความคิดเห็นและความรับผิดชอบของคณะผู้จัดทำ บรรณาธิการ กองบรรณาธิการ วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

วารสารนวัตกรรมการบริหารและการจัดการ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

Journal of Administrative and Management Innovation,

Rajamangala University of Technology Rattanakosin

วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

ปีที่ 13 ฉบับที่ 1 มกราคม - เมษายน 2568

Vol. 13 No. 1 January - April 2025

ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณากลับกรองบทความ

ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.สุเทพ เชาวลิตร
ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร.พันธุ์ทิพย์ रामसुत
ศาสตราจารย์ ดร.พิชิต พิทักษ์เทพสมบัติ
ศาสตราจารย์ ดร.อัมพร อารังลักษณ์
ศาสตราจารย์ ดร.ศรีสมบัติ โชคประจักษ์ชัด
ศาสตราจารย์ ดร.กฤษ เพิ่มทันจิตต์
ศาสตราจารย์ ดร.สุนทร บุญญาธิการ
ศาสตราจารย์ น.ท.ดร.สุมิตร สุวรรณ
ศาสตราจารย์ ดร.วิสุทธิ วิจิตรพัชรภรณ์
ศาสตราจารย์ ดร.ภาวิน ชินะโชติ
ศาสตราจารย์ ดร.อภิชัย พันธเสน
ศาสตราจารย์ ดร.อริสฤทธิ์ นุชนนทร
รองศาสตราจารย์ ดร.อดิพร เกิดเรือง
รองศาสตราจารย์ ดร.สุขุมวิทย์ ไสยโสภณ
รองศาสตราจารย์ รอ.ทพญ.ดร.สุพัตรา วรรณสืบเชื้อ
รองศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญศรี นิรินัง
รองศาสตราจารย์ ดร.ดนุวัศ สาคริก
รองศาสตราจารย์ ดร.จุมพล หนิมพานิช
รองศาสตราจารย์ ดร.ไตรรัตน์ โภคพลากรณ์
รองศาสตราจารย์ ดร.สุวรรณา คุณดิลกณัฐสา
รองศาสตราจารย์ พรชัย ลิขิตธรรมโรจน์
รองศาสตราจารย์ ดร.วิวัฒน์ หมั่นการ
รองศาสตราจารย์ ดร.ชมภูนุช หุ่นนาค
รองศาสตราจารย์ ดร.วัลลภ รัฐฉัตรานนท์
รองศาสตราจารย์ ดร.ปธาน สุวรรณมงคล
รองศาสตราจารย์ ดร.นิติชาญ ปลื้มอารมณ
รองศาสตราจารย์ ดร.กัญญาณทน กาญจนาทวีกู

รองศาสตราจารย์ ดร.สุจิตรา เหลืองอมรเลิศ
รองศาสตราจารย์ ดร.อุดมวิทย์ ไชยสกุลเกียรติ
รองศาสตราจารย์ ดร.พิภพ วังเงิน
รองศาสตราจารย์ ดร.ประกฤติ พูลพัฒน์
รองศาสตราจารย์ ดร.ทิวดี มณีโชติ
รองศาสตราจารย์ ดร.จิรศักดิ์ สุรงค์พิพพรรณ
รองศาสตราจารย์ ดร.อรจรรย์ ณ ตะกั่วทุ่งรอง
รองศาสตราจารย์ ดร.โกสุม สายใจ
รองศาสตราจารย์ ดร.ภูมิพัฒน์ รักพรหมงคล
รองศาสตราจารย์ ดร.สฎายุ อธิระณิขตระกูล
รองศาสตราจารย์ ดร.สุนิดดา เทศนิยม
รองศาสตราจารย์ ดร.ชาตรี จันทระโคติกา
รองศาสตราจารย์ ดร.มานิตย์ สิงห์ทองชัย
รองศาสตราจารย์ ดร.นิติพล ภูตะโชติ
รองศาสตราจารย์ ดร.สุเทพ ศิริพิพัฒน์กุล
รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริภัสสรค์ วงศ์ทองดี
รองศาสตราจารย์ ดร.สุมาลี รามัญ
รองศาสตราจารย์ ดร.ลักษมี งามมีศรี
รองศาสตราจารย์ ดร.สมพล พุ่งหว่า
รองศาสตราจารย์ ดร.นิติภูมิ ภูตะโชติ
รองศาสตราจารย์ ดร.กัญญาณทน อินทวง
รองศาสตราจารย์ ดร.กัมปนาถ วงศ์วัฒนพงษ์
รองศาสตราจารย์ ดร.กตัญญู แก้วหานาม
รองศาสตราจารย์ ดร.สมบูรณ์ ศิริสรหิรัญ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัชยา รักดีจิตต์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พ.อ.ดร.วรสิทธิ์ เจริญพุดม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศรีรัฐ โกวงศ์

วารสารนวัตกรรมการบริหารและการจัดการ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

Journal of Administrative and Management Innovation,

Rajamangala University of Technology Rattanakosin

วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

ปีที่ 13 ฉบับที่ 1 มกราคม - เมษายน 2568

Vol. 13 No. 1 January - April 2025

ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณากลับกรองบทความ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รักเกียรติ หงษ์ทอง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วราดวง สมณาศักดิ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฐิติมา ไห้ลายอง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเชาว์ มีหนองหว้า

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมคิด ดวงจักร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิจิตรา ศรีสอน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เชาวฤทธิ์ เขียวแสงรัตน์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริภัสสรค์ วงศ์ทองดี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริวัฒน์ เปลี่ยนบางอย่าง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุทัศน์ บุญโถม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤษณก สุทัศน์ ณ อยุธยา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐพัชร วรพงศ์พัชร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุระพรรณ จุลสุวรรณ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระวัฒน์ พัฒนกุลชัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรรณรี ปานศิริ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภูมิภควัฒ์ ภูมิพงศ์คชสร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เฉลิมพล มีชัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยวัฒน์ ประสงค์สร้าง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมใจ สืบเสาะ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คณิศร จีกระโทก

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โอปอ กลับสกุล

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญธิดา ชุนงาม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กัญญาณัฐ เปลวเพื่อง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สาโรจน์ เผ่าวงศากุล

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จุไรรัตน์ กีบาง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เจริญวิชัย สมพงษ์ธรรม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สถาพร พงษ์ภูมิกุล

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพชรรัตน์ ไสยสมบัติ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมพ์ สุศลัมพันธ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฟ้าใส สามารถ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยฤทธิ์ ทองรอด

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา พันธุ์เยี่ยมผู้ช่วย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศักดิ์ชาย ตั้งวรรณวิทย์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชงโค แซ่ตั้ง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระพล แจ่มสวัสดิ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กอบกุล จันทร์โคติกา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประยงค์ มีใจชื่อ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤษฎา ต้นเปาว์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประสิทธิ์ชัย นรากรณ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ขวัญภัสสร จานทอง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัชฎาพร บุญเรืองผู้ช่วย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีรวัลย์ ปิ่นชุมพลแสง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พาสน์ ทิมทรัพย์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธัญวี ประทุมสุวรรณ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนิรุท พิพัฒน์ประภา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัจฉราพรรณ ตั้งจาดุรโสภณ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิติพงษ์ ส่งศรีโรจน์

ดร.หฤทัย สมศักดิ์

ดร.บุญศรี สมโตสัมพันธ์

ดร.รัฐจักรพล สามทองกำ

ดร.ขวัญชนก อายุเย็น

ดร.ชัยณรงค์ สิริพรปรีดา

ดร.จุฑามาส เอี่ยมจินดา

ดร.กุลพัทธ์ กุลชาติติก

วารสารนวัตกรรมการบริหารและการจัดการ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

Journal of Administrative and Management Innovation,

Rajamangala University of Technology Rattanakosin

วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

ปีที่ 13 ฉบับที่ 1 มกราคม - เมษายน 2568

Vol. 13 No. 1 January - April 2025

ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณากลับกรองบทความ

ดร.การัญพิชชา กชกานน

ดร.ปัญญาพัฒน์ จันทร์เพชร

ดร.พงษ์ศักดิ์ รวมนมรัตน์

ดร.ละมุล รอดขวัญ

ดร.ทนาง ทองภูเบศร์

ดร.พรรณี เทพสุตร

ดร.จิตติมา ปัญญาพิสิทธิ์

ดร.สุภาพร เฟ่งพิศ

ดร.ภคมน โภคะธีรกุล

ดร.พรชัย ชันทะวงศ์

ดร.ชัชชาติรักษ์ เดชจิรมณี

ดร.ศทวภูมิ สังฆมาศ

ดร.ดวงใจ คงคาลวง

ดร.ไพศาล สุขปัญญา

ดร.สุทธิพร ชินะผา

ดร.จรินทร์ จารุเสน

ดร.เพชรรัตน์ จินต์นุพงศ์

ดร.อริสรา ธานิธนานนท์

ดร.นรินทร์ สมทอง

ดร.อาทิตย์ยา พัฒน์พงศ์อำไพ

ดร.จุฑารัตน์ จันจินดา

ดร.รมยพร กิติเวียง

ดร.รุ่งโรจน์ สงสระบุญ

ดร.ทศพล อัครพงษ์ไพบูลย์

ดร.ปรณิกา มีครุฑ

ดร.พลรัฐ วงษ์พิริยชัย

ดร.สุพัตรา ยอดสุรางค์

ดร.ณัฐดนัย อลิ้นจิตพงศ์

ดร.ศุภวัฒน์ สุขะประเมษฐ

ดร.จุมภฏ สนิททางกูร

ดร.นัยนพัส อินจวงจิรกิตต์

ดร.นำพล ม่วงอวยพร

ดร.เจริญพงษ์ ศุภธีระธาดา

ดร.ธัญชกร ปกิตตาวิจิตร

ดร.จิราภรณ์ ชนัญชนะ

ดร.ชัชวาล แสงทองล้วน

ดร.สุนันทา เสถียรมาศ

ดร.สุดารัตน์ สุดสมบูรณ์

ดร.กัณณ์ศศิชา เนาว์เย็นผล

ดร.จิตราวรรณ บุตรราช

ดร.ทรงพล เจริญคำ

ดร.กมลทิพย์ ใจเที่ยง

ดร.บุษราคัม ศรีจันทร์

ดร.मितภาณี พุ่มกล่อม

ดร.ปรเมศร์ กลิ่นหอม

ดร.ศิวพร ลินทะล็ก

ดร.อริชัช สิริวิศรา

ดร.วิทยา เจียรพันธุ์

พ.ต.ท.ดร.รัฐวิทย์ หมั่นเจริญภาวนา

น.ต.ดร.สหัสชัย มหาวีระ

ดร.รัชฎา จิวาลัย

ดร.สมเจตน์ พันธุ์โฆสิต

ดร.ฐานรินทร์ หาญเกียรติวงศ์

ดร.เนตรชนก สุนาสวน

วารสารนวัตกรรมการบริหารและการจัดการ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

Journal of Administrative and Management Innovation,

Rajamangala University of Technology Rattanakosin

วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

ปีที่ 13 ฉบับที่ 1 มกราคม - เมษายน 2568

Vol. 13 No. 1 January - April 2025

ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาก่อนการขอรับตีพิมพ์

ดร.จำเนียร ชุณหโสภาค

Dr.Danilda Hufana Duran

พล.ท.ดร.ประสานโชติ ยวนุตติ

วัตถุประสงค์เพื่อ

1. เป็นสื่อ รวบรวม เผยแพร่บทความทางวิชาการ หรือบทความวิจัย ด้านมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ เกี่ยวกับการบริหาร และการจัดการ
2. เป็นการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพผลงานของงานวิจัยสู่ระดับมาตรฐานสากล
3. เป็นสื่อแลกเปลี่ยนความรู้ และแนวคิดระหว่างนักวิจัยทั้งในและต่างประเทศ
4. เป็นแหล่งค้นคว้าการเรียนรู้วิชาการ และเสริมสร้างให้เกิดงานวิจัยใหม่ๆ ด้านมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมไทย

กำหนดการเผยแพร่

วารสารนวัตกรรมการบริหารและการจัดการฯ ได้เริ่มจัดทำขึ้นวัน 1 กันยายน 2554 ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 (กันยายน-ธันวาคม 2554) ISSN 2229-1598 (Print) รูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ วันที่ 24 มกราคม 2562 ปีที่ 7 ฉบับที่ 1 (มกราคม-เมษายน 2562) E-ISSN 2697-4460 (Online) และตั้งแต่ปี พ.ศ. 2568 ปีที่ 13 ฉบับที่ 1 (มกราคม-เมษายน 2568) จะมีการเผยแพร่ระบบออนไลน์ เพียงช่องทางเดียว โดยมีหมายเลข ISSN 3057-1758 (Online) โดยมีกำหนดการเผยแพร่ปีละ 3 ฉบับ ประกอบด้วย

ฉบับที่ 1 (มกราคม-เมษายน)

ฉบับที่ 2 (พฤษภาคม-สิงหาคม)

ฉบับที่ 3 (กันยายน-ธันวาคม)

วารสารนวัตกรรมการบริหารและการจัดการ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

Journal of Administrative and Management Innovation,
Rajamangala University of Technology Rattanakosin

วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

ปีที่ 13 ฉบับที่ 1 มกราคม - เมษายน 2568

Vol. 13 No. 1 January - April 2025

การบอกรับสมาชิก

ผู้สนใจสามารถบอกรับเป็นสมาชิกได้ที่ กองบรรณาธิการวารสารนวัตกรรมการบริหาร
และการจัดการ

ข้อมูลติดต่อ

วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์
96 หมู่ 3 ถ.พุทธมณฑลสาย 5 ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม 73170
โทรศัพท์ 02-441-6067

- ❖ บทความทุกเรื่องได้รับการตรวจสอบความถูกต้องทางวิชาการโดยผู้ทรงคุณวุฒิ
- ❖ มีผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกประจำกองบรรณาธิการมากกว่าร้อยละ 50
- ❖ บทความจากนักวิชาการและนักวิจัยภายนอกลงตีพิมพ์ทุกฉบับมากกว่าร้อยละ 50
- ❖ กองบรรณาธิการไม่สงวนสิทธิ์การคัดลอก แต่ควรระบุแหล่งอ้างอิงจากวารสารนวัตกรรมการบริหารและการจัดการ วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

บทบรรณาธิการ

ต้นปี 2568 นับเป็นช่วงเวลาสำคัญที่เศรษฐกิจไทยกำลังปรับตัวเข้าสู่ระยะเปลี่ยนผ่านครั้งใหม่ หลังจากเผชิญกับวิกฤติครั้งใหญ่จากการแพร่ระบาดของโควิด-19 และแรงกระแทกจากภาวะเศรษฐกิจโลกที่ผันผวนยาวนานหลายปี ภาพรวมในขณะนี้ยังสะท้อนถึงความเปราะบางในหลายมิติ โดยเฉพาะความเหลื่อมล้ำในการฟื้นตัวระหว่างพื้นที่เมืองและชนบท รวมถึงความท้าทายด้านต้นทุนพลังงาน และค่าครองชีพที่ยังสูงกว่าศักยภาพการจับจ่ายของประชาชน อย่างไรก็ตาม ท่ามกลางความเปราะบางดังกล่าว ก็ยังมีสัญญาณแห่งความหวังเกิดขึ้นในหลายพื้นที่ทั่วประเทศ โดยเฉพาะจากแนวโน้มการขับเคลื่อนเศรษฐกิจระดับชุมชนที่เริ่มเด่นชัดขึ้น “เศรษฐกิจฐานราก” ไม่ได้เป็นเพียงแนวคิดในเชิงนโยบายอีกต่อไป หากแต่ได้กลายมาเป็นกลไกสำคัญที่สร้างความยืดหยุ่นให้กับเศรษฐกิจในช่วงวิกฤติ หลายชุมชนเริ่มหันกลับมาใช้ทรัพยากรท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์สูงสุด ผสมผสานกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อยกระดับรายได้และสร้างงานในพื้นที่

วารสารนวัตกรรมการบริหารและการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ปีที่ 13 ฉบับที่ 1 (มกราคม – เมษายน 2568) ได้รับเกียรติจากนักวิชาการและนักวิจัยส่งบทความทางวิชาการและบทความวิจัยมาลงตีพิมพ์อย่างต่อเนื่อง ได้แก่ เรื่อง การพัฒนาตลาดค้าปลีกริมน้ำเพื่อการพึ่งพาตนเองโดยใช้ทุนชุมชนเป็นฐานของพื้นที่ริมคลองลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร โดย ธมลวรรณ อธิระบุญสร, มณฑล จันทน์แจ่มใส, สุรางค์รัตน์ แสงศรี และกิตติศักดิ์ เจริญสิทธิ์ประเสริฐ เรื่อง การตัดสินใจของผู้บริโภคในการเลือกซื้อคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊กในเขตจังหวัดยโสธร โดย ดวงดา อ่อนเวียง เรื่อง การปรับปรุงกระบวนการเศรษฐกิจหมุนเวียน สำหรับธุรกิจรีไซเคิลด้วยเทคโนโลยีแพลตฟอร์มดิจิทัล โดย สุทธิดา ฉายศรี, ศรียา เครือยิ้ม และวศิน เหลี่ยมปรีชา เรื่อง การศึกษาศักยภาพชุมชนและการพัฒนาฝีมือการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กรณีศึกษา ชุมชนบ้านศาลาดิน จังหวัดนครปฐม โดย ชัยวัฒน์ ประสงค์สร้าง เรื่อง องค์ประกอบการเป็นมหาวิทยาลัยแห่งสังคมการประกอบการกรณีศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี โดย กุลพัทธ์ กุลชาติดิกล และหฤทัย สมศักดิ์ เรื่อง ความคิดเห็นการใช้อินเทอร์เน็ตและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนของวิทยาลัย จังหวัดอุบลราชธานี โดย สุวัฒน์ สุวรรณภูมิ เรื่อง ทักษะการใช้คอมพิวเตอร์เน็ตของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ในเขตจังหวัดอุบลราชธานี โดย ภาคภูมิ สังขพิทักษ์ เรื่อง นวัตกรรมการจัดการความเสี่ยงของฝ่ายงานอาคารสถานที่ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ โดย เกริกฤทธิ์ ตั้งวงษ์อุทัย, อธิษฐ์ สิริวิศรา และศุภวัฒน์ สุขะประเมษฐ์ เรื่อง การจัดการเพื่อความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดย จุมพล เด่นเมฆา, สุนันทา เสถียรมาศ และฐิติมา ไหล่ยอง เรื่อง นวัตกรรมการจัดการโครงการของธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ในเขตพื้นที่จังหวัดนนทบุรี โดย เกียรติศักดิ์ สุขยา, สุขะวาน มีหนองหัว และฐิติมา ไหล่ยอง เรื่อง ปัจจัยสู่ความสำเร็จด้านมาตรฐานความปลอดภัยสมาคมผู้ค้าปลีกของสหราชอาณาจักร โดย ชวณ บวรกฤตฉญา, บวรวิทย์ ไรจงธรรม และพฤตพงศ์ อภิวัฒน์กุล เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการใช้อาคารยานไร้คนขับเพื่อการเกษตรในประเทศไทย โดย นาดาชา ช่อบัวทอง และไชยรัช เมฆแก้ว เรื่อง ผลกระทบจากมาตรการของรัฐต่อธุรกิจร้านอาหารบุฟเฟ่ต์ในช่วงสถานการณ์ COVID-19 โดย ชนิตพล อาภาภักดิ์ และจุลศักดิ์ ขาญณรงค์ เรื่อง การศึกษาประสิทธิภาพในการลดก๊าซเรือนกระจกจากการเปลี่ยนยานพาหนะสันดาปภายในเป็นยานพาหนะไฟฟ้าในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดย เขมณัฏฐ์ จันทน์จรชัย, ไชยรัช เมฆแก้ว และพฤตพงศ์ อภิวัฒน์กุล เรื่อง ปัจจัยจูงใจที่มีผลต่อสมรรถนะการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดอ่างทอง โดย ดลพร เกียรติวิศาลกิจ และกมลวรรณ วรรณธำ เรื่อง ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อเนื้อสุกรสดในร้านจำหน่าย โดย พิเชษฐ์ สว่างโรจน์, ศิริกานดา แหยมคง และภาศิริ เขตปิยรัตน์ เรื่อง ความพึงพอใจในการจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเชิงกีฬา กรณีศึกษาจังหวัดชลบุรี โดย ภัทรธร ภัสระ และไชยรัช เมฆแก้ว เรื่อง อิทธิพลของคุณภาพชีวิตการทำงานต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

ของข้าราชการตำรวจภูธรจังหวัดนนทบุรี โดย ศรายุทธ พาละเอ็น, ฉัตยาพร เสมอใจ และอาภรณ์ อินฟ้าแสง
เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์กับความภักดีต่อการซื้อสินค้าออนไลน์ผ่าน
แอปพลิเคชัน TikTok Shop ของผู้บริโภคในจังหวัดนนทบุรี โดย ธเนศพล แยมรัตน์ และพรพิมล สัมพัทธ์พงศ์
เรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการชมเหริงกับการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนที่เสี่ยงต่อ
ความบกพร่องทางการเรียนรู้ โดย อชิตา บินกำซัน, พัชรินทร์ เสรี และสมบูรณ์ หทัยอยู่สุข

บทความทุกเรื่องในฉบับนี้ คงจะเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านที่อยู่ในแวดวงด้านสหวิทยาการตามสมควร

ดร.วิทยา เจียรพันธุ์

บรรณาธิการวารสารนวัตกรรมการบริหารและการจัดการ
วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

สารบัญ

	หน้า
การพัฒนาตลาดค้าปลีกน้ำเพื่อการพึ่งพาตนเองโดยใช้ทุนชุมชนเป็นฐานของพื้นที่ริมคลอง ลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร ธมลวรรณ อีระปัญชร, มณฑล จันทน์แจ่มใส, สุรางค์รัตน์ แสงศรี และกิตติศักดิ์ เจริญสิทธิ์ประเสริฐ	1
การตัดสินใจของผู้บริโภคในการเลือกซื้อคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊กในเขตจังหวัดยโสธร ดวงตา อ่อนเวียง	18
การปรับปรุงกระบวนการเศรษฐกิจหมุนเวียน สำหรับธุรกิจไซเคิลด้วยเทคโนโลยีแพลตฟอร์มดิจิทัล สุทธิดา ฉายศรี, ศรียา เครือยิ้ม และวศิน เหลี่ยมปรีชา	30
การศึกษาศักยภาพชุมชนและการพัฒนาคู่มือการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กรณีศึกษา ชุมชนบ้าน ศาลาหิน จังหวัดนครปฐม ชัยวัฒน์ ประสงค์สร้าง	50
องค์ประกอบการเป็นมหาวิทยาลัยแห่งสังคมการประกอบการกรณีศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยี ราชมงคลรัตนโกสินทร์ กุลพัทธ์ กุลชาติดีดิก และหฤทัย สมศักดิ์	66
ความคิดเห็นการใช้อินเทอร์เน็ต และเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน ของวิทยาลัย จังหวัดอุบลราชธานี สุวัฒน์ สุวรรณภูมิ	75
ทัศนคติในการใช้อินเทอร์เน็ตของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ในเขตจังหวัดอุบลราชธานี ภาณุภูมิ สังขพิทักษ์	87
นวัตกรรมการจัดการความเสี่ยงของฝ่ายงานอาคารสถานที่ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ เกริกฤทธิ์ ตั้งวงศ์อุทัย, อธิษฐ์ สิริวิศรา และศุภวัฒน์ สุขะประเมษฐ์	98
การจัดการเพื่อความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จุมล เด่นเมฆา, สุนันทา เสถียรมาศ และฐิติมา ไหล่ลอย	111
นวัตกรรมการจัดการโครงการของธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ในเขตพื้นที่จังหวัดนนทบุรี เกียรติศักดิ์ สุขยา, สุเชาว์ มีหนองหว้า และฐิติมา ไหล่ลอย	124
ปัจจัยสู่ความสำเร็จด้านมาตรฐานความปลอดภัยสมาคมผู้ค้าปลีกของสหราชอาณาจักร ชวณ บวรฤทธิณัจยา, บวรวิทย์ ไรจสุวรรณ และพญพิงค์ อภิวัฒน์กุล	136

สารบัญ

	หน้า
ปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการใช้อากาศยานไร้คนขับเพื่อการเกษตรในประเทศไทย นาตาชา ช่อบัวทอง และไชยรัช เมฆแก้ว	152
ผลกระทบจากมาตรการของรัฐต่อธุรกิจร้านอาหารบุฟเฟต์ในช่วงสถานการณ์ COVID-19 ชนัดพล อาภาภักดิ์ และจุลศักดิ์ ชาญณรงค์	166
การศึกษาประสิทธิภาพในการลดก๊าซเรือนกระจกจากการเปลี่ยนยานพาหนะสันดาปภายในเป็น ยานพาหนะไฟฟ้าในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เชมณัฐ จันทร์ขจรชัย, ไชยรัช เมฆแก้ว และพฤตพงศ์ อภิวัฒน์กุล	176
ปัจจัยจุดใจที่มีผลต่อสมรรถนะการปฏิบัติงานของบุคลากร องค์การบริหารส่วนจังหวัดอ่างทอง ดลพร เกียรติวิศาลกิจ และกมลวรรณ วรรณธำ	185
ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อเนื้อสุกรสดในร้านจำหน่าย พิเชษฐ์ สว่างโรจน์, ศิริกานดา แหยมคง และภาศิริ เขตปิยรัตน์	200
ความพึงพอใจในการจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเชิงกีฬา กรณีศึกษาจังหวัดชลบุรี ภัทรธร ภัสระ และไชยรัช เมฆแก้ว	211
อิทธิพลของคุณภาพชีวิตการทำงานต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจ จังหวัดนนทบุรี ศรายุทธ์ พาละเอ็น, ฉัตยาพร เสมอใจ และอาภรณ์ อินฟ้าแสง	226
ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์กับความภักดีต่อการซื้อสินค้าออนไลน์ ผ่านแอปพลิเคชัน TikTok Shop ของผู้บริโภคในจังหวัดนนทบุรี ธเนศพล แยมรัตน์ และพรพิมล สัมพัทธ์พงศ์	237
การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการเข้มแข็งรักกับการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนที่ เสี่ยงต่อความบกพร่องทางการเรียนรู้ อชิธา บินกำซัน, พัชรินทร์ เสรี และสมบูรณ์ หทัยอยู่สุข	248
การส่งบทความ	i
ค่าธรรมเนียมการส่งบทความ	i
หลักเกณฑ์การประเมินบทความเพื่อตอบรับการตีพิมพ์	i
จริยธรรมการตีพิมพ์บทความในวารสาร	i
รูปแบบการจัดบทความ	iii

**การพัฒนาตลาดค้าปลีกริมน้ำเพื่อการพึ่งพาตนเองโดยใช้ทุนชุมชนเป็นฐาน
ของพื้นที่ริมคลองลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร**
**Development a waterfront retail market for self-sufficiency using
community-based capital of the Lat Phrao canal area, Bangkok**
ธมลวรรณ ธีระบุญชร¹ มณฑล จันทน์แจ่มใส² สุรางค์รัตน์ แสงศรี³ และกิตติศักดิ์ เจริญสิทธิ์ประเสริฐ⁴
**Thamonwan Theerabunchorn¹ Monton Janjamsai² Surangrad Saengsri³
and Kittisak Jermsittiparsert⁴**

¹อาจารย์ประจำหลักสูตรการจัดการการค้าสมัยใหม่ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

²อาจารย์ประจำหลักสูตรสถาปัตยกรรมศาสตร์ คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

³อาจารย์ประจำหลักสูตรการตลาด คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

⁴นักวิจัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹Lecturer of Modern Trade Management Program, Faculty of Management Science, Phra Nakhon Rajabhat University

²Lecturer of Marketing Program, Faculty of Management Science, Phra Nakhon Rajabhat University

³Lecturer of Architecture Program, Faculty of Technology, Phra Nakhon Rajabhat University

⁴Researcher, Chulalongkorn University

E-mail: e_mail4fem@yahoo.com, monton@pnru.ac.th, tuktuk457@yahoo.co.th, kittisak.j@chula.ac.th

Received: Aug. 16, 2024; Revised: Sep. 2, 2024; Accepted: Sep. 20, 2024

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อสำรวจทุนชุมชนสำหรับการพัฒนาตลาดค้าปลีกริมน้ำพื้นที่ริมคลองลาดพร้าว 2) เพื่อวิเคราะห์ศักยภาพและโอกาสทางธุรกิจของตลาดค้าปลีกริมน้ำพื้นที่ริมคลองลาดพร้าว 3) เพื่อจัดทำแบบจำลองการพัฒนาตลาดค้าปลีกริมน้ำเพื่อพึ่งพาตนเองพื้นที่ริมคลองลาดพร้าวโดยชุมชนมีส่วนร่วม โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน เก็บข้อมูลระหว่าง 1 มกราคม 2566 – 31 มีนาคม 2567 การวิจัยเชิงปริมาณใช้เครื่องมือเป็นแบบสอบถามจากการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง 400 คน เชิงคุณภาพใช้เครื่องมือสัมภาษณ์สนทนากลุ่ม จากตัวอย่าง 50 คน โดยวิธีเจาะจง จากการวิจัยพบว่า 1) ทุกเขตพื้นที่มีทุนชุมชนที่สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มได้ และมีทุนชุมชนที่มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวในแต่ละพื้นที่ซึ่งเป็นปัจจัยพื้นฐานของการนำไปสู่การจัดตั้งตลาดค้าปลีกริมน้ำ 2) ศักยภาพและโอกาสการจัดตั้งตลาดค้าปลีกริมน้ำ อาทิ ชุมชนมีปัจจัยที่ตรงกับความต้องการผู้บริโภค พื้นที่ตั้งชุมชนสามารถดึงดูดผู้คนให้เกิดความสนใจ มีความสะดวกในการเข้าถึง และรองรับการเป็นตลาดที่เชื่อมโยงการท่องเที่ยว โดยพบว่าการตั้งตลาดที่มีศักยภาพควรมีปัจจัยพื้นฐาน 11 ปัจจัย ได้แก่ ชัยภูมิที่ตั้ง สิ่งอำนวยความสะดวก ร้านอาหารคาว ร้านอาหารหวาน ร้านเครื่องดื่ม ร้านผลไม้ ร้านสินค้าอุปโภค บริหารหัตถการ บริการขนส่ง บริการด้านความบันเทิงและศิลปะการแสดงและบริการท่องเที่ยวและทำกิจกรรม 3) การออกแบบจำลองตลาดค้าปลีกริมน้ำใช้วิธีการวิจัยแบบมีส่วนร่วมของกลุ่มตัวอย่าง จัดทำโดยอาศัยปัจจัยพื้นฐาน 11 ประการเป็นเกณฑ์ และนำมาพิจารณาประกอบกับประกาศและข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องกับการจัดตั้งตลาดของกรุงเทพมหานครและสำนักงานเขต จึงได้แบบจำลองตลาดค้าปลีกริมน้ำซึ่งตั้งอยู่พื้นที่ปิงพระราม 9 เชื่อมต่อการคมนาคมทั้งทางบกและทางน้ำ ที่ตรงกับความต้องการผู้บริโภค และมีศักยภาพในการดึงดูดผู้คนให้มาจับจ่ายใช้สอย ทำให้เกิดการหมุนเวียนทางเศรษฐกิจ และพึ่งพาตนเองได้จากทุนชุมชนที่มี

คำสำคัญ: การพัฒนาตลาด ค้าปลีกริมน้ำ การพึ่งพาตนเอง ทุนชุมชนเป็นฐาน

Abstract

This research's the objectives are 1) To explore community funds for the development of the waterfront retail market in the area along the Lat Phrao Canal 2) To analyze the potential and business opportunities of the waterfront retail market in the area along the Lat Phrao Canal 3) To create simulation model of a waterside retail market for self-reliance in the area along Lat Phrao Canal with community participation. Use a mixed methods research. Data was collected between 1 January 2023 - 31 March 2024. The quantitative research instrument was a questionnaire from a purposive sampling of 400 people. The qualitative method used focus group interviews from a sample of 50 people by a purposive method. From the research it was found that 1) Every area has community capital that can create added value and has uniqueness in each area which are the basic factor leading to the establishment of a waterfront retail market. 2) Potential and opportunity for establishing a riverside retail market found that the community has factors that match consumer needs, community location can attract people's interest and also get ease of access and it supports being a tourism market. It was found that to establish a potential market should include 11 basic factors are location, facilities, savory restaurant, sweet restaurant, beverage shops, fruit shops, consumer goods stores, massage services, transportation services, entertainment and performing arts services and travel and activity services. 3) The simulation model uses a participatory research method among the sample group using 11 basic factors as criteria and be taken into consideration in conjunction with announcements and regulations related to the establishment of markets in Bangkok and district offices. Therefore, a model of a riverside retail market was created which is located in the Rama 9 lake area connecting both land and water transportation that meets consumer needs and has the potential to attract people to spend causing economic circularity and be self-reliant from available community capital.

Key Word: developing the market, waterfront retail, self-reliance, community-based funds

บทนำ

ในการวิจัยครั้งนี้ มีเป้าหมายพื้นที่วิจัยเป็นชุมชนริมคลองลาดพร้าว ระยะทาง 24 กิโลเมตรครอบคลุมกว่า 7,000 ครัวเรือน 50 ชุมชน ใน 8 เขตของกรุงเทพมหานคร ได้แก่ เขตวังทองหลาง ห้วยขวาง ลาดพร้าว จตุจักร บางเขน หลักสี่ ดอนเมือง และสายไหม ทีมวิจัยพบว่า พื้นที่ดังกล่าว เป็นคลองที่อยู่ในโครงการเวนคืนที่ดินของรัฐบาล ซึ่งสามารถเชื่อมโยงเส้นทางสัญจรได้ทั้งทางน้ำและทางบก ซึ่งเป็นทำเลที่ตั้งที่อำนวยความสะดวกในการเดินทางและดึงดูดผู้บริโภคจากภายนอกชุมชนได้ นอกจากนี้ชุมชนดังกล่าวยังมีทุนชุมชนเดิมที่บรรพบุรุษเคยประกอบอาชีพทำนามาก่อนจึงมีภูมิปัญญาชาวบ้านที่น่าค้นหาและถ่ายทอดสู่ภายนอก มีวัดวาอาราม และมีผู้คนในชุมชนที่เป็นทั้งผู้ประกอบการชนิดผู้เป็นผลิต (Manufacture) ผู้ค้าขาย (Merchadize) ผู้ให้บริการ (Service Provider) และนักเรียน นักศึกษา ซึ่งสามารถพัฒนาให้เป็นผู้ประกอบการค้าปลีกได้ ซึ่งสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ จัดเป็นทุนชุมชนทั้งสิ้น ในรูปทุนทางสังคม ทุนทางวัฒนธรรม ทุนทางเศรษฐกิจและทุนทางมนุษย์ เป็นต้น ซึ่งเป็นทุนที่ชุมชนมีอยู่แล้ว และสามารถต่อยอดในการนำไปสู่การพัฒนา

ตลาดค้าปลีกกรมน้ำได้ตามหลักการของปัจจัยความสำเร็จในการสร้างตลาดค้าปลีก ทั้งนี้จากการลงพื้นที่วิจัยริมคลองลาดพร้าวของทีมผู้วิจัยชุมชนนำโดย ผศ.ดร.มณฑล จันทร์แจ่มใส ที่ริมคลองลาดพร้าวตลอดระยะ 12 ปี เพื่อพัฒนาที่อยู่อาศัย ทำให้สามารถเข้าถึงผู้มีอิทธิพลทางความคิดต่อพัฒนาชุมชนริมคลองลาดพร้าว ไม่ว่าจะเป็นผู้นำชุมชน ชาวบ้านตลอดไปจนถึงหน่วยงาน อพช. ซึ่งหน่วยงานราชการสังกัดกระทรวงสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยงานวิจัยที่ผ่านมานั้น ได้สนใจศึกษาและแก้ปัญหาด้านที่อยู่อาศัยซึ่งรูล้ำลำน้ำสาธารณะของชุมชนริมคลองลาดพร้าว ในการออกแบบทางสถาปัตยกรรมของอาคารบ้านเรือนภายใต้โครงการบ้านประชารัฐ เพื่อแก้ไขปัญหาการรูล้ำลำนน้ำ โดยมีการอพยพชุมชนให้มาอาศัยในโครงการบ้านประชารัฐ ความสำเร็จของโครงการวิจัยที่ผ่านมานั้น สามารถดูได้จากชุมชนต้นแบบนั้นคือชุมชนศาลเจ้าพ่อสมบุญ ที่ได้รับการยอมรับและได้รับความสนใจจากหน่วยงานต่างๆมากมายทั้งภาครัฐและเอกชน ผลของการทำโครงการวิจัยดังกล่าวพบว่า ชุมชนมีความพึงพอใจกับสถานะใหม่ อย่างไรก็ตามพบว่า ถึงแม้ว่าโครงการดังกล่าวจะประสบความสำเร็จในด้านการสร้างความมั่นคงทางที่อยู่อาศัย แต่การที่โครงการนั้น ตั้งอยู่บนพื้นที่ราชพัสดุ จึงทำให้เกิดภาระค่าใช้จ่ายในการทำสัญญาเช่าที่ดินทุก 30 ปี และค่าดอกเบี้ยเงินกู้สร้างบ้านร้อยละ 4 ซึ่งเป็นปัญหาที่ได้รับการยืนยันและสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่องผลกระทบจากโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลองกรณีศึกษา: ชุมชนริมคลองถนนฝั่งตะวันตก กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นคลองสาขาของคลองลาดพร้าว ในปี 2563 โดยวิทยุวิสิฐ พรหมดา และคณะ กล่าวว่า โครงการดังกล่าวมีผลกระทบเชิงลบต่อชุมชน โดยผู้ที่ยอมรับสัญญาเช่าซื้อบ้านมั่นคงและที่ดิน จะต้องสูญเสียความเป็นเจ้าของเดิมในพื้นที่ในชุมชน และต้องทำสัญญาเช่าบ้านและที่ดินไปทุก ๆ 30 ปี ผู้ที่ประกอบอาชีพเดิมต้องสูญเสียอาชีพและรายได้เดิมของตนเองไปจนกว่าโครงการจะดำเนินการเสร็จสิ้น ทำให้เกิดปัญหาทางเศรษฐกิจปากท้องตามมาจากการมีภาระค่าใช้จ่ายค่าดอกเบี้ยเงินกู้ซื้อบ้าน และค่าเช่าที่ดิน หรืออาจขาดรายได้ ซึ่งเป็นช่องว่างของโครงการวิจัยก่อนหน้านี้และเป็นสิ่งที่ทำให้คณะผู้วิจัยให้ความสำคัญในประเด็นปัญหานี้ ทั้งนี้คณะผู้วิจัยอาศัยจุดแข็งของทำเลที่ตั้งที่เป็นคลองลาดพร้าว ประกอบกับทุนชุมชนที่มีอยู่มาพัฒนาเป็นตลาดค้าปลีกริมน้ำเพื่อการพึ่งพาตนเองโดยใช้ทุนชุมชนเป็นฐานของพื้นที่ริมคลองลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร จึงถือเป็นการเติมเต็มช่องว่างงานวิจัย หรือเรียกว่าขยายผลการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาที่เป็นผลกระทบตามมาจากโครงการวิจัยก่อนหน้านี้ โดยมีความมุ่งหมายที่จะสร้างต้นแบบการพัฒนาตลาดริมน้ำเพื่อให้เกิดอาชีพ รายได้ ในมิติของเศรษฐกิจฐานรากเพื่อการพึ่งพาตนเองได้ ดังนั้นโครงการวิจัยใหม่นี้จึงเป็นการสานต่อประโยชน์ในมิติทางเศรษฐกิจเพื่อการพึ่งพาตนเองที่นอกเหนือจากความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัยให้เกิดขึ้นแก่ชุมชนอย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสำรวจทุนชุมชนสำหรับการพัฒนาตลาดค้าปลีกริมน้ำพื้นที่ริมคลองลาดพร้าว
2. เพื่อวิเคราะห์ศักยภาพและโอกาสทางธุรกิจของตลาดค้าปลีกริมน้ำพื้นที่ริมคลองลาดพร้าว
3. เพื่อจัดทำแบบจำลองการพัฒนาตลาดการค้าปลีกริมน้ำเพื่อพึ่งพาตนเองพื้นที่ริมคลองลาดพร้าวโดยชุมชนมีส่วนร่วม

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรสำหรับการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ เป็นผู้บริโภคเคยใช้บริการจากธุรกิจค้าปลีก ประเภทตลาดค้าปลีกริมน้ำ อาศัยอยู่ในกรุงเทพและต่างจังหวัด ไม่ทราบจำนวนที่แน่นอน สุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวน 400 ตัวอย่าง การศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นชาวบ้านในชุมชนริมคลองลาดพร้าว เจาะจงจาก 5 ชุมชน ประกอบด้วย เขตจตุจักร เขตสายไหม เขตบางเขน เขตหลักสี่ เขตห้วยขวาง ซึ่งเป็นผู้ประกอบการด้านการผลิต (Manufacturer) การจัด

จำหน่าย (Merchandizing) การบริการ (Service Provide) นักเรียน นักศึกษา (Student) และตัวแทนหน่วยงาน
ภาครัฐ (Government) สุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง อาชีพละ 2 ตัวอย่าง จาก 5 เขต รวมตัวอย่าง 50 ตัวอย่าง

ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่ริมคลองลาดพร้าว ประกอบด้วย เขตสายไหม เขตห้วยขวาง เขตหลักสี่ เขตจตุจักร และเขตบางเขน

ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลา 15 เดือน ตั้งแต่ 1 มกราคม 2566 – 31 มีนาคม 2567

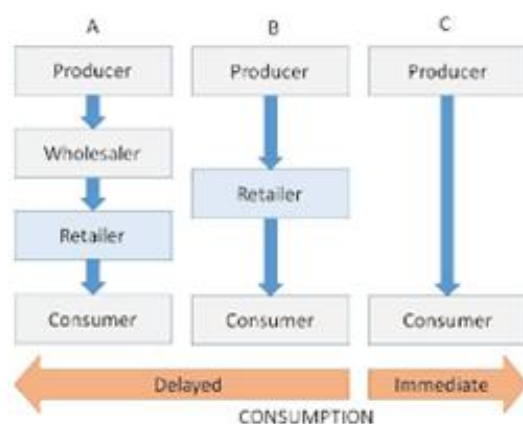
ประโยชน์ที่รับจากการวิจัย

1. ทราบทุนชุมชนที่ค้นพบเป็นพื้นฐานนำไปสู่การพัฒนาเป็นตลาดค้าปลีกน้ำพื้นที่ริมคลองลาดพร้าว
2. ทราบศักยภาพและโอกาสทางธุรกิจที่เป็นข้อค้นพบจากงานวิจัย เพื่อนำไปสู่การจัดตั้งตลาดที่ดึงดูดผู้บริโภคที่นำมาซึ่งการจับจ่ายใช้สอย และสร้างรายได้ให้แก่คนในชุมชน
3. ได้แบบจำลองตลาดค้าปลีกน้ำ ของชุมชนริมคลองลาดพร้าว ซึ่งเป็นการสร้างโอกาสในการประกอบอาชีพ และสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานรากของคนริมคลองลาดพร้าว

ทบทวนวรรณกรรม

1. การค้าปลีก เป็นภาคธุรกิจ (Retail Sector) ที่สร้างมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมให้ประเทศไทยสูงถึง 2.8 ล้านล้านบาท ในปี 2562 โดยมีการเติบโตจากปี 2561 ที่ 7.7 % มีการจ้างงานสูงถึง 14 ล้านอัตรา ในปี 2560 (Positioning, 2560) หรือกล่าวได้ว่า ในภาคธุรกิจต่าง ๆ นั้น การค้าปลีกสร้าง GDP ให้แก่ประเทศสูงเป็นอันดับ 2 หรือคิดเป็นสัดส่วน 16.5 % รองจาก ภาคการผลิตและอุตสาหกรรมที่มีการสร้าง GDP สูงสุดเป็นอันดับหนึ่งคิดเป็นสัดส่วน 25.3% ของผลิตภัณฑ์มวลรวมประเทศ (Krungsri Research, 2021) สะท้อนให้เห็นว่าการค้าปลีกมีความสำคัญต่อการเป็นภาคธุรกิจหนึ่งที่มีส่วนช่วยสร้างการเจริญเติบโตทางการค้า ทางเศรษฐกิจให้กับประเทศ เพราะเม็ดเงินกว่า 2.8 ล้านล้านบาท นั้น จะถูกจัดเก็บเป็นภาษีที่ใช้พัฒนาประเทศ และเกิดการกระจายสู่ท้องถิ่นในรูปแบบค่าจ้าง หรือรายได้ ให้แก่พนักงานในภาคการค้าปลีก เพื่อนำไปจับจ่ายใช้สอยในชีวิตประจำวัน เกิดเป็นการหมุนเวียนของเงินออกสู่ภาคธุรกิจอื่น ๆ ในระบบเศรษฐกิจของประเทศ แต่อย่างไรก็ตามเมื่อกล่าวถึงการค้าปลีกผู้คนจำนวนไม่น้อยจะนึกถึงเฉพาะ ร้านเซเว่น อีเลว่น เซนทรัล โลตัส สยามพารากอน ไอคอนสยาม แต่ในความจริงแล้ว การค้าปลีกนั้นยังรวมไปถึง "ตลาด" ซึ่งตลาดนั้นจัดเป็นรูปแบบหนึ่งของการค้าปลีกสมัยเก่า โดยพบว่าส่วนแบ่งตลาดระหว่างการค้าปลีกสมัยใหม่ และสมัยเก่านั้นมีสัดส่วนคิดเป็น 60:40 เปอร์เซนต์ หรือประมาณการเป็นมูลค่าการค้าปลีกสมัยเก่าอยู่ที่ 8.8 แสนล้านบาทจึงสะท้อนถึงวิถีชีวิตของผู้บริโภคไทยที่ยังมีความผูกพัน และให้ความสำคัญกับตลาด

2. ตลาด เป็นเสมือนสถานที่ซื้อขายแลกเปลี่ยนที่ประกอบไปด้วย ผู้ค้าปลีกหลากหลายระดับ ตั้งแต่ผู้ค้าปลีก 1 ระดับ (ภาพ C) นั่นคือ มีการจำหน่ายสินค้าจากผู้ผลิตโดยตรงไปยังผู้บริโภค ผู้ค้าปลีก 2 ระดับ (ภาพ B) นั่นคือ มีการจำหน่ายสินค้าจากผู้ผลิตมายังผู้ค้าปลีกแล้วจึงจำหน่ายให้แก่ผู้บริโภค และผู้ค้าปลีก 3 ระดับ (ภาพ A) นั่นคือ มีการจำหน่ายสินค้าจากผู้ผลิตมายังผู้ค้าส่งและจำหน่ายจากผู้ค้าส่งมายังผู้ค้าปลีกแล้วจึงจำหน่ายให้แก่ผู้บริโภค ดังนั้น โดยหลักการของตลาดค้าปลีก จึงเปิดกว้างให้ผู้ประกอบการทั้งที่เป็นผู้ผลิตนำสินค้ามาจำหน่ายเองโดยตรง หรือ ซื้อมาจำหน่ายก็ได้ เหมือนการดำเนินการของตลาดทั่วไป ที่มีการซื้อจากศูนย์ค้าส่ง เช่น ตลาดไท ตลาดสี่มุมเมือง ซึ่งเป็นตลาดค้าส่ง มาค้าปลีก

ที่มา: Kotler, P (2010)

โดยตลาดนั้น อาจเป็นตลาดบก ตลาดน้ำ หรือ ตลาดริมน้ำ ขึ้นกับชัยภูมิที่ตั้ง และเนื่องจากตลาดนำมาซึ่งการหมุนเวียนของเม็ดเงิน ดังนั้น การมีตลาดค้าปลีกเกิดขึ้นที่ใดย่อมแสดงถึง การตามมาของ รายได้ อาชีพ และการพึ่งพาตนเองได้นั่นเอง ซึ่งมีรายงานการวิจัยยืนยันว่า การเกิดขึ้นของตลาดนั้นสามารถสร้างเศรษฐกิจฐานรากได้จริง โดยงานวิจัยของสุวรรณา นาถนวมดุจ และพัชรภา สว่างสว่าง. (2565) ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปริมาณเงินหมุนเวียนจากรายได้ของการค้าที่มาจากตลาดนัดชุมชน ตัวอย่างผู้ประกอบการ 159 ราย ในตลาดนัด 2 แห่ง พบว่ามีเงินรายได้จากการจำหน่ายประมาณ 50 ล้านบาท จึงเป็นเหตุผลว่า ตลาดนั้น มีความมีความสำคัญที่จะใช้เป็นกลยุทธ์หนึ่งในการแก้ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการพึ่งพาตัวเองของชุมชน

3. การจำแนกประเภทของตลาด

การจำแนกประเภทของตลาด โดยธนาคารแห่งประเทศไทย (2555) และกรุงเทพมหานคร (2561) ได้จำแนกไว้ดังนี้

3.1 การจำแนกตลาดตามชนิดของสินค้าที่ซื้อขาย

1) ตลาดผลผลิต เป็นตลาดสินค้า และตลาดบริการ

2) ตลาดปัจจัยการผลิต ปัจจัยการผลิตแบ่งได้เป็น เงิน แรงงาน ที่ดิน เครื่องจักรและอาคารสิ่งก่อสร้าง ดังนั้นตลาดปัจจัยการผลิตจึงได้แก่ ตลาดแรงงาน ตลาดที่ดิน ตลาดให้เช่าสำนักงาน ตลาดเครื่องจักรกล ตลาดวัตถุดิบ ตลาดการเงิน เป็นต้น

3.2 การจำแนกตลาดตามลักษณะการซื้อขาย

1) ตลาดขายส่ง หมายถึง กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจำหน่ายสินค้าและบริการให้แก่ผู้ที่ซื้อไปเพื่อขายต่อหรือเพื่อใช้ในธุรกิจ

ผู้ค้าส่ง (Wholesalers) หรืออาจเรียกว่า ผู้จัดจำหน่าย (Distributors) ต่างจากผู้ค้าปลีกหลายประการ ประการแรก ผู้ค้าส่งให้ความสำคัญกับทำเลที่ตั้ง การจัดบรรยากาศ และการส่งเสริมการตลาดน้อยกว่าผู้ค้าปลีก เพราะไม่ได้เน้นผู้บริโภคคนสุดท้าย ประการที่สอง การค้าส่งจะมีขนาดใหญ่กว่าการค้าปลีกและจะครอบคลุมพื้นที่กว้างขวางกว่าการค้าปลีก รูปแบบการค้าส่งแบบดั้งเดิมในประเทศไทยที่เรียกว่า "ยี่ปั้ว" นั้น เป็นกลไกสำคัญสำหรับสินค้าหลายประเภทที่จะกระจายสินค้าให้ได้ครอบคลุมพื้นที่อย่างกว้างขวาง โดยอาศัยร้านค้าส่งเป็นกลจักรสำคัญ

2) ตลาดขายปลีก (Retailing) หมายถึง การขายสินค้าให้กับผู้บริโภคคนสุดท้าย โดยการซื้อสินค้าของผู้บริโภคมีวัตถุประสงค์เพื่อบริโภคหรือเพื่อสมาชิกในครอบครัว ผู้ค้าปลีกจะซื้อสินค้าจากใครก็ได้ แต่ต้องขายสินค้าให้กับผู้บริโภคคนสุดท้ายเท่านั้น

3.3 การจำแนกตามสถานที่ตั้ง

1) ตลาดบก คือ ตลาดที่มีแหล่งทำเล หรือที่ค้าขายอยู่บนบก ขนาดของตลาดขึ้นอยู่กับชุมชน หรือสถานที่ที่ตลาดนั้นตั้งอยู่ รวมไปถึงประเภทของสินค้าที่นำมาขาย ตลาดบกที่มีขนาดใหญ่ และเป็นตลาดบกแห่งแรกของกรุงรัตนโกสินทร์คือ ตลาดสำเพ็ง ซึ่งเป็นทั้งชุมชน และย่านธุรกิจการค้า

2) ตลาดน้ำ หมายถึงตลาดที่มีการค้าขายในน้ำ โดยอาศัยเรือแพ เป็นพาหนะบรรทุกสินค้า ซึ่งส่วนใหญ่เป็นสินค้าอุปโภคบริโภคที่จำเป็นในชีวิต เช่น เสื้อผ้า อาหาร มาขายตามแม่น้ำลำคลองที่มีผู้คนอาศัยอยู่ ตลาดน้ำเป็นวิถีชีวิตที่มีความสัมพันธ์กับด้านวัฒนธรรมเศรษฐกิจ และสังคมของชุมชนที่อาศัยอยู่บริเวณที่ลุ่มภาคกลางที่มีความอุดมสมบูรณ์ เช่นกรุงเทพมหานคร พระนครศรีอยุธยา ปทุมธานี นนทบุรี สมุทรปราการ สมุทรสาคร ราชบุรี นครปฐม ฉะเชิงเทรา เป็นต้น ตลาดน้ำ เป็นชื่อเรียกแหล่งค้าขายแลกเปลี่ยนสินค้ากันในห้องน้ำ โดยอาศัยเรือเป็นพาหนะ แต่เดิมนอกจากจะเรียก “ตลาดน้ำ” แล้ว ยังมีเรียกชื่ออื่นอีกว่า “ตลาดเรือ” หรือ “ตลาดท้องน้ำ” และในที่สุดก็กลายเป็น “ตลาดน้ำ”

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า ตลาด สามารถแบ่งได้หลายประเภท ขึ้นอยู่กับเกณฑ์ที่ใช้ในการแบ่ง ซึ่งเกณฑ์ที่ใช้แบ่งได้แก่ ชนิดของสินค้าที่ขาย ลักษณะการซื้อขาย สถานที่ตั้ง และเมื่อแบ่งตามเกณฑ์แล้วจะมีตลาดประเภทต่าง ๆ ดังนี้ คือ ตลาดสินค้า ตลาดบริการ ตลาดค้าส่ง ตลาดค้าปลีก ตลาดบก และตลาดน้ำ

4. ทุนชุมชน

4.1 แนวคิดและความสำคัญของทุนชุมชน

Adler & Kwon (2002) มงคล ด้านธารินทร์ (2541) และวันชัย ธรรมจักร (2565) กล่าวว่า “ทุนชุมชน” ถือเป็นแก่นแท้แห่งการเพิ่มมูลค่าเพื่อความกินดีอยู่ดีของสังคม ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่มีความสัมพันธ์ผ่านมายังความสัมพันธ์ 3 ด้าน ดังนี้

1) ด้านความสัมพันธ์ทางตลาด (Market Relations) ที่เป็นแหล่งผลิตสินค้าและบริการในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ รวมทั้งเกิดตัวเงินขึ้นมา

2) ด้านความสัมพันธ์ทางชนชั้น (Hierarchical Relations) การนับถืออาวุโสการเคารพบรรพบุรุษ เชื้อพ้องในจิตวิญญาณทางความคิดเป็นลำดับขั้นที่สืบทอดกันมา

3) ความสัมพันธ์ทางสังคม (Social Relations) ที่มีทั้งความสัมพันธ์ในเชิงการแลกเปลี่ยนทางการเงินของผู้มีอำนาจ และการแลกเปลี่ยนของสังคมทางความคิด การเรียนรู้ที่มีการพึ่งพากัน เกื้อกูลกัน

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่าทุนชุมชนมีความสำคัญคือ เป็นแหล่งผลิตสินค้า สร้างความสัมพันธ์ทางความเชื่อและการสร้างการพึ่งพาอาศัยกัน

4.2 องค์ประกอบของทุนชุมชน

สำนักสนับสนุนขบวนการองค์กรชุมชนสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (2558) และ ฟาลัน กระสังข์ (2562) ได้กล่าวถึง กรอบแนวคิดของทุนชุมชนที่เป็นปัจจัยสำคัญและต้องตระหนักถึงการนำมาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพที่สามารถสร้างให้ชุมชนประสบผลสำเร็จในการพึ่งพาตนเอง ประกอบด้วย 7 ประเภท คือ 1) ทุนธรรมชาติ (Natural Capital) 2) ทุนวัฒนธรรม (Cultural Capital) 3) ทุนมนุษย์ (Human Capital) 4) ทุนสังคม (Social Capital) 5) ทุนการเมือง (Political Capital) 6) ทุนก่อสร้าง (Built Capital) และ 7) ทุนการเงิน (Financial Capital)

ระเบียบวิธีวิจัย

1.1 ประเภทการวิจัย ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และวิธีหากกลุ่มตัวอย่าง

เป็นการวิจัยเชิงผสมผสาน โดย 1.การวิจัยเชิงปริมาณ มีประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นผู้บริโภคที่เคยใช้บริการในธุรกิจค้าปลีก ประเภทตลาดค้าปลีกริมน้ำ ไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน คำนวณขนาดตัวอย่างด้วยสูตรของ

คอแรน (Cochran, 1977) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% หรือยอมให้มีระดับความคลาดเคลื่อนที่ 0.05 ค่า Z เท่ากับ 1.96 ได้ตัวอย่างไม่น้อยกว่า 384 ตัวอย่าง และเพื่อป้องกัน missing data จึงกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ 400 ตัวอย่าง ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อให้ได้คุณลักษณะของประชากรที่กำหนด 2.การวิจัยเชิงคุณภาพ มีประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นผู้ประกอบการในชุมชนพื้นที่วิจัย ที่เป็นชาวบ้านที่อาศัยในบ้านมั่นคง ริมคลองลาดพร้าว ทำการสุ่มตัวอย่างจาก 5 เขตพื้นที่ ได้แก่ เขตห้วยขวาง เขตสายไหม เขตหลักสี่ เขตจตุจักร และเขต บางเขน ด้วยวิธีเจาะจง (Purposive Sampling) ผู้ประกอบอาชีพการผลิต (ผลิตสินค้าเอง) 2 ตัวอย่าง อาชีพการจำหน่าย (ซื้อมาขายไป) 2 ตัวอย่าง อาชีพบริการ (ผู้ให้บริการ) 2 ตัวอย่าง นักเรียนนักศึกษา (ยังเรียนหนังสือ) 2 ตัวอย่าง และ หน่วยงานภาครัฐ (เจ้าหน้าที่รัฐ) 2 ตัวอย่าง และ 3.การวิจัยแบบมีส่วนร่วม โดยนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพที่ทำให้เกิดข้อค้นพบปัจจัยการจัดตั้งตลาด 11 ประการ มาทำการวิเคราะห์และสังเคราะห์ร่วมกับข้อมูลกฏระเบียบ ข้อบังคับการจัดตั้งตลาดซึ่งเป็นไปตามข้อกำหนดที่ถูกกำหนดไว้โดยกรุงเทพมหานคร และสำนักงานเขต จนเกิดเป็นแบบจำลองตลาดค้าปลีกริมน้ำโดยชุมชนมีส่วนร่วมในการสร้างแบบจำลอง แสดงดังแผนภาพที่ 2

แผนภาพที่ 2 แสดงการวิจัยแบบมีส่วนร่วมในการสร้างแบบจำลองตลาดค้าปลีกริมน้ำ

1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลและการตรวจสอบเครื่องมือ

วัตถุประสงค์ที่ 1 อาศัยเครื่องมือที่ 1 แบบสัมภาษณ์สนทนากลุ่ม เพื่อสำรวจทุนชุมชนสำหรับการพัฒนาตลาดค้าปลีกริมน้ำพื้นที่ริมคลองลาดพร้าว วัตถุประสงค์ที่ 2 อาศัย เครื่องมือที่ 2 แบบสำรวจพฤติกรรมผู้บริโภคเกี่ยวกับการใช้บริการตลาดค้าปลีกริมน้ำเพื่อศึกษาโอกาสการจัดตั้งตลาด ร่วมกับเครื่องมือที่ 3 แบบสัมภาษณ์พฤติกรรมกำหนดยสินค้าและบริการของคนในชุมชนริมคลองลาดพร้าวเพื่อศึกษาศักยภาพการจัดตั้งตลาด เสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 ท่าน โดยใช้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่านต่อ 1 เครื่องมือ พบว่า ทุกข้อคำถามมีค่าความสอดคล้องมากกว่า 0.50 และมีค่าเฉลี่ยรวมของทั้งแบบสอบถามเท่ากับ 0.97 0.82 และ 0.91 จึงสามารถนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป วัตถุประสงค์ที่ 3 อาศัยเครื่องมือที่ 4 ข้อมูลที่ค้นพบจากวัตถุประสงค์ที่ 1 และ 2 กฎระเบียบข้อบังคับการจัดตั้งตลาดแผนที่ทำเลที่ตั้งตลาดค้าปลีกริมน้ำซึ่งมีการแบ่งแผนผังร้านค้าไว้เพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการนำปัจจัยที่ใช้จัดตั้งตลาด 11 ประการมากำหนดเป็นแบบจำลองพื้นที่ขายสินค้า

1.3 สถิติที่ใช้

เครื่องมือที่ 2 ข้อมูลเชิงปริมาณวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา โดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป เครื่องมือที่ 1 และ 3 ข้อมูลเชิงคุณภาพทำโดยนำข้อมูลภาคสนามจากการจดบันทึก

และการสัมภาษณ์มาถอดความ จัดข้อมูลออกเป็นหมวดหมู่สรุปสาระสำคัญตามประเด็นที่กำหนดไว้ พร้อมทั้งตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล และทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) เครื่องมือที่ 4 ใช้การวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการมีส่วนร่วม

ผลการวิจัย

1. ทุณชุมชนสำหรับการพัฒนาตลาดค้าปลีกริมน้ำพื้นที่ริมคลองลาดพร้าว

จากการใช้เครื่องมือแบบสัมภาษณ์สนทนากลุ่ม ตัวแทนชาวบ้านจาก 5 เขตของพื้นที่ริมคลองลาดพร้าว 5 กลุ่ม กลุ่มละ 10 คน รวมทั้งสิ้น 50 คน พบว่า 1. ทุณมนุษย์ในแต่ละเขตพื้นที่ ส่วนใหญ่มีความคล้ายคลึงกันในการมีผู้คนประกอบอาชีพหลากหลาย อย่างไรก็ตามพบว่า มีความโดดเด่นในพื้นที่เขตห้วยขวางและสายไหมเนื่องจากมีผู้สูงอายุที่มีภูมิปัญญา สามารถพัฒนาไปสู่กิจกรรมเพิ่มมูลค่าและสามารถนำมาเชื่อมโยงเข้ากับการพัฒนาตลาดได้ 2. ทุณด้านสถาบัน มีความโดดเด่นในพื้นที่ห้วยขวาง เนื่องจากมีทุณสถาบันที่มีความหลากหลายและมีจำนวนมาก มีจุดเด่นคือ มีการทำกิจกรรมอยู่อย่างสม่ำเสมอ โดยทุณสถาบันเหล่านี้สามารถพัฒนาเป็นศูนย์การเรียนรู้ของผู้บริโภคที่จะเที่ยวชมตลาดได้ ที่สำคัญคือเป็นเขตเดียวที่มีกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเรื่อนำเที่ยวจึงสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มได้ด้วยการจัดทำแผนที่ชุมชนแสดงจุดจัดกิจกรรมต่าง ๆ เชื่อมโยงเข้ากับการท่องเที่ยวทางน้ำ 3. ทุณภูมิปัญญา มีความโดดเด่นมากที่สุดในเขตห้วยขวาง เนื่องจากเป็นภูมิปัญญาขั้นสูงที่มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวไม่สามารถหาได้อย่างที่อื่น รองลงมาเป็นภูมิปัญญาด้านประเพณีที่สืบทอดกันมาในเขตสายไหมและจตุจักร แต่เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพียงปีละครั้งจึงไม่มีความต่อเนื่อง 4. ทุณธรรมชาติมีความโดดเด่นในเขตห้วยขวางที่มีทัศนียภาพสองฝั่งคลองที่น่าสนใจ เนื่องจากมีการตกแต่งบ้านเรือนด้วยสีสดใส และยังมีชัยภูมิที่ตั้งใกล้แหล่งท่องเที่ยวของชาวต่างชาติ สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มโดยการดึงดูดนักท่องเที่ยวต่างชาติมาเที่ยวชมตลาดได้ นอกจากนี้พบว่าเขตสายไหมก็มีจุดเด่นด้านชัยภูมิที่ตั้งใกล้ตลาดยิ่งเจริญ 5. ทุณการเงินไม่มีความโดดเด่น โดยส่วนใหญ่เป็นสหกรณ์เพื่อที่พักอาศัย ดังนั้นหากต้องการลงทุนเพื่อการจัดตั้งร้านเพื่อการจัดตั้งตลาดอาจต้องมีการเพิ่มขอบเขตภารกิจของสหกรณ์เพื่อให้สามารถเป็นแหล่งเงินทุนได้ 6. ทุณสิ่งก่อสร้างมีความโดดเด่นในเขตห้วยขวางเนื่องจากมีสิ่งก่อสร้างที่สะท้อนถึงการอาศัยอยู่กันของสังคมพหุภาคีระหว่างพุทธและอิสลามมีสิ่งก่อสร้างเชิงสัญลักษณ์ที่สวยงาม และยังมีการตกแต่งภายนอกและภายในอย่างวิจิตรบรรจงจำนวนมาก เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว นอกจากนี้ยังมีพื้นที่เป็นลานสำหรับการจอดรถที่กว้างขวาง หรือสามารถใช้เป็นจุดจัดตั้งตลาดได้หลายจุด ส่วนเขตสายไหมเป็นอีกพื้นที่ที่มีความน่าสนใจมีความโดดเด่นของการสร้างสวนผักคนเมืองให้ได้ชม มีพิพจน์ทัศนียภาพความเป็นมาของชุมชน และมีที่สำหรับจอดรถแต่จำกัดจำนวน 7. ทุณเศรษฐกิจ ส่วนใหญ่เป็นคนหาเช้ากินค่ำต้องการมีอาชีพเสริมหรือวิธีการค้าขายใหม่ๆ ยกเว้นเขตสายไหมและบางเขนที่มีงานประจำ ซึ่งหากมีการจัดตั้งตลาดก็จะเป็นโอกาสในการสร้างรายได้ให้แก่ชุมชนอีกทางหนึ่ง

2. ศักยภาพและโอกาสทางธุรกิจของตลาดค้าปลีกริมน้ำพื้นที่ริมคลองลาดพร้าว

จากการใช้เครื่องมือที่ 2 และเครื่องมือที่ 3 ร่วมกัน ผลวิจัยพบว่า พื้นที่ริมคลองลาดพร้าวมีศักยภาพในการจัดตั้งตลาดมาจาก 11 ปัจจัย ดังนี้ 1. การมีร้านอาหารที่มีความหลากหลาย กระจายตัวอยู่ในทุกเขต ได้แก่ ข้าวราดแกง อาหารตามสั่ง ก๋วยเตี๋ยว หมูปิ้ง ก๋วยเตี๋ยวเนื้อ ข้าวหมกไก่ ข้าวมันไก่ ไก่ปิ้งนมสด กระจ่างปลา ข้าวเหนียวส้มตำ ขนมหิน ปลาหมึกย่าง ลูกชิ้นทอด ก๋วยเตี๋ยวเรือ ข้าวต้ม อาหารญี่ปุ่น นอกจากนี้พบว่ายังมีอาหารคาวที่มีความเฉพาะตัว ได้แก่ ไก่ต้มน้ำ ปลาส้ม ห่อหมก ไก่ย่างโบราณ มีผู้ประกอบการทั้งที่เป็นผู้ผลิตและผู้จำหน่ายอาหารคาว มีราคาจำหน่ายที่ครอบคลุมทุกลกลุ่มเป้าหมายทั้งสูง กลาง ต่ำ ผู้ประกอบการทั้งที่เป็นผู้ผลิตและผู้จำหน่ายอาหารคาว มีประสบการณ์ใน

การขายสินค้าให้กับผู้บริโภคโดยตรง จึงเข้าใจหลักทำการตลาดส่งเสริมการขาย 2. การมีร้านอาหารหวานที่มีความหลากหลายกระจายตัวอยู่ในทุกเขต ทั้งแบบขนมไทยโบราณ และเบเกอรี่ ได้แก่ ขนมหวานน้ำกะทิ ขนมไทย เครป วาฟเฟิล เบเกอรี่ พุดดิ้งนมสด โดยพบว่าขนมหวานที่มีความเฉพาะตัว ได้แก่ กะหรี่ปั๊ป ข้าวต้มมัด อาหารหวานที่เป็นเบเกอรี่ซึ่งผลิตขึ้นเอง มีความโดดเด่น สามารถต่อยอดเป็นขนมที่ใช้เป็นเครื่องหมายเชิงสัญลักษณ์ของตลาดได้ 3. การมีร้านผลไม้ที่มีการจำหน่ายรูปแบบทันสมัยพร้อมทาน สะดวกในการบริโภค และยังมีการจำหน่ายรูปแบบชั่งกิโล เหมาะสำหรับผู้เป็นของฝาก ผู้ประกอบการที่เป็นผู้จำหน่ายผลไม้ มีการผลิตสินค้าทุกวัน ทำให้มีความสดใหม่และสะอาด 4. การมีร้านเครื่องดื่มมีผู้จำหน่ายจำนวนมาก ได้แก่ กาแฟสด ชาสมุนไพร น้ำขิง น้ำผลไม้ปั่น น้ำโกโก้ เครื่องดื่มสำเร็จรูป และเครื่องดื่มที่มีความหลากหลายในแต่ละเขต มีร้านจำหน่ายเครื่องดื่มที่สามารถสั่งทำได้ตามความต้องการ เช่น ร้านกาแฟสด ร้านน้ำขิง จึงสามารถสร้างสรรค์เมนูเครื่องดื่มที่เป็นอัตลักษณ์ของตลาดได้ 5. การมีร้านสินค้าอุปโภคบริโภคมีความหลากหลายกระจายตัวอยู่ในทุกเขต ได้แก่ กางเกงยีนส์มือสอง เสื้อยืด กระเป๋า หมวก ของเล่นโบราณ ของเล่นสมัยใหม่ รองเท้า ต้นกระบองเพชร ต้นไม้หลากหลายชนิด พืชผักสวนครัว ร้านร้อยลูกปัด โดยสินค้าอุปโภคบริโภคที่มีความเฉพาะตัว คืองานหัตถกรรม ได้แก่ ไม้แกะสลัก กิ๋นดำทำมือ กระเป๋าผลิตตามออเดอร์ พานพุ่ม กระเป๋าถุงผ้าให้ลูกค้า फैนทลายเอง เสื้อยืดให้ลูกค้า फैนทลายเอง ชุดอิสลามที่ชุมชนออกแบบตัดเย็บเอง 6. การมีการขนส่งภายในพื้นที่ด้วยวินมอเตอร์ไซด์ มีวินมอเตอร์ไซด์จำนวนมากเพียงพอ สามารถเชื่อมโยงเข้ากับระบบขนส่งสาธารณะนอกพื้นที่ได้มีการเชื่อมโยงขนส่งภายในพื้นที่ได้ทั้งทางบกและทางน้ำ 7. การมีผู้มีฝีมือด้านการนวดแผนไทยหลายกลุ่ม มีหัตถการที่เป็นเอกลักษณ์คือการอยู่ไฟหลังคลอด มีบุคลากรที่สามารถฝึกฝนเป็นผู้นำเที่ยวได้ 8. การมีความเป็นเอกลักษณ์ด้านศิลปะการแสดง ได้แก่ โชว์การแสดงมวยไทย รำวงย้อนยุค การร้องเพลงและการเต้นของเด็กและผู้สูงอายุ 9. การมีจุดท่องเที่ยวและทำกิจกรรม ได้แก่ ทุนทางธรรมชาติ เช่น คลองลาดพร้าว ซึ่งมีทัศนียภาพสองฝั่งคลองที่น่าสนใจ มีทุนทางสิ่งก่อสร้างที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว เช่น วัดพระราม 9 ที่มีจิตรกรรมฝาผนังที่สวยงามเกี่ยวกับรัชกาลที่ 9 มัสยิดอิสลามที่มีสถาปัตยกรรมสวยงาม ศาลเจ้าพ่อสมบุญ ศาลเจ้าแม่ทับทิม วัดใหม่ วัดเสนา วัดบางบัว มีทุนสถาบันที่เป็นศูนย์การเรียนรู้จำนวนมากและหลากหลาย ได้แก่ บ้านพระพร กลุ่มสานตะกร้า ทำน้ายาล้างจาน มีทุนมนุษย์ เช่น มีผู้สูงอายุที่มีภูมิปัญญาในการทำขนม การนวด การทำกับข้าว การทำยา สมุนไพร มีทุนทางภูมิปัญญา เช่น การแกะสลักไม้ทำเฟอร์นิเจอร์ การจักสาน การทำกิดำทำมือ การแข่งเรือ ประเพณีประจำปีศาลเจ้าพ่อสมบุญ งานฝีมือ ทำของที่ระลึก การฟ้อนรำ การทำบุญประจำปีไหว้ศาลเจ้าแม่ทับทิม 10. การมีที่จอดรถ โดยมีที่จอดรถรองรับผู้มาเที่ยวชมตลาดได้ ได้แก่ พื้นที่ว่างเพปูนแล้วได้ทางด่วนพระราม 9 ที่จอดรถแนบขอบถนนใกล้พื้นที่ของรถไฟฟ้ามหานคร 11. การมีชัยภูมิตั้งตลาด คือมีพื้นที่สำหรับตั้งตลาดได้ ได้แก่ พื้นที่รอบบึงพระราม 9 พื้นที่หลังบ้านประชารัฐที่ตั้งอยู่ริมคลองเขตห้วยขวาง ที่ตั้งตลาดอยู่ใจกลางของกรุงเทพมหานครจึงสะดวกในการเดินทาง

ในส่วนของการศึกษาโอกาสในการจัดตั้งพบว่า พฤติกรรมผู้บริโภคสอดคล้องกับศักยภาพที่ชุมชนมีจึงนำมาซึ่งโอกาสหลายประการ

สินค้าที่คาดหวังจะซื้อ	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
หัตถกรรม	3.35	.980	ปานกลาง
อาหารคาว	4.31	.749	มากที่สุด
อาหารหวาน	4.24	.789	มากที่สุด
ผักผลไม้	3.89	.896	มาก
สินค้าเกษตรแปรรูป	3.88	.879	มาก

บริการที่คาดหวังจะซื้อ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
การนัด	3.44	.937	มาก
เรือ่นาที่เี่ยว	3.92	.927	มาก
การเข้าจกรยานเพื่อปั่นท่งเี่ยวในชุมชน	3.78	.880	มาก
การแสดงศิลปวัฒนธรรม	3.88	.836	มาก
นำเี่ยวในพื้นที่ชุมชน	3.96	.851	มาก

กิจกรรมที่คาดหวังจะให้จัด	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
การเข้าร่วมกิจกรรมที่ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนฟรี	4.00	.839	มาก
การสัการะ/เาพรสิ่งศักดิ์ของชุมชน	3.76	.950	มาก
การถ่ายรูปที่จุด Landmark ต่าง ๆ	4.13	.826	มาก
การเข้าร่วมกิจกรรมประเพณีประจำปีของชุมชน	4.10	.806	มาก

สิ่งอำนวยความสะดวกที่คาดหวัง	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
การมีรถรับ-ส่งเข้าถึงพื้นที่ตลาด	4.46	.752	มากที่สุด
ป้ายบอกสถานที่ท่งเี่ยว	4.56	.638	มากที่สุด
ที่จอดรถ	4.58	.662	มากที่สุด
ห้องน้ำ	4.72	.561	มากที่สุด
บริการข้อมูลแหล่งท่งเี่ยว	4.45	.706	มากที่สุด

จากข้อมูลแสดงให้เห็นว่า ผู้บริโภคที่เคยใช้บริการตลาดค้าปลีกริมน้ำ มีความต้องการและความคาดหวังให้ตลาดมีร้านอาหารหวาน ร้านผลไม้ ร้านสินค้าอุปโภคบริโภค หัตถการ กิจกรรมและนำเี่ยว ศิลปะการแสดง การขนส่ง ชัยภูมิที่ตั้งที่สะดวก และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ รวม 11 ปัจจัย ซึ่งสอดคล้องกับศักยภาพที่ชุมชนมี ดังนั้น พื้นที่ริมคลองลาดพร้าวจึงสามารถมีศักยภาพและโอกาสในการจัดตั้งตลาดได้ จึงกล่าวได้ว่า การจัดตั้งตลาดที่มีศักยภาพควรมีปัจจัยพื้นฐานที่กล่าวแล้วอย่างน้อย 11 ประการด้วยกันซึ่งสอดคล้องกับพฤติกรรมกาจจ่ายและความคาดหวังของผู้บริโภค

3. แบบจำลองการพัฒนาตลาดการค้าปลีกริมน้ำเพื่อพึ่งพาตนเองพื้นที่ริมคลองลาดพร้าวโดยชุมชนมีส่วนร่วม

จากการใช้เครื่องมือที่ 4 การวิจัยแบบให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดรายละเอียดปัจจัยในการตั้งตลาด 11 ปัจจัย ได้แก่ ชัยภูมิทำเลที่ตั้งตลาด ร้านอาหารหวาน ร้านผลไม้ ร้านเครื่องดื่ม ร้านอุปโภค หัตถการ ศิลปะการแสดง สิ่งอำนวยความสะดวก กิจกรรมและนำเี่ยว และขนส่ง มีผลการวิจัยดังนี้

ปัจจัยที่ 1. ปัจจัยชัยภูมิทำเลที่ตั้งตลาด และ **ปัจจัยที่ 2.** ปัจจัยระบบขนส่งของตลาดค้าปลีกของชุมชนริมคลองลาดพร้าว โดยจากผลสำรวจพฤติกรรมผู้บริโภคที่ใช้บริการตลาดค้าปลีกริมน้ำ พบว่าผู้บริโภคมีการให้ความสำคัญและสนใจพื้นที่รอบบึงซึ่งเป็นทุนชุมชนในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = .784) ซึ่งจากการวิจัยแบบมีส่วนร่วมพบว่าพื้นที่ลักษณะดังกล่าวตั้งอยู่ที่ยิงพระราม 9 เขตห้วยขวาง ประกอบด้วยบึงย่อย 2 บึง ด้วยเหตุผลดังต่อไปนี้

1.1 เป็นพื้นที่โล่งขนาดใหญ่ สามารถรองรับพื้นที่ค้าขาย และกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ โดยเฉพาะที่จอดรถจำนวนมาก สามารถเดินทางเข้าออกได้อย่างสะดวก

1.2 เป็นพื้นที่ที่ต่อเนื่องกับชุมชนริมคลองลาดพร้าวและมีความสัมพันธ์กับท่าเรือที่ใช้เดินทางท่องเที่ยวทางน้ำไปตามสายคลองลาดพร้าวได้อย่างสะดวก

1.3 เป็นพื้นที่ที่เชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวในย่านเมือง มีทิวทัศน์ที่สวยงาม เดินทางได้สะดวก

จากปัจจัยทั้ง 3 ข้อ คณะวิจัยได้พิจารณาเลือกพื้นที่บริเวณบึงพระรามเก้า ที่มีที่โล่งบริเวณบ่อน้ำและมิดินโดยรอบ เชื่อมโยงกับถนนใหญ่ได้สะดวก ได้แก่ถนนประดิษฐ์มนูธรรม มีที่โล่งขนาดใหญ่ที่รองรับการปรับปรุงพื้นที่เป็นลานจอดรถ และสิ่งอำนวยความสะดวกได้แก่ ห้องน้ำ รวมทั้งการปรับปรุงพื้นที่เป็นร้านค้าบริเวณถนนริมบึง มีทิวทัศน์ที่สวยงามและปลอดภัย สามารถจอดรถและเชื่อมโยงสู่ท่าเรือ แสดงดังภาพที่ 3

ในส่วนพื้นที่แผงร้านค้า พบว่าจากพระราชบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่องตลาด พ.ศ.2546 กำหนดให้ทางเดินภายในตลาดมีความกว้างไม่น้อยกว่า 2 เมตร แผงจำหน่ายสินค้าประเภทอาหารทำด้วยวัสดุแข็งแรงที่มีผิวเรียบ ทำความสะอาดง่าย มีความสูงจากพื้นไม่น้อยกว่า 60 เซนติเมตร และอาจเป็นแบบพับเก็บได้ โดยจากการจำลองตลาดกำหนดให้แผงร้านค้ามีขนาดพื้นที่แผงร้านค้าของตลาด คือ 4.00x3.00 ม. หรือ 12 ตารางเมตรต่อ 1 ร้าน ซึ่งจากการคำนวณสามารถแบ่งพื้นที่รอบบึงพระรามเก้าได้จำนวน 270 ร้าน รวมพื้นที่ทั้งหมด 3,240 ตารางเมตร แบ่งสัดส่วนร้านตามปัจจัยที่เป็นองค์ประกอบ 6 ปัจจัยได้แก่

ปัจจัยที่ 3. ร้านอาหารคาเฟ่

ปัจจัยที่ 4. ร้านอาคารหวาน

ปัจจัยที่ 5. ร้านผลไม้

ปัจจัยที่ 6. ร้านเครื่องดื่ม

ปัจจัยที่ 7. ร้านสินค้าอุปโภค

ปัจจัยที่ 8. บริการหัตถการ (นวด) แสดงดังแผนภาพที่ 4

ปัจจัยที่ 9. ปัจจัยความบันเทิงและศิลปะการแสดงสามารถสร้างแบบจำลองเป็นเวทีขนาด 13.50x6.00 ม. หรือ 81 ตารางเมตร ตั้งอยู่กึ่งกลางระหว่างบึงที่ 1 และ บึงที่ 2 แสดงดังแผนภาพที่ 5

ปัจจัยที่ 10. กิจกรรมและน้ำพุร้อน สามารถสร้างแบบจำลองที่เป็นปัจจัยการท่องเที่ยวและทำกิจกรรมในรูปแบบของแผนที่ท่องเที่ยวสถานที่ที่เป็นทุนทางสิ่งก่อสร้าง ทุนทางวัฒนธรรม ทุนทางภูมิปัญญา ของเขตพื้นที่ต่าง ๆ ทั้ง 5 เขต ได้ โดยการเชื่อมโยงตลาดกับแหล่งท่องเที่ยวบนเส้นทางคลองลาดพร้าวในพื้นที่ทั้ง 5 เขต สถานที่ท่องเที่ยวสำคัญต่าง ๆ ในแต่ละเขตดังต่อไปนี้

- จากท่าเรือตั้งต้นในพื้นที่ตลาดบึงพระราม 9 ในเขตห้วยขวาง ประกอบด้วย วัดพระราม 9, มัสยิดอิมาร่อฯ, อาคารเฉลิมพระเกียรติพันธุ์ปลา, กิ๋นดำทำมือ, งานแกะสลักไม้, ทำขนม และทอดกฐินทางน้ำ

- แหล่งท่องเที่ยวในเขตจตุจักร ประกอบด้วย วัดใหม่เสนา, การทำพรมเช็ดเท้า, กิจกรรมฟ่อนรำ, ทำขนม, สานตะกร้าและพวงมาลัย

- แหล่งท่องเที่ยวในเขตหลักสี่ ประกอบด้วย ศาลเจ้าแม่ทับทิม, สวนครัวชุมชน, ร้านนวด, ร้านขนมไทย, ร้านยาสระผมสมุนไพร, ขนมมะพร้าวแก้ว, ไข่เค็ม, เปลือกไข่ทำปุ๋ย, ไม้ดอกไม้ประดับและหอมสมุนไพร

- แหล่งท่องเที่ยวในเขตบางเขน ประกอบด้วย วัดพระศรีมหาธาตุวรมหาวิหาร, ตลาดนัดวันจันทร์, ร้านสัก Tattoo, ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนและลานกิจกรรม

- แหล่งท่องเที่ยวในเขตสายไหม ประกอบด้วย ตลาดสะพานใหม่, ศาลเจ้าพ่อสมบุญ, พิพิธภัณฑ์, ดอกไม้ใบเตย, พวงมาลัยผ้า, ทำโองดินเผา, จิตกรรมฝาผนัง, สวนผักคนเมืองและสวนมะม่วง แสดงดังแผนภาพที่ 6

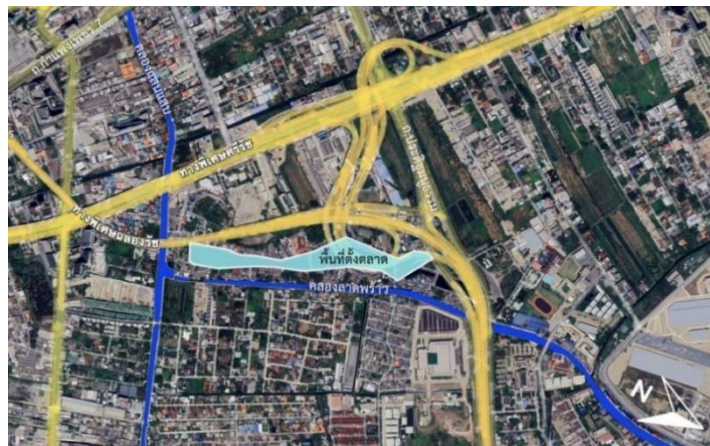
ปัจจัยที่ 11. ปัจจัยสิ่งอำนวยความสะดวก ได้แก่

- ที่สำหรับจอดรถ โดยข้อมูลพระราชบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่องตลาด พ.ศ.2546 กำหนดให้ตลาดมีที่จอดรถ 1 คันต่อพื้นที่ 120 ตารางเมตร ในโครงการจึงควรมีอย่างน้อย 27 คัน แต่จากพื้นที่ว่างสำหรับจอดรถ ณ ท่าเล

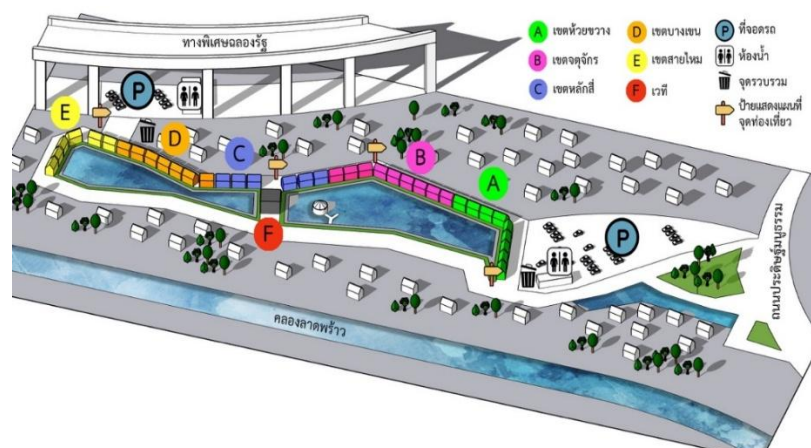
ที่ตั้งริมฝั่งพระรามสามารถทำที่จอดรถรองรับจำนวนรถที่ใช้บริการได้จริง 222 คัน ซึ่งมีความเหมาะสมอย่างยิ่งต่อการตั้งตลาด

- ห้องน้ำ พบว่า ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร, 2544 กำหนดให้ต้องจัดให้มีห้องส้วม ที่ปัสสาวะ และอ่างล้างมือ ตามจำนวนและหลักเกณฑ์ด้านสุขลักษณะที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นกำหนด โดยคำแนะนำของเจ้าพนักงานสาธารณสุข และตั้งอยู่ในที่เหมาะสมนอกสถานที่ขายของ เว้นแต่จะจัดให้มีส้วมเคลื่อนที่ ส้วมสาธารณะ ส้วมเอกชนหรือส้วมของหน่วยงานราชการที่ได้รับอนุญาตให้ใช้อยู่ในบริเวณใกล้เคียง ทั้งนี้ ให้มีระยะห่างจากตลาดไม่เกิน 50 เมตร และตลาดต้องมีห้องน้ำ 1 ห้องต่อพื้นที่อาคาร 200 ตารางเมตร ทั้งนี้จากทำเลที่ตั้งตลาดซึ่งตั้งอยู่ริมฝั่งพระราม 9 และมีที่จอดรถเป็นพื้นที่โล่งในบริเวณห่างจากตลาดราว 50 เมตร จึงสามารถออกแบบให้มีห้องน้ำ ส้วม อ่างล้างมือในบริเวณที่จอดรถได้ ทั้งนี้จากการคำนวณแบบจำลองพบว่าสามารถออกแบบ ส้วมและอ่างล้างมือ ได้ดังนี้

- A. ห้องน้ำสำหรับผู้ชาย ส้วม 17 อัน ปัสสาวะ 34 อัน อ่างล้างมือ 17 อัน
B. ห้องน้ำสำหรับผู้หญิง ส้วม 34 อัน อ่างล้างมือ 17 อัน แสดงผังแผนภาพที่ 7

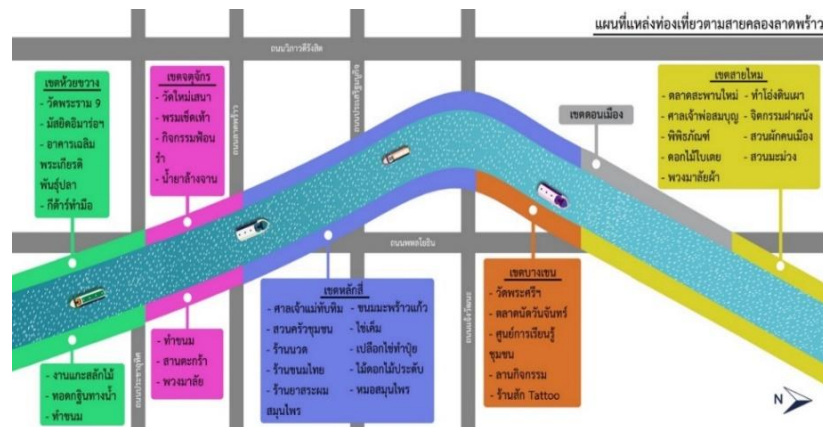
แผนภาพที่ 3 แสดงทำเลที่ตั้งตลาด

แผนภาพที่ 4 แสดงแบบจำลองตลาดที่ประกอบด้วยแผงค้า

แผนภาพที่ 5 แสดงแบบจำลองเวทีสำหรับศิลปะการแสดง

แผนภาพที่ 6 แสดงแบบจำลองแผนທີ່เชื่อมโยงจุดท่องเที่ยวและทำกิจกรรม

แผนภาพที่ 7 แสดงแบบจำลองสิ่งอำนวยความสะดวก

อภิปรายผล

1. ข้อค้นพบด้านทุนชุมชน

ผลการสำรวจทุนชุมชนซึ่งมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาไปสู่การจัดตั้งตลาดนั้น พบว่ามีความสอดคล้องกับงานวิจัยดังต่อไปนี้ ทุนมนุษย์มีข้อค้นพบคือ ในแต่ละเขตพื้นที่เห็นได้ว่า ส่วนใหญ่มีความคล้ายคลึงกันในด้านการมีผู้คนที่ประกอบอาชีพหลากหลาย มีผู้สูงอายุมีภูมิปัญญา สามารถพัฒนาไปสู่กิจกรรมเพิ่มมูลค่าและสามารถนำมาเชื่อมโยงเข้า

กับการพัฒนาตลาดได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ รัตมี อุตเสนา (2559) ได้ศึกษาตลาดน้ำกับการทำหน้าที่พัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน พบว่า ปัจจัยสำคัญที่ทำให้ตลาดน้ำ สามารถพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืนได้มาจากทุน ได้แก่ ทุนมนุษย์ เช่น วิถีการดำเนินชีวิต ภูมิปัญญาที่มีเอกลักษณ์เฉพาะแตกต่างจากชุมชนอื่น ทุนด้านสถาบันมีข้อค้นพบและมีความโดดเด่นคือเขตห้วยขวางที่มีทุนสถาบันที่มีความหลากหลายและมีจำนวนมาก มีจุดเด่นคือ มีการทำกิจกรรมอยู่อย่างสม่ำเสมอ โดยทุนสถาบันเหล่านี้สามารถพัฒนาเป็นศูนย์การเรียนรู้ของผู้บริโภคที่จะเที่ยวชมตลาดได้ ที่สำคัญคือเป็นเขตเดียวที่มีกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเรือนำเที่ยวจึงสร้างเครือข่ายสมาชิกในชุมชนในการสร้างมูลค่าเพิ่มได้ด้วยการจัดทำแผนที่ชุมชนแสดงจุดจัดกิจกรรมต่างเชื่อมโยงเข้ากับการท่องเที่ยวทางน้ำสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุปราณี จันทร์ส่ง (2558) ได้ศึกษาการพัฒนาทุนทางสังคมเพื่อสร้างชุมชนเข้มแข็ง พบว่า แนวทางการปรับปรุงและพัฒนาทุนทางสังคมเพื่อสร้างชุมชนเข้มแข็งการดำเนินงานต้องมีลักษณะเป็นเครือข่ายของสมาชิกในชุมชน ทุนภูมิปัญญามีข้อค้นพบคือ มีความโดดเด่นมากที่สุดในเขตห้วยขวาง เนื่องจากเป็นภูมิปัญญาขั้นสูงที่มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวไม่สามารถหาได้อย่างที่อื่น เช่น การแกะสลักเฟอร์นิเจอร์ไม้ การทำกั๊กไม้ นอกจากนี้ยังมีภูมิปัญญาด้านประเพณีที่สืบทอดกันมา สอดคล้องกับงานวิจัยของ Matara Suansri (2017) ได้ศึกษา The Development Guidance and Tourism Promotion Effect to Bang Num Phung Floating Market พบว่า แนวทางการพัฒนาตลาดน้ำเพื่อการท่องเที่ยว ควรให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดอัตลักษณ์ และร่วมกันส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโดยพัฒนากิจกรรม ที่มีการรวบรวมภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อจัดเป็นศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ทุนธรรมชาติมีข้อค้นพบคือ ส่วนใหญ่เป็นคลองลาดพร้าว อย่างไรก็ตามพบว่ามีความโดดเด่นในเขตห้วยขวางที่มีทัศนียภาพสองฝั่งคลองที่น่าสนใจ เนื่องจากมีการตกแต่งบ้านเรือนด้วยสีสดใส และยังมีชัยภูมิที่ตั้งใกล้แหล่งท่องเที่ยวของชาวต่างชาติ สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มโดยการดึงดูดนักท่องเที่ยวต่างชาติมาเที่ยวชมตลาดได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิมพางา เพ็ญนาเรนทร์ (2564) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวของตลาดน้ำภาคกลางเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน พบว่าแนวทางการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวตลาดน้ำ ควรมีการประชาสัมพันธ์สถานที่ทางสื่อต่าง ๆ เพื่อสร้างการรับรู้ดึงดูดนักท่องเที่ยวมาชมทัศนียภาพที่สวยงาม ทุนสิ่งก่อสร้างมีข้อค้นพบคือ มีความโดดเด่นในเขตห้วยขวางเนื่องจากมีสิ่งก่อสร้างที่สะท้อนถึงการอาศัยอยู่กันของสังคมพหุภาคีระหว่างพุทธและอิสลามมีสิ่งก่อสร้างเชิงสัญลักษณ์ที่สวยงาม และยังมีการตกแต่งภายนอกและภายในอย่างวิจิตรบรรจง จำนวนมาก เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว นอกจากนั้นยังมีพื้นที่เป็นลานสำหรับการจอดรถที่กว้างขวาง หรือสามารถใช้เป็นจุดจัดตั้งตลาดได้หลายจุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปัทมาพร สุขใจ (2564) ได้ศึกษาแนวทางพัฒนาตลาดริมน้ำเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมวิถีกลุ่มน้ำ กรณีศึกษาตลาดเก่าศรีประจันต์ ตลาดเก่าท่าช้าง ตลาดเก่าสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า การพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวตลาดริมน้ำ ควรจัดให้มีบริการขนส่ง อำนวยความสะดวกการเดินทางมายังตลาด ด้านสิ่งดึงดูดใจ เช่น อัตลักษณ์ของชุมชน ที่หาไม่ได้จากแหล่งอื่น ด้านแหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น พิพิธภัณฑ์

2. ข้อค้นพบด้านศักยภาพและโอกาสในการจัดตั้งตลาดค้าปลีกริมน้ำ

จากผลการวิจัยพบว่า การจัดตั้งตลาดที่มีศักยภาพควรมีองค์ประกอบอย่างน้อย 11 ปัจจัย ประกอบด้วย ทำเลที่ตั้ง ระบบขนส่ง อาหารคาว อาหารหวาน ผลไม้ เครื่องดื่ม สินค้าอุปโภค หัตถกรรม สิ่งอำนวยความสะดวก ศิลปะการแสดง การท่องเที่ยวและทำกิจกรรม สอดคล้องกับงานวิจัย ดังต่อไปนี้ งานวิจัยที่สนับสนุนว่าการจัดตั้งตลาดควรมีความหลากหลายทั้ง อาหารคาว อาหารหวาน ผลไม้ เครื่องดื่ม สินค้าอุปโภค ได้แก่ งานวิจัยของทัศน หงษ์มา, 2555 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เลือกซื้อสินค้าประเภทอาหารมากที่สุด วิรุทธิ์ สวัสดิ์กิจไพโรจน์, 2561 พบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อสินค้ามากที่สุดคือ ผลิตภัณฑ์ที่จำหน่ายในตลาด วิไลวรรณ ศิริอำไพและคณะ, 2561 พบว่านักท่องเที่ยวมีพฤติกรรมการซื้อสินค้าที่มีอิทธิพลจากผลิตภัณฑ์ และกายภาพ ตามลำดับ งานวิจัยที่สนับสนุนว่าการจัดตั้งตลาดควรมีอัตลักษณ์ที่แตกต่างจากที่อื่น ได้แก่ งานวิจัยของชัยฤทธิ์ ทองรอด และคณะ, 2559 พบว่า ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีความสำคัญต่อการซื้อสินค้าในตลาด คือ มีผลิตภัณฑ์ที่แตกต่างจากตลาดอื่น ๆ ให้

ความสำคัญเรื่องการจัดทำป้ายโฆษณาประชาสัมพันธ์ภายในตลาด งานวิจัยที่สนับสนุนว่าการจัดตั้งตลาดควรมีการจัดกิจกรรม ได้แก่ งานวิจัยของ มินา ระเด่นอาหมัด และคณะ, 2562 พบว่า ควรมีการจัดกิจกรรมในตลาดนัดและการประชาสัมพันธ์ตลาดในทุกช่องทาง งานวิจัยที่สนับสนุนว่าการจัดตั้งตลาดควรมีสิ่งอำนวยความสะดวก ได้แก่ งานวิจัยของศุภนิช คงสมรส, 2553 พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการซื้อสินค้าในตลาดนัดเคลื่อนที่คือ สิ่งอำนวยความสะดวก โดยเฉพาะที่จอดรถ การจัดตั้งตลาดควรมีกิจกรรมบันเทิง ได้แก่ งานวิจัยของชิตาภรณ์ ศักดิ์โกมลพิทักษ์, 2558 พบว่า ปัจจัยที่ทำให้มีการเลือกใช้บริการมาจากความมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว มีการนำเสนอความบันเทิง มีการจัดกิจกรรมอื่นที่การจัดแสดงคอนเสิร์ต งานวิจัยที่สนับสนุนว่าการจัดตั้งตลาดควรมีทำเลที่เหมาะสม ได้แก่ งานวิจัยของ ทรงศิริ วิชิรานนท์, 2552 พบว่าปัจจัยที่ส่งผลให้ผู้ซื้อมาใช้บริการในตลาดนัดคือความสะดวกในการเดินทาง และรัตญา เทวรักษ์, 2560 พบว่าตำแหน่งที่ตั้งตลาดอยู่ใจกลางย่านที่อยู่อาศัย มีโครงข่ายการคมนาคมที่ครอบคลุมพื้นที่ สามารถเชื่อมโยงสู่ย่านอื่น ๆ ได้ มีพื้นที่รองรับการทำกิจกรรม มีสิ่งอำนวยความสะดวกเหมาะสมทั้งที่จอดรถ ห้องน้ำ ป้ายบอกทาง

3. ข้อค้นพบจากแบบจำลองตลาดค้าปลีกริมน้ำ

เป็นข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัยแบบมีส่วนร่วม โดยพบว่า ตัวแทนชาวบ้านที่เป็นผู้ประกอบการด้านต่าง ๆ ทั้งในส่วนของผู้ผลิต ผู้จำหน่าย ผู้ให้บริการ และนักศึกษา ซึ่งเข้าร่วมการวิจัยแบบมีส่วนร่วมนี้ มีการสร้างแบบจำลองตลาดตามองค์ประกอบ 11 ปัจจัย ในเขตพื้นที่ของตนเอง แตกต่างกันไปตามวิสัยทัศน์ของการค้าขายว่าจะออกแบบตลาดจำลองแบบใดจึงจะสามารถดึงดูดลูกค้าได้ดีที่สุด โดย 1.เขตห้วยขวาง มีการออกแบบจำลองตลาดระบุแผงค้าในช่วงที่เป็นจุดเชื่อมต่อทางเดินที่มาจากที่จอดรถทางถนนประดิษฐ์มนูธรรม โดยมีการจัดเรียงร้านค้าแต่ละปัจจัยสลับกันและมีส่วนที่เป็นการจัดแสดงกระบวนการผลิตสินค้าทำมือซึ่งเป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นด้วย เช่น กิ๋มตำทำมือ เพื่อเพิ่มโอกาสในการขาย 2.เขตจตุจักร ระบุแผงค้าต่อจากเขตห้วยขวาง เป็นการจัดเรียงร้านค้าตามชนิดปัจจัย 3.เขตหลักสี่ ระบุแผงค้าต่อจากเขตจตุจักร เป็นการจัดเรียงร้านค้าแต่ละปัจจัยสลับกัน เพื่อเพิ่มโอกาสในการขาย 4.เขตบางเขน ระบุแผงค้าต่อจากเขตหลักสี่ เป็นการจัดเรียงร้านค้าแต่ละปัจจัยสลับกัน เพื่อเพิ่มโอกาสในการขาย 5.เขตสายไหม มีการออกแบบจำลองตลาดระบุแผงค้าในช่วงที่เป็นจุดเชื่อมต่อทางเดินที่มาจากที่จอดรถทางถนนทางพิเศษฉลองรัช โดยมีการจัดเรียงร้านค้าแต่ละปัจจัยสลับกันและมีส่วนที่เป็นพื้นที่ได้ะ แก้วรับประทานอาหาร เพื่อเพิ่มโอกาสในการขาย นอกจากนี้ในส่วนอื่น ๆ ที่เป็นปัจจัยองค์ประกอบการจัดตั้งตลาด ได้แก่ สิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ห้องน้ำ ขนาดแผง จุดทิ้งขยะ ที่จอดรถ ขนาดทางเดิน ได้มีการออกแบบจำลองตามกฎระเบียบข้อบังคับการจัดตั้งตลาดที่กำหนดโดย กรุงเทพมหานคร สอดคล้องกับ ตามพระราชบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่องตลาด พ.ศ.2546 ซึ่งประโยชน์จากการจัดตั้งตลาด สอดคล้องกับนโยบายกระทรวงพาณิชย์ เรื่องตลาดต้องชม ที่กล่าวว่า ตลาดจะกระตุ้นระบบเศรษฐกิจ สร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน จากการมีรายได้เพียงพอสอดต่อการดำรงชีพ โดยใช้การบริโภคภายในประเทศเป็นตัวขับเคลื่อน 2.ช่วยเหลือประชาชนผู้มีรายได้น้อย ในการวางฐานรากของประเทศในอนาคต สร้างความเข้มแข็งให้เศรษฐกิจท้องถิ่น (Local Economy) โดยใช้กลไกของตลาดชุมชน 3.สร้างกลไกในการแก้ไขปัญหาสินค้า และช่องทางการระบายผลผลิต 4. พัฒนาและสร้างความหลากหลายของสินค้าที่ตรงกับรสนิยมของคนในชุมชนและนักท่องเที่ยวแต่ยังคงเน้นความเป็นชุมชนนั้นๆ โดยการสร้างเอกลักษณ์ความเป็นหนึ่งเดียวของชุมชนและมีอัตลักษณ์ของชุมชนให้เด่นชัด 5.สร้างการรับรู้เกี่ยวกับตลาดชุมชนในวงกว้าง เพื่อดึงดูดผู้ซื้อผู้ขายเข้าใช้ประโยชน์จากตลาดชุมชน

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

ผลจากการวิจัยทำให้ทราบว่า การศึกษาการพัฒนาตลาดค้าปลีกที่มีศักยภาพในการดึงดูดผู้บริโภคให้มาจับจ่ายใช้สอย เริ่มต้นจากการทำความเข้าใจทุนชุมชนที่มี แล้วนำมาวิเคราะห์เป็นจุดแข็ง ร่วมกับการศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภคว่าสอดคล้องกับทุนชุมชนที่มีหรือไม่ หากมีความสอดคล้องกันก็จะทำให้การพัฒนาตลาดนั้นมีศักยภาพ ทั้งนี้จากการวิจัยทำให้ค้นพบองค์ความรู้ใหม่ในการพัฒนาตลาดค้าปลีกให้มีศักยภาพว่าควรประกอบด้วยปัจจัยอย่างน้อย 11 ประการ

ได้แก่ ชัยภูมิที่ตั้ง สิ่งอำนวยความสะดวก ร้านอาหาร ร้านอาหารหวาน ร้านเครื่องดื่ม ร้านผลไม้ ร้านสินค้าอุปโภค
บริการหัตถการ บริการขนส่ง บริการด้านความบันเทิงและศิลปะการแสดง และบริการท่องเที่ยวและทำกิจกรรม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงสังคม ควรมีการนำเสนอและประชาสัมพันธ์ทุนชุมชนที่มี ผ่านสื่อต่าง ๆ โดยสะท้อนถึงวิถีชีวิต
ความหลากหลายและความเป็นอัตลักษณ์เฉพาะตัวแตกต่างจากพื้นที่ตลาดอื่น ๆ เพื่อเป็นแม่เหล็กดึงดูดผู้บริโภคหรือนัก
ท่องเที่ยวมายังตลาด ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ควรมีการทำความร่วมมือกันระหว่างชาวชุมชนลาดพร้าวกับ
หน่วยงานภาครัฐ เช่น สำนักงานเขต หรือพัฒนาชุมชนในการดำเนินงานวิจัยไปประยุกต์ใช้เพื่อสร้างตลาดที่มีศักยภาพในการ
ดึงดูดผู้คนให้มาจับจ่ายใช้สอย โดยมีหน่วยงานรัฐเป็นผู้ให้การสนับสนุนงบประมาณการก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวก
เช่น ที่จอดรถ ห้องน้ำ และอื่น ๆ เพื่อให้ตลาดเป็นไปตามกฎระเบียบข้อบังคับที่ถูกต้อง ข้อเสนอแนะเชิงเศรษฐกิจ ควรมี
การประชาสัมพันธ์ตลาดเพื่อให้เกิดการรับรู้ของผู้บริโภค สร้างความต้องการจับจ่าย และนำผู้บริโภคมายังตลาดเพื่อให้
เกิดการสร้างรายได้ และนำไปสู่การสร้างงานสร้างอาชีพในชุมชนเศรษฐกิจฐานราก

การวิจัยครั้งต่อไป

เมื่องานวิจัยได้รับการนำไปใช้ประโยชน์จริง ควรมีการทำการวิจัยติดตามผลการจัดตั้งตลาดในด้านต่าง ๆ เพื่อ
ศึกษาผลสัมฤทธิ์ของการตั้งตลาดค้าปลีกตามแบบจำลอง อาทิ การเปลี่ยนแปลงไปของรายได้ของคนในชุมชนริม
คลองลาดพร้าวที่เป็นผู้ประกอบการในตลาดนี้ ความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มารับบริการจากตลาด ความพึงพอใจของ
นักท่องเที่ยวที่มาศึกษาทุนชุมชน เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กรุงเทพมหานคร. (2561). รายงานการศึกษา: การค้าปลีก การค้าส่ง และการค้าปลีก-ค้าส่งขนาดใหญ่
ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ปี พ.ศ. 2561. กรุงเทพมหานคร: กองนโยบายและแผนงานสำนักงานการ
วางแผนและพัฒนาเมือง.
- จิตาภรณ์ ศักดิ์มงคลพิทักษ์. (2558). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการตลาดนัดตอนกลางคืน ใน
เขตกรุงเทพมหานคร. คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ชัยฤทธิ์ ทอดรอด และคณะ. (2559). พฤติกรรมการเลือกซื้อสินค้าในตลาดนัดกลางคืนของผู้บริโภคเขต
กรุงเทพมหานคร. วารสารสมาคมนักวิจัย. 21(3). 197-210.
- ทัศนาศ หงษ์มา. (2555). ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าของผู้ซื้อในตลาดนัด. วารสาร
มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์. 2(2). 122-138.
- ทรงศิริ วิจิธรานนท์. (2552). พัฒนาการและการดำรงอยู่ของตลาดนัด. คณะวิทยาการจัดการ. มหาวิทยาลัย
เทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2555). ตลาดภาคธุรกิจไทย. กรุงเทพมหานคร: ธนาคารแห่งประเทศไทย.
- ปัทมาพร สุขใจ. (2564). แนวทางพัฒนาตลาดริมน้ำเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมวิถีลุ่มน้ำ
กรณีศึกษาตลาดเก่าศรีประจันต์ ตลาดเก่าท่าช้าง ตลาดเก่าสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี. วารสารวิชาการ
มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ. 15(2). 188-198.
- ฟ้าลั่น กระสังข์. (2562). ทุนชุมชนกับกระบวนการมีส่วนร่วมสู่การเป็นชุมชนพึ่งตนเอง: ศึกษาเปรียบเทียบระหว่าง
ชุมชนรางหวายและหนองสาหร่ายอำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี. วารสารรังสิตบัณฑิตศึกษาในกลุ่ม
ธุรกิจและสังคมศาสตร์. 5(2). 61-73.

- พิมพ์งา เพ็ญนาเรนทร์. (2564). แนวทางการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยว ของตลาดน้ำภาคกลาง เพื่อเข้าสู่
ประชาคมอาเซียน. วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี. 4(1).
85-99.
- มงคล ด้านธารินทร์. (2541). เศรษฐกิจชุมชน พึ่งตนเองเชิงระบบ: หลักการและแนวทางปฏิบัติ. กรุงเทพฯ :ซีเอ็ด
ยูเคชั่น
- มีนา ระเด่นอาหมัด และคณะ. (2562). รูปแบบตลาดนัดผู้สูงอายุ จังหวัดยะลา. คณะวิทยาการจัดการ.
มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- รัตญา เทวรักษ์. (2560). การจัดการพื้นที่ตลาด: กรณีศึกษาตลาดนัดหัวมุม. คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และผังเมือง.
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- รัศมี อุตเสนา. (2559). ตลาดน้ำกับการทำหน้าที่พัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน. EAU HERITAGE JOURNAL Social
Science and Humanit. 6(3). 58-68.
- วันชัย ธรรมสังการ. (2565). ชุมชนและศักยภาพในการจัดการตนเองเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของชุมชนท้องถิ่น.
วารสารนาคุบุตร. 14(1). 23-32.
- วิไลวรรณ ศิริอำไพ และคณะ. (2561). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการซื้อสินค้าของนักท่องเที่ยวตลาด
โบราณบ้านสะแกกรัง จังหวัดอุทัยธานี. วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี. 19(2). 85-101.
- วิญญูวิสิฐ พรหมดา. (2563). ผลกระทบจากโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลอง กรณีศึกษา: ชุมชนริมคลอง
ถนนฝั่งตะวันตก กรุงเทพมหานคร. วารสารรามคำแหง ฉบับมนุษยศาสตร์. 39(1). 73-88.
- วีรยุทธ์ สวัสดิ์กิจไพโรจน์. (2561). ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าของผู้ซื้อในตลาด
กรณีศึกษาตลาดน้ำดอนหวาย จังหวัดนครปฐม. คณะวิทยาการจัดการ. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์.
- ศุภนิช คงสมรส. (2553). พฤติกรรมการซื้อสินค้าในตลาดนัดเคลื่อนที่ของผู้บริโภคในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่
จังหวัดเชียงใหม่. คณะวิทยาการจัดการ. มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- สุปรานี จันทร์สง. (2558). การพัฒนาทุนทางสังคมเพื่อสร้างชุมชนเข้มแข็ง. วารสารวิจัยและพัฒนาโลกลงกรณ์
ในพระบรมราชูปถัมภ์. 10(3). 273-283.
- สุวรรณา นาถนพวงศ์ และพัชราภา แสงสว่าง. (2565). การศึกษาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดของนักท่องเที่ยว
ชาวไทยที่ส่งผลต่อการเลือกซื้ออาหารริมทาง ณ ตลาดนัดจตุจักร กรุงเทพมหานคร. วารสารวิจัยราชภัฏ
ธนบุรีรับใช้สังคม. 8(2). 60-78.
- สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (2546). พระราชบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่องตลาด พ.ศ.2546.
กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา.
- สำนักสนับสนุนขบวนองค์กรชุมชน สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน. (2558). คู่มือสนับสนุนการพัฒนาระบบเศรษฐกิจ
และทุนชุมชน. กรุงเทพมหานคร: สำนักสนับสนุนขบวนองค์กรชุมชน สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน
- Adler & Known. (2002). *Social Capital: Prospects for a New Concept*. The Academy of
Management Review. 27(1). 17-40.
- Cochran, W.G. (1977). *Sampling Techniques*. New York: John Wiley & Sons.
- Kotler, P., (2010). *Principles of Marketing*. United State of America: Prentice Hall.
- Krungsri Reseach. (2021). *2020-2022 Thailand Industry Outlook*. Bangkok: Bank of Ayudhaya.
- Matara Suansri. (2017). The Development Guidance and Tourism Promotion Effect to Bang
Num Phung Floating Market. Journal of Cultural Approach. 18(39). 41-55.
- Positioning. (2560). *จับตามาค้าปลีก ธุรกิจที่สร้างงานสร้างรายได้*. กรุงเทพมหานคร: ไทยคุณพลับลิซซิ่ง

การตัดสินใจของผู้บริโภคในการเลือกซื้อคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊กในเขตจังหวัดยโสธร

Consumers Decision in Buying Computer Notebooks in Yasothon

ดวงตา อ่อนเวียง

Duangta Onwiang

อาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น

Lecturer, Graduate School, University of Management and Technology Eastern

E-mail: Duangta.w@gmail.com

Received: Jun. 28, 2024; Revised: Aug. 2, 2024; Accepted: Aug. 28, 2024

บทคัดย่อ

การพัฒนาอย่างรวดเร็วในส่วนของเทคโนโลยีสารสนเทศดึงดูดความสนใจบุคคลทุกอาชีพเพื่อหาซื้อคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก นักการตลาดสนใจที่จะทำความเข้าใจการตัดสินใจซื้อคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นต่อการตัดสินใจของผู้บริโภคซื้อคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก ในเขตจังหวัดยโสธร (2) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นการตัดสินใจของผู้บริโภคเลือกซื้อคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก จำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพ การสมรส วัตถุประสงค์ในการเลือกซื้อคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก จำนวนเงินในการซื้อคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก/ครั้ง และการตัดสินใจซื้อคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊กจากที่ใด โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจากร้านค้า 18 แห่ง ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร จำนวน 397 คน โดยการคำนวณจากตารางสำเร็จรูป (Yamane, 1973) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามชนิดตรวจสอบรายการ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.74 การทดสอบการวิจัยโดยใช้สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปรอิสระที่มี 2 กลุ่ม และใช้สถิติ One-way ANOVA เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปรอิสระที่มี 3 กลุ่มขึ้นไป

จากการสำรวจ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนมากเป็นเพศหญิงร้อยละ 58.9 มีอายุอยู่ระหว่าง 21-35 ปี ร้อยละ 32.5 มีสถานภาพการสมรสร้อยละ 34.8 มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ในการทำงานร้อยละ 44.3 โดยใช้จำนวนเงินในการซื้อ 14,001-25,000 บาท/ครั้ง ร้อยละ 43.8 และซื้อคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊กจากร้านทั่วไปร้อยละ 47.1 การตัดสินใจในการเลือกซื้อภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 3.31 (S.D. 0.367) ผลทดสอบ t-test ของตัวแปรด้านเพศที่มี 2 กลุ่ม พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสถิติอยู่ที่ .006 สำหรับการทดสอบความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างตั้งแต่ 3 กลุ่มขึ้นไป โดยใช้เทคนิคการทดสอบแบบ One - Way ANOVA ตัวแปรต้นด้านอายุ และด้านจำนวนเงิน ไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านสถานภาพการสมรส ด้านวัตถุประสงค์ในการเลือกซื้อคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก โดยผลการทดสอบตัวแปรตามมีกระบวนการตัดสินใจซื้อที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: ขบวนการการตัดสินใจ เทคโนโลยีสารสนเทศ คอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก

Abstract

The rapid development of information technology has attracted interest from all professionals to acquire computer notebooks for their personal use, as such marketers want to understand the buyers' decision process in selecting notebooks. The objective of the study is to investigate consumers opinions when buying computer notebooks in Yasothon province and to compare their relative decision process when buying computer notebooks according to personal characteristics,

namely gender, age group, marital status, intention to purchase computer notebooks and the amount to spend each time on buying the notebooks. A total of 397 respondents, from tabulation of Yamane, 1973, were purposely selected from 18 shops in Amphoe Muang, Yasothon. The data collection was questionnaire, a five-point Likert scale yielding the reliability test of Cronbach's Alpha coefficient of 0.74. It was a descriptive analysis presenting the frequency, the arithmetic mean, the percentage, the standard deviation, t-test and One-way ANOVA statistics was for hypothesis testing.

The survey results revealed that 58.9 percent of respondents were female, the age group of 21-35 years accounted for 32.5 percent, and 34.8 percent were married. Forty four percent of respondents bought notebooks for work, and 43.8 percent spent between 14,001 to 25,000 baht per purchase and 47.1 percent bought notebooks from the general stores. The overall decision to buy notebooks was at the moderate level, averaging 3.31 (S.D.. 0.367). The t-test of gender difference result was statistically significant regarding decision process on buying computer notebooks. The One-Way ANOVA statistical test, having independent variables, namely age group, amount spent each time to buy notebooks regress on dependent variables that is decision to purchase notebooks, the statistical tests were insignificant at the level of 0.05. However, the independent variables of marital status, the purpose of purchase were statically significant in making decision process at the level of 0.05.

Keywords: Decision Process, Computer Notebooks, Information Technology

บทนำ

ปัจจุบันคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊กได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการดำเนินชีวิตและการดำเนินงานของคนในสังคม ไม่ว่าจะเป็นการประกอบธุรกิจ การทำธุรกรรมต่าง ๆ หลายหน่วยงานได้นำคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊กได้เข้ามาใช้งานเพื่อความสะดวกในการจัดเก็บข้อมูล การศึกษาค้นคว้าข้อมูลต่าง ๆ และเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานให้มีความแม่นยำและสะดวกรวดเร็วทันต่อเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในธุรกิจการนำคอมพิวเตอร์มาใช้ก็จะช่วยลดต้นทุนในการดำเนินงานได้ด้วย ปัจจุบันคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊กมีบทบาทอย่างมากในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันซึ่งในปัจจุบันคงต้องยอมรับว่าคอมพิวเตอร์แบบพกพาหรือโน้ตบุ๊กนั้นได้รับความนิยมเป็นอย่างมากเนื่องมาจากประสิทธิภาพการใช้งานถือว่ารองรับการใช้งานทั่วไปได้แทบไม่แตกต่างจากคอมพิวเตอร์พีซีแบบตั้งโต๊ะเลยอีกทั้งยังมีจุดเด่นในเรื่องของการที่สามารถนำไปใช้งานนอกสถานที่ได้อย่างสะดวกสบายและตลอดเวลา ฉะนั้นถ้าใครคิดว่าจำเป็นต้องพกพาคอมพิวเตอร์ไปใช้งานที่อื่น ๆ นอกเหนือจากที่บ้านด้วย แนนอนโน้ตบุ๊กคือคำตอบที่ชัดเจน สำหรับวัฒนา ส่งสิงห์ ได้กล่าวว่าปัจจุบันโน้ตบุ๊กเข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันมากขึ้นไม่ว่าจะไปสถานที่ใดก็จะเห็นผู้ใช้โน้ตบุ๊กอยู่ทั่วไปไม่ว่าแต่นักศึกษายุคใหม่ที่ต้องมีโน้ตบุ๊กเพื่อศึกษาหรือพกพาเพื่อใช้ทำงานในสถานที่ต่าง ๆ ก็ตาม ด้วยราคาของโน้ตบุ๊กที่ถูกลงเรื่อย ๆ และความสามารถก็เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ เช่นกัน ดังนั้นในปัจจุบันโน้ตบุ๊กจึงไม่ใช่เรื่องแปลกแต่ที่นาตื่นเต้นคงเป็นการเลือกใช้โปรแกรมเสริม เพราะโปรแกรมเสริมเหล่านั้นจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานโน้ตบุ๊ก เช่น การใช้โปรแกรมเสริมตรวจสอบสเปคเครื่องก่อนซื้อ หรือการตรวจสอบจุดบอดบนจอแอลซีดีและการดูแลแบตเตอรี่ให้ใช้ได้นานซึ่งเป็นปัญหาหลักของโน้ตบุ๊กในปัจจุบัน (วัฒนา ส่งสิงห์, 2550)

คอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊กได้เข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันมากขึ้นไม่ว่าจะไปสถานที่ใดก็จะเห็นผู้ใช้โน้ตบุ๊กอยู่ทั่วไป ด้วยราคาของโน้ตบุ๊กที่ถูกลงเรื่อย ๆ และความสามารถการใช้งานก็เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ เช่นกัน โน้ตบุ๊กกำลังได้รับความนิยมเพิ่มมากขึ้นนอกจากความสะดวกในการพกพาไปใช้งานอีกสาเหตุสำคัญเป็นเพราะราคาที่ลดต่ำ ลงมาจากในอดีต

โน้ตบุ๊กมีราคาเริ่มเฉียดแสนแต่ในปัจจุบันมีราคาเริ่มต้นเพียงหมื่นกว่า ๆ เท่านั้น จึงทำให้กลุ่มผู้ใช้ทั่วไปสามารถหามาใช้งานได้นั้นโน้ตบุ๊กจึงมีความจำเป็นต่อการทำงานทุกสายอาชีพนั้นมีความต้องการในการใช้คอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊กในการช่วยคิดคำนวณ เก็บข้อมูล สืบค้นข้อมูลและอื่น ๆ อีกมากมาย ซึ่งการทำงานในปัจจุบันใช้โน้ตบุ๊กนั้นมีความต้องการความคล่องตัวสูงที่สามารถสื่อสารข้อมูลแบบไร้สายได้ทุกที่ การเลือกซื้อโน้ตบุ๊กยังมีปัจจัยหลาย ๆ อย่างในการเลือกซื้อโน้ตบุ๊กให้ตรงกับความต้องการในการนำไปใช้งาน (ฐาปนี ล้อมกลาง และคณะ, 2560)

คอมพิวเตอร์ที่วางขายในตลาดในประเทศไทยปัจจุบันมีทั้งเครื่องคอมพิวเตอร์แบบตั้งโต๊ะ (Desktop) แบบเซิร์ฟเวอร์ (Server) แบบเวิร์คสเตชัน (Workstation) และแบบคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก (Notebook) ซึ่งแต่ละประเภทจะตอบโจทย์การทำงานที่ต่างกันและต่างกันทั้งเรื่องของสเปค ในเรื่องของราคา ความสะดวกสบายในการใช้ ด้านข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊กแบบพกพาคอมพิวเตอร์ขนาดสมบุรณ์ที่ก็เป็นเครื่องคอมพิวเตอร์ขนาดเล็กมากโดยมีขนาดพกพาสามารถพกพานำติดตัวไปไหนได้อย่างสะดวก ปัจจุบันกำลังได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก สำหรับการตัดสินใจในการเลือกซื้อคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก (Notebook) ขนาดเล็กแบบพกพาของผู้บริโภค ในเขตจังหวัดยโสธร ด้านคอตเลอร์ ได้ให้ความหมายของการตัดสินใจซื้อว่าเป็นกระบวนการตัดสินใจที่เกิดขึ้น โดยองค์การที่มีความต้องการในการซื้อสินค้าและบริการ กระบวนการตัดสินใจเลือกซื้อของผู้บริโภค การรับรู้ถึงปัญหาการรับรู้ถึงความต้องการ การแสวงหาข้อมูล การประเมินทางเลือก การตัดสินใจซื้อ และพฤติกรรมหลังการซื้อ จำเป็นต้องทำตามกระบวนการทั้ง 5 ด้านลำดับซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ (Kotler, 2012)

1. การรับรู้ถึงปัญหาความต้องการคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก คือ การที่ผู้บริโภคได้ตระหนักถึงปัญหา หรือความต้องการในสินค้าการบริการ อาจเกิดจากสิ่งกระตุ้นจากภายในและภายนอก รวมไปถึงความต้องการของทางร่างกาย (Physiological Needs) และความต้องการด้านปรารถนา (Acquired Needs) โดยสิ่งเหล่านี้จะเกิดขึ้นและกลายเป็นสิ่งกระตุ้นทั้งภายในและภายนอก

2. การแสวงหาข้อมูลคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก คือ ประชาชนผู้บริโภคได้ทำการศึกษาหาข้อมูล โดยหาข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อช่วยในการตัดสินใจในการซื้อคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊กว่าจะซื้อคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊กจากแหล่งข้อมูลใดต่อไปนี้ได้ศึกษาข้อมูลจากแหล่งบุคคล เช่น จากครอบครัว จากมิตรสหาย จากผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน หรือจากผู้ที่เคยใช้สินค้าคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊กนั้นแล้ว หรือทำการศึกษาจากแหล่งธุรกิจ ณ จุดขายสินค้า บริษัทหรือร้านค้าที่เป็นผู้ผลิตหรือผู้จัดจำหน่าย หรือจากพนักงานขาย รวมทั้งการสืบค้นข้อมูลการซื้อโน้ตบุ๊กจากอินเทอร์เน็ต

3. การประเมินทางเลือกซื้อคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก คือ การประเมินทางเลือกและตัดสินใจเลือกทางเลือกที่ดีที่สุดวิธีการที่ผู้บริโภคใช้ในการประเมินทางเลือกอาจจะประเมินโดยการเปรียบเทียบข้อมูลเกี่ยวกับคุณสมบัติของแต่ละสินค้าและคัดสรรในการที่จะตัดสินใจเลือกซื้อจากหลากหลายตราหือให้เหลือเพียงตราหือเดียว อาจขึ้นอยู่กับความเชื่อนิยมศรัทธาในตราสินค้า นั้น ๆ หรืออาจขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของผู้บริโภคที่ผ่านมาในอดีตและสถานการณ์ของการตัดสินใจ

4. การตัดสินใจซื้อคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก คือ ประชาชนผู้บริโภคแต่ละคนจะต้องการข้อมูลและระยะเวลาในการตัดสินใจสำหรับผลิตภัณฑ์คอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก แต่ละชนิดแตกต่างกันไป บางคนต้องการข้อมูลมากต้องใช้ระยะเวลาในการเปรียบเทียบนาน แต่ประชาชนผู้บริโภคบางคนก็ใช้ระยะเวลาในการตัดสินใจไม่นาน

5. พฤติกรรมหลังการซื้อคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก คือ ผู้บริโภคจะได้รับประสบการณ์ในการบริโภค ซึ่งอาจจะได้รับความพอใจหรือไม่พอใจก็ได้ถ้าพอใจผู้บริโภคได้รับทราบถึงข้อดีต่าง ๆ ของสินค้าทำให้เกิดการซื้อซ้ำได้หรืออาจมีการแนะนำ ทำให้เกิดลูกค้ารายใหม่เพิ่มขึ้นแต่ถ้าไม่พอใจ ผู้บริโภคก็อาจเลิกซื้อสินค้าคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊กในครั้งต่อไป และอาจส่งผลเสียต่อเนื่องจากการบอกต่อทำให้ลูกค้าซื้อคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก น้อยลงตามไปด้วย จึงเป็นสาเหตุเหตุให้ผู้ค้าจำเป็นต้องมีการสำรวจความพึงพอใจในการซื้อสินค้าหรือบริการ

เพราะฉะนั้นจึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่อง การตัดสินใจของผู้บริโภคในการเลือกซื้อคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊กในเขตจังหวัดยโสธร เพื่อเป็นการสำรวจความต้องการในการตัดสินใจซื้อคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก โดยการศึกษาในครั้งนี้ได้ทำการศึกษาด้านกลุ่มประชากรศาสตร์ กับตัวแปรตามด้านการตัดสินใจในการเลือกซื้อคอมพิวเตอร์ขนาดเล็ก

แบบพกพาของประชาชนผู้บริโภคในเขตจังหวัดยโสธร และองค์ประกอบดังต่อไปนี้ ด้านการรับรู้ถึงปัญหาความต้องการคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก การศึกษาข้อมูล การประเมินทางเลือก การตัดสินใจซื้อ พฤติกรรมหลังการซื้อ และเพื่อศึกษาเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นด้านปัจจัยของประชากรศาสตร์กับการตัดสินใจของผู้บริโภคในการเลือกซื้อคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก ในเขตจังหวัดยโสธร รวมถึงสามารถรับรู้ได้ว่าผู้บริโภคแต่ละคนมีความต้องการต่อการตัดสินใจในการเลือกซื้อคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊กอย่างไร โดยข้อมูลที่ได้หลังจากศึกษาวิจัยนี้เพื่อทำให้ผู้เกี่ยวข้องได้นำเอาข้อมูลงานวิจัยไปใช้ต่อยอดทางวิชาการต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นต่อการตัดสินใจของผู้บริโภคในการเลือกซื้อคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊กใน เขตจังหวัดยโสธร
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อการตัดสินใจในการตัดสินใจของผู้บริโภคในการเลือกซื้อคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊กในเขตจังหวัดยโสธร

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อทราบถึงการตัดสินใจในการเลือกซื้อคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊กของผู้บริโภคในเขตจังหวัดยโสธร
2. เพื่อได้ทราบผลของการตัดสินใจในการเลือกซื้อคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊กในเขตจังหวัดยโสธร ว่าอะไรเป็นสาเหตุที่ทำให้ผู้บริโภคทั่วไปได้มีการตัดสินใจซื้อคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก
3. ผลของการวิจัยในการตัดสินใจซื้อเครื่องคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊กของผู้บริโภค เพื่อที่จะนำไปใช้เป็นแนวทางเพื่อการพัฒนาหรือข้อเสนอแนะแนวทางต่างๆ ให้กับผู้ที่มีความสนใจเกี่ยวกับการตัดสินใจในการเลือกซื้อคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดไว้โดยได้นำแนวคิดและทฤษฎีของการตัดสินใจในการเลือกซื้อคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก ในเขตจังหวัดยโสธร (Kotler, 2012) แบ่งองค์ประกอบออกเป็น 5 ด้าน ดังต่อไปนี้

ตัวแปรต้น

1. เพศ
2. อายุ
3. สถานภาพการสมรส
4. วัตถุประสงค์ในการเลือกซื้อคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก
5. จำนวนเงินในการซื้อคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊กบาท/ครั้ง
6. แหล่งที่ตัดสินใจซื้อคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก

ตัวแปรตาม

- การตัดสินใจของผู้บริโภคในการเลือกซื้อคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊กในเขตจังหวัดยโสธร
1. ด้านการรับรู้ถึงปัญหาความต้องการคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก
 2. ด้านการศึกษาข้อมูลคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก
 3. ด้านการประเมินทางเลือกซื้อคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก
 4. ด้านการตัดสินใจซื้อคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก
 5. ด้านพฤติกรรมหลังการซื้อคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การตัดสินใจของผู้บริโภคในการเลือกซื้อคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊กในเขตจังหวัดยโสธร เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ ประชาชนผู้บริโภคที่ซื้อคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก ในเขตจังหวัดยโสธร
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชาชนผู้บริโภคที่ตัดสินใจซื้อโน้ตบุ๊ก ในเขตจังหวัดยโสธร ผู้วิจัยใช้การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของทาโร ยามาเน (Taro Yamane, 1973) กลุ่มตัวอย่างรวมทั้งสิ้น จำนวน 397 คน ได้มาโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่าง เป็นการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)
3. ขอบเขตด้านระยะเวลาการวิจัย ผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลการวิจัย ตั้งแต่เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2566 ถึงเดือน มีนาคม พ.ศ. 2567

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะใช้เครื่องมือแบบสอบถาม (Questionnaire) เชิงปริมาณ โดยแบ่งเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพการสมรส วัตถุประสงค์ในการเลือกซื้อคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก จำนวนเงินในการซื้อคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก/ครั้ง และการตัดสินใจซื้อคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊กจากที่ใด

ส่วนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับการตัดสินใจของผู้บริโภคในการเลือกซื้อคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก ในเขตจังหวัดยโสธร โดยมีองค์ประกอบ จำนวน 5 ด้าน เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบและคำถามปลายเปิดเพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามมีอิสระในการตอบคำถามนั้นมากขึ้นและเพื่อให้ข้อมูลที่เป็นแบบต่อเนื่อง จำนวน 20 ข้อ

2. ศึกษาค้นคว้าจากหนังสือ เอกสาร วารสาร และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจซื้อ การซื้อคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก และข้อมูลเอกสารเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือ และศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามวิธีการของไลเคิร์ท (Likert, 1932)

3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข และพิจารณาครอบคลุมในด้านเนื้อหาตลอดจนความถูกต้องเหมาะสมของภาษาที่ใช้แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม อยู่ระหว่าง .80 – 1.0 ถือว่าแบบสอบถามมีความตรงเชิงวัตถุประสงค์ จากนั้นนำมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ ก่อนนำแบบทดสอบไปทดลองใช้

4. แล้วนำแบบสอบถามที่ได้ไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริโภคที่ซื้อโน้ตบุ๊กที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination Power) ของแบบสอบถามเป็นรายข้อ โดยคำนึงถึงเกณฑ์ตัดสินความเชื่อมั่นของแบบสอบถามระหว่างค่า (Alpha) แต่ละชุดคำถามระหว่างร้อยละ 70 แต่ไม่เกินร้อยละ 95 รวมกับค่าความสัมพันธ์ระหว่างแต่ละข้อคำถามกับชุดคำถามทั้งหมด (Corrected item-total Correlation) ตั้งแต่ร้อยละ 30 ขึ้นไป เป็นเกณฑ์ประเมินความเชื่อมั่นแต่อย่างไรก็ตามการทดสอบความเชื่อมั่นแต่ละกรอบแนวคิดวิจัยหรือแต่ละชุดคำถาม รวมถึงค่าความสัมพันธ์แต่ละข้อคำถามยืนยันได้ถึงความเชื่อมั่นภายในชุดคำถามทั้งชุดได้อย่างเหมาะสมมากที่สุด จากผลการทดสอบพบว่าแบบสอบถามงานวิจัยเชิงปริมาณนี้มีความเชื่อมั่นตามเกณฑ์ โดยมีค่า (Corrected Item Correlation) ตั้งแต่ .30 ขึ้นไป และมีค่าสัมประสิทธิ์ (Alpha = 0.74) ถือว่าแบบสอบถามนี้มีความเชื่อมั่นภายในตามเกณฑ์กำหนด (ประสพชัย พสุนนท์, 2557)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามเชิงสำรวจ และผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมข้อมูลได้มาตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของข้อมูล ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์ จำนวน 397 ชุด

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่ให้ไว้จัดระบบข้อมูล ตรวจสอบเพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมทางสังคมศาสตร์และแปลความหมายค่าเฉลี่ยของแบบสอบถามระดับคุณภาพ การตัดสินใจของผู้บริโภคในการเลือกซื้อคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก ในเขตจังหวัดยโสธร โดยใช้เกณฑ์ตามสูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

- 5 หมายถึง มีความเห็นด้วยในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีความเห็นด้วยในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีความเห็นด้วยในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีความเห็นด้วยในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีความเห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผู้วิจัยเลือกใช้สถิติต่อไปนี้ในการวิเคราะห์คำตอบ ศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลผู้ให้ข้อมูลผู้วิจัยใช้สถิติวิเคราะห์ การวิจัย ครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test และ One-way ANOVA

1) ศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลโดยหาค่าสถิติพื้นฐาน คือ ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)
2) ศึกษาระดับการตัดสินใจในการตัดสินใจเลือกซื้อคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก ในเขตจังหวัดยโสธร ของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการหาค่าเฉลี่ย (X) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3) โดยการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของการตัดสินใจในการเลือกซื้อคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก ในเขตจังหวัดยโสธร กับข้อมูลทั่วไปด้านเพศที่ใช้การทดสอบค่าที (t-test) ส่วนด้าน อายุ สถานภาพการสมรส วัตถุประสงค์ในการเลือกซื้อคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก จำนวนเงินในการซื้อคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก บาท/ครั้ง และการตัดสินใจซื้อคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊กจากที่ใด ใช้การทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA or F - test) ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffé)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย การตัดสินใจของผู้บริโภคในการเลือกซื้อคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก ในเขตจังหวัดยโสธร จากกลุ่มตัวอย่างจากเชิงสำรวจ (Survey Research) จำนวน 397 คน ผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 58.9 มีอายุอยู่ระหว่าง 21-35 ปี ร้อยละ 32.5 มีสถานภาพการสมรสร้อยละ 34.8 มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ในการทำงาน ร้อยละ 44.3 โดยใช้จ่ายเงินในการซื้อ 14,001-25,000 บาท/ครั้ง ร้อยละ 43.8 และซื้อคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊กจากร้านทั่วไป ร้อยละ 47.1

ตารางค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและองค์ประกอบระดับการตัดสินใจของผู้บริโภคในการเลือกซื้อคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊กในเขตจังหวัดยโสธร

(n=397)

ตัวแปร (Variable)	ค่าเฉลี่ย (Mean)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน(SD)	ระดับปฏิบัติ (Practice Degree)
1. ด้านการรับรู้ถึงปัญหาความต้องการคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก	2.01	.443	น้อย
2. ด้านการศึกษาข้อมูลคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก	3.46	.673	ปานกลาง
3. ด้านการประเมินทางเลือกซื้อคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก	3.78	.662	มาก
4. ด้านการตัดสินใจซื้อคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก	3.84	.649	มาก
5. ด้านพฤติกรรมหลังการซื้อคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก	3.47	.554	ปานกลาง
การตัดสินใจของผู้บริโภคในการเลือกซื้อคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊กในเขตจังหวัดยโสธร	3.31	.367	ปานกลาง

1. จากผลการวิจัย พบว่า ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในระดับความคิดเห็นในภาพรวม การตัดสินใจของผู้บริโภคในการเลือกซื้อคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก ในเขตจังหวัดยโสธร มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 3.31 (S.D. 0.367) อยู่ในระดับปานกลาง และองค์ประกอบกลุ่มตัวอย่างมีระดับปฏิบัติการ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในระดับความคิดเห็นด้านที่มากกว่าด้านอื่น คือ ด้านการตัดสินใจซื้อคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 3.84 (S.D. 0.649) รองลงมา คือ ด้านการประเมินทางเลือกซื้อคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 3.78 (S.D. 0.662) อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านพฤติกรรมหลังการซื้อคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 3.47 (S.D. 0.554) และด้านการศึกษาข้อมูลคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊กที่จะซื้อ มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 3.46 (S.D. 0.673) อยู่ในระดับปานกลาง สำหรับด้านการรับรู้ถึงปัญหาความต้องการคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 2.01 (S.D. 0.443) อยู่ในระดับน้อย ตามลำดับ

ผลทดสอบ t-test การเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นของลักษณะกลุ่มตัวอย่างที่ต่างกัน ตารางผลทดสอบ t-test ด้านการตัดสินใจของผู้บริโภคในการเลือกซื้อคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊กในเขตจังหวัดยโสธร จำแนกตามเพศ

ตัวแปร	(n = 397)					
ตัวแปร	N	$\bar{X}$	SD.	t-test	Df	P value
ชาย	162	3.2582	.33680	-2.771	372.488	.006
หญิง	234	3.3592	.38366			

*P< .05

2. จากผลการวิจัย พบว่า ค่าเฉลี่ยตัวแปรด้านความคิดเห็นต่อการตัดสินใจของผู้บริโภคในการเลือกซื้อคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก ในเขตจังหวัดยโสธร เพศที่แตกต่างกัน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ .006 และมีค่าทดสอบ t = -2.771

3. การทดสอบ One - Way ANOVA สำหรับการทดสอบความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างตั้งแต่สามกลุ่มขึ้นไป ด้วยเทคนิคการทดสอบแบบ (One - Way ANOVA) สำหรับงานวิจัยนี้เกี่ยวข้องกับตัวแปรต้น ด้านอายุ ด้านสถานภาพ การสมรส ด้านวัตถุประสงค์ในการเลือกซื้อคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก ด้านจำนวนเงินในการซื้อคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก บาท/ครั้ง และด้านการตัดสินใจซื้อคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊กจากที่ใด ตัวแปรตาม คือ ด้านการตัดสินใจของผู้บริโภคในการเลือกซื้อคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊กในเขตจังหวัดยโสธร โดยที่ด้านอายุ และด้านจำนวนเงินในการซื้อคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก บาท/ครั้ง ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านสถานภาพการสมรส ด้านวัตถุประสงค์ในการเลือกซื้อคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก และด้านการตัดสินใจซื้อคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก จากที่ใด ตัวแปรตาม คือ ด้านการตัดสินใจของผู้บริโภคในการเลือกซื้อคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก ในเขตจังหวัดยโสธร โดยผลการทดสอบตัวแปรตาม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย การตัดสินใจของผู้บริโภคในการเลือกซื้อคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก ในเขตจังหวัดยโสธร

1) จากผลการศึกษาวิจัยเรื่อง การตัดสินใจของผู้บริโภคในการเลือกซื้อคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊กในเขตจังหวัดยโสธร ผู้วิจัยจึงขออภิปรายผลการวิจัยดังนี้ กลุ่มตัวอย่างจากเชิงสำรวจ (Survey Research) จำนวน 397 คน ผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงร้อยละ 58.9 มีอายุอยู่ระหว่าง 21-35 ปี ร้อยละ 32.5 มีสถานภาพการสมรสร้อยละ 34.8 มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ในการทำงานร้อยละ 44.3 โดยใช้จำนวนเงินในการซื้อ 14,001-25,000 บาท/ครั้ง ร้อยละ 43.8 และซื้อคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊กจากร้านทั่วไปร้อยละ 47.1

2) การอภิปรายผล ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและองค์ประกอบของการตัดสินใจของผู้บริโภคในการเลือกซื้อคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊กในเขตจังหวัดยโสธร ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 3.31 (SD. 0.367) อยู่ในระดับปานกลาง โดยที่องค์ประกอบด้านการตัดสินใจของผู้บริโภคในการเลือกซื้อคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊กในเขตจังหวัดยโสธร มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 3.84 (SD. 0.649) อยู่ในระดับมากกว่าทุกด้าน ถือได้ว่าการตัดสินใจซื้อโน้ตบุ๊กของผู้บริโภคได้เลือกซื้อโน้ตบุ๊กตามข้อมูลที่ได้ศึกษามาเป็นอย่างดี ผู้บริโภคมีความพึงพอใจกับโน้ตบุ๊กตัวสินค้าที่ได้ทำการตัดสินใจซื้อ รวมทั้งมีความพึงพอใจในด้านราคาซื้อคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊กจากร้านคอมพิวเตอร์ทั่วไป และมีความพึงพอใจด้านการให้บริการของร้านค้าคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊กทั่วไปนั้น โดยทางด้านวัตถุประสงค์ในการซื้อคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊กของผู้บริโภคทั่วไป ส่วนมากผู้บริโภคตัดสินใจซื้อคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊กไปเพื่อใช้ในการทำงาน โดยที่ปัจจัยด้านสภาพบุคคลด้านวัตถุประสงค์ในการซื้อโน้ตบุ๊กของผู้บริโภคในเขตจังหวัดยโสธร ที่เป็นกลุ่มวัยทำงานและกลุ่มวัยเรียนตัดสินใจซื้อคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊กไปเพื่อใช้ในการทำงานร้อยละ 44.3 โดยที่โน้ตบุ๊กนั้นเป็นอุปกรณ์ที่มีความจำเป็นต่อการทำงานเป็นอย่างมากเพราะคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊กช่วยอำนวยความสะดวกในการค้นหาข้อมูลต่างๆ ได้ง่าย โดยใช้ในการติดต่อประสานงานในการทำงานก็รวดเร็ว รวมถึงการใช้งานโปรแกรม การใช้งานโปรแกรมไมโครซอฟต์เวิร์ด (Microsoft Word) โปรแกรมไมโครซอฟต์เวิร์ด (Microsoft Word) เป็นโปรแกรมที่นิยมใช้ในการพิมพ์รายงาน เอกสารต่างๆ และคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊กสามารถทำงานได้อย่างรวดเร็ว รวมทั้งคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊กยังช่วยให้การทำงานนั้นมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น และยังไม่วางการใช้คอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊กนอกเวลางานเพื่อความบันเทิงได้อีกด้วย โดยการซื้อคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊กของผู้บริโภคในเขตจังหวัดยโสธรส่วนมากได้ตัดสินใจซื้อจากร้านค้าที่ขายโน้ตบุ๊กทั่ว ๆ ไป ที่ได้ทำการสำรวจในครั้งนี้

3) ส่วนด้านองค์ประกอบด้านที่น้อย คือ ด้านการรับรู้ถึงปัญหาความต้องการคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก อยู่ในระดับน้อย โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 2.01 (SD. 0.443) ถือว่าอยู่ในระดับน้อยกว่าด้านอื่นๆ ซึ่งเป็นด้านที่จะต้องปรับปรุงแก้ไข สำหรับด้านการรับรู้ถึงปัญหาความต้องการคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก ความต้องการในสินค้าคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊กอาจเกิดจากสิ่งกระตุ้นจากภายใน พฤติกรรมการซื้อของผู้บริโภคโดยมีจุดเริ่มต้นจากการที่เกิดสิ่งกระตุ้นที่ทำให้เกิดความต้องการอยากได้คอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก สิ่งกระตุ้นผ่านเข้ามาในความรู้สึกนึกคิดของผู้ซื้อ ความรู้สึกนึกคิดของผู้ซื้อคอมพิวเตอร์

โน้ตบุ๊กจะได้รับอิทธิพลจากลักษณะต่างๆ ของผู้ซื้อคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก สิ่งกระตุ้นทางเศรษฐกิจภาวะทางด้านเศรษฐกิจ รายได้ของผู้บริโภคเองเหล่านี้มีอิทธิพลต่อความต้องการของผู้บริโภค และสิ่งกระตุ้นจากภายนอก คือ การจูงใจให้เกิดอยากซื้อสินค้า การจูงใจด้านผลิตภัณฑ์คอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก เพิ่มความสวยงามรูปลักษณ์เพื่อกระตุ้นความต้องการอยากซื้อของผู้บริโภค สิ่งกระตุ้นด้านราคา โดยการกำหนดสินค้าให้เหมาะกับผลิตภัณฑ์คอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก สิ่งกระตุ้นด้านการจัดช่องทางการจำหน่าย เช่น จัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ให้ทั่วถึงเพื่อให้ความสะดวกแก่ ผู้บริโภค ถือว่าเป็นการกระตุ้นความต้องการซื้อ สิ่งกระตุ้นด้านส่งเสริมการตลาดให้มีการโฆษณา การลดแลกแจกแถมพร้อมกับสินค้า ถือว่าเป็นสิ่งกระตุ้นความต้องการที่จะซื้อคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก สิ่งกระตุ้นทางการตลาดให้สามารถจูงใจให้ผู้บริโภคเกิดความต้องการซื้อคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊กขึ้น และเป็นการเพิ่มช่องทางการบริการหลังการขายให้กับผู้บริโภค

4) สำหรับผลการทดสอบ t-test การเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นของลักษณะกลุ่มตัวอย่างที่ต่างกัน พบว่า ค่าเฉลี่ยตัวแปรด้านความคิดเห็นต่อการตัดสินใจของผู้บริโภคในการเลือกซื้อคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊กในเขตจังหวัดโยธยา เพศที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นที่แตกต่างกันของค่าเฉลี่ยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ .006 และมีค่าทดสอบ $t = -2.771$ โดยที่เพศที่แตกต่างกันก็จะมีความคิดเห็นในการตัดสินใจซื้อที่แตกต่างกันด้านความรู้สึกลงในการตัดสินใจรวมทั้งการแสดงออกไม่เหมือนกัน สำหรับการทดสอบความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างตั้งแต่สามกลุ่มขึ้นไปด้วยเทคนิคการทดสอบแบบ One - Way ANOVA ด้านสถานภาพการสมรส สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่สมรสแล้วจะมีการศึกษาข้อมูลอย่างละเอียดในการตัดสินใจซื้อโน้ตบุ๊กซึ่งแตกต่างจากกลุ่มตัวอย่างอื่น ด้านวัตถุประสงค์ในการซื้อโน้ตบุ๊ก เพื่อการศึกษาข้อมูลคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊กของผู้บริโภค พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และด้านการตัดสินใจซื้อคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊กจากที่ใด ตัวแปรตามคือด้านการตัดสินใจของผู้บริโภคในการเลือกซื้อคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊กในเขตจังหวัดโยธยาด้านพฤติกรรมหลังการซื้อคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก เป็นการแสดงความคิดเห็นหลังจากผู้บริโภคตัดสินใจซื้อคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก ถ้าผู้บริโภคตัดสินใจซื้อคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊กแสดงว่า ผู้บริโภคมีความพึงพอใจต่อคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก ทางด้านปัจจัยส่วนบุคคล ด้านสถานภาพของบุคคลที่แตกต่างกัน ด้านวัตถุประสงค์ในการเลือกซื้อคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊กไปใช้งานที่แตกต่างกัน และด้านการตัดสินใจซื้อคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊กจากร้านค้าที่ต่างกัน ตัวแปรตามคือด้านการตัดสินใจในการเลือกซื้อคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก โดยผลการทดสอบ พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของวิภาดา ศรีเมือง และกรณีย์พัฒน์ อัมประเสริฐ (2565) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบการใช้โซเชียลมีเดียและกระบวนการตัดสินใจซื้อคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊กของผู้บริโภคในจังหวัดนนทบุรี กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ที่ซื้อคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊กและใช้โซเชียลมีเดียที่อาศัยอยู่ในจังหวัดนนทบุรี จำนวน 400 คน สถิติที่ใช้ ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบ (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) และการทดสอบรายคู่ด้วยวิธี LSD (Least Significant Difference) ผลการวิจัย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมีอายุอยู่ระหว่าง 20-30 ปี ระดับการศึกษาปริญญาตรี มีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน มีรายได้ต่อเดือน 20,001-30,000 บาท และอาศัยอยู่ในอำเภอเมืองนนทบุรี รูปแบบการใช้โซเชียลมีเดียของผู้บริโภคในจังหวัดนนทบุรีในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเพศบุ๋กมีค่าเฉลี่ยสูงสุดเป็นอันดับแรก รองลงมา คือ อินสตาแกรม โลก ยูทูบ และทวิตเตอร์ ตามลำดับ และกระบวนการตัดสินใจซื้อคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊กในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยการตัดสินใจซื้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเป็นอันดับแรก รองลงมา คือ การประเมินผลทางเลือก การค้นหาข้อมูล การรับรู้ถึงความต้องการและความรู้สึกภายหลังการซื้อ ตามลำดับ ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และอำเภอที่พักอาศัยที่แตกต่างกัน มีรูปแบบการใช้โซเชียลมีเดียแตกต่างกัน และระดับการศึกษา อาชีพ และอำเภอที่พักอาศัยที่แตกต่างกัน มีกระบวนการตัดสินใจซื้อ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งได้สอดคล้องกับงานวิจัยของชัยวัฒน์ พินิจการ และคณะ (2565) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการเลือกซื้อโน้ตบุ๊กของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาพฤติกรรมการเลือกซื้อโน้ตบุ๊กของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต (2) ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อพฤติกรรมการเลือกซื้อโน้ตบุ๊กของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต และ (3) ปัญหาและอุปสรรคการตลาดที่มีผลต่อพฤติกรรมการเลือก

ซื้อโน้ตบุ๊กของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต กลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มนักศึกษาที่ใช้โน้ตบุ๊ก ในมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต โดยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ ตามจำนวนนักศึกษาในแต่ละคณะและสุ่มไม่อาศัยความน่าจะเป็นแบบบังเอิญ เก็บข้อมูลจำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามสถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวัดระดับความสำคัญที่มีผลของแต่ละปัจจัยจะใช้มาตรวัดแบบประมาณค่า ผลการศึกษา พบว่า (1) ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ในการศึกษามีการเลือกซื้อในช่วงเวลา 14.00 - 16.00 น. ใช้ระยะเวลาในการเลือกซื้อ 1 ชั่วโมง ความถี่ในการซื้อ 3 ปีต่อครั้ง และมีการเลือกซื้อโน้ตบุ๊ก สำหรับการใช้งานทั่วไปเลือกซื้อยี่ห้อ Acer มากที่สุด ในราคา 15,001 บาทจนถึง 20,000 บาท เลือกซื้อผ่านร้านคอมพิวเตอร์ทั่วไป และใช้การชำระเงินสดและการผ่อนชำระโดยส่วนใหญ่ผ่อนชำระในระยะเวลา 12 เดือน มีการตัดสินใจซื้อด้วยตนเอง (2) ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อพฤติกรรมการเลือกซื้อโน้ตบุ๊กของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ตอยู่ในระดับมาก ปัจจัยด้านบุคคลมีผลต่อพฤติกรรมการเลือกซื้อมากที่สุด และ (3) ปัญหาและอุปสรรคการตลาดที่มีผลต่อพฤติกรรมการเลือกซื้อโน้ตบุ๊กของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ตอยู่ในระดับมาก ปัญหาและอุปสรรคที่มีความสำคัญมากที่สุด คือ ด้านข้อมูลและประสิทธิภาพ ซึ่งได้สอดคล้องกับงานวิจัยของพจมาน อภิเกษมสันติ และจุฑาภา แพงเกษร (2556) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่ใช้ในการตัดสินใจเลือกซื้อคอมพิวเตอร์แบบพกพาของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยประชากรศาสตร์ที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อคอมพิวเตอร์แบบพกพาของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้คอมพิวเตอร์แบบพกพาของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร และเพื่อศึกษาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อคอมพิวเตอร์แบบพกพาของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนซึ่งเป็นผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล โดยวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างตามสะดวก (Convenience Sampling) และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับการวิเคราะห์ด้วยสถิติอนุมาน หรือสถิติอ้างอิง ใช้วิธี ANOVA (T-test, F-test) และ (Multiple Regression Analysis) ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชายมีอายุระหว่าง 20 – 30 ปี สถานภาพโสด มีอาชีพเป็นพนักงานบริษัทเอกชน มีรายได้ต่อเดือนน้อยกว่า 10,000 บาท และการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี กลุ่มตัวอย่างส่วนมากเลือกรูปแบบการชำระเงินแบบเงินสด ยี่ห้อโน้ตบุ๊กที่เลือกซื้อมากที่สุด คือ (Acer) โดยซื้อจากตัวแทนจำหน่าย ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการซื้อคือเพื่อศึกษาหาความรู้ ทำงาน/รายงาน แหล่งข้อมูลที่ใช้ประกอบการเลือกซื้อคือจากอินเทอร์เน็ต โดยตัดสินใจซื้อด้วยตนเองและราคาของโน้ตบุ๊กที่จะซื้ออยู่ในช่วง 20,001 – 30,000 บาทด้านปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด พบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดด้านผลิตภัณฑ์มากที่สุด เมื่อแยกพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ด้านผลิตภัณฑ์ โน้ตบุ๊กมีคุณภาพได้มาตรฐานมีอิทธิพลต่อการเลือกซื้อมากที่สุด ด้านราคา ราคาของโน้ตบุ๊กเหมาะสมกับคุณภาพมีอิทธิพลต่อการเลือกซื้อมากที่สุด ด้านสถานที่จัดจำหน่าย มีสินค้าตัวอย่างให้ทดลองในสถานที่จัดจำหน่ายมีอิทธิพลต่อการเลือกซื้อมากที่สุด ด้านการส่งเสริมการตลาดมีการรับประกันจากบริษัทที่น่าเชื่อถือมีอิทธิพลต่อการเลือกซื้อมากที่สุด

ข้อเสนอแนะในการวิจัยในครั้งนี้

1. ควรตั้งราคาที่เหมาะสมกับสเปคเครื่องคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก และประสิทธิภาพของเครื่องคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก ต้องสอดคล้องกับราคาที่จัดจำหน่าย
2. ควรให้ข้อมูลด้านการแก้ปัญหาในเบื้องต้นด้านผลิตภัณฑ์การให้บริการกับผู้บริโภคว่าคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊กเมื่อเกิดปัญหาด้านอุปกรณ์ต่างๆ ไม่ทำงาน ซึ่งร้านค้านั้นควรแนะนำว่าเกิดจากหลายสาเหตุอะไร และควรแนะนำว่าจะต้องทำอย่างไร

3. ควรจะมีทำเลที่ตั้งศูนย์บริการคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก ที่เข้าถึงง่ายเมื่อคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก ของผู้บริโภคมีปัญหา ทางด้านการบริการหลังการขายเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับผู้บริโภคมากขึ้นเพื่อเพิ่มช่องทางการบริการหลังการขาย

4. ควรให้ความสำคัญกับปัญหาในส่วนของการใช้งานและการรับประกันสินค้าคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก ในส่วนการบริการหลังการขายเพราะเป็นอีกส่วนหนึ่งที่สำคัญที่มีอิทธิพลในการตัดสินใจซื้อคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊กมากที่สุด

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรตั้งราคาที่เหมาะสมกับสเปคเครื่องคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก และประสิทธิภาพของเครื่องคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก ต้องสอดคล้องกับราคาที่กำหนด

2. ควรให้ข้อมูลด้านการแก้ปัญหาในเบื้องต้นด้านผลิตภัณฑ์การให้บริการกับผู้บริโภคว่าคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊กเมื่อเกิดปัญหาด้านอุปกรณ์ต่าง ๆ ไม่ทำงาน ซึ่งร้านค้านั้นควรแนะนำว่าเกิดจากหลายสาเหตุอะไร และควรแนะนำว่า จะต้องทำอย่างไร

3. ควรจะมีทำเลที่ตั้งศูนย์บริการคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก ที่เข้าถึงง่ายเมื่อคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก ของผู้บริโภคมีปัญหา ทางด้านการบริการหลังการขายเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับผู้บริโภคมากขึ้นเพื่อเพิ่มช่องทางการบริการหลังการขาย

4. ควรให้ความสำคัญกับปัญหาในส่วนของการใช้งานและการรับประกันสินค้าคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก ในส่วนการบริการหลังการขายเพราะเป็นอีกส่วนหนึ่งที่สำคัญที่มีอิทธิพลในการตัดสินใจซื้อคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊กมากที่สุด

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ในการวิจัยครั้งต่อไปควรทำการศึกษาวิจัยเพิ่มขอบเขตในการวิจัยในจังหวัดอื่น ๆ ให้กว้างขวางเพิ่มเติมต่อไป
2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ผู้วิจัยจึงเห็นว่าควรมีการศึกษาวินัยแบบการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกกลุ่มลูกค้าผู้ซื้อโน้ตบุ๊กเป็นรายบุคคลเพื่อเป็นการศึกษาข้อมูลเชิงลึกในการวิจัยครั้งต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- ชัยวัฒน์ พินิจการ, ประพิมพ์พรรณ เขียวปลอด, วีระพล สุขสมบูรณ์ และวรัตน์ จงไกรจักร. (2565). พฤติกรรมการเลือกซื้อโน้ตบุ๊กของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต. การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 13 ประจำปีการศึกษา 2565. หัวข้อ “Nouveau Economy for Human Security: เศรษฐกิจวิถีใหม่เพื่อความมั่นคงของมนุษย์” 2 มีนาคม 2566. วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้. (60-66).
- ฐาปนี ล้อมกลาง วรณิ เศษจำเริญ และไอรดา ประทีป. (2560). ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกซื้อคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊กของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา. (รายงานการวิจัย). นครราชสีมา : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาสน์.
- ประสพชัย พสุนนท์. (2557). ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามในการวิจัยเชิงปริมาณ, วารสารปาริชาติ มหาวิทยาลัยทักษิณ, 27(1), (144-163).
- พจมาน อภิเกษมสันติ และรุจาภา แพงเกสร. (2556). ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่ใช้ในการตัดสินใจเลือกซื้อคอมพิวเตอร์แบบพกพาของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร. วารสารการตลาดและการสื่อสาร. ปีที่ 1 ฉบับที่ 2 (เมษายน – มิถุนายน 2556). (70-87).
- วัฒนา ส่งสิงห์. (2550). หัวเรื่อง, โน้ตบุ๊กคอมพิวเตอร์. คอมพิวเตอร์กระเป๋าทัวร์. ISBN, 9789748283289: พิมพ์ลักษณ์, กรุงเทพฯ: ไอดีซี, 2550.

- วิภาดา ศรีเมือง และกรัณย์พัฒน์ อิมประเสริฐ. (2565). รูปแบบการใช้โซเชียลมีเดียและกระบวนการตัดสินใจซื้อคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊กของผู้บริโภคในจังหวัดนนทบุรี. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์. ปีที่ 8 ฉบับที่ 2 (พฤษภาคม-สิงหาคม. 2565). (281-295).
- Kotler, P. (2012). *Marketing Management: Defining Marketing for the 21st Century*. 14th ed. New Jersey: Prentice Hall International, Inc.
- Likert, R. A. (1932). *Technique of the Measurement of Attitudes*. Archives of Psychology. 25(140), 1-55.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*, Third edition, New York: Harper and Row Publication. ____

การปรับปรุงกระบวนการเศรษฐกิจหมุนเวียน
สำหรับธุรกิจรีไซเคิลด้วยเทคโนโลยีแพลตฟอร์มดิจิทัล
Improving the circular economy process for recycling businesses
with digital platform technology

สุทธิดา ฉายศรี¹, ศรียา เครือยิม² และวสิน เหลี่ยมปรีชา³

Suttida Chaisri¹, Sariya Kruayim² and Wasin Liampreecha³

¹อาจารย์ประจำหลักสูตรธุรกิจดิจิทัล คณะบริหารธุรกิจ เศรษฐศาสตร์และการสื่อสาร มหาวิทยาลัยนเรศวร

²อาจารย์ประจำหลักสูตรธุรกิจดิจิทัล คณะบริหารธุรกิจ เศรษฐศาสตร์และการสื่อสาร มหาวิทยาลัยนเรศวร

³ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำหลักสูตรธุรกิจดิจิทัล คณะบริหารธุรกิจ เศรษฐศาสตร์และการสื่อสาร มหาวิทยาลัยนเรศวร

¹Lecturer of the Digital Business, Faculty of Business, Economics and Communications, Naresuan University

²Lecturer of the Digital Business, Faculty of Business, Economics and Communications, Naresuan University

³Assistant Professor of the Digital Business, Faculty of Business, Economics and Communications, Naresuan University

E-mail: suttidac@nu.ac.th¹, sariyak@nu.ac.th², wasinl@nu.ac.th³

Received: May. 17,2024; Revised: Jun. 12,2024; Accepted: Jun. 24,2024

บทคัดย่อ

การใช้เทคโนโลยีแพลตฟอร์มดิจิทัลมีศักยภาพในการเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลของธุรกิจรีไซเคิลภายในเศรษฐกิจหมุนเวียนได้อย่างมาก บทความนี้เป็นวิจัยเชิงคุณภาพที่สำรวจการบูรณาการแพลตฟอร์มดิจิทัลเชิงนวัตกรรมเข้ากับอุตสาหกรรม รีไซเคิลในชุมชนท่าโพธิ์ อันประกอบไปด้วย มหาวิทยาลัย องค์การบริหารส่วนตำบล และหน่วยงานเอกชน เพื่อศึกษาการปรับปรุงประสิทธิภาพกระบวนการของธุรกิจรีไซเคิล โดยใช้เทคโนโลยีแพลตฟอร์มดิจิทัลช่วยให้เกิดการลดต้นทุนทางธุรกิจ ลดเวลาในการดำเนินงาน และเพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการของธุรกิจรีไซเคิล และเพื่อศึกษาข้อมูลเชิงลึกที่มีคุณค่าเกี่ยวกับวิธีที่เทคโนโลยีแพลตฟอร์มดิจิทัลที่สามารถนำมาใช้เพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจหมุนเวียนผ่านกระบวนการทางธุรกิจรีไซเคิลที่มีประสิทธิภาพและมีผลลัพธ์ที่ดีขึ้น โดยมีผู้เข้าร่วมกิจกรรมจากกลุ่มนิสิต อาจารย์ เจ้าหน้าที่ แม่บ้านของมหาวิทยาลัยนเรศวร และผู้ประกอบการร้านค้าในชุมชนท่าโพธิ์ จำนวนทั้งสิ้น 69 คนที่ให้การสัมภาษณ์เชิงลึก และวิเคราะห์ผลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าแพลตฟอร์มดิจิทัลช่วยลดต้นทุนในการใช้กระดาษจนเป็นศูนย์ และสามารถจัดขั้นตอนที่ซับซ้อนได้ทำให้เวลาในกระบวนการรวดเร็วขึ้น ส่งผลให้ตอบสนองต่อความพึงพอใจลูกค้าได้มากขึ้น ในด้านความแม่นยำและความถูกต้องของข้อมูล และได้ข้อเสนอแนะวิธีที่เหมาะสมในการนำเทคโนโลยีแพลตฟอร์มดิจิทัลมาใช้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: การปรับปรุงกระบวนการ เทคโนโลยีแพลตฟอร์มดิจิทัล เศรษฐกิจหมุนเวียน ธุรกิจรีไซเคิล

Abstract

The use of digital platform technology has the potential to significantly enhance the efficiency and effectiveness of recycling businesses within a circular economy. This qualitative research study explores the integration of innovative digital platforms into the recycling industry in the Tha Pho community, involving the university, sub-district administrative organization, and private sector

agencies. The study aims to improve recycling business processes by reducing costs, shortening operational times, and enhancing efficiency. It also seeks to provide valuable insights into promoting a circular economy through more efficient recycling practices. The research involved 69 participants, including students, faculty members, staff, and housekeepers from Naresuan University, as well as business owners in the Tha Pho community, who provided in-depth interviews. The results, analyzed using content analysis, indicate that digital platforms help reduce paper usage costs to zero and eliminate redundant steps, speeding up the process. This leads to greater customer satisfaction due to improved accuracy and information correctness. Additionally, the study offers recommendations for effectively utilizing digital platform technology.

Keywords: Process Improvement, Digital Platform Technology, Circular Economy, Recycling Business

บทนำ

เศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) เป็นระบบเศรษฐกิจที่เน้นการออกแบบเพื่อการปรับตัวระยะยาว โดยจะอนุรักษ์และเพิ่มการใช้ประโยชน์ต้นทุนทางธรรมชาติ ด้วยการควบคุมทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด และใช้ทรัพยากรหมุนเวียนให้มีความสมดุลมากยิ่งขึ้น ผ่านการนำมาใช้ประโยชน์ใหม่ หรือแลกเปลี่ยนกันซึ่งกันและกันให้เกิดประโยชน์กับสังคมและสิ่งแวดล้อมโดยรวม อีกทั้งยังทำให้เกิดโอกาสใหม่ๆ ทางด้านธุรกิจและเศรษฐศาสตร์ โดยเศรษฐกิจหมุนเวียนช่วยแก้ปัญหาสำคัญของโลกในปัจจุบันได้เป็นอย่างดี (สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ, 2562) ตามยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561 – 2580) หมวดหมายที่ 10 ระบุว่าไทยต้องมีเศรษฐกิจหมุนเวียนและสังคมคาร์บอนต่ำ เป้าหมายคือการเพิ่มมูลค่าจากเศรษฐกิจหมุนเวียน การใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ อนุรักษ์ พื้นฟู และใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน รวมถึงการสร้างสังคมคาร์บอนต่ำและยั่งยืน (สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า, 2566)

ธุรกิจรีไซเคิลเป็นธุรกิจหนึ่งที่ตอบโจทย์แนวคิดหลักเศรษฐกิจหมุนเวียน ที่มุ่งใช้ทรัพยากรให้คุ้มค่าและหมุนเวียนทรัพยากรใช้แล้วกลับมาใช้ใหม่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ไม่เพียงแค่ลดปัญหาขยะล้น หรือทรัพยากรขาดแคลน แต่ยังสามารถสร้างให้เกิดมูลค่าทางธุรกิจได้ แค่เปลี่ยนความคิดและลงมือทำ และถือเป็นอีกหนึ่งธุรกิจที่เป็นโอกาสสำหรับกลุ่มผู้ประกอบการเอสเอ็มอี เนื่องจากทำได้ง่ายโดยไม่ต้องใช้เงินลงทุนและเทคโนโลยีที่สูงมากนักเมื่อเทียบกับการแปรรูปขยะเป็นพลังงาน ซึ่งที่ผ่านมาจากการขยายตัวของกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคม และจำนวนประชากรในประเทศ ตลอดจนวิกฤตโรคระบาดที่เกิดขึ้น ล้วนเป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดความต้องการอุปโภคและบริโภคเพิ่มขึ้น และเป็นสาเหตุในการเกิดขยะมูลฝอยจำนวนมาก หากไม่มีการรับมือโดยใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยในกระบวนการธุรกิจ ส่งผลทำให้ธุรกิจนั้นไม่สามารถอยู่รอดได้ในสังคมดิจิทัลนี้ได้ (กรมประชาสัมพันธ์, 2566)

ในปัจจุบันมีธุรกิจรีไซเคิลน้อยรายที่นำเทคโนโลยีมาช่วยบริหารกระบวนการภายใน เนื่องจากผู้ประกอบการส่วนใหญ่ดำเนินธุรกิจขนาดกลางขนาดเล็กแบบเดี่ยวหรืออยู่ในกระบวนการใดกระบวนการหนึ่ง เช่น การรับซื้อขยะหรือของเก่า ซึ่งมีการลงทุนด้านเทคโนโลยีน้อยหรือไม่เลย จึงทำให้เกิดขั้นตอนการดำเนินงานที่ซ้ำซ้อนและต้นทุนที่สูงขึ้นโดยไม่ได้คาดการณ์ไว้ อย่างไรก็ตาม การจะนำขยะที่สามารถรีไซเคิลได้กลับมาใช้ประโยชน์เพิ่มมากขึ้นในไทยยังมีข้อจำกัดสำคัญ คือ การไม่คัดแยกขยะอย่างมีประสิทธิภาพจากแหล่งกำเนิดขยะต้นทาง เช่น ครั้วเรือน ร้านอาหาร โรงแรมที่พัก ฯลฯ ซึ่งเกิดจากหลายเหตุผล เช่น ไม่รู้ว่าขยะประเภทใดนำมารีไซเคิลได้ ไม่มีแรงจูงใจที่จะคัดแยกขยะ ฯลฯ เมื่อเป็นเช่นนี้แล้ว ขยะที่สามารถนำกลับมารีไซเคิลได้มักจะถูกนำไปทิ้งรวมกับขยะประเภทอื่น ซึ่งอาจเป็นแหล่งสะสมสิ่งสกปรกหรือสารเคมีที่ไม่พึงประสงค์ จึงทำให้ขยะปนเปื้อนเหล่านี้ไม่เป็นที่ต้องการของโรงงานรีไซเคิล ซึ่งทำให้ขั้นตอนการทำธุรกิจแทนที่จะมีแค่การรับมาขายไป ต้องเพิ่มหน้าที่ของผู้ประกอบการในการคัดแยกและทำความสะอาดเพิ่มเติมซึ่งทำ

ให้เสียเวลาและต้นทุนในการดำเนินงานเป็นอย่างมาก โดยการนำนวัตกรรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมมาใช้อย่างรีไซเคิลแพลตฟอร์ม เป็นบริการออนไลน์ที่สร้างเครือข่ายระหว่างผู้ขายและผู้รับซื้อขยะรีไซเคิล ในการทำให้และรับข้อมูลที่ถูกต้องแม่นยำขึ้น โดยช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการขยะและใช้ประโยชน์จากขยะรีไซเคิลได้อย่างคุ้มค่าตามแนวคิด Circular Economy ภายใต้โมเดลเศรษฐกิจใหม่ BCG (Krungthai COMPASS, 2563)

ดังนั้น แพลตฟอร์มดิจิทัลจึงเป็นเครื่องมือที่ทรงพลังสำหรับการสร้างนวัตกรรมและการพัฒนาผลิตภัณฑ์สำหรับภาคธุรกิจ ภายใต้ระบบนิเวศทางธุรกิจเชื่อมต่อระหว่างผู้ให้บริการและผู้รับบริการสร้างและพัฒนาความสัมพันธ์เพื่อให้ธุรกิจบนแพลตฟอร์มมีความยืดหยุ่น และปรับตัวเพื่อให้อยู่รอดได้ดังเช่นในระบบนิเวศทางธรรมชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสถานการณ์โควิด-19 ดิจิทัลแพลตฟอร์มสามารถช่วยพัฒนาอุตสาหกรรมบริการ สร้างความได้เปรียบทางการแข่งขัน สร้างประสบการณ์พิเศษแก่ผู้รับบริการ ซึ่งขึ้นอยู่กับการพัฒนาแพลตฟอร์มและความสามารถของแพลตฟอร์มที่สามารถตอบสนองลูกค้าผู้รับบริการได้ตรงกับความต้องการมากที่สุด (ปริศนา มั่นภา, 2564) นอกจากนี้การใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลยังช่วยในการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงกระบวนการทำงานภายในองค์กร โดยมีจุดประสงค์เพื่อลดต้นทุน ลดเวลาการทำงาน และเพิ่มคุณภาพการทำงาน ยกตัวอย่างเช่น การปรับปรุงระบบการบริหารจัดการ, ช่วยวิเคราะห์ข้อมูลลูกค้า, การพัฒนากระบวนการภายใน สามารถติดตามข่าวสารผ่านแอปพลิเคชันได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นต้น (Mandala Team, 2565) เมื่อพิจารณาถึงปัญหาข้างต้นจึงมีคำถามวิจัยสำหรับการศึกษาเกี่ยวกับการปรับปรุงกระบวนการเศรษฐกิจหมุนเวียนสำหรับธุรกิจรีไซเคิลด้วยเทคโนโลยีแพลตฟอร์มดิจิทัลที่จะต้องพิจารณาถึงมิติต่างๆ ของการใช้เทคโนโลยี, ผลกระทบต่อธุรกิจ และผลลัพธ์ทางสิ่งแวดล้อมว่าสามารถนำไปสู่การศึกษาเรื่องการปรับปรุงกระบวนการเศรษฐกิจหมุนเวียนสำหรับธุรกิจรีไซเคิลด้วยเทคโนโลยีแพลตฟอร์มดิจิทัลที่สามารถเพิ่มประสิทธิภาพในธุรกิจรีไซเคิลได้อย่างไร? และข้อมูลเชิงลึกที่มีคุณค่าเกี่ยวกับวิธีที่เทคโนโลยีแพลตฟอร์มดิจิทัลที่สามารถนำมาใช้เพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจหมุนเวียนผ่านกระบวนการทางธุรกิจรีไซเคิลที่มีประสิทธิภาพและมีผลลัพธ์ที่ดีขึ้นได้อย่างไร?

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการปรับปรุงประสิทธิภาพกระบวนการของธุรกิจรีไซเคิล โดยใช้เทคโนโลยีแพลตฟอร์มดิจิทัลช่วยให้เกิดการลดต้นทุนทางธุรกิจ ลดเวลาในการดำเนินงาน และเพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการของธุรกิจรีไซเคิล
2. เพื่อศึกษาข้อมูลเชิงลึกที่มีคุณค่าเกี่ยวกับวิธีที่เทคโนโลยีแพลตฟอร์มดิจิทัลที่สามารถนำมาใช้เพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจหมุนเวียนผ่านกระบวนการทางธุรกิจรีไซเคิลที่มีประสิทธิภาพและมีผลลัพธ์ที่ดีขึ้น

ขอบเขตการวิจัย

งานวิจัยนี้ศึกษาในชุมชนท่าโพธิ์ จังหวัดพิษณุโลก ที่มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมแลกเปลี่ยนซื้อขายขวดพลาสติกกับธุรกิจรีไซเคิลในมหาวิทยาลัยนเรศวร ประกอบด้วย นิสิต อาจารย์ เจ้าหน้าที่ แม่บ้านของมหาวิทยาลัยนเรศวร และผู้ประกอบการร้านค้าในชุมชนท่าโพธิ์ ในระยะเวลาเดือนพฤศจิกายน 2566 - เดือนมีนาคม 2567

นิยามศัพท์เฉพาะ

การปรับปรุงกระบวนการ หมายถึง การนำเทคโนโลยีใดๆ มาประยุกต์ใช้เพื่อปรับปรุงขั้นตอนที่ซ้ำซ้อนออก และทำให้กระบวนการกระชับและมีประสิทธิภาพมากขึ้นในด้านต้นทุน เวลาและคุณภาพ

เศรษฐกิจหมุนเวียน หมายถึง ธุรกิจที่วางแผนและออกแบบมาเพื่อคืนสภาพหรือให้ชีวิตใหม่แก่วัสดุต่าง ๆ ในวงจรชีวิตผลิตภัณฑ์ แทนที่จะทิ้งไปเป็นขยะเมื่อสิ้นสุดการบริโภค เศรษฐกิจหมุนเวียนนำวัสดุที่เป็นองค์ประกอบของ

ผลิตภัณฑ์เหล่านั้นกลับมาสร้างคุณค่าใหม่ หมุนเวียนเป็นวงจรต่อเนื่องโดยไม่มีของเสีย ในงานวิจัยนี้คือการนำเทคโนโลยีแพลตฟอร์มดิจิทัลมาใช้นั่นเอง

ธุรกิจรีไซเคิล หมายถึง เป็นธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการเก็บ-รวบรวม-ขายส่ง เพื่อนำกลับมาใช้ใหม่ในกระบวนการผลิตหรือเพื่อผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ ในอุตสาหกรรมต่อเนื่อง

เทคโนโลยีแพลตฟอร์มดิจิทัล หมายถึง เทคโนโลยีที่มีโครงสร้างพื้นฐานหรือแหล่งรวบรวมสินค้า บริการ เครื่องมือ และข้อมูลดิจิทัลที่ใช้ในการสร้างสินค้า และบริการในทางธุรกิจ ในงานวิจัยนี้คือการรวบรวมข้อมูลและนำไปใช้ในธุรกิจต่อไปในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

แนวคิดและทฤษฎีด้านเศรษฐกิจหมุนเวียน เทคโนโลยีแพลตฟอร์มดิจิทัล และการจัดการกระบวนการ

เศรษฐกิจหมุนเวียน

สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (2562) นิยาม เศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) คือ แนวคิดเชิงระบบในการออกแบบกระบวนการ ผลิตภัณฑ์/บริการ และรูปแบบธุรกิจ ด้วยการจัดการผังการไหลของทรัพยากรให้เกิดการหมุนเวียนและการลดของเสียได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นจนนำไปสู่การไม่มีของเสีย ตลอดจนผลักดันให้ธุรกิจเติบโตทางอย่างยั่งยืน ในบริบทขององค์กร

การใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ คือ การใช้ทรัพยากร/วัสดุอย่างมีประสิทธิภาพ การลดสิ่งที่เป็นผลเสียต่อสิ่งแวดล้อมและการสูญเสียทรัพยากรธรรมชาติให้น้อยที่สุด ผลิตได้มากขึ้นโดยใช้ทรัพยากรและพลังงานน้อยลง ตลอดจนสามารถเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์และบริการอย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสมตลอดวัฏจักรชีวิตที่ง่ายและเป็นระบบ

การไม่มีของเสีย เป็นการกำหนดเป้าหมาย ส่งเสริม และออกแบบระบบการผลิตและบริการให้ใช้ทรัพยากรโดยคำนึงถึงผลกระทบตลอดทั้งวัฏจักรชีวิต วัสดุและผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ที่สามารถนำกลับมาใช้ซ้ำหรือรีไซเคิลได้ แต่ไม่สนับสนุนให้นำของเสียไปใช้เป็นพลังงาน นำไปเผาหรือฝังกลบ

เศรษฐกิจชีวภาพ หมายถึง เศรษฐกิจซึ่งใช้ทรัพยากรที่มาจากธรรมชาติทั้งบนบกและในทะเลที่สามารถหมุนเวียนได้ เพื่อผลิตอาหารและพลังงาน ทรัพยากรชีวภาพสามารถนำไปใช้หรือใช้ซ้ำเพื่อผลิตผลิตภัณฑ์ ส่วนประกอบ หรือวัสดุใหม่ เช่น กระดาษและพลาสติก เศรษฐกิจหมุนเวียนจึงครอบคลุมทั้งทรัพยากรหมุนเวียนและทรัพยากรที่ใช้แล้วหมดไปในทางปฏิบัติ ทรัพยากรชีวภาพมักถูกใช้หมดเร็วกว่าระยะเวลาที่จะสามารถเกิดขึ้นใหม่ และไม่ถูกหมุนเวียนสู่ธรรมชาติ เพื่อให้คืนสู่สภาพเดิมอย่างเหมาะสม

การนำเศรษฐกิจหมุนเวียนไปสู่การปฏิบัติ

หลักการเศรษฐกิจหมุนเวียน คือ การสร้างคุณค่าทางธุรกิจในระยะยาวด้วยการจัดการทรัพยากรที่ยั่งยืนในการผลิตผลิตภัณฑ์และการให้บริการ เศรษฐกิจหมุนเวียนประกอบด้วยหลักการสำคัญ 6 ประการ อ้างอิงตามหลักการ 6 ข้อของมาตรฐานเลขที่ มตช. 2-2562 และ BS 8001:2017 (กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่, 2564) อันได้แก่

1. การคิดเชิงระบบ องค์กรธุรกิจต้องวางแผนและออกแบบเพื่อประเมินวัฏจักรชีวิตของผลิตภัณฑ์เพื่อลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม การใช้งาน จนถึงการจัดทิ้ง ตลอดจนการสร้างตลาดสำหรับผลิตภัณฑ์รีไซเคิลในภาคธุรกิจและผู้บริโภค ตลอดจนการให้ความรู้และการสร้างความตระหนักเกี่ยวกับประโยชน์ของการรีไซเคิล และการสร้างแรงจูงใจให้เกิดการรีไซเคิล โดยสอดคล้องกับทฤษฎีระบบ คือ การพัฒนาของระบบนวัตกรรมแห่งชาติท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงสังคมและโครงสร้างพื้นฐาน องค์ประกอบที่สำคัญ คือ ฟังก์ชันระบบ บทบาทของ ระบบนวัตกรรมในการ

สร้างรูปแบบสำหรับการพัฒนาอย่างยั่งยืนของเศรษฐกิจโลกและระดับชาติ เศรษฐกิจที่สร้างมันขึ้นมาการพัฒนากระบวนการนวัตกรรมแห่งชาติที่เกี่ยวข้องกับการอยู่บนพื้นฐานของแนวคิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนที่สอดคล้องกันของการเปลี่ยนแปลงลำดับความสำคัญในแง่ของการค้นหาการพัฒนาทดสอบและการใช้นวัตกรรมต่าง ๆ (Lyasnikov, Dudin, Sekerin, Veselovsky & Aleksakhina, 2014)

2. นวัตกรรม องค์กรควรพัฒนาการใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อบริหารจัดการขยะและทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การใช้แอปพลิเคชันในการติดตามปริมาณขยะและสถานะการรีไซเคิล หรือการใช้เทคโนโลยีบล็อกเชนในการติดตามวงจรชีวิตของวัสดุ และการออกแบบผลิตภัณฑ์ให้รีไซเคิลได้ง่าย

3. การดูแลรับผิดชอบ องค์กรควรรับผิดชอบต่อการลงทุนเทคโนโลยีรีไซเคิลที่ช่วยให้กระบวนการรีไซเคิลมีประสิทธิภาพมากขึ้น รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อสร้างเครือข่ายกับองค์กรหรือหน่วยงานที่มีความเชี่ยวชาญในการรีไซเคิลเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงาน

4. ความร่วมมือ องค์กรควรมีความร่วมมือนำเศรษฐกิจหมุนเวียนไปสู่ธุรกิจรีไซเคิลในการสร้างความยั่งยืนให้กับเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม ความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชน เป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้แนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียนนี้สามารถประสบความสำเร็จได้ สอดคล้องกับ ดวงแก้ว และ ชไมกานต์ (2563) พบว่าสำหรับร้านรับซื้อของเก่าหรือร้านรับซื้อขยะในพื้นที่เขตเทศบาลฯ เป็นอีกกลไกสำคัญที่เปลี่ยนขยะเป็นทรัพยากร เปลี่ยนของเหลือทิ้งให้เป็นรายได้เป็นตัวต่อสำคัญที่กระจายรายได้ในอุตสาหกรรมรีไซเคิล

5. คุณค่าที่เหมาะสม องค์กรนำเศรษฐกิจหมุนเวียนสู่ธุรกิจรีไซเคิลด้วยการลดการใช้ทรัพยากรใหม่ ลดของเสีย และมลพิษ ประหยัดพลังงาน สร้างโอกาสทางธุรกิจ ส่งเสริมความยั่งยืน ตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภค และการเปิดโอกาสให้มีการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ๆ ที่สร้างคุณค่าทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมในระยะยาว

6. ความโปร่งใส องค์กรควรเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการรีไซเคิล ใช้เทคโนโลยีเพื่อติดตามและบันทึกข้อมูลรีไซเคิล เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เช่น ชุมชน วิชาการ และองค์กรที่เกี่ยวข้อง และการรายงานและการประเมินผลเกี่ยวกับผลการดำเนินงานและการประเมินผลการรีไซเคิลอย่างสม่ำเสมอ ความโปร่งใสในการนำเศรษฐกิจหมุนเวียนไปสู่ธุรกิจรีไซเคิลไม่เพียงแต่เป็นประโยชน์ต่อธุรกิจเอง แต่ยังเป็นประโยชน์ต่อสิ่งแวดล้อมและสังคมโดยรวม ช่วยให้เกิดการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืนในระยะยาว สอดรับกับเป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืน ในส่วนสังคมไทยจะได้รับผลกระทบเชิงบวกจากเศรษฐกิจหมุนเวียนทั้งในด้านความพึงพอใจและคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ด้านตัวเลือกในการบริโภคและด้านสิ่งแวดล้อมที่ดีขึ้น นอกจากนี้ผู้บริโภคจะมีรายได้สุทธิเพิ่มขึ้นจากการที่ต้นทุนในการบริโภคสินค้าและบริการที่ลดลงอีกด้วย (กิตติภูมิ มีประดิษฐ์, 2565)

เทคโนโลยีแพลตฟอร์มดิจิทัล

เทคโนโลยีแพลตฟอร์มดิจิทัล เป็นผลจากนวัตกรรมทางเทคโนโลยีและกระบวนการที่สำคัญในสามด้านคือ 1) เทคโนโลยีดิจิทัล 2) เทคโนโลยีการสื่อสารแบบเคลื่อนที่ และ 3) เทคโนโลยีในการเก็บ วิเคราะห์และใช้ประโยชน์จากข้อมูลผ่านเครือข่ายการสื่อสาร (พิรธรอง รามสูตร, 2022)

องค์ประกอบของแพลตฟอร์มดิจิทัล

ในหนังสือ Advanced Introduction to Platform Economics สองนักเศรษฐศาสตร์การเมืองที่ศึกษาด้านการสื่อสารที่มีชื่อเสียงสองคน คือ Mansell and Steinmueller (2020) ได้ระบุองค์ประกอบสำคัญที่ประกอบสร้างความเป็นแพลตฟอร์ม ดิจิทัลอันสงอิทธิพลซึ่งกันและกัน ได้แก่

1. เนื้อหาที่ผู้ใช้ต้องการ หนึ่งในแกนหลักอันเป็นเหมือนแรงขับเคลื่อนวงจรชีวิตของแพลตฟอร์ม คือ การสร้าง/ผลิตเนื้อหาที่ผู้ใช้ต้องการดังกล่าวไปแล้ว แพลตฟอร์มจะมีการเก็บและใช้ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ใช้ที่ได้จากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ใช้กับแพลตฟอร์มเพื่อเสริมสร้างให้เกิดประสบการณ์การใช้งานที่ดีขึ้น

2. รูปแบบธุรกิจของแพลตฟอร์ม (รูปแบบธุรกิจของแพลตฟอร์มเป็นอีกองค์ประกอบสำคัญหรือเป็นรากฐานที่กำหนดการทำงานของแพลตฟอร์ม ได้แก่ สื่อสังคมออนไลน์ พาณียอิเล็กทรอนิกส์

3. การเก็บ รักษา และใช้ประโยชน์จากข้อมูลของผู้ใช้งานแพลตฟอร์ม อีกหนึ่งองค์ประกอบหลักที่รวมประกอบสร้างนิยามของแพลตฟอร์มดิจิทัลคือความสามารถในการเฝ้าสังเกตที่เอื้อให้แพลตฟอร์มสามารถหารายได้จากข้อมูลผู้ใช้ได้

4. การให้บริการเสริม บริการที่เกินหรือขยายออกนอกเหนือเป้าหมาย/วัตถุประสงค์หลักของแพลตฟอร์ม เช่น Google AdSense ที่เป็นเว็บไซต์ที่ให้บริการนอกเหนือและไม่เกี่ยวกับโปรแกรมสืบค้นของ Google หรือ บริการบนคลาวด์

โดยในปัจจุบันผู้ประกอบการพบกับปัญหาเศรษฐกิจส่งผลให้ผู้ประกอบการจำนวนมากหันมาขายสินค้าหรือให้บริการผ่านแพลตฟอร์มดิจิทัลมากขึ้นถึง 64 เปอร์เซ็นต์ แสดงให้เห็นถึงการเติบโตที่มากขึ้น (เสาลักษณ์ สมานพิทักษ์วงศ์, 2560) เพราะนอกจาก จะเป็นการลดต้นทุนในการจัดสร้างร้านค้าออนไลน์ให้แก่ผู้ประกอบการแล้วยังส่งผลดีให้กับผู้บริโภคอีกด้วย เพราะเมื่อมีการแข่งขันที่สูงขึ้น ผู้บริโภคก็มีโอกาสเลือกใช้ของตราค่าถูกได้มากขึ้น แต่ผู้ประกอบการก็ต้องพบกับการแข่งขันของตลาดออนไลน์ที่สูงเนื่องจากในตลาดออนไลน์มีร้านค้าออนไลน์จำนวนมากและเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกวัน ส่งผลให้ผู้ประกอบการต้องมีการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงให้สอดคล้องกับความต้องการตลอดเวลา (บุลณัช เดชมานนท์, 2556)

การจัดการกระบวนการของธุรกิจรีไซเคิล

การจัดการกระบวนการรับซื้อขยะเป็นสิ่งสำคัญในการดำเนินธุรกิจรีไซเคิลอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืนซึ่งสามารถแบ่งออกเป็นขั้นตอน (Jing et al., 2021; Kaiser et al., 2001) ดังนี้:

1. การจัดหาวัตถุดิบ ด้วยการติดต่อผู้จัดหา ติดต่อตลาดที่สามารถจัดหาขยะรีไซเคิลได้ เช่น ชุมชน, โรงงาน, ร้านค้า, และองค์กรต่างๆ และการตั้งจุดรับซื้อขยะในพื้นที่ต่างๆ เพื่อความสะดวกของผู้ที่ต้องการขายขยะ

2. การรับขยะ ด้วยการตรวจสอบและคัดแยกขยะที่รับมาว่าเป็นประเภทใดบ้าง เช่น พลาสติก, กระดาษ, โลหะ และแก้ว และการบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับปริมาณและประเภทของขยะที่รับเข้ามา

3. การประเมินคุณภาพและราคา ด้วยการตรวจสอบคุณภาพของขยะที่รับมาเพื่อประเมินราคาที่เหมาะสม และตั้งราคาตามประเภทและคุณภาพของขยะ

4. การจัดการคลังสินค้า จัดการเก็บรักษาขยะที่รับมาในคลังสินค้าอย่างเป็นระเบียบ และตรวจสอบและจัดการสต็อกขยะเพื่อป้องกันการขาดแคลนหรือการเก็บขยะเกินความจำเป็น

5. การขนส่งและจัดส่ง จัดส่งขยะที่ได้คัดแยกและประเมินคุณภาพแล้วไปยังโรงงานรีไซเคิลหรือปลายทางที่กำหนดและวางแผนและจัดการโลจิสติกส์ในการขนส่งขยะอย่างมีประสิทธิภาพ

6. การบันทึกและรายงาน บันทึกข้อมูลเกี่ยวกับการรับซื้อขยะ การจัดการคลังสินค้า และการขนส่ง และจัดทำรายงานเกี่ยวกับการดำเนินงานต่างๆ เพื่อใช้ในการวิเคราะห์และปรับปรุงกระบวนการ

7. การปรับปรุงและพัฒนา ประเมินผลการดำเนินงานในทุกขั้นตอนเพื่อหาจุดที่สามารถปรับปรุงได้ การฝึกอบรมพนักงานให้มีความรู้และทักษะในการจัดการขยะอย่างมีประสิทธิภาพ และการนำเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้ในการจัดการกระบวนการรับซื้อขยะเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและลดต้นทุน

การจัดการกระบวนการรับซื้อขยะอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ จะช่วยให้ธุรกิจรีไซเคิลสามารถดำเนินงานได้อย่างราบรื่นและมีผลกำไร พร้อมทั้งช่วยลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมได้อย่างยั่งยืน สอดคล้องกับ เรน่า กาญจนกัญญา และคณะ (2567) พบว่าหลังจากการปรับปรุงรูปแบบการวางแผนจัดเก็บวัตถุดิบแล้วจากเดิมมีวัตถุดิบที่เสียหายจำนวน 64,389 กิโลกรัมหลังจากปรับปรุงแล้วทำให้ไม่มีจำนวนวัตถุดิบที่เสียหาย

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้ให้ข้อมูลมาจากกลุ่มนิสิต 25 คน อาจารย์ 4 คน เจ้าหน้าที่ 3 คน แม่บ้านของมหาวิทยาลัยนเรศวร 7 คน และผู้ประกอบการร้านค้าในชุมชนท่าโพธิ์ 30 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 69 คน

การเลือกพื้นที่วิจัย วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ได้แก่ ตำบลท่าโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและคุณภาพของเครื่องมือ

1. แบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้าง สำหรับนิสิตที่เคยใช้เว็บแอปพลิเคชัน เพื่อสอบถามเกี่ยวกับการปรับปรุงฟังก์ชันให้ตรงต่อความต้องการของผู้ใช้งาน

คำถามในการสัมภาษณ์

ส่วนที่ 1: กระบวนการปัจจุบัน

1. ศึกษาปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาเรื่องกระแสน้ำของกระบวนการธุรกิจรีไซเคิล
2. ข้อมูลเชิงลึกของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของกระบวนการใช้กระดาษแบบดั้งเดิมในธุรกิจรีไซเคิล

ส่วนที่ 2: การออกแบบแพลตฟอร์มดิจิทัล

1. ศึกษาการใช้ ปัญหา และแนวทางการแก้ปัญหาเรื่องเทคโนโลยีแพลตฟอร์มดิจิทัลที่เหมาะสมกับ

กลุ่มประชากร

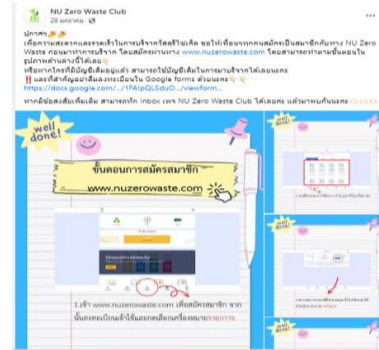
2. ข้อมูลเชิงลึกของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลของธุรกิจรีไซเคิล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์เป็นรายบุคคลด้วยแบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้าง ในช่วงเดือนพฤศจิกายน 2566 ผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย นิสิตจากคณะสาธารณสุข คณะวิทยาศาสตร์การแพทย์ คณะเทคนิคการแพทย์ คณะนิติศาสตร์ คณะบริหารธุรกิจ เศรษฐศาสตร์และการสื่อสาร มหาวิทยาลัยนเรศวร จำนวน 10 คน โดยใช้คำถามสัมภาษณ์ 4 ข้อตามคำถามที่ผู้วิจัยออกแบบจากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ด้วยวิธีการบันทึกเสียงและจดบันทึก หลังจากนั้นทำการเก็บข้อมูลรอบ 2 ในเดือนธันวาคม 2566 ผู้ให้ข้อมูลจากกลุ่มนิสิตที่ดูแลธุรกิจของชมรมและเจ้าหน้าที่กิจการนิสิตคณะบริหารธุรกิจ เศรษฐศาสตร์และการสื่อสาร แม่บ้านจากคณะบริหารธุรกิจและอาคารเรียนรวมปราบไตรจักร 2 และร้านรับซื้อวัสดุรีไซเคิล จำนวน 17 คน และรอบ 3 ในเดือนมกราคม 2567 เก็บข้อมูลเพื่อออกแบบแพลตฟอร์มสำหรับธุรกิจรีไซเคิล ตามความต้องการของผู้ใช้งาน คือ นิสิต เจ้าหน้าที่กองกิจการนิสิต แม่บ้านที่มาใช้บริการ และนักออกแบบแพลตฟอร์ม จำนวน 14 คน สุดท้ายรอบ 4 สัมภาษณ์ความพึงพอใจหลังใช้งานแพลตฟอร์ม ในเดือนมีนาคม 2567 จากนิสิต เจ้าหน้าที่กองกิจการนิสิต แม่บ้านที่มาใช้บริการ เจ้าของร้านค้า และนักออกแบบแพลตฟอร์ม จำนวน 28 คน

รูปที่ 1 เพจ NU Zero Waste Club

รูปที่ 2 ตัวอย่างโพสต์

รูปที่ 3 บรรยากาศการซื้อขายขวดพลาสติกโดยใช้กระดาษจดบันทึก

รูปที่ 4 บรรยากาศการซื้อขายขวดพลาสติกโดยใช้เว็บแอปพลิเคชันบันทึกข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

เป็นข้อมูลที่ได้จากการสังเกตและการสัมภาษณ์ผู้เข้าร่วมกิจกรรมการแลกซื้อขายขวดน้ำพลาสติก โดยแบ่งเป็นการวิเคราะห์การจัดการกระบวนการธุรกิจรีไซเคิล

กระบวนการดำเนินงานเบื้องต้นทดลองกับชุมชนท่าโพธิ์ โดยกลุ่มแรกเป็นนิสิตจากมหาวิทยาลัยนเรศวร ที่ต้องการชั่วโมงจิตอาสาไปยื่นกู้ยศ แม่บ้าน ร้านค้าในชุมชน โดยการนำขวดน้ำมาซื้อขายตามกิจกรรมที่ได้จัดไป 4 ครั้ง และมีการปรับปรุงกระบวนการทุกครั้ง โดยยกตัวอย่างการปรับปรุงกระบวนการดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 วิเคราะห์จุดแข็งและจุดอ่อนของการปรับปรุงกระบวนการธุรกิจรีไซเคิล

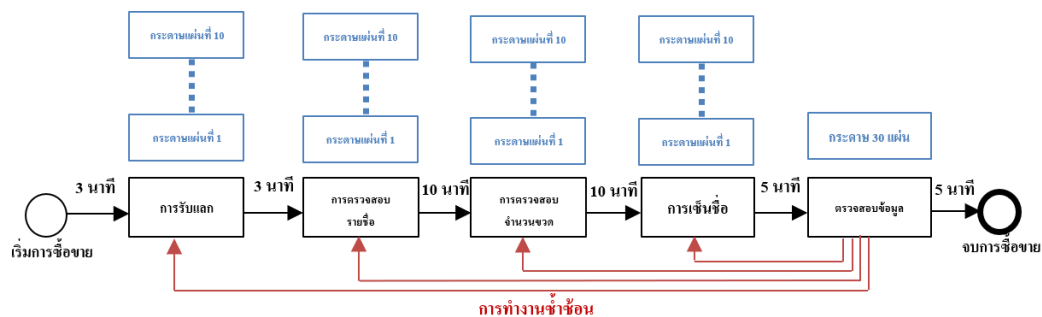
เทียบ	แนวทางการดำเนินงาน	วิเคราะห์จุดแข็งของกระบวนการ	วิเคราะห์จุดอ่อนของกระบวนการ
ก่อนการปรับปรุง	1.1 ประกาศผ่าน Facebook Page กองกิจการนิสิตและแจ้งแม่บ้านของแต่ละคณะเพื่อเข้ามาซื้อขาย ณ วันทำการ	- Facebook เป็นสังคมออนไลน์ช่วยให้สามารถเข้าถึงผู้ชมจำนวนมากได้อย่างรวดเร็ว - การโพสต์บนเพจ Facebook ไม่มีค่าใช้จ่าย	- การโพสต์ใน Facebook อย่างเดียวไม่ได้ทำให้ทราบผู้เข้าร่วมกิจกรรม และทำให้เตรียมการยาก

เทียบ	แนวทางการดำเนินงาน	วิเคราะห์จุดแข็งของกระบวนการ	วิเคราะห์จุดอ่อนของกระบวนการ
		- ธุรกิจสามารถรับข้อเสนอแนะทันทีจากโพสต์	- การพึ่งพาแต่ลูกค้าที่เข้ามา ณ วันทำการ ทำให้การประชาสัมพันธ์ไม่ทั่วถึง และบริหารจัดการยาก - Facebook จำกัดการมองเห็นโพสต์ของผู้ใช้บางคน
	1.2 เปิดรับซื้อขายขวดพลาสติก โดยการปริ้นท์รายชื่อให้เซ็นลงกระดาษ A4 อย่างเดียว โดยปริ้นท์มาเผื่อเยอะเพราะต้องกระจายกันเซ็นหลายจุดบริการ (ดังรูปที่ 6)	- การใช้กระดาษ A4 สำหรับลงชื่อเป็นวิธีที่ประหยัดต้นทุน - ลายมือเขียนบนกระดาษให้บันทึกที่มีตัวตนจับต้องได้สามารถตรวจสอบได้ง่าย - แผ่นกระดาษสามารถขนย้ายและใช้งานในที่ต่างๆ ไม่ต้องใช้ไฟฟ้าหรืออุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ทำให้ใช้งานได้หลากหลายในสภาพแวดล้อมต่างๆ	- ข้อมูลสูญหายและตรวจสอบไม่ได้ - การจัดการข้อมูลจากกระดาษยาก เพราะมีพื้นที่จำกัดในการจดบันทึก - การใช้ปริมาณกระดาษจำนวนมากสำหรับวัตถุประสงค์การใช้ครั้งเดียวขัดแย้งกับเป้าหมายความยั่งยืน - การรวบรวมข้อมูลจากหลายๆ แผ่นเป็นเรื่องยุ่งยาก
หลังการปรับปรุง	2.1 ประกาศลงทะเบียนโดยใช้ Google form ผ่าน Facebook Page	- สำหรับ Google form สามารถสร้างฟอร์มและเผยแพร่ได้ง่าย สามารถออกแบบคำถามให้ตรงตามความต้องการได้ - การประกาศลงทะเบียนผ่าน Facebook Page ช่วยให้เข้าถึงผู้คนได้ง่าย เนื่องจาก Facebook เป็นแพลตฟอร์มที่ผู้ใช้งานจำนวนมากใช้งานอยู่เป็นประจำ - การใช้งาน Google Forms และ Excel ลดการใช้กระดาษและลดเวลาในการประมวลผลข้อมูล	- การให้ผู้กรอกข้อมูลลงในฟอร์มเกิดความผิดพลาดจากการพิมพ์ผิด หรือการให้ข้อมูลที่ไม่ถูกต้อง - ไม่มีแจ้งยืนยันข้อมูลกลับไปยังลูกค้า ทำให้ลูกค้าไม่สามารถตรวจสอบข้อมูลได้
	2.2 แนะนำให้สมัครสมาชิกในเว็บแอปก่อนเข้าร่วมกิจกรรม 1 วันเพื่อเตรียมความพร้อม และแนบคู่มือการสมัครการกรอกข้อมูลในวันที่นำขวดมาซื้อขายในเพจ facebook ล่วงหน้าด้วย	- การแนะนำให้สมัครสมาชิกในเว็บแอปก่อนช่วยให้ผู้เข้าร่วมมีเวลาเตรียมตัวและทำความเข้าใจขั้นตอนการซื้อขายขวดล่วงหน้า	- ผู้เข้าร่วมบางคนอาจไม่ได้ติดตามหรือเห็นข้อมูลใน Facebook Page ทำให้ไม่ทราบขั้นตอนและข้อมูลล่วงหน้า - ผู้เข้าร่วมบางคนอาจไม่เข้าใจหรือไม่สะดวกในการกรอก

เทียบ	แนวทางการดำเนินงาน	วิเคราะห์จุดแข็งของกระบวนการ	วิเคราะห์จุดอ่อนของกระบวนการ
		- การแนบคู่มือการสมัครช่วยให้ผู้เข้าร่วมทราบข้อมูลและขั้นตอนที่ต้องปฏิบัติ ทำให้กระบวนการเป็นไปอย่างราบรื่น - ทำให้สามารถลดความแออัดในวันกิจกรรมได้ - สามารถเก็บข้อมูลผู้เข้าร่วมอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ - สามารถนำข้อมูลไปใช้ในการวิเคราะห์และปรับปรุงกิจกรรมในอนาคตได้ง่ายขึ้น	ข้อมูลผ่านระบบดิจิทัล ทำให้เกิดความสับสนและล่าช้า
	2.3 เปิดรับซื้อขายขวดพลาสติก แบ่งจำนวนตามคณะให้เท่าๆ กัน 3 จุดบริการ โดยมีการชั่งน้ำหนักแทนการนับขวด มีการเซ็นชื่อบนกระดาษเหมือนเดิม แต่นำข้อมูลในเว็บแอปออกมาเป็นไฟล์ excel และส่งให้เจ้าหน้าที่กิจกรรมนิตโดยตรงแทนการส่งเป็นกระดาษ (ดังรูปที่ 7)	- การแบ่งจุดบริการตามคณะลดความแออัดในแต่ละจุดบริการ ทำให้การบริการรวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากขึ้น - การชั่งน้ำหนักแทนการนับขวดช่วยลดข้อผิดพลาดในการนับและทำให้กระบวนการรวดเร็วขึ้น โดยเฉพาะเมื่อมีปริมาณขวดมาก - การชั่งน้ำหนักทำให้สามารถจัดการกับขวดจำนวนมากได้อย่างมีประสิทธิภาพและแม่นยำ - การเก็บข้อมูลในเว็บแอปและส่งออกเป็นไฟล์ Excel ช่วยให้สามารถจัดการและประมวลผลข้อมูลได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ - ข้อมูลที่อยู่ในรูปแบบดิจิทัลสามารถนำไปใช้งานต่อได้ง่าย - การส่งข้อมูลในรูปแบบไฟล์ Excel แทนการใช้กระดาษช่วยลดการใช้กระดาษและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม	- ผู้ใช้งานบางกลุ่มเป็นผู้สูงอายุที่ไม่เคยใช้เทคโนโลยีแพลตฟอร์มดิจิทัลมาก่อน จึงเกิดความล่าช้าและข้อมูลที่ผิดพลาด ต้องให้สตาฟเป็นคนดำเนินการให้แทน

เทียบ	แนวทางการดำเนินงาน	วิเคราะห์จุดแข็งของกระบวนการ	วิเคราะห์จุดอ่อนของกระบวนการ
		- ข้อมูลดิจิทัลสามารถสำรองและจัดเก็บได้ง่าย ลดความเสี่ยงในการสูญหายของข้อมูล - คนส่วนใหญ่เคยใช้เว็บไซต์ในการซื้อขายแล้ว ทำให้ขั้นตอนใช้เวลาเร็วขึ้น	

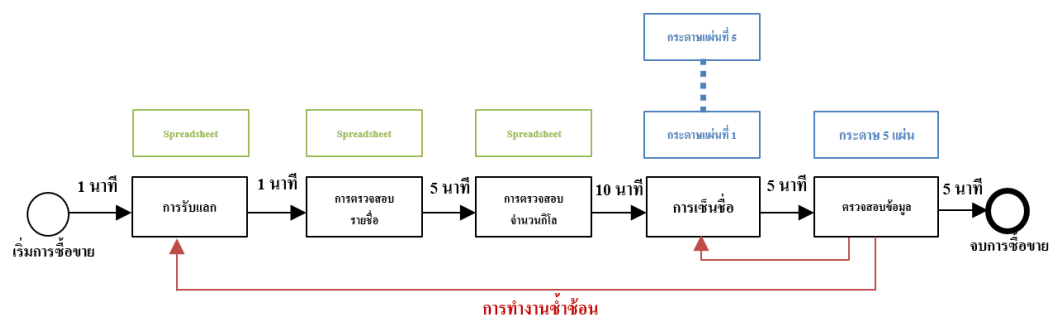
จากรายการสามารถสรุปเป็นกระบวนการอย่างง่ายได้ดังนี้
กระบวนการรับซื้อขายโดยใช้กระดาษอย่างเดียว

รูปที่ 5 กระบวนการรับซื้อขายโดยใช้กระดาษอย่างเดียว

จากรูปที่ 5 แสดงให้เห็นว่า กระบวนการรับซื้อขายโดยใช้กระดาษอย่างเดียว เกิดปัญหามากมาย เช่น ต้นทุนในการใช้กระดาษอย่างต่ำ 30 แผ่น โดยต่างขั้นตอนต่างใช้กระดาษของตัวเองทำให้ข้อมูลกระจายไปหลายแหล่ง และไม่เหมือนกัน จากขั้นตอนการรับซื้อขาย การตรวจสอบ จนถึงการเซ็นชื่อ ลูกค้าต้องรอถึง 20-30 นาทีหรือมากกว่านั้น เพราะสภาพขาดความชำนาญและไม่เข้าใจกระบวนการ และจำนวนลูกค้าที่เข้ามาเยอะเกินกว่าที่คาดไว้ เนื่องจากไม่ได้เปิดให้ลงทะเบียนล่วงหน้า การเสียเวลาส่วนใหญ่เกิดจากการทำงานที่ซ้ำซ้อนและไม่เป็นระบบ สุดท้ายจึงทำให้เกิดความผิดพลาดข้อมูลตกหล่นและไม่สามารถสืบย้อนกลับมาได้ และเกิดการร้องเรียนเข้ามาทาง Facebook page มากกว่า 100 รายจาก 250 ราย คิดเป็นร้อยละ 40

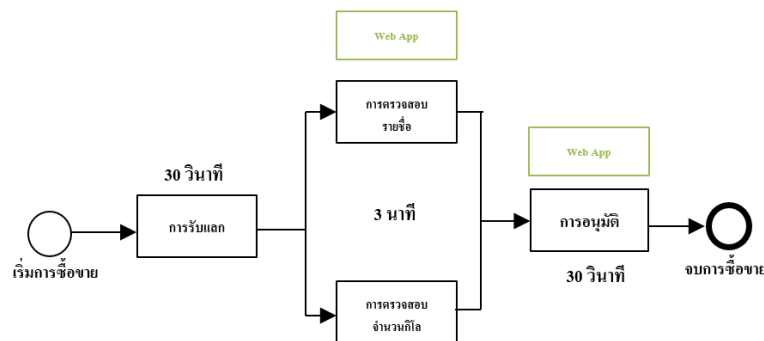
กระบวนการรับซื้อขายโดยใช้ Google form

รูปที่ 6 กระบวนการรับซื้อขายโดยใช้ Google form

จากรูปที่ 6 แสดงให้เห็นว่ากระบวนการรับซื้อขายโดยใช้ Google form ยังคงเกิดปัญหอยุ่บ้าง เช่น การหันมาใช้ Spreadsheet ที่ดาวน์โหลดมาจาก Google form มาใช้ตรวจสอบรายชื่อและจำนวนขวด ถึงแม้จะใช้เวลารวดเร็วขึ้นก็ตาม แต่ข้อผิดพลาดก็มากขึ้นเช่นกัน เนื่องจาก Spreadsheet เป็นไฟล์ออนไลน์ที่เมื่อแก้ไขไปแล้วจะไม่สามารถย้อนกลับได้เพราะมีระบบการบันทึกอัตโนมัติ แล้วปัญหาก็เกิดขึ้นเมื่อสตาฟค์เช็คค่าลูกค้าคนนั้นมา แต่ไปเช็คอีกคนที่ไม่ได้มา ทำให้ข้อมูลคลาดเคลื่อนและตรวจสอบยาก เนื่องจากลูกค้าไม่ได้ถ่ายรูปไว้เป็นหลักฐาน ซึ่งมีการร้องเรียนเรื่องนี้เข้ามาผ่านเพจเฟซบุ๊ก NU Zero Waste Club 15 ราย แต่อย่างไรก็ตามกระบวนการที่มีการปรับนำ Google form และ Spreadsheet มาใช้สามารถช่วยลดการใช้กระดาษจาก 30 แผ่น เป็น 5 แผ่นโดยประมาณ คิดเป็นร้อยละ 83 และระยะในกระบวนการทั้งหมดก็ลดลงจาก 30 นาที เป็น 10-15 นาที เนื่องจากยังติดขัดเรื่องการนับขวดในขั้นตอนจุดรับซื้อขาย

กระบวนการรับซื้อขายโดยใช้ Web Application

รูปที่ 7 กระบวนการรับซื้อขายโดยใช้ Web Application

จากรูปที่ 7 แสดงให้เห็นว่ากระบวนการรับซื้อขายโดยใช้ Web Application มีการปรับนำเว็บแอปพลิเคชัน NUZeroWaste.com เข้ามาใช้ตั้งแต่ขั้นตอนแรกจนถึงขั้นตอนสุดท้าย และยังคงมี Google form ให้ลงทะเบียนด้วยเช่นกัน เพื่อจัดเตรียมรายชื่อตามจำนวนที่ลงทะเบียนเข้ามา โดยข้อมูลมีการเชื่อมโยงเป็นหนึ่งเดียวกันบนเว็บแอปพลิเคชัน สามารถตรวจสอบในเวลาเรียลไทม์ได้ทันทีและตรวจสอบย้อนหลังได้ มีความกระชับและรวดเร็วขึ้นเนื่องจากขั้นตอนจุดรับซื้อขายเปลี่ยนจากการนับขวดเป็นชั่งกิโลและนำไปกรอกข้อมูลบนเว็บแอปทันที ซึ่งขั้นตอนตรวจสอบรายชื่อและจำนวนกิโลสามารถทำพร้อมกันได้ทีเดียวบนเว็บแอป ทำให้เวลาดำเนินการในกระบวนการนี้เหลือเพียงไม่ถึง 5 นาทีเท่านั้น ส่วนข้อร้องเรียนมีน้อยลงเพียงไม่ถึง 5 คน เนื่องจากตกลงกันในขั้นตอนกรอกข้อมูลบนเว็บแอปพลิเคชัน แต่มีหลักฐานจากการถ่ายรูปไว้ ที่เป็นขั้นตอนส่วนหนึ่งก่อนกรอกข้อมูลในเว็บแอป ทั้งนี้การใช้เว็บแอปสามารถลดการใช้กระดาษเป็น 0 แผ่น หรือเทียบเป็นร้อยละ 100 นั่นเอง ซึ่งสามารถตอบโจทย์ของการจัดการกระบวนการแบบเศรษฐกิจหมุนเวียนได้อย่างยั่งยืน

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์

เป็นข้อมูลที่ได้รับจากชุดข้อมูลที่ได้รวบรวมมาสรุป โดยใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) และสรุปผลของข้อมูลโดยการจัดกลุ่มคำซ้ำของข้อมูลไว้ในกลุ่มเดียวกันโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเชิงคุณภาพ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 วิเคราะห์เชิงเนื้อหาบทสัมภาษณ์ของเจ้าของธุรกิจและพนักงานธุรกิจรีไซเคิล

ผู้ให้สัมภาษณ์	ปัญหาที่เกิดขึ้น	ถอดความ	แนวทางการแก้ไขปัญหา	ถอดความ
เจ้าของธุรกิจรีไซเคิล (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1)	1. การจัดการกระแสวน - กระแสวนไม่คงที่ - ปริมาณขยะที่ไม่แน่นอน - ต้องเตรียมคนและอุปกรณ์อย่างมาก 2. การจัดการพนักงาน - ต้นทุนการดำเนินงานสูงขึ้น - จ้างคนงานเพิ่ม (ปริมาณขยะเยอะ) - จ้างคนน้อย (ปริมาณขยะน้อย) - พื้นที่และอุปกรณ์เพิ่มขึ้น 3. การคัดแยกและจัดการขยะ - การคัดแยกมีความละเอียดอ่อน (ขยะบางประเภทก็มีมูลค่าสูง แต่บางประเภทก็ไม่มีมูลค่าเลย) - การคัดแยกขยะที่ไม่ดีทำให้เราสูญเสียเวลา - การคัดแยกขยะที่ไม่ดีทำให้ค่าใช้จ่ายในการจัดการขยะที่ไม่จำเป็น	1. การจัดการกระบวนการธุรกิจรีไซเคิล - ความไม่แน่นอน - ข้อมูลไม่มีความแม่นยำ - มีการเตรียมการหลายขั้นตอน - ต้นทุนการดำเนินงานสูง - การคัดแยกที่ไม่ถูกวิธี	1. การนำเทคโนโลยีและระบบอัตโนมัติเข้ามาช่วย - การใช้เครื่องจักรในการคัดแยกขยะตามประเภทต่าง ๆ - การใช้ระบบการจัดการข้อมูลเพื่อประเมินปริมาณขยะ - การสร้างเครือข่ายกับชุมชนและองค์กรต่าง ๆ	1.การนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ - ระบบการจัดการข้อมูล 2. ความร่วมมือ - การสร้างเครือข่ายในชุมชน
เจ้าของธุรกิจรีไซเคิล (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2)	1. กระบวนการซื้อขายขยะรีไซเคิลโดยใช้กระดาษ - มีความล่าช้า - เกิดข้อผิดพลาดได้ง่าย - เพิ่มภาระงานให้กับพนักงาน - การเก็บรักษาเอกสาร - การหาข้อมูลเก่า - การสูญหายของเอกสาร	1. การจัดการกระบวนการธุรกิจรีไซเคิล - ความล่าช้า - ความผิดพลาด - การสูญหาย - ประสิทธิภาพลดลง	1. การใช้ระบบดิจิทัล - กระบวนการรวดเร็ว - มีประสิทธิภาพมากขึ้น - ลดการใช้ทรัพยากรธรรมชาติในการผลิตกระดาษ	1.ประสิทธิภาพ - ความรวดเร็วขึ้น - ลดต้นทุนการใช้กระดาษ - เติบโตอย่างยั่งยืน

ผู้ให้ สัมภาษณ์	ปัญหาที่เกิดขึ้น	ถอดความ	แนวทางการแก้ไข ปัญหา	ถอดความ
	- ประสิทธิภาพของ กระบวนการลดลง		- ช่วยให้ธุรกิจ เติบโตอย่างยั่งยืน	
เจ้าของธุรกิจ รีไซเคิล (ผู้ให้ สัมภาษณ์คนที่ 1, 2)	1. กระบวนการซื้อขายขยะรีไซเคิล - ความไม่แน่นอนในกระแสนงาน - ปัญหาในการจัดการ 2. กระบวนการคัดแยกขยะ - คุณภาพของขยะไม่สม่ำเสมอ - ปัจจัยภายนอก (ความเปลี่ยนแปลงในพฤติกรรมของผู้บริโภคและฤดูกาลที่มีผลต่อปริมาณขยะที่เกิดขึ้น 3. การขนส่งและโลจิสติกส์ - ทำให้กระบวนการล่าช้า - ขาดประสิทธิภาพ	1. การจัดการ กระบวนการธุรกิจรีไซเคิล - ความไม่แน่นอน - ความไม่สม่ำเสมอ - ความล่าช้า - ประสิทธิภาพลดลง	1. การพัฒนาระบบการคัดแยกขยะที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น 2. การสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ 3. เพิ่มการให้ความรู้และสร้างความตระหนักในชุมชนเกี่ยวกับการคัดแยกขยะที่ถูกต้อง - ช่วยลดปัญหาด้านคุณภาพของขยะที่ได้รับ 4. การนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในกระบวนการรีไซเคิลมากขึ้น - การใช้ระบบอัตโนมัติและปัญญาประดิษฐ์ (AI) ในการคัดแยกขยะ - เพิ่มประสิทธิภาพ - ลดความผิดพลาด - ขยายความร่วมมือกับหน่วยงานทั้งในและต่างประเทศ - เสริมสร้างความแข็งแกร่งให้กับธุรกิจรีไซเคิล	1. ความร่วมมือ - การสร้างเครือข่ายในชุมชน และหน่วยงาน - ให้ความรู้การคัดแยกขยะที่ถูกต้อง 2. ประสิทธิภาพ - คุณภาพเพิ่มขึ้น - ลดความผิดพลาด 3. การนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ - ระบบการคัดแยก
พนักงาน (ผู้ให้ สัมภาษณ์คนที่ 3, 4 และ 5)	1. กระบวนการซื้อขายขยะรีไซเคิล - มีความซับซ้อน - ไม่มั่นใจว่าคัดแยกแต่ละประเภทถูกต้อง	1. การจัดการ กระบวนการธุรกิจรีไซเคิล - ความซับซ้อน - ความไม่ถูกต้อง - ความล่าช้า	1. การฝึกอบรมพนักงานในการคัดแยกขยะที่ถูกต้อง 2. มีการปรับปรุงระบบการขนส่งให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น	1. ความร่วมมือ - ฝึกอบรมพนักงาน - ติดตามข้อมูลข่าวสาร

ผู้ให้ สัมภาษณ์	ปัญหาที่เกิดขึ้น	ถอดความ	แนวทางการแก้ไข ปัญหา	ถอดความ
	- การคัดแยกขยะที่ไม่ถูกต้อง - เสียเวลาในการคัดแยกซ้ำ - ความล่าช้าในการขายขยะ (การขนส่งขยะรีไซเคิลที่บางครั้งไม่ตรงต่อเวลา) - การวางแผนขายเป็นไปได้นยาก (การเปลี่ยนแปลงราคาขยะรีไซเคิลที่ไม่แน่นอน)	- ความไม่แน่นอน	3. มีการติดตามราคาขยะรีไซเคิลอย่างใกล้ชิดเพื่อวางแผนการขายให้เหมาะสม	
ลูกค้า (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 6, 7 และ 8)	1. กระบวนการซื้อขายขยะรีไซเคิล - การล่าช้าในการรับซื้อขยะ - รอเวลานานมาก - ราคาที่ได้รับไม่ชัดเจน - ความยุติธรรมในการซื้อขาย	1. การจัดการกระบวนการธุรกิจรีไซเคิล - ความล่าช้า - ความไม่แน่นอน - ไม่มีความโปร่งใส	1. การปรับปรุงระบบการจัดการคิว 2. ระบบการนัดหมาย 3. การให้ข้อมูลเรื่องราคาอย่างชัดเจนและโปร่งใส	1.การนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ - ระบบการจัดการคิว - ระบบการนัดหมาย 2. ความร่วมมือ - ติดตามข้อมูลข่าวสาร

ตารางที่ 3 วิเคราะห์ความคาดหวังของกระบวนการซื้อขายวัสดุรีไซเคิล

ผู้ให้สัมภาษณ์	ความคาดหวังของกระบวนการซื้อขายวัสดุรีไซเคิล	ถอดความ
เจ้าของธุรกิจรับซื้อขยะรีไซเคิล (ผู้สัมภาษณ์คนที่ 1)	1. มีความยั่งยืน - สามารถรับซื้อและจัดการกับขยะรีไซเคิลได้อย่างต่อเนื่อง - ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม - การมีแผนการจัดการที่ชัดเจน - การคัดแยกขยะตั้งแต่ต้นทาง - การนำขยะที่รีไซเคิลได้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด 2. เป็นระบบมากขึ้น 3. สามารถปรับตัวให้เข้ากับเทคโนโลยีสมัยใหม่ได้มากขึ้น - การใช้ระบบอัตโนมัติในการคัดแยกขยะ - การใช้แอปพลิเคชันในการจัดการข้อมูลขยะเพื่อให้เกิดความสะดวกและแม่นยำ	1. มีความยั่งยืน 2, เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม 3. มีความเป็นระบบมากขึ้น 4. การปรับตัวเข้ากับเทคโนโลยี
เจ้าของธุรกิจรับซื้อขยะรีไซเคิล (ผู้สัมภาษณ์คนที่ 1 และ 2)	1. การสร้างความร่วมมือระหว่างผู้ประกอบการและชุมชน - ชุมชนควรได้รับการให้ความรู้และการสนับสนุนในการคัดแยกขยะตั้งแต่ต้นทาง - การจัดกิจกรรมส่งเสริมการรีไซเคิล	1. การร่วมมือในชุมชนส่งเสริมการจัดกิจกรรมร่วมกัน

ผู้ให้สัมภาษณ์	ความคาดหวังของกระบวนการซื้อขายวัสดุรีไซเคิล	ถอดความ
	- การให้แรงจูงใจสำหรับผู้ที่มีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะ - ทำให้ธุรกิจเติบโตอย่างมั่นคง - ช่วยลดปริมาณขยะที่ต้องนำไปฝังกลบ - ช่วยสร้างงานและเพิ่มรายได้ให้กับคนในชุมชน	
ลูกค้า (ผู้สัมภาษณ์คนที่ 9, 10, 12)	- ได้รับบริการที่รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ - การซื้อขายเป็นเรื่องง่าย - ไม่ยุ่งยาก - สามารถทำได้อย่างสะดวกสบาย - มีการตรวจสอบราคาที่เป็นธรรมและยุติธรรม - เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม - มีความสะอาด - ไม่สร้างปัญหาให้กับชุมชน	1. บริการที่รวดเร็ว 2. ความสะดวกสบาย 3. ความโปร่งใสและคุณธรรม 4. เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม 5. ความสะอาด
ลูกค้า (ผู้สัมภาษณ์คนที่ 8, 11)	- มีประสิทธิภาพ - การให้คำแนะนำในการคัดแยกขยะอย่างถูกต้อง - การให้ความรู้และส่งเสริมการรีไซเคิลในชุมชน - การจัดกิจกรรมและให้ข้อมูลเกี่ยวกับประโยชน์ของการรีไซเคิล	1. คู่มือการคัดแยกขยะที่ถูกต้อง 2. ความร่วมมือในชุมชน

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุปผล

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพที่เป็นการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงวิธีการปฏิบัติการอย่างเป็นระบบระเบียบ (Improve practice and systematically) และเป็นการศึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานการณ์เฉพาะ พร้อมทั้งมีการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้ได้มาซึ่งรูปแบบของการแก้ปัญหาและได้คำตอบในการแก้ปัญหาดังกล่าว (Speziale, Streubert and Carpenter, 2011) ดังนั้นจึงต้องมีการวางแผนออกแบบกระบวนการและปรับปรุงตามข้อแก้ไขของผู้ใช้ ตอบวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ข้อ 1 เพื่อศึกษาการปรับปรุงประสิทธิภาพกระบวนการของธุรกิจรีไซเคิล โดยใช้เทคโนโลยีแพลตฟอร์มดิจิทัลช่วยให้เกิดการลดต้นทุนทางธุรกิจ ลดเวลาในการดำเนินงาน และเพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการของธุรกิจรีไซเคิลพบว่า

ด้านต้นทุน จากเดิมเคยใช้กระดาษ A4 จำนวน 30 แผ่นต่อการซื้อขายวัสดุรีไซเคิล 1 วัน ด้วยการนำ Google form และเว็บแอปพลิเคชันมาอำนวยความสะดวก ด้วยการนำไฟล์จากโปรแกรมทำงานด้านตารางคำนวณ (Spreadsheet) ส่งให้เจ้าหน้าที่โดยตรง ทำให้สามารถลดการใช้กระดาษลงเป็น 0 แผ่นต่อวัน คิดเป็นร้อยละ 100 โดยจากการสัมภาษณ์ พบว่าผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่อยากให้บันทึกข้อมูลบนเว็บแอปมากกว่าบนกระดาษ เพราะมีความกังวลว่าข้อมูลบนกระดาษจะสูญหายและไม่แม่นยำ อีกทั้งยังรู้สึกสิ้นเปลืองกับกระดาษที่ใช้ไป

ด้านเวลา จากเดิมใช้เวลาในการซื้อขาย 2 ชั่วโมงต่อการซื้อขาย 1 วัน เหลือเพียง 1 ชั่วโมงต่อการซื้อขาย 1 วัน คิดเป็นร้อยละ 50 โดยจากการสัมภาษณ์ พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ไม่พึงพอใจในการใช้ระยะเวลาที่นานเกินไปในแต่ละขั้นตอน แต่เมื่อนำเว็บแอปเข้ามาใช้ก็รู้สึกว่าการซื้อขายเป็นไปได้อย่างรวดเร็ว และไม่ยุ่งยากเหมือนแบบดั้งเดิม

ด้านคุณภาพ ในการออกแบบกระบวนการทำให้เห็นขั้นตอนที่เกิดปัญหาขอขวดขึ้นมา รวมถึงขั้นตอนที่ซ้ำซ้อนและไม่เป็นระบบด้วย ซึ่งสามารถแก้ไขได้โดยการนำแพลตฟอร์มดิจิทัลอย่างเว็บแอปพลิเคชัน NU Zero Waste เข้ามาช่วยให้ขั้นตอนมีการไหลเวียนมากขึ้น ข้อมูลถูกต้องแม่นยำ และถูกจัดเรียงอย่างเป็นระบบ โดยจากการสัมภาษณ์ พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่พึงพอใจกับการนำเว็บแอปพลิเคชันเข้ามาใช้ในการซื้อขายวัสดุไซเคิล เพราะความสะดวก และเกิดข้อผิดพลาดน้อยลง สามารถตรวจสอบข้อมูลได้อย่างถูกต้อง นอกจากนี้จากการทดสอบกิจกรรมด้วยการจัดบันทึกข้อมูลด้วยกระดาษอย่างเดียว ทำให้เกิดข้อผิดพลาดในการรายงานผลถึงร้อยละ 95 โดยดูจากการร้องเรียนผ่าน Facebook Page และ Line Official ต่อมาได้การทดลองใช้ Google forms เข้ามาช่วยบันทึกข้อมูลซึ่งเริ่มจากการจองคิวออนไลน์ เพื่อทราบจำนวนผู้ซื้อขายขยะล่วงหน้า เพื่อเตรียมสถานที่ เครื่องมือ และจำนวนพนักงานให้บริการได้อย่างเพียงพอ และยังเป็นการคัดกรองผู้ใช้บริการจำแนกตามคณะ เพื่อแบ่งจำนวนให้เท่ากันในแต่ละแถวงาน ทำให้ใช้เวลาดำเนินงานลดน้อยลง แต่พบว่ามีข้อผิดพลาดที่มาจากเวลารอคอยที่ใช้เวลานาน (จากความคิดเห็นของผู้ใช้งานบนระบบ) เนื่องจากระบบขาดการแจกแจงการเข้ามาตามกำหนดเวลา และระบบยังขาดการตรวจสอบข้อมูลย้อนหลังจากการจองคิว และหลังจากการพัฒนาเว็บแอปพลิเคชัน NU Zero Waste ขึ้นมาจากข้อผิดพลาดทั้งหมด พบว่า เกิดข้อผิดพลาดเพียงร้อยละ 5 เท่านั้น ซึ่งเกิดสถานการณ์ที่รับซื้อขายขยะด้วยจำนวนผู้เข้าร่วมมีจำนวนมากขึ้นและการบันทึกข้อมูลที่มีตัวเลือกไม่ครบตามกระบวนการทำงาน แต่หลังจากปรับปรุงระบบเรียบร้อยแล้ว ปัญหาดังกล่าวจึงหมดไปและกลับสู่สถานการณ์ปกติทำให้กิจกรรมทดสอบระบบครั้งสุดท้ายผ่านไปได้อย่างดี และส่งผลให้คะแนนความพึงพอใจระบบมีคะแนนสูงขึ้นด้วยนั่นเอง

วัตถุประสงค์ข้อ 2 เพื่อศึกษาข้อมูลเชิงลึกที่มีคุณค่าเกี่ยวกับวิธีที่เทคโนโลยีแพลตฟอร์มดิจิทัลที่สามารถนำมาใช้เพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจหมุนเวียนผ่านกระบวนการทางธุรกิจไซเคิลที่มีประสิทธิภาพและมีผลลัพธ์ที่ดีขึ้น พบว่า ข้อมูลจากการให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่เสนอให้มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในกระบวนการของธุรกิจไซเคิล คำติชมทำให้ได้รับการปรับปรุงกระบวนการทุกครั้งเพื่อให้สามารถตอบโจทย์ของกลุ่มเป้าหมายได้อย่างดี และทำให้กระบวนการเป็นระบบมากขึ้น เช่น การลดใช้กระดาษทำให้ข้อมูลอยู่บนระบบ สามารถตรวจสอบย้อนหลังได้และมีความแม่นยำสูงขึ้น และแพลตฟอร์มดิจิทัลนี้สามารถนำมาใช้งานได้ทุกครั้งโดยไม่ต้องลงทุนใหม่ ประหยัดต้นทุนในการดำเนินการได้ร้อยละ 100 ซึ่งส่งผลต่อประสิทธิภาพของการดำเนินงานที่เพิ่มขึ้นและส่งเสริมแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียนด้วย นอกจากนี้สิ่งที่สำคัญคือการร่วมมือภายในชุมชนด้วยกิจกรรมการให้ความรู้การคัดแยกขยะที่ถูกต้องทำให้คุณภาพในการคัดแยกเพิ่มขึ้นด้วยเช่นกัน

อภิปรายผล

การปรับปรุงประสิทธิภาพกระบวนการของธุรกิจไซเคิล โดยใช้เทคโนโลยีแพลตฟอร์มดิจิทัลช่วยให้เกิดการลดต้นทุนทางธุรกิจ ลดเวลาในการดำเนินงาน และเพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการของธุรกิจไซเคิล สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธีรภูมิ แสงมณีเดช และคณะ (2567) พบว่า การลดการใช้ทรัพยากร ด้วยการเลือกซื้อวัตถุดิบหรือวัสดุที่มีอายุการใช้งานที่ยาวนานขึ้น หรือการทดแทนทรัพยากรด้วยวัตถุดิบหรือ วัสดุที่ใช้แล้วที่มีความสามารถนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ได้ ทั้งการนำกลับมาใช้ซ้ำ การนำกลับมาใช้ใหม่ และการออกแบบใหม่ มีการดำเนินงานตามแนวทางของหลักการเศรษฐกิจหมุนเวียน ยังสอดคล้องกับ Beerepoot, van de Weerd, & Reijers (2019) เสนอวิธีการแก้ปัญหากระบวนการโดยใช้ระบบข้อมูล ผลการวิจัยให้ข้อเสนอแนะว่าการปรับปรุงกระบวนการช่วยให้องค์กรสามารถปรับปรุงประสิทธิภาพการทำงานขององค์กรได้ และสอดคล้องสอดคล้องกับ จุฑามาศ นิมจิตต์ และ โกวิทย์ กังสนันท์ (2564) พบว่า ด้านคุณภาพของงาน ความพึงพอใจ ผลการทำงานมีความถูกต้อง มาตรฐานและรวดเร็ว ผู้ปฏิบัติงานหรือบุคลากรในสำนักงานอัยการจังหวัดนนทบุรี มีทักษะในการนำเครื่องมืออุปกรณ์และเทคโนโลยีดิจิทัลที่มีอยู่ใน โดยนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการปฏิบัติงาน มีการทำงานร่วมกัน หรือเพื่อใช้ในการพัฒนากระบวนการทำงาน ระบบงานในสำนักงานให้มีความทันสมัยครอบคลุมความสามารถในด้านการใช้ และยังสอดคล้องกับแนวคิดของ กัลยา เขียวเปลื้อง (2563) พบว่า การรับรู้ประโยชน์เป็นระดับกระบวนการรับรู้ที่ผู้บริหาร

เชื่อว่าประโยชน์ของเทคโนโลยีจะสามารถช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและตอบสนองความต้องการให้กับตนเองได้ซึ่งมีความสัมพันธ์โดยตรงกับทัศนคติที่มีต่อการใช้งาน และพฤติกรรมการใช้งานของผู้ใช้ และสอดคล้องกับ Zepeda-Lugo et al., (2020) กล่าวว่า การปรับปรุงกระบวนการทำได้เพียงให้ผู้ใช้บริการมาตรวจล่วงหน้าแล้วค่อยนัดพบแพทย์ในวันถัดไป ทำให้ผู้ใช้บริการไม่ต้องเสียเวลารอผลก็จะลดระยะเวลาการรอผลตรวจใน 24 ชั่วโมง

ข้อมูลเชิงลึกที่มีคุณค่าเกี่ยวกับวิธีที่เทคโนโลยีแพลตฟอร์มดิจิทัลที่สามารถนำมาใช้เพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจหมุนเวียนผ่านกระบวนการทางธุรกิจรีไซเคิลที่มีประสิทธิภาพและมีผลลัพธ์ที่ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ Liu et al. (2022) กล่าวถึงเทคโนโลยีดิจิทัลต่างๆ และการประยุกต์ในเศรษฐกิจหมุนเวียน โดยมุ่งเน้นที่การปรับปรุงกระบวนการรีไซเคิล สอดคล้องกับ Agrawal et al. (2022) พบว่าการเปลี่ยนผ่านสู่ดิจิทัลสามารถช่วยได้มากในการพัฒนาผลิตภัณฑ์หมุนเวียนที่ยั่งยืน นอกจากนี้ การมีส่วนร่วมของลูกค้ายังเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์หมุนเวียนที่ยั่งยืนที่เป็นนวัตกรรมใหม่โดยใช้ระบบดิจิทัล แนะนำให้ย้ายไปสู่ระบบบริการเพื่อเร่งการเปลี่ยนแปลง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. เนื่องจากผู้ให้บริการส่วนใหญ่ไม่มีประสบการณ์ในการใช้เทคโนโลยีแพลตฟอร์มดิจิทัลในธุรกิจรีไซเคิล ดังนั้นจึงควรกระตุ้นให้มีโอกาสใช้งาน เพื่อให้เกิดความคุ้นเคยและสร้างโอกาสในการทำธุรกิจรีไซเคิล
2. เนื่องจากผู้ให้บริการที่ยังไม่เคยใช้บริการจึงมีความกังวลว่าจะใช้ระบบไม่เป็น ดังนั้นแพลตฟอร์มควรให้คำแนะนำการใช้แพลตฟอร์มและกระตุ้นให้เกิดการทดลองใช้งาน
3. เนื่องจากผู้ให้บริการส่วนใหญ่ไม่มีประสบการณ์จึงมีความกังวลต่อความเสี่ยงด้านสังคม ดังนั้นแพลตฟอร์มนี้ควรเพิ่มการสื่อสารข้อมูลการซื้อขายวัสดุรีไซเคิลให้เข้าถึงบุคคลรอบข้างของผู้ใช้งานด้วย

ข้อเสนอแนะงานวิจัยในครั้งต่อไป

ผลจากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

1. ศึกษาการนำแพลตฟอร์มธุรกิจรีไซเคิลนี้ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างอื่นๆ เช่น โรงเรียน วิทยาลัย และหน่วยงานรัฐและเอกชน เพื่อเปรียบเทียบความต้องการของผู้ใช้งานที่หลากหลาย เพื่อปรับปรุงแพลตฟอร์มนี้ให้เป็นมาตรฐานสามารถใช้ได้ทุกพื้นที่ในประเทศไทย
2. ศึกษาการวิจัยเชิงปริมาณเพิ่มเติม เพื่อศึกษาความสัมพันธ์และผลกระทบของการใช้เทคโนโลยีแพลตฟอร์มธุรกิจรีไซเคิล เนื่องจากในแต่ละพื้นที่หรือกลุ่มตัวอย่างมีปัจจัยที่ไม่เหมือนกัน จึงต้องทราบผลกระทบโดยภาพรวมเพื่อปรับปรุงแพลตฟอร์มให้เป็นกลางที่สุด เพื่อผู้ใช้งานทุกคนสามารถเข้าถึงได้อย่างสะดวก เป็นการใช้แพลตฟอร์มเดิมโดยไม่ต้องลงทุนใหม่ตรงกับแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน

เอกสารอ้างอิง

- กรมประชาสัมพันธ์. (2566). *โอกาสทางธุรกิจ SME เปลี่ยนขยะให้เป็นทอง มอง Waste ให้เป็น Wealth*. จาก <https://www.prd.go.th/th/content/category/detail/id/31/iid/229826>
- กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่. (2564). *คู่มือการประเมินประสิทธิภาพ: การประยุกต์ใช้หลักการเศรษฐกิจหมุนเวียนในองค์กร*. <https://cepas.dpim.go.th/คู่มือการประเมินประสิทธิภาพการประยุกต์ใช้หลักการเศรษฐกิจหมุนเวียนในองค์กร%20ฉบับ%20V1%20พค.%202564.pdf>
- กัลยา เขียวเปลื้อง. (2563). *พฤติกรรมของประชาชนในการรับรู้เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ของสำนักงานประชาสัมพันธ์ จังหวัดกาญจนบุรี*. วารสารบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม, 16(2), 79-93.

- กิตติภูมิ มีประดิษฐ์. (2565). *การใช้เศรษฐกิจหมุนเวียนเพื่อพัฒนาประเทศชาติและสังคมไทย*. การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม.
- จุฑามาศ นิมจิตต์, & โกวิทย์ กังสนันท์. (2564). *ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรของสำนักงานอัยการจังหวัดนนทบุรีที่มีผล มาจากการปรับใช้เทคโนโลยีดิจิทัล*. วารสารนวัตกรรมการบริหารและการจัดการ, 9(3), 36-50.
- ดวงแก้ว, & ชไมกานต์. (2563). *การรับรู้และแนวทางการขับเคลื่อนแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียนเพื่อการจัดการขยะพลาสติกภายใต้ บริบทของเทศบาลนครนนทบุรี*. วิทยานิพนธ์. ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ถิรฤดี แสงมณีเดช, บำเพ็ญ ไมตรีโสภณ, สมิตา จุลเขตร์, & วิเชียร สิงห์ใหม่. (2567). *การประยุกต์ ใช้เศรษฐกิจหมุนเวียน เพื่อสร้าง ความสำเร็จเปรียบเทียบการค้าในการดำเนินธุรกิจแฟชั่นรีไซเคิล*. วารสารนวัตกรรมการบริหารและการจัดการ, 12(1), 1-15.
- ปรีศนา มั่นภา. (2564). *ดิจิทัลแพลตฟอร์มเพื่อยกระดับธุรกิจบริการในยุคโควิด-19*. วารสารวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏ สกลนคร, 1(1), 57-65. จาก <https://fmsjournal.snru.ac.th/wp-content/uploads/2022/05/00-เนื้อหา-วารสาร-ปีที่-1-เล่มที่-1-Reprint-Copy-5.pdf>
- พลเดช เดชมานนธ์. (2556). *การตัดสินใจซื้อสินค้าผ่านสื่อเครือข่ายสังคมออนไลน์ในช่วงเวลาจำกัด*. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต (วิชาเอกระบบสารสนเทศ). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- พิรธรอง รามสุต. (2022). *แพลตฟอร์มดิจิทัล*. วารสารกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์, 1(2), 1-36.
- เรณู กาญจนกัญญา, นันทิสุทธิการ นฤนัย, สราวุธ จันทรผิง, ปิยะเนตร นาคสีตี, & ศิรินธร เอี่ยมศิริเมธี. (2567). *การพยากรณ์ยอดขายและการเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดวางวัตถุดิบ กรณีศึกษาบริษัทไทพลาสรี่ไซเคิล จำกัด*. วารสารวิทยาลัยนครราชสีมา สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 18(1), 23-39.
- สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ. (2562). *เศรษฐกิจหมุนเวียน CIRCULAR ECONOMY*. จาก https://www.nstda.or.th/home/knowledge_post/circular-economy-article/
- สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า. (2566). *การส่งเสริมและพัฒนาเศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy)*. จาก https://www.mhesi.go.th/images/THANWARAT /เอกสารเผยแพร่ภายนอก/การส่งเสริมและพัฒนาเศรษฐกิจหมุนเวียน_Circular_Economy.pdf
- สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม. (2562). *แนวทางการใช้หลักเศรษฐกิจหมุนเวียนในองค์กร*. จาก https://www.tisi.go.th/data/service/economic/3_281265.pdf
- เสาลักษณ์ สมานพิทักษ์วงศ์. (2560). *ส่วนประสมทางการตลาดในการตัดสินใจซื้อสินค้าผ่านระบบอินเทอร์เน็ต ของผู้บริโภคในเขตจังหวัดสงขลา*. การประชุมมหาดใหญ่วิชาการระดับชาติและนานาชาติครั้งที่ 7. มหาวิทยาลัยมหาดใหญ่.
- Agrawal, R., Wankhede, V. A., Kumar, A., Upadhyay, A., & Garza-Reyes, J. A. (2022). *Nexus of circular economy and sustainable business performance in the era of digitalization*. International Journal of Productivity and Performance Management, 71(3), 748-774.
- Beerepoot, I., van de Weerd, I., & Reijers, H. A. (2019). *The potential of workarounds for improving processes*. Business Process Management Workshops, 338–350. doi:10.1007/978-3-030-37453-2_28
- Jing, S., Hou, K., Yan, J., Ho, Z. P., & Han, L. (2021). *Investigating the effect of value stream mapping on procurement effectiveness: a case study*. Journal of Intelligent Manufacturing, 32, 935-946.

- Krungthai COMPASS. (2563). *ชาวทุ้ (ขยะ) สร้างโอกาสจากขยะ.....ด้วยรีไซเคิลแพลตฟอร์ม*. จาก https://krungthai.com/Download/economyresources/EconomyResourcesDownload_442how_to_bin_final.pdf
- Mandala Team. (2565). *Digital Transformation คืออะไร มีประโยชน์อย่างไรในโลกปัจจุบัน*. จาก <https://blog.mandalasystem.com/th/digital-transformation>
- Mansell, R., & Steinmueller, W. E. (2020). *Advanced introduction to platform economics*. Edward Elgar Publishing.
- Liu, Q., Trevisan, A. H., Yang, M., & Mascarenhas, J. (2022). *A framework of digital technologies for the circular economy: Digital functions and mechanisms*. Business Strategy and the Environment, 31(5), 2171-2192.
- Lyasnikov, N., Dudin, M., Sekerin, V., Veselovsky, M., & Aleksakhina, V. (2014). *The national innovation system: the conditions of its making and factors in its development*. Life Science Journal, 11(6), 535-538.
- Speziale, H. S., Streubert, H. J., & Carpenter, D. R. (2011). *Qualitative research in nursing: Advancing the humanistic imperative*. Lippincott Williams & Wilkins.
- Zepeda-Lugo, C., Tlapa, D., Baez-Lopez, Y., Limon-Romero, J., Ontiveros, S., Perez-Sanchez, A., & Tortorella, G. (2020). *Assessing the impact of Lean Healthcare on Inpatient Care: A Systematic Review*. International Journal of Environmental Research and Public Health, 17(15), 5609. doi:10.3390/ijerph171556

การศึกษาศักยภาพชุมชนและการพัฒนาคู่มือการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
กรณีศึกษา ชุมชนบ้านศาลาดิน จังหวัดนครปฐม
Education Empowerment and Development Guide Culture Tourism Case
study Bansarad in Community of Nakornpathom

ชัยวัฒน์ ประสงค์สร้าง

CHAIWAT PRASONGSANG

อาจารย์ประจำ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

Lecturer of Faculty of Liberal Arts Rajamangala University of Technology Rattanakosin

E-mail: chaiwat.pra@rmutr.ac.th

Received: Jun. 27,2024; Revised: Jul. 12,2024; Accepted: Jul. 19,2024

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง “การศึกษาศักยภาพชุมชนและการพัฒนาคู่มือการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กรณีศึกษาชุมชนบ้านศาลาดิน จังหวัดนครปฐม” มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาศักยภาพของชุมชนบ้านศาลาดินเพื่อการรองรับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน 2) เพื่อประเมินศักยภาพและความพร้อมของชุมชนบ้านศาลาดินเพื่อการรองรับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน 3) เพื่อสร้างคลังข้อมูลชุมชนบ้านศาลาดินที่สามารถรองรับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน และ 4) เพื่อพัฒนาเป็นคู่มือการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนสำหรับนักท่องเที่ยว

การวิจัยใช้วิธีการศึกษาเชิงคุณภาพด้วยการสังเกต การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก และการสนทนากลุ่ม โดยมีขอบเขตการวิจัย ได้แก่ 1) พื้นที่ ศึกษาชุมชนบ้านศาลาดิน ตำบลมหาสวัสดิ์ อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดนครปฐม 2) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกประกอบด้วย ชาวบ้านในชุมชน จำนวน 20 คน ประชาชนชาวบ้าน ผู้ประกอบการท่องเที่ยว และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จำนวน 20 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 40 คน ใช้วิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง และ 3) เวลา ระยะเวลาในการศึกษาวิจัยตั้งแต่เดือนตุลาคม 2560 ถึงเดือนกันยายน 2561 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัยมี 3 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การเลือกหัวข้อที่จะเป็นข้อมูลศักยภาพชุมชนและการพัฒนาไปสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม 2) การประเมินศักยภาพและความพร้อมชุมชนในการรองรับให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยใช้เครื่องมือแบบประเมินศักยภาพและความพร้อมชุมชน 3) พัฒนาคู่มือการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสำหรับนักท่องเที่ยว โดยมีการตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมจากผู้เชี่ยวชาญ และ 4) การนำคู่มือการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมไปใช้และหาประสิทธิภาพโดยการทดลองกับกลุ่มนักท่องเที่ยวจำนวน 9 คน

ผลการศึกษาวิจัยพบว่า เหตุผลสนับสนุนด้านศักยภาพและความพร้อมของชุมชนบ้านศาลาดิน รวมถึงการรองรับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนได้แก่ การดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวอยู่ภายใต้ขอบเขตความสามารถในการรองรับของทรัพยากรท่องเที่ยวในด้านต่างๆ เช่น สิ่งแวดล้อม สังคม วัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิตของชุมชน อีกทั้งการทำกิจกรรมการท่องเที่ยวคำนึงถึงขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว ส่วนความพร้อมของชุมชน 4 ด้าน ได้แก่ 1) องค์ประกอบด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว 2) การจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยว 3) การจัดการการบริการด้านที่พักแรม และ 4) การจัดการการบริการด้านอาหาร

อยู่ในระดับที่ดีทุกรายการ ส่วนคู่มือการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนบ้านศาลาดินอย่างยั่งยืนสำหรับนักท่องเที่ยว โดยมีข้อมูลสำคัญประกอบด้วย 1) องค์ประกอบสำคัญ เช่น ประวัติของชุมชน มรดกทางวัฒนธรรม วัสดุและเครื่องมือการผลิต ขั้นตอนกระบวนการผลิต คุณค่าและความสำคัญของมรดกทางวัฒนธรรม 2) นโยบาย แผนพัฒนา และข้อบังคับสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการ 3) ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยว เช่น ลักษณะที่ตั้ง ลักษณะภูมิอากาศ เทศกาลสำคัญ ประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น สิ่งอำนวยความสะดวก แหล่งท่องเที่ยวสำคัญ เส้นทางท่องเที่ยว จุดประชาสัมพันธ์ ที่พัก บริษัทนำเที่ยว สถานีตำรวจ และโรงพยาบาล เป็นต้น 4) คำแนะนำและข้อปฏิบัติในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และ 5) หน่วยงานที่รับผิดชอบ นักท่องเที่ยวที่ใช้คู่มือมีความพึงพอใจต่อการใช้ในระดับดีเช่นกัน ผลการวิจัยสามารถนำไปใช้พัฒนาชุมชนบ้านศาลาดินให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่เหมาะสมและมีคุณภาพสำหรับนักท่องเที่ยวต่อไป

คำสำคัญ: การพัฒนาการท่องเที่ยว, การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม, ศักยภาพชุมชน

Abstract

The research were to study of community potential and development of cultural tourism guide: a case study of Ban Saladin community of Nakhon Pathom. The objectives of this research were: 1) to study the potential of Ban Saladin community for sustainability of cultural tourism; 2) to evaluate the potential and readiness of Baan Saladin community to support sustainable cultural tourism; 3) to create a community library of Ban Saladin that can support sustainable cultural tourism and 4) to develop a cultural tourism guide.

Sustainable for tourists. The research used qualitative method with observation, In-depth interviews and focus group discussion. The research area were: 1) Ban Saladin community study area, Tambon Mahasawat Phutthamonthon District Nakhon Pathom; 2) the sample used in in-depth interviews consisted of 20 villagers, Tour operator were 20 people involved in the management of cultural tourism, including 40 samples by purposive sampling; and 3) time for the study period from October 2560 to September 2018. There are 3 steps in the research process: 1) the selection of topics to be community information and development into cultural tourism; 2) evaluation of the potential and readiness of Ban Saladin community; cultural attractions utilization of tools for assessing potential and community availability; 3) Develop a cultural tourism guide for tourists; and 4) the use of the cultural tourism guide and the effectiveness of the 9tourism experiment. The results of the study found that the reasons for supporting the potential and readiness of Ban Saladin community Tourism activities are under the capacity of tourism resources such as the environment, society, culture, tradition and lifestyle of the community. Tourism activities are also considered in terms of capacity to accommodate tourists. The four of community participation; 1) tourism activities; 2) tourism management; 3) hospitality management; and 4) food service management. Stay on top of every item. Baan Saladin Cultural Traveler's Guide to sustainable tourism. The key information

includes: 1) important elements such as the history of the community; cultural heritage materials and tools. Process step values and importance of cultural heritage; 2) policies, development plans, and key regulations relating to management; 3) Information for tourism such as location, climate, festivals, important traditions and local cultures. facilities major tourist attractions travel route tour guide, police station and hospital; 4) cultural guide and guide and 5) responsible agency. Tourists who use the guide are satisfied with the good use as well. The research can be used to develop Ban Saladin community to be a suitable cultural tourist destination forever travelers.

Keywords: Development Tourism, Culture Tourism, Empowerment communi

บทนำ

การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมคือการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ในพื้นที่หรือบริเวณที่มีคุณลักษณะที่สำคัญทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม มีการบอกเล่าเรื่องราวในการพัฒนาทางสังคมและมนุษย์ผ่านทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม องค์ความรู้และการให้คุณค่าของสังคม โดยสถาปัตยกรรมที่มีคุณค่าหรือสภาพแวดล้อมอย่างธรรมชาติ ที่สามารถแสดงออกให้เห็นถึงความสวยงามและประโยชน์ที่ได้รับจากธรรมชาติ สามารถสะท้อนให้เห็นถึงสภาพชีวิตความเป็นอยู่ของคนในแต่ละยุคสมัยได้เป็นอย่างดี ไม่ว่าจะเป็นสภาพทางเศรษฐกิจ สังคม หรือขนบธรรมเนียมประเพณี จากการที่นักท่องเที่ยวเดินทางไปยังจุดหมายปลายทางเพื่อเรียนรู้วัฒนธรรมของชุมชน จึงมีผลให้มรดกทางวัฒนธรรมทั้งหมดของชุมชนใดชุมชนหนึ่งกลายเป็นทรัพยากรที่สำคัญที่ดึงดูดนักท่องเที่ยว ในมุมมองของนักท่องเที่ยว วัฒนธรรมเกี่ยวข้องกับ “กลุ่มคนในชุมชน” และ “ลักษณะทางสังคมเฉพาะกลุ่ม” ได้แก่ พฤติกรรมทางสังคม ธรรมเนียมปฏิบัติ และวิถีการดำเนินชีวิตในแต่ละวันซึ่งมีอัตลักษณ์ที่แตกต่างจากชุมชนอื่น ไม่ว่าอัตลักษณ์นั้นเป็นของดั้งเดิม หรือเป็นอัตลักษณ์ที่ปรับเปลี่ยนไปตามการเคลื่อนไหวทางวัฒนธรรม(UNESCO, 2006: 18) มรดกทางวัฒนธรรมที่เป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวจึงมีความหลากหลายเป็นสิ่งที่จับต้องได้ เช่น สถานที่สำคัญทางศาสนาและประวัติศาสตร์ รวมถึงผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น เป็นต้น และสิ่งที่จับต้องไม่ได้ เช่น ค่านิยมและวิถีการดำเนินชีวิต เป็นต้น นอกจากนี้ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมยังครอบคลุมถึงการเป็นทั้งของดั้งเดิม เช่น งานแสดงพื้นบ้านและอาหารท้องถิ่น หรือของร่วมสมัยอย่างเช่น ศิลปะร่วมสมัย และอาหารผสมผสาน เป็นต้น วัฒนธรรมจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดการขยายตัวของการท่องเที่ยวนานาชาติหรือจากภูมิภาคหนึ่งไปยังภูมิภาคอื่นๆ ทั่วโลกอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง การที่การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเป็นที่นิยมและเติบโตอย่างรวดเร็ว ประกอบกับอิทธิพลของโลกาภิวัตน์ มีผลให้นักท่องเที่ยวนานาชาติมีค่านิยมและพฤติกรรมที่เปลี่ยนไปนั่นคือ ต้องการเรียนรู้ความดั้งเดิม (Indigenosness) หรือความเป็นของแท้ (Authenticity) ของชุมชนท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น ประเทศต่างๆ ทั้งประเทศที่พัฒนาแล้วและกำลังพัฒนาจึงใช้การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเป็นกลไกสำคัญหนึ่งในกระบวนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

จังหวัดนครปฐมเป็นเมืองเก่าแก่แผนที่โบราณของชาวกรีกที่เดินเรือมาแถบนี้เมื่อกว่าพันปีก่อน ระบุว่าที่นี่คือต้นกำเนิด “สุวรรณภูมิ” ในสมัยโบราณและมีหลักฐานทางประวัติศาสตร์และโบราณคดีจำนวนมากที่สามารถสนับสนุนได้ว่า เป็นเมืองที่สำคัญในยุคอารยธรรมทวารวดีในสมัยโบราณกรุงเทพมหานครเป็นเพียงปาริคริมน้ำในขณะที่นครปฐมเฉิดฉายเพราะเป็นเมืองที่อยู่ติดทะเล (อ่าวไทย) โดยมีแม่น้ำนครชัยศรี (หรือแม่น้ำท่าจีน) ที่เชื่อมต่อกับแม่น้ำเจ้าพระยาพาเรื่องราวจากโลกภายนอกเข้ามาสู่นครปฐมเมืองที่มีความรุ่งเรืองในฐานะศูนย์กลางของอาณาจักรทวารวดีแห่งนี้ซึมซับ

ศรัทธาแห่งพุทธธรรมในครั้งที่พระเจ้าอโศกมหาราชทรงส่งสมณะทูต 9 สายออกไปเผยแผ่พุทธศาสนาในดินแดนต่างๆ เมื่อปีพ.ศ. 236 ความรู้ใหม่ๆ ที่เข้ามาทำให้นครปฐมกลายเป็นศูนย์กลางความเจริญมีชนชาติต่างๆอพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานอยู่เป็นจำนวนมากต่อมากระแสน้ำที่ไหลผ่านตัวเมืองเปลี่ยนเส้นทางผู้คนจึงพากันอพยพไปตั้งหลักแหล่งอยู่ริมน้ำและสร้างเมืองใหม่ (นครไชยศรีหรือศรีวิชัย) นครปฐมกลายเป็นเมืองร้างอยู่หลายร้อยปีจนกระทั่งรัชกาลที่ 4 ขณะทรงผนวช รุดลงไปพบพระปฐมเจดีย์ภายหลังจึงทรงปฏิสังขรณ์และโปรดให้ขุดคลองเพื่อการเสด็จมานมัสการสะดวกขึ้นรวมทั้งคลองมหาสวัสดิ์ลำน้ำต่างๆที่เป็นเส้นทางสัญจรหลักในยุคโบราณนี้เองที่ช่วยให้เกิดชุมชนที่เป็นเส้นเชื่อมถึงบ้านศาลาติน ซึ่งตั้งอยู่ในบริเวณคลองมหาสวัสดิ์คลองมหาสวัสดิ์เป็นคลองที่ขุดขึ้นเพื่อเป็นเส้นทางเดินเรือขนส่งสินค้าระหว่างแม่น้ำเจ้าพระยากับแม่น้ำท่าจีนที่ราบลุ่มริมน้ำอันอุดมสมบูรณ์แห่งนี้นักกลายเป็นชุมชนที่หนาแน่นทั้งสองฝั่งคลองแต่ละชุมชนจึงสร้างศาลาไว้เพื่อขึ้นลงเรือและเรียกชื่อศาลานั้นๆตามลักษณะของแต่ละชุมชนศาลาในคลองมหาสวัสดิ์มีจำนวน 7 แห่งหนึ่งในนั้นชื่อ“ศาลาติน”เป็นของหมู่ 3 บ้านศาลาตินต.มหาสวัสดิ์อ.พุทธมณฑลจ.นครปฐมซึ่งปัจจุบันได้รับการยกย่องให้เป็นหมู่บ้านการท่องเที่ยววิถีชุมชนของจังหวัดนครปฐมด้วยจุดเด่นการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้วิถีชุมชนริมน้ำที่นักท่องเที่ยวสามารถมาเยี่ยมชมโดยมีกิจกรรมตลอดทั้งปี กล่าวได้ว่า จังหวัดนครปฐมเป็นจังหวัดที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมและวิถีอัตลักษณ์ อีกทั้งมีชุมชนหลากหลายชาติพันธุ์อยู่ร่วมกัน ซึ่งการท่องเที่ยวในจังหวัดนครปฐมจึงไม่จำเป็นต้องมีแต่ตัว วัง และตลาดน้ำ เสมอไป การค้นหาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ซึ่งกำลังเป็นที่แสวงหาของนักท่องเที่ยวในยุคปัจจุบันนับว่าเป็นโอกาสของจังหวัดนครปฐมที่จะพัฒนาศักยภาพด้านนี้ โดยมีศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาชาวบ้านที่ยังมีอยู่ให้ศึกษา นับเป็นจังหวัดหนึ่งที่น่าสนใจ ซึ่งเป็นแหล่งที่มีขนมและอาหารพื้นบ้านและผ้าพื้นเมือง การขับเคลื่อนนครปฐมมิได้มีปัญหาระยะยาวการท่องเที่ยว แต่มีปัญหในเรื่องการรวบรวมข้อมูล การอนุรักษ์ภูมิปัญญาองค์ความรู้และการเผยแพร่ให้เป็นที่รู้จักจังหวัดนครปฐม เมื่อกล่าวถึงชุมชนบ้านศาลาติน ซึ่งตั้งอยู่ที่ หมู่ที่ 3 ต.มหาสวัสดิ์ อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม บ้านศาลาตินตั้งอยู่ในพื้นที่บริเวณคลองมหาสวัสดิ์ โดยคลองมหาสวัสดิ์แห่งนี้ เป็นคลองที่ขุดขึ้นเพื่อเป็นเส้นทางเดินเรือขนส่งสินค้าระหว่างแม่น้ำเจ้าพระยากับแม่น้ำท่าจีนจึงมีผู้คนมาอาศัยอยู่ริมสองฝั่งคลองมหาสวัสดิ์ จึงทำให้เกิดเป็นชุมชนหลายชุมชน ซึ่งในแต่ละชุมชนต้องมีการสร้างศาลาไว้เพื่อใช้ขึ้นลงเรือ โดยจะเรียกขานชื่อศาลานั้นๆ ตามลักษณะของแต่ละชุมชน ศาลาของคลองมหาสวัสดิ์นั้นมีทั้งสิ้น 7 ศาลา โดยหนึ่งในนั้น คือ ศาลาติน บ้านศาลาตินถือเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้วิถีชุมชนแห่งคลองมหาสวัสดิ์ที่สามารถเที่ยวได้ตลอดทั้งปี

ลักษณะที่โดดเด่นของบ้านศาลาติน ได้แก่ ความงามแห่งอัตลักษณ์ชุมชน ซึ่งบ้านศาลาติน เป็นจุดท่องเที่ยวเชิงเกษตร มีสวนผลไม้มากมายหลากหลายชนิด เช่น มะม่วง หนาม ขนุน กระท้อน กล้วย มะละกอ รวมถึงส้มโอ ผลไม้ชื่อดังของจังหวัดนครปฐม ชุมชนชาวน้ำบ้านศาลาติน เป็นชุมชนอยู่ดีมีสุข ชาวน้ำบ้านศาลาตินมีอาชีพที่หลากหลายไม่ว่าจะเป็นการเลี้ยงกบ การปลูกผักกระเฉดปลอดสารพิษที่นอกจากจะทำรายได้แล้วยังถือได้ว่าเป็นการกั้นตลิ่งอีกด้วย การทำไร่นาสวนผสมของบ้านศาลาตินที่ทำนาข้าว (นาหว่าน) และสวนผลไม้รวม นอกจากนั้นยังได้พบกับนาบัวบ้านศาลาติน พร้อมวิธีการเก็บดอกบัว การทำนาบัว เป็นแปลงสาธิตและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล นาบัวถือว่าเป็นพืชเศรษฐกิจที่ทำรายได้ให้เกษตรกรอย่างมากชาวน้ำบ้านศาลาตินก็จะเก็บบัวกันในช่วงเช้าเพราะแดดไม่ร้อนบัวส่วนใหญ่ที่ปลูกเป็นสายพันธุ์“ฉัตรบุศย์หรือฉัตรขาว”ที่ใช้หัวพระไม่มีเมล็ดบัวให้กินเหมือนบัวหลวงอีกทั้งนักท่องเที่ยวสามารถสัมผัสกิจกรรมพายเรือเก็บดอกบัวนาสวนกล้วยไม้เป็นอีกหนึ่งความน่าสนใจที่หมู่บ้านแห่งนี้เพราะเป็นนากล้วยไม้ที่มีการแต่งพันธุ์กล้วยไม้โดยเกษตรกรในชุมชนพื้นที่กว่า 12 เป็นกล้วยไม้ที่มีการแต่งพันธุ์ใหม่ชื่อ “ทศนิย์”ที่มีเพียงแห่งเดียวในประเทศไทยโดยมีผิวกลีบดูลายก้ามหอยสามสะท้อนแสงดูสวยงามมากส่วนผลิตภัณฑ์เด่นของบ้านศาลาติน ได้แก่ ข้าวตังหอมมะลิ หนานหมูหยอง และหน้าัญพิช และแหล่งท่องเที่ยวสำคัญ ได้แก่ สวนกล้วยไม้ ที่สามารถให้ความรู้เกี่ยวกับ

การปลูกและการขยายพันธุ์ของกล้วยไม้, นาบัว มีบริการพายเรือเที่ยวในนาบัว ส่วนใหญ่เป็นบัวพันธุ์ “ฉัตรขาว” พบกล้วยไม้พระสวยมาก, การแปรรูปผลผลิตการเกษตรของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร เช่น การทำข้าวตังจากข้าวซ้อมมือโดยให้นักท่องเที่ยวลงมือทอดเอง ประเอง รับประทานได้ตามใจชอบ, และสวนผลไม้ ปลูกผลไม้แบบสวนผสม แบ่งพื้นที่ทำนา เลี้ยงปลา ปลูกผลไม้ตามคันดินมีหลายชนิด ผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนทุกฤดูกาล

นอกจากนี้บ้านศาลาดินยังมีสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ อาทิ บริการนั่งรถอีแต่นชมสวน สัมผัสความตื่นเต้นแบบเร้าใจ บริการล่องเรือชมวิถีชีวิตสองฝั่งคลองมหาสวัสดิ์ และบ้านพักโฮมสเตย์อย่างไรก็ตาม การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในส่วนของบ้านศาลาดินนั้นยังต้องมีการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มากขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้บ้านศาลาดินมีรูปแบบการบริหารจัดการที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวจากการเป็นชุมชนที่มีอัตลักษณ์ครบครันอยู่แล้ว ทั้งนี้ก็เพื่อให้เป็นต้นแบบของการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมให้มีความโดดเด่นและเป็นที่รู้จักทั้งในและต่างประเทศ ประเด็นของการวิจัยเกิดจากการตั้งคำถามว่า

1. ทำอย่างไรในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของชุมชนบ้านศาลาดินจังหวัดนครปฐมจึงได้รับความนิยมมากขึ้นและต้องไม่ถูกทำลายคุณค่าความงามทางวัฒนธรรมจากนักท่องเที่ยวเหมือนแหล่งอื่นๆ
2. สภาพภูมิทัศน์ของบ้านศาลาดินมีความเหมาะสมกับการจัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทางวัฒนธรรมได้หรือไม่
3. ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่บ้านศาลาดินมีความปรารถนาในการพัฒนาพื้นที่เพื่อให้เป็นต้นแบบการอนุรักษ์วัฒนธรรมมากน้อยเพียงไร
4. เส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านศาลาดินควรเป็นเช่นไร และมีรูปแบบการบริหารจัดการแบบใด
5. สื่อที่เหมาะสมในการส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านศาลาดินและคู่มือสำหรับนักท่องเที่ยวควรมีลักษณะเช่นใด

กล่าวได้ว่า ประโยชน์จากการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยอยู่ภายใต้ขอบเขตความสามารถในการรองรับของทรัพยากรท่องเที่ยวของชุมชนตามแนวการพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนสอดคล้องกับแผนแม่บทโลก อีกทั้งยังเป็นการรักษาเอกลักษณ์วัฒนธรรมท้องถิ่นในชุมชนอีกทางหนึ่ง

ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจชุมชนที่มีภูมิปัญญาวัฒนธรรมที่น่าสนใจคือ ชุมชนบ้านศาลาดิน หมู่ที่ 3 ต.มหาสวัสดิ์ อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ซึ่งเป็นหนึ่งในหมู่บ้าน OTOP เพื่อการท่องเที่ยวของจังหวัดนครปฐม โดยถือเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้วิถีชุมชนแห่งคลองมหาสวัสดิ์ประกอบไปด้วย ทุนมนุษย์ ทุนสังคม และทุนวัฒนธรรมซึ่งเป็นแหล่งเรียนรู้ที่นำศึกษาและสามารถไปศึกษาท่องเที่ยวได้ตลอดทั้งปี เพื่อตอบสนองการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนด้วยการมีส่วนร่วมของชุมชนและสามารถเป็นแหล่งสร้างรายได้แก่ชุมชน อีกทั้งผลการศึกษาศักยภาพชุมชนและการพัฒนาคู่มือการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กรณีศึกษาชุมชนบ้านศาลาดิน จังหวัดนครปฐม ยังเป็นการเพิ่มกิจกรรมการท่องเที่ยวให้หลากหลายเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางสู่ชุมชนบ้านศาลาดินในอนาคต ซึ่งจะช่วยให้ชุมชนนี้สามารถที่จะเป็นต้นแบบของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนของประเทศไทยต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาศักยภาพของชุมชนบ้านศาลาดินเพื่อการรองรับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน

2. เพื่อประเมินศักยภาพและความพร้อมของชุมชนบ้านศาลาดินเพื่อการรองรับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน
3. เพื่อสร้างคลังข้อมูลชุมชนบ้านศาลาดินที่สามารถรองรับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน
4. เพื่อพัฒนาเป็นคู่มือการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนสำหรับนักท่องเที่ยว

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ คณะผู้วิจัยใช้วิธีการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative) ด้วยการสังเกต (Observation) สัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) และการสนทนากลุ่ม (Focus Group) และการวิจัยเชิงปริมาณในการสุ่มตัวอย่างข้อมูล โดยมีขอบเขตการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ขอบเขตด้านพื้นที่ ศึกษาชุมชนบ้านศาลาดิน ตำบลมหาสวัสดิ์ อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดนครปฐม
2. ขอบเขตด้านประชากร ได้แก่ ประชากรศึกษา ได้แก่ ประชาชนในชุมชนบ้านศาลาดิน (ศูนย์ข้อมูลจังหวัดนครปฐม, 2560) จำนวน 155 คน ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ประกอบด้วย ชาวบ้านในชุมชนจำนวน 20 คน ปรมาจารย์ชาวบ้าน ผู้ประกอบการท่องเที่ยว และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจำนวน 20 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 40 คน ใช้วิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเป็นผู้มีคุณสมบัติ คือ เป็นสมาชิกชุมชนมาตั้งแต่เกิดหรือคนพื้นเพ และเป็นผู้ที่เคยเข้ามีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชนมากกว่า 12 ครั้ง ต่อปี
3. ขอบเขตด้านเวลา ระยะเวลาในการศึกษาวิจัยตั้งแต่เดือนตุลาคม 2560 ถึงเดือนกันยายน 2561

ประโยชน์ที่รับจากการวิจัย

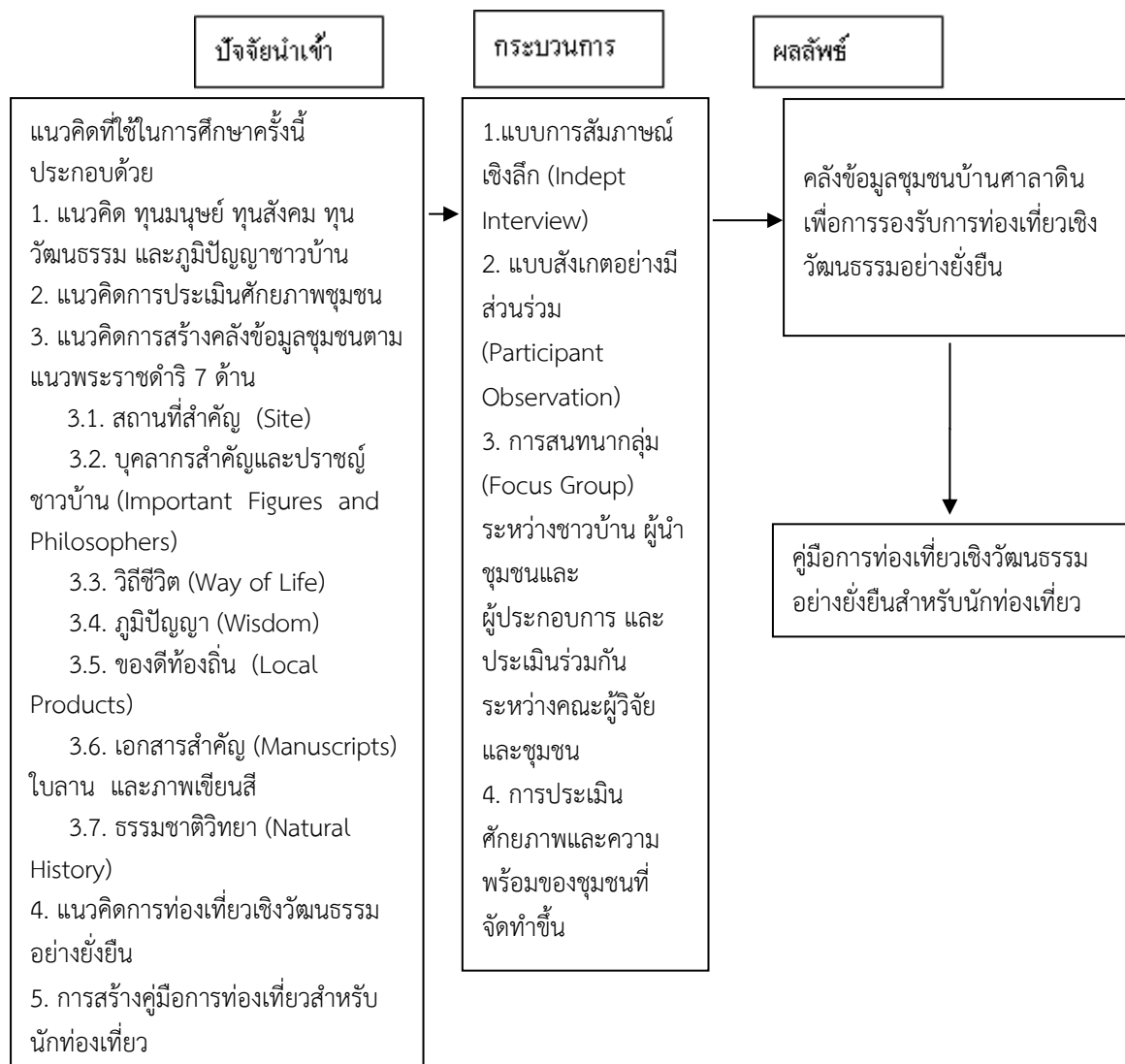
1. ได้ทราบศักยภาพและความพร้อมของชุมชนบ้านศาลาดินเพื่อการรองรับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน
2. ได้คลังข้อมูลชุมชนบ้านศาลาดินเพื่อการรองรับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนและเป็นข้อมูลชุมชน
3. ได้คู่มือการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนสำหรับนักท่องเที่ยวสามารถแจกเผยแพร่แก่นักท่องเที่ยวและบุคคลที่สนใจ
4. หน่วยงานต่างๆ ที่มีบทบาทและเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เช่น สมาคมการท่องเที่ยว หน่วยงานภาครัฐ สถาบันการศึกษา องค์กรพัฒนาเอกชน และองค์กรต่างประเทศ สามารถนำข้อมูลไปใช้ในการส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อการพัฒนาประเทศไทย

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยมีกรอบแนวคิด (Conceptual Framework) ที่จะเป็นเสมือนเข็มทิศนำทางให้กับการวิจัยในครั้งนี้ โดยผู้วิจัยจะศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จากนั้นนำข้อมูลที่ได้อามาวิเคราะห์เพื่อสร้างแบบสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่มเพื่อประเมินศักยภาพและความพร้อมของชุมชนบ้านศาลาดินในการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน การวิเคราะห์เพื่อประเมินศักยภาพใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลเชิงลึกประกอบการดำเนินงาน อีกทั้งยังพัฒนาเป็นคู่มือการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสำหรับนักท่องเที่ยว จากนั้นจะนำแนวคิดที่ได้ศึกษามาประยุกต์และพัฒนาเป็นเครื่องมือรวมถึงออกแบบให้เป็นคู่มือ

อย่างสร้างสรรค์ โดยนำเครื่องมือนี้ไปตรวจสอบคุณภาพการใช้โดยการสอบถามผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จำนวน 9 ท่าน เพื่อให้ได้มาซึ่งเครื่องมือที่เหมาะสมและมีคุณภาพ

เมื่อได้เครื่องมือที่เหมาะสมและมีคุณภาพแล้วผู้วิจัยจึงนำเครื่องมือดังกล่าวไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวที่คัดเลือกแบบเจาะจง จำนวน 5 คน และนำผลการวิจัยที่ได้รับมาประมวลผลวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติเพื่อพัฒนาให้มีความสมบูรณ์ถูกต้องที่สุดเพื่อนำไปพัฒนาเป็น “คู่มือการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม” สำหรับใช้เป็นแผนที่สำหรับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดนครปฐมต่อไป กรอบแนวคิดในการวิจัยแสดงได้ดังรูปภาพตามประเภทปัจจัยนำเข้า กระบวนการและผลลัพธ์ ต่อไปนี้

ผลการศึกษาวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative) ด้วยการสังเกต (Observation) สัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) และการสนทนากลุ่ม (Focus Group) และการวิจัยเชิงปริมาณในการสุ่มตัวอย่างข้อมูล โดยมีขอบเขตด้านประชากร คือ ประชาชนในชุมชนบ้านศาลาดิน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ประกอบด้วย 2 กลุ่ม คือ ชาวบ้านในชุมชน กลุ่มที่ 1 จำนวน 20 คน เป็นปราชญ์ชาวบ้าน ผู้ประกอบการท่องเที่ยว และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และ ชาวบ้านในชุมชน กลุ่มที่ 2 จำนวน 20 คน เป็นผู้มีความสนใจ คือ เป็นสมาชิกชุมชนมาตั้งแต่เกิดหรือคนพื้นเพ และเป็นผู้ที่เคยเข้าร่วมในกิจกรรมชุมชนมากกว่า 12 ครั้ง ต่อปี รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 40 คน ใช้วิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) และวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีวิเคราะห์เนื้อหาประกอบบริบท (Content Analysis Technique) ตรวจสอบความถูกต้องทั้งด้านเนื้อหาและการใช้ถ้อยคำโดยผู้เชี่ยวชาญ และพัฒนาเป็นคู่มือสำหรับนักท่องเที่ยวต่อไป ซึ่งผลการศึกษาวิจัยสามารถสรุปได้ว่า

1. ด้านศักยภาพของชุมชนบ้านศาลาดิน พบว่า

- 1.1 การดูแลตนเอง ชุมชนศาลาดินมีรูปแบบการดูแลตนเองตามวิถีชาวบ้านที่ดำเนินมาแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบัน
- 1.2 การดูแลด้านการป้องกันชุมชนศาลาดินได้จัดการดูแลด้านการป้องกันโดยใช้อาสาสมัครท้องถิ่นทำงานร่วมกับเจ้าหน้าที่รัฐเพื่อการรักษาความปลอดภัยแก่ประชาชนและนักท่องเที่ยว
- 1.3 การดูแลในบริบทของชุมชน ชุมชนศาลาดินกำหนดรูปแบบของการดูแลในบริบทของชุมชนตามรูปแบบราชการที่กำหนด มีการตั้งคณะกรรมการดูแลระดับท้องถิ่นตามอำนาจหน้าที่ และมีกระบวนการดูแลสมาชิกในชุมชนทั้งทางด้านกายภาพและสุขภาพ
- 1.4 การดูแลต่อเนื่อง ชุมชนศาลาดินกำหนดกระบวนการดูแลสมาชิกในชุมชนตามวิถีแหล่งท่องเที่ยวสมัยใหม่
- 1.5 การประสานความร่วมมือในการดูแล ชุมชนศาลาดินมีการประสานความร่วมมือในการกำหนดกิจกรรมของชุมชนทั้งในระดับท้องถิ่น อำเภอ และจังหวัด
- 1.6 การมีเป้าหมายเดียวกัน ชุมชนศาลาดินมีเป้าหมายเดียวกันในการสร้างศักยภาพของชุมชนโดยเมื่อปี พ.ศ. 2559 ชุมชนแห่งนี้ถูกคัดเลือกจากกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม ให้เป็นหมู่บ้านอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ (CIV) ที่ประยุกต์ใช้ทุนวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น ผนวกความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรม สร้างสรรค์เป็นผลิตภัณฑ์และบริการที่เชื่อมโยงกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
- 1.7 การปฏิบัติตามแนวทางที่ร่วมกันคิดในชุมชนนั้นๆ ไปในแนวทางเดียวกัน ชุมชนศาลาดินเป็นหมู่บ้านแห่งความสมดุลที่นำทุนวัฒนธรรม วิถีชีวิตมาผนวกกับความคิดสร้างสรรค์ และการออกแบบ เพื่อสร้างมูลค่าใหม่ของสินค้าที่ระลึกเพื่อการท่องเที่ยว และบริการหรือกิจกรรมที่สร้างประสบการณ์ใหม่จากการท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดมูลค่าใหม่ทางเศรษฐกิจบนแนวคิดอุตสาหกรรมสร้างสรรค์
- 1.8 การนำสิ่งที่ได้หรือปัญหาที่เกิดขึ้นมาพูดคุยกันและมีการแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นร่วมกัน ชุมชนศาลาดินได้ทำงานร่วมกันกับกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม ในการดำรงไว้ซึ่งหมู่บ้านอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ ดังนั้นผู้นำชุมชนได้นำสิ่งที่ได้หรือปัญหาที่เกิดขึ้นมาพูดคุยกันและมีการแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นร่วมกันอยู่เสมอ

2. ด้านการประเมินศักยภาพและความพร้อมของชุมชนบ้านศาลาดินเพื่อการรองรับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน พิจารณาได้จากความพร้อมของชุมชนบ้านศาลาดิน ประกอบด้วย

2.1 องค์ประกอบด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว องค์ประกอบด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชนศาลาดินตามรูปแบบของหมู่บ้านอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ประกอบด้วย

- แนวคิดสัญลักษณ์ชุมชน (Concept Design Logo)
- ครูภูมิปัญญาชุมชน (Thai Wisdom Scholars)
- แผนที่เส้นทาง (Tourist Attractions Map)
- ทรัพยากรการท่องเที่ยว (Tourism Resources)
- กิจกรรมการท่องเที่ยวและการเรียนรู้ (Activities and Demonstration)
- รายชื่อผู้ประกอบการ (Entrepreneur)

ส่วนของนักท่องเที่ยวเห็นว่าหากพิจารณาประเมินความพร้อมในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวชุมชนบ้านศาลาดินจะประกอบด้วย

- 1) โปรแกรม/กิจกรรมการท่องเที่ยวโดยชุมชน อาทิ การร่วมวิถีชีวิตในหมู่บ้าน การเดินป่าศึกษาธรรมชาติ และการเดินเที่ยวภายในหมู่บ้าน
- 2) บริการด้านการท่องเที่ยว อาทิ นักสื่อความหมายท้องถิ่น ที่พัก อาหาร ยานพาหนะ และการละเล่น/การแสดงพื้นบ้าน
- 3) สิ่งอำนวยความสะดวก อาทิ การวางผังของสิ่งปลูกสร้างที่สอดคล้องกลมกลืนกับภูมิทัศน์และวัฒนธรรมท้องถิ่น การคำนึงถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม มีป้ายหรือแผนที่แสดงข้อมูลเบื้องต้นแก่นักท่องเที่ยว และมีระบบป้องกันอันตรายที่จะเกิดขึ้นกับนักท่องเที่ยว
- 4) ระบบบริหารจัดการที่ดี อาทิ การมีส่วนร่วมของประชาชน การกระจายบทบาทหน้าที่การทำงาน การกระจายผลประโยชน์อย่างเสมอภาคและยุติธรรม มีระบบการทำงานที่โปร่งใส/ตรวจสอบได้ มีการจัดสรรรายได้ส่วนหนึ่งเพื่อเป็นสาธารณะประโยชน์ของชุมชน มีมาตรการในการควบคุมและป้องกันผลกระทบด้านสังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม มีอัตราค่าบริการที่มาตรฐานและราคาเป็นธรรม และมีการเก็บสถิติเพื่อนำไปประมวลผลสำหรับการพัฒนาในอนาคตต่อไป

3. การรองรับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนการรองรับการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านศาลาดินมีข้อสังเกตสำคัญ 3 ประการ ได้แก่

- 1) คุณภาพของประชาชนและชุมชนที่เกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยว คุณภาพของประสบการณ์จากการท่องเที่ยวและนันทนาการ และคุณภาพของสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมท้องถิ่น
- 2) ความต่อเนื่องยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ความต่อเนื่องของทรัพยากรวัฒนธรรมและวิถีชีวิตชุมชน
- 3) ความสมดุลระหว่างความต้องการของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ความต้องการของชุมชนท้องถิ่น และขีดความสามารถรองรับทรัพยากรท่องเที่ยวสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม ความสมดุลระหว่างประโยชน์ที่ส่วนรวมได้รับในปัจจุบันกับประโยชน์ที่พึงจะได้รับในอนาคต

ดังนั้นศักยภาพและความพร้อมของชุมชนบ้านศาลาดินเพื่อการรองรับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน ผลการศึกษาวิจัยสรุปได้ว่า เหตุผลสนับสนุนด้านศักยภาพและความพร้อมของชุมชนบ้านศาลาดิน รวมถึงการรองรับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนของกลุ่มตัวอย่างพบว่า การดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวอยู่ภายใต้ขอบเขตความสามารถในการรองรับของทรัพยากรท่องเที่ยวในด้านต่างๆ เช่น สิ่งแวดล้อม สังคม วัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิตของชุมชน อีกทั้งการทำกิจกรรมทางการท่องเที่ยวโดยไม่คำนึงถึงขีดความสามารถในการรองรับจะนำความเสื่อมโทรมมาให้ทรัพยากรการท่องเที่ยวซึ่งประกอบด้วยประเด็นต่อไปนี้

1) การรักษาเอกลักษณ์/อัตลักษณ์ของชุมชน รวมถึงการส่งเสริมให้เกิดความหลากหลายทางวัฒนธรรมของแต่ละท้องถิ่นให้เกิดความยั่งยืน

2) การเน้นการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย โดยการเพิ่มการมีส่วนร่วมของชุมชนทำให้ชุมชนเกิดสำนึกของการเป็นเจ้าของมรดกทางวัฒนธรรมร่วมกัน อีกทั้งการยกระดับจิตสำนึกในการอนุรักษ์และปกป้องมรดกทางวัฒนธรรมของชุมชนสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี

3) การกำหนดแนวทางการใช้ประโยชน์และขยายโอกาสการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรท่องเที่ยว (สิ่งแวดล้อม ประเพณี ศิลปะ และวัฒนธรรมวิถีชีวิตท้องถิ่น) ของลูกหลานในอนาคต

4) การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนมุ่งในการสร้างความยั่งยืนสู่ สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อมเศรษฐกิจ ของประเทศเพื่อคนรุ่นปัจจุบันและสืบต่อไปถึงรุ่นอนาคต

5) การเน้นเนื้อหาความรู้ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนต้องคำนึงถึงการให้ความรู้ ความเข้าใจ การสื่อความหมาย เพื่อนำเสนอเอกลักษณ์ของทรัพยากรท่องเที่ยวในพื้นที่ให้นักท่องเที่ยวเข้าใจง่าย สะดวกในการเรียนรู้เพิ่มประสบการณ์การท่องเที่ยวของตน และสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพได้

6) การเชื่อมโยงคนในปัจจุบันและเหตุการณ์ในอดีต

7) ความพร้อมของชุมชน 4 ด้าน ได้แก่ 1) องค์ประกอบด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว 2) การจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยว 3) การจัดการบริการด้านที่พักแรม และ 4) การจัดการบริการด้านอาหารอยู่ในระดับที่ดีมากทุกรายการ

3. ด้านผลการสร้างคลังข้อมูลชุมชนบ้านศาลาดินที่สามารถรองรับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน

ผลการศึกษาวิจัยสรุปได้ว่า ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนศาลาดินค่อนข้างครบถ้วน โดยประกอบด้วยข้อมูลพื้นฐานประกอบการท่องเที่ยวดังต่อไปนี้

ชุมชนบ้านศาลาดิน ต.มหาสวัสดิ์ อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม

สัญลักษณ์ : รูปจั่วหลังคาทรงจอมแหแบบไทยภาคกลาง เส้นโค้งที่อ่อนช้อยแทนค่าชุมชนที่อบอุ่นอารี เส้นทึบและโปร่งสอดประสานเป็นโครงสร้าง หมายถึงความร่วมมือ ความสามัคคีของชุมชน และสะท้อนถึงภูมิปัญญาด้านหัตถกรรม

สโลแกน : วิถีชุมชน คนคลองมหาสวัสดิ์

1. สถานที่สำคัญ (Site) ประกอบด้วย คลองมหาสวัสดิ์ วัดสุวรรณาราม วัดมะเกลือ และศาลาริมน้ำวัดสุวรรณาราม

2. บุคคลสำคัญและปราชญ์ชาวบ้าน (Important Figures and Philosophers) ประกอบด้วยครูภูมิปัญญาชุมชน ได้แก่ ประธานชุมชน ปราชญ์ชาวบ้าน พระสงฆ์ เป็นต้น

3. วิถีชีวิต (Way of Life) ประกอบด้วย ประเพณีตักบาตรต้อน้ำวัดสุวรรณาราม ประเพณีลอยกระทงวัดมะเกลือ ขบวนเรืออีแปะเสริมกาบและเรือมาดแบบต่างๆ วิถีเดินเรือสำเภาและท่องเที่ยว โดยกล่าวได้ว่าผู้คนในชุมชนนี้มีวิถีชีวิตแบบเกษตรผสมผสาน

4. ภูมิปัญญา (Wisdom) ประกอบด้วย ภูมิปัญญาด้านการเกษตรทฤษฎีใหม่ ด้านการแพทย์แผนโบราณ (โรคเรื้อรัง สิว และฟันผุ) และด้านเทคโนโลยีการสร้างเรืออีแปะ เรือมาด และเรือสำเภา (เพรียว พาย สวน และแปลง)

5. ของดีท้องถิ่น (Local Products) ประกอบด้วย

5.1 อาหารคาว ได้แก่ ปลาเจ้า แกงหมูฮ้อง ต้มข่าหมูใบมะดัน และไข่เค็ม เป็นต้น

5.2 อาหารหวาน ได้แก่ ข้าวตังทรงเครื่อง ข้าวตู ข้าวห่อใบบัว ข้าวต้มมัด ขนมฟักทอง และขนมตาล เป็นต้น

5.3 ผัก ได้แก่ คื่นช่าย ต้นหอม ผักชี ตะไคร้ ชিং ข่า ขมิ้น กระชาย ไพล ส้มป่อย มะกรูด และผักสลัด เป็นต้น

5.4 ผลไม้ ได้แก่ ส้มโอ มะม่วง ฟักข้าว กล้วย มะพร้าว และตะลิงปลิง เป็นต้น

5.5 ดอกไม้ ได้แก่ กล้วยไม้ พลับพลึง และดาวเรือง เป็นต้น

5.6 การถนอมอาหาร ได้แก่ แป้งหมักขมิ้น ดอกบัวอบแห้ง กล้วยหอมอบกรอบ กล้วยตากพลังงานแสงอาทิตย์ และสบู่ฟักข้าว เป็นต้น

5.7 เครื่องนุ่งห่ม ได้แก่ เสื้อยืดทรงรัง เป็นต้น

5.8 เครื่องประดับ ได้แก่ กระเป๋าดำศาลายา เป็นต้น

5.9 หัตถกรรม ได้แก่ ตะกร้าผักตบชวา ดอกไม้จากผ้าใยบัว การพับบัว และจักสานทางมะพร้าว เป็นต้น

6. เอกสารสำคัญ (Manuscripts) ประกอบด้วย หนังสือนิทานอุโบสถอักษรขอม จิตรกรรมลายลักษณ์อักษรเรื่องเรือ แผ่นพับ ป้าย วารสาร และภาพเขียนสี

7. ธรรมชาติวิทยา (Natural History) ประกอบด้วย ปลาในคลองคลองมหาสวัสดิ์ ป่าไม้ สมุนไพร พืชพื้นบ้าน และพืชเศรษฐกิจ

5.1.4 คู่มือการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนสำหรับนักท่องเที่ยว

จากผลการศึกษาวิจัยด้านการพัฒนาคู่มือการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนบ้านศาลาดินอย่างยั่งยืนสำหรับนักท่องเที่ยว โดยมีข้อมูลสำคัญประกอบด้วย

1) องค์ประกอบสำคัญ เช่น ประวัติของชุมชน มรดกทางวัฒนธรรม วัสดุและเครื่องมือการผลิต ขั้นตอนกระบวนการผลิต คุณค่าและความสำคัญของมรดกทางวัฒนธรรม 163

2) นโยบาย แผนพัฒนา และข้อบังคับสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการ

3) ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยว เช่น ลักษณะที่ตั้ง ลักษณะภูมิอากาศ เทศกาลสำคัญ ประเพณี และวัฒนธรรมท้องถิ่น สิ่งอำนวยความสะดวก แหล่งท่องเที่ยวสำคัญ เส้นทางท่องเที่ยว จุดประชาสัมพันธ์ ที่พัก บริษัทนำเที่ยว สถานีตำรวจ และโรงพยาบาล เป็นต้น

4) คำแนะนำและข้อปฏิบัติในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

5) หน่วยงานที่รับผิดชอบ

4. ด้านคู่มือการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนบ้านศาลาดิน สำหรับนักท่องเที่ยวที่นำเสนอสามารถนำไปใช้กับนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี นักท่องเที่ยวสามารถนำไปใช้ประกอบการตัดสินใจเพื่อเข้าสู่กระบวนการท่องเที่ยวเชิง

วัฒนธรรมรูปแบบต่างๆ ของหมู่บ้านศาลาดิน ผลการประเมินประสิทธิภาพและความพึงพอใจของการใช้คู่มือเป็นที่น่าพอใจของนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ นักท่องเที่ยวรู้สึกผ่อนคลายเมื่อได้มาท่องเที่ยวชมชนบ้านศาลาดิน

ดังนั้น คู่มือการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชมชนบ้านศาลาดินอย่างยั่งยืนสำหรับนักท่องเที่ยว โดยมีข้อมูลสำคัญประกอบด้วย 1) องค์ประกอบสำคัญ เช่น ประวัติของชุมชน มรดกทางวัฒนธรรม วัสดุและเครื่องมือการผลิต ขั้นตอนกระบวนการผลิต คุณค่าและความสำคัญของมรดกทางวัฒนธรรม 2) นโยบาย แผนพัฒนา และข้อบังคับสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการ 3) ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยว เช่น ลักษณะที่ตั้ง ลักษณะภูมิอากาศ เทศกาลสำคัญ ประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น สิ่งอำนวยความสะดวก แหล่งท่องเที่ยวสำคัญ เส้นทางท่องเที่ยว จุดประชาสัมพันธ์ ที่พัก บริษัทนำเที่ยว สถานีตำรวจ และโรงพยาบาล เป็นต้น 4) คำแนะนำและข้อปฏิบัติในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และ 5) หน่วยงานที่รับผิดชอบ นักท่องเที่ยวที่ใช้คู่มือมีความพึงพอใจต่อการใช้ในระดับดีเช่นกันผลการวิจัยสามารถนำไปใช้พัฒนาชมชนบ้านศาลาดินให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่เหมาะสมและมีคุณภาพสำหรับนักท่องเที่ยวตลอดไป

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยศักยภาพชุมชนและการพัฒนาคู่มือการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กรณีศึกษาชมชนบ้านศาลาดิน จังหวัดนครปฐม สามารถอภิปรายผลในประเด็นสำคัญได้ดังนี้

5.2.1 ศักยภาพของชมชนบ้านศาลาดินเพื่อการรองรับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน ผลการศึกษาวิจัยสามารถอภิปรายได้ว่า

1. ศักยภาพของชมชนบ้านศาลาดินซึ่งประกอบด้วย 1) การดูแลตนเอง 2) การดูแลด้านการป้องกัน 3) การดูแลในบริบทของชุมชน 4) การดูแลต่อเนื่อง 5) การประสานความร่วมมือในการดูแล 6) การมีเป้าหมายเดียวกัน 7) การปฏิบัติตามแนวทางที่ร่วมกันคิดในชุมชนนั้นๆ ไปในแนวทางเดียวกันและ 8) การนำสิ่งที่ได้หรือปัญหาที่เกิดขึ้นมาพูดคุยกันและมีการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นร่วมกัน

2. ความพร้อมของชมชนบ้านศาลาดินซึ่งประกอบด้วย 1) องค์ประกอบด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว 2) การจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยว 3) การจัดการบริการด้านที่พักแรมและ 4) การจัดการบริการด้านอาหาร

3. การรองรับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนการรองรับการท่องเที่ยวของชมชนบ้านศาลาดินที่ใช้ข้อสังเกตสำคัญ 3 ประการ ได้แก่

1) คุณภาพ 3 ด้าน ได้แก่

- ประชาชนและและชุมชนที่เกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยว
- ประสพการณ์จากการท่องเที่ยวและนันทนาการ และ
- สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมท้องถิ่น

2) ความต่อเนื่องยั่งยืน 2 ด้าน ได้แก่

- ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- ทรัพยากรวัฒนธรรมและวิถีชีวิตชุมชน

3) ความสมดุล 2 ด้าน ได้แก่

- ความสมดุลระหว่างความต้องการของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ความต้องการของชุมชนท้องถิ่น และขีดความสามารถรองรับทรัพยากรท่องเที่ยวสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม

- ความสมดุลระหว่างประโยชน์ที่ส่วนรวมได้รับในปัจจุบันกับประโยชน์ที่พึงจะได้รับในอนาคต

ผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรทิพย์ กิจเจริญไพศาล (2553), ปรีวัตร ปาโส (2554) และ เสาวภา ไพทยวัฒน์และคณะ (2555) ที่ได้กล่าวถึงการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมว่ามีลักษณะทั่วไปโดยมองศักยภาพและความพร้อมของชุมชนในการดำเนินการ ได้แก่ 1) การนำประเพณีสำคัญรวมถึงกิจกรรมดนตรีและการเดินร่ำพื้นเมืองมาส่งเสริมเป็นการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่อง 2) การพัฒนาเส้นทางสัญจรให้มีความสะดวก หลากหลาย และเชื่อมโยงกันโดยจัดทำแผนที่ท่องเที่ยว 3) การกำหนดมาตรฐานการจัดการและพื้นที่บริการให้ชัดเจน 4) การจัดทำโปรแกรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย ครอบคลุมแหล่งท่องเที่ยว โดยมีกำหนดการและราคาที่เหมาะสม 5) การให้ประชาชนและนักท่องเที่ยวเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมท่องเที่ยวที่อนุรักษ์หรือสะท้อนสภาพวิถีชีวิตชาวบ้าน เช่น โฮมสเตย์ 6) ด้านบริการเสริมควรเพิ่มสถานพยาบาล ธนาคาร สถานีบริการน้ำมัน ในแหล่งท่องเที่ยวให้เพียงพอ 7) วางนโยบายด้านการศึกษากการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมให้เป็นหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อปลูกฝัง ค่านิยม จิตสำนึก และสร้างความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมของจังหวัด 8) การจัดศูนย์การเรียนรู้ในชุมชน เพื่อรวบรวมเอกลักษณ์ของท้องถิ่น 9) มีแผนการพัฒนาอย่างต่อเนื่องโดยเป็นการกำหนดแผนในระยะยาวให้สอดคล้องกับงบประมาณ และ 10) ภาครัฐควรพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้ชุมชนมีส่วนร่วมเสนอความคิดเห็นความต้องการ ความเป็นไปได้ และสนับสนุนด้านงบประมาณอย่างต่อเนื่อง

5.1.2 ผลการประเมินศักยภาพและความพร้อมของชุมชนบ้านศาลาดินเพื่อการรองรับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน ผลการศึกษาวิจัยสรุปได้ว่า เหตุผลสนับสนุนด้านศักยภาพและความพร้อมของชุมชนบ้านศาลาดิน รวมถึงการรองรับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนของกลุ่มตัวอย่างพบว่า การดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวอยู่ภายใต้ขอบเขตความสามารถในการรองรับของทรัพยากรท่องเที่ยวในด้านต่างๆ เช่น สิ่งแวดล้อม สังคม วัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิตของชุมชน อีกทั้งการทำกิจกรรมทางการท่องเที่ยวโดยไม่คำนึงถึงขีดความสามารถในการรองรับจะนำความเสื่อมโทรมมาให้ทรัพยากรการท่องเที่ยว ซึ่งประกอบด้วยประเด็นต่อไปนี้

1) การรักษาเอกลักษณ์/อัตลักษณ์ของชุมชน รวมถึงการส่งเสริมให้เกิดความหลากหลายทางวัฒนธรรมของแต่ละท้องถิ่นให้เกิดความยั่งยืน

2) การเน้นการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย โดยการเพิ่มการมีส่วนร่วมของชุมชนทำให้ชุมชนเกิดสำนึกของการเป็นเจ้าของมรดกทางวัฒนธรรมร่วมกัน อีกทั้งการยกระดับจิตสำนึกในการอนุรักษ์และปกป้องมรดกทางวัฒนธรรมของชุมชนสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี

3) การกำหนดแนวทางการใช้ประโยชน์และขยายโอกาสการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรท่องเที่ยว (สิ่งแวดล้อม ประเพณี ศิลปะ และวัฒนธรรมวิถีชีวิตท้องถิ่น) ของลูกหลานในอนาคต

4) การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนมุ่งในการสร้างความยั่งยืนสู่ สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อมเศรษฐกิจ ของประเทศเพื่อคนรุ่นปัจจุบันและสืบต่อไปถึงรุ่นอนาคต

5) การเน้นเนื้อหาความรู้ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนต้องคำนึงถึงการให้ความรู้ ความเข้าใจ การสื่อความหมาย เพื่อนำเสนอเอกลักษณ์ของทรัพยากรท่องเที่ยวในพื้นที่ให้นักท่องเที่ยวเข้าใจง่าย สะดวกในการเรียนรู้เพิ่มประสบการณ์การท่องเที่ยวของตน และสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพได้

6) การเชื่อมโยงคนในปัจจุบันและเหตุการณ์ในอดีต

7) ความพร้อมของชุมชน 4 ด้าน ได้แก่ 1) องค์ประกอบด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว 2) การจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยว 3) การจัดการการบริการด้านที่พักแรม และ 4) การจัดการการบริการด้านอาหารอยู่ในระดับที่ดีมากทุกรายการ ซึ่งด้านคู่มือการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนบ้านศาลาดินอย่างยั่งยืนสำหรับนักท่องเที่ยว โดยมีข้อมูลสำคัญประกอบด้วย 1) องค์ประกอบสำคัญ เช่น ประวัติของชุมชน มรดกทางวัฒนธรรม วัสดุและเครื่องมือการผลิต ขั้นตอนกระบวนการผลิต คุณค่าและความสำคัญของมรดกทางวัฒนธรรม 2) นโยบาย แผนพัฒนา และข้อบังคับสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการ 3) ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยว เช่น ลักษณะที่ตั้ง ลักษณะภูมิอากาศ เทศกาลสำคัญ ประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น สิ่งอำนวยความสะดวก แหล่งท่องเที่ยวสำคัญ เส้นทางท่องเที่ยว จุดประชาสัมพันธ์ ที่พัก บริษัทนำเที่ยว สถานีตำรวจ และ

โรงพยาบาล เป็นต้น 4) คำแนะนำและข้อปฏิบัติในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และ 5) หน่วยงานที่รับผิดชอบ นักท่องเที่ยวที่ใช้คู่มือมีความพึงพอใจต่อการใช้ในระดับดีเช่นกันผลการวิจัยสามารถนำไปใช้พัฒนาชุมชนบ้านศาลาตินให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่เหมาะสมและมีคุณภาพสำหรับนักท่องเที่ยวตลอดไป ผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของกาญจนา สุคันธสิริกุล (2556), ชุมพล รอดแจ่ม (2556) และ มาฆะ ชิตตะสังคะ และคณะ (2558) ที่ระบุว่า (1) ศักยภาพและความพร้อมของชุมชนกับการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญ (2) การศึกษาผลกระทบระหว่างปัจจัยภายนอกต่อการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนพบมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญ (3) แนวทางการบริหารจัดการการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชน การจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชน การจัดการการบริการด้านที่พักแรม และการจัดการการบริการด้านอาหาร การศึกษาวิจัยถึงศักยภาพและความพร้อมของชุมชนจะช่วยให้การกำหนดรูปแบบและวิธีการในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเป็นไปได้อย่างสะดวก มีมาตรฐาน และก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การศึกษาศักยภาพชุมชนและการพัฒนาคู่มือการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กรณีศึกษาชุมชนบ้านศาลาติน จังหวัดนครปฐม” ซึ่งจะได้รูปแบบและคู่มือการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านศาลาติน จังหวัดนครปฐม ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัยและการพัฒนาต่อไปดังนี้

5.3.1 ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1) การดำรงทุนทางธรรมชาติให้ดำรงอยู่อย่างยั่งยืนโดยการจัดการทรัพยากรธรรมชาติให้เป็นสมบัติของลูกหลานชุมชนบ้านศาลาติน โดยการวางแผนการไม่ทำลายธรรมชาติ ไม่ขายถ่านโดยทำลายพื้นที่สวน การไม่ขายที่ดินเพื่อการสร้างโรงงานอุตสาหกรรม การจัดระเบียบการปลูกสร้างที่พักโฮมสเตย์ การใช้มิติทางสังคมดูแลสภาพพื้นที่ ทั้งนี้ใช้ระบบความรักกันในครอบครัว เช่น พื้นที่ด้านหน้าติดถนนด้านหลังติดแม่น้ำหรือติดคลอง ในวงศ์พี่น้องจะไม่แบ่งเนื้อที่แบบตัดเป็นส่วนหน้ากลาง และหลัง หากแต่ทุกคนได้พื้นที่เหมือนกันในการหันหน้าออกถนน หลังบ้านติดแม่น้ำ ภาษาสื่อสารในท้องถิ่นเรียกว่า “การแบ่งที่ดินแบบเส้นกัวยเตี่ยว” ด้วยการตัดเป็นทางยาวเส้นขนานและใช้ทางออกร่วมกัน หากจะมีการขายที่ดินให้ขายในหมู่ญาติพี่น้องก็เพียงพอ

2) การดำรงของทุนมนุษย์ในพื้นที่ที่จะแสดงออกในด้านการมิใช้ความรุนแรง การสอนให้พึ่งตนเอง มีการรวมกลุ่มอาชีพ มีการออกแบบผลิตภัณฑ์เพื่อเพิ่มมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าของท้องถิ่น พร้อมการสนับสนุนงานพิธีกรรม งานแสดงทางศิลปะการเขียนภาพแกะสลักโดยใช้วัสดุท้องถิ่น การอนุรักษ์เพลงไทยในรูปของชมรม การยกย่องบุคคลในด้านการรวบรวมความรู้ของท้องถิ่นเพื่อนำเสนอเป็นความรู้และภูมิปัญญาของท้องถิ่นในยุคโลกาภิวัตน์ โดยการรักษาความเป็นท้องถิ่นบ้านศาลาตินให้ดำรงสืบไป

3) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งระดับท้องถิ่นและระดับจังหวัด ควรให้การสนับสนุนส่งเสริมในด้านการประชาสัมพันธ์ ข้อมูลของสถานที่ท่องเที่ยวในพื้นที่อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม เพิ่มมากขึ้นในสื่อประเภทโทรทัศน์และอินเทอร์เน็ต ส่วนหน่วยงานท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องควรให้การสนับสนุนส่งเสริมการจัดกิจกรรมในด้านการท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น เพราะการท่องเที่ยวจะสามารถเพิ่มรายได้ให้กับประชาชนในพื้นที่อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม เพิ่มมากขึ้นและจะสามารถช่วยสร้างแรงจูงใจให้กับนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี

4) หน่วยงานภาครัฐในชุมชนบ้านศาลาติน จะมุ่งการพัฒนาพื้นที่ไปยังวัดสุวรรณารามเป็นหลัก สืบเนื่องจากวัดสุวรรณารามเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมดั้งเดิมอยู่แล้วส่วนหนึ่ง นอกจากนี้ยังมีพื้นที่ที่เหมาะสมในการพัฒนาต่อยอดต่อไปได้ทั้งทางวัด ชุมชน ประชาชนให้ความร่วมมืออย่างดียิ่ง ส่วนแหล่งท่องเที่ยวตลาดริมน้ำจะเป็นเป้าหมายต่อไปในการ

พัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ซึ่งเพียงรอความพร้อมของงบประมาณและประชาชนในพื้นที่เกิด “ระเบิดจากข้างใน” ของคนในพื้นที่ให้เกิดมีส่วนร่วมอย่างเต็มกำลังเท่านั้น

5) การมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและเส้นทางการท่องเที่ยวที่มีอยู่กลุ่ม 2 ใหญ่ คือ กลุ่มของหน่วยงานภาครัฐ (เทศบาลตำบล) และกลุ่มประชาชนในแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ โดยกลุ่มที่เป็นหน่วยงานภาครัฐมีบทบาทสำคัญในการกำหนดนโยบายด้านการพัฒนาแหล่งเที่ยวและจัดสรรงบประมาณพัฒนาสภาพพื้นที่ให้กับแหล่งท่องเที่ยว ทั้งนี้การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเป็นไปในทิศทางเดียวคือจากหน่วยงานภาครัฐสู่ประชาชน แต่ยังไม่พบว่าประชาชนนำเสนอแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวสู่หน่วยงานภาครัฐอย่างชัดเจน แต่จะพบว่าแต่ละแหล่งท่องเที่ยวจะร่วมกันระดมระดมแหล่งท่องเที่ยวของตนเองให้สามารถดำรงอยู่ในกระแสการท่องเที่ยวด้วยชุมชนเอง ถึงอย่างไรก็ไม่มีพลังในการขับเคลื่อนให้เจริญขึ้นอย่างสมบูรณ์แบบได้ ดังนั้นควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ชุมชนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวให้มากขึ้น เพื่อส่งเสริมให้เกิดรายได้และการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชนต่อไป

6) ด้านศักยภาพของการมาท่องเที่ยวในส่วนของที่จอดรถและทางสัญจร ควรแบ่งพื้นที่จอดรถออกตามประเภทของรถ เช่น รถบัส รถส่วนบุคคล รถจักรยานยนต์ และเพิ่มร่มเงาจากแนวต้นไม้ ควรมีการปรับปรุงหลังคาคลุมทางเดิน ให้มีรูปแบบที่สอดคล้องกับลักษณะสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น และใช้วัสดุธรรมชาติ และเสนอแนะให้ควบคุมลักษณะของป้ายในพื้นที่ใหม่ โดยกำหนดพื้นที่สำหรับติดตั้งเฉพาะจุด และปรับปรุงรูปแบบป้ายให้มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว

7) รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่น่าเสนออาจสมบูรณ์แบบเนื่องจากภายในชุมชนบ้านศาลาตินั้นยังมีทุนทางวัฒนธรรมและทรัพยากรการท่องเที่ยวด้านอื่นๆ ที่มีคุณค่าที่สมควรนำมารวมอยู่ในเส้นทางการท่องเที่ยวของชุมชน เช่น วัดต่างๆ ในชุมชนบ้านศาลาติน สถาปัตยกรรมพื้นถิ่น สวนผลไม้ และวิถีชีวิตชุมชน ดังนั้นจึงควรมีการศึกษารูปแบบการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยนำเสนอทรัพยากรการท่องเที่ยวในชุมชนทั้งด้านวัฒนธรรมและธรรมชาติให้รอบด้านเพื่อประโยชน์สูงสุดแก่ชุมชน ดังนั้นควรมีการสำรวจ พัฒนา และส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวใหม่ให้เกิดขึ้นเพื่อเพิ่มคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่นการกระจายรายได้สู่ท้องถิ่นให้ทั่วถึงต่อไป

8) ควรนำเสนอโปรแกรมในรูปแบบภาษาต่างประเทศ เพื่อส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเดินทางมายังชุมชนบ้านศาลาติน อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม มากยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นการเผยแพร่การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมไปสู่สากล

เอกสารอ้างอิง

- กาญจนา สุคันธสิริกุล.(2556). *การพัฒนาคุณภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*.รายงานการวิจัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.
- ชุมพล รอดแจ่ม.(2556). *เส้นทางการท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรม อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี*.รายงานการวิจัย วิทยาลัยราชพฤกษ์.
- พระวีระศักดิ์ ธีรกุลโร และคณะ.(2560). *การพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ของชุมชนตามแนวชายแดนจังหวัดเชียงราย*.บัณฑิตศึกษา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พรทิพย์ กิจเจริญไพศาล. (2553). *การศึกษาทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนชาวมอญเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดปทุมธานี*. ปริญญานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (การวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมกรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ทิววรรณศิริเจริญ และ นันทกานต์ ศรีปลั่ง. (2560). *การออกแบบเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมวิถีไทหล่ม : เที่ยวไทหล่ม เมืองสงบ มากเสน่ห์*.การประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ครั้งที่ 4 วันที่ 10 มีนาคม 2560 ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.
- ปรีวัตร ปาโส. (2554). *แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจังหวัดร้อยเอ็ด*.วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต กรุงเทพฯ:จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

-
- เสาวภา ไพทยวัฒน์ และคณะ. (2555). การดำรงอยู่ของวัฒนธรรมชุมชนในสังคมเมือง กรณีศึกษาชุมชนซอยโศดาและชุมชนวัดพระธาระปือธรรม 1 – 4 เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร. รายงานการวิจัยมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- ศิริมาลย์ วัฒนา และคณะ. (2559). การศึกษาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเขตอำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่. วารสารวิจัยและพัฒนา ฉบับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- UNESCO. (2006) *Asia-Pacific Region UNESCO Office Bangkok and Regional Bureau for Education in Asia and the Pacific*

องค์ประกอบการเป็นมหาวิทยาลัยแห่งสังคมการประกอบการ
กรณีศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

The elements of being an Entrepreneurial Society university:
a case study of the Rajamangala University of Technology Rattanakosin

กุลพัทธ์ กุลชาติดีล็อก¹ และหฤทัย สมศักดิ์²

Kullaphat Kulchartdilo¹ and Haruthai Somsuk²

^{1,2}มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

^{1,2}Rajamangala University of Technology Rattanakosin

Email: kullaphat.qa@gmail.com¹, somsuk.ss2012@gmail.com²

Received: May. 14,2024; Revised: May. 30,2024; Accepted: Jun. 6,2024

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบการเป็นมหาวิทยาลัยแห่งสังคมการประกอบการ กรณีศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ โดยเป็นการวิจัยเชิงอนาคตเทคนิค Ethnographic Delphi Futures Research (EDFR) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้จากการคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจงตามกลุ่มผู้เชี่ยวชาญให้ข้อมูลของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ จำนวน 17 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามความเห็นการวัดเจตคติเชิงจิตวิทยา 4 ตัวเลือกวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความแตกต่างระหว่างค่าฐานนิยมและมัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์

ผลการวิจัยพบว่าองค์ประกอบการการเป็นมหาวิทยาลัยแห่งสังคมการประกอบการ กรณีศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ มีความสำคัญอยู่ในระดับสำคัญมากที่สุดโดยเรียงลำดับ 1. ด้านผู้นำและระบบการนำองค์กร 2. ด้านนโยบายและกลยุทธ์ 3. ด้านผลลัพธ์ที่เกี่ยวกับมหาวิทยาลัยแห่งสังคมการประกอบการ 4. ด้านหลักสูตร การเรียนการสอน ที่ส่งเสริมการเป็นผู้ประกอบการ 5. คุณภาพของงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสังคมการประกอบการ 6. การพัฒนาอาจารย์และบุคลากรให้มีความสามารถด้านการประกอบการ และ 7. การจัดตั้งศูนย์ความเป็นเลิศที่ส่งเสริมการเป็นมหาวิทยาลัยแห่งสังคมการประกอบการ โดยทุกองค์ประกอบมีความเหมาะสมและความสอดคล้องโดยมีค่ามัธยฐาน 2.50 ขึ้นไป ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ไม่เกิน 1.5 และค่าความแตกต่างระหว่างค่าฐานนิยมและค่ามัธยฐาน น้อยกว่า 1.00

คำสำคัญ : องค์ประกอบ, มหาวิทยาลัยแห่งสังคมการประกอบการ, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

Abstract

The purposes of this study were to study the elements of being an entrepreneurial university: a case study of Rajamangala University of Technology Rattanakosin. It was a futures research using the Ethnographic Delphi Futures Research (EDFR) technique. The data were collected from 17 samples who were personnel experts of provided information about Rajamangala University of Technology

Rattanakosin. The Data collection tools included interviews and surveys measuring psychological attitudes. There were 4 data analysis involved calculating were means, standard deviations, differences between mode and median, interquartile ranges.

The findings revealed that elements of being an entrepreneurial university: a case study of Rajamangala University of Technology Rattanakosin, comprised 7 key elements. These were ranked in descending order of significance as follows: 1. Leadership and organizational leadership systems 2. Policies and strategies 3. Outcomes related to the university's entrepreneurial social mission 4. Curriculum, teaching, and learning that promote entrepreneurship 5. Quality of research related to entrepreneurial society building 6. Development of faculty and staff entrepreneurship capabilities and 7. Establishment of centers of excellence promoting university entrepreneurship. All components were deemed appropriate and congruent, with median values of 2.50 or higher, interquartile ranges not exceeding 1.5, and differences between mode and median values less than 1.00.

Keywords: Elements, Entrepreneurial University, Rajamangala University of Technology Rattanakosin

บทนำ

มหาวิทยาลัยถือเป็นแหล่งความรู้ที่มีบทบาทสำคัญในการผลิตกำลังคนตามความต้องการของสังคมและประเทศ โดยภารกิจหลักที่สำคัญของมหาวิทยาลัย 4 ประการ คือ การผลิตบัณฑิต การวิจัย การบริการวิชาการแก่สังคม และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม โดยการดำเนินการตามภารกิจ ทั้ง 4 ประการมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศทั้งระยะสั้นและระยะยาว โดยมีหน่วยงานของรัฐที่กำกับดูแล คือ กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ที่มีวิสัยทัศน์ที่สำคัญในการ “สานพลังการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมไทย พลิกโฉมให้ประเทศมีการพัฒนาอย่างรวดเร็วและยั่งยืน ยกระดับความสามารถในการแข่งขันด้วยเศรษฐกิจสร้างคุณค่า และพร้อมก้าวสู่อนาคต” ที่กำหนดเป้าหมายหรือนโยบายในการยกระดับการพัฒนาเศรษฐกิจโดยใช้กำลังคนสมรรถนะสูง วิทยาศาสตร์ นวัตกรรมและเทคโนโลยีและพัฒนาผู้ประกอบการฐานนวัตกรรม เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันระดับสากล (กองยุทธศาสตร์ และแผนงานสำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม, 2566)

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรีเป็นมหาวิทยาลัยสังกัดกลุ่มที่ 2 กลุ่มพัฒนาเทคโนโลยีและส่งเสริมการสร้างนวัตกรรม ตามประกาศกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ที่กำหนดให้มีพันธกิจหลักและยุทธศาสตร์ที่มุ่งสู่การจัดการศึกษาเพื่อเน้นการพัฒนาเทคโนโลยีและส่งเสริมการสร้างนวัตกรรมเพื่อตอบสนองโจทย์ของประเทศในการพัฒนาเกษตรกรรม อุตสาหกรรม และบริการ (กฎกระทรวงการจัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา, 2564, หน้า 1-11) และจัดการศึกษาในระดับปริญญาตรีและบัณฑิตศึกษา โดยจัดเป็น 7 คณะ 4 วิทยาลัย ได้แก่ คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะอุตสาหกรรมและเทคโนโลยี คณะบริหารธุรกิจ คณะอุตสาหกรรมการโรงแรมและการท่องเที่ยว คณะศิลปศาสตร์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการออกแบบ วิทยาลัยเพาะช่าง คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี วิทยาลัยผู้ประกอบการสร้างสรรค์นานาชาติรัตนโกสินทร์ วิทยาลัยพลังงานและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนรัตนโกสินทร์ และวิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มีพื้นที่จัดการศึกษา 4 พื้นที่ ได้แก่ พื้นที่ศาลายา พื้นที่บึงพิตรพิมุข จักรวรรดิ พื้นที่เพาะช่าง และ พื้นที่วิทยาเขตวังไกลกังวล โดยมีวิสัยทัศน์เป็น มหาวิทยาลัยแห่งการขับเคลื่อนเทคโนโลยีและนวัตกรรม ผลิตบัณฑิตนักปฏิบัติสู่สังคมการประกอบการ เพื่อพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน และมีพันธกิจในการส่งเสริมสังคมการประกอบการยุคดิจิทัลวิถีใหม่ ด้วยการสร้างเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่แข่งขันได้ (กองนโยบาย

และแผน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์, 2566) ที่สอดคล้องกับเป้าหมายหรือนโยบายที่สำคัญของกระทรวง การอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ที่เน้นการพัฒนาผู้ประกอบการฐานนวัตกรรม

จากวิสัยทัศน์และพันธกิจของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ ดังกล่าวข้างต้นที่เน้นการเป็น มหาวิทยาลัยแห่งสังคมการประกอบการ ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่ศึกษาองค์ประกอบการเป็นมหาวิทยาลัยแห่งสังคมการ ประกอบการว่าองค์ประกอบอะไรบ้างที่สามารถทำให้มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์เป็นสังคมการ ประกอบการตามวิสัยทัศน์ของมหาวิทยาลัยดังกล่าว โดยผลการวิจัยในครั้งนี้จะเป็นแนวทางให้ผู้บริหารของมหาวิทยาลัย เทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์หรือมหาวิทยาลัยอื่น ๆ ใช้เป็นแนวทางในการกำหนดองค์ประกอบเพื่อวางแผน กำหนด นโยบาย มาตรการ ต่าง ๆ ในการพัฒนาให้เป็นมหาวิทยาลัยแห่งสังคมการประกอบการต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาองค์ประกอบการการเป็นมหาวิทยาลัยแห่งสังคมการประกอบการ กรณีศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่อง องค์ประกอบการเป็นมหาวิทยาลัยแห่งสังคมการประกอบการ กรณีศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ ครั้งนี้ เป็นการวิจัยอนาคตแบบ Ethnographic Delphi Futures Research (EDFR) โดยมีผู้ให้ข้อมูลที่ ได้จากการคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจงตามกลุ่มผู้เชี่ยวชาญให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ จำนวน 17 คน โดยที่ผู้วิจัยใช้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 17 คน นั้นเนื่องจากเทคนิคการวิจัยเชิงอนาคตแบบ EDFR ต้องมีการใช้เทคนิคเดลฟายในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผลจากการศึกษาของ Macmillan (1971) พบว่าจำนวนผู้เชี่ยวชาญ ที่มีขนาดตั้งแต่ 17 คนขึ้นไป อัตราการลดลงของความคลาดเคลื่อนจะมีน้อยมากจนคงที่ ซึ่งนับว่ามีความเหมาะสมในการใช้ เป็นกลุ่มตัวอย่างในการกำหนดจำนวนผู้เชี่ยวชาญ โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 17 คน นั้นผู้วิจัยแบ่งเป็น 3 กลุ่ม ประกอบด้วย กลุ่มที่ 1 ผู้บริหารมหาวิทยาลัย จำนวน 6 คน กลุ่มที่ 2 ผู้บริหารคณะ/วิทยาลัย/หน่วยงานเทียบเท่า/หน่วยงานสาย สนับสนุน จำนวน 6 คน กลุ่มที่ 3 อาจารย์และบุคลากร จำนวน 5 คน โดยผู้วิจัยคัดเลือกจากคุณสมบัติการเป็นผู้บริหารหรือ อดีตผู้บริหารมหาวิทยาลัย/คณะ/วิทยาลัย/หน่วยงานเทียบเท่า/หน่วยงานสายสนับสนุน หรือเป็นอาจารย์และบุคลากรใน มหาวิทยาลัย ที่เป็นผู้มีบทบาทในการกำหนดนโยบายทางด้านการศึกษาหรือเป็นผู้ดำเนินนโยบายทางด้านการศึกษาไปปฏิบัติ หรือเป็นผู้มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนกลยุทธ์หรือแผนปฏิบัติการประจำปีของมหาวิทยาลัย ไม่น้อยกว่า 5 ปี ใน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

ในการนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการวิจัยโดยมีรายละเอียด ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์ แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับสังคมการประกอบการ คุณลักษณะการเป็น มหาวิทยาลัยแห่งสังคมการประกอบการ และบริบทของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ จากเอกสาร ตำรา ข้อมูล สถิติ ผลงานวิจัย บทความวิชาการ วารสาร วรรณกรรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง และเว็บไซต์ต่าง ๆ

ขั้นตอนที่ 2 ดำเนินการวิจัยโดยใช้เทคนิค EDFR เพื่อศึกษาองค์ประกอบการเป็นมหาวิทยาลัยแห่งสังคมการ ประกอบการของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ จำนวน 3 รอบ โดยเหตุที่เลือกใช้เทคนิค EDFR เป็น เครื่องมือในการวิจัย เนื่องจาก

1. การวิจัยเทคนิค EDFR เป็นวิธีการวิจัยที่รวบรวมความคิดเห็นหรือการตัดสินใจเรื่องใดเรื่องหนึ่งเกี่ยวกับเหตุการณ์หรือแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นในอนาคต โดยอาศัยความคิดเห็นที่สอดคล้องกันของผู้เชี่ยวชาญในการนำมาซึ่งข้อสรุปที่น่าเชื่อถือ โดยองค์ประกอบการเป็นมหาวิทยาลัยแห่งสังคมการประกอบการของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ เป็นเรื่องเฉพาะของมหาวิทยาลัย ที่สามารถวินิจฉัยปัญหาได้ ด้วยการรวบรวมและตัดสินใจแบบอัติโนมัติของผู้เชี่ยวชาญ หรือผู้มีประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

2. การไม่เปิดเผยชื่อผู้ให้ข้อมูล ทำให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ และให้คำตอบของตนเองที่ผ่านการกลั่นกรองอย่างละเอียดรอบคอบมาแล้ว ซึ่งอาจส่งผลให้ค้นพบองค์ประกอบการเป็นมหาวิทยาลัยแห่งสังคมการประกอบการของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

3. การเก็บข้อมูลซ้ำ เป็นหลักการของวิธีวิจัยเทคนิคเดลฟายหลังจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญแบบเทคนิค EDFR และนำข้อมูลการสัมภาษณ์ที่ได้มาจัดกระทำตามระเบียบวิธีเพื่อสร้างเครื่องมือรวบรวมข้อมูลในรอบที่สองและสามต่อไป ในรูปแบบของแบบสอบถามเพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญชุดเดิมตอบ อันเป็นการกรองความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญในการหาฉันทมติผู้เชี่ยวชาญจึงตอบแบบสอบถามตามที่กำหนดได้อย่างครบถ้วนในทุกรอบก่อให้เกิดความเชื่อถือได้ของข้อมูล

และจากเหตุผลดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยจึงใช้เทคนิค EDFR จำนวน 3 รอบ เพื่อศึกษาองค์ประกอบการเป็นมหาวิทยาลัยแห่งสังคมการประกอบการของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ ดังนี้

รอบที่ 1 สอบถามความเห็นและความเข้าใจของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 17 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างเป็นเครื่องมือการวิจัย หลังจากสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเสร็จทุกท่าน ผู้วิจัยจึงนำความเห็นที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์สังเคราะห์และทำการสรุปเนื้อหาคัดเลือกองค์ประกอบการเป็นมหาวิทยาลัยแห่งสังคมการประกอบการของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

รอบที่ 2 สอบถามผู้เชี่ยวชาญ 17 คน ด้วยแบบสอบถามประเมินค่า 4 ระดับ เพื่อพิจารณาความสำคัญ ความเหมาะสมและความสอดคล้องขององค์ประกอบที่ได้จากรอบที่ 1 โดยสร้างแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ ด้วยเทคนิคการวัดเจตคติเชิงจิตวิทยาที่มี 4 ตัวเลือก จากความสำคัญมากที่สุดถึงน้อยที่สุด โดยแบบสอบถามได้ผ่านการตรวจสอบด้วยเทคนิค IOC จากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน โดยเลือกข้อที่ความเห็นสอดคล้อง IOC อยู่ระหว่าง 0.50 – 1.00 และวิเคราะห์ความเหมาะสมและความสอดคล้องขององค์ประกอบจากข้อที่มีค่ามัธยฐาน มากกว่า 2.50 ขึ้นไป ความแตกต่างระหว่างค่าฐานนิยมและค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ไม่เกิน 1.25

รอบที่ 3 สอบย่นองค์ประกอบโดยการสอบถามผู้เชี่ยวชาญจำนวน 17 คน ด้วยแบบสอบถามประเมินค่า 4 ระดับเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและความสอดคล้องขององค์ประกอบ โดยใช้การวิเคราะห์เช่นเดียวกับรอบที่ 2 โดยแบบสอบถามความคิดเห็นจะให้พิจารณายืนยันการคงไว้ซึ่งคำตอบเดิม หรือเปลี่ยนแปลงคำตอบให้สอดคล้องกับกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ โดยแต่ละองค์ประกอบในแบบสอบถามจะแสดงค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ที่วิเคราะห์แล้ว

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดการวิเคราะห์ข้อมูลหาค่ามัธยฐาน ฐานนิยม ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ และค่าความแตกต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยฐาน ตามเทคนิค EDFR ดังต่อไปนี้

1. วิเคราะห์ค่าข้อมูลค่าความคิดเห็นที่อยู่กึ่งกลางจากการเรียงลำดับค่าของข้อมูลแบบอันดับ ในการวิจัยเทคนิค EDFR ตามแนวคิดของจุมพล พูลภัทรชีวิน (2548) โดยการแปลผลคะแนนค่ามัธยฐานจาก 5 ระดับ เมื่อเทียบเคียงปรับเป็น 4 ระดับ โดยตัดค่าเหมาะสมปานกลางออก ประกอบการวิเคราะห์ข้อมูลความเหมาะสม ดังนี้

3.26 – 4.00	หมายถึง	กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่ามีเหมาะสมมากที่สุด
2.51 – 3.25	หมายถึง	กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่ามีเหมาะสมมาก
1.76 – 2.50	หมายถึง	กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่ามีเหมาะสมน้อย
1.00 – 1.75	หมายถึง	กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่ามีเหมาะสมน้อยที่สุด

การวิจัยในครั้งนี้ ใช้เกณฑ์การพิจารณาความเหมาะสมตามค่ามัธยฐานตั้งแต่ 2.50 ขึ้นไป

2. วิเคราะห์ผลค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (IQR) โดยการเทียบเคียงการแบ่งช่วงชั้นคะแนนจาก 5 ระดับ ตามที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2548) กำหนด คือ 1.50 เมื่อเทียบเคียงปรับเป็น 4 ระดับ ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ คือ 1.25 ในการวิเคราะห์ค่าความสอดคล้อง ดังนี้

ค่าพิสัยควอไทล์	น้อยกว่า	1.25	หมายถึง	มีความเห็นว่ามีมีความสอดคล้อง
ค่าพิสัยควอไทล์	มากกว่า	1.25	หมายถึง	มีความเห็นว่ามีไม่มีความสอดคล้อง

3. วิเคราะห์ความสอดคล้องที่มีต่อความคิดเห็น เพื่อสนับสนุนความสอดคล้องของความเห็นของผู้เชี่ยวชาญในแต่ละข้อ จากการวัดแนวโน้มเข้าสู่ศูนย์กลางด้วยค่าผลต่างระหว่างค่าฐานนิยม (Mo) กับค่ามัธยฐาน (Mdn) ของแต่ละข้อมีค่าไม่เกิน 1.00 เพื่อตัดสินว่าความสอดคล้องที่มีต่อความเห็นข้อนั้น ๆ ได้รับการยืนยันสนับสนุนตามมติ (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2548) ดังนี้

ผลต่างค่าฐานนิยมกับค่ามัธยฐาน	น้อยกว่า	1.00	หมายถึง	มีความสอดคล้อง
ผลต่างค่าฐานนิยมกับค่ามัธยฐาน	มากกว่า	1.00	หมายถึง	ไม่มีความสอดคล้อง

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาองค์ประกอบที่เป็นมหาวิทยาลัยแห่งสังคมการประกอบการ กรณีศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ สรุปได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาค้นคว้าองค์ประกอบที่เป็นมหาวิทยาลัยแห่งสังคมการประกอบการ กรณีศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ จากการวิจัยอนาคตแบบ EDR พบว่า มีจำนวน 7 องค์ประกอบ โดยทุกองค์ประกอบมีความสำคัญอยู่ในระดับสำคัญมากที่สุดโดยเรียงลำดับ ดังนี้ 1. ด้านผู้นำและระบบการนำองค์กร 2. ด้านนโยบายและกลยุทธ์ 3. ด้านผลลัพธ์ที่เกี่ยวกับมหาวิทยาลัยแห่งสังคมการประกอบการ 4. ด้านหลักสูตร การเรียนการสอน ที่ส่งเสริมการเป็นผู้ประกอบการ 5. คุณภาพของงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสังคมการประกอบการ 6. การพัฒนาอาจารย์และบุคลากรให้มีความสามารถด้านการประกอบการ และ 7. การจัดตั้งศูนย์ความเป็นเลิศที่ส่งเสริมการเป็นมหาวิทยาลัยแห่งสังคมการประกอบการ

2. ผลการตรวจสอบความเหมาะสมและความสอดคล้องขององค์ประกอบที่เป็นมหาวิทยาลัยแห่งสังคมการประกอบการ พบว่าผู้เชี่ยวชาญทั้ง 17 คน มีความเห็นว่ามีเหมาะสมและความสอดคล้องของทุกองค์ประกอบ ดังตารางต่อไปนี้

**ตารางที่ 1 ผลการตรวจสอบความเหมาะสมและความสอดคล้องขององค์ประกอบการเป็นมหาวิทยาลัย
แห่งสังคมการประกอบการ**

ที่	องค์ประกอบ	ค่า ฐาน นิยม	ค่า คว ไทล์ ที่ 1	ค่า มัธ ฐาน	ค่า คว ไทล์ ที่ 3	ค่าพิสัย ระหว่าง ควไทล์	ค่าความ แตกต่าง ระหว่าง ค่าฐานนิยม และ ค่ามัธฐาน	ความ เหมาะสม	ความ สอดคล้อง
1	ด้านผู้นำและระบบการ นำองค์กร	4	4	4	4	0	0	เหมาะสม มากที่สุด	สอดคล้อง
2	ด้านนโยบายและ กลยุทธ์	4	4	4	4	0	0	เหมาะสม มากที่สุด	สอดคล้อง
3	ด้านผลลัพธ์ที่เกี่ยวกับ มหาวิทยาลัยแห่งสังคม การประกอบการ	4	3	4	4	1	0	เหมาะสม มากที่สุด	สอดคล้อง
4	ด้านหลักสูตร การเรียนการสอน ที่ ส่งเสริมการเป็น ผู้ประกอบการ	4	3	4	4	1	0	เหมาะสม มากที่สุด	สอดคล้อง
5	คุณภาพของงานวิจัยที่ เกี่ยวข้องกับการสร้าง สังคมการประกอบการ	4	3	4	4	1	0	เหมาะสม มากที่สุด	สอดคล้อง
6	การพัฒนาอาจารย์และ บุคลากรให้มี ความสามารถด้านการ ประกอบการ	4	3	4	4	1	0	เหมาะสม มากที่สุด	สอดคล้อง
7	การจัดตั้งศูนย์ความ เป็นเลิศที่ส่งเสริมการ เป็นมหาวิทยาลัยแห่ง สังคมการประกอบการ	4	3	4	4	1	0	เหมาะสม มากที่สุด	สอดคล้อง

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาคำถามการเป็นมหาวิทยาลัยแห่งสังคมการประกอบการ กรณีศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ มีจำนวน 7 องค์ประกอบ มีความสำคัญอยู่ในระดับสำคัญมากที่สุดโดยเรียงลำดับ 1. ด้านผู้นำและระบบการนำองค์กร 2. ด้านนโยบายและกลยุทธ์ 3. ด้านผลลัพธ์ที่เกี่ยวกับมหาวิทยาลัยแห่งสังคมการประกอบการ 4. ด้านหลักสูตร การเรียนการสอน ที่ส่งเสริมการเป็นผู้ประกอบการ 5. คุณภาพของงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสังคมการ

ประกอบกร 6. การพัฒนาอาจารย์และบุคลากรให้มีความสามารถด้านการประกอบกร และ 7. การจัดตั้งศูนย์ความเป็นเลิศที่ส่งเสริมการเป็นมหาวิทยาลัยแห่งสังคมการประกอบกร ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากองค์ประกอบดังกล่าวเป็นองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับพันธกิจหลักของมหาวิทยาลัย เช่น องค์ประกอบด้านหลักสูตร การเรียนการสอน ที่ส่งเสริมการเป็นผู้ประกอบกร เกี่ยวข้องกับพันธกิจด้านการเรียนการสอน องค์ประกอบคุณภาพของงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสังคมการประกอบกรเกี่ยวข้องกันพันธกิจด้านการวิจัย องค์ประกอบด้านผู้นำและระบบการนำองค์กร องค์ประกอบด้านนโยบายและกลยุทธ์ องค์ประกอบกรพัฒนาอาจารย์และบุคลากรให้มีความสามารถด้านการประกอบกร เกี่ยวข้องกับพันธกิจด้านการบริหารจัดการ รวมทั้งองค์ประกอบดังกล่าวยังมีความสอดคล้องกับกฎกระทรวงมาตรฐานการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาพ.ศ. 2565 (กฎกระทรวงมาตรฐานการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาพ.ศ. 2565, 2565) ในมาตรฐานการดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจของสถาบันอุดมศึกษา อาทิเช่น ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการวิจัยและการสร้างนวัตกรรม รวมทั้งองค์ประกอบด้านผลลัพธ์ที่เกี่ยวกับมหาวิทยาลัยแห่งสังคมการประกอบกร ยังสอดคล้องกับผลลัพธ์ในด้านที่สำคัญ อาทิเช่น ผลลัพธ์ด้านการเรียนรู้ของผู้เรียน ด้านการวิจัยและการสร้างนวัตกรรม ด้านการนำองค์กร ด้านบุคลากรของมาตรฐานการดำเนินการเพื่อให้เป็นสถาบันอุดมศึกษาที่มีคุณภาพ ในกฎกระทรวงมาตรฐานการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาพ.ศ. 2565 เป็นต้น

และจากการศึกษาผลงานวิจัยของนักวิชาการยังพบว่าองค์ประกอบมหาวิทยาลัยแห่งสังคมการประกอบกร วิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ จำนวน 7 องค์ประกอบ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยการพัฒนาเกณฑ์การประเมินมาตรฐานการเป็นมหาวิทยาลัยเชิงประกอบกรของสุพิชชา ชีวพฤกษ์ (2562) ใน 3 ด้าน จาก 5 ด้าน ที่ประกอบด้วย 1) ด้านนโยบายและการนำองค์กรที่สอดคล้องกับองค์ประกอบด้านผู้นำและระบบการนำองค์กรและองค์ประกอบด้านนโยบายและกลยุทธ์ 2) ด้านผลลัพธ์เชิงประกอบกร ที่สอดคล้องกับองค์ประกอบด้านผลลัพธ์ที่เกี่ยวกับมหาวิทยาลัยแห่งสังคมการประกอบกร และ 3) ด้านความสามารถบุคลากรและองค์การที่สอดคล้องกับองค์ประกอบกรพัฒนาอาจารย์และบุคลากรให้มีความสามารถด้านการประกอบกร และองค์ประกอบด้านหลักสูตร การเรียนการสอนที่ส่งเสริมการเป็นผู้ประกอบกร ยังสอดคล้องกับงานวิจัยองค์ประกอบศักยภาพในการเป็นผู้ประกอบกรของนักศึกษาณะบริหารธุรกิจมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งเมื่อสังคมเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ของจารุวรรณ ชูศิลป์ (2559) ที่สรุปได้ว่าตัวแปรหลักสูตรการศึกษามีความสัมพันธ์กับศักยภาพในการเป็นผู้ประกอบกรของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญ อีกทั้งองค์ประกอบด้านนโยบายและการนำองค์กร องค์ประกอบด้านหลักสูตร การเรียนการสอน ที่ส่งเสริมการเป็นผู้ประกอบกร และองค์ประกอบกรพัฒนาอาจารย์และบุคลากรให้มีความสามารถด้านการประกอบกร ยังสอดคล้องกับงานวิจัยมหาวิทยาลัยเชิงประกอบกร: แนวทางเพื่อพัฒนามหาวิทยาลัยวิจัยไทย ของ อวิรุทธ์ ฉัตรมาลาทอง, สิริฉันท์ สติรกุล เทชพาพงษ์และวราภรณ์ บวรสิริ (2560) ที่สรุปว่าการเป็นมหาวิทยาลัยเชิงประกอบกร จะต้องมีด้านการนำองค์กรและการกำกับมหาวิทยาลัย ด้านการจัดการเรียนการสอนและการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความเป็นผู้ประกอบกร และด้านการเตรียมความพร้อมและการสนับสนุนเพื่อเป็นผู้ประกอบกร อีกทั้งยังสอดคล้องบางด้านกับแนวคิดและการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยเชิงประกอบกรจากผลงานวิจัยยุทธศาสตร์และโมเดลพันธกิจเพื่อพัฒนามหาวิทยาลัยวิจัยสู่มหาวิทยาลัยเชิงประกอบกร ของอนิรุทธ์ ฉัตรมาทอง (2560) ที่ศึกษาและพบว่า มหาวิทยาลัยเชิงประกอบกรต้องมีการดำเนินงานประกอบด้วย 7 ด้าน คือ 1) การนำองค์กรและการกำกับมหาวิทยาลัย ซึ่งสอดคล้องกับด้านผู้นำและระบบการนำองค์กร 2) ความสามารถขององค์กร 3) การจัดการเรียนการสอนและการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความเป็นผู้ประกอบกร ซึ่งสอดคล้องกับด้านหลักสูตร การเรียนการสอน ที่ส่งเสริมการเป็นผู้ประกอบกร 4) การเตรียมความพร้อมและการสนับสนุนเพื่อเป็นผู้ประกอบกร ซึ่งสอดคล้องกับการพัฒนาอาจารย์และบุคลากรให้มีความสามารถด้านการประกอบกร 5) ความสัมพันธ์ของมหาวิทยาลัยกับภาคส่วน

ภายนอกเพื่อแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ 6) ความเป็นนานาชาติ และ 7) การวัดผลกระทบของมหาวิทยาลัยเชิงประกอบการ ซึ่งสอดคล้องกับด้านผลลัพธ์ที่เกี่ยวกับมหาวิทยาลัยแห่งสังคมการประกอบการ

ข้อเสนอแนะ

งานวิจัยนี้ได้ข้อค้นพบที่สำคัญ คือ องค์ประกอบการเป็นมหาวิทยาลัยแห่งสังคมการประกอบการ กรณีศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ มีจำนวน 7 องค์ประกอบ ประกอบด้วย 1) ด้านผู้นำและระบบการนำองค์กร 2) ด้านนโยบายและกลยุทธ์ 3) ด้านผลลัพธ์ที่เกี่ยวกับมหาวิทยาลัยแห่งสังคมการประกอบการ 4) ด้านหลักสูตร การเรียนการสอน ที่ส่งเสริมการเป็นผู้ประกอบการ 5) คุณภาพของงานวิจัยที่เกี่ยวกับการสร้างสังคมการประกอบการ 6) การพัฒนาอาจารย์และบุคลากรให้มีความสามารถในการประกอบการ และ 7) การจัดตั้งศูนย์ความเป็นเลิศที่ส่งเสริมการเป็นมหาวิทยาลัยแห่งสังคมการประกอบการ โดยมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์หรือมหาวิทยาลัยอื่น ๆ สามารถนำผลการวิจัยเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบาย แนวทางการบริหารจัดการ หรือกลยุทธ์ที่ให้หน่วยงานหรือผู้ที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ สามารถนำไปดำเนินการเพื่อให้เกิดความชัดเจนและเป็นรูปธรรม ในการพัฒนาให้เป็นมหาวิทยาลัยแห่งสังคมการประกอบการตามบริบทของแต่ละสถาบันอุดมศึกษาและตามเป้าหมายของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ยกตัวอย่างเช่น มหาวิทยาลัยอาจมีหลักสูตรหรือรายวิชาในหลักสูตรที่เน้นการเป็นผู้ประกอบการหรือการส่งเสริมและพัฒนาให้อาจารย์ใช้วิธีการสอนที่เน้นส่งเสริมให้นักศึกษาเป็นผู้ประกอบการ หรือการส่งเสริมให้ทุนวิจัยที่เกี่ยวกับการสร้างสังคมการประกอบการให้แก่อาจารย์ในการทำวิจัย อีกทั้งอาจมีนโยบายให้แต่ละคณะ/วิทยาลัยมีศูนย์ความเป็นเลิศที่ส่งเสริมการเป็นมหาวิทยาลัยแห่งสังคมการประกอบการ เป็นต้น

สำหรับประเด็นในการวิจัยครั้งต่อไปควรทำวิจัยในการพัฒนาตัวบ่งชี้ในการเป็นมหาวิทยาลัยแห่งสังคมการประกอบการตามองค์ประกอบดังกล่าวหรือศึกษาวิจัยถึงแนวทางหรือปัจจัยการเป็นมหาวิทยาลัยแห่งสังคมการประกอบการตามบริบทของแต่ละมหาวิทยาลัย รวมทั้งอาจดำเนินการวิจัยโดยใช้เทคนิคอื่นที่ไม่ใช่เทคนิคการวิจัยอนาคตแบบ EDFR ในการศึกษาการเป็นมหาวิทยาลัยแห่งสังคมการประกอบการ

เอกสารอ้างอิง

- กฎกระทรวงการจัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. 2564. (25 มีนาคม 2564). ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ 138 ตอนที่ 21 ก. หน้า 2.
- กฎกระทรวงมาตรฐานการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565. (31 มีนาคม 2565). ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ 139 ตอนที่ 20 ก. หน้า 3.
- กองนโยบายและแผน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์. (2566). แผนปฏิบัติราชการประจำปี พ.ศ. 2566 (ไปพลางก่อน) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์. สืบค้น 25 เมษายน 2567, เข้าถึงจาก: <https://plan.rmutr.ac.th>. (สืบค้นเมื่อ 25 เมษายน 2567)
- กองยุทธศาสตร์ และแผนงานสำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม. (2566). แผนปฏิบัติราชการรายปี พ.ศ. 2567 กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม. สืบค้น 25 เมษายน 2567, เข้าถึงจาก: <http://www.mhesi.go.th>. (สืบค้นเมื่อ 25 เมษายน 2567)
- จารุวรรณ ชูศิลป์. (2559). องค์ประกอบศักยภาพในการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งเมื่อสังคมเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน. วารสารมหาวิทยาลัยพายัพ, 6(1), 233-254.
- จุมพล พูลภัทรชีวิน. (2548). อนาคตศึกษาและการวิจัยอนาคต. รัฐสภาสาร, 30(7), 66-70.

-
- สุพิชชา ชีวพฤกษ์. (2562). การพัฒนาเกณฑ์ประเมินมาตรฐานการเป็นมหาวิทยาลัยเชิงประกอบการ. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. สาขาวิชาการจัดการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.
- อวิรุทธ์ ฉัตรมาลาทอง, สิริฉันท์ สติรกุล เตชะพาหพงษ์ และวราภรณ์ บวรสิริ. (2560). มหาวิทยาลัยเชิงประกอบการ: แนวทางเพื่อพัฒนามหาวิทยาลัยวิจัยไทย. วารสารปัญญาพิวัฒน์, 9(3), 169-179.
- อวิรุทธ์ ฉัตรมาลาทอง. (2560). ยุทธศาสตร์และโมเดลพันธกิจเพื่อพัฒนามหาวิทยาลัยวิจัยสู่มหาวิทยาลัยเชิงประกอบการ. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต. สาขาวิชาอุดมศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- Macmillan, T. T. (1971). *The Delphi Technique*. Paper Presented at the annual meeting of the California Junior Colleges Associations Committee on Research and Development, Monterey, California. (May 1971), 3-5.

.....

ความคิดเห็นการใช้อินเทอร์เน็ต และเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอน
ในชั้นเรียนของวิทยาลัย จังหวัดอุบลราชธานี

Perception of Internet Usage and Information Technology Provided in
Classroom Learning at Colleges, Ubonratchathani

สุวัฒน์ สุวรรณภูมิ

Suwat Suwankut

อาจารย์ประจำ สาขาเทคโนโลยีธุรกิจดิจิทัล วิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกราชอำนาจเจริญ

Lecturer, Digital Technology Curriculum, Ekawan Vocational College, Amnatchaloen

E-mail: Suwat.sg61@ubru.ac.th

Received: Apr. 17,2024; Revised: Jul. 29,2024; Accepted: Aug. 28,2024

บทคัดย่อ

แนวโน้มการใช้อินเทอร์เน็ตมีการเจริญเติบโตต่อเนื่องและอิทธิพลของเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งเป็นการยกระดับจากอนาล็อกไปเป็นดิจิทัลเทคโนโลยี งานวิจัย มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นการใช้อินเทอร์เน็ต และเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียน การสอนในชั้นเรียนของวิทยาลัย จังหวัดอุบลราชธานี (2) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นการใช้ อินเทอร์เน็ต และเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน จำแนกตาม เพศ สถานภาพ วุฒิ การศึกษา อายุ และประสบการณ์ทำงานภายในองค์กร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูอาจารย์และบุคลากร ในวิทยาลัยของรัฐ ในเขตจังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 354 คน วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเทียบ สัดส่วน (Proportional Sampling) และการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการ เก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถาม ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า ที่มีความเชื่อมั่น 0.85 การทดสอบการวิจัย โดยใช้สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test เปรียบเทียบความ แตกต่างระหว่างตัวแปรอิสระที่มี 2 กลุ่ม และใช้สถิติ One-way ANOVA เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่าง ตัวแปรอิสระที่มี 3 กลุ่มขึ้นไป

ผลการศึกษาวิจัย พบว่า ร้อยละ 60.5 ของกลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิง มีสถานภาพ สมรสร้อยละ 43.2 มีการศึกษาระดับปริญญาตรีร้อยละ 51.4 อายุอยู่ระหว่าง 36-50 ปี ร้อยละ 43.2 และ ประสบการณ์ทำงานของครูอาจารย์และบุคลากร ภายในองค์กรตั้งแต่ 11 ปี ขึ้นไป ร้อยละ 32.8 ในภาพรวม ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ในระดับมากที่สุด 3.62 (S.D. 0.50) ของความคิดเห็นการใช้อินเทอร์เน็ต และเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน ผลทดสอบ t-test ของตัวแปรอิสระที่มี 2 กลุ่มด้านเพศนั้นไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าสถิติอยู่ที่ .079 สำหรับ การทดสอบความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างตั้งแต่ 3 กลุ่มขึ้นไป โดยใช้เทคนิคการทดสอบแบบ One - Way ANOVA ตัวแปรต้นด้านสถานภาพ ด้านวุฒิการศึกษา ด้านอายุ และด้านประสบการณ์ทำงานภายในองค์กร ส่วนตัวแปรตามนั้นคือความคิดเห็นการใช้อินเทอร์เน็ต และเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอน ไม่พบความแตกต่างของตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.051

คำสำคัญ: อินเทอร์เน็ต เทคโนโลยีสารสนเทศ การจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน

Abstract

The Internet continues to grow, and the impact of the information technology revolution goes beyond the Internet which is the shift from analog to digital technologies. This research paper investigates the perception of internet usage and information technology provided in classroom learning at Colleges, Ubonratchathani. The purpose of the paper is 1) to study the perception of internet usage and information technology provided in classroom learning at Colleges, Ubonratchathani and 2) to compare the relative perceptions of internet usage and information technology provided in classroom learning classified by differences in gender, marital status, levels of education, age groups and workplace experience. A total of 354 respondents were proportionate sampled and randomly simple sampling. The data collection method was the questionnaire. They were asked to answer the questionnaire, of which the reliability test yielded the Cronbach's Alpha coefficient of 0.85. The quantitative study used the frequency, the percentage, the arithmetic mean, the standard deviation for analysis, t-test and One-way ANOVA statistics for hypothesis testing. The survey results revealed that 60.5 percent of respondents were female, 43.2 percent married, 51.4 percent having baccalaureate degrees, the ages between 36-50 years accounted for 43.2 percent. Thirty-two percent of respondents were teachers and staff with over 11 years of experience. The overall mean averages and standard deviation showed high level of perception of internet usage and information technology provided in classroom learning at colleges. The t-test score of .079 was statistical insignificant for gender differences regarding perception of internet usage and information technology provided in classroom learning. The One - Way ANOVA statistical test of having personal characteristics as independent variables, namely marital status, levels of education, age groups and workplace experience, regress on dependent variable the perception of internet usage and information technology provided in classroom learning, the statistical tests were insignificant at the level of 0.05.

Keywords: internet, information technology, Classroom Learning

บทนำ

ปัจจุบันนั้นทางด้านเทคโนโลยีได้เข้ามามีบทบาทต่อการดำเนินชีวิตมากขึ้น ทำให้เกิดทั้งผลดีและผลเสีย การศึกษาจำเป็นต้องพัฒนาให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี การใช้เทคโนโลยีเข้ามาเป็นสื่อกลางในการเรียนรู้ เป็นที่ยอมรับกันว่าสามารถช่วยเพิ่มช่องทางการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน ทำให้โลกทั้งโลกสามารถติดต่อกันได้ การค้นหาการแลกเปลี่ยนข้อมูลต่างๆ ทำได้อย่างรวดเร็ว รูปแบบการศึกษาในยุคโลกาภิวัตน์เปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก ระบบคอมพิวเตอร์และสื่อสารโทรคมนาคมทำให้สภาพการให้บริการการศึกษาดีขึ้น ลดข้อจำกัดต่างๆ เช่น ข้อจำกัดทางด้านระยะทาง (ศักดา ทัดสา, 2564)

ทางด้านระบบการศึกษาและการจัดการเรียนการสอนเน้นให้ผู้เรียนต้องศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเอง ประกอบกับองค์กรด้านการเรียนมีการขยายตัวมากขึ้นสามารถสืบค้นได้บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตแต่ขณะเดียวกันความรู้ต่างๆ ก็มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ผู้เรียนจึงต้องมีการปรับพฤติกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมและทันสมัย สำหรับการใช้อินเทอร์เน็ตมุ่งเน้นให้ผู้สอนมาเป็นผู้แนะนำมากขึ้น และกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนจะเป็นแบบเชิงรุกมากขึ้นเช่นกัน อินเทอร์เน็ตจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยผู้เรียนสามารถเรียนรู้และค้นคว้าได้ด้วยตนเอง ผู้เรียนสามารถเลือกศึกษาได้ตามความสนใจ เช่น รูปภาพ

เสียง วิดีโอ และสื่อมัลติมีเดีย ที่ถูกส่งผ่านสื่อเว็บเบราว์เซอร์โดยผู้สอน ผู้ร่วมเรียนหรือเพื่อนร่วมชั้นเรียน (ประสาธ เนืองเฉลิม , 2557)

เทคโนโลยีสารสนเทศได้เข้ามามีบทบาทอย่างสำคัญต่อการปฏิบัติงานไม่ว่าจะเป็นภาครัฐหรือเอกชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในวงการการศึกษาซึ่งจำเป็นต้องนำเข้ามาใช้ในการจัดการเรียนการสอน เนื่องจากระบบการศึกษาจำเป็นต้องพัฒนาไปพร้อมๆ กับการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง ดังนั้นเทคโนโลยีสารสนเทศ จึงมีบทบาทที่สำคัญต่อการจัดการศึกษาในยุคโลกาภิวัตน์เพื่อทำให้การศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนาคนให้มีคุณภาพมีความรู้ความสามารถ สามารถปรับตัวให้ทันต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงและรู้จักประยุกต์ใช้ข้อมูลข่าวสารสำหรับแก้ปัญหาที่เผชิญอยู่ในปัจจุบันได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมเนื่องจากเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นส่วนหนึ่งของเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาที่จะส่งผลต่อการพัฒนาความรู้ อย่างเหมาะสม (สพลเชษฐ์ ประชุมชัย และหทัยชนก อ่างหิรัญ, 2563)

ทางด้านการผลิตครูอาจารย์ในอนาคตรวมถึงการประกันคุณภาพของครูอาจารย์เพื่อสร้างความเชื่อมั่นว่าครูอาจารย์จะมีศักยภาพอย่างเพียงพอในมีความรู้ในการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอนผ่านทางอินเทอร์เน็ตตามเป้าหมายของสถานศึกษาได้อย่างแท้จริงการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ ครูอาจารย์ผู้สอนต้องพัฒนาตนเองให้มีความรู้ทางด้านเทคโนโลยีทางอินเทอร์เน็ตมีความชำนาญในเนื้อหาวิชาที่สอนมีทักษะความรู้และการปฏิบัติในการนำอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาช่วยจัดการเรียนการสอนของครูอาจารย์ให้มีความรู้และประสิทธิภาพก้าวหน้าทันต่อวิทยาการและโลกที่เปลี่ยนแปลงโดยต้องศึกษาค้นคว้าวิจัยแสวงหาความรู้ใหม่ๆ อยู่อย่างสม่ำเสมอเพื่อนำความรู้นั้นไปปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการสอนให้ดียิ่งขึ้นเพราะปัจจุบันนี้โลกของเรานั้นแคบลงเราต้องทันต่อวิทยาการต่างๆ ทางด้านสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้กล่าวถึงปัจจุบันนี้เป็นยุคแห่งการติดต่อสื่อสารแบบไร้พรมแดนอย่างแท้จริงทำให้โลกแคบลงทำให้เราสามารถติดต่อกันได้อย่างรวดเร็วและมีความสะดวกสบายมากขึ้น ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีได้เข้ามามีบทบาทในการเปลี่ยนแปลงสังคมมากขึ้น (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

ในปัจจุบันหลายประเทศรวมถึงประเทศไทยได้นำอินเทอร์เน็ตไปประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน ซึ่งสามารถสรุปคุณค่าของอินเทอร์เน็ตในด้านการเรียนการสอน ได้ดังนี้ (ประสาธ เนืองเฉลิม, 2557)

1. การใช้กิจกรรมบนเครือข่ายคอมพิวเตอร์ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับสังคม วัฒนธรรมและโลกมากขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากเครือข่ายอินเทอร์เน็ตอนุญาตให้ผู้เรียนสามารถสื่อสารกับผู้คนทั่วโลกได้อย่างรวดเร็วและสามารถสืบค้นหรือเผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศจากทั่วโลกได้เช่นกัน

2. เป็นแหล่งความรู้ขนาดใหญ่สำหรับผู้เรียนสามารถค้นหาข้อมูลในลักษณะใด ๆ ก็ได้ไม่ว่าจะเป็นข้อความ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว หรือในรูปแบบของสื่อประสมโดยการสืบค้นผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่ยังมีแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ทั่วโลก

3. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนผ่านอินเทอร์เน็ต ทำให้เกิดผลกระทบต่อผู้เรียนในด้านทักษะการคิดอย่างมีระบบ (High-Order Thinking Skills) โดยเฉพาะทักษะการวิเคราะห์สืบค้น (Inquiry-Based Analytical Skill) การคิดเชิงวิพากษ์ (Critical Thinking) การวิเคราะห์ข้อมูลการแก้ปัญหาและการคิดอย่างอิสระทั้งนี้เนื่องจากเครือข่ายคอมพิวเตอร์เป็นแหล่งรวมข้อมูลมากมายมหาศาลผู้เรียนจึงต้องทำการวิเคราะห์อยู่เสมอ เพื่อแยกแยะข้อมูลที่เป็นประโยชน์และไม่เป็นประโยชน์สำหรับตนเอง

4. สนับสนุนกระบวนการสหสาขาวิชาการ (Interdisciplinary) กล่าวคือ การนำเครือข่ายมาใช้เชื่อมโยงกิจกรรมการเรียนการสอนนั้น นักการศึกษาสามารถที่จะบูรณาการการเรียนการสอนในวิชาต่าง ๆ เช่น คณิตศาสตร์ ภูมิศาสตร์ ภาษา วิทยาศาสตร์ ฯลฯ เข้าด้วยกัน

5. ช่วยขยายขอบเขตของห้องเรียนออกไปเพราะผู้เรียนสามารถใช้เครือข่ายในการสำรวจปัญหาต่างๆ ที่ผู้เรียนมีความสนใจ นอกจากนี้ยังเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ทำงานร่วมกับผู้อื่นซึ่งอาจมีความคิดเห็นแตกต่างกันออกไปทำให้มุมมองของตนเองกว้างขึ้น

6. การที่เครือข่ายอินเทอร์เน็ตอนุญาตให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ที่ให้คำปรึกษาได้และการที่ผู้เรียนมีความอิสระในการเลือกศึกษาสิ่งที่ตนเองสนใจถือเป็นแรงจูงใจสำคัญอย่างหนึ่งในการเรียนรู้ของผู้เรียน

การใช้อินเทอร์เน็ตและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนของวิทยาลัย จึงได้มีบทบาทสำคัญที่ช่วยในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสารเป็นเครื่องมือที่ครูอาจารย์ต้องการใช้ในการจัดการเรียนการสอน ใช้ค้นคว้าข้อมูลในการเรียนการสอนและทำรายงาน จัดทำเอกสารประกอบการสอน ผลิตสื่อการสอน การคำนวณผลการเรียน สำหรับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อจัดการเรียนการสอน ความคิดเห็นของการใช้อินเทอร์เน็ต และเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนของวิทยาลัย จังหวัดอุบลราชธานี ผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น 4 ด้านประกอบไปด้วย ด้านการจัดการเรียนการสอน ครูอาจารย์ผู้สอนมีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการสืบค้นข้อมูลเพื่อการเรียนการสอน การผลิตบทเรียนออนไลน์สำเร็จรูป (e-Learning) ด้านการติดต่อสื่อสาร การมีเครื่องมือสื่อสารที่จำเป็นต้องใช้ในการติดต่อประสานงานของครูอาจารย์และบุคลากร เช่น ระบบการเรียนการสอนทางไกล การจัดทำเว็บไซต์เพื่อการเผยแพร่ข่าวสารของทางวิทยาลัย การจัดทำระบบการสื่อสารไร้สาย และสนับสนุนการใช้ทรัพยากรทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศภายในสถานศึกษาร่วมกัน ด้านสื่อการเรียนรู้อื่นๆ การใช้สื่อการเรียนรู้อื่นๆทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีอยู่ การใช้อินเทอร์เน็ตในการสร้างเครือข่ายทางวิชาการหรือแลกเปลี่ยนความรู้ภายในและระหว่างสถานศึกษา และมีการวัดประเมินผลในการใช้สื่อการเรียนรู้อื่นๆในการสอนด้านการเรียนรู้ทักษะการใช้เทคโนโลยี การใช้สารสนเทศเพื่อจัดการเรียนรู้อื่นๆทักษะในการนำเครื่องมือ อุปกรณ์ และเทคโนโลยีดิจิทัลที่มีอยู่ในปัจจุบัน อาทิ คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์ แท็บเล็ต โปรแกรมคอมพิวเตอร์ และสื่อออนไลน์ มาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ในการสื่อสาร การปฏิบัติงาน และการทำงานร่วมกัน หรือใช้เพื่อพัฒนากระบวนการทำงานหรือระบบงานในองค์กรให้มีความทันสมัยและมีประสิทธิภาพ

ดังนั้นเทคโนโลยีสารสนเทศจึงมีความสำคัญเป็นอย่างมากต่อการเรียนการสอนจึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นการใช้อินเทอร์เน็ต และเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนของวิทยาลัย จังหวัดอุบลราชธานี ดังนั้นเทคโนโลยีสารสนเทศจึงมีความสำคัญเป็นอย่างมากต่อการเรียนการสอนจึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาวิจัย ความคิดเห็นการใช้อินเทอร์เน็ต และเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนของวิทยาลัย จังหวัดอุบลราชธานี ระดับความคิดเห็นการใช้อินเทอร์เน็ต และเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนของวิทยาลัย จังหวัดอุบลราชธานี อยู่ระดับใด และมีความแตกต่างกันตามเพศ สถานภาพ วุฒิการศึกษา อายุ และประสบการณ์ทำงานภายในองค์กร หรือไม่เพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดมาตรการ ส่งเสริมพัฒนาความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการเรียนการสอน และช่วยขจัดปัญหาในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการเรียนการสอนในทางที่ไม่เหมาะสมและเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพของวิทยาลัยต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอินเทอร์เน็ตเพื่อจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยในเขตจังหวัดอุบลราชธานี
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อการใช้อินเทอร์เน็ต และเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนของวิทยาลัย จำแนกตามเพศ สถานภาพ วุฒิการศึกษา อายุ และประสบการณ์ทำงานภายในองค์กร

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

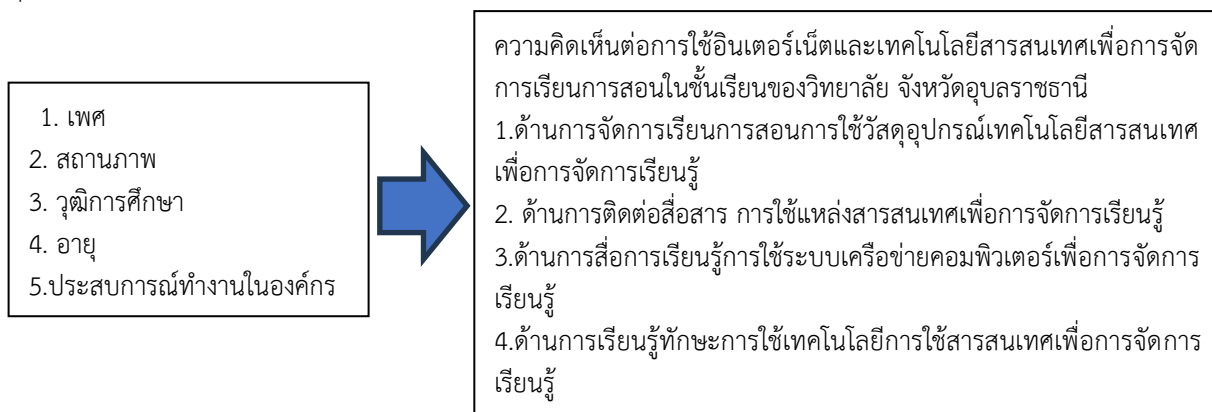
1. เพื่อทราบถึงการทำงานของครูอาจารย์และบุคลากรในการใช้อินเทอร์เน็ต และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนของวิทยาลัยจังหวัดอุบลราชธานี

2. ทำให้ทราบถึงด้านการจัดการเรียนการสอนของครูอาจารย์ผู้สอนที่มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศในการสืบค้นข้อมูลในการเรียนการสอน และการจัดทำสื่อการเรียนการสอนบนสื่อสังคมออนไลน์

3. ผลของการวิจัยนี้จะนำไปใช้เป็นแนวทางเพื่อการพัฒนาหรือข้อเสนอแนะแนวทางต่าง ๆ เกี่ยวกับการใช้อินเทอร์เน็ตเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนของวิทยาลัยต่อไป

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดไว้โดยได้นำแนวคิดและทฤษฎีของความคิดเห็นต่อการใช้อินเทอร์เน็ตและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนของวิทยาลัยจังหวัดอุบลราชธานี แบ่งองค์ประกอบออกเป็น 4 ด้าน ดังต่อไปนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของการใช้อินเทอร์เน็ต และเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนของวิทยาลัย จังหวัดอุบลราชธานี มีดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ ครูอาจารย์ และบุคลากรในวิทยาลัยของรัฐ ในเขตจังหวัดอุบลราชธานี
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูอาจารย์ และบุคลากรในวิทยาลัยของรัฐซึ่งมีกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้ใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 354 คน ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนด ขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้การคำนวณของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane, 1973) ได้มาโดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นโดยใช้วิทยาลัยเป็นชั้นของการสุ่ม (Stratified Random Sampling) และการวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)
3. ขอบเขตด้านระยะเวลา ผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูล ตั้งแต่เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2566 ถึงเดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2567

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามที่ปราศจากการควบคุมเป็นการเก็บข้อมูลในช่วงระยะเวลาใดเวลาหนึ่งเพียงครั้งเดียวโดยจะใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือและได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติเครื่องมือวิจัย (Research Instrument)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะใช้เครื่องมือแบบสอบถาม (Questionnaire) เชิงปริมาณ โดยแบ่งเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ได้แก่ เพศ สถานภาพ วุฒิการศึกษา อายุ และประสบการณ์ทำงานภายในองค์กร

ส่วนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อการใช้อินเทอร์เน็ต และเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนของวิทยาลัย จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 4 ด้าน ดังนี้ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการติดต่อสื่อสาร ด้านสื่อการเรียนรู้ และด้านการเรียนรู้ทักษะการใช้เทคโนโลยี

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นการใช้อินเทอร์เน็ต และเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนของวิทยาลัย จังหวัดอุบลราชธานี ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามลำดับขั้นตอน ดังนี้ ศึกษา ค้นคว้าจากหนังสือ เอกสาร วารสาร และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางอินเทอร์เน็ต การเรียนการสอนทางอินเทอร์เน็ต

4. เป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือ และศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับตามวิธีการของไลเคิร์ต (Likert, 1932)
การทดสอบเครื่องมือการวิจัย

1. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญเพื่อให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขและพิจารณาครอบคลุมในด้านเนื้อหาตลอดจนความถูกต้องเหมาะสมของภาษาที่ใช้แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถามซึ่งอยู่ระหว่าง .80 – 1.0 ถือว่าแบบสอบถามมีความตรงเชิงวัตถุประสงค์ จากนั้นนำมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ก่อนนำแบบทดสอบไปทดลองใช้

2. นำแบบสอบถามที่ได้ไปทดลองใช้ (Try out) กับครูอาจารย์และบุคลากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination Power) ของแบบสอบถามเป็นรายข้อ โดยคำนึงถึงเกณฑ์ตัดสินความเชื่อมั่นของแบบสอบถามระหว่างค่า Alpha แต่ละชุดคำถามระหว่างร้อยละ 70 แต่ไม่เกินร้อยละ 95 รวมกับค่าความสัมพันธ์ระหว่างแต่ละข้อคำถามกับชุดคำถามทั้งหมด (Corrected item-total Correlation) ตั้งแต่ร้อยละ 30 ขึ้นไป เป็นเกณฑ์ประเมินความเชื่อมั่นแต่อย่างไรก็ตามการทดสอบความเชื่อมั่นแต่ละกรอบแนวคิดวิจัย หรือแต่ละชุดคำถาม รวมถึงค่าความสัมพันธ์แต่ละข้อคำถามยืนยันได้ถึงความเชื่อมั่นภายในชุดคำถามทั้งชุดได้อย่างเหมาะสมมากที่สุด (ประสพชัย พสุนนท์, 2557)

ผลการทดสอบพบว่าแบบสอบถามงานวิจัยเชิงปริมาณนี้มีความเชื่อมั่นตามเกณฑ์โดยมีค่า (Corrected Item Correlation) ตั้งแต่ .30 ขึ้นไป และมีค่าสัมประสิทธิ์ Alpha = .85 ถือว่าแบบสอบถามนี้มีความเชื่อมั่นภายในตามเกณฑ์กำหนด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมข้อมูลได้มาตรวจสอบความถูกต้องและมีความสมบูรณ์ของข้อมูลได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์ 352 ชุด

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่ให้ไว้จัดระบบข้อมูล ตรวจสอบเพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมทางสังคมศาสตร์และแปลความหมายค่าเฉลี่ยของแบบสอบถามระดับคุณภาพด้านความคิดเห็นต่อการใช้อินเทอร์เน็ต และเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนของวิทยาลัย จังหวัดอุบลราชธานี โดยใช้เกณฑ์ตามสูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

5 หมายถึง มีความเห็นด้วยในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีความเห็นด้วยในระดับมาก

- 3 หมายถึง มีความเห็นด้วยในระดับปานกลาง
 2 หมายถึง มีความเห็นด้วยในระดับน้อย
 1 หมายถึง มีความเห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยนี้ได้ดำเนินการโดยนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมทางสังคมศาสตร์มีลำดับขั้นตอน การนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาหาค่าสถิติ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูล

- 1) ศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลโดยหาค่าสถิติพื้นฐาน คือ ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)
- 2) ศึกษาความคิดเห็นต่อการใช้อินเทอร์เน็ต และเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนของวิทยาลัย จังหวัดอุบลราชธานี ของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
- 3) โดยการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นการใช้อินเทอร์เน็ต และเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนของวิทยาลัย จังหวัดอุบลราชธานี กับข้อมูลทั่วไปด้านเพศที่ใช้การทดสอบค่าที (t-test) ส่วนด้านสถานภาพ ด้านวุฒิการศึกษา ด้านอายุ และด้านประสบการณ์ทำงานในองค์กร ใช้การทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA) ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffé)

ผลการวิจัย

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย ความคิดเห็นต่อการใช้อินเทอร์เน็ต และเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนของวิทยาลัย จังหวัดอุบลราชธานี

สรุปผลการวิจัย กลุ่มตัวอย่างจากเชิงสำรวจ (Survey Research) จำนวน 354 คน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงร้อยละ 60.5 มีสถานภาพสมรสร้อยละ 43.2 มีระดับการศึกษาปริญญาตรีร้อยละ 51.4 มีอายุระหว่าง 36-50 ปี ร้อยละ 43.2 และประสบการณ์ทำงานของครูอาจารย์และบุคลากรภายในองค์กรตั้งแต่ 11 ปี ขึ้นไป ร้อยละ 32.8

ตารางค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและองค์ประกอบระดับของความคิดเห็นการใช้อินเทอร์เน็ตและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนของวิทยาลัย จังหวัดอุบลราชธานี

(n=354)

ตัวแปร (Variable)	ค่าเฉลี่ย (Mean)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)	ระดับปฏิบัติ (Practice Degree)
1. ด้านการจัดการเรียนการสอน	3.56	.748	มาก
2. ด้านการติดต่อสื่อสาร	3.66	.647	มาก
3. ด้านการสื่อการเรียนรู้	3.59	.624	มาก
4. ด้านการเรียนรู้ทักษะการใช้เทคโนโลยี	3.68	.590	มาก
	3.62	.503	มาก

ความคิดเห็นต่อการใช้อินเทอร์เน็ต และเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนของวิทยาลัย จังหวัดอุบลราชธานี

จากผลการวิจัย พบว่า ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและองค์ประกอบระดับความคิดเห็นการใช้อินเทอร์เน็ตและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนของวิทยาลัย จังหวัดอุบลราชธานี โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.62 (SD. 0.503) ซึ่งอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกองค์ประกอบก็อยู่ในระดับมากเช่นกัน เริ่มตั้งแต่ด้านการเรียนรู้ทักษะการใช้เทคโนโลยีมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.68 (SD. 0.590) ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมาด้านการติดต่อสื่อสารมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 3.66 (SD. 0.647) ซึ่งมีความเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเช่นกัน ตามมาด้วยด้านการสื่อการเรียนรู้นี้มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 3.59 (SD. 0.624) และด้านการจัดการเรียนการสอน โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 3.56 (SD. 0.748) ตามลำดับ

ผลทดสอบt-test การเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นของลักษณะกลุ่มตัวอย่างที่ต่างกัน
ความคิดเห็นการใช้อินเทอร์เน็ตและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนของวิทยาลัย จังหวัดอุบลราชธานี จำแนกตามเพศ

(n =354)

ตัวแปร	N	$\bar{X}$	SD.	t-test	Df	P value
ชาย	140	3.57	.054	1.764	334.082	.079
หญิง	214	3.66	.052			

*P< .05

จากผลการวิจัยพบว่าค่าเฉลี่ยตัวแปรด้านความคิดเห็นการใช้อินเทอร์เน็ตและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนของวิทยาลัยจังหวัดอุบลราชธานีเพศต่างกันไม่มีความแตกต่างของความคิดเห็นต่อการใช้อินเทอร์เน็ตและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนของวิทยาลัยจังหวัดอุบลราชธานีที่มีผลทดสอบ t-test โดยมีผลทดสอบที่มีนัยสำคัญมากกว่าเกณฑ์.05โดยมีนัยสำคัญทางสถิติอยู่ที่ระดับ .079 และมีค่าทดสอบ t = 1.764 ไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

การทดสอบ One - Way ANOVA

สำหรับการทดสอบความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างตั้งแต่สามกลุ่มขึ้นไปด้วยเทคนิคการทดสอบแบบ One - Way ANOVA สำหรับงานวิจัยนี้เกี่ยวข้องกับตัวแปรต้น ด้านสถานภาพ ด้านวุฒิการศึกษา ด้านอายุ และประสบการณ์การทำงาน ตัวแปรตามคือด้านความคิดเห็นการใช้อินเทอร์เน็ตและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนของวิทยาลัยจังหวัดอุบลราชธานีโดยผลการทดสอบตัวแปรตามไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

สรุปผลจากการศึกษาวิจัย ความคิดเห็นการใช้อินเทอร์เน็ต และเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนของวิทยาลัย จังหวัดอุบลราชธานี กลุ่มตัวอย่างจากเชิงสำรวจ จำนวน 354 คน อภิปรายผลได้ดังนี้ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงร้อยละ 60.5 มีสถานภาพสมรสร้อยละ 43.2 มีระดับการศึกษาปริญญาตรีร้อยละ 51.4 มีอายุระหว่าง 36-50 ปี ร้อยละ 43.2 และประสบการณ์ทำงานของครูอาจารย์และบุคลากรภายในองค์กรตั้งแต่ 11 ปี ขึ้นไป ร้อยละ 32.8 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ความคิดเห็นการใช้อินเทอร์เน็ต และเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการ

เรียนการสอนในชั้นเรียนของวิทยาลัย จังหวัดอุบลราชธานี โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.62 (SD. 0.503) ซึ่งอยู่ในระดับมาก และองค์ประกอบทั้ง 4 ด้านอยู่ในลำดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการเรียนรู้ทักษะการใช้เทคโนโลยีมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.68 (SD. 0.590) เป็นรายด้านที่อยู่ในระดับมากกว่าด้านอื่นๆ ทั้งนี้ทั้งนั้นอาจเป็นเพราะทางวิทยาลัยในเขตจังหวัดอุบลราชธานี นั้นได้มีการส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางอินเทอร์เน็ตเพื่อจัดการบริหารสถานศึกษาวิทยาลัย ครู อาจารย์และบุคลากรก็เลยมีทักษะเฉพาะทางและส่วนมากมีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศอินเทอร์เน็ตเพื่อจัดการเรียนการสอนและมีความรู้ความสามารถด้านเทคโนโลยีสารสนเทศอินเทอร์เน็ตเพื่อจัดการเรียนการสอนในการปฏิบัติงาน รวมทั้งทักษะในการนำเครื่องมือ อุปกรณ์ และเทคโนโลยีดิจิทัลที่มีอยู่ในปัจจุบัน อาทิ คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์ แท็บเล็ต โปรแกรมคอมพิวเตอร์ และสื่อออนไลน์ มาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดทางด้านการเรียนการสอน ส่วนทางด้านการจัดการเรียนการสอนถึงจะอยู่ลำดับสุดท้ายก็มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากโดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 3.56 (SD. 0.748) คือด้านที่ต้องปรับปรุงพัฒนา ควรเพิ่มความเร็วสัญญาณอินเทอร์เน็ตในวิทยาลัยทางวิทยาลัยควรให้ความสำคัญและส่งเสริมสนับสนุนให้มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศอินเทอร์เน็ตและการสื่อสาร ทั้งนี้เพื่อเพิ่มศักยภาพทางวิชาการให้กับครูอาจารย์และบุคลากรในการจัดทำสื่อหรือการเลือกใช้ประเภทสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศทางอินเทอร์เน็ตเพื่อให้ความหลากหลายรูปแบบ พร้อมทั้งต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์สำหรับการเรียนรู้ เนื้อหาบทเรียนผู้เรียน หรือบริบทของรายวิชาที่อาจารย์ได้สอนในยุคปัจจุบันนั้นเพื่อให้ทันกับโลกที่เปลี่ยนแปลงไป

สำหรับการอภิปรายผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการใช้อินเทอร์เน็ต และเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนของวิทยาลัย จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า เพศต่างกันไม่มีความแตกต่างกันของการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอินเทอร์เน็ตเพื่อจัดการเรียนการสอน ที่มีผลทดสอบ t-test โดยมีผลทดสอบอยู่ที่ระดับ .079 ไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับการทดสอบความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างตั้งแต่สามกลุ่มขึ้นไปด้วยเทคนิคการทดสอบแบบ One - Way ANOVA สำหรับงานวิจัยนี้เกี่ยวข้องกับตัวแปรต้น ด้านสถานภาพ ด้านวุฒิการศึกษา ด้านอายุ และประสบการณ์ในการทำงานภายในองค์กร ไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งได้สอดคล้องกับงานวิจัยของวิไลวรรณ ไตรยราช และคณะ (2561) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนการสอนของอาจารย์และนักศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีอุตสาหกรรมศรีสงคราม มหาวิทยาลัยนครพนม มีวิธีดำเนินการวิจัยโดยใช้วิธีการวิจัยแบบสำรวจ (Survey Research) ประชากรและกลุ่มตัวอย่างเป็นอาจารย์และนักศึกษาสังกัดวิทยาลัยเทคโนโลยีอุตสาหกรรมศรีสงคราม มหาวิทยาลัยนครพนม รวมจำนวน 524 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม ผ่านการทดสอบคุณภาพในด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และความเชื่อถือได้ (Reliability) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่า (1) สภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศฯ โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ส่วนความต้องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศฯ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านแหล่งเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีความต้องการใช้มากที่สุด คือ อินเทอร์เน็ต (Internet) ส่วนด้านประเภทเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีความต้องการใช้มากที่สุด คือ อีเลิร์นนิง (e-Learning) (2) พฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศฯ อาจารย์และนักศึกษาส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ คือ เฟซบุ๊ก (Facebook) และยูทูบ (YouTube) ทุกวันจันทร์-ศุกร์ โดยเฉพาะในช่วงเวลา 08.01-12.00 น. โดยมีวัตถุประสงค์การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนการสอน ซึ่งก่อให้เกิดประโยชน์ในการส่งเสริมให้อาจารย์และนักศึกษาเกิดการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยี (Learning by Technology) ในการฝึกทักษะและเรียนรู้สิ่งใหม่ตามความสนใจของตนเอง (3) แนวทางส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศฯ ด้านแหล่งเทคโนโลยีสารสนเทศ ควรมีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารและพัฒนาระบบให้บริการระบบเครือข่ายไร้สายความเร็วสูงให้มีความทันสมัย ครอบคลุมพื้นที่ให้บริการและมีเสถียรภาพ สามารถให้บริการได้อย่างต่อเนื่อง ในส่วนของประเภทเทคโนโลยีสารสนเทศ ควรส่งเสริมการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร พัฒนาสื่อการเรียนการสอนการวิจัยเพิ่มศักยภาพทางวิชาการให้กับอาจารย์ในการจัดทำสื่อหรือการเลือกใช้ประเภทสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศให้มี

ความหลากหลายน่าสนใจและเหมาะสมต่อการจัดการเรียนการสอน สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้เนื้อหาบทเรียน และผู้เรียน ทั้งได้สอดคล้องกับงานวิจัยของจิตรา อุณจะนำ และคณะ (2564) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหาร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ประชากรเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยเป็นบุคลากร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช จำนวน 97 รูป/คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามชนิดปลายเปิดและปลายปิด มีค่า IOC เท่ากับ 1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach Alpha Coefficient) เท่ากับ .95 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่า (1) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการบริหารงานบุคคลมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการบริหารงบประมาณ และด้านการบริหารงานวิชาการ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด (2) ปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช ด้านการบริหารงานวิชาการ ขาดการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในงานนิเทศการสอน ด้านการบริหารงานงบประมาณ ไม่มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการประเมินผลงานการเงินและพัสดุด้านการบริหารงานบุคคลไม่มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทำแผนงานและโครงการพัฒนาบุคลากร ด้านการบริหารงานทั่วไปไม่มีการพัฒนาระบบเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ ข้อเสนอแนะด้านการบริหารงานวิชาการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในงานนิเทศการสอน ด้านการบริหารงานงบประมาณส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการประเมินผลงานการเงินและพัสดุ ด้านการบริหารงานบุคคลส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทำแผนงานและโครงการพัฒนาบุคลากร ด้านการบริหารงานทั่วไปส่งเสริมการพัฒนาระบบเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ สอดคล้องกับงานวิจัยของชลลดา ม่วงชนัง และวิมลวรรณ วงศ์ศิริ (2564) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศที่ส่งผลต่อการใช้อินเตอร์เน็ตในกระบวนการเรียนรู้ของบุคลากร คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ โดยผลการวิจัย พบว่า (1) การจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศของคณะ ความพึงพอใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.94 ด้านการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอยู่ในระดับมากที่สุด และการใช้อินเตอร์เน็ตเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้ของบุคลากร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.19 ด้านการใช้บริการเวปไซด์เว็บบ่อยอยู่ในระดับมากที่สุด (2) ระดับของการใช้อินเตอร์เน็ตเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้ของบุคลากรมีการใช้อินเตอร์เน็ตมากกว่า 3 ครั้งต่อวัน คิดเป็นร้อยละ 83.02 ระยะเวลาในการใช้อินเตอร์เน็ตมากกว่า 2 ชั่วโมงต่อครั้ง คิดเป็นร้อยละ 71.70 และใช้อินเตอร์เน็ตในช่วงเวลา 12.01–18.00 น. คิดเป็นร้อยละ 60.38 (3) การจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศส่งผลต่อการใช้อินเตอร์เน็ตในการจัดกระบวนการเรียนรู้ของบุคลากร อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 ด้านการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ โดยมีประสิทธิภาพในการทำนายสูงสุด ร้อยละ 66.75 (4) การจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศมีความสัมพันธ์กับการใช้อินเตอร์เน็ตในการจัดกระบวนการเรียนรู้ของบุคลากร อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 ใน 3 ประเด็น คือ การใช้บริการเวปไซด์เว็บบ่อย การใช้บริการไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ และการใช้บริการถ่ายโอนแฟ้มข้อมูล อีกทั้งยังได้สอดคล้องกับงานวิจัยของรัตนชนก พรหมณศิริ (2564) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การใช้เทคโนโลยีกับการจัดการศึกษาของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก การศึกษาค้นคว้ามีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) เพื่อศึกษาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการศึกษาศึกษาค้นคว้าข้อมูลด้านการเรียนของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก (2) เพื่อศึกษาการเข้าใช้งานเทคโนโลยีของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก (3) เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคในการเข้าใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการศึกษาของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก การใช้เทคโนโลยีกับการจัดการศึกษาของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก กลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักศึกษามหาวิทยาลัยนเรศวร จำนวน 377 คน มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม จำนวน 338 คน มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยาดอนเมืองจำนวน 291 คน และมหาวิทยาลัยพิษณุโลก จำนวน 162 คน รวมทั้ง 1,168 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมเครื่องมือ ได้แก่ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ คะแนนเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษา การใช้เทคโนโลยีกับการจัดการศึกษาของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก พบว่า ด้าน

การจัดการศึกษาการเรียนรู้และการนำไปใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = 0.71) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ นักศึกษาคิดว่าเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นประโยชน์สำหรับในชีวิตประจำวันในระดับมาก ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.68) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือนักศึกษาสามารถเรียนรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศในปัจจุบัน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.71)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยในครั้งนี้

1. ควรปรับปรุงพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศอินเทอร์เน็ตภายในวิทยาลัยให้สามารถใช้งานและได้อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อเพิ่มเติมประสิทธิภาพมากขึ้น
2. วิทยาลัยควรส่งเสริมพัฒนาบุคลากรเพิ่มเติมให้มีความรู้ความเข้าใจเพิ่มเติมทางเทคโนโลยีสารสนเทศด้านอินเทอร์เน็ตเพื่อการเรียนการสอนของวิทยาลัยมากขึ้นกว่าเดิม ครูอาจารย์ควรมีทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางอินเทอร์เน็ตในการจัดการเรียนการสอนที่ประสิทธิภาพต่อไป
3. ควรให้ความสำคัญกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอินเทอร์เน็ตสื่อเพื่อการเรียนการสอนโดยมีหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) รวมทั้งระบบการจัดการเรียนการสอน (E-learning) ให้กับนักเรียนนักศึกษา เพื่อให้ครูอาจารย์และบุคลากรรวมทั้งนักเรียนนักศึกษาของวิทยาลัยได้เข้าใช้ระบบอินเทอร์เน็ต เทคโนโลยีสารสนเทศได้ง่ายมากขึ้นต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไปควรมีการทำการศึกษาวิจัยในตัวแปรด้านอื่นๆ เพื่อให้ผลของการวิเคราะห์ข้อมูลมีความหลากหลายในการทำวิจัยครั้งต่อไป
2. สำหรับการทำวิจัยในครั้งต่อไปนั้นควรเพิ่มเติมการวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณเข้าด้วยกันโดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกกับครูอาจารย์และบุคลากรผู้รับผิดชอบงานทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- จิรวรรณ ดีประเสริฐ. (2557). *ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21*. วารสารปัญญาภิวัฒน์, 5, บทบรรณาธิการ.
- จิตรา อุณจะนำ, พระมหาประทีน เขมจารี, ทิพมาศ เสวตวรโชติ และสันติ อุณจะนำ. (2564). *การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหาร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช*. รายงานวิจัยมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- บุษรา บุญทะหล้า. (2563). *ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศกับประสิทธิภาพการบริหารงานในโรงเรียน* สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ประสพชัย พสุนนท์. (2557). *ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามในการวิจัยเชิงปริมาณ*, วารสารปาริชาติ มหาวิทยาลัยทักษิณ, 27(1), 144-163.
- ประสาธน์ เนิ่งเฉลิม. (2557). *อินเทอร์เน็ตเพื่อการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- ไพโรจน์ คชชา. (2548). *ความรู้คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ*. กรุงเทพฯ: เซ็นเตอร์ดีสคัฟเวอรี.
- รัตน์ชนก พรหมณศิริ. (2564). *การใช้เทคโนโลยีกับการจัดการศึกษาของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก*. วารสารวิจัยทางการศึกษา, 16(1), 27-38.

-
- วิไลวรรณ ไตรยราช, วิชญ์วิชญ์ เขาวนิรนาท และจำนง วงษ์ชาวม. (2561). การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนการสอนของอาจารย์และนักศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีอุตสาหกรรมศรีสงคราม มหาวิทยาลัยนครพนม. วารสารบัณฑิตศึกษา , 15(64), 147-157.
- ศักดา ทัดสา.(2564).กลยุทธ์การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาสำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. ในวิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารและพัฒนาคุณภาพการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- สพลเชษฐ์ ประชุมชัย และหทัยชนก อ่างหิรัญ. (2563). ค่าย Jolly Phonics เพื่อพัฒนาการออกเสียงภาษาอังกฤษของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนพื้นที่สูงในจังหวัดเพชรบูรณ์. วารสารสหวิทยาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 3(2), 273-286.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579. กรุงเทพฯ: פרקหวานกราฟฟิค. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- Likert, R. A. (1932). *Technique of the Measurement of Attitudes*. Archives of Psychology, 25(140), 1-55.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*, Third edition, New York: Harper and Row Publication.

ทัศนคติในการใช้อินเทอร์เน็ตของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ในเขตจังหวัดอุบลราชธานี Attitude Toward the Internet Usage Among Undergraduate Students in

Ubonratchathani

ภาควิชา สังคมวิทยา

Pakpoom Sangkapitak

อาจารย์ประจำหลักสูตร วิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกราช

Ekwan Vocational College

Email: Parkpoom.s@evc.ac.th

Received: Jul. 3, 2024; Revised: Jul. 26, 2024; Accepted: Aug. 28, 2024

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของงานวิจัยเรื่อง ทัศนคติในการใช้อินเทอร์เน็ตของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ในเขตจังหวัดอุบลราชธานี คือ (1) เพื่อศึกษาระดับทัศนคติในการใช้อินเทอร์เน็ตของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ในเขต จังหวัดอุบลราชธานี (2) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบระดับทัศนคติในการใช้อินเทอร์เน็ตของนักศึกษาระดับ ปริญญาตรี จำแนกตามเพศ อายุ ชั้นปีที่ศึกษา พฤติกรรมในการใช้อินเทอร์เน็ตช่วงเวลา และรายจ่ายในการใช้อินเทอร์เน็ต โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 392 คน คำนวณจากตารางสำเร็จรูป (Yamane, 1973) กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ในเขต จังหวัดอุบลราชธานี เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามชนิดตรวจสอบรายการ ตามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ของลิเคิร์ท โดยที่ค่าความเชื่อมั่น ทั้งฉบับ เท่ากับ 0.93 การทดสอบการวิจัยโดยใช้สถิติ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปรอิสระที่มี 2 กลุ่มใช้สถิติ t-test และสถิติ One-way ANOVA เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปรอิสระที่มี 3 กลุ่มขึ้นไป ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากเป็นเพศหญิง (57.7 %) มีอายุระหว่าง 22-23 ปี (31.4 %) เรียนอยู่ชั้นปีที่ 3 (32.9 %) พฤติกรรมในการใช้อินเทอร์เน็ต ช่วงเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ต เวลา 18.01-24.00 น. (38.5%) และมีรายจ่ายในการใช้อินเทอร์เน็ตต่ำกว่า 399 บาท ต่อเดือน (40.6 %) ในภาพรวมสำหรับ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานทัศนคติในการใช้อินเทอร์เน็ตของนักศึกษาระดับปริญญาตรีอยู่ที่ ระดับปานกลาง 3.40 (S.D. 0.41) ผลทดสอบ t-test ของตัวแปรอิสระที่มี 2 กลุ่มด้านเพศนั้นไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสถิติอยู่ที่ .649 สำหรับการทดสอบความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่าง ตั้งแต่ 3 กลุ่มขึ้นไป โดยใช้เทคนิคการทดสอบแบบ One - Way ANOVA ตัวแปรต้นด้านอายุ ด้านชั้นปีที่ศึกษา ด้านพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตช่วงเวลา และด้านรายจ่ายในการใช้อินเทอร์เน็ต ส่วนตัวแปรตามนั้นคือ ด้านทัศนคติในการใช้อินเทอร์เน็ตของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ไม่พบความแตกต่างของตัวแปรตามอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : ทัศนคติ การใช้อินเทอร์เน็ต คอมพิวเตอร์

Abstract

The research topic of attitude toward the internet usage among undergraduate students in Ubonratchathani has the following objectives (1) to study the attitude toward the internet usage among undergraduate students and (2) to compare their attitudes on different personal characteristics of undergraduate students, namely gender, age groups, classes of study, internet usage behavior, expenses on internet usage. The sample consisted of 392 students from Yamane tabulation (1973) and they were

sampled purposely among universities in Ubonratchathani. They were asked to answer the questionnaire, of which the reliability test yielded the Cronbach's Alpha coefficient of 0.93 The quantitative study used the frequency, the percentage, the arithmetic mean, the standard deviation for analysis, t-test and One-way ANOVA statistics for hypothesis testing. The survey results revealed that 57.7% of respondents were female, the age group of 22-23 years accounted for 31.4%, of those surveyed 32.9% were in junior year. Time spent on internet was between 6 pm. to midnight accounted for 38.5% and 40.6% of them spent on buying internet time were below 399 baht. per month. The overall average mean value of attitude toward the internet usage among undergraduate students was at moderate level 3.40 (SD. 0.41). The t-test score of .649 was statistical insignificant for gender differences regarding attitude toward internet usage. The One - Way ANOVA statistical test of having independent variables, namely gender, age groups, classes of study, internet usage behavior, expenses on buying internet time, regress on dependent variable, attitude toward the internet usage, the statistical tests were insignificant at the level of 0.05.

Keywords: Attitude, Internet usage, Computer

บทนำ

อินเทอร์เน็ตได้เข้ามามีบทบาทต่อวิถีชีวิตของคนในทุกมิติและจำนวนผู้ใช้เพิ่มมากขึ้น จากสถิติจำนวนผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทยปัจจุบันมีประมาณหกแสนคน ด้านอัตราการเพิ่มขึ้นของจำนวนผู้ใช้ในแต่ละปีเป็นอัตราที่สูง พิพัฒน์พงศ์ เข้มปัญญา (2561) ได้กล่าวว่าผู้ใช้อินเทอร์เน็ตส่วนใหญ่นั้นเป็นวัยรุ่นและเยาวชนสะท้อนให้เห็นว่าวัยรุ่นและเยาวชนเหล่านี้ได้ใช้เวลามากในโลกอินเทอร์เน็ต บุคคลที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะอาจารย์หรือบุคลากรทางการศึกษาในมหาวิทยาลัย การเข้าถึงอินเทอร์เน็ตไม่ได้ถูกจำกัดแค่เพียงเครื่องคอมพิวเตอร์ตั้งโต๊ะกับอินเทอร์เน็ตผ่านสายเท่านั้น แต่ได้มีการพัฒนาเทคโนโลยีการสื่อสารในด้านต่าง ๆ ทำให้อุปกรณ์สื่อสารที่ใช้ในชีวิตประจำวันสามารถเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตได้ นอกจากนี้การให้บริการอินเทอร์เน็ต ความเร็วสูงแบบไร้สายของผู้ให้บริการต่าง ๆ ส่งผลให้การเข้าสู่โลกอินเทอร์เน็ตเป็นเรื่องที่ง่ายและสะดวกเพราะสามารถใช้อินเทอร์เน็ตได้ทุกที่ ทุกเวลา

สภาพแวดล้อมในการใช้อินเทอร์เน็ตสำหรับระบบการศึกษาและการจัดการเรียนการสอนให้กับผู้เรียนที่ต้องศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเอง ประกอบกับองค์ความรู้ด้านการเรียนมีการขยายตัวมากขึ้นสามารถสืบค้นได้บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตแต่ขณะเดียวกันความรู้ต่าง ๆ ก็มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ผู้เรียนจึงต้องมีการปรับพฤติกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมและทันสมัยการใช้อินเทอร์เน็ตมุ่งเน้นให้ผู้สอนมาเป็นผู้แนะนำมากขึ้นและกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนจะเป็นแบบเชิงรุกมากขึ้นเช่นกัน อินเทอร์เน็ตเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้และค้นคว้าได้ด้วยตนเอง ผู้เรียนสามารถเลือกศึกษาได้ตามความสนใจ เช่น รูปภาพ เสียง วิดีโอ และสื่อมัลติมีเดียที่ถูกส่งผ่านสื่อเว็บเบราว์เซอร์โดยผู้สอน ผู้ร่วมเรียนหรือเพื่อนร่วมชั้นเรียน (ประสาธน์ เมืองเฉลิม, 2557)

ด้านจุดประสงค์ในการใช้อินเทอร์เน็ตสถาบันการศึกษาโดยเฉพาะสถาบันในระดับอุดมศึกษาได้พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนโดยนำเอาเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และการสื่อสารมาใช้สนับสนุนการเรียนการสอนและการถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้เรียนในหลากหลายรูปแบบ รวมทั้งการเรียนการสอนผ่านเครือข่ายระบบสารสนเทศที่เรียกว่าการเรียนผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (e-Learning) โดยมีระบบการบริหารจัดการการเรียนผ่านทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่มีช่องทางการสื่อสารระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนและผู้เรียนกับผู้เรียนเป็นการเรียนที่ไม่มีข้อจำกัดในเรื่องเวลาและสถานที่ในการใช้งาน โดยนำเสนอผ่านอุปกรณ์ที่เชื่อมต่อกับระบบเครือข่ายได้ เช่น คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์มือถือ และแท็บเล็ต เป็นต้น

ผู้เรียนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองผ่านระบบเครือข่ายในการช่วยสนับสนุนการเรียนการสอนจากการเรียนปกติ โดยใช้ประโยชน์จากการเรียนผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์เต็มช่องว่างการเรียนการสอนในห้องเรียนและกระตุ้นการเรียนรู้ทำให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาความรู้อย่างรวดเร็วด้วยตนเอง แต่ในขณะเดียวกันยังมีอุปสรรคที่สำคัญ คือ ค่านิยมและความมีวินัยของผู้เรียน ซึ่งความรู้สึกของผู้เรียนยังต้องการให้มีอาจารย์เป็นผู้สอน เพราะไม่คุ้นเคยกับการเรียนด้วยตนเอง ผู้เรียนส่วนใหญ่มองติดกับการเรียนการสอนที่ต้องมีอาจารย์เป็นผู้หยิบยื่นข้อมูลให้ นอกจากนี้ปัญหาที่พบบ่อจากการเรียนผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ คือ ขาดแรงจูงใจในการเรียน การจัดการระบบการเรียนที่ดี ผู้เรียนขาดความรู้ความเข้าใจในการใช้ระบบ รวมทั้งไม่เห็นความสำคัญของการเรียนผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (ปิยะ บุษบา และคณะ, 2561)

ปัญหาการใช้อินเทอร์เน็ตทางการศึกษาของนักศึกษาจะใช้เฉพาะเวลาเรียนในมหาวิทยาลัยเท่านั้น เช่น ใช้บริการที่ห้องคอมพิวเตอร์ ใช้บริการในห้องเรียน ห้องสมุดเพื่อค้นคว้าข้อมูลประกอบการเรียนหรือทำรายงาน ถ้าอยู่นอกห้องเรียนก็จะใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อความบันเทิงในด้านต่าง ๆ ปัญหาของการใช้อินเทอร์เน็ตซึ่งอินเทอร์เน็ตมีทั้งข้อดีและข้อเสีย และสำหรับนักศึกษาบางส่วนที่จำเป็นต้องใช้อินเทอร์เน็ตของทางมหาวิทยาลัยมักมีปัญหาในการใช้งานเนื่องจากไม่ได้รับความสะดวกจากความไม่พร้อมของการเข้าใช้ระบบอินเทอร์เน็ตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) เนื่องจากนักศึกษายังไม่เข้าใจการสืบค้นจากแหล่งข้อมูลเพราะไม่ได้ใช้อินเทอร์เน็ตทางด้านการสืบค้นข้อมูลหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) เป็นประจำจึงเป็นปัญหาการใช้อินเทอร์เน็ตทางการศึกษาของตัวนักศึกษาเอง สำหรับทางด้าน ประสาท เนืองเฉลิม ได้กล่าวว่าปัจจุบันนี้มีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีโดยเฉพาะเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตที่เข้ามามีบทบาทในฐานะสื่อการเรียน กระบวนการเรียนรู้จึงเป็นเชิงรุกมากขึ้นเนื่องจากผู้เรียนสามารถค้นคว้าข้อมูลต่าง ๆ ด้วยตนเองตามความสนใจมีความหลากหลายในด้านแหล่งการเรียนรู้และวิธีการเรียนรู้การศึกษารูปแบบใหม่ช่วยเพิ่มทางเลือกให้กับผู้เรียนช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องด้วยการใช้อุปกรณ์ส่วนตัวที่มีความทันสมัยสามารถติดต่อสื่อสารแลกเปลี่ยนข้อมูลต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็ว (ประสาท เนืองเฉลิม, 2557)

นอกจากนี้อินเทอร์เน็ตไม่ได้จำกัดอยู่ในสถานศึกษาเท่านั้น ยังมีการบริการอินเทอร์เน็ตในเชิงพาณิชย์ เช่น ร้านอินเทอร์เน็ต คาเฟ่ ซึ่งร้านดังกล่าวส่วนใหญ่ ซึ่งจะตั้งอยู่ในบริเวณใกล้สถานศึกษาหรือในชุมชนเพื่อให้บริการแก่นักเรียน นักศึกษาและบุคคลทั่วไป สามารถใช้บริการอินเทอร์เน็ตได้ทั่วไปดังที่ได้กล่าวไว้ รวมถึงปัจจุบันราคาค่าอินเทอร์เน็ต รวมทั้งอุปกรณ์คอมพิวเตอร์มีราคาที่ไม่สูงมากนัก ทำให้นักศึกษาสามารถจัดซื้ออินเทอร์เน็ตใช้ส่วนตัวได้ง่าย และในปัจจุบันอินเทอร์เน็ตยังช่วยอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการสืบค้นข้อมูลทางด้านต่าง ๆ การเชื่อมต่อคอมพิวเตอร์จำนวนมากทำให้เครือข่ายอินเทอร์เน็ตมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างมากมาย รวมทั้งการให้ความบันเทิงในรูปแบบต่าง ๆ สำหรับการใช้อินเทอร์เน็ตของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยส่วนมากนั้นนักศึกษาจะใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อความบันเทิงเท่านั้น สำหรับประโยชน์ของการใช้อินเทอร์เน็ตมีทั้งข้อดีและข้อเสีย ปัญหาในการใช้อินเทอร์เน็ตของนักศึกษาเพื่อความบันเทิงจึงเป็นปัญหาที่ควรทำการศึกษาว่าเหตุใดนักศึกษาระดับปริญญาตรีส่วนมากจึงได้ใช้อินเทอร์เน็ตในด้านความบันเทิงมากกว่าด้านอื่น ๆ ดังนั้นนักศึกษา ในเขต จังหวัดอุบลราชธานี ส่วนมากจะมีระดับทัศนคติในการใช้อินเทอร์เน็ตในด้านใดบ้างที่อยู่ในระดับมากและด้านใดอยู่ในระดับน้อย โดยมีองค์ประกอบด้านใดบ้างที่ควรปรับปรุงแก้ไข

จะเห็นได้ว่าประโยชน์ของอินเทอร์เน็ตมีทั้งข้อดีและข้อเสีย จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาถึงเรื่อง ทัศนคติการใช้อินเทอร์เน็ตของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ในเขต จังหวัดอุบลราชธานี เพื่อจะได้ทราบถึงระดับทัศนคติการใช้งานอินเทอร์เน็ตของนักศึกษาระดับปริญญาตรีส่วนมากใช้อินเทอร์เน็ตไปทางด้านใดบ้าง และอินเทอร์เน็ตมีความสัมพันธ์เกี่ยวกับการเรียนของนักศึกษาระดับปริญญาตรีมากน้อยเพียงใด รวมทั้งความแตกต่างระหว่างการใช้อินเทอร์เน็ตของกลุ่มประชากรที่จะทำการศึกษา อันจะเป็นประโยชน์ในทางวิชาการเกี่ยวกับการใช้อินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน เพื่อเป็นแนวทางที่สะท้อนให้เห็นถึงข้อดีข้อเสียของการใช้อินเทอร์เน็ตกับการศึกษาอีกด้วย ทั้งเป็นการส่งเสริมสนับสนุนระบบการจัดการศึกษายุคใหม่และระบบการเรียนการสอนของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ในเขต จังหวัดอุบลราชธานี เพื่อให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการเรียนยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

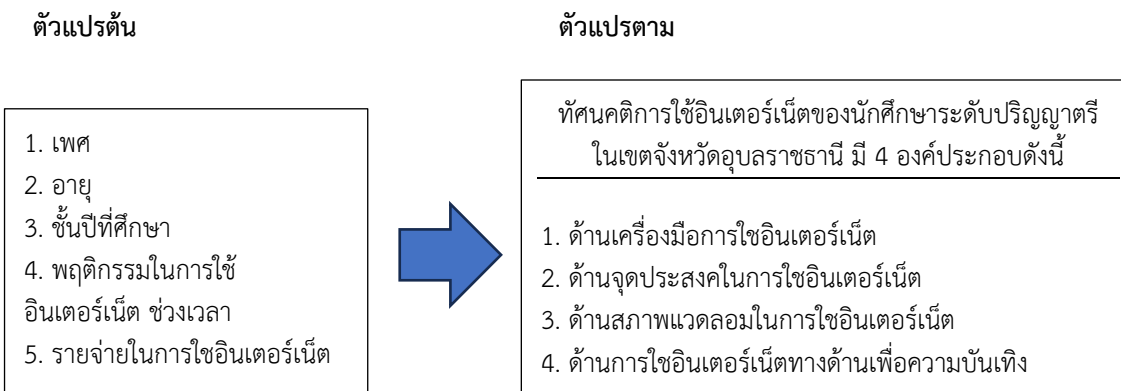
1. เพื่อศึกษาระดับทัศนคติการใช้อินเทอร์เน็ตของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ในเขตจังหวัดอุบลราชธานี
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบระดับทัศนคติการใช้อินเทอร์เน็ตของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ในเขต จังหวัดอุบลราชธานี จำแนกตามเพศ อายุ ชั้นปีที่ศึกษา พฤติกรรมในการใช้อินเทอร์เน็ตช่วงเวลา และรายจ่าย ในการใช้อินเทอร์เน็ต

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อทราบถึงระดับทัศนคติการใช้ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัย ในเขตจังหวัดอุบลราชธานี เพื่อที่จะนำไปเป็นข้อมูลในการปรับปรุงระบบการให้บริการทางอินเทอร์เน็ตและสารสนเทศแก่นักศึกษาต่อไป
2. เพื่อทราบถึงพฤติกรรมด้านความต้องการที่จะใช้อินเทอร์เน็ตของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ในเขตจังหวัดอุบลราชธานี
3. ผลของการวิจัยทำให้ทราบถึงระดับทัศนคติการใช้อินเทอร์เน็ตมีด้านใดบ้างที่ควรปรับปรุง เพื่อที่จะนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหรือข้อเสนอแนะแนวทางต่างๆ เกี่ยวกับความต้องการใช้ อินเทอร์เน็ตของนักศึกษาต่อไป

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดไว้โดยได้นำ แนวคิดและทฤษฎีของทัศนคติในการใช้อินเทอร์เน็ตของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ในเขตจังหวัดอุบลราชธานี ได้แบ่งองค์ประกอบออกเป็น 4 ด้านดังต่อไปนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ทัศนคติการใช้อินเทอร์เน็ตของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ในเขตจังหวัดอุบลราชธานี ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ภาคสนามที่ปราศจากการควบคุม เป็นการเก็บข้อมูลในช่วงระยะเวลาใดเวลาหนึ่งเพียงครั้งเดียวโดยจะใช้ แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลกับนักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยทั้ง ของรัฐและของเอกชนในเขตจังหวัดอุบลราชธานี ตั้งแต่ชั้นปีที่ 1-4

การศึกษา 2566 โดยแบบสอบถามมี องค์ประกอบ จำนวน 4 ด้าน เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบและคำถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถาม มีอิสระในการตอบคำถามนั้นมากขึ้นและเพื่อให้ข้อมูลที่เป็นแบบต่อเนื่อง

ขอบเขตในการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยทั้งของรัฐและของเอกชนในเขตจังหวัดอุบลราชธานี ตั้งแต่ชั้นปีที่ 1-4 การศึกษา 2566
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ซึ่งได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 392 คน ซึ่งผู้วิจัยได้ กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้การคำนวณของทาโร ยามานะ (Taro Yamane, 1973) ได้มาโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่าง แบบเทียบสัดส่วน (Proportional Sampling)
3. ขอบเขตด้านระยะเวลา ผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูล ตั้งแต่เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2566 ถึงเดือน มีนาคม พ.ศ. 2567

การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

1. การสร้างเครื่องมือ และวิธีการสร้างแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับตาม วิธีการของไลเคิร์ต (Likert, 1932)
2. การทดสอบความเที่ยงตรงผู้วิจัยเลือกใช้แบบทดสอบความตรงเชิงวัตถุประสงค์โดยขอความคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และคุณสมบัติสัมพันธ์กับกรอบแนวคิดวิจัยเพื่อพิจารณาทั้งในด้านเนื้อหา สารและโครงสร้างของ คำถามรูปแบบของแบบสอบถามตลอดจนภาษาที่ใช้และตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องกับ วัตถุประสงค์ของแต่ละข้อ (IOC) ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.8-1.0 แสดงให้เห็นว่าแบบสอบถามทุกข้อที่ได้ดัชนีมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย
3. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) เพื่อหาความเชื่อมั่นกับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำมาคำนวณหาความเชื่อมั่นโดยวิธีหาสัมประสิทธิ์แอลฟา การหาความเชื่อมั่นของ เครื่องมือ (Reliability) สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) จากผล การทดสอบพบว่าแบบสอบถามงานวิจัย เจริญปริมาณนี้มีความเชื่อมั่นตามเกณฑ์ โดยมีค่า (Corrected ItemCorrelation) ตั้งแต่ .30 ขึ้นไป ได้ค่าความเชื่อมั่นของ แบบสอบถามทั้งหมดเท่ากับ 0.93 แสดงให้เห็นว่า แบบสอบถามมีความเชื่อมั่นอยู่ในระดับสูง สามารถนำไปใช้ในการวิจัยจริง ได้ (ประสพชัย พลุนนท์, 2557)

เครื่องมือในการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะใช้เครื่องมือแบบสอบถาม (Questionnaire) เจริญปริมาณ โดยแบ่งเป็น 2 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ได้แก่ เพศ อายุ ชั้นปีที่ศึกษา พฤติกรรมในการใช้อินเทอร์เน็ตช่วงเวลา และรายจ่ายในการใช้อินเทอร์เน็ต

ส่วนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับทัศนคติการใช้อินเทอร์เน็ตของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ในเขตจังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 4 ด้านดังนี้ ด้านเครื่องมือการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการศึกษา ด้านจุดประสงค์ในการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการศึกษา ด้านสภาพแวดล้อมในการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการศึกษา และด้านการใช้อินเทอร์เน็ตทางด้านการเพื่อความบันเทิง

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถาม ที่เก็บรวบรวมข้อมูลได้มาตรวจสอบความถูกต้องและมีความสมบูรณ์ของ ข้อมูลได้ แบบสอบถามที่สมบูรณ์ 392 ชุด

3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่ให้ไว้จัดระบบข้อมูล ตรวจสอบเพื่อนำไป วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมทางสังคมศาสตร์และแปลความหมายค่าเฉลี่ยของ แบบสอบถามระดับคุณภาพในการวิจัย เรื่อง ทักษะคิดในการใช้อินเตอร์เน็ตของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ใน เขตจังหวัดอุบลราชธานี โดยใช้เกณฑ์ตามสูตร ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

- 5 หมายถึง มีความเห็นด้วยในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีความเห็นด้วยในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีความเห็นด้วยในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีความเห็นด้วยในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีความเห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด กรณีข้อมูลมาตรวัด 5 ระดับ

ระดับใช้เกณฑ์แปลผลต่อไปนี้

- ค่าเฉลี่ย 4.51-ขึ้นไป แปลผลได้ว่า เห็นด้วยมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 แปลผลได้ว่า เห็นด้วยมาก
- ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 แปลผลได้ว่า เห็นด้วยปานกลาง ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 แปลผลได้ว่า เห็นด้วยน้อย
- ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 แปลผลได้ว่า เห็นด้วยน้อยที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยเลือกใช้สถิติดังต่อไปนี้ในการวิเคราะห์คำตอบศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลผู้ให้ข้อมูลผู้วิจัยใช้สถิติ วิเคราะห์ การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยนี้ได้ดำเนินการโดยนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมทางสังคมศาสตร์มีลำดับขั้นตอน นำข้อมูลที่รวบรวมได้มาหาค่าสถิติ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS แล้วนำมาวิเคราะห์เพื่อให้ได้ผลสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

1. ศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลโดยหาค่าสถิติพื้นฐาน คือ ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)
2. ศึกษาระดับทัศนคติในการใช้อินเตอร์เน็ตของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ในเขตจังหวัด อุบลราชธานี ของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
3. โดยการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยทัศนคติในการใช้อินเตอร์เน็ตของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ในเขตจังหวัด อุบลราชธานี กับข้อมูลทั่วไปด้านเพศที่ใช้การทดสอบค่าที (t-test) ส่วนด้านอายุ ด้านชั้นปีที่ ศึกษา ด้านพฤติกรรมในการใช้อินเตอร์เน็ตช่วงเวลา และด้านรายจ่ายในการใช้อินเตอร์เน็ต ใช้การทดสอบ ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA or f - test) ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheff)

ผลการวิจัย

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย ทักษะคิดในการใช้อินเตอร์เน็ตของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ในเขตจังหวัด อุบลราชธานี

สรุปผลการวิจัย กลุ่มตัวอย่างจากเชิงสำรวจ (Survey Research) จำนวน 392 คน ผู้ตอบแบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างส่วนมากเป็นเพศหญิง (57.7 %) มีอายุระหว่าง 22-23 ปี (31.4 %) เรียนอยู่ชั้นปีที่ 3 (32.9 %) พฤติกรรมในการใช้อินเตอร์เน็ตช่วงเวลา 18.01-24.00 น. (38.5 %) และมีรายจ่ายในการใช้อินเตอร์เน็ต ต่ำกว่า 399 บาท ต่อเดือน (40.6 %)

ตารางค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและองค์ประกอบระดับทัศนคติการใช้อินเทอร์เน็ตของนักศึกษา

ระดับปริญญาตรี ในเขตจังหวัดอุบลราชธานี

(n=392)

ตัวแปร (Variable)	ค่าเฉลี่ย (Mean)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)	ระดับปฏิบัติ (Practice Degree)
1. ด้านเครื่องมือการใช้อินเทอร์เน็ต	3.52	.746	มาก
2. ด้านจุดประสงค์ในการใช้อินเทอร์เน็ต	3.67	.634	มาก
3. ด้านสภาพแวดล้อมในการใช้อินเทอร์เน็ต	2.56	.435	น้อย
4. ด้านการใช้อินเทอร์เน็ตทางดานเพื่อความบันเทิง	3.87	.440	มาก
ทัศนคติการใช้อินเทอร์เน็ตของนักศึกษาระดับ ปริญญาตรี ในภาพรวม			ปานกลาง

ผลจากการทำการวิจัย พบว่า ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและองค์ประกอบระดับความ คิดเห็นในทัศนคติในการใช้อินเทอร์เน็ตของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ในเขตจังหวัดอุบลราชธานี ในภาพรวมมี ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 3.40 (SD. 0.414) อยู่ที่ระดับปานกลาง โดยมีด้านการใช้อินเทอร์เน็ตทางดานเพื่อความ บันเทิงที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 3.87 (SD. 0.614) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ถือว่าการในงานทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาที่ใช้อินเทอร์เน็ตมากกว่าด้านอื่นคือทางดาน ความบันเทิง รองลงมาอีกด้านคือด้านจุดประ สงคในการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการศึกษาที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 3.67 (SD. 0.644) ซึ่งก็อยู่ในระดับมาก ต่อด้วยด้านเครื่องมือการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการศึกษาที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 3.52 (SD. 0.746) ก็อยู่ในระดับมาก ส่วนทางดานสภาพแวดล้อมในการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อศึกษานั้นมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 2.56 (SD. 0.435) ซึ่งอยู่ใน ระดับน้อย ตามลำดับผลทดสอบ t-test การเปรียบเทียบความแตกต่างของทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างที่ต่างกันจากการวิจัย พบว่า เพศแตกต่างกัน ไม่มีความแตกต่างของทัศนคติการใช้อินเทอร์เน็ตของนักศึกษา ระดับปริญญาตรี ในเขตจังหวัด อุบลราชธานี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีผลทดสอบมีนัยสำคัญ มากกว่าเกณฑ์ โดยมีค่านัยสำคัญทางสถิติ เท่ากับ .649 และมีค่าทดสอบ $t = -4.55$ เพศต่างแตกต่างกัน ไม่พบ ความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 การ ทดสอบ One - Way ANOVA สำหรับการทดสอบความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างตั้งแต่ 3 กลุ่มขึ้นไป โดยใช้เทคนิคการ ทดสอบ แบบ One - Way ANOVA (F-test) ตัวแปรต้น ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ ตัวแปรต้นด้านอายุ ดาน ชั้นปีที่ศึกษา ดานพฤติกรรมในการใช้อินเทอร์เน็ตช่วงเวลา และดานรายจ่ายในการใช้อินเทอร์เน็ตที่เป็นตัว แปรต้นกับดาน ทัศนคติการใช้อินเทอร์เน็ตของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ในเขตจังหวัดอุบลราชธานี ที่เป็นแปร ตามนั้นมืองค์ประกอบทั้ง 4 ดาน ได้แก่ ดานเครื่องมือการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการศึกษา ดานจุดประสงค์ในการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการศึกษา ดานสภาพ แวดลอมในการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการศึกษา ดานการใช้อินเทอร์เน็ต ทางดานเพื่อความบันเทิง ไม่พบความแตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่อง ทัศนคติในการใช้อินเทอร์เน็ตของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ในเขตจังหวัดอุบลราชธานี ผู้วิจัยได้ นำเสนอประเด็นสำคัญมาอภิปรายดังนี้

1. วัตถุประสงค์ที่ (1) เพื่อศึกษาระดับทัศนคติการใช้อินเทอร์เน็ตของนักศึกษาระดับปริญญาตรี จากผลการศึกษา ดังนั้นผู้วิจัยจึงขออภิปรายผลการวิจัยดังต่อไปนี้ กลุ่มตัวอย่างจากเชิงสำรวจ (Survey Research) จำนวน 392 คน ผู้ตอบ

แบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างส่วนมากเป็นเพศหญิง (57.7 %) มีอายุระหว่าง 22-23 ปี (31.4 %) เรียนอยู่ชั้นปีที่ 3 (32.9 %) พฤติกรรมในการใช้อินเทอร์เน็ตช่วงเวลา 18.01 -24.00 น. (38.5 %) และมีรายจ่ายในการใช้อินเทอร์เน็ต ต่ำกว่า 399 บาท ต่อเดือน (40.6 %) ซึ่งได้สอดคล้องกับงานวิจัยของ อนุพงษ์ แต่ศิลปสาธิต (2550) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตของนักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬามหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม ผลการศึกษาเกี่ยวกับสถานที่ พบว่า และร้อยละ 38.15 ใช้ที่บ้าน วัดอุประสงค์ในการใช้อินเทอร์เน็ตของนักศึกษา พบว่า ร้อยละ 38.15 ใช้เพื่อการติดต่อสื่อสารประเภทอีเมล ร้อยละ 23 เพื่อเล่นเกมส และร้อยละ 15.77 เพื่อค้นหาข้อมูล ซึ่งได้สอดคล้องกับงานวิจัยของ กิตติยา อาษากิจ (2558) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการศึกษาของนักศึกษาพยาบาล การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการศึกษาของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุรินทร์ พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ใช้อินเทอร์เน็ตมากกว่า 5 ครั้ง/วัน คิดเป็นร้อยละ 63.8 โดยช่วงเวลาที่ใช้อินเทอร์เน็ตบ่อยที่สุด คือ เวลา 20.01 –23.00 น. คิดเป็นร้อยละ 76.01 ส่วนใหญ่อุปกรณ์ที่ใช้เป็นโทรศัพท์มือถือ คิดเป็นร้อยละ 86.5 นิยมใช้อินเทอร์เน็ตที่หอพักมากที่สุดเมื่อจำแนกรายด้าน พบว่า นักศึกษามีพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตด้านจุดประสงค์ในการใช้อินเทอร์เน็ตด้านการศึกษามากที่สุด รองลงมาคือด้านเครื่องมือการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการศึกษาและมีพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตด้านความบันเทิงน้อยที่สุดจะเห็นได้ว่า พฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตของนักศึกษาพยาบาลเป็นไปในด้านการศึกษามากที่สุด ดังนั้นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ผู้บริหาร อาจารย์ รวมทั้งผู้รับผิดชอบด้านไอที ควรมีการเตรียมความพร้อมด้านอุปกรณ์และระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตให้มีความเสถียรและความครอบคลุม รวมทั้งควรมีการส่งเสริมให้ความรู้เกี่ยวกับการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างสร้างสรรค์เพื่อประโยชน์ต่อการเรียนการสอน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุนิสา มาณพ (2550) ที่ได้ศึกษาเรื่อง วิจัยพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตของนักศึกษาปริญญาตรีมหาวิทยาลัยศิลปากรวิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีประสบการณ์การใช้อินเทอร์เน็ตตั้งแต่ 5 ปี ขึ้นไป ใช้บริการอินเทอร์เน็ตที่บ้าน/ ที่พักอาศัย โดยใช้เวลา 3-4 ครั้ง/ สัปดาห์แต่ละครั้งจะใช้เวลา 1-2 ชั่วโมงในช่วงเวลากลางคืนก่อนเที่ยงคืน และใช้ด้านการศึกษาเพื่อการลงทะเบียนผ่านอินเทอร์เน็ตในด้านบันเทิงจะใช้เพื่อการดูหนังฟังเพลงมากที่สุด สำหรับความสำคัญของอินเทอร์เน็ต ทางด้าน พุทธรัช มุลเมือง (2556) ได้กล่าวถึงอินเทอร์เน็ต เป็นเครือข่ายคอมพิวเตอร์ที่เชื่อมโยงเครือข่ายคอมพิวเตอร์ทั่วโลกเข้าไว้ด้วยกัน เพื่อให้เกิดการสื่อสารและการแลกเปลี่ยนข้อมูลรวมกัน โดยอาศัยตัวเชื่อมเครือข่ายภายใต้มาตรฐานการเชื่อมโยงเดียวกัน ซึ่งเป็นข้อกำหนดวิธีการติดต่อสื่อสารระหว่างคอมพิวเตอร์ในระบบเครือข่ายที่แตกต่างกันสามารถติดต่อถึงกันได้ และผลจากการทำการวิจัย พบว่า ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและองค์ประกอบระดับความ คิดเห็นในทัศนคติในการใช้อินเทอร์เน็ตของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.40 (S.D. 0.414) มีค่าเฉลี่ยระดับปานกลาง และองค์ประกอบทั้ง 4 ด้านนั้น ได้แก่ ด้านเครื่องมือการใช้อินเทอร์เน็ตด้านจุดประสงค์ในการใช้อินเทอร์เน็ต ด้านสภาพแวดล้อมในการใช้อินเทอร์เน็ต และด้านการใช้อินเทอร์เน็ตทางด้านเพื่อความบันเทิง เนื่องจากว่าการบริการข้อมูลบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตมักเป็นข้อมูลบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่มีความเป็นปัจจุบันและทันต่อเหตุการณ์ การนำเสนอข้อมูลข่าวสารได้อย่างรวดเร็ว และสะดวกต่อการค้นคว้าสิ่งต่าง ๆ ซึ่งเหมาะกับพฤติกรรมของนักศึกษาที่ต้องศึกษาค้นคว้าการทำรายงานเพื่อประกอบกิจกรรมการเรียนของนักศึกษาเองเพื่อให้ทันกับความเป็นปัจจุบันของข้อมูลทางด้านต่าง ๆ ในการใช้อินเทอร์เน็ตโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักศึกษามีระดับการใช้อินเทอร์เน็ตอยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีการใช้มากที่สุดคือทางด้านเพื่อความบันเทิง ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 3.87 (S.D. 0.440) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ถือว่าการใช้งานในทางอินเทอร์เน็ตของนักศึกษาที่ใช้อินเทอร์เน็ตมากที่สุดคือทางด้านเพื่อความบันเทิง ซึ่งนักศึกษามักใช้อินเทอร์เน็ตในด้านเพื่อความบันเทิงเป็นส่วนใหญ่ ทั้งในเรื่องการสนทนาออนไลน์การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นหรือติดต่อระหว่างเพื่อนการใช้งานอินเทอร์เน็ตเพื่อศึกษานั้นจะใช้เฉพาะเวลาเรียนในห้องเรียนในมหาวิทยาลัยเท่านั้น ส่วนด้านสุดท้าย คือทางด้านสภาพแวดล้อมในการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการศึกษา มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 2.56 (S.D. 0.435) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เป็นด้านที่ควรปรับปรุง ด้านสภาพแวดล้อมในการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการศึกษา ทางมหาวิทยาลัยควรจัดระบบการบริหารจัดการการเรียนการสอนทางออนไลน์เพิ่มเติม

เพื่อให้นักศึกษาใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการศึกษามากยิ่งขึ้นกว่าเดิม ควรจัดระบบจัดการเรียนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตมากขึ้น และผู้ดูแลระบบหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) เพื่อการสืบค้นข้อมูลที่อำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนการสอนโดยมีเครื่องมือที่ช่วยในการจัดแหล่งความรู้กิจกรรม และสภาพแวดล้อมทางการเรียนการสอนผ่านทางเว็บให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และควรให้ความสำคัญกับการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการเรียนการสอนโดยมีหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) รวมทั้งระบบการจัดการเรียนการสอน (E-learning) ให้กับนักศึกษาเข้าใช้ระบบอินเทอร์เน็ตหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) ได้ง่ายมากขึ้นต่อไป ถ้านักศึกษามีการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการศึกษามากกว่าด้านอื่น ๆ ก็จะเป็นผลดีต่อนักศึกษาเอง ซึ่งทางมหาวิทยาลัยก็ต้องเพิ่มการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนผ่านอินเทอร์เน็ต สอดคล้องกับงานวิจัยของ พัทธนา สุวรรณแสน และคณะ (2562) ที่ทำการวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตบนสมาร์ตโฟนของนักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมาเพื่อศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตบนสมาร์ตโฟนของนักศึกษา จำแนกตาม เพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระดับชั้นปีและคณะ ผลการศึกษา พบว่า พฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตบนสมาร์ตโฟนของนักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมาในภาพรวมนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิงมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 56.20 นักศึกษาส่วนใหญ่เป็นคณะวิทยาการจัดการ คิดเป็นร้อยละ 30.60 กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นปีที่ศึกษาที่ 2 คิดเป็นร้อยละ 27.20 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตั้งแต่ 2.50–3.00 คิดเป็นร้อยละ 41.10 พฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตบนสมาร์ตโฟนของนักศึกษามีการใช้ในระดับบ่อยครั้ง ($X = 3.99$) เมื่อพิจารณาตามรายด้าน พบว่า นักศึกษามีพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตบนสมาร์ตโฟนด้านบันเทิงมากที่สุด ($X = 4.13$) รองลงมาคือด้านการศึกษา ($X = 3.99$) และด้านพาณิชย์ ($X = 3.76$) ตามลำดับ สำหรับ ประสาท เนืองเฉลิม (2557) ได้กล่าวถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนผ่านอินเทอร์เน็ต ทำให้เกิดผลกระทบต่อผู้เรียนในด้านทักษะการคิดอย่างมีระบบ (High-Order Thinking Skills) โดยเฉพาะทักษะการวิเคราะห์ สืบค้น (Inquiry-Based Analytical Skill) การคิดเชิงวิพากษ์ (Critical Thinking) การวิเคราะห์ข้อมูลการแก้ปัญหาและการคิดอย่างอิสระทั้งนี้เนื่องจากเครือข่ายคอมพิวเตอร์เป็นแหล่งรวมข้อมูลมากมายมหาศาลผู้เรียนจึงต้องทำการวิเคราะห์อยู่เสมอ เพื่อแยกแยะข้อมูลที่เป็นประโยชน์

2. วัตถุประสงค์ที่ (2) เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยทัศนคติการใช้อินเทอร์เน็ตของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ในเขตจังหวัดอุบลราชธานี จำแนกตาม เพศ อายุ ชั้นปีที่ศึกษา พฤติกรรมในการใช้อินเทอร์เน็ตช่วงเวลา และรายจ่ายในการใช้อินเทอร์เน็ตสำหรับการอภิปรายผล ด้านทัศนคติการใช้อินเทอร์เน็ตของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ในเขตจังหวัดอุบลราชธานี จากผลการวิจัยพบว่า ค่าสถิติ t-test มีค่า Sig. เท่ากับ .649 ซึ่งมากกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนดไว้ 0.05 เพศที่แตกต่างกันไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สำหรับการอภิปรายผล ด้านอายุของนักศึกษาที่แตกต่างกัน ชั้นปีที่ศึกษาที่ต่างกัน การมีพฤติกรรมในการใช้อินเทอร์เน็ตช่วงเวลาที่แตกต่างกัน และรายจ่ายในการใช้อินเทอร์เน็ตรายเดือน กับตัวแปรตามด้านทัศนคติการใช้อินเทอร์เน็ตและองค์ประกอบทุกด้าน จากผลการวิเคราะห์ ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ความสอดคล้องกับงานวิจัยของชนตติ สยนาทนันท์ และคณะ (2555) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง พฤติกรรมและปัญหาการใช้อินเทอร์เน็ตของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ผลวิจัย พบว่า (1) นักศึกษาปริญญาตรีมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา มีพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก (2) นักศึกษาที่มีเพศ ระดับชั้นปีต่างกันมีพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตโดยรวมและรายด้านทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน (3) นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในคณะต่างกันและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันมีพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตโดยรวมแตกต่างกัน (4) นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา มีปัญหาการใช้อินเทอร์เน็ตโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง (5) นักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงมีปัญหาการใช้อินเทอร์เน็ตโดยรวม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (6) นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปี คณะและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันมีปัญหาการใช้อินเทอร์เน็ตโดยรวม ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ พัทธนา สุวรรณแสน และคณะ (2562) ที่ทำการวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตบนสมาร์ตโฟนของนักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมาเพื่อศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตบนสมาร์ตโฟนของนักศึกษา

จำแนกตาม เพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระดับชั้นปีและคณะ ผลการศึกษา พบว่า ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตบนสมาร์ตโฟน ของนักศึกษาจำแนกตามเพศผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชั้นปีในภาพรวม ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของวรรณยา เฉลยปราชญ์ (2561) ทำการวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการใช้สารสนเทศและความคาดหวังของนักศึกษาที่มีต่อการบริการสารสนเทศของห้องสมุดคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี การวิจัยในครั้งนี้ผลการวิจัย พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ใช้สารสนเทศเพื่อนันทนาการและพักผ่อนหย่อนใจแหล่งสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์เช่น ฐานข้อมูลออนไลน์ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ เว็บไซต์ google เป็นต้น ใช้สารสนเทศที่มีเนื้อหาสาขาวิชาการท่องเที่ยวการสืบค้นสารสนเทศจากฐานข้อมูลของห้องสมุดเลือกใช้ภาษาไทย ส่วนปัญหาการใช้สารสนเทศ คือหนังสือ/ตำรา มีเนื้อหาไม่ทันสมัยสำหรับความคาดหวังที่มีต่อการบริการสารสนเทศ ได้แก่ การจัดมุมบริการอาหารว่างและเครื่องดื่ม จัดหาหนังสือ/ตำราเกี่ยวกับหลักสูตรการท่องเที่ยวให้เหมาะสมและเพียงพอควรจะมีบริการแนะนำหนังสือและหนังสือใหม่ ๆ ที่มีภายในห้องสมุดบุคลากรผู้ให้บริการควรเป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและมีความเป็นมิตร คอยให้ความช่วยเหลืออย่างเป็นกันเองควรมีการแจ้งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการบริการกิจกรรมและทรัพยากรสารสนเทศใหม่ ๆ อย่างทั่วถึงและสม่ำเสมอ และจากการวิเคราะห์ถดถอยพหุ ขั้นตอนเพื่อหาตัวแปรที่มีอำนาจในการทำนายความคาดหวัง พบว่า พฤติกรรมการใช้สารสนเทศในภาพรวมมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยต่อความคาดหวังของนักศึกษาที่มีต่อการบริการสารสนเทศเท่ากับ .307 เมื่อพิจารณาทางด้าน ได้แก่ แหล่งสารสนเทศและภาษาที่เลือกใช้มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยต่อความคาดหวังของนักศึกษาที่มีต่อการบริการสารสนเทศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะจากผลการศึกษาวิจัย

1. ทางมหาวิทยาลัยควรให้ความสำคัญกับการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการเรียนโดยมีหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) ในการสืบค้นข้อมูลบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตของทางมหาวิทยาลัยเพื่อให้นักศึกษาได้ทำการสืบค้นข้อมูลในการเรียนได้อย่างสะดวก และรวดเร็วในการทำรายงาน
2. ทางมหาวิทยาลัยควรส่งเสริมให้นักศึกษาได้มีการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการศึกษาค้นคว้าข้อมูลทางวิชาการให้มากขึ้นกว่าเดิม และควรมีการอบรมเพิ่มเติมเพื่อเสริมทักษะในการใช้อินเทอร์เน็ตให้กับนักศึกษาให้มากยิ่งขึ้น
3. ควรส่งเสริมให้นักศึกษาใช้เครือข่ายอินเทอร์เน็ตในการค้นคว้าข้อมูลในการเรียน โดยให้นักศึกษาได้เห็นถึงประโยชน์ของเครือข่ายอินเทอร์เน็ตในการเรียนการสอน เพื่อให้นักศึกษาสามารถใช้อินเทอร์เน็ตทางการศึกษบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตได้อย่างมีคุณค่าในการเรียนที่เน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางเรียนรู้รวมทั้งสามารถศึกษาค้นคว้าเรียนรู้ได้ด้วยตนเองทางอินเทอร์เน็ต

เพื่อเสนอต่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ในการทำวิจัยในครั้งต่อไปควรนำเอาสถิติตัวอื่นมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลกับตัวแปรหรือเพิ่มเติมตัวแปรที่จะทำการวิจัยในครั้งต่อไป
2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไปถ้ามีการทำการวิจัยในครั้งต่อไปควรเพิ่มเติมการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยทำการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มนักศึกษาเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับความคิดเห็นในการใช้อินเทอร์เน็ตของนักศึกษาให้มากยิ่งขึ้นต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กิตติยา อาษากิจ (2558). พฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการศึกษาของนักศึกษาพยาบาล. ปีที่ 5 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม – ธันวาคม 2558. ราชวดีสาร. วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสุนทร. (หน้า 33-44).

- ชนนที สยนาทนันท์, สุชาดา สุธรรมรักษ์ และอรรณพ โพธิสุข. (2555). พฤติกรรมและปัญหาการใช้อินเทอร์เน็ตของนักศึกษา
ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา. วารสารบัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ปีที่ 6 ฉบับที่ 3 กันยายน - ธันวาคม 2555. (1-13).
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ประสพชัย พสุนนท์. (2557). ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามในการวิจัยเชิงปริมาณ, วารสารปาริชาติ มหาวิทยาลัยทักษิณ,
27(1), (144-163).
- ประสาธน์ เนื่องเฉลิม. (2557). อินเทอร์เน็ตเพื่อการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ปิยะ บุษบา, อังคินันท์ อินทรกำแหง และจินตนา ต้นสุวรรณนนท์. (2561). รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยทางจิต
สังคมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี. วารสารพฤติกรรม
ศาสตร์, 24 (1), (83-102).
- พัชรา สุวรรณแสน, อนุชิต กล้าไพร้, นันทวัฒน์ ยะประภา, นวลักษณ์ กลางบุรีรัมย์ และกษิดิศ วิไลเลิศ. (2562).
พฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตบนสมาร์ตโฟนของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
วารสารวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ปีที่ 4 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม - ธันวาคม
2562). (37-50).
- พิพัฒน์พงศ์ เข้มปัญญา. (2561). พฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาล
เมืองนครพนม. วารสารมหาวิทยาลัยนครพนม (ฉบับพิเศษ). การประชุมพยาบาลครั้งที่ 25. (120-124).
- วรรณยา เฉลยปราชญ์. (2561). พฤติกรรมการใช้สารสนเทศและความคาดหวังของนักศึกษาที่มีต่อการบริการ
สารสนเทศของห้องสมุดคณะศิลปศาสตร์. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี. วารสารมนุษยศาสตร์และ
สังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ปีที่ 37 ฉบับที่ 6 พฤศจิกายน - ธันวาคม พ.ศ. 2561. (186-200).
- อนุชา ถาพยอม และบงกช ตั้งจิระศิลป์. (2566). ปัจจัยเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการเรียนรู้ผ่านอินเทอร์เน็ต
ของนิสิตระดับปริญญาตรี. วารสารวิทยาการจัดการและการบัญชี. ปีที่ 2 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน พ.ศ. 2566.
(19-37).
- Likert, R. A. (1 932). *Technique of the Measurement of Attitudes*. *Archives of Psychology*. 25(140), 1-55.
- Yamane, T. (1 973). *Statistics: An Introductory Analysis, Third edition*, New York: Harper and Row
Publication.

นวัตกรรมการจัดการความเสี่ยงของฝ่ายงานอาคารสถานที่ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ

Risk Management Innovation of Premises Department in Public Higher

Education Institutions

เกริกฤทธิ์ ตั้งวงษ์อุทัย¹, อธิธัช สิริวาริสรา² และศุภวัฒน์ สุขะปรเมษฐ³

Kerkrat Tangvonguthai¹, Athithat Sirawarisara² and Supawat Sukhaparamate³

¹ นักศึกษาปริญญาเอก หลักสูตรการจัดการดุซุญบัณฑิต วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

² อาจารย์ประจำหลักสูตรการจัดการดุซุญบัณฑิต วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

³ อาจารย์ประจำหลักสูตรการจัดการดุซุญบัณฑิต วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

¹ Doctor of Management Program College of Innovation Management Rajamangala University of Technology Rattanakosin

² Lecturer of the Doctor of Management Program College of Innovation Management Rajamangala University of Technology Rattanakosin

³ Lecturer of the Doctor of Management Program College of Innovation Management Rajamangala University of Technology Rattanakosin

E-mail : kerkrat.tan@rmutr.ac.th¹, athithat.sir@rmutr.ac.th², supawat.suk@rmutr.ac.th³

Received: Aug. 27,2024; Revised: Sep. 17,2024; Accepted: Sep. 20,2024

บทคัดย่อ

บทความวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพรรณนาถึงบทบาทหน้าที่ของฝ่ายงานอาคารสถานที่ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ 2) เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยเสี่ยงของฝ่ายงานอาคารสถานที่ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ และ 3) เพื่อนำเสนอรูปแบบนวัตกรรมการจัดการความเสี่ยงของฝ่ายงานอาคารสถานที่ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ โดยเป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method Research) ที่มีการวิจัยแบบเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ตามตำแหน่งที่ดูแลฝ่ายงานอาคารสถานที่ระดับผู้บริหารและระดับหัวหน้างาน จำนวน 14 คน จากมหาวิทยาลัยของรัฐในจังหวัดนครปฐม จำนวน 7 แห่ง โดยการเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบเจาะจง ด้วยวิธีการกำหนดคุณสมบัติ มีขอบเขตเนื้อหาตามการจัดการความเสี่ยงขององค์กร COSO ERM แบ่งออกเป็น 5 องค์ประกอบ กับ 20 หลักการ ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงประเด็น (Thematic Analysis) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) สำหรับข้อมูลเชิงคุณภาพ วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือรวบรวมข้อมูล โดยประชากรศึกษาจำนวน 160 คน ผู้วิจัยใช้ประชากรทั้งหมดในการศึกษา มีขอบเขตด้านเนื้อหาเป็นการวิเคราะห์ปัจจัยเสี่ยงด้านปฏิบัติการ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า ฝ่ายงานอาคารสถานที่ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐมีบทบาทและหน้าที่ที่สำคัญในการจัดการความเสี่ยง สามารถนำแนวคิดการจัดการความเสี่ยงขององค์กร COSO ERM (2017) ทั้ง 5 องค์ประกอบมาใช้ในหน่วยงาน คือ 1) การกำกับดูแลและวัฒนธรรม 2) กลยุทธ์และการกำหนดวัตถุประสงค์ 3) ผลการปฏิบัติงาน 4) การสอบทานและการแก้ไขปรับปรุง 5) สารสนเทศการสื่อสารและการรายงานมาประยุกต์ใช้ในหน่วยงาน ปัจจัยเสี่ยงในด้านปฏิบัติงานอยู่ในระดับความเสี่ยงน้อยที่สามารถรับได้ ควรพยายามลดความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่น้อยลงต่อไป และรูปแบบของนวัตกรรมการจัดการความเสี่ยง มีองค์ประกอบที่สำคัญ ดังนี้ คือ 1) นโยบาย (Policy) 2) องค์ความรู้ (Knowledge) และ 3) เทคโนโลยี (Technology) ซึ่งส่งผลทำให้ความเสี่ยงในด้านปฏิบัติงานในภาพรวมอยู่ในระดับความเสี่ยงน้อยที่สามารถยอมรับได้

คำสำคัญ: นวัตกรรม การจัดการความเสี่ยง ฝ่ายงานอาคารสถานที่ สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ

Abstract

This study aimed to (1) describe the roles and responsibilities of the Premises Department within public higher education institutions, (2) analyze the risk factors associated with this department, and (3) propose an innovative risk management model tailored to the Premises Department. The research employed a mixed-method approach, integrating both qualitative and quantitative methodologies. The qualitative aspect involved in-depth interviews from a sample group according to the position of building management at executive and supervisory levels, totaling 14 people from 7 public higher education institutions in Nakhon Pathom Province, by selecting a specific sample group., structured around the COSO ERM (2017) framework, which comprises five components and 20 principles. Thematic analysis was applied to interpret the qualitative data. The quantitative aspect involved administering a questionnaire survey to a sample group by accidental sampling method, 150 people from the population of 160 people, aimed at identifying and assessing operational risk factors. Descriptive statistics were used to analyze the data collected from the survey.

The findings demonstrated that the Premises Department holds a pivotal role in risk management within public higher education institutions. The application of the COSO ERM (2017) framework, with its five core components Governance and Culture, Strategy and Objective-Setting, Performance, Review and Revision, and Information, Communication, and Reporting proved relevant to the department's operations. The analysis of operational risks revealed that they were generally at a low, acceptable level, although additional mitigation measures were recommended. The study proposed an innovative risk management model, comprising three key components: Policy, Knowledge, and Technology, which aims to sustain operational risks at a low, manageable level.

Keywords: Innovation, Risk Management, Premises Department, Public Higher Education Institutions

บทนำ

ตามแนวทางการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ได้ให้ความสำคัญของการดำเนินงานที่เป็นเลิศหรือเป็นองค์กรที่มีสมรรถนะสูง (High Performance Organization : HPO) โดยขับเคลื่อนตามยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561-2580) ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐและทุกหน่วยงานภาครัฐจะมีการใช้เครื่องมือที่สำคัญต่อการบริหารองค์กรคือ “การจัดการความเสี่ยง” หน่วยงานที่มีการจัดการความเสี่ยงที่มีประสิทธิภาพจะช่วยเพิ่มโอกาสและความสำเร็จ ลดโอกาสของความล้มเหลวและลดความ ไม่แน่นอนในผลการดำเนินงานโดยรวมขององค์กร และจากบริบทการพัฒนาประเทศในมิติด้านการบริหารจัดการภาครัฐตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่สิบสาม (พ.ศ. 2566 - 2570) เพื่อส่งเสริมทุนทางสถาบันของประเทศไทยยกระดับคุณภาพและประสิทธิภาพของการบริหารจัดการภาครัฐ ให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้อย่างเป็นรูปธรรม เสริมสร้าง ความสามารถของประเทศในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงและความเสี่ยงภายใต้บริบทโลกใหม่

ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐหรือการอุดมศึกษา (พจนานุกรมศัพท์ศึกษาศาสตร์ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2551) เป็นการศึกษาในระดับสูง การจัดการศึกษาหลังมัธยมศึกษาตอนปลาย ประกอบด้วยการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี การศึกษาระดับปริญญาตรีและสูงกว่า ถือเป็นองค์กรหน่วยงานภาครัฐที่มีความสำคัญในการเป็นสถานศึกษาที่สร้างบัณฑิตที่มีศักยภาพเพื่อไปพัฒนาประเทศในอนาคตและมีบุคลากรที่เกี่ยวข้องจำนวนมาก อีกทั้งทางสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.)

(2558) ได้กำหนดให้ระบบการจัดการความเสี่ยง (risk management system) เป็นตัวบ่งชี้หนึ่งในระบบการประกันคุณภาพภายในที่สถาบันอุดมศึกษาต้องคำนึงถึงและรายงานต่อ สกอ. ในทุกปีโดยกำหนดเกณฑ์มาตรฐานเป็นข้อ ๆ ดังนี้ คือ 1) ให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงานจัดการความเสี่ยง 2) ให้มีการวิเคราะห์และระบุความเสี่ยงและปัจจัยที่ก่อให้เกิดความเสี่ยง 3) ให้มีการประเมินโอกาสและผลกระทบของความเสี่ยงและจัดลำดับความเสี่ยง 4) ให้มีการจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงที่มีระดับความเสี่ยงสูงและดำเนินการตามแผน 5) ให้มีการติดตามและประเมินผลการดำเนินการและมีรายงานผล และ 6) ให้มีการนำผลการประเมินและข้อเสนอแนะไปใช้ในปรับแผนหรือวิเคราะห์ความเสี่ยงในปีถัดไป และจากประกาศหลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐาน และหลักเกณฑ์ปฏิบัติการบริหารจัดการความเสี่ยงสำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2562 ที่จะต้องดำเนินการในทุกระดับของหน่วยงานของรัฐ และนำเครื่องมือการจัดการความเสี่ยงที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้กับหน่วยงาน เพื่อให้การจัดการความเสี่ยงของหน่วยงานเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

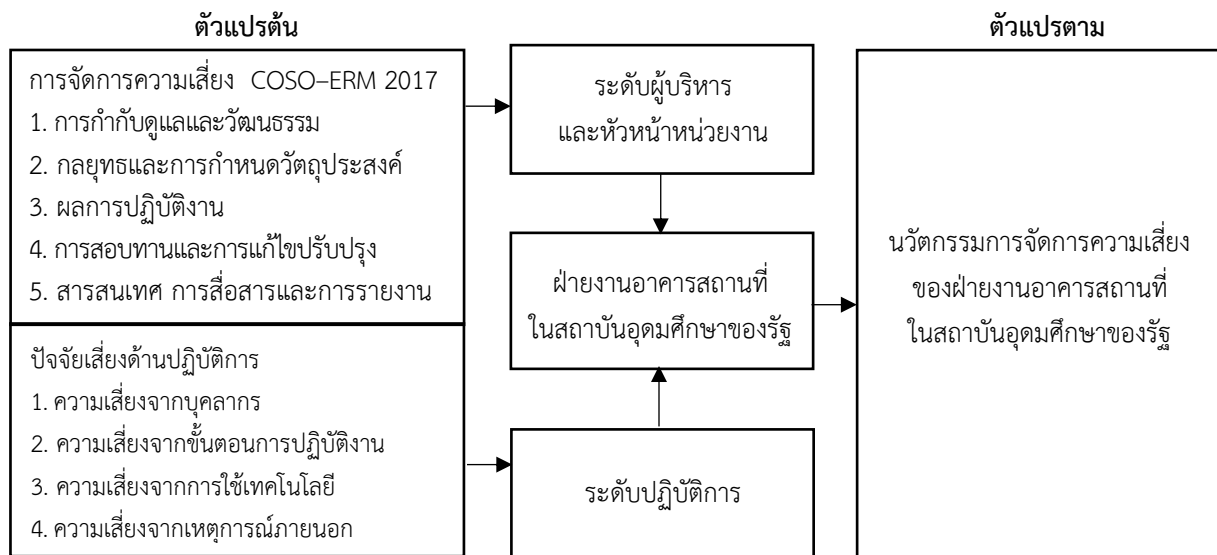
โดยหน่วยงานภายในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่คอยช่วยสนับสนุนให้องค์กรดำเนินการกิจกรรมต่าง ๆ คือ ฝ่ายงานอาคารสถานที่ ซึ่งทุกหน่วยงานในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐจะต้องมีฝ่ายงานนี้เพื่อช่วยกำกับดูแลกายภาพ ขององค์กรให้มีความพร้อมใช้งาน และเป็นฝ่ายงานที่มีต้นทุนค่าใช้จ่ายเป็นลำดับสองรองจากต้นทุนทรัพยากรบุคคล และการศึกษาวิเคราะห์การจัดสรรงบประมาณให้แก่สถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐ (สำนักงบประมาณของรัฐบาล, 2560) พบว่า ผลกระทบจากการปรับสถานภาพสถาบันอุดมศึกษาจากส่วนราชการสู่การเป็นสถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการมุ่งบรรลุวัตถุประสงค์ทางด้านการบริหารงบประมาณและความคาดหวังที่จะพึ่งพางบประมาณของรัฐหรืองบประมาณแผ่นดินให้น้อยลง จึงเป็นส่วนสำคัญที่จะส่งผลกระทบในการปฏิบัติงานของฝ่ายงานอาคารสถานที่ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ เนื่องจากการจัดการความเสี่ยงในปัจจุบันไม่มีการจัดตั้ง “ศูนย์บริหารความเสี่ยง” ประเสริฐ อัครประณพพงศ์ (2563) ในการบริหารความเสี่ยงของสถาบันอุดมศึกษา จัดทำโดยสถาบันคลังสมองของชาติ โดยให้ศูนย์บริหารความเสี่ยงแยกเป็นหน่วยงานอิสระรับผิดชอบในการพัฒนาและบริหารจัดการระบบบริหารความเสี่ยงระดับมหาวิทยาลัยที่เชื่อมโยงกับส่วนงาน หน่วยงานทั่วทั้งมหาวิทยาลัย และขาดความเชี่ยวชาญเฉพาะทางในการบริหารความเสี่ยงระดับมหาวิทยาลัยอย่างเป็นระบบ ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นความสำคัญในการศึกษาถึงการจัดการความเสี่ยงของฝ่ายงานอาคารสถานที่ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ในจังหวัดนครปฐม ซึ่งพื้นที่ในจังหวัดนครปฐมมีสถาบันอุดมศึกษาทั้งสิ้น 14 แห่ง มีจำนวนมากกว่ากรุงเทพมหานครที่มีสถาบันอุดมศึกษาทั้งสิ้น 83 แห่ง และมีความหลากหลายที่เป็นที่ตั้งของมหาวิทยาลัยที่เป็นศูนย์กลางและวิทยาเขตทั้งรูปแบบการบริหารของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและสถาบันอุดมศึกษาในกำกับรัฐ ซึ่งอาจจะส่งต่อการบริหารในฝ่ายงานอาคารสถานที่ได้เช่นกัน โดยในการวิจัยผู้วิจัยเลือกใช้เครื่องมือการจัดการความเสี่ยงในองค์กร เพื่อศึกษาถึงปัจจัยเสี่ยงที่สำคัญของหน่วยงาน โดยใช้ขั้นตอนการจัดการความเสี่ยงตามแนวคิดการจัดการความเสี่ยง (COSO-ERM, 2017) เพื่อนำไปสู่นวัตกรรมจัดการความเสี่ยงของฝ่ายงานอาคารสถานที่ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนารูปแบบบทบาหน้าที่ของฝ่ายงานอาคารสถานที่ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ
2. เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยเสี่ยงของฝ่ายงานอาคารสถานที่ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ
3. เพื่อเสนอรูปแบบนวัตกรรมจัดการความเสี่ยงของฝ่ายงานอาคารสถานที่ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัยได้นำแนวคิดการจัดการความเสี่ยง (COSO-ERM, 2017) มาเป็นกรอบในการวิจัยในระดับผู้บริหารและหัวหน้าหน่วยงานของฝ่ายงานอาคารสถานที่ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและนำปัจจัยเสี่ยงด้านปฏิบัติการ (เมธาสุวรรณสาร, 2566) มาใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลสำหรับระดับปฏิบัติการ เพื่อนำมาวิเคราะห์และ นำเสนอรูปแบบนวัตกรรมจัดการความเสี่ยงของฝ่ายงานอาคารสถานที่ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาวิจัย นวัตกรรมจัดการความเสี่ยงของฝ่ายงานอาคารสถานที่ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐผู้วิจัยใช้แนวคิดการจัดการความเสี่ยงขององค์กร COSO ERM (2017) แบ่งออกเป็น 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การกำกับดูแลและวัฒนธรรม (Governance and Culture) 2) กลยุทธ์และการกำหนดวัตถุประสงค์ (Strategy and Objective-Setting) 3) ผลการปฏิบัติงาน (Performance) 4) การสอบทานและการแก้ไขปรับปรุง (Review and Revision) และ 5) สารสนเทศ การสื่อสารและการรายงาน (Information, Communication and Reporting)

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้วิเคราะห์ปัจจัยเสี่ยงด้านปฏิบัติการ โดยใช้ปัจจัยของความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ (Operation Risk) (เมธา สุวรรณสาร, 2566) ประกอบไปด้วย 4 ปัจจัยหลัก คือ 1) ความเสี่ยงที่เกิดจากบุคลากร (People Risk) 2) ความเสี่ยงที่เกิดจากกระบวนการหรือขั้นตอนการปฏิบัติงาน (Process Risk) 3) ความเสี่ยงที่เกิดจากการใช้เทคโนโลยี (Technology Risk) 4) ความเสี่ยงที่เกิดจากเหตุการณ์ภายนอก (External Risk)

ประชากรศึกษาและกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ประชากรในการวิจัยประกอบไปด้วยบุคลากรในฝ่ายงานอาคารสถานที่ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ในจังหวัดนครปฐม ได้แก่ ผู้บริหารที่ดูแลฝ่ายงานอาคารสถานที่ หัวหน้าหน่วยงานอาคารสถานที่ จนถึงเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการ จากสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ในจังหวัดนครปฐม จำนวน 7 แห่ง ดังต่อไปนี้

1) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์	5) มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์
2) มหาวิทยาลัยมหิดล	6) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน
3) มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม	7) มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา วิทยาเขตศาลายา
4) มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย	

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญเพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ

1. วิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) โดยการกำหนดคุณสมบัติ ประกอบไปด้วยระดับผู้บริหารที่กำกับดูแลฝ่ายงานและหัวหน้าฝ่ายงานอาคารสถานที่ รวมจำนวนกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้งสิ้น 14 คน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 คุณสมบัติของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

วิจัยเชิงคุณภาพ		จำนวน (คน)
สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ในจังหวัดนครปฐม	ระดับผู้บริหารและหัวหน้างาน	
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์	1) ผู้อำนวยการกองกลาง	1
	2) หัวหน้างานฝ่ายงานอาคารสถานที่	1
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม	1) ผู้อำนวยการกองกลาง	1
	2) หัวหน้างานอาคารสถานที่และภูมิสถาปัตย์	1
มหาวิทยาลัยมหิดล	1) ผู้อำนวยการกองกายภาพและสิ่งแวดล้อม	1
	2) หัวหน้างานภูมิทัศน์และสิ่งแวดล้อม	1
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย	1) ผู้อำนวยการกองโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งแวดล้อม	1
	2) ฝ่ายอาคารสถานที่และยานพาหนะ	1
มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์	1) ผู้อำนวยการกองกลาง	1
	2) หัวหน้างานช่างและซ่อมบำรุง	1
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน	1) ผู้อำนวยการกองบริการกลาง	1
	2) หัวหน้างานอาคารสถานที่	1
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา วิทยาเขตศาลายา	1) ผู้อำนวยการกองกลาง	1
	2) หัวหน้าฝ่ายอาคารสถานที่และบริการ	1
รวม		14

2. วิจัยเชิงปริมาณ ประชากรศึกษาได้แก่ เจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการ จำนวน 160 คน ผู้วิจัยใช้ประชากรทั้งหมดในการศึกษาครั้งนี้

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีขั้นตอนดังนี้

1. ดำเนินการศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการจัดการความเสี่ยงในองค์กร เพื่อพัฒนาเครื่องมือใช้ในงานวิจัยโดยแบ่งเครื่องมือเป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึกและแบบสอบถาม
2. กำหนดแนวคำถามเพื่อใช้ในการสัมภาษณ์ ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ตามกรอบแนวคิดของงานวิจัย
3. ร่างแบบสอบถาม พร้อมนำเครื่องมือไปตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ที่มีความรู้และประสบการณ์ในด้านการจัดการความเสี่ยง เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสม สอดคล้องกับ

วัตถุประสงค์ของการวิจัยใช้วิธีวัดดัชนีความสอดคล้องระหว่างประเด็นคำถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูลกับวัตถุประสงค์ของข้อคำถาม (index of item – objective congruence: IOC) ได้ค่า IOC ระหว่าง 0.6 - 0.7 ซึ่งสามารถใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เนื่องจากการวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน จึงแยกเครื่องมือในงานวิจัยออกเป็น 2 รูปแบบ ดังนี้

1. **แบบสัมภาษณ์เชิงลึก** สำหรับใช้สัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างระดับผู้บริหารและหัวหน้าฝ่ายงานอาคารสถานที่ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ ได้แก่ ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ ตำแหน่งหน้าที่ และวันที่สัมภาษณ์ (ผู้วิจัยจะไม่มีการเปิดเผยข้อมูลในส่วนนี้)

ส่วนที่ 2 แบบสัมภาษณ์ตามองค์ประกอบของการจัดการความเสี่ยงในองค์กร

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะจากผู้ให้สัมภาษณ์

2. **แบบสอบถาม** ใช้สำหรับแบบสอบถามตามปัจจัยเสี่ยงด้านการปฏิบัติงานของฝ่ายงานอาคารสถานที่ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ เพื่อถามถึงระดับของความเสี่ยงและโอกาสที่ความเสี่ยงเคยเกิดขึ้นแล้วหรืออาจจะเกิดขึ้นได้ในอนาคต โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ฝ่ายงานหรือแผนก และประสบการณ์ทำงาน

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นของระดับของโอกาสและผลกระทบของความเสี่ยงด้านปฏิบัติงานในปัจจุบันหลัก คือ 1) ความเสี่ยงที่เกิดจากบุคลากร 2) ความเสี่ยงที่เกิดจากกระบวนการหรือขั้นตอนการปฏิบัติงาน 3) ความเสี่ยงที่เกิดจากการใช้เทคโนโลยี 4) ความเสี่ยงที่เกิดจากเหตุการณ์ภายนอก

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม/ปัจจัยเสี่ยงด้านปฏิบัติงานอื่น ๆ ที่สำคัญ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาวิเคราะห์ตามรูปแบบของเครื่องมือแบ่งออกเป็น 2 รูปแบบ ดังนี้

1. **แบบสัมภาษณ์เชิงลึก** ผู้วิจัยได้ทำหนังสือเพื่อขอเข้าสัมภาษณ์ในหน่วยงานตามกลุ่มตัวอย่าง นัดวันสัมภาษณ์และเข้าสัมภาษณ์ในพื้นที่หรือใช้รูปแบบการสัมภาษณ์ออนไลน์ผ่านโปรแกรมสำเร็จรูป Google Meet และรวบรวมข้อมูลการจากบันทึกคำสัมภาษณ์ หรือรวบรวมข้อมูลจากการตอบกลับผ่านการแบ่งปันข้อมูลโดยใช้แบบฟอร์มของโปรแกรมสำเร็จรูป Microsoft Excel เพื่อให้ปรับปรุงเพิ่มเติมคำสัมภาษณ์ให้มีเนื้อหาที่ตรงกับการดำเนินการของหน่วยงานและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

2. **แบบสอบถาม** ผู้วิจัยได้ทำหนังสือเพื่อขอเข้าพื้นที่ในหน่วยงาน เพื่อประสานขอความร่วมมือกับหัวหน้างานอาคารสถานที่หรือผู้ที่เกี่ยวข้อง ให้ส่งแบบสอบถามไปยังเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการ ผ่านช่องทางแบบสอบถามใน Google Form หรือ Qr-code และรวบรวมแบบสอบถามให้กลับมาทั้งสิ้นจำนวน 150 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 93.75 ซึ่งเพียงพอต่อการวิเคราะห์ข้อมูล ในลำดับต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลตามรูปแบบของเครื่องมือแบ่งออกเป็น 2 รูปแบบ ดังนี้

1. **แบบสัมภาษณ์เชิงลึก** นำข้อมูลการจากบันทึกคำสัมภาษณ์ หรือรวบรวมข้อมูลจากการตอบกลับผ่านการแบ่งปันข้อมูลโดยใช้แบบฟอร์มของโปรแกรมสำเร็จรูป Microsoft Excel ที่ได้มาวิเคราะห์แก่นสาระ (Thematic Analysis) แล้วนำ

ข้อมูลมาเขียนบรรยายเชิงพรรณนา โดยจัดระบบข้อมูลและลดทอนข้อมูลที่ไม่จำเป็นออก (Data reduction) จากนั้นผู้วิจัยจะทำการตีความ (Interpret) โดยพยายามตีความหมายออกมาจากข้อมูลที่มีอยู่และหาความเชื่อมโยงของข้อมูลที่ปรากฏและสรุปเนื้อหา

2. แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ (Frequency) และฐานนิยม (Mode) และนำค่าฐานนิยมของปัจจัยเสี่ยงในแต่ละด้านมาใส่ในตารางประเมินระดับความเสี่ยง (Risk Matrix) เพื่อหาระดับความเสี่ยงของแต่ละปัจจัยเสี่ยง และนำปัจจัยเสี่ยงมาจัดลำดับหาปัจจัยเสี่ยงที่สำคัญ และแนวทางในการจัดการความเสี่ยงด้านปฏิบัติงาน โดยพิจารณาจัดลำดับความสำคัญของความเสี่ยงที่มีอยู่โดยการประเมินจากโอกาสที่จะเกิด (Likelihood) และผลกระทบ (Impact)

ตารางที่ 3 แสดงตัวอย่างโอกาสที่จะเกิดเหตุการณ์ความเสี่ยง

ระดับ	โอกาส	คำอธิบาย
5	สูงมาก	1 เดือนต่อครั้ง หรือน้อยกว่า (มีโอกาสในการเกิดขึ้นเกือบทุกเดือน)
4	สูง	1 - 6 เดือนต่อครั้ง (มีโอกาสในการเกิดค่อนข้างสูง)
3	ปานกลาง	1 ปีต่อครั้ง (มีโอกาสในการเกิดบางครั้ง)
2	น้อย	2-3 ปีต่อครั้ง (อาจมีโอกาสดังกล่าวเกิดขึ้นนาน ๆ ครั้ง)
1	น้อยมาก	มากกว่า 5 ปีต่อครั้ง (มีโอกาสดังกล่าวเกิดขึ้นน้อยมาก)

ตารางที่ 4 แสดงตัวอย่างผลกระทบหลังจากเกิดเหตุการณ์ความเสี่ยง

ระดับ	ผลกระทบ	คำอธิบาย
5	สูงมาก	มีบาดเจ็บถึงชีวิต / สูญเสียอวัยวะสำคัญ / ทุพพลภาพ / มูลค่าความเสียหายมากกว่า 1 ล้านบาท
4	สูง	มีบาดเจ็บสาหัส / สูญเสียอวัยวะถึงหยุดงานมากกว่า 20 วัน / ความเสียหาย 5 แสนบาท – 1 ล้านบาท
3	ปานกลาง	มีบาดเจ็บ ถึงหยุดงาน มากกว่า 7 วัน แต่ไม่เกิน 20 วัน / ความเสียหาย 1 แสนบาท – 5 แสนบาท
2	น้อย	มีบาดเจ็บ หยุดงานไม่เกิน 7 วัน / มูลค่าความเสียหายมากกว่า 1 หมื่นบาท – 1 แสนบาท
1	น้อยมาก	มีบาดเจ็บเล็กน้อย ไม่หยุดงาน / มูลค่าความเสียหายไม่เกิน 1 หมื่นบาท

5	5	10	15	20	25
4	4	8	12	16	20
3	3	6	9	12	15
2	2	4	6	8	10
1	1	2	3	4	5
	1	2	3	4	5

ระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง

ภาพที่ 2 ตารางประเมินระดับความเสี่ยง (Risk Matrix)

สูตรคำนวณระดับความเสี่ยง

$$\text{ระดับความเสี่ยง (Risk Level)} = \text{ระดับโอกาสที่จะเกิด (Likelihood)} \times \text{ระดับผลกระทบ (Impact)}$$

ตารางที่ 5 แสดงการแปลความหมายของระดับความเสี่ยงตามแผนภูมิความเสี่ยง

สัญลักษณ์	ระดับความเสี่ยง	ระดับคะแนน	ความหมาย
	สูงมาก (Extreme)	20 - 25	ระดับที่ไม่สามารถยอมรับได้ จำเป็นต้องเร่งจัดการแก้ไขอย่างเร่งด่วน
	สูง (High)	11 - 19	ระดับที่ไม่สามารถยอมรับได้ จำเป็นต้องเร่งจัดการแก้ไข
	ปานกลาง (Medium)	5 - 10	ระดับที่พอยอมรับได้ โดยเฝ้าระวัง ไม่ให้มีระดับที่สูงขึ้น
	น้อย (Low)	3 - 4	ระดับที่สามารถรับได้ พยายามลดความเสี่ยง ให้อยู่ในระดับที่น้อยลงต่อไป
	น้อยมาก (Very Low)	1 - 2	ระดับยอมรับได้ โดยใช้วิธีควบคุมปกติ

ผลการวิจัย

ผลการวิจัย “นวัตกรรมการจัดการความเสี่ยงของฝ่ายงานอาคารสถานที่ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ” บุคลากรที่ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับฝ่ายงานอาคารสถานที่ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ทั้งในระดับผู้บริหาร ระดับหัวหน้างานและระดับปฏิบัติการควรปฏิบัติดังนี้

1. บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบงานอาคารสถานที่ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ มีหน้าที่ความรับผิดชอบในการดูแลบำรุงรักษาอาคารสถานที่ทั้งในส่วนของตัวอาคารและภูมิทัศน์โดยรอบบริเวณอาคารให้เกิดความร่มรื่น เป็นสัดส่วน สวยงาม เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนรวมทั้งความสะอาดและความปลอดภัยของผู้ใช้งานอาคาร ให้บริการสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ สนับสนุน ส่งเสริม ประสานงานและอำนวยความสะดวก ให้การปฏิบัติงานของสถานศึกษาเป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เพื่อประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและผลงานของสถานศึกษาต่อสาธารณชน ซึ่งจะก่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ เจตคติที่ดี เลื่อมใส ศรัทธาและให้การสนับสนุนองค์กร โดยแบ่งการจัดการความเสี่ยงของฝ่ายงานอาคารสถานที่ออกเป็น 5 องค์ประกอบ ตามแนวคิดการจัดการความเสี่ยงขององค์กร COSO ERM (2017) ได้ดังนี้ คือ 1) การกำกับดูแลและวัฒนธรรมพบว่า มีการกำกับควบคุมดูแลโดยคณะกรรมการจัดการความเสี่ยง โดยการจัดตั้งโครงสร้างดำเนินงานที่มีคณะกรรมการจัดการความเสี่ยงมาจากระดับผู้บริหารและหัวหน้างานที่เกี่ยวข้อง และกำหนดวิสัยทัศน์และพันธกิจให้สอดคล้องกับบริบทของมหาวิทยาลัย แต่ส่วนใหญ่ยังขาดการติดตาม พัฒนาและรักษามูลค่าที่มีความสามารถให้มาปฏิบัติงานอยู่ในคณะกรรมการจัดการความเสี่ยง 2) กลยุทธ์และการกำหนดวัตถุประสงค์ พบว่า มีการกำหนดวัตถุประสงค์และกำหนดระดับความเสี่ยง มีการใช้เครื่องมือรูปแบบตารางการจัดการความเสี่ยงในการประเมินกลยุทธ์ 3) ผลการปฏิบัติงาน พบว่า มีการระบุความเสี่ยงเพื่อนำมาประเมินความรุนแรงของความเสี่ยงและจัดลำดับความสำคัญของความเสี่ยง รวมถึงวิธีการตอบสนองความเสี่ยง แต่พบว่าปัจจัยความเสี่ยงที่นำมาวิเคราะห์เป็นปัจจัยเฉพาะที่ของฝ่ายงานอาคารสถานที่ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่เล็งเห็นถึงความสำคัญ ยังไม่

ละเอียดและครอบคลุม และยังขาดความรู้และความเข้าใจในการกำหนดระดับความเสี่ยง 4) การสอบทานและการแก้ไขปรับปรุง พบว่า ฝ่ายงานอาคารสถานที่ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐมีการประเมินและปรับปรุงกระบวนการจัดการความเสี่ยง แต่ยังขาดความต่อเนื่องตามปัจจัยเสี่ยงในปีที่ผ่านมา โดยจะเน้นความเสี่ยงที่พบในปัจจุบันและความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นได้ในอนาคต 5) สารสนเทศการสื่อสารและการรายงาน พบว่า มีการใช้ระบบสารสนเทศมาใช้ในการสื่อสารด้านความเสี่ยงและมีการรายงานความเสี่ยงโดยสรุปเป็นภาพรวมในแผนบริหารความเสี่ยงประจำปี

2. ปัจจัยเสี่ยงที่สำคัญของฝ่ายงานอาคารสถานที่ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ด้านการปฏิบัติงานส่วนใหญ่อยู่ในระดับความเสี่ยงน้อยที่สามารถรับได้ พยายามลดความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่น้อยลงต่อไป โดยมีปัจจัยเสี่ยงตามประเด็น ดังนี้ 1) ประเด็น ความเสี่ยงจากบุคลากรที่สำคัญคือ ความด้อยศักยภาพของพนักงาน ความผิดพลาดของพนักงาน ซึ่งหากเกิดขึ้นแล้วจะส่งผลทำให้เกิดผลกระทบค่อนข้างสูง 2) ประเด็นความเสี่ยงจากขั้นตอนการปฏิบัติงานที่สำคัญ คือ ระบบงานขาดมาตรฐานและการควบคุมที่ดี ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อเรื่องไปยังงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง 3) ประเด็นความเสี่ยงจากการใช้เทคโนโลยีที่สำคัญ คือ ขาดการรักษาความปลอดภัยตามมาตรฐานที่ดี ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อข้อมูลที่สำคัญ และ 4) ประเด็นความเสี่ยงจากเหตุการณ์ภายนอกที่สำคัญ คือ การเกิดโรคระบาด ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อการปฏิบัติงานอย่างสูง

ตารางที่ 6 ระดับความเสี่ยงตามฐานนิยมของโอกาสและผลกระทบตามปัจจัยเสี่ยงด้านปฏิบัติงาน

ปัจจัยเสี่ยง	ฐานนิยม (Mode)		ระดับความเสี่ยง (แปลผล)
	โอกาส (Likelihood)	ผลกระทบ (Impact)	
จากบุคลากร (People Risk)			
1. ความด้อยศักยภาพของพนักงาน	2	1	น้อยมาก
2. การทุจริต	1	1	น้อยมาก
3. ความผิดพลาดของพนักงาน	2	2	น้อย
4. ขาดการบริหารและการจัดการบุคลากร	2	2	น้อย
5. มีการบริหารทรัพยากรขององค์กรกับงานที่ล้าสมัย	2	2	น้อย
จากขั้นตอนปฏิบัติงาน (Process Risk)			
1. ความบกพร่องของการบริหารองค์กร	2	2	น้อย
2. ผลิตภัณฑ์และบริการที่ไม่เหมาะสม	2	2	น้อย
3. การไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย กฎเกณฑ์ ระเบียบปฏิบัติ	1	2	น้อยมาก
4. ขาดการสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจ	2	2	น้อย
5. ระบบงานขาดมาตรฐานและการควบคุมที่ดี	2	1	น้อยมาก
จากการใช้เทคโนโลยี (Technology Risk)			
1. ขาดการรักษาความปลอดภัยตามมาตรฐานที่ดี	1	1	น้อยมาก
2. ระบบงานมีข้อผิดพลาดหรือล้มเหลว	2	2	น้อย
3. ความบกพร่องของโปรแกรมคอมพิวเตอร์	2	2	น้อย
4. ความบกพร่องของระบบการสื่อสาร	2	2	น้อย
5. สารสนเทศที่ใช้ในการปฏิบัติงานไม่น่าเชื่อถือ	1	2	น้อยมาก
จากเหตุการณ์ภายนอก (External Risk)			
1. เกิดอุบัติเหตุทางธรรมชาติ	1	2	น้อยมาก

ปัจจัยเสี่ยง	ฐานนิยม (Mode)		ระดับความเสี่ยง (แปลผล)
	โอกาส (Likelihood)	ผลกระทบ (Impact)	
2. ภัยทางเศรษฐกิจ	1	1	น้อยมาก
3. การเมืองและนโยบายรัฐบาล	2	1	น้อยมาก
4. สังคมและชุมชนโดยรอบ	2	1	น้อยมาก
5. การเกิดโรคระบาด	2	2	น้อย

จากตารางที่ 6 พบว่า ปัจจัยเสี่ยงด้านการปฏิบัติงานส่วนใหญ่เมื่อนำมาใส่ตารางประเมินระดับความเสี่ยง อยู่ในระดับความเสี่ยงน้อยถึงน้อยมาก โชนพื้นที่สีเขียวถึงเขียวอ่อน ที่สามารถยอมรับได้แต่ต้องพยายามลดความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่น้อยลง

3. รูปแบบนวัตกรรมจัดการความเสี่ยงของฝ่ายงานอาคารสถานที่ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ควรเริ่มต้นจากการพัฒนาบุคลากรโดยใช้เทคโนโลยีมาคอยช่วยเหลือสนับสนุนในการเพิ่มพูนทักษะความรู้และการปฏิบัติ เช่น 1) การใช้โปรแกรมสร้างสถานการณ์จำลอง (Simulation) หรือ (Augmented reality : AR) มาใช้ในฝ่ายงานอาคารสถานที่กับเหตุการณ์ตาม ปัจจัยเสี่ยงต่าง ๆ ที่จะส่งกระทบต่อการปฏิบัติงานของหน่วยงาน 2) การใช้ระบบควบคุมและวิเคราะห์อุปกรณ์ระยะทางไกล (Supervisory Control and Data Acquisition : SCADA) ให้แสดงการทำงานของอุปกรณ์ แบบ Real-time 3) การใช้เครื่องมือในการทำนายหรือพยากรณ์สภาพอากาศที่มีความแม่นยำเพื่อการเตรียมความพร้อมและรองรับความเสี่ยงจากปัจจัยภายนอก (Artificial Intelligence : AI) 4) มีการจัดตั้งหน่วยงานในการอบรม (Training Center) 5) การใช้โปรแกรมในการจัดระบบงานรวมถึงข้อมูลทางสถิติที่เกี่ยวข้องทั้งหมด (Big Data) และการใช้โปรแกรม (Building Information Modeling) ในการจัดทำแบบจำลองอาคารสถานที่ระบบ 3 มิติ ให้ช่วยดูแลบำรุงรักษางานอาคารสถานที่ได้ดียิ่งขึ้น

สรุปและอภิปรายผล

นวัตกรรมจัดการความเสี่ยงของฝ่ายงานอาคารสถานที่ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ที่ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษา และเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการ อภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

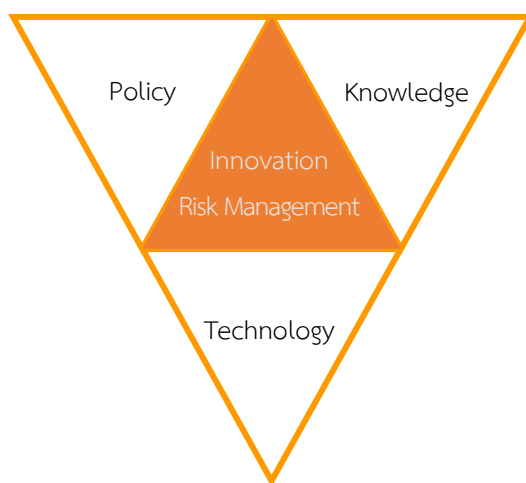
1. ด้านบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของฝ่ายงานอาคารสถานที่ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ได้มีการนำรูปแบบการจัดการความเสี่ยงในองค์กรมาใช้เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ความเสี่ยงในฝ่ายงานอาคารสถานที่ สอดคล้องกับงานวิจัยของ จักรกฤษณ์ โปณะทอง (2560) ที่ให้ความสำคัญด้านการบริหารจัดการความเสี่ยงมีความสำคัญมากในสถาบันอุดมศึกษา โดยผ่านกระบวนการบริหารจัดการที่หลากหลายตามสถานการณ์ต่าง ๆ ของความเสี่ยงที่เกิดขึ้นในสถาบันอุดมศึกษาและโครงสร้างดำเนินงานที่มีคณะกรรมการจัดการความเสี่ยงมาจากระดับผู้บริหารและหัวหน้างาน สอดคล้องกับงานวิจัยของนุกุลแดงภูมิ (2564) ที่ผลการวิจัยพบว่า ระบบบริหารความเสี่ยงจะประสบความสำเร็จได้นั้นต้องได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารระดับสูงเพื่อสร้างความตระหนักถึงความสำคัญภายใต้ความร่วมมือจากบุคลากรทุกส่วนงานในองค์กร และมีการประเมินและปรับปรุงกระบวนการจัดการความเสี่ยงมีการใช้ระบบสารสนเทศมาใช้ในการสื่อสารด้านความเสี่ยง สอดคล้องกับงานวิจัยของ สิริลักษณ์ ซื่อสัตย์และคณะ (2564) ที่กล่าวว่ากระบวนการตัดสินใจของผู้บริหารให้ความสำคัญกับ 3 องค์ประกอบ ได้แก่ การกำกับดูแลกิจการและวัฒนธรรมองค์กร การทบทวนและการปรับปรุงแก้ไขและสารสนเทศ การสื่อสารและการรายงาน และนำแนวคิดการจัดการความเสี่ยงมาใช้ในการจัดการความเสี่ยงของฝ่ายงานอาคารสถานที่ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ

ธงชัย ทองมา (2558) ที่กล่าวว่า เกณฑ์มาตรฐานการประเมินความเสี่ยงในการบริหารจัดการทรัพยากรทางกายภาพอาคารสำนักงาน สามารถนำมาใช้การประเมินได้

2. ปัจจัยเสี่ยงของฝ่ายงานอาคารสถานที่ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ด้านการปฏิบัติงานส่วนใหญ่อยู่ในระดับความเสี่ยงน้อยที่สามารถยอมรับได้ ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ เกียรติคุณ จินตวร และคณะ (2561) ที่กล่าวว่า ความเสี่ยงด้านปฏิบัติการจะมีความเสี่ยงสูง ติดอยู่ใน 3 ลำดับแรกในแต่ละปี ซึ่งอาจเกิดจากบุคลากรยังขาดความเข้าใจในการประเมินความเสี่ยงและต้องพยายาม ลดความเสี่ยงปรับปรุงให้อยู่ในระดับที่น้อยลงต่อไป สอดคล้องกับงานวิจัยของจรรยาธิม อินนพคุณ และเฉลิมพร เย็นเยือก (2563) ที่กล่าวว่า ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นมีการปรับปรุงข้อกำหนดหรือวิธีการจัดการความเสี่ยงในการปฏิบัติงานของหน่วยงานอยู่เสมอ

3. รูปแบบนวัตกรรมจัดการความเสี่ยงของฝ่ายงานอาคารสถานที่ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ควรเริ่มต้นจากการพัฒนาบุคลากรโดยใช้เทคโนโลยีมาคอยช่วยเหลือสนับสนุนในการเพิ่มพูนทักษะความรู้และการปฏิบัติ สอดคล้องกับงานวิจัยของ จิตพนธ์ ชุมเกตุ และนิยดา สวัสดิ์พงษ์ (2558) ที่กล่าวว่า บุคลากรส่วนใหญ่ยังไม่มีทักษะและความรู้ในการจัดการความเสี่ยง ยังขาดผู้เชี่ยวชาญ/ที่ปรึกษาในการให้คำแนะนำในการเขียนแผนงาน และมีการใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ มาช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการควบคุมและป้องกันความเสี่ยงไม่ให้เกิดขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมยศ ชีแจ่ง (2558) ที่กล่าวว่า ระบบบริหารความเสี่ยงที่เหมาะสมสำหรับสถาบันอุดมศึกษาไทยมีจุดเน้น คือการพัฒนาหรือปรับปรุงระบบการบริหารความเสี่ยงให้มีความทันสมัย ความเพียงพอและความทันกาล

สรุปในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้พบว่านวัตกรรมจัดการความเสี่ยง (Innovation Risk Management) ของฝ่ายงานอาคารสถานที่ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ มีการใช้แนวคิดการจัดการความเสี่ยงองค์กร COSO ERM (2017) มาประยุกต์ใช้ในหน่วยงานและรูปแบบของนวัตกรรมจัดการความเสี่ยง จะต้องมียุทธศาสตร์ประกอบที่สำคัญ ดังนี้ คือ 1) นโยบาย (Policy) การจัดการความเสี่ยงและการให้ความสำคัญที่มาจากระดับผู้บริหาร 2) บุคลากรต้องมียุทธศาสตร์ความรู้ (Knowledge) ในการใช้เครื่องมือในการจัดการความเสี่ยงตามขั้นตอนต่าง ๆ 3) การใช้เทคโนโลยี (Technology) ที่ทันสมัยมากำกับ ติดตาม และควบคุมไม่ให้เกิดความเสี่ยงเกิดขึ้น หรือให้ความเสี่ยงได้รับการตอบสนองแก้ไขอย่างถูกต้องรวดเร็ว ซึ่งส่งผลทำให้ความเสี่ยงในด้านปฏิบัติงานในภาพรวมอยู่ในระดับความเสี่ยงน้อยที่สามารถยอมรับได้ ดังในภาพที่ 3

ภาพที่ 3 องค์ประกอบนวัตกรรมจัดการความเสี่ยงของฝ่ายงานอาคารสถานที่ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ
ที่มา: ผู้วิจัย

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยนวัตกรรมการจัดการความเสี่ยงของฝ่ายงานอาคารสถานที่ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ในแต่ละที่ควรมีการจัดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Knowledge Management) และแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ในการจัดการความเสี่ยงเพื่อนำมาวิเคราะห์ SWOT เพื่อหาจุดเด่นและข้อด้อยทั้งที่เกิดจากปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก นำมาสู่นวัตกรรมการจัดการความเสี่ยงแบบยั่งยืน โดยนำแนวคิด ESG เป็นเกี่ยวกับการพัฒนาขององค์กรอย่างยั่งยืน ซึ่งย่อมาจาก Environment, Social, และ Governance คำนี้ถึงความรับผิดชอบต่อ 3 ด้านหลัก คือ สิ่งแวดล้อม สังคมการกำกับดูแล มาประยุกต์ใช้ร่วมกันกับการจัดการความเสี่ยงในฝ่ายงานอาคารสถานที่ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ควรดำเนินการตามองค์ประกอบนวัตกรรมจัดการความเสี่ยงดังนี้

- 1) ด้านนโยบาย (Policy) ฝ่ายงานอาคารสถานที่ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ควรมีการจัดทำนโยบายที่เหมาะสมและสะท้อนถึงกิจกรรมของหน่วยงานเองโดยนำนโยบายการจัดการความเสี่ยงของมหาวิทยาลัยเป็นเกณฑ์
- 2) ด้านองค์ความรู้ (Knowledge) ฝ่ายงานอาคารสถานที่ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ควรมีการจัดฝึกอบรมพัฒนาองค์ความรู้ในเรื่องการจัดการความเสี่ยงให้กับบุคลากรในหน่วยงานทุกคน
- 3) ด้านเทคโนโลยี (Technology) ฝ่ายงานอาคารสถานที่ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ควรมีการใช้เทคโนโลยีมาช่วยในการจัดการความเสี่ยงทั้งในด้านการจัดเก็บข้อมูลความเสี่ยงทางสถิติหรืออุปกรณ์ในการตรวจจับความผิดปกติของเครื่องมือและอุปกรณ์ในหน่วยงานให้สามารถป้องกันความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นได้

เอกสารอ้างอิง

- เกียรติคุณ จินตารและคณะ. (2561). การบริหารความเสี่ยงของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแบบครบวงจรในประเทศไทย. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยธนบุรี. 12(ฉบับพิเศษ), 56-61.
- จรรยาธิ์ อินนพคุณ และเฉลิมพร เย็นเยือก. (2563). การจัดการความเสี่ยงในหน่วยงานภาครัฐ กรณีศึกษาหน่วยงานราชการ อำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี. วารสารรัชต์ภาคย์. 14(33), 91-104.
- จิตพนธ์ ชุมเกต และนิดา สวัสดิ์พงษ์. (2558). การจัดการความเสี่ยงเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการองค์กรของหน่วยงานสนับสนุนการศึกษาและบริการวิชาการในสถาบันอุดมศึกษาภาครัฐ. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี. 4(1), 40-49.
- จักรกฤษณ์ โปณะทอง. (2560). ปัจจัยเสี่ยงบนความท้าทายของการบริหารจัดการสถาบันอุดมศึกษาในศตวรรษที่ 21. สุทธิปริทัศน์. 31(99), 260-273.
- ธงชัย ทองมา. (2558). การพัฒนาเกณฑ์มาตรฐานการประเมินความเสี่ยงในการบริหารจัดการทรัพยากรทางกายภาพอาคารสำนักงาน. (วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต). นครปฐม. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- นุกูล แดงภูมิ. (2564). การบริหารความเสี่ยงทั่วทั้งองค์กร (Enterprise Risk Management : ERM) เครื่องมือบริหารเชิงรุก ปัจจัยความสำเร็จขององค์กร. วารสารวิจัยราชภัฏธนบุรีรับใช้สังคม. 7(1), 54-71.
- ประเสริฐ อัครประณพพงศ์. (2563). การบริหารความเสี่ยงของสถาบันอุดมศึกษา. สถาบันคลังสมองของชาติ. กรุงเทพมหานคร.
- เมธา สุวรรณสาร. (2552). แนวทางกรอบคู่มือการบริหารความเสี่ยงขององค์กร. สืบค้น 2 ตุลาคม 2566. จาก <https://itgthailand.wordpress.com/2009/03/21/แนวทางกรอบคู่มือการบริหาร-5/>.
- สมัยศ ชีแจง. (2558). การพัฒนาระบบบริหารความเสี่ยงสำหรับสถาบันอุดมศึกษาไทย. สยามวิชาการ. 16(26), 17-30.
- สิริลักษณ์ ชื้อสตัยและคณะ. (2564). กระบวนการบริหารความเสี่ยงทั่วทั้งองค์กรในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ. วารสารนักบริหาร. 41(2). 51-62.

.....
สำนักงานงบประมาณของรัฐสภา. (2560). การศึกษาวิเคราะห์การจัดสรรงบประมาณให้แก่สถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐ.

สืบค้น 2 ตุลาคม 2566. จาก

https://www.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/parbudget/ewt_dl_link.php?nid=424.

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2558). คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ระดับอุดมศึกษา พ.ศ.

2557. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด ภาพพิมพ์.

COSO-ERM (2017). *Integrating with Strategy and Performance Executive Summary*. Retrieved 2 October 2023

from https://www.coso.org/_files/ugd/3059fc_61ea5985b03c4293960642fdce408eaa.pdf.

การจัดการเพื่อความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย Sustainability Management of the Listed Companies in the Stock Exchange of Thailand

จุมพล เด่นเมฆา¹, สุนันทา เสถียรมาศ² และฐิติมา ให้อย่าง³

Jumpol Denmekha¹, Sunanta Satieramas² and Thitima Holumyong³

¹นักศึกษาปริญญาเอก หลักสูตรการจัดการดุษฎีบัณฑิต วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

²อาจารย์ประจำหลักสูตรการจัดการดุษฎีบัณฑิต วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

³อาจารย์ประจำหลักสูตรการจัดการดุษฎีบัณฑิต วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

¹Doctor of Management Program College of Innovation Management Rajamangala University of Technology Rattanakosin

²Lecturer of the Doctor of Management Program College of Innovation Management Rajamangala University of Technology Rattanakosin

³Lecturer of the Doctor of Management Program College of Innovation Management Rajamangala University of Technology Rattanakosin

E-mail : jumpol.den@rmutr.ac.th¹, sunanta.sat@rmutr.ac.th², thitima.hol@rmutr.ac.th³

Received: May. 29,2024; Revised: Jun. 14,2024; Accepted: Jun. 15,2024

บทคัดย่อ

บทความวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการจัดการเพื่อความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ 2) วิเคราะห์ปัญหาการจัดการเพื่อความยั่งยืน และ 3) นำเสนอรูปแบบของการจัดการเพื่อความยั่งยืน โดยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพรูปแบบการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้างจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจำนวน 16 คน มีขอบเขตด้านเนื้อหาเป็นการศึกษาการจัดการเพื่อความยั่งยืนตามแนวทางคู่มือการรายงานความยั่งยืนสำหรับบริษัทจดทะเบียน, ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Thematic Analysis)

ผลจากการวิจัยพบว่า 1) การจัดการเพื่อความยั่งยืนประกอบด้วย ผู้บริหารสูงสุดขององค์กรเป็นผู้นำการกำกับดูแลการจัดการเพื่อความยั่งยืน การกำหนดประเด็นและกลยุทธ์การจัดการเพื่อความยั่งยืน การนำนโยบายและกลยุทธ์การจัดการเพื่อความยั่งยืนไปปฏิบัติ และติดตามผลการดำเนินงานและการเปิดเผยข้อมูล 2) ในอดีตบริษัทมุ่งเน้นผลกำไรในระยะสั้นเพื่อสร้างความพึงพอใจให้กับผู้ถือหุ้น ทำให้เกิดปัญหาผลกระทบต่องานด้านสังคม สิ่งแวดล้อม สังคมและบรรษัทภิบาล และ 3) รูปแบบการจัดการเพื่อความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียน ประกอบด้วย ผลประกอบที่ดี เป้าหมายการเติบโตอย่างยั่งยืนและความอยู่รอดขององค์กรในระยะยาว ส่วนข้อเสนอแนะการนำไปใช้คือการกำหนดตัวชี้วัดเพื่อให้เห็นเป็นรูปธรรม

คำสำคัญ: การจัดการเพื่อความยั่งยืน ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย บริษัทจดทะเบียน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

Abstract

This research article were aim to: 1) Study the sustainability management of companies listed on the Stock Exchange of Thailand and the MAI Stock Exchange 2) Analyze problems in management for sustainability. 3) Present a model of management for sustainability. This research was qualitative research in the form of structured in-depth interviews with 16 stakeholders. The content scope was a study of sustainability management according to the guidelines of the Sustainability Reporting Manual for Listed

Companies, 2022, Stock Exchange of Thailand and analyzing data by qualitative method (Thematic Analysis)

The results of the research found that 1) Sustainability management consists of The organization's chief executive leads the charge in overseeing sustainability management, Determining key issues and strategies for sustainability management, Implementing policies and strategies for sustainability management and Monitoring performance and disclosing information. 2) In the past, the company focused on generating short-term profits to satisfy shareholders. This causes problems and impacts on stakeholders in the dimensions of environment, society, and corporate governance. 3) The model of sustainability management of the listed companies consists of Good business performance results, Sustainable growth goals and Long-term survival of the organization. A suggestion for effective sustainability management is to set indicators to evaluate performance in a concrete way.

Keywords: Sustainability management, The Stock Exchange of Thailand, The listed companies, Stakeholders

บทนำ

การจัดการเพื่อความยั่งยืนเป็นแนวคิดการดำเนินธุรกิจที่มุ่งเน้นความยั่งยืน โดยไม่หวังผลกำไรเพียงอย่างเดียวแต่คำนึงถึง 3 ปัจจัยหลัก คือ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านสังคม ด้านบรรษัทภิบาลและเศรษฐกิจ (Environment, Social, Governance : ESG) ซึ่งปัจจุบัน ESG ได้รับความนิยมจากนักลงทุนทั่วโลก และแนวคิด ESG นี้จะช่วยสร้างความน่าเชื่อถือแก่ธุรกิจที่สะท้อนความรับผิดชอบต่อธุรกิจที่มีต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ในอดีตบริษัทจะมุ่งสร้างผลประกอบการที่ดีเพื่อตอบสนองความพึงพอใจของผู้ถือหุ้นจนละเลยการจัดการเพื่อความยั่งยืนเพื่อความอยู่รอดขององค์กรในระยะยาว และไม่มีการบริหารจัดการความเสี่ยงจากปัจจัยภายในขององค์กรคือการกำกับดูแลกิจการที่ดีขององค์กร และปัจจัยภายนอกจากปัญหาจากการดำเนินธุรกิจที่สร้างผลกระทบ ต่อสภาพสิ่งแวดล้อมและสังคมหรือชุมชนในประเทศและในต่างประเทศที่อาจจะกระทบมาถึงประเทศไทยทั้ง 3 มิติ คือ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านสังคม ด้านบรรษัทภิบาลหรือการกำกับดูแลกิจการที่ดี ดังกรณีตัวอย่าง เช่น ผลกระทบด้านสภาพสิ่งแวดล้อม ปี พ.ศ. 2566 มาตรการปรับราคาคาร์บอนก่อนเข้าพรมแดน (CBAM) ที่ผู้ส่งออกไทยในอุตสาหกรรมควรทำความเข้าใจเร่งปรับตัวเพิ่มประสิทธิภาพและลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในกระบวนการผลิตที่มีมาตรฐานเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน รักษาฐานลูกค้าในต่างประเทศและเตรียมรองรับมาตรการด้านสิ่งแวดล้อมที่จะมีความเข้มงวดมากขึ้นทั้งจากสหภาพยุโรปและประเทศสหรัฐอเมริกา หรือผลกระทบด้านสังคม ปี พ.ศ. 2564 เรื่องการใช้แรงงานอย่างไม่เป็นธรรมในอุตสาหกรรมประมงที่เกิดจากไม่ปฏิบัติตามกฎหมายด้านสิทธิมนุษยชนตามมาตรฐานสากลซึ่งกลายเป็นข่าวใหญ่ไปทั่วประเทศไทยและทั่วโลก และผลกระทบด้านบรรษัทภิบาลหรือการกำกับดูแลกิจการที่ดี ปี พ.ศ. 2540 ปัญหาวิกฤตทางการเงินหรือวิกฤตต้มยำกุ้งของประเทศไทยที่เกิดจากความผิดพลาดของการกำกับดูแลกิจการที่ดี ดังนั้นการจัดการเพื่อความยั่งยืนจึงเป็นมาตรการป้องกันความเสี่ยงในการบริหารจัดการองค์กรที่ครอบคลุมทั้ง 3 มิติที่ได้รับการยอมรับในระดับนานาชาติ

ปัญหาการจัดการเพื่อความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนฯ ทั้งปัจจัยภายในคือการบริหารจัดการภายในองค์กร และการจัดการความเสี่ยงที่อาจจะเกิดจากปัจจัยภายนอกของสภาพแวดล้อมเศรษฐกิจของประเทศหรือในต่างประเทศ ทำให้ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์ จึงได้ออกมาตรการในการส่งเสริมให้บริษัทจดทะเบียนฯ มีศักยภาพในการจัดการเพื่อความยั่งยืนให้ได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับในระดับสากลเพื่อส่งเสริมให้เป็นบริษัทมีธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการองค์กรและมีความรับผิดชอบต่อสังคม และสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีผลต่อการจัดการเพื่อ

ความยั่งยืนและผลประกอบการในระยะยาวของกิจการ ดังนั้นตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยจัดทำคู่มือการรายงานความยั่งยืนสำหรับบริษัทจดทะเบียน เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเพื่อความยั่งยืนให้แก่บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้ยึดถือปฏิบัติโดยทั่วกัน

ปัจจุบันรูปแบบของการจัดการเพื่อความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนตามแนวทาง ESG ได้รับความนิยมจากนักลงทุนทั่วโลก และแนวคิดนี้จะช่วยสร้างความน่าเชื่อถือแก่ธุรกิจที่สะท้อนความรับผิดชอบต่อสังคมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และการนำเสนอผลการดำเนินงานในการพัฒนาธุรกิจให้เติบโตอย่างยั่งยืนเนื่องจากเป็นแนวคิดที่นักลงทุนใช้ประกอบการพิจารณาการลงทุน โดยจะให้ความสำคัญกับการทำธุรกิจที่คำนึงถึงความรับผิดชอบต่อ 3 ด้าน ได้แก่

ด้านสิ่งแวดล้อม เป็นหลักเกณฑ์ที่คำนึงถึงในด้านความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม การดำเนินการด้านสิ่งแวดล้อม การกำกับดูแลความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับสภาพภูมิอากาศ เช่น การปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากการดำเนินธุรกิจ และการจัดการพลังงาน น้ำ และพลังงานทดแทน การจัดการขยะและของเสีย เป็นต้น

ด้านสังคม เป็นหลักเกณฑ์ที่ใช้วัดว่าบริษัทมีการจัดการความสัมพันธ์และมีการสื่อสารกับลูกค้า คู่ค้า ลูกค้าและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้อย่างมีประสิทธิภาพอย่างไร เป็นการพิจารณาเรื่องสิทธิมนุษยชน ความยุติธรรมทางสังคม การมีส่วนร่วมของพนักงาน ความเสมอภาค ความหลากหลาย การมีส่วนร่วม สิทธิมนุษยชนและการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น และผลกระทบทางสังคม อื่น ๆ

ด้านบรรษัทภิบาลและเศรษฐกิจ เป็นหลักเกณฑ์การพิจารณาด้านการกำกับดูแลกิจการที่ดี และสอดคล้องดูแลการปฏิบัติงานของกิจการให้มีความถูกต้อง โปร่งใส ตรวจสอบได้ และความสามารถในการบริหารจัดการธุรกิจเพื่อสร้างผลประโยชน์ที่ดี และการจัดทำรายงานความยั่งยืนเปิดเผยข้อมูลการดำเนินงานขององค์กร (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, คู่มือการรายงานความยั่งยืนสำหรับบริษัทจดทะเบียน, 2565)

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการจัดการเพื่อความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
2. เพื่อวิเคราะห์ปัญหาการจัดการเพื่อความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
3. เพื่อนำเสนอรูปแบบของการจัดการเพื่อความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ทบทวนวรรณกรรม

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการทบทวนวรรณกรรมโดยศึกษาค้นคว้าแนวคิดการจัดการเพื่อความยั่งยืน และหลักเกณฑ์คู่มือการรายงานความยั่งยืนสำหรับบริษัทจดทะเบียนตามแนวทางตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย รวมทั้งศึกษาประเด็นความยั่งยืนซึ่งตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการจัดการเพื่อความยั่งยืนที่จะใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยที่ครอบคลุมทั้ง 3 มิติ คือ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านสังคม ด้านบรรษัทภิบาลและเศรษฐกิจ และได้ดำเนินการสังเคราะห์ออกมาเป็นแนวคิดการจัดการเพื่อความยั่งยืน ดังนี้

แนวคิดของการจัดการเพื่อความยั่งยืน

การจัดการเพื่อความยั่งยืน เป็นแนวทางที่บริษัทคำนึงถึงผลประกอบการที่ดีควบคู่ไปกับการเติบโตอย่างยั่งยืนขององค์กรด้วยความรับผิดชอบต่อสังคมและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหมด โดยแต่ละบริษัทจะมีกลยุทธ์ด้านความยั่งยืนที่แตกต่างกันในการดำเนินงานและอยู่บนพื้นฐานของแนวคิด ESG 3 ด้านหลัก ๆ ได้แก่

1. ด้านสิ่งแวดล้อม (Environment) ประเด็นด้านสิ่งแวดล้อมเป็นผลมาจากการดำเนินธุรกิจย่อมมีผลกระทบต่อการใช้ทรัพยากรทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นความรับผิดชอบต่อบริษัทที่มีต่อสิ่งแวดล้อมในประเด็นตัวชี้วัดความยั่งยืนที่เป็นสาระสำคัญของธุรกิจ อาทิเช่น ยอดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก, ยอดการใช้พลังงาน สัดส่วนการใช้พลังงาน การใช้น้ำ

การดำเนินการด้านสิ่งแวดล้อม การกำกับดูแลความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับสภาพภูมิอากาศ การลดความเสี่ยงด้านสภาพภูมิอากาศ เป็นต้น

2. ด้านสังคม (Social) ประเด็นด้านความสัมพันธ์ระหว่างบริษัทกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจทั้งภายในและภายนอกองค์กร เป็นความรับผิดชอบของบริษัทที่มีต่อสังคมในประเด็นตัวชี้วัดความยั่งยืนที่เป็นสาระสำคัญของธุรกิจ อาทิเช่น ได้แก่ อัตราส่วนค่าตอบแทนในมติหญิงชาย ร้อยละของการออกจากงาน การพัฒนาศักยภาพของพนักงาน การปฏิบัติแรงงานอย่างเป็นธรรม การไม่เลือกปฏิบัติ อัตราการบาดเจ็บ นโยบายด้านสิทธิมนุษยชน

3. ด้านบรรษัทภิบาลและเศรษฐกิจ (Governance) ประเด็นด้านการกำกับดูแลกิจการที่ดี และบริษัทมีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ เป็นความรับผิดชอบของบริษัทในประเด็นตัวชี้วัดความยั่งยืนที่เป็นสาระสำคัญของธุรกิจ อาทิเช่น ความหลากหลายในโครงสร้างคณะกรรมการบริษัท จรรยาบรรณคู่ค้า จริยธรรมและการต้านทุจริต การจัดทำรายงานแห่งความยั่งยืนและการรายงานข้อมูลตามข้อกำหนด ข้อปฏิบัติในการเปิดเผยข้อมูล เป็นต้น (สถาบันไทยพัฒน์, 2566)

แนวคิดการบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อม

เป็นการจัดทำนโยบายและแนวปฏิบัติการจัดการสิ่งแวดล้อมโดยคำนึงถึงการดำเนินธุรกิจที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ประสิทธิภาพในการป้องกันมลพิษ และการเปลี่ยนแปลงสภาวะอากาศ โดยเป็นแนวคิดขององค์กรในด้านความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม ดังนี้

1. การจัดการด้านสิ่งแวดล้อม เป็นการจัดการสิ่งแวดล้อมโดยรวมที่สะท้อนถึงแนวทางการจัดการพลังงานและทรัพยากรอย่างคุ้มค่าของบริษัท ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการประกอบธุรกิจในทุกอุตสาหกรรมเพื่อสภาพแวดล้อมที่ดีของผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียตั้งแต่ผู้ถือหุ้น พนักงาน ชุมชน และสังคม

2. การจัดการพลังงาน เป็นการจัดทำแผนการจัดการพลังงานและกำหนดมาตรการในการใช้ไฟฟ้า น้ำมันเชื้อเพลิง รวมทั้งการใช้พลังงานทดแทนอื่น ๆ อย่างคุ้มค่าสะท้อนการจัดการต้นทุนอย่างมีประสิทธิภาพ และแสดงให้เห็นถึงความพยายามในการลดการพึ่งพาพลังงานสิ้นเปลือง หรือเชื้อเพลิงที่ใช้แล้วหมดไป

3. การจัดการน้ำ เป็นการวางแผนการหาแหล่งน้ำเพื่อให้พอเพียงแก่การดำเนินธุรกิจ และการจัดการใช้น้ำอย่างคุ้มค่า เป็นการสะท้อนการจัดการต้นทุนในกระบวนการธุรกิจและลดความเสี่ยงในการขาดแคลนทรัพยากรน้ำ

4. การจัดการขยะและของเสีย เป็นการกำหนดนโยบายในการลดมลพิษ การจัดการลดขยะและของเสียจากการดำเนินธุรกิจ และการจัดการปริมาณขยะและของเสียที่ผ่านกระบวนการ Reuse หรือ Recycle ซึ่งแสดงถึงความสามารถในการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า และลดผลกระทบเชิงลบจากกระบวนการธุรกิจที่อาจสร้างความเดือดร้อนให้แก่ชุมชนและสังคม

5. การจัดการก๊าซเรือนกระจก เป็นการปฏิบัติตามหลักการและมาตรฐานสากลเกี่ยวกับการจัดการก๊าซเรือนกระจก และเป้าหมายการลดปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากกิจกรรมองค์กร การกำหนดเป้าหมายการปล่อยก๊าซเรือนกระจกต่อปี และการจัดการควบคุมและลดปริมาณปล่อยก๊าซเรือนกระจกแต่ละปีอย่างต่อเนื่องจะช่วยบรรเทาปัญหา และความรุนแรงจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยธรรมชาติต่อกิจกรรมทางธุรกิจ (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, ความรับผิดชอบต่อธุรกิจ在必สิ่งแวดล้อม, 2567)

แนวคิดความรับผิดชอบต่อสังคมและชุมชน

ความรับผิดชอบต่อสังคมและชุมชน เป็นการจัดทำนโยบายการจัดการด้านความรับผิดชอบต่อสังคมและชุมชนแสดงถึงการมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมและชุมชนอย่างต่อเนื่อง และความพยายามในการยกระดับคุณภาพชีวิตของพนักงาน และความรับผิดชอบต่อลูกค้าหรือผู้บริโภค เป็นแนวทางการจัดการองค์กรเพื่อความยั่งยืนสำหรับมิติด้านสังคม ได้แก่ นโยบายและแนวปฏิบัติด้านสิทธิมนุษยชน นโยบายการพัฒนาศักยภาพพนักงาน ความรับผิดชอบต่อลูกค้าหรือผู้บริโภค และความรับผิดชอบต่อชุมชน/สังคม โดยความรับผิดชอบต่อสังคมของกิจการเป็นกลไกการดำเนินงานของกิจการที่เกี่ยวข้องกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งภายในและภายนอกองค์กรภายใต้จุดมุ่งหมายที่ต้องการดูแลผลกระทบจากการดำเนินงานที่จะเกิดแก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของกิจการอย่างเป็นธรรมนอกเหนือจากสิทธิที่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียพึงได้รับตามกฎหมาย รวมถึงการใช้ขีด

ความสามารถทางธุรกิจในการสร้างคุณค่าร่วมให้แก่สังคม ตลอดจนการส่งเสริมช่วยเหลือส่วนรวมตามกำลังและความสามารถของกิจการ อันจะนำไปสู่ความยั่งยืนของกิจการในระยะยาว โดยกำหนดประเภทของกิจกรรมเพื่อสังคมและชุมชนมี 3 ประเภทคือ

1. การดำเนินการด้านความรับผิดชอบต่อสังคมในกระบวนการหลัก (CSR-in-Process) คือ ความรับผิดชอบต่อสังคมที่อยู่ในกระบวนการทำงานหลักของบริษัทหรือองค์กรนั้นๆ ที่แสวงหากำไรแต่ไม่ลืมที่จะคำนึงถึงผลกระทบต่อสังคม เช่น การควบคุมและป้องกันการสร้างมลพิษจากกระบวนการผลิต การผลิตสินค้าให้ได้คุณภาพตามมาตรฐาน การพัฒนาและการปฏิบัติต่อพนักงานอย่างเป็นธรรม

2. การดำเนินการด้านความรับผิดชอบต่อสังคมนอกกระบวนการหลัก (CSR-after-Process) คือ กิจกรรมที่ดำเนินการนอกเหนือจากการดำเนินธุรกิจปกติโดยเป็นการดำเนินกิจกรรมขององค์กรที่แสวงหากำไรในธุรกิจต่างๆ และนำเงินส่วนหนึ่งที่เป็นรายได้จากการสินค้าหรือบริการที่ไม่ได้อยู่ในกระบวนการผลิต การขายสินค้า หรือบริการของบริษัทเป็นกิจกรรมที่ถูกลงแผนและทำขึ้นมาหลังจากการดำเนินธุรกิจ เช่น การบริจาคเงินสมทบทุน การบริจาคเงินช่วยเหลือภัยพิบัติ การสร้างโรงเรียนในต่างจังหวัด หรือการเป็นอาสาสมัครในด้านต่างๆ

3. การดำเนินการด้านความรับผิดชอบต่อสังคมแบบกิจการเพื่อสังคม (CSR-as-Process) คือ กิจการเพื่อสังคมจะมีความแตกต่างจากกิจกรรมเพื่อสังคมและธุรกิจเพิ่มสังคม เนื่องจากกิจการเพื่อสังคมนั้นเป็นการทำโดยที่ไม่ได้แสวงหากำไรให้กับตัวเอง หรือเรียกได้ว่าทุกกระบวนการของธุรกิจนั้นจะเกี่ยวข้องกับประโยชน์เพื่อสังคมทั้งหมด เช่น มูลนิธิเพื่อสังคม องค์กรสาธารณประโยชน์ (กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2555)

แนวคิดบรรษัทภิบาลและเศรษฐกิจ

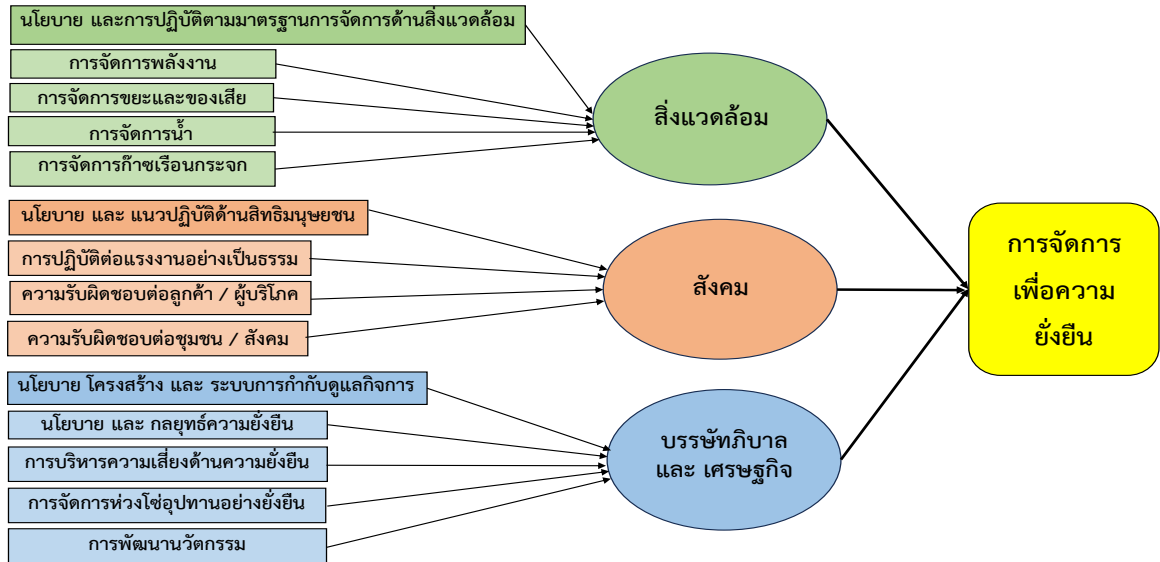
บรรษัทภิบาล หรือเรียกในอีกชื่อหนึ่งว่าการกำกับดูแลกิจการที่ดี คือโครงสร้างและกระบวนการภายในกิจการที่จัดให้มีขึ้นสำหรับการกำหนดทิศทางและสอดส่องดูแลการปฏิบัติงานของกิจการให้มีความถูกต้อง โปร่งใส ตรวจสอบได้ โดยไม่ก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อความเสียหายของกิจการ และมีการเติบโตอย่างยั่งยืนพร้อมกับความสามารถในการกำกับดูแลธุรกิจเพื่อสร้างผลประโยชน์ที่ดี และส่งเสริมการเติบโตของกิจการอย่างมั่นคง ได้แก่ นโยบาย โครงสร้างระบบการกำกับดูแลกิจการ นโยบายและกลยุทธ์ด้านความยั่งยืน การจัดการความเสี่ยงด้านความยั่งยืน การจัดการห่วงโซ่อุปทานอย่างยั่งยืน และการพัฒนานวัตกรรม

หน่วยงานภาครัฐของไทยที่เกี่ยวข้องกับการจดทะเบียนบริษัท เช่น กรมพัฒนาธุรกิจการค้าได้ใช้คำว่า ธรรมนูญภิบาลแทนคำว่ากำกับการกำกับดูแลกิจการที่ดี แต่ทว่าบางหน่วยงานในกรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ เช่น กองธรรมนูญภิบาลธุรกิจ ได้เลือกใช้คำใหม่โดยนิยามศัพท์ใหม่คือ “ธรรมนูญภิบาลธุรกิจ” ไว้ในคู่มือเกณฑ์มาตรฐานธรรมนูญภิบาลธุรกิจว่าหมายถึง “การบริหารจัดการที่ดี โดยการควบคุมดูแลกิจการให้มีการปฏิบัติตามกฎหมายมีความเป็นธรรม มีความโปร่งใส เน้นการมีส่วนร่วม มีความรับผิดชอบต่อที่ตรวจสอบได้ และรู้จักใช้ประโยชน์จากทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ถือเป็นหัวใจสำคัญในการดำเนินธุรกิจที่ทุกฝ่ายตั้งแต่ผู้บริหาร พนักงาน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ลูกค้า รวมถึงสังคมและประเทศชาติได้รับประโยชน์อย่างยุติธรรม” ฉะนั้นการกำกับดูแลกิจการจึงอาจมีชื่อเรียกอื่นในบริบทต่าง ๆ ที่แตกต่างกันออกไป เช่น ธรรมนูญภิบาล หรือ บรรษัทภิบาล หรือ Corporate Governance หรือ CG กล่าวได้ว่าปัจจุบันการกำกับดูแลกิจการในภาคเอกชน เป็นกลไกการเชื่อมโยงกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ต่าง ๆ ทั้งผู้ถือหุ้น ฝ่ายจัดการ คณะกรรมการ และลูกจ้างของบริษัทให้ปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของตน (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, บรรษัทภิบาลหรือการกำกับดูแลกิจการ, 2567)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดการวิจัยเป็นการศึกษาประเด็นด้านความยั่งยืนซึ่งเป็นตัวแปรที่มีผลต่อการจัดการเพื่อความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในมิติด้านสิ่งแวดล้อม ด้านสังคม ด้านบรรษัทภิบาลและเศรษฐกิจตามแนวทางของคู่มือการรายงานความยั่งยืนสำหรับบริษัทจดทะเบียน, 2565, ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และตาม

มาตรฐานด้านความยั่งยืนตามกรอบสากลของ Global Reporting Initiative Standards (GRI) เพื่อจัดทำเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2565)

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการศึกษาครั้งนี้คัดเลือกโดยใช้เกณฑ์คุณลักษณะของประชากรที่ต้องการศึกษาโดยผู้ให้ข้อมูลสำคัญต้องมีความเกี่ยวข้องกับการจัดการเพื่อความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย หรือเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยแบ่งออกเป็น 5 กลุ่มคือ 1) บุคลากรของบริษัทจดทะเบียน ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ 2) เจ้าหน้าที่ภาครัฐ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย - ตลท. หรือ สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ - กลต. 3) นักลงทุนรายใหญ่ และ นักลงทุนรายย่อย ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย 4) นักวิเคราะห์การลงทุน และนักวิชาการตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และ 5) ลูกค้าของบริษัทจดทะเบียนผู้ให้ข้อมูลสำคัญในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษากิจการวิจัยเชิงคุณภาพครั้งนี้ ใช้รูปแบบการสัมภาษณ์แบบเชิงลึกแบบมีโครงสร้าง เครื่องมือในการวิจัยจะประกอบด้วยคำถามที่แบ่งเป็น 3 ส่วน คือ 1) การจัดการเพื่อความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย 2) วิเคราะห์ปัญหาการจัดการเพื่อความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและ 3) รูปแบบของการจัดการเพื่อความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยเป็นการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในประเด็นสำคัญด้านความยั่งยืนในมิติ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านสังคม ด้านบรรษัทภิบาลและเศรษฐกิจ ซึ่งข้อคำถามพัฒนาจากกรอบแนวคิดการวิจัยและตัวชี้วัดด้านความยั่งยืนโดยตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. การค้นคว้าผ่านเอกสาร (Documentary Research) เป็นการศึกษาผ่านเอกสารต่าง ๆ ตั้งแต่รายงานประจำปี แผนงานดำเนินการ แผนงบประมาณ รายงานผลการดำเนินการและเอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงาน นอกจากนั้น ยังศึกษาผ่านเว็บไซต์ ผลงาน ทางวิชาการ งานวิจัย และงานศึกษาต่างๆที่เกี่ยวข้อง ทั้งในระดับปฐมภูมิและทุติยภูมิ เพื่อให้การศึกษาค้นคว้านี้มีความสมบูรณ์ของข้อมูลมากที่สุด

2. การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) รายบุคคลแบบมีโครงสร้างจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจำนวน 16 คน โดยการพูดคุยในบรรยากาศที่เป็นกันเอง ซักถาม ข้อมูลและความคิดเห็นควบคู่ไปกับการสังเกตการณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants)

การวิเคราะห์ข้อมูล

กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลในงานวิจัยเชิงคุณภาพนั้น ผู้วิจัยได้ศึกษาและนำกระบวนการวิธีวิเคราะห์ข้อมูลงานวิจัยเชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Thematic Analysis) ซึ่งผู้วิจัย ประยุกต์มาจากแนวคิดการวิเคราะห์เชิงคุณภาพของ Miles & Huberman (1994); Braun & Clarke (2006) และ Creswell & Plano Clark (2007) การวิเคราะห์ข้อมูลมี 5 ขั้นตอนคือ การจัดระเบียบข้อมูล การกำหนดรหัสข้อมูล การให้ความหมายของข้อมูล การแสดงข้อมูลและการนำเสนอข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการวิเคราะห์แบบแก่นสาระ (Thematic Analysis)

ผลการวิจัย

การศึกษากิจการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้างตามแนวทางการจัดการเพื่อความยั่งยืนสำหรับบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งสามารถสรุปเป็นผลการวิจัยทั้ง 3 ส่วน ดังนี้

1. การจัดการเพื่อความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

จากการสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในกระบวนการจัดการเพื่อความยั่งยืนพบว่ามีความสอดคล้องกับคู่มือแนวปฏิบัติที่ดีสำหรับคณะกรรมการในการกำหนดกลยุทธ์ทางธุรกิจเพื่อความยั่งยืน, สถาบันกรรมการบริษัทไทย ซึ่งเปรียบเสมือนเป็นแนวทางพื้นฐานในการจัดการเพื่อความยั่งยืน ดังนี้ (สถาบันกรรมการบริษัทไทย, 2562)

1.1 ผู้บริหารสูงสุดขององค์กรเป็นผู้นำองค์กรในการกำกับดูแลด้านการจัดการเพื่อความยั่งยืน

จัดตั้งคณะกรรมการการจัดการเพื่อความยั่งยืน โดยมีผู้บริหารสูงสุดขององค์กรเป็นประธานเพื่อมอบนโยบายการจัดการเพื่อความยั่งยืนให้แก่ทุกหน่วยงานทั้งองค์กรปฏิบัติตามนโยบายโดยการกำหนดวิสัยทัศน์และเป้าหมายหลักขององค์กรเพื่อความยั่งยืน มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาการจัดการเพื่อความยั่งยืนให้ก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง

1.2 การประเมินประเด็นสำคัญ การกำหนดกลยุทธ์และเป้าหมายการจัดการเพื่อความยั่งยืน

กำหนดประเด็นที่เป็นสาระสำคัญของการจัดการเพื่อความยั่งยืนและนำมาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้เชี่ยวชาญภายนอกองค์กร เช่น นักลงทุนสถาบัน และดำเนินการสำรวจความคิดเห็นของผู้บริหารและบุคลากรทุกคน เพื่อแสดงให้เห็นถึงความสนใจและความคาดหวังอย่างชัดเจนของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งภายในและภายนอกองค์กร และการจัดทำกลยุทธ์การจัดการเพื่อความยั่งยืน รวมทั้งแผนปฏิบัติด้านความยั่งยืนในการกำหนดเป้าหมายระยะสั้น ระยะกลาง ระยะยาว และกำหนดตัวชี้วัดการดำเนินงานระดับองค์กรให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1.3 การนำนโยบาย และกลยุทธ์การจัดการเพื่อความยั่งยืนไปสู่การปฏิบัติ

กรอบกลยุทธ์ทั้งหมดได้ถูกถ่ายทอดไปในแผนธุรกิจของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีการกำหนดผู้รับผิดชอบ แผนการดำเนินงาน ตลอดจนกลไกและวิธีการที่สำคัญในการขับเคลื่อนธุรกิจเพื่อความยั่งยืนของบริษัทเช่น โครงสร้างกำกับดูแล การกำหนดเป็นตัวชี้วัดต่าง ๆ เพื่อให้มั่นใจว่าจะสามารถผลักดันการดำเนินงานไปสู่วิสัยทัศน์และเป้าหมายที่กำหนดได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลและเป็นระบบเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด

1.4 การติดตามผลการดำเนินงานและการเปิดเผยข้อมูล

การติดตามผลการดำเนินงานตามนโยบายและกลยุทธ์การจัดการเพื่อความยั่งยืนในแต่ละประเด็นความยั่งยืนและตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้อง โดยคณะกรรมการด้านการกำกับดูแลด้านความยั่งยืนเพื่อให้เกิดการพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการทำงานอย่างต่อเนื่อง และเปิดเผยข้อมูลการบริหารจัดการความยั่งยืนแก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียขององค์กร โดยดำเนินการเปิดเผยข้อมูลตามมาตรฐานและแนวทางของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ศูนย์พัฒนาธุรกิจเพื่อความยั่งยืน, 2567)

2. การวิเคราะห์ปัญหาการจัดการเพื่อความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ในอดีตบริษัทมุ่งเน้นการสร้างผลกำไรในระยะสั้นเพื่อสร้างความพึงพอใจให้กับผู้ถือหุ้น ทำให้เกิดปัญหาด้านการจัดการเพื่อความยั่งยืนโดยสร้างผลกระทบต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียขององค์กรในระยะยาว จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญกลุ่มต่าง ๆ สามารถระบุปัญหาการจัดการเพื่อความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนที่เกี่ยวข้องกับ สิ่งแวดล้อม สังคม บรรษัทภิบาลและเศรษฐกิจ จากประเด็นความยั่งยืนที่มีผลกระทบต่อบริษัทจากการดำเนินธุรกิจตลอดห่วงโซ่อุปทานทั้งภายในและภายนอกองค์กรได้ดังนี้คือ

2.1 มิติด้านสิ่งแวดล้อม

ปัญหาการจัดการเพื่อความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียน สำหรับมิติด้านสิ่งแวดล้อม จะเป็นเรื่องของการจัดการนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมจากการดำเนินธุรกิจ ซึ่งสะท้อนถึงความสามารถ ในการใช้พลังงานและทรัพยากรของบริษัทอย่างคุ้มค่า โดยปัญหาการจัดการเพื่อความยั่งยืนมิติด้านสิ่งแวดล้อม ดังนี้

- 1) การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมที่ไม่มีประสิทธิภาพ อาจส่งผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือและภาพลักษณ์ของบริษัท
- 2) การจัดการขยะและของเสียที่ไม่มีประสิทธิภาพจะสร้างมลภาวะเป็นพิษทางสิ่งแวดล้อมให้กับชุมชนในบริเวณใกล้เคียงกับบริษัท และเป็นการละเมิดต่อกฎหมายด้านสิ่งแวดล้อม
- 3) การปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากการดำเนินธุรกิจที่สูงกว่าเป้าหมาย ทำให้เกิดปัญหาต่อการส่งออกสินค้าไปยังคู่ค้าในต่างประเทศ เช่น ต้นทุนสินค้าสูงขึ้นจากเก็บภาษีคาร์บอนก่อนข้ามพรมแดน (CBAM)
- 4) การขาดแคลนทรัพยากรด้านน้ำ อาจส่งผลให้ค่าใช้จ่ายในการดำเนินธุรกิจเพิ่มสูงขึ้นและมีความเสี่ยงในการหยุดชะงักกระบวนการผลิต
- 5) ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศเป็นความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อมระดับโลก จะส่งผลให้การดำเนินงานของบริษัทมีค่าใช้จ่ายสูงขึ้นอาจก่อให้เกิดความผันผวนต่อราคาสินค้าหรือวัตถุดิบ

2.2 มิติด้านสังคม

ปัญหาการจัดการเพื่อความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียน สำหรับมิติด้านสังคม จะเป็นการมุ่งเน้นการจัดการนโยบาย แผนงาน และผลลัพธ์ด้านสังคมจากการดำเนินธุรกิจซึ่งสะท้อนถึงการเคารพสิทธิมนุษยชน และการสร้างความพึงพอใจให้แก่พนักงาน ลูกค้า ชุมชน และสังคม โดยปัญหาการจัดการเพื่อความยั่งยืนมิติด้านสังคม มีดังนี้

- 1) การพัฒนาทักษะพนักงานที่ไม่สอดคล้องกับแผนการพัฒนาศักยภาพ ส่งผลให้พนักงานใหม่ไม่สามารถปฏิบัติงานทดแทนพนักงานที่ลาออกหรือเกษียณได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 2) ปัญหาด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย เช่น การเกิดอุบัติเหตุจากการทำงานในอัตราที่สูง ทำให้การผลิตหยุดชะงักและส่งผลกระทบต่อชื่อเสียงของบริษัทและก่อให้เกิดความสูญเสียทั้งชีวิตและทรัพย์สิน
- 3) ปัญหาจากการส่งมอบสินค้าและบริการที่ไม่ได้ตามมาตรฐานให้กับลูกค้าจะทำให้บริษัทเสียส่วนแบ่งทางการตลาดให้แก่คู่แข่งในธุรกิจเดียวกันได้
- 4) การดำเนินธุรกิจที่ทำให้เกิดมลภาวะเป็นอันตรายต่อชุมชนทำให้ภาพลักษณ์ของบริษัทด้านความรับผิดชอบต่อชุมชนและสังคมไม่เป็นที่ยอมรับของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
- 5) การบริหารจัดการข้อมูลส่วนบุคคลที่ไม่มีประสิทธิภาพ อาจส่งผลให้ข้อมูลสำคัญของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องรั่วไหลสู่ภายนอกองค์กรได้

2.3 มิติด้านบรรษัทภิบาลและเศรษฐกิจ

ปัญหาการจัดการเพื่อความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนฯ สำหรับมิติด้านบรรษัทภิบาลและเศรษฐกิจ จะเป็นการจัดการธุรกิจตลอดห่วงโซ่อุปทานรวมถึงการพัฒนาศักยภาพของคู่ค้า ซึ่งสะท้อนถึงการดำเนินธุรกิจอย่างโปร่งใส มีความรับผิดชอบต่อสังคมและการพัฒนานวัตกรรมที่เป็นการสร้างประโยชน์ต่อธุรกิจและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียตลอดห่วงโซ่อุปทาน โดยปัญหาการจัดการเพื่อความยั่งยืนมิติด้านบรรษัทภิบาลและเศรษฐกิจมีดังนี้

- 1) การกำกับดูแลกิจการที่ไม่ดี จะนำมาซึ่งการสูญเสียความไว้วางใจและความเชื่อมั่นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของบริษัท
- 2) การบริหารจัดการความเสี่ยงที่ไม่มีประสิทธิภาพ อาจนำมาซึ่งปัญหาในการดำเนินงานทางธุรกิจและส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ขององค์กร
- 3) การละเมิดจรรยาบรรณทางธุรกิจ จะส่งผลกระทบต่อความดำเนินงานธุรกิจและชื่อเสียงของบริษัท อาจทำให้ผลประกอบการต่ำลง
- 4) การตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงทางด้านนวัตกรรมที่ล่าช้า อาจส่งผลให้บริษัทเสียความสามารถในการแข่งขันในตลาดและก่อให้เกิดการสูญเสียส่วนแบ่งการตลาดต่อคู่แข่งทางธุรกิจ
- 5) การคัดเลือกคู่ค้าที่ไม่มีประสิทธิภาพ อาจนำมาซึ่งปัญหาที่เกิดจากคู่ค้าที่ละเมิดกฎหมายหรือปัญหาทางด้านสิ่งแวดล้อมและสิทธิมนุษยชนจะก่อให้เกิดความเสียหายต่อการดำเนินธุรกิจของบริษัทได้

3. รูปแบบการจัดการเพื่อความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญของกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย พบว่าบริษัทจดทะเบียนมีการกำหนดนโยบายและเป้าหมายด้านความยั่งยืนคือ การมีผลประกอบการที่ดี องค์กรมีการเติบโตอย่างยั่งยืน และความอยู่รอดขององค์กรในระยะยาว และรูปแบบการจัดการเพื่อความยั่งยืนเป็นเครื่องมือในการกำกับดูแลทางธุรกิจให้มีความยั่งยืนในระยะยาวโดยพัฒนาให้เหมาะสมกับบริบทการจัดการเพื่อความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนฯ และนำเสนอเป็นแนวปฏิบัติที่ดีของการจัดการเพื่อความยั่งยืนใน 3 มิติ คือ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านสังคม และด้านบรรษัทภิบาลและเศรษฐกิจ ดังนี้

3.1 กำหนดนโยบายการจัดการเพื่อความยั่งยืนและให้ความสำคัญเป็นกลยุทธ์ขององค์กร

กำหนดนโยบายการจัดการเพื่อความยั่งยืนเป็นกลยุทธ์ขององค์กร และกำหนดตัวชี้วัดที่สามารถนำไปใช้ประเมินผลและสร้างคุณค่าให้กับองค์กรในระยะยาว พร้อมกับสื่อสารสร้างให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีส่วนร่วมให้ความคิดเห็นด้านความยั่งยืนเพื่อกำหนดเป็นประเด็นความยั่งยืน (Materiality Topic) ขององค์กร

3.2 สร้างความตระหนักรู้การจัดการเพื่อความยั่งยืนให้แก่พนักงานภายในองค์กร

คณะกรรมการและผู้บริหารสูงสุดขององค์กรต้องเป็นผู้นำร่วมกันผลักดันนโยบายการจัดการเพื่อความยั่งยืนให้เป็นความรับผิดชอบของทุกฝ่ายในองค์กรโดยจัดทำแผนกลยุทธ์ตามนโยบายความยั่งยืนขององค์กรให้ครอบคลุมด้านสิ่งแวดล้อม ด้านสังคม และด้านบรรษัทภิบาลและเศรษฐกิจ เพื่อสร้างผลกระทบเชิงบวกต่อสิ่งแวดล้อม สังคม และ ชุมชนส่วนรวม และสร้างความตระหนักรู้และการมีส่วนร่วมให้เกิดขึ้นกับพนักงาน คู่ค้า นักลงทุน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียตลอดห่วงโซ่อุปทานขององค์กร

3.3 การกำหนดประเด็นที่เป็นสาระสำคัญของการดำเนินธุรกิจตามกรอบการจัดการเพื่อความยั่งยืน

ผู้บริหารทุกฝ่ายในองค์กรจะต้องประชุมร่วมกันเพื่อกำหนดประเด็นความยั่งยืนที่เป็นสาระสำคัญของการดำเนินธุรกิจตามกรอบนโยบายการจัดการเพื่อความยั่งยืน เสนอแก่คณะกรรมการความยั่งยืนพิจารณาคัดเลือกและจัดลำดับประเด็นความยั่งยืนที่เป็นสาระสำคัญของการดำเนินธุรกิจเพื่อกำหนดเป็นแผนกลยุทธ์ความยั่งยืนให้เติบโตไปพร้อมกับสิ่งแวดล้อม สังคม และบรรษัทภิบาลและเศรษฐกิจ โดยได้รับการพิจารณาจากมุมมองของการให้คุณค่าแก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

3.4 การกำกับดูแลผลการดำเนินงานและการรายงานความยั่งยืนตามมาตรฐานของตลาดหลักทรัพย์ฯ

คณะกรรมการและผู้บริหารขององค์กรต้องกำกับการกำกับดูแลผลการดำเนินงานการจัดการเพื่อความยั่งยืนเพื่อบรรลุตามเป้าหมายความยั่งยืนขององค์กรในระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว รวมทั้งการบริหารจัดการความเสี่ยงทั้ง 3 มิติ ด้านสิ่งแวดล้อม สังคม ด้านบรรษัทภิบาลและเศรษฐกิจ โดยไม่มุ่งไปที่ผลการดำเนินงานทางการเงินเพียงอย่างเดียว และการจัดทำรายงานความยั่งยืนที่มีความโปร่งใส มีความน่าเชื่อถือ ตามมาตรฐานของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและตามมาตรฐานสากลเพื่อให้นักลงทุนทั้งในประเทศและต่างประเทศสามารถตรวจสอบการดำเนินธุรกิจขององค์กรได้

กรณีศึกษาจากผลการวิจัย การจัดการเพื่อความยั่งยืนของบริษัทจากบริษัท ไออาร์พีซี จำกัด (มหาชน)

จากผลการวิจัย การจัดการเพื่อความยั่งยืน พบว่ามีโครงการ ไออาร์พีซี ต้นแบบการจัดการขยะพลาสติกของบริษัท ไออาร์พีซี จำกัด (มหาชน) เป็นกรณีศึกษาที่น่าสนใจโดยมีรายละเอียดดังนี้

- รวบรวมเก็บข้อสงสัยแล้วตามจุดต่างๆ ของร้าน KFC ไปทำความสะอาด
- ส่งต่อขยะพลาสติกให้บริษัท ไออาร์พีซี จำกัด เพื่อผลิตเป็นเม็ดพลาสติกรีไซเคิล นำเข้าสู่กระบวนการผลิตเม็ดพลาสติกรีไซเคิลที่มีประสิทธิภาพ
- จากนั้นส่งต่อให้ Modern Furniture เพื่อผลิตเป็นเก้าอี้ใช้ในร้าน KFC และส่วนที่ผลิตเป็นเฟอร์นิเจอร์ โต๊ะ เก้าอี้ ก็นำไปบริจาคตามโรงเรียนที่ขาดแคลน

โครงการนี้สามารถสรุปเป็นกรณีศึกษาจากผลการวิจัยสำหรับการจัดการเพื่อความยั่งยืนของบริษัท ไออาร์พีซี จำกัด ในการมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม สังคม บรรษัทภิบาลและเศรษฐกิจ ได้ดังนี้

ด้านสิ่งแวดล้อม สำหรับประเด็นความยั่งยืนเรื่องการจัดการขยะและของเสียโดยการรีไซเคิลพลาสติกและขึ้นรูปผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ถาดนำกลับมาใช้ใหม่ในร้าน KFC เป็นการนำพลาสติกนี้กลับมาใช้ประโยชน์ได้อีกเพื่อลดขยะพลาสติก และเป็นการลดก๊าซเรือนกระจกอีกด้วย

ด้านสังคม สำหรับประเด็นความยั่งยืนเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคมและชุมชน โดยการรีไซเคิลพลาสติกขึ้นรูปเป็นผลิตภัณฑ์เฟอร์นิเจอร์ โต๊ะ เก้าอี้ ก็นำไปบริจาคตามโรงเรียนที่ขาดแคลน

ด้านบรรษัทภิบาลและเศรษฐกิจ สำหรับประเด็นความยั่งยืนเรื่องการพัฒนานวัตกรรม โดยใช้เทคโนโลยีในการผลิตด้วยวิธี Marble Furnishing ซึ่งเป็นการรีไซเคิลรูปแบบใหม่ที่จะทำให้ไม่มีขยะพลาสติกอีกต่อไป (บริษัท ไออาร์พีซี จำกัด (มหาชน), 2564)

สรุปและอภิปรายผล

1. บริบทการจัดการเพื่อความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ผลจากการวิจัยในบริบทการจัดการเพื่อความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จากข้อมูลการสัมภาษณ์พบความสอดคล้องและความขัดแย้งกันในประเด็นความยั่งยืนที่เป็นสาระสำคัญของการดำเนินธุรกิจ แต่ละมิติ ทั้งด้านสิ่งแวดล้อม ด้านสังคม และด้านบรรษัทภิบาลและเศรษฐกิจ ที่แตกต่างกันในแต่ละอุตสาหกรรม กล่าวคือ บริษัทที่อยู่ในอุตสาหกรรมเหมือนกันจะพบว่าประเด็นความยั่งยืนที่เป็นสาระสำคัญของการดำเนินธุรกิจจะมีความสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน แต่จะมีความขัดแย้งกับบริษัทที่อยู่ในอุตสาหกรรมที่ต่างกัน อาทิ บริษัทที่อยู่ในอุตสาหกรรมด้านพลังงานจะให้ความสำคัญประเด็นหรือตัวชี้วัดด้านความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมมากที่สุด เนื่องจากบริษัทที่อยู่ในอุตสาหกรรม การให้บริการจะให้ความสำคัญด้านสังคมและด้านบรรษัทภิบาลและเศรษฐกิจ มากที่สุดเนื่องจากบริษัทที่ทำธุรกิจด้านพลังงานได้ปล่อยก๊าซเรือนกระจกออกมาในปริมาณที่มากกว่าอุตสาหกรรมอื่นๆ อย่างมากจึงมีความจำเป็นต้องมีเทคโนโลยีที่ทันสมัยในกระบวนการผลิตเพื่อลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกออกมาให้ในปริมาณที่ตั้งเป้าหมายในแต่ละปีเพื่อสร้างความน่าเชื่อถือให้กับคู่ค้าทางธุรกิจและสร้างภาพลักษณ์องค์กรสู่สาธารณะชน

2. ปัญหาการจัดการเพื่อความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ผลการวิจัยจากข้อมูลการสัมภาษณ์ในประเด็นของปัญหาการจัดการเพื่อความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พบว่าปัญหาการจัดการเพื่อความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนฯ มีความสอดคล้องเหมือนกัน คือ ในอดีตบริษัทมุ่งเน้นการสร้างผลกำไรในระยะสั้นเพื่อสร้างความพึงพอใจให้กับผู้ถือหุ้นมากกว่าการคำนึงถึงการเติบโตขององค์กรอย่างยั่งยืนในระยะยาว เนื่องจากผลกำไรจะเป็นตัวชี้วัดผลการดำเนินงานที่สำคัญของบริษัทเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ถือหุ้นและผู้ลงทุนโดยไม่คำนึงถึงปัญหาจากผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ชุมชน และสังคมจากการดำเนินธุรกิจ จึงทำให้เกิดปัญหาที่มีผลกระทบต่อบริษัทฯ จากการดำเนินธุรกิจตลอดห่วงโซ่อุปทานทั้งภายในและภายนอกองค์กร แต่ในปัจจุบันบริษัทจดทะเบียนฯ จะมีแนวคิดการจัดการรูปแบบใหม่ที่สอดคล้องเหมือนกันคือจะกำหนดเป้าหมายขององค์กรโดยให้ความสำคัญกับผลประกอบการที่ตีควบคู่ไปกับความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม สังคม บรรษัทภิบาล และการจัดการปัญหาจากการดำเนินธุรกิจที่สร้างผลกระทบต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อสร้างการเติบโตขององค์กรอย่างยั่งยืนในระยะยาว

3. รูปแบบการจัดการเพื่อความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ผลการวิจัยจากข้อมูลการสัมภาษณ์พบว่าในปัจจุบันบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมีนโยบายที่สอดคล้องเหมือนกันคือการเปลี่ยนแนวคิดรูปแบบจากการมุ่งเน้นไปที่การสร้างผลกำไรเป็นหลักเปลี่ยนมาเป็นรูปแบบการจัดการองค์กรด้วยกลยุทธ์การจัดการเพื่อความยั่งยืน ถึงแม้ว่าจะส่งผลให้บริษัทต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มมากขึ้นจากการที่บริษัทต้องตอบสนองความต้องการของสังคมและสิ่งแวดล้อม ทำให้ธุรกิจมีกำไรลดลงซึ่งจะเกิดขึ้นในระยะสั้นเท่านั้นแต่บริษัทจะมีกำไรในระยะยาวเพิ่มขึ้นและบริษัทดังกล่าวยังได้รับความสนใจจากนักลงทุนส่วนมากซึ่งให้ความสำคัญกับบริษัทที่มีการเติบโตอย่างยั่งยืน และความอยู่รอดขององค์กรในระยะยาวมากกว่าการสร้างผลกำไรให้กับธุรกิจในระยะสั้น และจะช่วยสร้างผลการดำเนินงานที่ดีให้แก่บริษัท อาทิเช่น

- ความสามารถด้านการเงินที่จะบรรลุเป้าหมายด้านผลตอบแทนทางการเงินที่ดีในการเติบโตทางเศรษฐกิจในระยะยาว
- ความสามารถในการรักษาลูกค้าด้วยการจัดการลูกค้าสัมพันธ์และการสร้างนวัตกรรมทางด้านการผลิตและบริการ
- ความสามารถในการกำหนดมาตรฐานสูงสุดด้านบรรษัทภิบาลแก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับองค์กรต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งภายในประเทศและคู่ค้าในต่างประเทศ
- ความสามารถในการจัดการทรัพยากรมนุษย์เพื่อรักษาความพึงพอใจของพนักงาน การมีสวัสดิการดูแลพนักงาน และสามารถรักษาความสัมพันธ์อันดีกับพนักงาน ลดอัตราการลาออก ลดต้นทุนการฝึกพนักงานใหม่

- การบริหารจัดการภายในที่มีคุณภาพและโปร่งใส จะทำให้บริษัทสามารถลดความเสี่ยงด้านการคอร์รัปชัน
- องค์กรสามารถเพิ่มคุณภาพและอัตราผลผลิตของสินค้าต่อพนักงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

กระบวนการและมาตรการในการวัดผลสำเร็จการจัดการองค์กรอย่างยั่งยืนตามแนวคิด ESG

เพื่อให้มั่นใจได้ว่าข้อมูลการจัดการเพื่อความยั่งยืนตามแนวคิด ESG ที่องค์กรเปิดเผยในรายงานความยั่งยืนจะมีความน่าเชื่อถือ และโปร่งใสเช่นเดียวกับรายงานทางการเงิน และกระบวนการบริหารจัดการความเสี่ยงที่ได้มาตรฐานทั้งในเชิงคุณภาพโดยคำนึงถึงมิติทางด้าน ESG และเชิงปริมาณ โดยพิจารณาจากผลประกอบการเติบโตอย่างยั่งยืนอย่างแท้จริงดังนั้นควรมีการวัดผลทางด้านการจัดการเพื่อความยั่งยืนด้วย โดยองค์กรต้องพิจารณาเลือกตัวชี้วัดที่สอดคล้องกับนโยบายและกลยุทธ์ความยั่งยืน และเป็นสาระสำคัญต่อการดำเนินธุรกิจ เพื่อกำหนดวิธีการที่มีประสิทธิภาพในการวัดผลและจัดทำรายงานด้านการจัดการเพื่อความยั่งยืนดังต่อไปนี้

- มิติด้านสิ่งแวดล้อม สามารถวัดผลได้จาก ปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกรวมของขอบเขตที่ 1 ขอบเขตที่ 2 และขอบเขตที่ 3 การปฏิบัติตามหลักการและมาตรฐานสากลเกี่ยวกับการจัดการขยะและของเสีย ร้อยละของน้ำเสียที่ได้รับการบำบัดก่อนทิ้ง ร้อยละปริมาณการใช้กระดาษลดลง และร้อยละปริมาณการใช้น้ำลดลง เป็นต้น
- มิติด้านสังคม สามารถวัดผลได้จาก จำนวนเหตุการณ์ที่เกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชน แผนงานหรือกิจกรรมเกี่ยวกับการพัฒนาพนักงาน จำนวนเหตุการณ์หรือข้อร้องเรียนที่เกี่ยวกับการละเมิดสิทธิผู้บริโภค จำนวนเหตุการณ์หรือข้อร้องเรียนที่เกี่ยวกับการละเมิดข้อมูลส่วนบุคคล จำนวนเหตุการณ์หรือกรณีบาดเจ็บจากการทำงานถึงขั้นหยุดงาน และกิจกรรมการสร้างความสัมพันธ์ของพนักงาน ชุมชนและสังคม เป็นต้น
- มิติด้านบรรษัทภิบาลและเศรษฐกิจ สามารถวัดผลได้จาก จำนวนครั้งการประชุมของคณะกรรมการบริษัท จำนวนกรณีการละเมิดจรรยาบรรณธุรกิจหรือการทุจริตคอร์รัปชัน การกำกับดูแลธุรกิจสร้างผลประกอบการที่ดี ร้อยละของคู่ค้ารายสำคัญที่ร่วมลงนามปฏิบัติตามจรรยาบรรณคู่ค้าของธุรกิจ การจัดทำรายงานประจำปี One Report ตามข้อกำหนดตลาดหลักทรัพย์ฯ กระบวนการส่งเสริมการพัฒนานวัตกรรมเพื่อสนับสนุนธุรกิจขององค์กร

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2555). รายงานการศึกษาการมีส่วนร่วมขององค์กรภาคธุรกิจในการช่วยเหลือสังคม (CSR). สืบค้นเมื่อ 20 พฤษภาคม 2567, จาก <http://tpso4.m-society.go.th/images/DatabaseTPSO4/Research/2555/CSR2555-pdf.io.pdf>.
- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2565). คู่มือการรายงานความยั่งยืนสำหรับบริษัทจดทะเบียน. สืบค้นเมื่อ 20 พฤษภาคม 2567, จาก <https://setsustainability.com/download/ixcugobk4zq6f7s>
- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2567). ความรับผิดชอบของธุรกิจในมิติสิ่งแวดล้อม. สืบค้นเมื่อ 20 พฤษภาคม 2567, จาก <https://setsustainability.com/page/environment>
- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2567). บรรษัทภิบาลหรือการกำกับดูแลกิจการ. สืบค้นวันที่ 20 พฤษภาคม 2567, จาก <https://setsustainability.com/page/corporate-governance>
- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ศูนย์พัฒนาธุรกิจเพื่อความยั่งยืน. (2567). การเปิดเผยข้อมูลและรายงานด้านความยั่งยืน. สืบค้นเมื่อ 20 พฤษภาคม 2567, จาก <https://www.setsustainability.com/page/disclosure>.

-
- บริษัท โออาร์พีซี จำกัด (มหาชน). (2564). *ต้นแบบการบริหารจัดการขยะพลาสติกใช้ครั้งเดียวทิ้ง (single-use)*. สืบค้นเมื่อ 20 พฤษภาคม 2567, จาก <https://www.facebook.com/IRPCofficial/photos/a.230246347130189/1798412776980197/?type=3>
- สถาบันกรรมการบริษัทไทย. (2562). *แนวปฏิบัติที่ดีสำหรับคณะกรรมการในการกำหนดกลยุทธ์ทางธุรกิจเพื่อความยั่งยืน*. สืบค้นเมื่อ 20 พฤษภาคม 2567, จาก <https://thai-iod.com/th/publications-detail.asp?id=733>
- สถาบันไทยพัฒน์. (2566). *Environmental Social and Governance (ESG)*. สืบค้นเมื่อ 20 พฤษภาคม 2567, จาก <https://www.thaicr.com/2021/01/environmental-social-and-governance-esg.html?m=0>
- Braun, V., & Clarke, V. (2006). *Using thematic analysis in psychology*. *Qualitative research in psychology*, 3(2), 77-101.
- Cresswell, J. W. (2007). *Qualitative inquiry and research design: choosing among five traditions*. Thousand Oaks: Sage
- Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994). *An expanded sourcebook qualitative data analysis (2 ed.)*. Thousand Oaks, CA: Sage

นวัตกรรมจัดการโครงการของธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ในเขตพื้นที่จังหวัดนนทบุรี

Project Management Innovation of Real Estate Business in Nonthaburi Province

เกียรติศักดิ์ สุขยา¹, สุเชาว์ มีหนองหว้า² และ ฐิติมา ไห้ลายอง³

Kiatissak Sukya¹, Suchao Meenongwah² and Thitima Holomyong³

¹ นักศึกษาปริญญาเอก หลักสูตรการจัดการสุขุบัณัติต วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

^{2,3} อาจารย์ประจำหลักสูตรการจัดการสุขุบัณัติต วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

¹ Doctor of Management Program College of Innovation, Rajamangala University of Technology Rattanakosin

^{2,3} Lecturer of Doctor of Management Program College of Innovation, Rajamangala University of Technology Rattanakosin

Email : kiatissak.suk@rmutr.ac.th¹, suchao.mee@rmutr.ac.th², thitima.hol@rmutr.ac.th³

Received: Jun. 5,2024; Revised: Jun. 19,2024; Accepted: Jul. 3,2024

บทคัดย่อ

บทความวิจัยมีวัตถุประสงค์ 3 ประการคือ 1) เพื่อพรรณนาการจัดการโครงการของธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ในเขตพื้นที่จังหวัดนนทบุรี 2) เพื่อระบุปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการจัดการโครงการของธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ในเขตพื้นที่จังหวัดนนทบุรี และ 3) เพื่อเสนอวัตกรรมการจัดการโครงการของธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ในเขตพื้นที่จังหวัดนนทบุรี การศึกษานี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงเอกสาร ขอบเขตเนื้อหาตามแนวทางของ ทฤษฎีการจัดการโครงการ ของ Larson, W. & Clifford, F. G. (2011) และด้านเนื้อหาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการจัดการโครงการ ของ Kerzner, H. (2017) โดยการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการ และผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยมีประสบการณ์ในเรื่องที่ศึกษา ซึ่งมีผลต่อสารัตถะด้วยข้อมูล และต้องอาศัยความชำนาญ ผู้เชี่ยวชาญ หรือมีองค์ความรู้ของผู้ให้สัมภาษณ์เป็นพิเศษ เป็นข้อมูลสำคัญ จำนวน 15 ท่าน แล้วนำข้อมูลที่ได้มาใช้หลักการวิเคราะห์แบบแก่นสาระ (Thematic Analysis)

ผลจากการวิจัยพบว่า 1) พรรณนาการจัดการโครงการของธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ในเขตพื้นที่จังหวัดนนทบุรี คือ ด้านการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี ด้านพฤติกรรมผู้บริโภคเปลี่ยนแปลง และด้านการจัดการโครงการแบบดั้งเดิม 2) เพื่อระบุปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการจัดการโครงการของธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ในเขตพื้นที่จังหวัดนนทบุรี คือ เวลาเริ่มและสิ้นสุดตามข้อตกลง เงินทุนหมุนเวียนเหมาะสม ผลผลิตมาตรฐาน ลูกค้าพึงพอใจ การเปิดโอกาสรับฟังข้อมูล จัดลำดับถูกต้องตามแผน และการเปลี่ยนแปลงให้ลูกค้าพอใจ และ 3) เพื่อเสนอวัตกรรมการจัดการโครงการของธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ในเขตพื้นที่จังหวัดนนทบุรี คือ ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมของโครงการ กรอบแนวคิดกิจกรรม การแก้ไขปัญหารวดเร็วและทุกฝ่ายพึงพอใจ

คำสำคัญ: นวัตกรรมจัดการ การจัดการโครงการ ธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ จังหวัดนนทบุรี

Abstract

The three objectives of this article were: 1) to described the project management of real estate businesses in the Nonthaburi Province area 2) to indentified factors affecting the success of project management of the real estate business in the Nonthaburi Province area and 3) to propose Project management innovation of real estate business in Nonthaburi province This studies is a qualitative

research. Using documentary research methods Scope of content according to the guidelines of Project management theories of Larson, W. & Clifford. F. G. (2011) and the content of factors affecting success in project management of Kerzner, H. (2017) by interviewing entrepreneurs. and related people or a representative with experience in the matter studied which affects the substance with information and requires special expertise, experts, or knowledge of the Interviewed. It was important information for 15 experts and the obtained information was used using the principles of thematic analysis.

The results of the research found that: 1) described the project management of the real estate business in Nonthaburi Province, namely the change in technology. Consumer behavior changes and traditional project management aspects. 2) to indentified factors affecting success in project management of real estate businesses in Nonthaburi Province, namely start and end times according to agreements. Appropriate working capital Standard output Satisfied customers Opportunity to listen to information Arrange correct order according to plan and make changes to satisfy customers and 3) to presented innovations in project management of the real estate business in Nonthaburi province, that is, every party is participants in the project. activated concept framework Quick troubleshooting and all parties are satisfied.

Keywords: Management Innovation, Project Management, Real Estate Business, Nonthaburi Province

บทนำ

ด้วยโลกปัจจุบันระบบเทคโนโลยี เข้ามามีบทบาท มีอิทธิพลต่อการดำรงชีวิตในแทบทุกระดับของสังคม โดยเฉพาะกลุ่มภาคของธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ เป็นธุรกิจที่มีขนาดใหญ่ ซึ่งมีธุรกิจเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์มากมาย การวางแผนพัฒนาธุรกิจอสังหาริมทรัพย์อย่างยั่งยืนเป็นผลให้มีความมั่นคงแข็งแกร่งเกิดขึ้นจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งโลกทุกวันนี้เป็นโลกไร้พรมแดน ที่การค้าขายและการลงทุนเชื่อมโยงกันหมดด้วยทุกภาคส่วน เศรษฐกิจโลกกำลังเผชิญกับความท้าทายหลายด้าน สอดคล้องจากโลกที่เปลี่ยนแปลง ตามยุคกระแสโลกาภิวัตน์ การสื่อสาร และแข่งขันด้วยธุรกิจ รุนแรงอย่างไรพรมแดนองค์กรธุรกิจ จึงต้องเร่งปรับเปลี่ยนสร้าง ให้องค์กรอยู่ในยุคดิจิทัล ร่วมสมัยมากขึ้น เพื่อความสามารถในการแข่งขัน ให้มีความคล่องตัว และรวดเร็ว ให้ผู้บริโภคมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของธุรกิจในทศวรรษที่ผ่านมา ผลกระทบกระแสโลกาภิวัตน์ของโลกมีการเปลี่ยนแปลงในอัตราเร่งที่รุนแรงไปอย่างรวดเร็วมาก ด้านข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ การสื่อสารเทคโนโลยีก้าวหน้ามีความจำเป็น และมีความสำคัญมากขึ้น (ปรกรณ์ ปรียากร, 2561, หน้า 3) ส่งผลให้การดำเนินของกลุ่มธุรกิจอสังหาริมทรัพย์แต่ละองค์กร โดยจากสถิติโครงการประเภทที่พักอาศัยในเขตพื้นที่จังหวัดนนทบุรี พ.ศ.2566 พบว่ามีโครงการที่พักอาศัยแนวราบมีจำนวน 1,487 ยูนิต โดยครอบคลุมพื้นที่รวมจำนวน 367 ไร่ (โฮมเดย์, 2566) ซึ่งมีความท้าทายมากขึ้น ไม่เพียงแต่การปรับปรุงสินค้าให้มีคุณภาพ การออกแบบผลิตภัณฑ์ที่ทันสมัย หรือการลดต้นทุน และการบริการสินค้าเท่านั้น การปรับตัวจากอิทธิพลของเทคโนโลยี ท่ามกลางสภาวการณ์การคู่แข่งทางธุรกิจ ทุกองค์กรต้องการพัฒนาสมรรถนะในการแข่งขัน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพขององค์กรมุ่งสู่ความเป็นเลิศ (High Performance Organization) และเพื่อความอยู่รอดของธุรกิจดำเนินไปอย่างรวดเร็ว

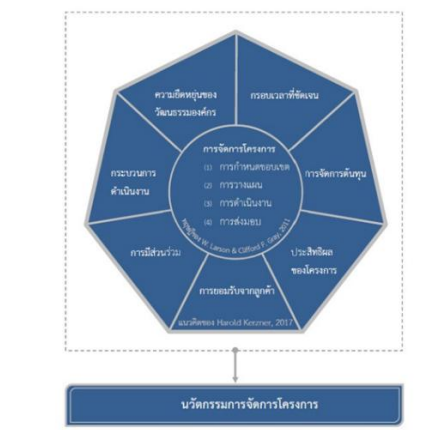
อย่างไรก็ดีด้วยวิถีการดำเนินชีวิตพฤติกรรมจากหลากหลายช่วงวัย นำไปสู่ทัศนคติที่เปลี่ยนไปของผู้บริโภค จากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี การเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ การเมือง ตลอดจน อุตสาหกรรมและธุรกิจ (สมชาย ภคภาสน์วิวัฒน์, 2564, หน้า 36) ความรวดเร็วของโลกยุคดิจิทัล ผู้นำองค์กร และพนักงานบุคลากร ต้องพัฒนาศักยภาพโดยการปรับตัว ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นธรรมชาติอยู่ตลอดเป็นนิรันดร์ ให้เข้ากับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ปัจจุบัน และคาดการณ์ในอนาคตองค์กรธุรกิจ จึงต้องเร่งปรับเปลี่ยนให้องค์กรอยู่ในยุคดิจิทัล ร่วมสมัยมากขึ้น มีความสามารถในการแข่งขัน แนวคิดทางเลือกหนึ่งเพื่อความอยู่รอดขององค์กร การสร้างนวัตกรรม ปรับตัวองค์กรของการดำเนินธุรกิจ ในยุคสมัยนี้ เพื่อช่วยให้องค์กรมีความมั่นใจมากขึ้นการแข่งขันได้ในระยะยาว และทันต่อกลุ่มเป้าหมายของผู้บริโภค ให้ตรงจุดกับความต้องการผลิตภัณฑ์และบริการของคนรุ่นใหม่ และรุ่นเก่ายุคสมัยของคนตามช่วงอายุ (Generation) ซึ่งมีวิถีข้อปฏิบัติแตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง

นอกจากนั้นที่ผ่านมาในอดีตองค์กรใหญ่ ๆ มักพบเจอในปัญหา และประเด็นมาก ด้วยโครงการของธุรกิจ อสังหาริมทรัพย์ จะดำเนินงานด้วยระบบการจัดการโครงการแบบดั้งเดิม (Traditional Organization) การทำงานแบบขั้นน้ำตก (Waterfall Method) ความซับซ้อนของ การวางแผน ทับงานกัน ยืดหยุ่นน้อยมาก ไม่สอดคล้อง และเป็นเรื่องยาก ในข้อจำกัดของงบประมาณ รายละเอียดของงานที่ไม่ชัดเจนถูกต้อง ด้วยกรอบระยะเวลาอันมีจำกัด ตัวอย่างเช่น องค์กรประกอบความสัมพันธ์ ของกรอบระยะเวลา งบประมาณ ไม่สอดคล้องกับขอบเขตงาน ซึ่งเป็นตัวแปรในการดำเนินงานของโครงการไม่ยืดหยุ่นมากนัก โดยมากมุ่งเน้นคำนึงเพียงแต่คุณภาพ เป็นตัวกำหนดมาตรฐานสูงสุดเพื่อให้ลูกค้ายอมรับเท่านั้น บางครั้งโครงการควรมุ่งเน้นรายละเอียดของงานขั้นตอนกระบวนการ การจัดโครงสร้างองค์กร ความยืดหยุ่น ซึ่งเป็นองค์สาระสำคัญที่ส่งผลให้เกิด การจัดการโครงการที่ถูกต้อง และเหมาะสมกับสถานการณ์ด้วยยุคเทคโนโลยีสมัยใหม่

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพรรณนาการจัดการโครงการของธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ในเขตพื้นที่จังหวัดนนทบุรี
2. เพื่อระบุปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการจัดการโครงการของธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ในเขตพื้นที่จังหวัดนนทบุรี
3. เพื่อเสนอแนะนวัตกรรมจัดการโครงการของธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ในเขตพื้นที่จังหวัดนนทบุรี

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัย

ที่มา : พัฒนาจากแนวคิด Kerzner, H. (2017) and Larson, w. and Clifford, F. G. (2011)

ทบทวนวรรณกรรม

แนวคิด และทฤษฎีนวัตกรรมการจัดการ

การศึกษาทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับนวัตกรรมจัดการ ซึ่งเป็นกระบวนการคิดสิ่งใหม่ ที่ต่างไปจากความรู้เดิม และมีความรู้ใหม่นำไปใช้ประโยชน์ (กิ่งพร ทองใบ, 2564, หน้า 8-29) ประกอบด้วยทฤษฎีนวัตกรรม ได้แก่ 1) ทฤษฎีนวัตกรรม (Innovation Theory) และ 2) ทฤษฎีระบบ (System Theory) ดังนี้

1) ทฤษฎีนวัตกรรม (Innovation Theory)

จากประเภทของนวัตกรรมจัดการ ประกอบด้วย นวัตกรรมกระบวนการ (Process Innovation) และ นวัตกรรมกระบวนการทัศน์ (Paradigm Innovation) หมายถึง นวัตกรรมว่าด้วย การพัฒนาปรับปรุงสินค้าบริการ หรือกระบวนการดำเนินงานให้ดีขึ้นกว่าเดิม ปัจจุบันยังไม่มีข้อสรุปที่แน่ชัดของทฤษฎีนวัตกรรม หรือทฤษฎีทั่วไป ที่ว่าด้วยนวัตกรรมจะเฉพาะเรื่อง ทำให้การศึกษาเรื่องนวัตกรรมเป็นเพียงแนวความคิดที่ยังไม่เป็นรูปธรรมชัดเจนมากนัก เนื่องจากว่านวัตกรรมเป็นกิจกรรมดำเนินการหนึ่งที่มีความซับซ้อนเกินกว่ารูปธรรมที่ปรากฏชัดเจน และผลการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับนวัตกรรมขององค์กรเกือบทุกผลงานไม่สอดคล้องกัน ย่อมด้วยสาเหตุเนื่องมาจากนักวิจัยที่ทำการศึกษารื่องนวัตกรรม มีองค์ความรู้ความเชี่ยวชาญ มาจากหลากหลายสาขาที่ต่างกันออกไป ถึงอย่างไรก็ตาม ก็ยังมีทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับนวัตกรรม ได้แก่ ทฤษฎีว่าด้วยระบบ (Systems Theory) เป็นทฤษฎีต้นฉบับแรก ๆ ที่เกี่ยวข้องกับนวัตกรรมทุกศาสตร์สาขาทุกแขนง อย่างไรก็ตาม ทฤษฎีนวัตกรรมจัดการ ยังมีความสำคัญอีกด้วยหลายทฤษฎีที่เกี่ยวข้องที่ผู้วิจัยจำเป็นต้องศึกษาเพื่อให้เกิดโดยเฉพาะแนวคิด หลักการ เพื่อนำมาจัดการให้องค์กร ทั้งในส่วน การวางแผน การจัดองค์กร การนำ และการควบคุม ความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมขององค์กร

2) ทฤษฎีระบบ (System Theory) หมายถึง การดำเนินงานของกระบวนการของ หน่วยงาน ย่อยหลาย ๆ หน่วยงานที่มีการเชื่อมโยงถึงกัน เมื่อองค์กรใดที่นำทฤษฎีระบบมาประยุกต์ใช้จำเป็นต้องให้ความสำคัญของปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) และผลผลิต (Output) โดยเพิ่มขั้นตอนข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) เพื่อช่วยเพิ่มศักยภาพในการตรวจสอบ และการควบคุมการทำงานของระบบให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล สรุปได้ว่ากระบวนการนวัตกรรมตามทฤษฎีระบบที่ได้กล่าวไปแล้วนั้นเกิดขึ้น ในระดับระบบปฏิบัติงาน ตั้งแต่ต้นน้ำ คือขั้นตอนการป้อนข้อมูล ส่วนกลางน้ำ คือกระบวนการ จนกระทั่งถึงปลายน้ำ คือได้เป็นผลลัพธ์ผลผลิต โดยมีผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีความสัมพันธ์กันโดยทฤษฎีระบบมีตัวแปรหลัก ห้าส่วนสำคัญ เป็นแนวความคิดปรับตัวความสอดคล้องของสภาพแวดล้อมภายนอกมากที่สุด การวางแผนเพื่อกำกับมุ่งเน้นการพัฒนาปฏิบัติต่อการเปลี่ยนแปลงนี้เองทำให้องค์กรจำเป็นต้องพัฒนาโครงสร้าง ทีมงาน โดยเฉพาะบุคลากร บุคคลหรือทรัพยากรมนุษย์เพื่อเป็นประโยชน์ และเกื้อหนุนในการดำเนินงาน สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่ง คือ การบำรุงรักษาบุคลากรเพื่อเกื้อหนุนการดำเนินงานตามระบบคุณธรรม (Merit system) (เฉลิมพงศ์ มีสมนัย, 2565, หน้า 2-61)

นอกจากนั้นในทัศนะของผู้วิจัยเห็นว่ายังมีแนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง กับงานวิจัยครั้งนี้ อีกประการที่สำคัญ ได้แก่ แนวคิด และทฤษฎีการจัดการโครงการ

เมื่อผู้วิจัยเข้าใจหลักทฤษฎีนวัตกรรมจัดการแต่เข้าใจว่าข้อมูลนั้นจะเพียงพอต่อการจัดการโครงการของธุรกิจ อสังหาริมทรัพย์ให้ประสบความสำเร็จ สารัตถะสำคัญจำเป็นต้องเข้าใจการจัดการโครงการภาพรวมใหญ่ และศึกษาแนวทางวงจรชีวิตของโครงการ (Project Life Cycle) วงจรชีวิตของโครงการด้วย หมายถึง กระบวนการ หรือขั้นตอนการจัดการโครงการ เป็นกิจกรรมชั่วคราวมีจุดเริ่มต้น และจุดสิ้นสุดอย่างชัดเจน โดยโครงการมีทั้งขนาดเล็กและขนาดใหญ่ และช่วงเวลาวัฏจักรโครงการ หรือ วงจรชีวิตโครงการ พบว่า วงจรชีวิตของโครงการ ซึ่งเป็นไปตามทัศนะของนักวิชาการ ปรมาจารย์ด้านการจัดการโครงการ (Erik W.Larson and Clifford F. Gray, 2011, p.5) สามารถแบ่งรายละเอียดออกเป็น 4 ช่วง ได้แก่ ช่วงที่ 1) การกำหนดโครงการ (Defining the Project) คือ ช่วงนี้เป็นการเริ่มต้นโครงการการระบุขอบเขต กำหนดวัตถุประสงค์ หรือ เป้าหมายของโครงการ การกำหนดจัดการโครงการอย่างเหมาะสม เพื่อวางแผนโครงการให้

สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และกำหนดผู้รับผิดชอบ และผู้จัดการโครงการจำเป็นต้องศึกษาและเข้าใจทราบถึงข้อมูลสารสนเทศของโครงการสู่การปฏิบัติต่อไป ช่วงที่ 2) การวางแผน (Planning) คือช่วงนี้เป็นการวางแผนการใช้ทรัพยากรต่างๆ ตามวัตถุประสงค์ของโครงการ ทั้งด้านเวลา ด้านงบประมาณ และด้านคุณภาพของงานโครงการ ตลอดถึง การการวางแผนจัดทีมงานโครงสร้างขององค์กรเพื่อวางกรอบขอบเขต หน้าที่ความรับผิดชอบ ช่วงที่ 3) การปฏิบัติโครงการ (Implementing) ช่วงนี้เป็นการนำไปปฏิบัติ รวมทั้งการตรวจสอบติดตามการดำเนินงาน และการแก้ไขปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้น

ดังนั้น ผู้จัดการโครงการต้องจัดการระบบและเชื่อมโยงประสานงานในการจัดการตั้งแต่เริ่มต้น จนถึงสิ้นสุดโครงการ (มยุรี อนุমানราชชน, 2551, หน้า 25) เพื่อให้โครงการบรรลุตามวัตถุประสงค์ ตลอดจนการระบุจุดตรวจสอบ การมีส่วนร่วมในการจัดการ และทักษะในการประสานงาน การมอบหมายงาน การเรียนรู้ศึกษาของทีมงาน (วิสูตร จิระดำเกิง, 2552, หน้า 8-10) และ สุดท้าย ช่วงที่ 4) การปิดโครงการ (Project Closing) คือช่วงนี้เป็นการส่งมอบโครงการ (Delivery) ได้แก่ การส่งมอบงานให้ผู้บริโภค (Customer) หรือผู้ใช้ (User) รวมถึงสิ่งของที่ต้องจัดทำส่งให้โครงการ ความสัมพันธ์วงจรของโครงการ (Project Life Cycle) แต่ละช่วงเชื่อมโยงกันสำคัญทุกขั้นตอนโดยเฉพาะการกำหนดกรอบแนวคิดระบุข้อกำหนดของโครงการ หรือ TOR (Term of Reference) รายละเอียดความต้องการของโครงการต้องชัดเจน ด้วยงบประมาณ การใช้ทรัพยากรวิศวกรรมคุณค่าเพื่อให้งานโครงการราบรื่น การเข้าใจคุณสมบัติคัดเลือกของผู้ร่วมดำเนินโครงการด้วย และจากที่ผ่านมาผู้วิจัยได้ศึกษาหลักแนวคิดวงจรชีวิตของโครงการจำเป็นต้องเข้าใจ และศึกษาแนวคิดปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการจัดการโครงการเพื่อให้การจัดการโครงการได้ดำเนินงานที่ถูกต้องยิ่งขึ้น ได้แก่

แนวคิดปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการจัดการโครงการ ของ Kerzner, H. (2017) อันได้แก่ 1) กรอบเวลาที่ชัดเจน คือ การกำหนดระยะเวลาเริ่มต้นและเสร็จสิ้นของโครงการ 2) การจัดการต้นทุน คือการกำหนดทรัพยากรที่ใช้ในโครงการให้คุ้มค่า 3) ประสิทธิภาพของโครงการ คือ ผลผลิต ที่ได้จากการดำเนินงาน ตรงตามวัตถุประสงค์ของโครงการที่กำหนดไว้ 4) การยอมรับจากลูกค้า คือลูกค้าสามารถใช้ผลิตภัณฑ์สินค้าและบริการ ตรงตามวัตถุประสงค์ 5) การมีส่วนร่วม คือการเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องร่วมแสดงความคิดเห็นอย่างเหมาะสม 6) กระบวนการดำเนินงาน คือ แนวทางการดำเนินงานของโครงการตามขั้นตอน และ 7) ความยืดหยุ่นของวัฒนธรรมองค์กร คือ ความสามารถในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้ารวดเร็ว ประสานงานผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้ประกอบการ และผู้ที่เกี่ยวข้อง หรือตัวแทนโดยมีประสบการณ์ในเรื่องที่ศึกษา ซึ่งมีผลต่อข้อมูลโดยตรง และต้องอาศัยความชำนาญ ผู้เชี่ยวชาญ หรือมีองค์ความรู้ของผู้ให้สัมภาษณ์เป็นพิเศษเป็นข้อมูลสำคัญ จำนวน 15 ท่าน ดังนี้ กลุ่มที่ 1) ผู้บริหารโครงการ คุณสมบัติของผู้ชำนาญ คือบุคลากรที่ทำหน้าที่ในการบริหารโครงการ ได้แก่ ผู้บริหารฝ่ายวางแผน 1 ท่าน ผู้บริหารฝ่ายการขาย 1 ท่าน ผู้บริหารฝ่ายการตลาด 1 ท่าน กลุ่มที่ 2) ผู้ปฏิบัติงานในโครงการคุณสมบัติของผู้ชำนาญ คือบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ดำเนินงานของโครงการ ได้แก่ ผู้จัดการโครงการฝ่ายก่อสร้าง 1 ท่าน ผู้จัดการโครงการฝ่ายการขาย 1 ท่าน ผู้จัดการโครงการฝ่ายการตลาด 1 ท่าน กลุ่มที่ 3) คู่ค้า) คุณสมบัติของผู้ชำนาญ คือผู้ประกอบการที่ดำเนินงานร่วมกับโครงการ โดยมีภาระรับผิดชอบบางส่วนต่าง ๆ ในโครงการการไฟฟ้านครหลวง 1 ท่านผู้เชี่ยวชาญวัสดุอุปกรณ์ 1 ท่าน ผู้รับเหมา 1 ท่าน กลุ่มที่ 4) ผู้บริโภค) คุณสมบัติของผู้ชำนาญ คือผู้ที่เป็ลูกค้าของโครงการลูกค้า ได้แก่ หน่วยงานภาครัฐ 1 ท่าน ลูกค้าหน่วยงานเอกชน 1 ท่าน ลูกค้าที่ไม่ตัดสินใจซื้อกับโครงการ 1 ท่าน กลุ่มที่ 5) ชุมชน) คุณสมบัติของ ผู้ชำนาญ คือผู้ที่อยู่อาศัยอยู่โดยรอบโครงการ และได้รับผลกระทบเชิงบวกหรือเชิงลบจากโครงการ ได้แก่ นายกสมาคมอสังหาริมทรัพย์ 1 ท่านนายกเทศมนตรี 1 ท่าน กำนันตัวแทนชุมชน 1 ท่าน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และคุณภาพของเครื่องมือ

1. เอกสารทางด้านการวิชาการ บทความงานวิจัย บทความทางวิชาการ วารสาร สิ่งพิมพ์ เอกสารคู่มือต่าง ๆ ที่เผยแพร่อย่างเป็นทางการของหน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชน จากฐานข้อมูลงานวิจัยทางสังคมศาสตร์ และการจัดการที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ProQuest, Emerald, Science Direct, Journal, Google Scholar, ERIC, SCOPUS, Google และระบบเครือข่ายส่วนตัวเสมือน คือ ระบบ VPN (Virtual Private Network) ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ได้แก่ งานวิจัยระดับดุษฎีนิพนธ์ ทั้งในประเทศ และต่างประเทศ ที่มีเนื้อหาแนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับการจัดการโครงการอสังหาริมทรัพย์ ร่วมกับข้อมูลการใช้มุมมอง จากปรากฏการณ์ของทฤษฎีสถานฐาน (Grounded Theory Study)

2. การวางแผนโครงสร้างแบบสัมภาษณ์ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัยประกอบด้วย 4 ตอน ได้แก่ ข้อมูลของผู้ให้สัมภาษณ์ การจัดการโครงการ ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการจัดการโครงการ และนวัตกรรมการจัดการโครงการ

3. นำแบบสัมภาษณ์ที่แก้ไขปรับปรุงแล้วเสนอผู้ทรงคุณวุฒิร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาตรวจสอบแบบสัมภาษณ์ให้มีความถูกต้องสมบูรณ์เชิงเนื้อหา นิยามศัพท์ และการใช้ภาษาเพื่อการวิจัย

4. เครื่องมือที่สำคัญอีกประการที่ใช้ในการวิจัยก็ย่อม หมายถึง ตัวตนของผู้วิจัยเช่นเดียวกันที่ต้องขยัน หมั่นฝึกฝนตนสังเกตการณ์กระหายในการเรียนรู้เป็นนักร้อง และสำรวจทบทวนวรรณกรรมเพื่อแสวงหาค้นคว้าข้อมูลให้ตรงตามวัตถุประสงค์อย่างมีคุณภาพให้เห็นปรากฏชัดด้วย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) สืบค้นงานวิจัยทางด้านวิชาการจากฐานข้อมูล Thai Journals Online (Thai Jo) ซึ่งเป็นระบบฐานข้อมูลวารสารออนไลน์อิเล็กทรอนิกส์กลางของประเทศไทย และระบบฐานข้อมูลต่างประเทศ ได้แก่ งานวิจัยในระดับดุษฎีนิพนธ์ ทั้งในประเทศ และต่างประเทศ ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการจัดการโครงการอสังหาริมทรัพย์ที่ตีพิมพ์ ตั้งแต่ พ.ศ. 2554 - 2566

2. แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยการสัมภาษณ์เจาะลึก (In-Depth Interviews) ใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured) โดยการสัมภาษณ์เป็นรายบุคคล

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารระดับทุติยภูมิ โดยขอบเขตเนื้อหา คือ ทฤษฎีการจัดการโครงการ ของ W.Larson & Clifford F. Gray (2011) ได้แก่ 1) การกำหนดขอบเขต 2) การวางแผน 3) การดำเนินงาน และ 4) การส่งมอบ และองค์ประกอบ ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการจัดการโครงการ แนวคิดของ Harold Kerzner (2017) ได้แก่ 1) กรอบเวลาที่ชัดเจน 2) การจัดการต้นทุน 3) ประสิทธิภาพของโครงการ 4) การยอมรับจากลูกค้า 5) การมีส่วนร่วม 6) กระบวนการดำเนินงาน และ 7) ความยืดหยุ่นของวัฒนธรรมองค์กร

2. วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์โดยผู้ให้ข้อมูลสำคัญ และค้นหาข้อมูลโดย วิธีการรวบรวมข้อมูลใช้หลักการวิเคราะห์แบบแก่นสาระ (Thematic Analysis) การตีความ สารัตถะ แยกแยะ ความหมายเพื่อสร้างความสัมพันธ์เชื่อมโยงสังเคราะห์ข้อมูลเป็นข้อความอย่างเป็นระบบ

ผลการวิจัย

1. พรรณนาการจัดการโครงการของธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ในเขตพื้นที่จังหวัดนนทบุรี

ด้านการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี ด้วยโลกปัจจุบันระบบเทคโนโลยี เข้ามามีบทบาท มีอิทธิพลต่อการดำรงชีวิตในแทบทุกระดับของสังคม โดยเฉพาะกลุ่มภาคอุตสาหกรรมโครงการของธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ เป็นธุรกิจที่มีขนาดใหญ่ซึ่งมีธุรกิจเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์มากมาย การวางแผนพัฒนาธุรกิจอสังหาริมทรัพย์อย่างยั่งยืน เป็นผลให้มีความมั่นคงแข็งแกร่งเกิดขึ้นจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง การขับเคลื่อนให้องค์กรพัฒนา การจัดการทรัพยากรให้ สอดคล้องซึ่งกันและกันด้วยทางรอด

ระยะยาวของดำเนินธุรกิจ จากปรากฏการณ์การเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีดิจิทัลครั้งใหญ่ หรือ Digital Disruption ส่งผลให้กระแสโลกทวีแรง ยิ่งจะทำให้โลกธุรกิจมีขนาดเล็กลง ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง คือ เป็นตัวแปรจากสถานการณ์ทางการแข่งขันมากขึ้น การเพิกเฉย ต่อเทคโนโลยีทั้งภายนอกและภายใน ยิ่งจะเป็นตัวเร่งทำให้องค์กรนั้น ๆ เสียเปรียบในการทำธุรกิจโดยอัตโนมัติ

ด้านพฤติกรรมผู้บริโภคเปลี่ยนแปลง ด้วยวิถีการดำเนินชีวิตพฤติกรรมจากหลากหลายช่วงวัย นำไปสู่ทัศนคติที่เปลี่ยนไปของผู้บริโภค จากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี การเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ การเมือง ความรวดเร็วของโลกยุคดิจิทัล ผู้นำองค์กร และพนักงานบุคลากร ต้องพัฒนาศักยภาพโดยการปรับตัว ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน และคาดการณ์ในอนาคต เนื่องจากบุคลากร คือ ทรัพยากรปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนองค์กร ไปสู่เป้าหมายการทำงานเป็นทีม โดยอาศัยฐานข้อมูล ภายในและภายนอกขององค์กร นำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้งาน การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ เพื่อให้บุคลากรทุกระดับ สามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลเพื่อศึกษากลุ่มลูกค้าหรือผู้บริโภคสอดคล้องกับการเติบโตขององค์กร ต่อการขยายตัวของธุรกิจอย่างต่อเนื่อง จากอิทธิพลของการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมผู้บริโภค นอกจากนั้น

ด้านการจัดการโครงการแบบดั้งเดิม (Traditional Organization) ที่ผ่านมามีองค์กรใหญ่ ๆ มักพบเจอในปัญหา และประเด็นมาก ด้วยโครงการของธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ จะดำเนินงานด้วยระบบการจัดการโครงการแบบดั้งเดิม ตัวอย่างเช่น องค์กรประกอบความสัมพันธ์ ด้วยกรอบระยะเวลา งบประมาณ ไม่สอดคล้องกับขอบเขตงาน ซึ่งเป็นตัวแปรในการดำเนินงานของโครงการไม่ยืดหยุ่นมากนัก โดยมากมุ่งเน้นคำนึงเพียงแต่คุณภาพ เป็นตัวกำหนดมาตรฐานสูงสุดเพื่อให้ลูกค้ายอมรับเท่านั้น บางครั้งโครงการควรมุ่งเน้นรายละเอียดของงานขั้นตอนกระบวนการ การจัดโครงสร้างองค์กร ความยืดหยุ่น ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญจึงส่งผลให้เกิดการผลิตรายการที่ถูกต้องเหมาะสมกับสถานการณ์ในเทคโนโลยีสมัยใหม่ในอดีตการทำงานดังกล่าว เป็นการทำงานแบบขั้นน้ำตก (Waterfall Method) ความซับซ้อนของ การวางแผน ทับงานกัน ยืดหยุ่นน้อยมาก ไม่สอดคล้อง และเป็นเรื่องยาก ในข้อจำกัดของงบประมาณ รายละเอียดของงานที่ไม่ชัดเจนถูกต้อง ด้วยกรอบระยะเวลาอันมีจำกัด

2. ระบุปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการจัดการโครงการของธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ในเขตพื้นที่จังหวัดนนทบุรี

ด้านกรอบเวลาที่ชัดเจน ผู้นำองค์กร และผู้จัดการโครงการ มักเล็งเห็นความสำคัญบนพื้นฐานหลักการจัดการโครงการ สาม ตัวแปรหลัก ได้แก่ ระยะเวลา คุณภาพ และต้นทุน ส่วนการดำเนินงานเร็ว หรือช้าไป ย่อมไม่แตกต่างกัน โดยให้คำนึงอยู่ภายใต้กรอบเวลาที่เหมาะสมตามสัญญา หรือข้อตกลงกับลูกค้าไว้อย่างชัดเจน (Obviously) เนื่องจากแต่ละฝ่ายจำเป็นต้องวางแผนการเงิน ให้สอดคล้องเวลาเริ่มและสิ้นสุดตามข้อตกลง อย่างไรก็ตาม บางสถานการณ์จำเป็นต้องมีความยืดหยุ่น ในระดับที่ยอมรับกันได้ ตัวอย่างเช่น สถานการณ์ของโรคระบาดโควิด-19 หรือภาวะน้ำท่วม เป็นสิ่งที่ควบคุมไม่ได้ ส่งผลให้การขนส่งวัสดุก่อสร้างเข้าโครงการไม่ได้ ควรมีความยืดหยุ่นขอยกเว้น เนื่องจากงานโครงการไม่สามารถดำเนินการอยู่ในระบบปิด

ด้านการจัดการต้นทุน ต้องยอมรับกิจกรรมในการดำเนินธุรกิจทุกประเภทการจัดการต้นทุนเป็นสิ่งที่องค์กร ทุกองค์กร ล้วนคำนึงเป็นสำคัญอันดับแรก ภายใต้การจัดการโครงการ สามตัวแปรหลัก ได้แก่ ระยะเวลา คุณภาพ และต้นทุน ซึ่งเป็นดัชนีชี้วัดเกณฑ์ส่วนหนึ่ง ในการสร้างความยั่งยืนให้องค์กรเติบโตโดยภาพรวม อย่างไรก็ตามการดำเนินงานอย่างถูกต้อง การจัดลำดับความสำคัญและมีเงินทุนหมุนเวียนเพียงพอต่อระบบการดำเนินงานโครงการรอบด้าน ย่อมจะส่งผลดีต่อทางการเงิน และผลตอบแทนได้ด้วย ตัวอย่างเช่น การสั่งซื้อวัสดุผลิตภัณฑ์ วัสดุต่าง ๆ จำเป็นต้องสั่งซื้อเป็นล็อตที่มีจำนวนการใช้งานที่มากพอ เนื่องจากปริมาณการสั่งซื้อมาก สามารถช่วยลดต้นทุนในการขนส่งได้เช่นเดียวกัน

ด้านประสิทธิภาพของโครงการ เป็นแนวคิดต่อผลความสำเร็จในการจัดทำโครงการด้วยแล้ว ซึ่งสอดคล้องในการดำเนินงานที่มีคุณภาพ ตั้งแต่เริ่มโครงการอย่างเป็นระบบ และตลอดถึงช่วงปิดโครงการ นอกจากนั้น ประสิทธิภาพในการจัดการโครงการ ย่อมกล่าวถึง กลุ่มทีมงานที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ได้ผลผลิตมาตรฐานทั้งรายได้และผลตอบแทนที่พึงพอใจ เช่นเดียวกัน โดยไม่มีฝ่ายหนึ่ง ฝ่ายใดต้องเสียเปรียบ และเสียหายในการดำเนินงานซึ่งทำให้องค์กรไม่มีความยั่งยืน การใช้หลักวิธีชนะทุกฝ่ายทั้งคู่ (Win – Win Method) คือประสิทธิภาพของโครงการที่แท้จริงด้วย และผู้นำองค์กร หรือผู้จัดการโครงการจำเป็นต้องเข้าใจในการดำเนินธุรกิจอย่างรอบด้าน

ด้านการยอมรับจากลูกค้า ความจำเป็นต้องอาศัยชื่อเสียง (Famous) ทางด้านบวกในความสำเร็จของโครงการตั้งแต่อดีตที่ผ่านมาขององค์กรด้วยกัน อย่างไรก็ตาม การยอมรับจากลูกค้า หรือผู้บริโภคนั้น ไม่ว่าองค์กรเริ่มดำเนินธุรกิจใหม่ จำเป็นต้องอาศัยการบอกเล่าแบบปากต่อปาก (Word of mouth) ซึ่งสอดคล้องกับวัฒนธรรมของไทยเราด้วย การยอมรับจากลูกค้าพึงพอใจ ย่อมหมายถึง การปรากฏการณ์วัตถุของโครงการ ซึ่งเป็นสิ่งที่ยืนยันที่เห็นชัดเจนเป็นรูปธรรม ตัวอย่างเช่น ผู้เข้าอยู่อาศัยจริง ใช้งานจริงภายในโครงการ โดยจุดนี้เป็นข้อได้เปรียบการแข่งขันในการดำเนินธุรกิจอีกรูปแบบหนึ่ง ดังนั้นจึงส่งผลถึงความแตกต่างของโครงการและผู้บริโภคโดยตรง

ด้านการมีส่วนร่วม การดำเนินธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ โดยการจัดการโครงการไม่สามารถดำเนินงานอยู่กับกลุ่มงานที่มิดชิดเดียวได้ ถึงแม้ว่าจะมีสัญญาจ้างผู้รับเหมาหลักหนึ่งงาน หรือรายเดียว ความเป็นจริงย่อมมีทีมชุดคนงานอีกหลายระบบ หลายศาสตร์วิชา ดังนั้นความเป็นทีมงานด้วยทัศนคติ การเปิดโอกาสรับฟังข้อมูล ในแนวทางรอบวัตถุประสงค์เดียวกัน เสมอ ผลประโยชน์ร่วมกัน โดยตระหนักความเป็นหนึ่งเดียว จากหลาย ๆ ฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งทีมงานที่ดำเนินงานร่วมกันบ่อยครั้ง มักจะมีผลต่อประสบความสำเร็จได้มากขึ้น ยั่งยืนกว่ากัน

ด้านกระบวนการดำเนินงาน เป็นวิธีการจัดการโครงการที่ทุกองค์กร ต่างสร้างจุดเด่น ความเป็นวัฒนธรรมความเป็นเอกลักษณ์ ขององค์กรนั้น ๆ เช่นกันขณะเดียวกัน จัดลำดับถูกต้องตามแผน การปฏิบัติงานผิดพลาดน้อยมากที่สุด ย่อมส่งผลทำให้ เวลา คุณภาพ ต้นทุน โครงการลดลงด้วยกัน ตรงกันข้าม เมื่อการจัดลำดับความสำคัญของงานไม่ถูกต้อง องค์กรประกอบ การวางแผนงานไม่ชัดเจน ย่อมจะทำให้โครงการล้มเหลวได้เช่นเดียวกัน สิ่งสำคัญผู้นำองค์กร หรือผู้จัดการโครงการ จำเป็นต้องศึกษา เรียนรู้จากสภาพแวดล้อม ปัจจัยภายนอกที่เข้ามากระทบโครงการด้วย

ด้านความยืดหยุ่นของวัฒนธรรมองค์กร วัฒนธรรมองค์กรของผู้ประกอบการ และทีมงานที่เกี่ยวข้องจำเป็นต้องมีความคล้าย (Similarity) ความเหมือนพื้นฐานด้วยกันก่อน มีความยืดหยุ่นมากเพียงใดก็ไม่ประสบความสำเร็จ และการเปลี่ยนแปลงให้ลูกค้าพอใจ กล่าวได้ว่า เปรียบเสมือนคำร้องทำนองบทเพลง มีการโอนอ่อน ไม่แข็งมาก และเบี่ยงเบนให้ทุกอย่างเดินหน้าต่อไปได้ อย่างไรก็ตาม ความยืดหยุ่น การเปลี่ยนแปลงไวมาก ไม่มีหลักอะไรแน่นอนเกินไป ก็ย่อมทำให้โครงการเสียหาย และล้มเหลวได้เช่นกัน

3. เสนอวัตรกรรมการจัดการโครงการของธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ในเขตพื้นที่จังหวัดนนทบุรี

ด้านการกำหนดขอบเขต มีการดำเนินงานตามนโยบายขององค์กร และประสานงานกับผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งภายใน และภายนอกองค์กร อาทิ เจ้าของโครงการ สถาบันการเงิน เจ้าของที่ดินเดิม ทีมฝ่ายออกแบบ ฝ่ายสร้างสรรค์ ฝ่ายโครงการก่อสร้าง ผู้รับเหมาถมดิน ผู้รับเหมาก่อสร้าง กรมชลประทาน กรมเจ้าท่า เพื่อขออนุญาต เชื่อมท่อเชื่อมทาง เชื่อมสะพานเข้าโครงการ ฝ่ายการตลาดเพื่อกำหนดกลุ่มลูกค้าและ ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมโครงการดำเนินการให้สอดคล้องกับของกลุ่มเป้าหมาย หรือผู้บริโภคเป็นหลัก โดยคำนึงถึงการออกแบบบ้านในโครงการ ได้แก่ คุณภาพ ระยะเวลา ราคา การเลือกวัสดุอุปกรณ์ และที่สำคัญอีกประการในการดำเนินธุรกิจ ในปัจจุบันนี้ คือความเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และการจัดการความเสี่ยง เพื่อป้องกันการร้องเรียนจากชุมชน หมู่บ้าน อาทิ การปล่อยน้ำเสียลงสู่สาธารณะ ก่อนทำระบบบำบัดน้ำเสียของโครงการ หรือแม้แต่โครงการที่ติดกับเขตพระราชวัง โรงเรียนเด็กเล็ก เป็นต้น ความละเอียดด้วยต้องศึกษา ด้านกฎหมาย และกฎระเบียบจากหน่วยงานรัฐ หรือ เขตเทศบาลของท้องถิ่นนั้น ๆ

ด้านการวางแผน มีการกำหนดบนพื้นฐานหลักสำคัญ คือ ต้นทุนโครงการ ระยะเวลาโครงการ เนื่องจากกรอบแนวคิดกิจกรรม ทั้งหมดในโครงการ มักจะสอดคล้องกับต้นทุนโครงการ ระยะเวลาเสมอ โดยการวางแผนโครงการ นั้น จำเป็นต้องจัดแบ่ง กลุ่มทีมงาน และกำหนดผู้รับผิดชอบโดยตรง โดยคำนึง ถึงศักยภาพบุคลากรนั้น ๆ ด้วย ซึ่งในกรอบแนวคิดหลักสำคัญ 6 คุณ 6 เท่ากับ 36 มิติ ได้แก่ 6M คือ 1) คน (Man) 2) เงิน (Monney) 3) วัสดุ (Material) 4) เครื่องจักรและอุปกรณ์ (Machine) 5) วิธีการจัดการ (Management) และ 6)ขวัญและกำลังใจ (Morale) ในส่วนถัดไปอีก 6 มิติ คือ 5W 1H ได้แก่ 1) ใคร (Who) 2) อะไร (What) 3) ทำไม (Why) 4) ที่ไหน (Where) 5) เมื่อใด (When) และสุดท้าย 6) อย่างไร (How) และในการวางแผนโครงการ ผู้นำองค์กร หรือผู้จัดการโครงการ จำเป็นต้องคำนึงถึงเมทริกซ์ทั้ง 36 มิติ เพื่อให้โครงการสำเร็จตามวัตถุประสงค์

ด้านการดำเนินงาน เป็นกระบวนการของการดำเนินงานที่ถัดจากสองช่วง คือ ช่วงเริ่มต้น และช่วงการวางแผน กระบวนการนี้มักเกี่ยวข้องกับทีมงานหลายระบบ กิจกรรมรายละเอียดของงานมากมายแตกต่างกันขึ้นอยู่กับขนาดของโครงการ ดังนั้นขั้นตอนการปฏิบัติงาน ย่อมแตกต่างกันไปด้วย ตลอดจนเป็นช่วงพบกับปัญหาและหาแนวทางการแก้ไขปัญหาด้วยกัน การป้องกันความเสี่ยงจึงเป็นเรื่องสำคัญยิ่ง และหากผู้นำองค์กร หรือผู้จัดการโครงการสามารถเข้าใจปัญหาอย่างถ่องแท้ การแก้ไขปัญหารวดเร็วมากขึ้นย่อม ส่งผลให้การจัดการโครงการใช้ระยะเวลาน้อยลง

ด้านการส่งมอบ เป็นขั้นตอนการส่งมอบโครงการ ซึ่งเป็นกระบวนการสุดท้ายของวัฏจักรชีวิตโครงการ (Project Life Cycle) การส่งมอบ หรือการปิดโครงการ เป็นส่วนหนึ่งของการจัดการโครงการ ตัวอย่างเช่น การจัดทำและรับส่งคู่มือ การส่งมอบกุญแจ เครื่องมืออุปกรณ์ที่ต้องใช้งาน การเริ่มนับช่วงการรับประกันผลงาน ถึงข้อควรระวัง และการบำรุงรักษา เป็นต้น รวมถึงการตรวจรับงานในรายละเอียดปลีกย่อย การแก้ไขด้วย พร้อมยื่นส่งงานให้ฝ่ายนิติบุคคลดูแลความรับผิดชอบ (Hand over) และทุกฝ่ายพึงพอใจ

สรุปและอภิปรายผล

1. พัฒนาการจัดการโครงการของธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ในเขตพื้นที่จังหวัดนนทบุรี พบว่าด้านการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีมีอิทธิพลต่อการดำรงชีวิตของสังคม โดยเฉพาะโครงการของธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ เป็นธุรกิจที่มีขนาดใหญ่ซึ่งมีธุรกิจเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์มากมาย การจัดการทรัพยากรให้ สอดคล้องกัน ด้วยทางรอดระยะยาวของธุรกิจ การเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Disruption) ส่งผลทำให้โลกธุรกิจมีขนาดเล็กลง ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสถานการณ์ทางการแข่งขันมากขึ้น การเพิกเฉย ต่อเทคโนโลยีทั้งภายนอกและภายในทำให้องค์กรนั้น ๆ เสียเปรียบในการดำเนินธุรกิจโดยอัตโนมัติ อย่างไรก็ตาม

ด้านพฤติกรรมผู้บริโภคเปลี่ยนแปลง ด้วยวิถีการดำเนินชีวิตพฤติกรรมจากหลากหลายช่วงวัย นำไปสู่ทัศนคติที่เปลี่ยนไปของผู้บริโภค จากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี การเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ การเมือง ความรวดเร็วของโลกยุคดิจิทัล ผู้นำองค์กร และพนักงานบุคลากร ต้องพัฒนาศักยภาพโดยการปรับตัว ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในการขับเคลื่อนองค์กร ไปสู่เป้าหมายการทำงานเป็นทีม โดยอาศัยเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้งาน เพื่อให้บุคลากรทุกระดับสามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลเพื่อศึกษากลุ่มลูกค้าหรือผู้บริโภคสอดคล้องกับการเติบโตขององค์กร ต่อการขยายตัวของธุรกิจอย่างต่อเนื่อง จากอิทธิพลของการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมผู้บริโภคนอกจากนี้

ด้านการจัดการโครงการแบบดั้งเดิม (Traditional Organization) ที่ผ่านมานี้ในอดีตองค์กรใหญ่ ๆ มักพบเจอในปัญหาและประเด็นมาก ด้วยโครงการของธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ จะดำเนินงานด้วยระบบการจัดการโครงการแบบดั้งเดิมเป็นการทำงานแบบขั้นน้ำตก (Waterfall Method) ยกตัวอย่างเช่น องค์กรประกอบความสัมพันธ์ ด้วยกรอบระยะเวลา งบประมาณ ไม่สอดคล้องกับขอบเขตงาน ซึ่งเป็นตัวแปรในการดำเนินงานของโครงการไม่ยืดหยุ่นมากนัก โดยมากมุ่งเน้นคำนึงเพียงแต่คุณภาพเป็นตัวกำหนดมาตรฐานสูงสุด เพื่อให้ลูกค้ายอมรับเท่านั้น บางครั้งโครงการควรมุ่งเน้นรายละเอียดของเนื้องาน ขั้นตอนกระบวนการ การจัดโครงสร้างองค์กร ความยืดหยุ่นด้วย

2. ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการจัดการโครงการของธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ในเขตพื้นที่จังหวัดนนทบุรี พบว่า ผู้นำองค์กร หรือผู้จัดการโครงการจำเป็นต้องนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ มาปรับใช้ และประยุกต์ในการจัดการโครงการทั้งระบบด้วยสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีที่เกิดขึ้น สอดคล้องกับพิทยุทธ์ โตชา ปิยฉัตร จารุธีรศานต์ และวิไลลักษณ์ เสรีตระกูล (2564) กล่าวว่า กระบวนการดำเนินงานขององค์กรการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาเป็นเครื่องมือ ซึ่งเป็นปัจจัยสู่ความสำเร็จ ส่งผลให้การจัดการต้นทุนโครงการลดลงอย่างมาก โดยประสิทธิผลของโครงการ จากการดำเนินงานของทุก ๆ ฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ภายใต้กรอบระยะเวลาที่ชัดเจนทำให้การส่งมอบให้ลูกค้า หรือผู้บริโภคได้เร็วขึ้น ดีขึ้นตามลำดับตลอดจนเกิดการยอมรับเช่นกัน และที่สำคัญยิ่ง คือ ผู้บริโภคมีส่วนร่วมในการสื่อสาร เชื่อมโยงการตลาด หรือบอกต่อปากต่อปาก (Word to mouth) โดยอัตโนมัติเนื่องจากรากเหง้าวัฒนธรรมคนไทย ย่อมเชื่อกับผู้อยู่อาศัยจริง หรือผู้ใช้งานโดยตรงอยู่แล้ว

นอกจากนั้นการดำเนินธุรกิจ ขององค์กรทุกประเภท ย่อมต่างแสวงหาจุดเด่น เพื่อปรับเปลี่ยนบริบทของสภาพแวดล้อมให้องค์กรอยู่รอดอย่างยั่งยืนการศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภคในทุกช่วงวัยเป็นสิ่งจำเป็นมาก แม้นว่าองค์กรนั้นจะประสบความสำเร็จมากแล้วเพียงใด หรือการมีชื่อเสียงของผู้ดำเนินธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ที่มีผลต่อการกำหนดราคาขายของโครงการโดยตรง ขวัญชัย จันทรา และ อุคมวิทย์ ไชยสกุลเกียรติ (2565) สอดคล้องกับ Mccian, M. (2023) กล่าวว่า การตลาดดิจิทัล มีความสำคัญของการใช้เทคโนโลยี สื่อดิจิทัล เพื่อเป็นทางเลือกข้อมูลที่สำคัญ ช่วยในการสื่อสารกับลูกค้า หรือผู้บริโภค ประหยัดด้านเวลา และต้นทุน ของการถ่ายทอดความรู้แก่ลูกค้า ด้วยข้อมูลข่าวสาร คุณสมบัติเหล่านี้ คือ สิ่งจำเป็นส่วนสำคัญ ของผู้จัดการโครงการ จะต้องมีความรู้ ความสามารถพื้นฐาน และมีทักษะของการพึ่งพาใช้เทคโนโลยีติดต่อแลกเปลี่ยนข้อมูล ด้วยความปลอดภัย เพื่อเพิ่มการมีส่วนร่วมกับผู้บริโภค

อย่างไรก็ตามแนวทางผู้นำองค์กร หรือผู้จัดการโครงการ จำเป็นต้องศึกษาการจัดการโครงการนอกกรอบจากมิติดั้งเดิมที่ถือกำเนิดเกิดจากยุคอุตสาหกรรมในปี ค.ศ.1760 หรือเมื่อ 264 ปีก่อน ซึ่งเป็นวิธีทำงานแบบขั้นน้ำตก (Waterfall Method) สอดคล้องกับ Forney, S.F. (2019) และ Pharaon, J.W. (2022) กล่าวว่า องค์กรใดก็ตามพยายามหากระบวนการวิธีการทำงานใหม่ ๆ เพื่อส่งมอบโครงการให้ลูกค้าภายใต้ การจัดการต้นทุน กรอบระยะเวลาที่ชัดเจน ส่งผลให้คุณภาพและประสิทธิภาพ โดยนำเครื่องมือเหล่านั้น อาทิ วิธีการทำงานแบบคล่องตัว (Agile Management) ซึ่งเป็นการจัดการโครงการในยุคปัจจุบัน โดยสภาพแวดล้อม ที่ผันผวน ไม่แน่นอน ซับซ้อน คลุมเครือ และมีคู่แข่ง หรือผู้เล่นหลายรายในตลาดอุตสาหกรรมประเภทเดียวกัน

3. นวัตกรรมจัดการโครงการของธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ในเขตพื้นที่จังหวัดนนทบุรี พบว่า การกำหนดขอบเขต คือ การลดกระบวนการดำเนินงานในช่วงแรก โดยให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย มีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกัน การประชุมแลกเปลี่ยนข้อมูล โดยการนำเทคโนโลยีมาใช้ตามยุคสมัย สอดคล้องกับ Sweeten, K.W. (2022) กล่าวว่า การทำงานร่วมกันเป็นรูปแบบโครงสร้างหลายมิติช่วยตรวจสอบบทบาทของการทำงานร่วมกันเพื่อให้ความสำเร็จของประสิทธิภาพของทีม อาทิ กลุ่มไลน์ ประชุมชม ถามตอบข้อสงสัย เป็นต้น เพื่อช่วยขจัดปัญหาและอุปสรรคในการทำงานที่ผุดขึ้นตอน หรือแม้ว่าจะทำงานถูกขั้นตอน ถูกทิศทางทั้งหมดด้วยแล้ว อย่างไรก็ตามการจัดลำดับความสำคัญของงานที่ไม่ถูกต้อง ย่อมจะส่งผลทำให้โครงการเสียหาย และไม่ประสบความสำเร็จได้ด้วย

นอกจากนั้น การวางแผน ช่วงที่สอง จำเป็นต้องให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม เปรียบเสมือนยกให้บุคลากรและทีมงาน เป็นเจ้าของโครงการ และที่สำคัญการนำกลุ่มทีมงานในระดับปฏิบัติงานโครงการโดยตรง หรือผู้รับเหมาช่วง กลุ่มคู่ค้า มาร่วมกันช่วยวางแผนโครงการ สอดคล้องกับ Frandson, A. (2019) กล่าวว่า การวางแผนเวลางาน ผู้นำองค์กร หรือผู้จัดการโครงการ จำเป็นต้องเปลี่ยนกระบวนทัศน์ (Paradigm Shift) การทำงานแบบล่างขึ้นบน (Bottom Up) ที่แตกต่างจากมิติการจัดการโครงการแบบดั้งเดิมคือ ทำงานจากบนลงล่าง (Top Down) ซึ่งเป็นยุคเทคโนโลยียังไม่ทันสมัยเท่าใดนัก นอกจากนั้น การคัดเลือกกลุ่มทีมงานให้มีความคล้อยคลึงกันด้วย และให้เสรีปฏิบัติอย่างอิสระถูกต้อง และอยู่ภายใต้กรอบระเบียบที่เหมาะสม ยังจะช่วยส่งเสริมให้องค์กรนั้นมีความคิดสร้างสรรค์ และเกิดการสร้างนวัตกรรมของทีมงาน

อย่างไรก็ตามช่วงที่สาม คือการดำเนินงาน โดยการสื่อสารและนำแผนงานจากช่วงที่สองมาปฏิบัติซึ่งมีผู้เกี่ยวข้องมากขึ้นด้วย การจัดการทรัพยากรที่เข้ามาในพื้นที่ การจัดลำดับความสำคัญของงาน การจัดการวัตถุดิบ หรืออุปกรณ์ที่นำเข้ามาจากผู้ค้า ต้องคำนึงถึงกระแสเงินเข้าและออก ขององค์กรด้วย โดยประสานภายในกลุ่มโครงการให้มากเพียงพอ ต่อน้ำหนักบรรทุกและระยะทางด้วย สอดคล้องกับกองทุน โตชัยวัฒน์ และประเสริฐ สายวรรณ (2554) กล่าวว่า การจัดระบบห่วงโซ่การขนส่ง เป็นการช่วยการจัดการต้นทุนโครงการได้มากขึ้น และประการสุดท้าย ช่วงการส่งมอบเป็นกิจกรรมสุดท้ายหรือปิดโครงการเพื่อส่งให้ลูกค้าหรือผู้บริโภค ที่เกิดจากกลุ่มทีมงานดำเนินงานร่วมกันตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำและปลายน้ำ ภายในเงื่อนไขที่ตกลงกัน การรับประกันผลงาน ตลอดจนผู้รับผิดชอบดูแลโครงการช่วงต่อ อาทิ ฝ่ายนิติบุคคลที่จะคอยประสานงานหลังการขายโครงการ เพื่อสร้างความพึงพอใจลูกค้า (Customer Satisfaction) เนื่องจากการสร้างความพึงพอใจ ทำให้ผู้บริโภค ทำการซื้อซ้ำ นับได้ว่าเป็นเรื่องสำคัญ รวมถึงการมีความรักดีต่อสินค้า ตราสัญลักษณ์ขององค์กรด้วย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. นวัตกรรมจัดการโครงการของธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ในเขตพื้นที่จังหวัดนนทบุรี เป็นการลดขั้นตอนกระบวนการดำเนินงาน ซึ่งเป็นนวัตกรรมองค์กรที่สามารถทำได้ และยิ่งกว่านั้น คือไม่จำเป็นต้องเพิ่มภาระค่าใช้จ่ายให้กับองค์กรหรือโครงการใด ๆ ทั้งสิ้น อย่างไรก็ตาม นวัตกรรมจัดการโครงการยังมีส่วนช่วยให้ องค์กรสามารถดำเนินการอย่างรวดเร็ว การสื่อสารที่ชัดเจน ย่อมส่งผลช่วยให้ต้นทุนขององค์กรลดลง
2. ผู้ประกอบการธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ทุกองค์กร ล้วนเป็นธุรกิจที่มีการดำเนินงานค่าใช้จ่ายสูงมาก และมีพนักงานบุคลากรหลายศาสตร์ ดังนั้นการดำเนินงานโครงการ เมื่อมีกรอบระยะเวลาที่ชัดเจน สั้นลง ย่อมส่งผลในการส่งมอบให้ลูกค้ารวดเร็วมากขึ้น และลดต้นทุน ค่าใช้จ่ายให้องค์กร เพิ่มคุณภาพ และสร้างความยั่งยืนให้องค์กรอีกด้วย
3. นวัตกรรมจัดการโครงการของธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ในเขตพื้นที่จังหวัดนนทบุรี เมื่อผู้นำองค์กรหรือผู้จัดการโครงการตัดสินใจถูกต้องด้วยข้อมูลที่เป็นจริงและพนักงาน บุคลากรทีมงานผู้เกี่ยวข้องต่างให้ความร่วมมือ ย่อมส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการดำเนินงานได้เป็นอย่างมาก ที่สำคัญยิ่ง คือ การยอมรับจากลูกค้าหรือผู้บริโภคโดยตรงสามารถทำให้องค์กรมีความยั่งยืนในอนาคตและได้เปรียบคู่แข่งมากขึ้นเป็นลำดับ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวัตกรรมการจัดการโครงการของธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร หรือเขตจังหวัดปริมณฑลใกล้เคียง เนื่องจากด้วยสภาพพื้นที่ของการพัฒนาผังเมือง และสภาพแวดล้อมจะแตกต่างกันไป ยกตัวอย่างเช่น ข้อกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินตามผังเมือง ซึ่งจะแยกจำแนก ประเภทต่าง ๆ บ่งบอกลักษณะขอบเขตผังสีที่ดินอีกด้วย
2. ควรศึกษาวัตกรรมการจัดการโครงการของธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ในเขตพื้นที่จังหวัดนนทบุรี โดยเป็นองค์กรธุรกิจหรือผู้ประกอบการระดับกลาง เนื่องจากความแตกต่าง ในการจัดการโครงการ ซึ่งมีองค์ประกอบปัจจัยย่อมแตกต่างด้วยขนาดองค์กรและลดทอนสัดส่วนพื้นที่โครงการตามกันไปเช่นกัน

เอกสารอ้างอิง

กองทุน โตชัยวัฒน์ และประเสริฐ สายวรรณ. (2554). *การจัดการงานก่อสร้างโครงการอสังหาริมทรัพย์ประเภทที่อยู่อาศัยด้วยเทคนิคปัจจัยสำคัญแห่งความสำเร็จ*. สาขาวิชานวัตกรรมการพัฒนาอสังหาริมทรัพย์. คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการผังเมือง, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. หน้า 79-83.

- กิ่งพร ทองใบ. (2564). เอกสารการสอนชุดวิชา 32749 (หน่วยที่ 8). การจัดการการเปลี่ยนแปลง และนวัตกรรมการจัดการ (*Change Management and Management Innovation*). สาขาวิชาวิทยาการจัดการ. นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช.
- ขวัญชัย จันทนา และ อุดมวิทย์ ไชยสกุลเกียรติ. (2564). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดราคาที่อยู่อาศัยในแนวราบโดยวิธีอีโตนิก. (บทคัดย่อ). *Rattanakosin Journal of Science and Technology*, 4(1), หน้า 1-12.
- เฉลิมพงศ์ มีสมนัย. (2565). เอกสารการสอนชุดวิชา 33309 (หน่วยที่ 2). การจัดการองค์การและพฤติกรรมองค์การ (*Organization Management and Organization Behavior*). สาขาวิชาวิทยาการจัดการ. พิมพ์ครั้งที่ 4. นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช.
- พิทยุตม์ โตชา, ปิยะฉัตร จารุธีรศานต์ และ วิไลลักษณ์ เสรีตระกูล. (มกราคม-มิถุนายน 2564). ปัจจัยความสำเร็จของความสำเร็จขององค์กร. (บทคัดย่อ). *วารสารรังสิตบัณฑิตศึกษาในกลุ่มธุรกิจและสังคมศาสตร์*, 7(1), หน้า 101-118.
- ปรกรณ์ ปรียากร. (2561). การบริหารโครงการ: แนวคิดและแนวทางในการสร้างความสำเร็จ. พิมพ์ครั้งที่ 18 กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์เสมาธรรม.
- มยุรี อนุมานราชชน. (2551). การบริหารโครงการ *Project Management*. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ดูมยาเบส.
- วิสูตร จิระดำเกิง. (2552). การบริหารโครงการสำหรับผู้บริหาร. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ วรณกวี.
- สมาคมสถาบันบริหารโครงการ. (2561). คู่มือแนวทางเกี่ยวกับองค์ความรู้ในการบริหารโครงการ. ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แซฟเตอร์, ประเทศไทย.
- สมชาย ภคภาสน์วิวัฒน์. (2564). การบริหารเชิงกลยุทธ์. พิมพ์ครั้งที่ 21. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์อัมรินทร์พรินต์ติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง, ศูนย์ข้อมูลอัมรินทร์.
- โฮมเดย์. (2566). *Homeday โฮมเดย์ว่าไรดีเกี่ยวกับบ้านและการอยู่อาศัย*. สืบค้น 3 สิงหาคม 2566, จาก: <https://www.homeday.co.th/>.
- Frandsen, A. (2019). *Takt Time Planning as a Work Structuring Method To Improve Construction Workflow*. Doctor of Philosophy in Engineering - Civil and Environmental Engineering. University of California, Berkeley, USA.
- Forney, S.F. (2019). *An Agile Success Estimation Framework for Software Projects*. Doctor of Engineering. The George Washington University, USA.
- Kerzner, H. (2017). *Project management: a systems approach to planning, scheduling, and controlling*. 12 th ed. Wiley: New York, USA.
- Larson, E.W. and Clifford F.G. (2011). *Project Management : The Managerial Process*. 5th ed. New York: McGraw-Hill Education, USA.
- Mccain, M. (2023). *Effective Digital Marketing Strategies for Increased Engagement In Real Estate*. Doctor of Business Administration. Chandler, Arizona, USA.
- Pharaon, J.W. (2022). *An Agilized Total Productive Maintenance Framework to Reduce Unplanned Downtime*. Doctor of Engineering. The George Washington University, USA.
- Sweeten, K.W. (2022). *Work Team Cohesion Effects on Agile Scrum Team Performance: A Predictive Study*. Doctor of Philosophy. Capella University, USA.

ปัจจัยสู่ความสำเร็จด้านมาตรฐานความปลอดภัยสมาคมผู้ค้าปลีกของสหราชอาณาจักร และการจัดการโลจิสติกส์ในอุตสาหกรรมอาหารสัตว์

THE SUCCESS FACTORS OF BRITISH RETAIL CONSORTIUM (BRC) AND LOGISTICS MANAGEMENT IN THE FEED INDUSTRY

ชวนณ บวรภุคณัจญา¹ บวรวิทย์ โรจสุวรรณ² และพฤตพิงศ์ อภิวัฒน์กุล³

Chawaphon Bowonkitnatchaya¹ Bavornwit Rojsuwan² and Pruttipong
Apivotanagul³

¹ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรังสิต

^{2, 3} อาจารย์ประจำหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์ มหาวิทยาลัยรังสิต

¹ Master's Degree Student of Master of Science in Management of Logistics, Graduate School, Rangsit University

^{2, 3} Lecture of the Master of Science in Management of Logistics, Graduate School, Rangsit University

E-mail: chawaphon.bowonkit@gmail.com¹, dr.bavornwit@gmail.com², pruttipong.ap@rsu.ac.th³

Received: May. 17, 2024; Revised: May. 27, 2024; Accepted: Jun. 28, 2024

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษามาตรฐานความปลอดภัยสมาคมผู้ค้าปลีกของสหราชอาณาจักรที่ส่งผลต่อความสำเร็จด้านโลจิสติกส์กับมาตรฐานอาหารปลอดภัยสำหรับอุตสาหกรรมอาหารสัตว์ 2) เพื่อศึกษาศักยภาพของบุคลากรที่ส่งผลต่อความสำเร็จด้านโลจิสติกส์กับมาตรฐานอาหารปลอดภัยสำหรับอุตสาหกรรมอาหารสัตว์ งานวิจัยนี้ใช้วิธีการศึกษาเชิงปริมาณด้วยแบบสอบถามออนไลน์เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างด้วยเทคนิควิธีอาศัยความสะดวกจำนวน 400 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของทาโรยามาเน (Taro Yamane, 1973, pp. 886-887) และการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าสถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติเชิงอนุมาน และสถิติการทดสอบด้วย multiple regression analysis ผลการวิจัยพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า 1) ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันส่งผลต่อความสำเร็จด้านโลจิสติกส์กับมาตรฐานอาหารปลอดภัยสำหรับอุตสาหกรรมอาหารสัตว์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 2) มาตรฐานความปลอดภัยสมาคมผู้ค้าปลีกของสหราชอาณาจักรส่งผลต่อความสำเร็จด้านโลจิสติกส์กับมาตรฐานอาหารปลอดภัยสำหรับอุตสาหกรรมอาหารสัตว์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 3) ศักยภาพของบุคลากรทางด้านความเชี่ยวชาญส่งผลต่อความสำเร็จด้านโลจิสติกส์กับมาตรฐานอาหารปลอดภัยสำหรับอุตสาหกรรมอาหารสัตว์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ: ปัจจัยสู่ความสำเร็จ มาตรฐานความปลอดภัย สมาคมผู้ค้าปลีกของสหราชอาณาจักร การจัดการโลจิสติกส์ อุตสาหกรรมอาหารสัตว์

Abstract

The objectives of this study were 1) to study the British Retail Consortium affecting the logistics success and food safety standards for the animal feed industry 2) to study potential of personnel affecting the logistics success and food safety standards for the animal feed industry. This research uses quantitative research with an online questionnaire as a tool for collecting sample data. A method of selecting a convenience sample of 400 people. Sample size by using the Tarot formula (Taro Yamane, 1973, pp. 886-887). The statistical values used in the data analysis were frequencies, percentage, mean, standard deviation, inferential statistics and multiple regression analysis. The

research results found that: most of the respondents were female. From the hypothesis testing, it was found that 1) the different personal factor affected the logistics success and food safety standards for the animal feed industry with statistical significance at the 0.05 level 2) British Retail Consortium affected the logistics success and food safety standards for the animal feed industry with statistical significance at the 0.05 3) potential of personnel with expertise affected the logistics success and food safety standards for the animal feed industry with statistical significance at the 0.05 level,

Keywords: Success Factors, Safety Standards, British Retail Consortium, Logistics Management, Feed Industry

บทนำ

มาตรฐานเอกชน หมายถึง มาตรฐานที่กำหนดขึ้นโดยองค์กรเอกชน หรือองค์กรที่ไม่ใช่ภาครัฐต่าง ๆ ซึ่งเป็นมาตรการสมัครใจ จากข้อกำหนดภาครัฐ เพื่อควบคุมการผลิต การแปรรูป การจัดหา การบรรจุ หีบห่อ การขนส่ง การบริการ รวมถึงการจัดการด้านอื่น ๆ ในห่วงโซ่อาหารเพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่กำหนด หรือความต้องการ/ค่านิยมของตลาด และปัจจุบันมาตรฐานเอกชนเข้ามามีบทบาทในห่วงโซ่อุปทานอาหารอย่างมาก ส่งผลให้ผู้ผลิต/ผู้ส่งออกจำเป็นต้องปรับตัวเพื่อให้สามารถปฏิบัติตามมาตรฐานเอกชนที่กำหนดไว้ และหลีกเลี่ยงการกีดกันทางการค้าจากการที่ห้างสรรพสินค้ารายใหญ่ไม่อนุญาตให้มีการวางจำหน่ายสินค้าที่ไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานเอกชนต่าง ๆ มาตรฐานความปลอดภัยและคุณภาพอาหาร อาทิ มาตรฐาน BRC ของสมาคมผู้ประกอบการธุรกิจค้าปลีกแห่งสหราชอาณาจักร, มาตรฐาน HACCP ควบคุมดูแลความปลอดภัยกระบวนการผลิตอาหาร, มาตรฐานระบบการจัดการความปลอดภัยของอาหาร ISO22000 และมาตรฐาน IFS (International Food Standard) และ SQF (Safe Quality Food) (สำนักงานที่ปรึกษาการเกษตรต่างประเทศ ประจำสหภาพยุโรป, 2563)

อุตสาหกรรมอาหารสัตว์มีระบบการบริหารจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน การจัดการโลจิสติกส์ในอุตสาหกรรมอาหารสัตว์เกี่ยวข้องกับการจัดการกระบวนการไหลของวัตถุดิบการเกษตร อาหารสัตว์ข้อมูลและสารสนเทศจากจุดเริ่มต้นไปยังจุดที่มีการใช้วัตถุดิบการเกษตรและ/หรืออาหารสัตว์นั้น และบางกรณีอาจรวมถึงการกำจัดของเสีย วัตถุดิบการเกษตรและ/หรืออาหารสัตว์ที่ไม่ใช้ด้วย ลักษณะการจัดการโลจิสติกส์ในอุตสาหกรรมอาหารสัตว์มีความหลากหลาย ขึ้นอยู่กับหลายปัจจัย เช่น บทบาทหน้าที่ของผู้ที่เกี่ยวข้องในห่วงโซ่อุปทาน สถานการณ์วัตถุดิบและสถานการณ์อาหารสัตว์ เป็นต้น (ดร.จิตติมา กันตนามลกุล, 2562) และการส่งออกอาหารสัตว์ในช่วง 11 เดือนของปี 2565 ประเทศไทยส่งออกสินค้าอาหารสัตว์เลี้ยงเพิ่มขึ้น 27% และอาหารปศุสัตว์ เพิ่มขึ้น 11% อาหารสัตว์เลี้ยงของไทยมีโอกาสเพิ่มทั้งในประเทศและตลาดโลก เนื่องจากอาหารสัตว์เลี้ยงของไทยมีคุณภาพ มาตรฐาน ตอบสนองความต้องการผู้บริโภคฐานตลาดผู้เลี้ยงสัตว์ และมีกระบวนการการผลิตที่ถูกสุขลักษณะ ได้ควบคุมคุณภาพมาตรฐานระบบ GMP และระบบ HACCP ในสถานประกอบการอย่างต่อเนื่อง ทำให้ปัจจุบันไทยเป็นผู้ส่งออกอาหารสัตว์เลี้ยงเป็นอันดับ 3 ของโลก รองจาก เยอรมนี และสหรัฐ ฯ (สำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์ กรมปศุสัตว์, 2566) แม้ผลิตภัณฑ์อาหารสัตว์เลี้ยงของไทยจะมีศักยภาพในการเติบโตและยังคงเป็นที่ต้องการจากผู้บริโภคทั่วโลก แต่ผู้ส่งออกก็ยังคงให้ความสำคัญต่อข้อกำหนดการนำเข้า มาตรฐานของประเทศปลายทาง ซึ่งสหภาพยุโรปเป็นตลาดส่งออกผลิตภัณฑ์อาหารสัตว์เลี้ยงที่ไทยจะต้องเร่งผลักดันการส่งออกให้เพิ่มขึ้น โดยกฎระเบียบและมาตรการที่ยุโรปบังคับใช้นั้นเป็นทั้งโอกาสและความท้าทายของผู้ผลิตและผู้ส่งออกอาหารสัตว์เลี้ยงไทย (สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า (สนค.) กระทรวงพาณิชย์, 2567) แน่นอนว่า ผู้ที่มีส่วนผลักดันสำคัญก็คือพนักงานทุกคนนั่นเอง ศักยภาพของพนักงานทุกคนย่อมส่งผลต่อศักยภาพขององค์กร มนุษย์นั้นค่อนข้างจะสำคัญกับองค์การอย่างยิ่ง องค์การที่เต็มไปด้วยพนักงานไร้ประสิทธิภาพก็อาจทำให้องค์การหยุดนิ่งอยู่กับที่ ไม่พัฒนาธุรกิจถดถอย และไร้ศักยภาพได้ในที่สุดเช่นกัน บุคลากรนั้นคือ หัวใจสำคัญที่สุดที่จะทำให้องค์การนั้นมีศักยภาพที่ดีขึ้นได้ (สุรพัฒน์ มังคะลี, ดวงทอง ลาภเจริญทรัพย์ และพัชรภรณ์ พรหมมินทร์, 2564)

จากข้อมูลที่กำลังมาข้างต้นคงจะต้องยอมรับว่า อุตสาหกรรมอาหารสัตว์นั้นเติบโตขึ้นอย่างมาก โดยมีการนำระบบคุณภาพและความปลอดภัยของอาหารไม่ว่าจะเป็นระบบ GHP, HACCP และ BRC เข้ามาเพื่อเป็นการยืนยันว่าอาหารสัตว์ที่ผลิตออกมามีคุณภาพและเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด สอดคล้องกับกฎระเบียบข้อบังคับ ซึ่งรวมทั้งมีการนำกระบวนการทางด้านโลจิสติกส์เข้ามาประยุกต์และพัฒนาในกระบวนการดำเนินงาน และแน่นอนว่าจะไม่สามารถทำให้ประสบความสำเร็จได้หากขาดบุคลากรที่มีประสิทธิภาพ ด้วยเหตุผลทั้งหมดนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยสู่ความสำเร็จด้านมาตรฐานความปลอดภัยสมาคมผู้ค้าปลีกของสหราชอาณาจักรและการจัดการโลจิสติกส์ในอุตสาหกรรมอาหารสัตว์ เพื่อทราบถึงมาตรฐานความปลอดภัยสมาคมผู้ค้าปลีกของสหราชอาณาจักรที่มีผลต่อการเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการโลจิสติกส์ในอุตสาหกรรมอาหารสัตว์และระดับศักยภาพของบุคลากรที่มีส่วนร่วมในการจัดทำมาตรฐานความปลอดภัยสมาคมผู้ค้าปลีกของสหราชอาณาจักรส่งผลต่อการจัดการด้าน โลจิสติกส์ในอุตสาหกรรมอาหารสัตว์

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษามาตรฐานความปลอดภัยสมาคมผู้ค้าปลีกของสหราชอาณาจักรที่ส่งผลต่อความสำเร็จด้านโลจิสติกส์กับมาตรฐานอาหารปลอดภัยสำหรับอุตสาหกรรมอาหารสัตว์
2. เพื่อศึกษาศักยภาพของบุคลากรที่ส่งผลต่อความสำเร็จด้านโลจิสติกส์กับมาตรฐานอาหารปลอดภัยสำหรับอุตสาหกรรมอาหารสัตว์

ขอบเขตของการวิจัย

งานวิจัยนี้ทำการศึกษาเรื่องของการนำมาตรฐานความปลอดภัยสมาคมผู้ค้าปลีกของสหราชอาณาจักรมาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการโลจิสติกส์ในอุตสาหกรรมอาหารสัตว์ โดยการสอบถามผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหารและแจกแบบสอบถามพนักงานที่ปฏิบัติงานในอุตสาหกรรมอาหารสัตว์

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา การศึกษาครั้งนี้มุ่งศึกษาการนำมาตรฐานความปลอดภัยสมาคมผู้ค้าปลีกของสหราชอาณาจักรมาใช้ในการจัดการโลจิสติกส์ในอุตสาหกรรมอาหารสัตว์ โดยมีปัจจัยที่เป็นตัวแปรอิสระที่จำแนกเป็น 3 ปัจจัยหลักคือ 1) ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อายุการทำงาน ตำแหน่งงาน ประสบการณ์การทำงาน และการฝึกอบรม 2) ปัจจัยด้านมาตรฐานความปลอดภัยสมาคมผู้ค้าปลีกของสหราชอาณาจักร ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานความปลอดภัยสมาคมผู้ค้าปลีกของสหราชอาณาจักร 3) ปัจจัยด้านศักยภาพของบุคลากร ได้แก่ ความรู้ ความสามารถ และ ความเชี่ยวชาญ ส่วนตัวแปรตาม คือ ความสำเร็จด้านโลจิสติกส์กับมาตรฐานอาหารปลอดภัยสำหรับอุตสาหกรรมอาหารสัตว์

2. ขอบเขตด้านประชากร การศึกษาครั้งนี้มุ่งศึกษาเฉพาะพนักงานดำรงตำแหน่งในระดับเจ้าหน้าที่จนถึงผู้จัดการในอุตสาหกรรมอาหารสัตว์ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณจากกลุ่มตัวอย่างด้วยแบบสอบถามแล้วนำมาวิเคราะห์ อภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัยที่กำหนด รวมถึงสอบถามผู้เชี่ยวชาญทางด้านมาตรฐานความปลอดภัยสมาคมผู้ค้าปลีกของสหราชอาณาจักร

3. ขอบเขตด้านพื้นที่ การศึกษาครั้งนี้จะเก็บข้อมูลจากบริษัท ผลิตอาหารสัตว์ที่ได้รับการรับรองมาตรฐานความปลอดภัยสมาคมผู้ค้าปลีกของสหราชอาณาจักรแห่งหนึ่งในจังหวัดสระบุรี

4. ขอบเขตด้านระยะเวลา ผู้ทำวิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง ในช่วงเดือน มิถุนายน 2566

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับประชากรศาสตร์

สคูธ์ ประสิทธิ์วัฒนเสรี (2562) ประชากรศาสตร์เป็นศาสตร์ที่ศึกษาเกี่ยวกับขนาดหรือจำนวนคน การกระจายตัวในด้านพื้นที่ของประชากร รวมถึงองค์ประกอบต่าง ๆ ทางประชากร ประชากรศาสตร์ หรือ Demography เป็นคำที่มาจากภาษากรีก 2 คำ ได้แก่ Demos ที่แปลว่า people (ประชากร) Graphic ที่แปลว่า describing (การ

พรรณนาหรือบรรยาย) ดังนั้น ประชากรศาสตร์ (Demography) จึงหมายถึง การพรรณนา หรือบรรยายเกี่ยวกับประชากร ลักษณะสถิติของประชากรศาสตร์ (Static aspects) เป็นการศึกษาลักษณะเฉพาะ (Characteristics) ณ ช่วงเวลาใดช่วงเวลาหนึ่ง เช่น อายุ เพศ เชื้อชาติ สถานะภาพสมรส การศึกษาประชากรศาสตร์ส่วนมากเป็นการศึกษาเพื่อหาขนาดหรือจำนวนประชากร (Population size) ในแต่ละพื้นที่และรูปแบบการเปลี่ยนแปลงขนาดประชากร ซึ่งปัจจัยหลักที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลง ประกอบด้วย การเกิด การตาย และการกระจายตัวของประชากร (Population distribution) โดยต้องศึกษาถึงความหนาแน่น (Density) ของประชากรในแต่ละพื้นที่ องค์ประกอบทางประชากร (Population composition) เช่น อายุ เพศ เชื้อชาติ ศาสนา สถานภาพ สมรส ระดับการศึกษา สภาพเศรษฐกิจ เป็นต้น

แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานความปลอดภัย

พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน (2554) ได้กำหนด นิยามคำว่า “ความรู้” ว่าเป็นสิ่งที่สั่งสมมาจากการศึกษาเล่าเรียน การค้นคว้า หรือประสบการณ์ รวมทั้งความสามารถเชิงปฏิบัติและทักษะ เช่น ความรู้เรื่องประวัติศาสตร์, สิ่งที่ได้รับมาจากการได้ยิน ได้ฟัง การคิด หรือการปฏิบัติ เช่น ความรู้เรื่องสุขภาพ ความรู้เรื่องนันทนาการ เป็นต้น

Leon Altomonte (2567) ได้ให้ความหมายของคำว่า “มาตรฐานความปลอดภัยอาหาร” หมายถึง ชุดของกฎและกฎระเบียบที่กำหนดโดยรัฐบาลองค์กรระหว่างประเทศและหน่วยงานอุตสาหกรรมเพื่อให้มั่นใจถึงความปลอดภัยและคุณภาพของโซ่ซัพพลายอาหาร มาตรฐานนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อลดความเสี่ยงของการติดเชื้อ ลดโอกาสของโรคที่เกิดจากอาหาร และปกป้องพนักงานและลูกค้าที่สัมผัสกับผลิตภัณฑ์ โดยทั่วไปแล้ว มาตรฐานความปลอดภัยของอาหารจะครอบคลุมทุกด้านของการผลิตอาหาร ตั้งแต่การรวบรวมส่วนผสมและวัสดุ และการแปรรูป ไปจนถึงการบรรจุและการจัดจำหน่าย ด้วยวิธีนี้ ลูกค้าและพนักงานจึงมีการป้องกันและการควบคุมที่ครอบคลุมเพื่อป้องกันความเสี่ยงที่มาพร้อมกับ การเตรียมและการผลิตผลิตภัณฑ์อาหาร อย่างไรก็ตาม มาตรฐานความปลอดภัยของอาหารนั้นแตกต่างกันไป มีมาตรฐานสากลเช่นเดียวกับมาตรฐานขององค์การอนามัยโลก (WHO) และ Global Food Safety Initiative (GFSI) ขณะเดียวกันก็ยังมีมาตรฐานในท้องถิ่น

จากที่กล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า ความรู้เกี่ยวกับมาตรฐาน คือ บุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎและระเบียบมาตรฐานอาหารที่กำหนดโดยรัฐบาลองค์กรระหว่างประเทศและหน่วยงานอุตสาหกรรมเพื่อให้มั่นใจถึงความปลอดภัยและคุณภาพของโซ่ซัพพลายอาหาร

แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับศักยภาพของบุคลากร

นายพิมพ์ลักษณ์ อยู่วัฒนา (2557) ศักยภาพของบุคลากรหรือสมรรถนะ (Competency) หมายถึง ความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skills) และคุณลักษณะส่วนบุคคลที่ทำให้บุคคลผู้นั้นทำงานในความรับผิดชอบของตนได้ดีกว่าผู้อื่น หรือ คุณลักษณะเชิงพฤติกรรมที่เป็นผลมาจากความรู้ ความสามารถทักษะและคุณลักษณะอื่น ๆ ที่ทำให้บุคคลสร้างผลงานได้โดดเด่นในองค์กร

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) กล่าวว่า "สมรรถนะคือ คุณลักษณะเชิงพฤติกรรมที่เป็นผลมาจากความรู้ ทักษะ/ความสามารถและคุณลักษณะอื่น ๆ ที่ทำให้บุคคลสามารถสร้างผลงานได้โดดเด่นกว่าเพื่อนร่วมงานอื่น ๆ ในองค์กร" กล่าวคือ การที่บุคคลจะ แสดงสมรรถนะใดสมรรถนะหนึ่งได้ มักจะต้องมีองค์ประกอบของทั้ง ความรู้ทักษะ/ความสามารถ และคุณลักษณะอื่น ๆ ตัวอย่างเช่น สมรรถนะการบริการที่ดี ซึ่งอธิบายว่า "สามารถให้บริการที่ ผู้รับบริการต้องการได้" นั้น หากขาดองค์ประกอบต่าง ๆ ได้แก่ ความรู้ในงานหรือทักษะที่เกี่ยวข้อง เช่น อาจต้องหาข้อมูลจากคอมพิวเตอร์และคุณลักษณะของบุคคลที่เป็นคนใจเย็น อ่อนน้อม ช่วยเหลือผู้อื่น แล้วบุคคลก็ไม่อาจจะแสดงสมรรถนะของการบริการที่ดีด้วยการให้บริการที่ ผู้รับบริการต้องการได้

จากที่กล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า สมรรถนะจึงเป็น ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่จำเป็นของบุคคลในการทำงานให้ประสบความสำเร็จ มีผลงานได้ตามเกณฑ์หรือมาตรฐานที่กำหนดหรือสูงกว่า

ความหมายมาตรฐานความปลอดภัยสมาคมผู้ค้าปลีกของสหราชอาณาจักร

สมาคมผู้ค้าปลีกแห่งสหราชอาณาจักร (2554) ระบบการจัดการความปลอดภัยของอาหารตามมาตรฐาน BRC เป็นข้อกำหนดสำหรับโรงงานในการผลิตอาหาร และการจัดเตรียมอาหารขั้นต้นสำหรับจำหน่ายเป็นอาหารที่ติดตราหือของผู้ค้าปลีก ผลิตอาหารที่มีตราหือ และอาหารหรือส่วนผสมสำหรับใช้โดยผู้ประกอบการที่ให้บริการอาหาร หรือจัดเตรียม ณ สถานที่ที่ได้รับการตรวจประเมินและต้องรวมพื้นที่การจัดเก็บอาหารที่ซึ่งอยู่ภายใต้การควบคุมโดยตรง อาจมีสินค้าที่ทำการซื้อขายไป รวมอยู่ในขอบเขตของการให้การรับรอง โดยได้รับการพัฒนาเพื่อให้มีการกำหนด กฎเกณฑ์ทางด้านความปลอดภัย คุณภาพ และการปฏิบัติที่ต้องการในโรงงานอุตสาหกรรมอาหาร เพื่อให้สอดคล้องตาม ข้อกำหนดกฎหมาย และเพื่อเป็นการปกป้องผู้บริโภครูปแบบและเนื้อหาของมาตรฐานได้รับการออกแบบเพื่อให้สามารถนำไปใช้ในการตรวจประเมินสถานที่ผลิต ระบบและระเบียบปฏิบัติขององค์กรต่างๆ การตรวจประเมินจะได้รับการดำเนินการโดยหน่วยรับรองที่เป็นบุคคลที่สาม โดยจะเป็นการตรวจประเมินตามข้อกำหนดของมาตรฐาน BRC

สถาบันอาหาร กระทรวงอุตสาหกรรม (ม.ป.ป.) มาตรฐานสมาคมผู้ค้าปลีกแห่งประเทศอังกฤษสำหรับผู้ผลิตอาหาร (BRC Global Standard - Food) หลักเกณฑ์ที่ดีในการผลิตอาหาร ซึ่งถูกพัฒนาขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2541 โดยสมาคมผู้ค้าปลีกแห่งประเทศอังกฤษ (British Retail Consortium หรือ BRC) เป็นมาตรฐานสมัครใจ ซึ่งไม่มีผลทางกฎหมาย แต่เป็นข้อกำหนดที่ห้างค้าปลีกในประเทศอังกฤษและสหภาพยุโรปบางประเทศกำหนดให้ผู้ประกอบการผลิตสินค้าอาหารต้องทำก่อนส่งสินค้าเข้าไปจำหน่าย

มาตรฐานความปลอดภัยสมาคมผู้ค้าปลีกของสหราชอาณาจักร

มาตรฐานความปลอดภัยสมาคมผู้ค้าปลีกของสหราชอาณาจักร (British Retail Consortium: BRC) คือ มาตรฐานความปลอดภัยอาหารสากลที่เกิดจากสมาคมผู้ค้าปลีกแห่งสหราชอาณาจักร ระบุข้อกำหนดด้านความปลอดภัยและคุณภาพที่ต้องปฏิบัติตามให้สอดคล้องกับกฎหมาย โดยให้ความสนใจเกี่ยวกับการส่งเสริมการพัฒนาวัฒนธรรมด้านความปลอดภัยของผลิตภัณฑ์ ขยายข้อกำหนดสำหรับการติดตามด้านสภาวะแวดล้อมเพื่อสะท้อนถึงสำคัญที่เพิ่มขึ้น (สภาวะแวดล้อมในที่นี้หมายถึง อากาศในห้อง ผนัง พื้นห้อง สิ่งแวดล้อมภายนอก) ส่งเสริมสถานประกอบการให้มีการพัฒนาระบบเพื่อความมั่นคงและการป้องกันอาหาร เพิ่มความชัดเจนในข้อกำหนดสำหรับโซนความเสี่ยงด้านการผลิตที่มีความเสี่ยงสูง ดูแลสูง และความรอบคอบ ให้ความชัดเจนมากขึ้นสำหรับผลิตอาหารสำหรับสัตว์เลี้ยง ประกอบไปด้วย 9 ข้อกำหนด

- 1) ความมุ่งมั่นของผู้บริหารระดับสูงและการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง
- 2) แผนความปลอดภัยของอาหาร – HACCP
- 3) ระบบบริหารจัดการความปลอดภัยและคุณภาพอาหาร
- 4) มาตรฐานของสถานที่ผลิต
- 5) การควบคุมผลิตภัณฑ์
- 6) การควบคุมกระบวนการ
- 7) บุคลากร
- 8) เขตพื้นที่เสี่ยงในการผลิต – ความเสี่ยงสูง ต้องการการดูแลสูง และสภาพแวดล้อมการดูแลสูง
- 9) ข้อกำหนดสำหรับผลิตภัณฑ์ที่ซื้อขาย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

Filippo Arfini และ Maria Cecilia Mancini (2014) โดยรวมแล้ว เราอาจจะพบผลลัพธ์หลักสองประการจากการนำมาตรฐานทางเทคนิคด้านอาหารของ BRC มาใช้อย่างแพร่หลายมากขึ้น: ประการแรกเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์องค์กรระหว่างผู้ปฏิบัติงานในห่วงโซ่อุปทานและประการที่สองคือความสัมพันธ์ระหว่างผู้ค้าปลีกและผู้บริโภค ตามที่ระบุไว้ก่อนหน้านี้ กลยุทธ์ใหม่ของบริษัทจัดจำหน่ายจะมีผลกระทบต่องานผลิต ซึ่งจะต้องนำเสนอผลิตภัณฑ์ที่เป็นนวัตกรรมมากขึ้น โดยมีข้อกำหนดที่มุ่งตอบสนองความต้องการเฉพาะของผู้บริโภคอย่างต่อเนื่อง ในความเป็นจริงในการผลิตแบบ

เดียวกันที่พบในอิตาลี ซึ่งมีการส่งออกไปตลาดยุโรปเหนือจำนวนมากทำโดยผู้ผลิตทั่วไป ผลิตภัณฑ์พิเศษในท้องถิ่น ค่าใช้จ่ายทางการเงินของการรับรอง BRC อาจสูงเกินไป ในความเป็นจริง แม้ว่ามาตรฐานจะช่วยลดความไม่มีประสิทธิภาพทางการผลิตและการจัดการ ซึ่งไม่สามารถปฏิเสธได้ว่าค่าใช้จ่ายคงที่สำหรับการตรวจสอบประจำปี อาจมากเกินไปจนกว่าจะแบกรับได้ เหนือสิ่งอื่นใดสำหรับบริษัทเหล่านั้นที่ยังไม่ได้นำระบบการจัดการคุณภาพมาใช้ และโดยเหตุนี้จึงยังไม่มีผลใดๆ ในการหาเหตุผลเข้าข้างตนเองในเอกสารที่มีอยู่ สำหรับบริษัทเหล่านี้โดยเฉพาะ และโดยทั่วไปแล้วสำหรับทุกส่วนของห่วงโซ่การผลิตที่จัดหาให้กับห่วงโซ่การจัดจำหน่ายที่ทันสมัย จะต้องมีการปรับโครงสร้างวิธีทำงานใหม่ โดยมีเป้าหมายที่จะหาเหตุผลเข้าข้างตนเองต้นทุนและเวลาดำเนินการ โดยใช้รูปแบบของการจัดการที่รวมถึง เช่น การใช้ความสัมพันธ์แบบ “หุ้นส่วน” ระหว่างผู้ปฏิบัติงานในห่วงโซ่อุปทาน สำหรับความสัมพันธ์ระหว่างผู้ค้าปลีกและผู้บริโภค การนำมาตรฐานทางเทคนิคด้านอาหารของ BRC มาใช้อย่างกว้างขวางจะนำไปสู่การเติบโตของผลิตภัณฑ์ที่มีตราสินค้าของผู้ค้าปลีก และการกระชับความสัมพันธ์ระหว่างผู้ค้าปลีกและผู้บริโภค ชื่อแบรนด์ค้าปลีกจะมีบทบาทมากขึ้นกว่าเดิมในการตีความความต้องการของผู้บริโภค โดยทำหน้าที่เป็นผู้ค้าประกันผลิตภัณฑ์ที่จำหน่าย วิวัฒนาการนี้ซึ่งแสดงให้เห็นโอกาสอันยิ่งใหญ่สำหรับอุตสาหกรรมค้าปลีกยุคใหม่อย่างแน่นอน แต่ก็ไม่ได้ที่จะช่วยให้เราสะท้อนได้ว่าผู้ค้าปลีกซึ่งมีความมุ่งมั่นอย่างยิ่งยวดไม่สามารถจำกัดการมีส่วนร่วมในการปรับโครงสร้างองค์กรของห่วงโซ่การผลิตได้ แต่จะต้อง มีส่วนร่วมในหน้าที่อื่นๆ ที่เป็นปกติของผู้ผลิต เช่น ค่าโฆษณา และ หน้าที่ของสถาบันแบบดั้งเดิมอื่น ๆ เช่น การให้ความรู้ผู้บริโภคและข้อมูล

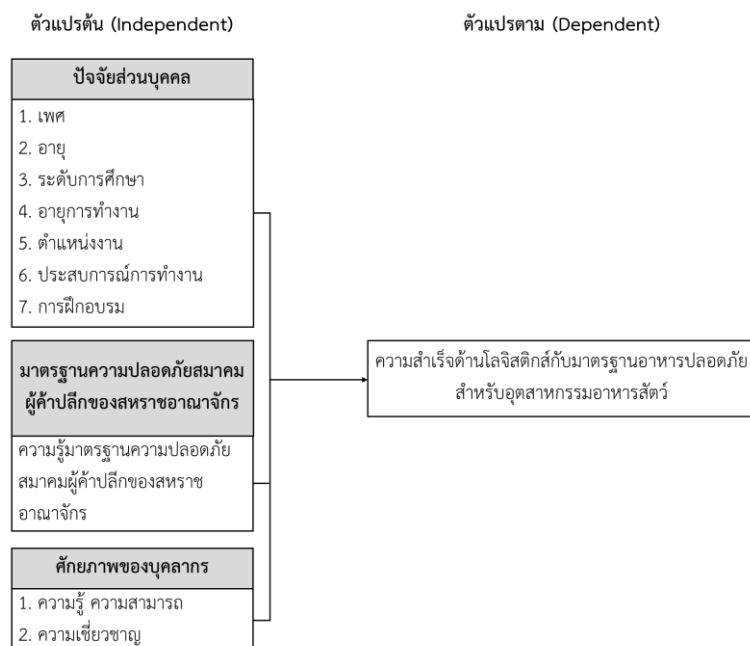
Tram T. B. Nguyen (2019) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาเกี่ยวกับกลยุทธ์การประยุกต์ใช้ของระบบการจัดการความปลอดภัยของอาหารในห่วงโซ่การจัดหาทั่วโลก สรุปได้ว่า นอกเหนือจากผลกระทบที่สำคัญของปัจจัยภายใน เช่น ความรับผิดชอบด้านการจัดการและทรัพยากรมนุษย์ต่อการนำระบบการจัดการความปลอดภัยด้านอาหารไปใช้ ห่วงโซ่อุปทานที่ร่วมมือและสนับสนุนตลอดจนกิจกรรมต่างๆ มากมายของการกำกับดูแลความปลอดภัยด้านอาหาร ยังมีบทบาทสำคัญ ในการยกระดับการจัดการความปลอดภัยของอาหารในจีนและเวียดนาม นอกจากนี้ยังตรวจสอบระดับที่การนำระบบการจัดการความปลอดภัยของอาหารไปใช้มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานและการเงินของบริษัทเหล่านี้ หลักฐานที่ให้ไว้ในวิทยานิพนธ์นี้อำนวยความสะดวกให้ผู้จัดการของบริษัทอาหารกำหนดเป้าหมายทรัพยากรและการสนับสนุนที่สำคัญ และระบุนโยบาย แนวปฏิบัติ และขั้นตอนที่มีประสิทธิภาพเพื่อปรับปรุงการนำระบบการจัดการความปลอดภัยของอาหารไปใช้ ซึ่งนำไปสู่ผลการดำเนินงานธุรกิจโดยรวมที่ดีขึ้น ผลการวิจัยเสนอการใช้ปัจจัยความสำเร็จที่สำคัญซึ่งเป็นแนวทางเชิงรุกมากขึ้นในการระบุกลไก เพื่อให้ได้รับโอกาสการปรับปรุงอย่างต่อเนื่องสำหรับระบบการจัดการความปลอดภัยของอาหารในปัจจุบันตามสถานะของแต่ละบริษัท โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ที่มีทรัพยากรจำกัด

Agus, A., and other (2020) ได้ศึกษาเรื่อง ระบบการจัดการคุณภาพความปลอดภัยสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยของอาหารมีผลต่อประสิทธิภาพของธุรกิจหรือไม่ การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการประยุกต์ใช้ระบบการจัดการการรวม (Implementation of system management integration : MS) ประกอบด้วยระบบการบริหารคุณภาพ (Quality management system : QMS), ระบบการจัดการความปลอดภัย (Safety management system:SMS), ระบบจัดการสิ่งแวดล้อม (Environment management system : EMS) และ ระบบการรักษาความปลอดภัยอาหาร (Food Safety Management system : FSMS) ต่อการดำเนินธุรกิจ ประสิทธิภาพของอุตสาหกรรมบรรจุภัณฑ์ของอินโดนีเซีย การศึกษาแรงจูงใจเป็นเพราะไม่เพียงพอหรือเพียงไม่ก็การศึกษาได้ตรวจสอบโดยตรงผลกระทบของการวิจัยก่อนหน้านี้และงานของวรรณกรรมเกี่ยวกับอิทธิพลของระบบการจัดการแบบบูรณาการในประสิทธิภาพของธุรกิจหลังจากการประมวลผลของพวกเขาในอินโดนีเซีย การศึกษานี้ถูกดำเนินการในอุตสาหกรรมบรรจุภัณฑ์หลายแห่งในอินโดนีเซีย ผู้ตอบคือพนักงาน 900 คน จากอุตสาหกรรมบรรจุภัณฑ์ 90 คน ที่ใช้ระบบการจัดการแบบบูรณาการใน บริษัท ของพวกเขามาอย่างน้อย 2 ปีแล้ว วิธีการสืบสวนถูกใช้เพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูลในเดือนพฤศจิกายนปี 2019 และยังมีการใช้วิธีการปริมาณ และข้อมูลถูกเก็บเกี่ยวผ่านคำถามทางอิเล็กทรอนิกส์ออนไลน์โดยใช้การสุ่มตัวอย่าง snow ball และวิเคราะห์โดยใช้รุ่นจำลองสถาปัตยกรรม (Structural Equation Model : SEM) และ Linear Structural Model (LISREL) เวอร์ชัน 8.70 ผลการวิเคราะห์แสดงให้เห็นว่า การประยุกต์ใช้ระบบการจัดการความปลอดภัยของอาหาร (Food Safety management system : FSMS) มี

ผลกระทบเชิงบวกและสำคัญต่อประสิทธิภาพของธุรกิจ การศึกษานี้พิสูจน์ให้เห็นว่าระบบการจัดการคุณภาพ (Safety management system : SMS), ระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม (Environment management system : EMS) และระบบการบริหารคุณภาพ (Quality management system : QMS) มีผลกระทบเชิงบวก แต่ไม่สำคัญต่อประสิทธิภาพทางธุรกิจของอุตสาหกรรมที่เลือกไว้ น่าสนใจ ระบบการจัดการความปลอดภัยของอาหาร (Food Safety management system : FSMS) มีส่วนสำคัญในการเพิ่มความพึงพอใจของลูกค้าเพิ่มประสิทธิภาพของพนักงานและยังลดผลิตภัณฑ์ที่ไม่สอดคล้อง การวิจัยใหม่นี้เป็นสิ่งสำคัญเพราะมันอธิบายรูปแบบเชิงกลยุทธ์ที่สามารถปรับแต่งและนำมาใช้โดยอุตสาหกรรมอื่น 1 ในอินโดนีเซียหรือในประเทศอื่น 1 ในการปรับปรุงประสิทธิภาพทางธุรกิจของพวกเขา ผ่านการใช้งานระบบการจัดการแบบบูรณาการ (Implementation of system management integration : MS). อย่างไรก็ตาม การศึกษานี้มุ่งเน้นไปที่อุตสาหกรรมบรรจุภัณฑ์เท่านั้น การวิจัยในอนาคตสามารถขยายรุ่นปัจจุบันไปยังอุตสาหกรรมอื่น ๆ และ จากประเทศอื่น 1 พวกมันมีผลเหมือนกันหรือไม่ มันน่าสนใจที่จะเปรียบเทียบผลลัพธ์ของการศึกษานี้ กับอุตสาหกรรมอื่น ๆ จากประเทศอื่น ๆ

Ray Lambert, Maron Frenz (2021) การศึกษานี้ได้แสดงให้เห็นถึงผลกระทบอย่างกว้างขวางและการเข้าถึงหลายแง่มุมของการดำเนินธุรกิจและผลการดำเนินงานของพวกเขา โดยผู้ตอบแบบสอบถามเกือบทั้งหมดของ FBO ได้รับผลกระทบเชิงบวกอย่างน้อยหนึ่งประการจากการรับรอง BRCGS แม้ว่าบ่อยครั้งจะเป็นการตอบสนองเบื้องต้นต่อความต้องการของลูกค้าที่มีอยู่ แต่การได้รับการรับรอง BRCGS จะเปิดโอกาสทางการตลาด โดยเฉพาะในตลาดส่งออกและกับลูกค้าใหม่ การศึกษาแสดงให้เห็นว่าการรับรอง BRCGS ช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันผ่านการลงทุนและความทันสมัย ช่วยเพิ่มความสามารถในการแข่งขันระหว่างซัพพลายเออร์ด้านอาหารโดยการให้สิ่งจูงใจแก่การลงทุนในสิ่งอำนวยความสะดวกและทุนมนุษย์ (Human Capital) รวมถึงการปรับปรุงองค์การการผลิตและการดำเนินงานให้ทันสมัย การรับรอง BRCGS ยังให้ผลลัพธ์ที่เป็น "ผลกำไร" ในเชิงบวกสำหรับ FBO จำนวนมาก ซึ่งก่อนหน้านี้ไม่มีใครสังเกต สิ่งเหล่านี้สามารถคำนวณได้จากการเติบโตของยอดขายโดยเฉลี่ย 7.5% และการเติบโตของความสามารถในการทำกำไร 6% สำหรับผู้ตอบแบบสอบถาม 30 ถึง 40% ที่รายงานควอนตัมเหล่านี้ การศึกษาแสดงให้เห็นว่ามาตรฐาน BRCGS มีผลกระทบเชิงบวกที่คล้ายคลึงกันกับมาตรฐานด้านเทคนิคและการจัดการของ ISO ซึ่งเกี่ยวข้องกับการเปิดใช้งานผลิตภัณฑ์และนวัตกรรมกระบวนการ และด้วยเหตุนี้การเติบโตของผลผลิตและผลผลิต อย่างไรก็ตาม การรับรอง BRCGS ไปไกลกว่านั้นโดยการกระตุ้นความทันสมัยและการลงทุน – นวัตกรรมในวงกว้าง นวัตกรรมในวงกว้างรวมถึงนวัตกรรมผลิตภัณฑ์และเทคโนโลยีใหม่ เช่นเดียวกับการเปลี่ยนแปลงในกระบวนการทางธุรกิจและคุณภาพของผลิตภัณฑ์ที่ดีขึ้น (รวมถึงความปลอดภัย)

กรอบแนวความคิดในการวิจัย

รูปที่ 1 กรอบแนวคิดปัจจัยสู่ความสำเร็จด้านมาตรฐานความปลอดภัยสมาคมผู้ค้าปลีกของสหราชอาณาจักรและการจัดการโลจิสติกส์ในอุตสาหกรรมอาหารสัตว์

สมมติฐานการวิจัย

1. ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันส่งผลต่อความสำเร็จด้านโลจิสติกส์กับมาตรฐานอาหารปลอดภัยสำหรับอุตสาหกรรมอาหารสัตว์
2. มาตรฐานความปลอดภัยสมาคมผู้ค้าปลีกของสหราชอาณาจักรมีอิทธิพลต่อความสำเร็จด้านโลจิสติกส์กับมาตรฐานอาหารปลอดภัยสำหรับอุตสาหกรรมอาหารสัตว์
3. ศักยภาพของบุคลากรมีอิทธิพลต่อความสำเร็จด้านโลจิสติกส์กับมาตรฐานอาหารปลอดภัยสำหรับอุตสาหกรรมอาหารสัตว์

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ พนักงานในโรงงานอุตสาหกรรมอาหารสัตว์แห่งหนึ่งในจังหวัดสระบุรีซึ่งมีจำนวนพนักงาน 1,393 คน
2. กลุ่มตัวอย่างและวิธีการสุ่มตัวอย่าง การคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ใช้สูตรการหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างแบบทราบจำนวนประชากร โดยกำหนดระดับ ความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95 และกำหนดระดับความผิดพลาดไม่เกินร้อยละ 5 โดยใช้สูตรของทาโรยามาเน (Taro Yamane, 1973, pp. 886-887) ทั้งนี้จำนวนประชากรของพนักงานในโรงงานอุตสาหกรรมอาหารสัตว์แห่งหนึ่งในจังหวัดสระบุรีซึ่งมีจำนวนพนักงาน 1,393 คน ทั้งนี้เมื่อคำนวณจำนวนประชากรใช้ในการศึกษาจากสูตรได้จำนวน 311 คนแต่เพื่อความสะดวกในการคำนวณจึงกำหนดตัวอย่างขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นจำนวน 400 คน โดยใช้สูตรดังนี้

$$n = N / (1 + Ne^2)$$

กำหนดให้ n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
 N = จำนวนประชากร

$$\begin{aligned} e &= \text{ความคลาดเคลื่อนที่ยอมให้เกิดขึ้นได้ 0.05 (ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95)} \\ \text{แทนค่า} \\ n &= 1,393 / (1 + (1,393 \times (0.05)^2)) \\ &= 1,393 / 4.483 \\ &= 310.76 \approx 400 \text{ ตัวอย่าง} \end{aligned}$$

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามจำนวน 1 ชุดต่อ 1 ท่าน ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยใช้ทั้งคำถามปลายปิดในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยจัดลำดับเนื้อหาของแบบสอบถามให้ครอบคลุมข้อมูลที่ต้องการ ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ส่วน ดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อายุการทำงาน ตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงาน และการฝึกอบรม

ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับมาตรฐานความปลอดภัยสมาคมผู้ค้าปลีกของสหราชอาณาจักร

ส่วนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับศักยภาพของบุคลากร ทางด้านความรู้ ความสามารถและความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับมาตรฐานความปลอดภัยสมาคมผู้ค้าปลีกของสหราชอาณาจักร

ส่วนที่ 4 คำถามเกี่ยวกับความสำเร็จด้านโลจิสติกส์กับมาตรฐานอาหารปลอดภัยสำหรับอุตสาหกรรมอาหารสัตว์

ส่วนที่ 5 ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับความสำเร็จในการดำเนินงานด้านมาตรฐานความปลอดภัยสมาคมผู้ค้าปลีกของสหราชอาณาจักรและการจัดการโลจิสติกส์ในอุตสาหกรรมอาหารสัตว์

จากนั้นผู้วิจัยจะนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จากนั้นรวบรวมข้อมูล ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ มาวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้องระหว่างรายการข้อคำถามกับวัตถุประสงค์การวิจัยด้วยค่า IOC (Index of Item Objective Congruence) มีค่าเฉลี่ยของดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ได้เท่ากับ 1.000 และนำแบบสอบถามที่ผ่านการแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อทดสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือการวิจัยได้ค่าความเชื่อมั่นในภาพรวม (Reliability) 0.901 หลังจากนั้นผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปเก็บข้อมูล จากกลุ่มตัวอย่างเป้าหมายจำนวน 400 ชุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ข้อมูลปฐมภูมิ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลนี้เป็นการเก็บข้อมูลในรูปแบบของการวิจัยเชิงสำรวจ ด้วยแบบสอบถามออนไลน์ โดยส่งลิงค์ให้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 ชุด ซึ่งผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามด้วยระบบตอบกลับอัตโนมัติแบบออนไลน์ มาตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์ เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติและวิเคราะห์เนื้อหาต่อไป

2. ข้อมูลทุติยภูมิ เป็นข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากบทความวารสาร ศึกษาจากทฤษฎี หนังสือทางวิชาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งข้อมูลจากการสืบค้นทางอินเทอร์เน็ต เพื่อใช้เป็นแนวทางประกอบการกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยและอ้างอิงในการเขียนรายงานการวิจัย

3. รวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาทั้งหมด ตรวจสอบความถูกต้อง เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลหลังจากเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามที่ได้จากกลุ่มตัวอย่าง อย่างครบถ้วนแล้วมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้ 1) ตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์ของข้อมูลในการตอบแบบสอบถามโดยการแยกข้อมูลที่ไม่สมบูรณ์ออกไป 2) นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องเรียบร้อยแล้วมาลงรหัสตามที่ได้กำหนดไว้ 3) การประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนา (Descriptive Statistic) โดยหาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ในการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ปัจจัยต่างๆ ที่เป็นตัวแปรอิสระ และตัวแปรตาม

2. วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเพื่อทดสอบสมมติฐานโดยสถิติ ดังนี้ 1) ใช้สถิติ Independent - Sample t-test เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่มากกว่า 2 กลุ่ม ที่ระดับความเชื่อมั่นทางสถิติ 95% ($\alpha = 0.05$) 2) ใช้สถิติ One-Way ANOVA เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่ม ตัวอย่างที่มากกว่า 2 กลุ่ม ที่ระดับความเชื่อมั่นทางสถิติ 95% ($\alpha = 0.05$) และเมื่อพบความแตกต่างจึงทำการเปรียบเทียบเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD Least Significant Difference)

3. วิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis: MRA) เพื่อทดสอบสมมติฐาน

ผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัยสามารถจำแนกออกเป็น 5 ส่วนได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 400 คน พบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 295 คน คิดเป็นร้อยละ 73.75 อายุอยู่ระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 189 คน คิดเป็นร้อยละ 47.25 ระดับการศึกษาต่ำกว่าระดับปริญญาตรี 292 คน คิดเป็นร้อยละ 73.00 อายุการทำงานทั้งหมดในองค์กรอยู่ระหว่าง 4-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 56.00 เป็นพนักงานระดับปฏิบัติการ/เจ้าหน้าที่ จำนวน 262 คน คิดเป็นร้อยละ 65.50 มีประสบการณ์ทางด้านอุตสาหกรรมอาหารสัตว์ จำนวน 361 คน คิดเป็นร้อยละ 90.25 และเคยอบรมความรู้ความเข้าใจข้อกำหนด BRC และทบทวนปีละครั้ง จำนวน 192 คน คิดเป็นร้อยละ 48.00

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานความปลอดภัยสมาคมผู้ค้าปลีกของ สหราชอาณาจักร

ตารางที่ 1 แสดงระดับความคิดเห็นโดยรวม ด้านความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานความปลอดภัยสมาคมผู้ค้าปลีกของสหราชอาณาจักร

ความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานความปลอดภัย สมาคมผู้ค้าปลีกของสหราชอาณาจักร	$\bar{x}$	SD	แปลผล	ลำดับที่
1. ความมุ่งมั่นของผู้บริหารระดับสูงและการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง	4.09	0.38	มาก	1
2. ระบบจัดการความปลอดภัยและคุณภาพอาหาร	4.09	0.34	มาก	4
3. มาตรฐานสถานประกอบการ	4.05	0.35	มาก	6
4. การควบคุมผลิตภัณฑ์	4.09	0.36	มาก	3
5. การควบคุมกระบวนการ	4.09	0.37	มาก	2
6. บุคลากร	4.08	0.37	มาก	5
ภาพรวม	4.08	0.29	มาก	

จากตารางที่ 1 ผลการศึกษาพบว่าความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานความปลอดภัยสมาคมผู้ค้าปลีกของสหราชอาณาจักรในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.08 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.29 โดยข้อมูลความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานความปลอดภัยสมาคมผู้ค้าปลีกของสหราชอาณาจักรที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ความมุ่งมั่นของผู้บริหารระดับสูงและการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง รองลงมาได้แก่ การควบคุมกระบวนการ การควบคุมผลิตภัณฑ์ ระบบจัดการความปลอดภัย และคุณภาพอาหาร และบุคลากร และค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดได้แก่ มาตรฐานสถานประกอบการ

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลศักยภาพของบุคลากร ทางด้านความรู้ ความสามารถและความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับมาตรฐานความปลอดภัยสมาคมผู้ค้าปลีกของสหราชอาณาจักร

ตารางที่ 2 แสดงระดับความคิดเห็นโดยรวมศักยภาพของบุคลากร ด้านความรู้ ความสามารถและความเชี่ยวชาญมาตรฐานความปลอดภัยสมาคมผู้ค้าปลีกของสหราชอาณาจักร

ศักยภาพของบุคลากร ทางด้านความรู้ ความสามารถและ ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับมาตรฐานความปลอดภัย สมาคมผู้ค้าปลีกของสหราชอาณาจักร		$\bar{X}$	SD	แปลผล	ลำดับที่
1.	ด้านความรู้ ความสามารถ	4.08	0.37	มาก	2
2.	ด้านความเชี่ยวชาญ	4.11	0.36	มาก	1
ภาพรวม		4.09	0.31	มาก	

จากตารางที่ 2 ผลการศึกษาพบว่าข้อมูลศักยภาพของบุคลากร ทางด้านความรู้ ความสามารถและความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับมาตรฐานความปลอดภัยสมาคมผู้ค้าปลีกของสหราชอาณาจักรในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.09 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.31 โดยข้อมูลศักยภาพของบุคลากร ทางด้านความรู้ ความสามารถและความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับมาตรฐานความปลอดภัยสมาคมผู้ค้าปลีกของสหราชอาณาจักรที่ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านความเชี่ยวชาญ รองลงมา ได้แก่ ด้านความรู้ ความสามารถ

4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความสำเร็จด้านโลจิสติกส์กับมาตรฐานอาหารปลอดภัยสำหรับอุตสาหกรรมอาหารสัตว์

ตารางที่ 3 แสดงระดับความคิดเห็นโดยรวมความสำเร็จด้านโลจิสติกส์กับมาตรฐานอาหารปลอดภัยสำหรับอุตสาหกรรมอาหารสัตว์

ความสำเร็จด้านโลจิสติกส์กับมาตรฐานอาหารปลอดภัย สำหรับอุตสาหกรรมอาหารสัตว์		S.D	แปลผล	ลำดับที่	
1.	องค์กรสามารถเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการต้นทุนที่เกิดจากการขนส่ง เช่น ต้นทุนขนส่งสินค้า	4.33	0.83	มาก	2
2.	องค์กรสามารถเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการต้นทุนการเก็บรักษาสินค้าคงคลัง เช่น ค่าประกันสินค้า ค่าภาษี ค่าใช้จ่ายสินค้าชำรุด	4.47	0.83	มาก	1
3.	องค์กรสามารถเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการต้นทุนสินค้า เช่น ค่าเช่าคลังสินค้า ค่าจ้างพนักงาน	4.14	0.85	มาก	8
4.	องค์กรสามารถเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ เช่น ค่าใช้จ่ายในการสั่งซื้อวัตถุดิบ ค่าใช้จ่ายในการจัดการสินค้าส่งคืน	4.20	0.83	มาก	5
5.	องค์กรสามารถเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการตลาดและลดการกีดกันทางการค้า	4.19	0.83	มาก	6
6.	องค์กรสามารถเพิ่มยอดขายสินค้าทั้งในและต่างประเทศ	4.24	0.88	มาก	4
7.	องค์กรสามารถเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าให้มีคุณภาพตรงตามความต้องการของลูกค้าและผู้บริโภค	4.10	0.78	มาก	10
8.	องค์กรมีการบริหารจัดการด้านความปลอดภัยของอาหารอย่างมีระบบ และใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ และประหยัดค่าใช้จ่าย	4.16	0.78	มาก	7

ตารางที่ 3 แสดงระดับความคิดเห็นโดยรวมความสำเร็จด้านโลจิสติกส์กับมาตรฐานอาหารปลอดภัยสำหรับ
อุตสาหกรรมอาหารสัตว์

ความสำเร็จด้านโลจิสติกส์กับมาตรฐานอาหารปลอดภัย สำหรับอุตสาหกรรมอาหารสัตว์			S.D	แปลผล	ลำดับที่
9.	องค์กรมีระบบการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงาน ช่วยให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ	4.12	0.85	มาก	9
10.	แสดงให้เห็นถึงความมุ่งมั่นต่อความปลอดภัยของอาหาร สร้างความมั่นใจให้กับลูกค้า	4.27	0.83	มาก	3
ภาพรวม		4.22	0.30	มาก	

จากตารางที่ 3 ผลการศึกษาพบว่าข้อมูลความสำเร็จด้านโลจิสติกส์กับมาตรฐานอาหารปลอดภัยสำหรับอุตสาหกรรมอาหารสัตว์ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.22 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.30 โดยข้อมูลความสำเร็จด้านโลจิสติกส์กับมาตรฐานอาหารปลอดภัยสำหรับอุตสาหกรรมอาหารสัตว์ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ องค์กรสามารถเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการต้นทุนการเก็บรักษาสินค้าคงคลัง เช่น ค่าประกันสินค้า ค่าภาษี ค่าใช้จ่ายสินค้าชำรุด รองลงมาได้แก่ องค์กรสามารถเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการต้นทุนที่เกิดจากการขนส่ง เช่น ต้นทุนขนส่งสินค้า แสดงให้เห็นถึงความมุ่งมั่นต่อความปลอดภัยของอาหาร สร้างความมั่นใจให้กับลูกค้า องค์กรสามารถเพิ่มยอดขายสินค้าทั้งในและต่างประเทศ องค์กรสามารถเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ เช่น ค่าใช้จ่ายในการสั่งซื้อวัตถุดิบ ค่าใช้จ่ายในการจัดการสินค้าส่งคืน องค์กรสามารถเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการตลาดและลดการกีดกันทางการค้า องค์กรมีการบริหารจัดการด้านความปลอดภัยของอาหารอย่างมีระบบ และใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ และประหยัดค่าใช้จ่าย องค์กรสามารถเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการต้นทุนสินค้า เช่น ค่าเช่าคลังสินค้า ค่าจ้างพนักงาน องค์กรมีระบบการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงาน ช่วยให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ และค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดได้แก่ องค์กรสามารถเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าให้มีคุณภาพตรงตามความต้องการของลูกค้าและผู้บริโภค

5. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการทดสอบสมมติฐาน

ตารางที่ 4 ตารางสรุปสมมติฐานที่ 1

สมมติฐาน	ผลการทดสอบ
สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลที่ประกอบด้วย เพศ, อายุ, ระดับการศึกษา, อายุการทำงาน, ตำแหน่งงาน, ประสบการณ์การทำงาน และการฝึกอบรม ที่แตกต่างกันส่งผลต่อความสำเร็จด้านโลจิสติกส์กับมาตรฐานอาหารปลอดภัยสำหรับอุตสาหกรรมอาหารสัตว์	ยอมรับสมมติฐานบางด้าน
สมมติฐานที่ 1.1 พนักงานที่มีเพศที่ต่างกันส่งผลต่อความสำเร็จด้านโลจิสติกส์กับมาตรฐานอาหารปลอดภัยสำหรับอุตสาหกรรมอาหารสัตว์	ยอมรับสมมติฐาน*
สมมติฐานที่ 1.2 พนักงานที่มีอายุที่ต่างกันส่งผลต่อความสำเร็จด้านโลจิสติกส์กับมาตรฐานอาหารปลอดภัยสำหรับอุตสาหกรรมอาหารสัตว์	ยอมรับสมมติฐาน*
สมมติฐานที่ 1.3 พนักงานที่มีระดับการศึกษาที่ต่างกันส่งผลต่อความสำเร็จด้านโลจิสติกส์กับมาตรฐานอาหารปลอดภัยสำหรับอุตสาหกรรมอาหารสัตว์	ยอมรับสมมติฐาน*
สมมติฐานที่ 1.4 พนักงานที่มีอายุการทำงานที่ต่างกันส่งผลต่อความสำเร็จด้านโลจิสติกส์กับมาตรฐานอาหารปลอดภัยสำหรับอุตสาหกรรมอาหารสัตว์	ปฏิเสธสมมติฐาน
สมมติฐานที่ 1.5 พนักงานที่มีตำแหน่งงานที่ต่างกันส่งผลต่อความสำเร็จด้านโลจิสติกส์กับมาตรฐานอาหารปลอดภัยสำหรับอุตสาหกรรมอาหารสัตว์	ยอมรับสมมติฐาน*

ตารางที่ 4 ตารางสรุปสมมติฐานที่ 1

สมมติฐาน	ผลการทดสอบ
สมมติฐานที่ 1.6 พนักงานที่มีประสบการณ์การทำงานที่แตกต่างกันส่งผลต่อความสำเร็จด้านโลจิสติกส์กับมาตรฐานอาหารปลอดภัยสำหรับอุตสาหกรรมอาหารสัตว์	ปฏิเสธสมมติฐาน
สมมติฐานที่ 1.7 พนักงานที่มีการฝึกอบรมที่แตกต่างกันส่งผลต่อความสำเร็จด้านโลจิสติกส์กับมาตรฐานอาหารปลอดภัยสำหรับอุตสาหกรรมอาหารสัตว์	ยอมรับสมมติฐาน*

สมมติฐานที่ 2 มาตรฐานความปลอดภัยสมาคมผู้ค้าปลีกของสหราชอาณาจักร มีอิทธิพลต่อความสำเร็จด้านโลจิสติกส์กับมาตรฐานอาหารปลอดภัยสำหรับอุตสาหกรรมอาหารสัตว์

ตารางที่ 5 ตารางสรุปสมมติฐานที่ 2

ตัวแปร	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.	Collinearity Statistics	
	B	Std. Error	Beta			Tolerance	VIF
ค่าคงที่ (Constant)	0.125	0.130		0.693	0.489		
1. ความมุ่งมั่นของผู้บริหารระดับสูงและการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง	0.249	0.040	0.250	6.252	0.000*	0.484	2.065
2. ระบบจัดการความปลอดภัยและคุณภาพอาหาร	0.179	0.043	0.193	4.217	0.000*	0.508	1.976
3. มาตรฐานสถานประกอบการ	0.022	0.340	0.024	0.655	0.513	0.474	2.111
4. การควบคุมผลิตภัณฑ์	0.122	0.540	0.118	2.265	0.024*	0.475	2.106
5. การควบคุมกระบวนการ	0.163	0.530	0.164	3.113	0.002*	0.446	2.245
6. บุคลากร	0.175	0.041	0.192	4.271	0.000*	0.482	2.076

R = 0.246, R Square = 0.060, Adjusted R Square = 0.043, Std. Error of the Estimate = 0.308

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากการตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระพบว่าค่า Tolerance ของตัวแปรอิสระทุกตัวมีค่าไม่ใกล้ศูนย์ และค่า Variance Inflation Factor (VIF) ของตัวแปรอิสระทุกตัวมีค่าน้อยกว่า 10 ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าตัวแปรอิสระทุกตัว ไม่มีระดับความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ดังนั้นเพื่อตรวจสอบว่าการแทนค่าตัวแปรในสมการตัวแบบจะไม่เกิด Multicollinearity (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2556)

ผลการศึกษาพบว่า ความมุ่งมั่นของผู้บริหารระดับสูงและการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ระบบจัดการความปลอดภัยและคุณภาพอาหาร การควบคุมผลิตภัณฑ์ การควบคุมกระบวนการ และบุคลากร มีอิทธิพลต่อความสำเร็จด้านโลจิสติกส์กับมาตรฐานอาหารปลอดภัยสำหรับอุตสาหกรรมอาหารสัตว์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณที่ปรับมา (Adjusted R Square) เท่ากับ 0.043 และสามารถทำนายค่าสมการของการวิเคราะห์ได้เท่ากับร้อยละ 4.3 และมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์เท่ากับ 0.308 โดยปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จด้านโลจิสติกส์กับมาตรฐานอาหารปลอดภัยสำหรับอุตสาหกรรมอาหารสัตว์มากที่สุดคือ ความมุ่งมั่นของผู้บริหารระดับสูงและการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ($\beta = 0.250$) รองลงมาคือ ระบบจัดการความปลอดภัยและคุณภาพ

อาหาร ($\beta = 0.193$) บุคลากร ($\beta = 0.192$) การควบคุมกระบวนการ ($\beta = 0.164$) และการควบคุมผลิตภัณฑ์ ($\beta = 0.118$) ตามลำดับ

สมมติฐานที่ 3 ศักยภาพของบุคลากรมีอิทธิพลต่อความสำเร็จด้านโลจิสติกส์กับมาตรฐานความปลอดภัยสำหรับอุตสาหกรรมอาหารสัตว์

ตารางที่ 6 ตารางสรุปสมมติฐานที่ 3

ตัวแปร	Unstandardized		Standardized	t	Sig.	Collinearity	
	Coefficients		Coefficients			Statistics	
	B	Std. Error	Beta			Tolerance	VIF
ค่าคงที่ (Constant)	3.688	0.117		31.420	0.000		
1. ความรู้ความสามารถ	0.120	0.053	0.176	2.231	0.022*	0.776	1.289
2. ความเชี่ยวชาญ	0.024	0.052	0.032	0.478	0.633	0.776	1.289

R = 0.204, R Square = 0.042, Adjusted R Square = 0.037, Std. Error of the Estimate = 0.308

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากการตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระพบว่าค่า Tolerance ของตัวแปรอิสระทุกตัวมีค่าไม่ใกล้ศูนย์ และค่า Variance Inflation Factor (VIF) ของตัวแปรอิสระทุกตัวมีค่าน้อยกว่า 10 ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าตัวแปรอิสระทุกตัว ไม่มีระดับความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ดังนั้นเพื่อตรวจสอบว่าการแทนค่าตัวแปรในสมการตัวแบบจะไม่เกิด Multicollinearity (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2556)

ผลการศึกษาพบว่าความรู้ความสามารถ มีอิทธิพลต่อความสำเร็จด้านโลจิสติกส์กับมาตรฐานความปลอดภัยสำหรับอุตสาหกรรมอาหารสัตว์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณที่ปรับมา (Adjusted R Square) เท่ากับ 0.042 และสามารถทำนายค่าสมการของการวิเคราะห์ได้เท่ากับร้อยละ 4.2 และมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์เท่ากับ 0.308 โดยปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จด้านโลจิสติกส์กับมาตรฐานความปลอดภัยสำหรับอุตสาหกรรมอาหารสัตว์มากที่สุดคือ ความรู้ความสามารถ ($\beta = 0.176$)

สรุปและอภิปรายผล

ผลการศึกษาเรื่องปัจจัยสู่ความสำเร็จด้านมาตรฐานความปลอดภัยสมาคมผู้ค้าปลีกของ สหราชอาณาจักร และการจัดการโลจิสติกส์ในอุตสาหกรรมอาหารสัตว์ จากกลุ่มตัวอย่าง 400 คน สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นว่ามาตรฐานความปลอดภัยสำหรับอุตสาหกรรมอาหารสัตว์กับความสำเร็จด้านโลจิสติกส์ด้านองค์กรสามารถเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าให้มีคุณภาพตรงตามความต้องการของลูกค้าและผู้บริโภคอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Agus, A., and other (2020) ได้ศึกษาเรื่อง ระบบการจัดการคุณภาพความปลอดภัยสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยของอาหารมีผลต่อประสิทธิภาพของธุรกิจหรือไม่ ซึ่งการศึกษาครั้งนี้ได้พิสูจน์ว่าระบบการจัดการแบบบูรณาการ SMS, EMS และ QMS ไม่ได้มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานทางธุรกิจอย่างมีนัยสำคัญ แต่การนำระบบการจัดการความปลอดภัยด้านอาหาร (FSMS) ไปใช้แสดงให้เห็นถึงผลกระทบเชิงบวกและมีนัยสำคัญต่อผลการดำเนินงานทางธุรกิจ เช่น ภาพลักษณ์ของบริษัทที่ดีขึ้น คุณภาพที่สูงขึ้น และความปลอดภัยของ ผลิตภัณฑ์ ความพึงพอใจของลูกค้าที่เพิ่มขึ้น การเติบโตของส่วนแบ่งการตลาดในด้านจำนวนลูกค้าใหม่ และการเข้าถึงตลาดใหม่ สำหรับอุตสาหกรรมบรรจุภัณฑ์ การประยุกต์ใช้การจัดการความปลอดภัยของอาหารมีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญต่อผลการดำเนินงานมากกว่าการนำระบบการจัดการอื่นๆ ไปใช้ เช่น การจัดการคุณภาพ การจัดการความปลอดภัย และการจัดการสิ่งแวดล้อมและด้านองค์กรสามารถเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน ด้านการตลาดและลดการกีดกันทางการค้าซึ่งสอดคล้องกับ Ray Lambert, Maron Frenz (2021) การศึกษานี้ได้แสดงให้เห็นถึงผลกระทบอย่างกว้างขวางและการเข้าถึงหลายแง่มุมของการ

ดำเนินธุรกิจและผลการดำเนินงานของพวกเขา โดยผู้ตอบแบบสอบถามเกือบทั้งหมดของ FBO ได้รับผลกระทบเชิงบวกอย่างน้อยหนึ่งประการจากการรับรอง BRCGS แม้ว่าบ่อยครั้งจะเป็นการตอบสนองเบื้องต้นต่อความต้องการของลูกค้าที่มีอยู่ แต่การได้รับการรับรอง BRCGS จะเปิดโอกาสทางการตลาด โดยเฉพาะในตลาดส่งออกและกับลูกค้าใหม่ การศึกษาแสดงให้เห็นว่าการรับรอง BRCGS ช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันผ่านการลงทุนและความทันสมัยช่วยเพิ่มความสามารถในการแข่งขันระหว่างซัพพลายเออร์ด้านอาหารโดยการให้สิ่งจูงใจแก่การลงทุนในสิ่งอำนวยความสะดวกและทุนมนุษย์ (Human Capital) รวมถึงการปรับปรุงองค์การการผลิตและการดำเนินงานให้ทันสมัย การรับรอง BRCGS ยังให้ผลลัพธ์ที่เป็น "ผลกำไร" และยิ่งสอดคล้องกับ Filippo Arfini และ MariaCecilia Mancini (2014) การนำมาตราฐานทางเทคนิคด้านอาหารของ BRC มาใช้อย่างกว้างขวางจะนำไปสู่การเติบโตของผลิตภัณฑ์ที่มีตราสินค้าของผู้ค้าปลีกและการกระชับความสัมพันธ์ระหว่างผู้ค้าปลีกและผู้บริโภค ชื่อแบรนด์ผู้ค้าปลีกจะมีบทบาทมากขึ้นกว่าเดิมในการตีความความต้องการและของผู้บริโภค โดยทำหน้าที่เป็นผู้ค้าประกันผลิตภัณฑ์ที่จำหน่าย วิวัฒนาการนี้ซึ่งแสดงให้เห็นโอกาสอันยิ่งใหญ่สำหรับอุตสาหกรรมค้าปลีกยุคใหม่อย่างแน่นอน แต่ก็ไม่ได้ที่จะช่วยให้เราสะท้อนได้ว่าผู้ค้าปลีกซึ่งมีความมุ่งมั่นอย่างยิ่งยวดไม่สามารถจำกัดการมีส่วนร่วมในการปรับโครงสร้างองค์กรของห่วงโซ่การผลิตได้ แต่จะต้องมีส่วนร่วมในหน้าที่อื่นๆ ที่เป็นปกติของผู้ผลิตเช่น ค่าโฆษณา และหน้าที่ของสถาบันแบบดั้งเดิมอื่น ๆ เช่น การให้ความรู้ผู้บริโภค

2. ผลการศึกษาพบว่าพนักงานส่วนใหญ่มีความรู้ ความสามารถในมาตรฐานความปลอดภัยสมาคมผู้ค้าปลีกของสหราชอาณาจักร อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Tram T. B. Nguyen (2019) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาเกี่ยวกับกลยุทธ์การประยุกต์ใช้ของระบบการจัดการความปลอดภัยของอาหารในโซ่การจัดหาทั่วโลก ซึ่งการศึกษาเชิงสำรวจระบุว่าปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลากรขององค์กรมีส่วนสำคัญต่อความสำเร็จของระบบการจัดการความปลอดภัยของอาหาร โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ความตระหนักรู้ ความมุ่งมั่น และพฤติกรรมไม่เพียงแต่จากบุคลากรที่จัดการผลิตภัณฑ์อาหารโดยตรง แต่ยังมาจากผู้จัดการและหัวหน้างานที่สร้างความรับผิดชอบและอำนาจหน้าที่ภายในบริษัท ติดตามกิจกรรมการจัดการความปลอดภัยของอาหาร ตลอดจนพัฒนานโยบายและวัฒนธรรมด้านความปลอดภัยของอาหาร ปัจจัยเหล่านี้ยังถูกมองว่าเป็นความสำเร็จที่สำคัญที่มีลำดับความสำคัญสูงอีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

1. จากผลการวิจัยพบว่ามาตรฐานอาหารปลอดภัยสำหรับอุตสาหกรรมอาหารสัตว์กับความสำเร็จด้านโลจิสติกส์ด้านองค์กรสามารถเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าให้มีคุณภาพตรงตามความต้องการของลูกค้าและผู้บริโภค อยู่ในระดับมาก ดังนั้นองค์กรควรส่งเสริมให้มีการจัดทำมาตรฐานอาหารปลอดภัยสำหรับอุตสาหกรรมอาหารอย่างต่อเนื่องเพื่อให้สามารถเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าที่มีคุณภาพ

2. จากผลการวิจัยพบว่าศักยภาพของพนักงานส่วนใหญ่มีความรู้ ความสามารถด้านมาตรฐานความปลอดภัยสมาคมผู้ค้าปลีกของสหราชอาณาจักร อยู่ในระดับมาก ดังนั้นองค์กรควรส่งเสริมและให้ความสำคัญกับการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรทุกระดับและให้ความรู้ทางด้านมาตรฐานความปลอดภัยอาหารและด้านโลจิสติกส์อย่างต่อเนื่องเพื่อให้ธุรกิจสามารถดำเนินได้อย่างต่อเนื่อง

เอกสารอ้างอิง

- จิตติมา กันตนามัลลกุล. (2562). แนวคิดและตัวอย่างการจัดการโลจิสติกส์ในอุตสาหกรรมอาหารสัตว์ของประเทศไทย. สืบค้น 12 เมษายน 2567., จาก <https://agri.stou.ac.th/page/Showdata.aspx?PageId=85502&Datatype=1>
- พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน. (2554). สืบค้น 21 มิถุนายน 2567., จาก <https://dictionary.orst.go.th/>
- พิมพ์ลักษณ์ อยู่วัฒนา. (2557). แนวทางการพัฒนาศักยภาพบุคลากรสายสนับสนุน เครือข่ายบริการสาธารณสุขจังหวัดสมุทรสงคราม สืบค้น 21 มิถุนายน 2567., จาก <https://www.gaa-moph.com/gaamoph/home/Document2/Pimluck-10.2.pdf>

- สถาบันอาหาร กระทรวงอุตสาหกรรม. (ม.ป.ป.). *มาตรฐานสมาคมผู้ค้าปลีกแห่งประเทศไทยสำหรับผู้ผลิตอาหาร (BRC Global Standard (BRC Global Standard-Food)).* สืบค้น 12 เมษายน 2567., จาก https://fic.nfi.or.th/foodsafety/upload/qs/pdf/BRC_issue%205-2.pdf
- สมาคมผู้ค้าปลีกแห่งประเทศไทย. (2554). *Global Standard for Food Safety.* สืบค้น 12 เมษายน 2567., จาก <http://www.brcglobalstandards.com>
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. *คู่มือสมรรถนะราชการพลเรือนไทย (2548).* สืบค้น 21 มิถุนายน 2567., จาก <https://pvlo-cnt.dld.go.th/IDP2.60/handbook.pdf>
- สำนักงานที่ปรึกษาการเกษตรต่างประเทศ ประจำสหภาพยุโรป. (2563). *ข่าวสารด้านการเกษตรสหภาพยุโรป ฉบับที่ 26/2563.* สืบค้น 21 มิถุนายน 2567., จาก https://appdb.tisi.go.th/tis_devs/regulate/eu/pdf/Private_Std.pdf
- สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า กระทรวงพาณิชย์. (2567). *ส่งออกอาหารสัตว์เลี้ยงพื้นตัว สนมค. แนวเกาะเทรนด์ ผู้บริโภคใกล้ชิด เจาะตลาดท้าทายใหม่.* สืบค้น 21 มิถุนายน 2567., จาก <https://tpso.go.th/news/2401-0000000009>
- สำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์ กรมปศุสัตว์. (2566). *ข่าวผู้บริหารวันพุธ, 08 กุมภาพันธ์ 2566.* สืบค้น 12 เมษายน 2567., จาก <https://certify.dld.go.th/certify/index.php/th/2016-04-30-03-59-03/2016-05-01-02-55-53/1987-65-2-8>
- สุคนธ์ ประสิทธิ์วัฒนเสรี. (2562). *ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับสถิติประชากร.* สืบค้น 21 มิถุนายน 2567., จาก https://www.sukon.cmustat.com/STAT208343/chap1_343.pdf
- สุรพัฒน์ มังคะลี, ดวงทอง ลาภเจริญทรัพย์ และพัชรภรณ์ พรหมมินทร์. (2564). *กลยุทธ์พัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อสร้างศักยภาพในการบริหารธุรกิจ.* สืบค้น 21 มิถุนายน 2567., จาก http://www.rujogs.ru.ac.th/journals/10_1619761550.pdf
- Agus Purwanto, Andi Sulistiyadi, Riza Primahendra, Fredson Kotamena, Mirza Prameswari and Freddy Ong. (2020). *Does Quality, Safety, Environment and Food Safety Management System Influence Business Performance?.* Retrieved June 21, 2024., from <https://www.proquest.com>
- Filippo Arfini, Maria Cecilia Mancini. (2014). *British Retail Consortium (BRC) Standard: a New Challenge for Firms Involved in the Food Chain. Analysis of Economic and Managerial Aspects.* Retrieved April 12, 2024., from <https://www.researchgate.net>
- Leon Altomonte (2024). *An Introduction to Food Safety Standards.* Retrieved June 21, 2024., from <https://safetyculture.com/topics/food-safety/food-safety-standards/>
- Ray Lambert, Maron Frenz. (2021). *The Economic Impact for Manufacturing Sites Operating to BRCGS Certification.* Retrieved June 21, 2024., from <https://www.researchgate.net>
- Tram T. B. Nguyen (2019). *A study of implementation strategies for food safety management system in global supply chains.* Retrieved June 21, 2024., from <https://www.proquest.com>
- Yamane, Taro. (1973). *Statistics: An introductory analysis (3rd ed.).* New York, NY: Harper and Row.

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการใช้อากาศยานไร้คนขับเพื่อการเกษตรในประเทศไทย

FACTORS AFFECTING SATISFACTION WITH USING DRONES FOR AGRICULTURE IN THAILAND

นาตาชา ช่อบัวทอง¹, ไชยรัช เมฆแก้ว²

Natacha Chobuathong¹, Chairat Mekkaew²

¹ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรังสิต

² อาจารย์ประจำหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์ มหาวิทยาลัยรังสิต

¹ Master's Degree Student of Master of Science in Management of Logistics, Graduate School, Rangsit University

² Lecture of the Master of Science in Management of Logistics, Graduate School, Rangsit University

E-mail : natacha.c64@rsu.ac.th¹, mekchairat@gmail.com²

Received: Jun. 13, 2024; Revised: Jul. 1, 2024; Accepted: Jul. 15, 2024

บทคัดย่อ

การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการใช้อากาศยานไร้คนขับเพื่อการเกษตรในประเทศไทย มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเลือกใช้อากาศยานไร้คนขับเพื่อการเกษตรในประเทศไทย 2) เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อการใช้อากาศยานไร้คนขับเพื่อการเกษตรในประเทศไทย และ 3) เพื่อเปรียบเทียบความคิดของเกษตรกรกับพฤติกรรมการเลือกใช้อากาศยานไร้คนขับเพื่อการเกษตรในประเทศไทย จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ซึ่งงานวิจัยฉบับนี้เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ โดยมีแบบสอบถามออนไลน์เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง เฉพาะผู้ใช้อากาศยานไร้คนขับเพื่อการเกษตร จำนวน 400 คน และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ สถิติเชิงพรรณนา และสถิติเชิงอนุมาน ซึ่งผลการวิจัยได้ปรากฏดังนี้

ผลการวิจัย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ อายุ ระหว่าง 31 – 40 ปี จำนวน 218 คน มีภูมิลำเนาอยู่ภาคกลาง จำนวน 168 คน ส่วนใหญ่ทำอาชีพเกษตรกร จำนวน 229 คนและมีรายได้ 30,001 – 40,000 บาท จำนวน 122 คน ซึ่งผู้ใช้งานอากาศยานไร้คนขับเพื่อการเกษตรมีประสบการณ์ทำการเกษตร มากกว่า 1 ปีแต่ไม่เกิน 2 ปี จำนวน 110 คน และเคยผ่านการฝึกอบรมก่อนการใช้อากาศยานไร้คนขับทำการเกษตร จำนวน 212 คน โดยผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันส่งผลต่อความพึงพอใจในการใช้อากาศยานไร้คนขับเพื่อการเกษตรในประเทศไทยที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และพฤติกรรมการเลือกใช้อากาศยานไร้คนขับเพื่อการเกษตรที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อความพึงพอใจที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ: อากาศยานไร้คนขับเพื่อการเกษตร เกษตรกรรม การเกษตรแบบแม่นยำ ความพึงพอใจ พฤติกรรมผู้บริโภค

Abstract

The study of factors affecting satisfaction with using drones for agriculture in Thailand had the objective are 1) To study the behavior of choosing to use unmanned aerial vehicles for agriculture in Thailand, 2) To study satisfaction with the use of unmanned aerial vehicles for agriculture in Thailand, 3) To compare the thoughts of farmers with the behavior of choosing to use unmanned aerial vehicles classified according to personal factors. This research uses quantitative research with an online questionnaire as a tool for collecting sample data. A method of selecting people who using agriculture drones sample of 400 people by analyzing the data with the statistical package. The statistical values used in the data analysis were frequencies, percentage, mean, standard deviation and inferential statistics. The results are the following.

The results of the research found that: most of the respondents were 31-40 years old of 218 people, 168 people were domiciled in the central region, 229 people were agriculturist, 122 people had an income of 30,001 - 40,000 baht, 110 people were users of drone for agriculture has more than 1 year but not more than 2 years of experience and 212 people having undergone training before using drone for agriculture. The results of the hypothesis testing found that there are statistical significant differences at a level of 0.05 in the satisfaction with using drones for agriculture in Thailand with different demographic characteristics and there are statistical significant differences at a level of 0.05 in the satisfaction with using drones for agriculture in Thailand with different using drones behavior.

Keywords: Drones for Agriculture, Agriculture, Precision Agriculture, Satisfaction, Consumer Behavior

บทนำ

ภาคการเกษตรไทยได้มีการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างครั้งสำคัญ เช่นเดียวกับกับทั่วโลก คือการลดลงของการใช้กำลังแรงงาน ซึ่งทดแทนด้วยการเพิ่มขึ้นของการใช้เครื่องจักรกลและเทคโนโลยี เมื่อพูดถึงนวัตกรรมใหม่ ๆ ที่ช่วยเกื้อหนุนร่างกายให้กับชาวเกษตรกรหลายคนก็มักจะนึกถึงโดรน หรือ อากาศยานไร้คนขับ UAV (Unmanned Aerial Vehicle) เป็นยานพาหนะทางอากาศขนาดเล็ก มีการควบคุมและสั่งการการบินด้วยระบบอัตโนมัติและแบบกึ่งอัตโนมัติ โดยไม่มีนักบินอยู่บนเครื่อง สามารถควบคุมด้วยอุปกรณ์ควบคุมระยะไกล แต่ในปัจจุบันอากาศยานไร้คนขับถูกพัฒนาให้ใช้ประโยชน์ได้หลากหลายมากขึ้น เช่น ด้านการเกษตร กีฬา สันทนาการ การพาณิชย์และงานภาพถ่ายทางอากาศ (อวิการ์ตูน นิยมไทย , 2558)

ปัจจุบันเกษตรกรเริ่มมีการใช้อากาศยานไร้คนขับเข้ามาช่วยงานมากขึ้น เป็นอากาศยานไร้คนขับที่มีลักษณะพิเศษที่ถูกนำมาประยุกต์ใช้ในการเกษตรต่าง ๆ ซึ่งประเทศไทยมีอากาศยานไร้คนขับ 2 ประเภท ได้แก่ อากาศยานไร้คนขับไทยประกอบ คือ อากาศยานไร้คนขับที่คนไทยไปซื้อชิ้นส่วนอะไหล่จากจีน เข้ามาประกอบเป็นลำ แล้วตีแบรนด์เป็นของตัวเอง ส่วนอากาศยานไร้คนขับประกอบนอก คือ อากาศยานไร้คนขับที่ประกอบเรียบร้อยแล้วจากต่างประเทศ แล้วนำเข้ามาขายในประเทศไทยตอนนี้มีแบรนด์เดียว คือ DJI (Dajiang Innovation Technology) โดยกราฟแสดงถึงอัตราการเติบโตขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทั้งอากาศยานไร้คนขับไทยประกอบและอากาศยานไร้คนขับประกอบนอกย้อนหลัง 5 ปี (ตัวแทนจำหน่าย DJI คุณอนุวัต อินทร์ทอง, 2566)

จึงมีข้อพดแพร่ช่วยทำแผนที่ ระบบจัดตารางบินสำรวจพื้นที่ เช่น เซอร์ตรวจจับโรคหรือสุขภาพของพืชผล ไปจนถึงระบบวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อวางแผนให้กับเกษตรกร และงานทั่วไปอย่างการฉีดยา ให้น้ำ หรือพ่นน้ำตามตารางเวลา มันก็สามารถทำได้ ซึ่งอุตสาหกรรมที่สำคัญของประเทศไทย คือ เกษตรกรรม ที่มีความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ มีการปรับเปลี่ยนอุตสาหกรรมเกษตร จากการทำเกษตรแบบดั้งเดิมไปสู่การเกษตรแบบแม่นยำ (Precision agriculture) เป็นการนำเอากระบวนการที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูงเข้ามาช่วยเพิ่มผลผลิต ลดต้นทุนให้กับเกษตรกร ประหยัดงบประมาณในการติดตั้ง สามารถเข้าถึงพื้นที่ที่เข้าถึงได้ยาก และประหยัดเวลาในการพ่น มีการประเมินออกมาแล้วว่า อากาศยานไร้คนขับ 1 ลำ สามารถฉีดพ่นพืชในตระกูลพืชไร่ได้จำนวน 100-200 ไร่ต่อวัน ซึ่งใช้แรงงานมาควบคุมอากาศยานไร้คนขับเพียงแค่ 1-2 คน เท่านั้น ทั้งนี้อากาศยานไร้คนขับเกษตรจึงตอบโจทย์ ลดระยะเวลาการทำงานให้แก่เกษตรกร เพิ่มคุณภาพการฉีดพ่นที่ทั่วถึงด้วยระบบการวางแผนงานอย่างครอบคลุม และสามารถใช้งานกับพืชได้หลากหลายชนิด ทุกช่วงอายุของพืช พร้อมสร้างอาชีพให้แก่คนรุ่นใหม่ ที่หันมาทำการเกษตรผ่านเทคโนโลยีกันมากขึ้นและยังสามารถเพิ่มรายได้จากการรับบริการเช่าบินอากาศยานไร้คนขับเพื่อพ่นปุ๋ยและยาแก่สมาชิกและเครือข่ายโดยรอบ (ศาริญา เบญจอาหิยลิต , 2564)

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าอากาศยานไร้คนขับเพื่อการเกษตร และเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องเข้ามามีบทบาทในอุตสาหกรรมเกษตรมาก ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงได้จัดทำงานวิจัยเพื่อทราบถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อการใช้อากาศยานไร้คนขับเพื่อการเกษตรในประเทศไทย เป็นแนวทางในการปรับตัวของการเกษตรกร

ยุคใหม่ และเพิ่มโอกาสในการสร้างรายได้และลดต้นทุนให้กับเกษตรกร ดังนั้นวิจัยนี้เป็นวิจัยเชิงปริมาณ ทำเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) โดยการเก็บข้อมูลสถิติตัวเลข และใช้วิธีการทางสถิติช่วยวิเคราะห์และประมวลข้อสรุป เพื่อให้เกิดความคลาดเคลื่อน (Error) น้อยที่สุด รวมทั้งศึกษาจากข้อมูลทุติภูมิ (Secondary Data) อาทิ บทความวิชาการ เอกสารทางวิชาการ วารสาร รายงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และกลุ่มตัวอย่างเป็นเกษตรกรผู้ใช้อากาศยานไร้คนขับในการทำการเกษตร และผู้ให้บริการอากาศยานไร้คนขับในประเทศไทย

วัตถุประสงค์การวิจัย

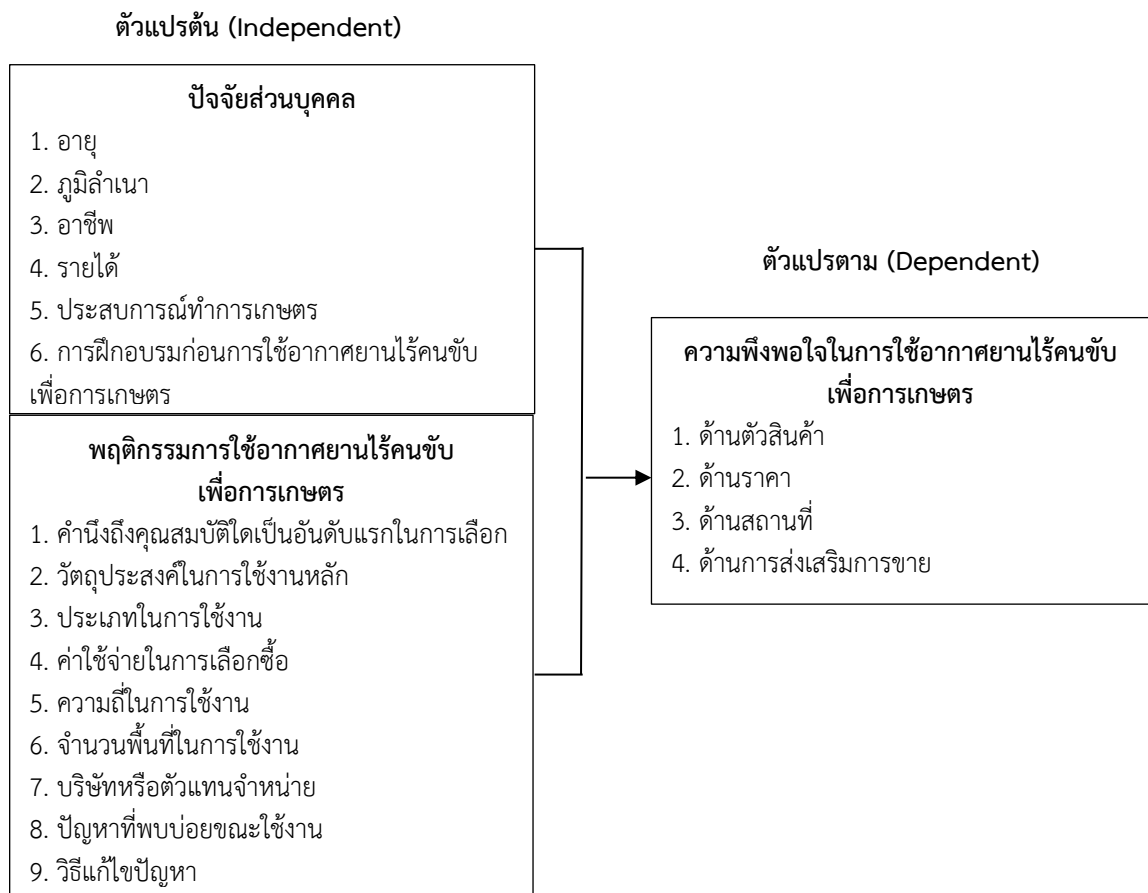
1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเลือกใช้อากาศยานไร้คนขับเพื่อการเกษตรในประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อการใช้อากาศยานไร้คนขับเพื่อการเกษตรในประเทศไทย
3. เพื่อเปรียบเทียบความคิดของเกษตรกรกับพฤติกรรมการเลือกใช้อากาศยานไร้คนขับเพื่อการเกษตรในประเทศไทย จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับลักษณะปัจจัยส่วนบุคคลและพฤติกรรมการใช้อากาศยานไร้คนขับเพื่อการเกษตร ซึ่งประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ กลุ่มคนที่ใช้อากาศยานไร้คนขับเพื่อการเกษตรในประเทศไทย จำนวน 10,876 คนและเริ่มศึกษาตั้งแต่เดือน กันยายน 2566 - มกราคม 2567

สมมติฐานการวิจัย

1. ปัจจัยส่วนบุคคลที่ประกอบด้วย อายุ, ภูมิฐานะ, อาชีพ, รายได้, ประสบการณ์ทำการเกษตรและการฝึกอบรมการใช้อากาศยานไร้คนขับที่แตกต่างกันมีอิทธิพลต่อความพึงพอใจในการใช้อากาศยานไร้คนขับเพื่อการเกษตรในประเทศไทยที่แตกต่างกัน
2. พฤติกรรมการใช้อากาศยานไร้คนขับประกอบด้วย คุณสมบัติในการเลือกใช้อากาศยานไร้คนขับ, วัตถุประสงค์ในการใช้งาน, ประเภทหลักในการใช้งาน, ค่าใช้จ่ายในการเลือกซื้อ, ความถี่, จำนวนพื้นที่ที่ใช้งาน, บริษัทหรือตัวแทนจำหน่ายอากาศยานไร้คนขับ, ปัญหาที่พบบ่อยขณะใช้งานและวิธีการแก้ปัญหาที่พบ มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการใช้อากาศยานไร้คนขับเพื่อการเกษตรในประเทศไทย

รูปที่ 1 กรอบความคิดในการวิจัย

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ

ความพึงพอใจ (Satisfaction) หมายถึง ภาวะของอารมณ์ ความรู้สึกร่วม ของบุคคลที่มีต่อ การเรียนรู้ ประสบการณ์ที่เกิดจากแรงจูงใจซึ่งเป็น พลังภายในของแต่ละบุคคล อันเป็นความสัมพันธ์ระหว่างเป้าหมายที่คาดหวัง และความต้องการ ด้านจิตใจ นำไปสู่การค้นหาสิ่งที่ต้องการมาตอบสนอง เมื่อได้รับการตอบสนองความต้องการ แล้วจะเกิดความรู้สึกมีความสุข กระตือรือร้น มุ่งมั่น เกิดขวัญกำลังใจ ก่อให้เกิดประสิทธิภาพและ ประสิทธิภาพของการกระทำ กิจกรรมที่นำไปสู่ เป้าหมายนั้นสำเร็จตามที่กำหนดไว้ อีกนัยหนึ่งความพึงพอใจ เป็นความรู้สึกในเชิงการประเมินค่า อันเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการเรียนรู้ที่สัมพันธ์ กับผลสัมฤทธิ์ของการเรียน ประสบการณ์ของแต่ละบุคคล (สุรงค์ โค้วตระกูล, 2551; มัลลิกา ต้นสอน, 2544; ประสาท อิศรปริดา, 2541; สุชา จันทร์อม, 2541) สรุปได้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง สิ่งที่เกิด จากแรงจูงใจซึ่งเป็นพฤติกรรมภายในที่ผลักดันให้เกิด ความรู้สึกชอบ ไม่ชอบ เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย ยินดี ไม่ยินดี เมื่อได้รับการตอบสนองความต้องการ และความคาดหวัง ที่เกิดจากการประเมินค่า อันเป็นการเรียนรู้ประสบการณ์จากการกระทำกิจกรรม เพื่อให้เกิดการตอบสนองความต้องการตามเป้าหมาย ของแต่ละบุคคล

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ (2541) ได้อ้างถึงแนวคิดส่วนประสมทางการตลาด ของ Philip Kotlerไว้ว่าเป็นแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจที่ให้บริการซึ่งจะได้ส่วนประสมการตลาด (Marketing Mix) หรือ 4Ps ในการกำหนดกลยุทธ์การตลาด ซึ่งประกอบด้วย

.....

ด้านผลิตภัณฑ์ (Product) เป็นสิ่งซึ่งสนองความจำเป็นและความต้องการของมนุษย์ได้คือ สิ่งที่ผู้ขายต้องมอบให้แก่ลูกค้าและลูกค้าจะได้รับผลประโยชน์และคุณค่าของผลิตภัณฑ์นั้นๆ โดยทั่วไปแล้วผลิตภัณฑ์แบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ ผลิตภัณฑ์ที่อาจจับต้องได้และผลิตภัณฑ์ที่จับต้องไม่ได้

ด้านราคา (Price) คือ คุณค่าผลิตภัณฑ์ในรูปตัวเงิน ลูกค้าจะเปรียบเทียบระหว่างคุณค่า (Value) ของบริการกับราคา (Price) ของบริการนั้น ถ้าคุณค่าสูงกว่าราคาลูกค้าจะตัดสินใจซื้อ ดังนั้น การกำหนดราคาการให้บริการควรมีความเหมาะสมกับระดับการให้บริการชัดเจน และ ง่ายต่อการจำแนกระดับบริการที่ต่างกัน

ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย (Place) เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับบรรยากาศสิ่งแวดล้อมในการนำเสนอการให้บริการให้แก่ลูกค้า ซึ่งมีผลต่อการรับรู้ของลูกค้าในคุณค่าและคุณประโยชน์ของบริการที่นำเสนอ ซึ่งจะต้องพิจารณาในด้านทำเลที่ตั้ง (Location) และช่องทางในการนำเสนอการบริการ (Channels)

ด้านส่งเสริมการตลาด (Promotion) เป็นเครื่องมือหนึ่งที่มีความสำคัญในการติดต่อสื่อสารให้ผู้ใช้บริการ โดยมีวัตถุประสงค์ที่แจ้งข่าวสารหรือชักจูงให้เกิดทัศนคติและพฤติกรรม การใช้บริการและเป็นกุญแจสำคัญของการตลาดสายสัมพันธ์

จากการศึกษานี้ ผู้วิจัยมีการนำ 4P มาใช้เป็นส่วนหนึ่งในแบบสอบถามในด้านความพึงพอใจ แต่ไม่ได้นำมาใช้ทั้ง 7P เนื่องจากจะทำให้งานวิจัยเป็นทางการตลาดมากเกินไป ดังนั้นผู้วิจัยจึงเลือกมาแค่ 4P ได้แก่ 1) Product 2) Price 3) Place และ 4) Promotion

แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมผู้บริโภค

คอตเลอร์ (Kotler , 2000 : 36) อธิบายว่า พฤติกรรมผู้บริโภค จะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับ กระบวนการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค 5 ขั้นตอน (Five - Stage Model of the Consumer Buying Process) ซึ่งจะมีความสัมพันธ์กับความนึกคิด (Thought) ความรู้สึก (Feeling) การแสดงออก (Action) ในการดำรงชีวิตของมนุษย์แต่ละคนซึ่งไม่จำเป็นต้องเหมือนกัน ทั้งนี้เพราะแต่ละคนมีทัศนคติ (Attitude) ประสบการณ์การรับรู้ หรือสิ่งกระตุ้น (Stimuli) ทั้งภายในภายนอกต่างกัน ปัจจัยดังกล่าว จะมีผลต่อความรู้สึก สิ่งจูงใจ (Motive) นึกคิดที่นำไปสู่กระบวนการตัดสินใจซื้อ และพฤติกรรมภายหลังการซื้อ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พรวนซ์ โรจนเสน และไชยรัช เมฆแก้ว (2566) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการสายการบินที่ให้บริการเต็มรูปแบบเส้นทางระหว่างประเทศในยุควิถีชีวิตใหม่ของกลุ่มเจนเนอเรชั่นวายและเจนเนอเรชั่นแซด ผลการวิจัย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 250 คน มีการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า จำนวน 258 คน มีอาชีพพนักงานหรือลูกจ้างบริษัทเอกชน จำนวน 133 คน และมีรายได้อยู่ที่ 15,001-30,000 บาท จำนวน 151 คน ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า 1) ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการสายการบินที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 2) พฤติกรรมในการเลือกใช้บริการสายการบินที่แตกต่างกันมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการสายการบินที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการสายการบินในแต่ละด้านอยู่ในระดับมากที่สุดทั้งหมด โดยสามารถเรียงระดับค่าเฉลี่ยได้ดังนี้ ด้านบุคลากร ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านกระบวนการในการให้บริการ ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านราคา และด้านการส่งเสริมทางการตลาดตามลำดับ

วรมน ปิยะมาดา (2566) ได้ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์ความคุ้มค่าในการลงทุนใช้เทคโนโลยีอากาศยานไร้คนขับเพื่อปลูกข้าว กรณีศึกษาตำบลนาหนองไผ่ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ จากการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ เกษตรกร จำนวน 3 ราย และเจ้าหน้าที่ของบริษัท DJI Phantom Thailand จำนวน 1 ท่าน รวมถึงเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิจากเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ความคุ้มค่าทางการเงินและความอ่อนไหวของโครงการ ผลการวิเคราะห์ความคุ้มค่าทางการเงินและความอ่อนไหวของโครงการตลอดอายุโครงการ 5 ปี พบว่าโครงการลงทุนใช้เทคโนโลยีอากาศยานไร้คนขับเพื่อปลูกข้าวร่วมกับธุรกิจการให้บริการรับจ้างฉีดพ่นสารเคมีในนาข้าวมีมูลค่าปัจจุบันของผลประโยชน์สุทธิ เท่ากับ 721,433.22 บาท อัตราผลประโยชน์ต่อต้นทุน เท่ากับ 1.76 เท่า อัตรา

ผลประโยชน์ของการลงทุนภายในโครงการ เท่ากับ ร้อยละ 72.63 และระยะเวลาคืนทุน เท่ากับ 1 ปี 1 เดือน 16 วัน รวมทั้งมีความแปรเปลี่ยนทางด้านต้นทุนและด้านผลประโยชน์ เท่ากับ ร้อยละ 76.23 และ 43.26 ตามลำดับ ดังนั้น จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า โครงการลงทุนใช้เทคโนโลยีอากาศยานไร้คนขับเพื่อปลูกข้าวร่วมกับธุรกิจการให้บริการรับจ้างฉีดพ่นสารเคมีในนาข้าวมีความคุ้มค่าในการลงทุน

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2562) ได้มีการศึกษาเรื่อง ความคุ้มค่าการใช้อากาศยานไร้คนขับ ช่วยทำนา ในภาคกลางและภาคเหนือตอนล่าง เพื่อศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนของการใช้และไม่ใช้ อากาศยานไร้คนขับในการ ช่วยทำนาในพื้นที่จังหวัดสระบุรี นครสวรรค์ ลพบุรี ชัยนาท พบว่า เกษตรกรที่มีการจ้างบริการ อากาศยานไร้คนขับในการฉีดพ่นสารกำจัดวัชพืช/แมลงศัตรูพืชและฉีดพ่นฮอร์โมนบำรุงข้าว สามารถลดเวลาลงเมื่อเทียบกับ การใช้แรงงานคน 3 - 5 เท่า ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับทักษะของผู้ควบคุมอากาศยานไร้คนขับ รวมทั้งสามารถลดปริมาณการใช้สารเคมี ลงร้อยละ 15 - 20 และไม่มีสารตกค้างในตัวผู้ปฏิบัติงาน สำหรับการคิดค่าบริการพ่นสารโดยใช้อากาศยานไร้คนขับ จะเท่ากับ ค่าจ้างแรงงานคน คือ ไร่ละประมาณ 50 - 80 บาท แต่กรณีเป็นพื้นที่ทางไกลจะมีการคิดค่าบริการเพิ่มขึ้นตาม ระยะทาง ดังนั้น การใช้อากาศยานไร้คนขับช่วยในการพ่นสารส่งผลให้เกษตรกรลดเวลาในการฉีดพ่นลดสารเคมีและข้าวไม่เสียหาย สำหรับเกษตรกรที่ยังไม่มีการจ้างบริการอากาศยานไร้คนขับในการฉีดพ่น พบว่า บางส่วนมีความสนใจที่จะจ้างบริการ อากาศยานไร้คนขับในการดูแลรักษานาข้าวครั้งต่อไป เนื่องจากเห็นการใช้อากาศยานไร้คนขับฉีดพ่นจากพื้นที่นาแปลง ใกล้เคียง แต่บางส่วน ยังไม่แน่ใจที่จะใช้บริการ เพราะยังขาดความรู้ในการใช้อากาศยานไร้คนขับพ่นสาร และมีพื้นที่ ปลูกอยู่ห่างไกลจากพื้นที่ที่ใช้ บริการอากาศยานไร้คนขับ ส่วนผู้ประกอบการที่ให้บริการอากาศยานไร้คนขับฉีดพ่นสาร พบว่า มีความต้องการอากาศยานไร้คนขับพ่นสารเพิ่มขึ้น เนื่องจากมีอากาศยานไร้คนขับไม่เพียงพอที่จะให้บริการลูกค้า และขาดแคลนเงินทุนในการซื้ออากาศยานไร้คนขับซึ่งมีราคาแพง จึงมีความ ต้องการให้รัฐบาลเข้ามาสนับสนุนเงิน สินเชื่อดอกเบี้ยต่ำในการจัดซื้ออากาศยานไร้คนขับให้เพียงพอ

รองศาสตราจารย์ เรืออากาศเอก ดร. กนต์ธร ขานีประศาสน์ (2561) ได้ศึกษาเรื่องสำหรับการเกษตร กรรมการใช้อากาศยานไร้คนขับพ่นสารสามารถทดแทนแรงงานมนุษย์ได้หลายเท่า อัตราการทำงานสูง ไม่ทำลายพืชผล ขณะทำงาน งานวิจัยนี้มุ่งเน้นออกแบบ ผลิต และทดสอบ อากาศยานไร้คนขับสำหรับพ่นสาร 2 ขนาดด้วยกันคือ ขนาด บรรทุก 5 ลิตร และ ขนาดบรรทุก 10 ลิตร เพื่อสร้างนวัตกรรมและเทคโนโลยีใช้ในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี รวมถึงเผยแพร่ผลงานออกสู่เกษตรกร เมื่อเปรียบเทียบกับอากาศยานไร้คนขับทั้งสองแบบ พบว่าอากาศยานไร้คนขับขนาด 10 ลิตร ซึ่งมีความสามารถในการบรรทุกมากกว่า 2 เท่า แต่มีราคาสูงกว่า 34 เท่า และมีความสามารถในการทำงานต่อ ไร่สูงกว่าเพียง 1.2 เท่า ดังนั้นเมื่อเปรียบเทียบกันแล้ว อากาศยานไร้คนขับขนาดบรรทุก 5 ลิตร จึงเป็นอากาศยานไร้ คนขับที่มีความเหมาะสมมากกว่า นอกจากนี้อากาศยานไร้คนขับขนาด 5 ลิตร ยังพกพา ขนส่ง ได้สะดวกกว่าอีกด้วย ผล การทดสอบหน่วยควบคุมอากาศยานไร้คนขับพบว่า Pixhawk ซึ่งมีราคาถูก เหมาะกับอากาศยานไร้คนขับที่ต้องการ บังคับเอง สำหรับหน่วยควบคุม Top x gun T1A เหมาะกับอากาศยานไร้คนขับที่ต้องการการบินอัตโนมัติ ผลจากการ วิจัยได้นำผลงานเผยแพร่ให้กับกลุ่มเกษตรกรผู้สนใจในเทคโนโลยีใหม่สำหรับการเกษตร และให้บริการฉีดพ่นปุ๋ยให้กับ เกษตรกร

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยนี้ คือ เกษตรกรที่ใช้อากาศยานไร้คนขับการเกษตรในประเทศไทย โดยแบ่งตาม ภูมิภาค ข้อมูลจาก (สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกากระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ , กุมภาพันธ์ 2566) ดังนี้

ภาคเหนือ จำนวน 1,541 คน

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 1,948 คน

ภาคกลาง จำนวน 6,258 คน

ภาคตะวันตก จำนวน 371 คน
ภาคตะวันออก จำนวน 553 คน
ภาคใต้ จำนวน 205 คน
รวมทั้งหมด 10,876 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษากลุ่มตัวอย่างประชากรที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย ซึ่งมีการใช้งานอากาศยานไร้คนขับการเกษตร ภายในระยะเวลา 5 เดือน ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของประชากรที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ทั้งนี้กำหนดการยอมรับความคลาดเคลื่อนจากกลุ่มตัวอย่างได้ร้อยละ 5 ซึ่งสามารถคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยอ้างอิงจากสูตรของ Taro Yamane (Yamane, 1973) ดังนั้น ผลการคำนวณ จะได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 386 คน แต่เพื่อป้องกันการผิดพลาดที่เกิดขึ้นจากการตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยจึงได้เพิ่มแบบสอบถามเพิ่มขึ้นเป็น 400 คน เพื่อให้ได้ความแม่นยำในการวิเคราะห์สมมติฐานมากยิ่งขึ้น

3. วิธีการสุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามออนไลน์เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ด้วยเทคนิค อาศัยความสะดวก ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ได้เลือกกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ได้รับอนุญาตในการขึ้นทะเบียนอากาศยานไร้คนขับการเกษตร จำนวน 400 ชุด

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยเป็นการสำรวจแบบออนไลน์ (Online Survey) ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นจาก การรวบรวมแนวคิดทฤษฎี ข้อมูลอากาศยานไร้คนขับการเกษตรและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำมาสร้างเป็นแบบสอบถามเพื่อการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการใช้อากาศยานไร้คนขับเพื่อการเกษตรในประเทศไทย โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ อายุ ภูมิภาค อาชีพ รายได้ ประสบการณ์ทำการเกษตร และการฝึกอบรมก่อนการใช้อากาศยานไร้คนขับเพื่อการเกษตร มีจำนวน 6 ข้อโดยลักษณะเป็นคำถามปลายปิดให้เลือกตอบตามความเป็นจริง

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพฤติกรรมการใช้อากาศยานไร้คนขับเพื่อการเกษตร เป็นแบบสอบถามชนิดผสม โดยใช้แบบสอบถามปลายปิดเป็นหลักและเสริมด้วยปลายเปิด เพื่อเพิ่มตัวเลือกที่อาจมีตัวเลือกไม่ครบถ้วนตรงตามความคิดเห็นผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งมีคำถามจำนวน 9 ข้อ

ส่วนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับระดับความพึงพอใจในการใช้อากาศยานไร้คนขับเพื่อการเกษตรในประเทศไทย เป็นแบบสอบถามวัดระดับความพึงพอใจของผู้ใช้อากาศยานไร้คนขับเพื่อการเกษตรในประเทศไทย โดยคำถามแบ่งออกเป็น 4 ด้านได้แก่ ด้านตัวสินค้า ด้านราคา ด้านช่องทางจำหน่าย และด้านการส่งเสริมการขาย ซึ่งลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Likert Scale) หรือมาตรวัดของลิเคิร์ท จะมีเกณฑ์ในการกำหนดค่าน้ำหนักของการสำรวจเป็น 5 ระดับ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ข้อมูลปฐมภูมิ ข้อมูลจากการแจกแบบสอบถามออนไลน์ เป็นวิธีการสำรวจความคิดเห็นผ่าน Google Forms ที่สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้อย่างรวดเร็วและแม่นยำ โดยแบบสอบถามออนไลน์ได้ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องและความน่าเชื่อถือจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน ซึ่งทำการเก็บข้อมูลจากประชากรที่ใช้อากาศยานไร้คนขับเพื่อการเกษตรในประเทศไทย จำนวน 430 คน และนำข้อมูลที่ได้อาวิเคราะห์ทางสถิติ และวิเคราะห์เนื้อหาต่อไป

2. ข้อมูลทุติยภูมิ ข้อมูลจากการที่ผู้วิจัยค้นคว้าหาข้อมูลทั้ง เอกสารการศึกษาระดับงานวิจัย แหล่งข้อมูลจากเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง ข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับอากาศยานไร้คนขับเพื่อการเกษตรและตัวแทนจำหน่าย อากาศยานไร้คนขับการเกษตร เพื่อเป็นข้อมูลอ้างอิงที่น่าเชื่อถือ

3. ทำการรวบรวมแบบสอบถามออนไลน์ที่ได้รับการตอบกลับมา และตรวจสอบความถูกต้อง ชัดเจนเพื่อทำการวิเคราะห์ในลำดับต่อไป

4. การเก็บข้อมูลจริง ใช้ระยะเวลาตั้งแต่เดือน กันยายน 2566 – พฤศจิกายน 2566

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เป็นการบรรยายลักษณะของข้อมูล ซึ่งจะแสดงอยู่ในรูปของค่าเฉลี่ย ร้อยละและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน มักมีการแสดงผลเป็นแบบตารางเพื่อข้อมูลที่แน่ชัด ดังนี้

(1) การหาค่าความถี่ และค่าร้อยละ ซึ่งจะอยู่ในแบบสอบถามส่วนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลและส่วนที่ 2 พฤติกรรมของผู้ใช้อากาศยานไร้คนขับเพื่อการเกษตร

(2) การหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ซึ่งจะอยู่ในแบบสอบถามส่วนที่ 3 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจในการใช้อากาศยานไร้คนขับเพื่อการเกษตรในประเทศไทย

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ T-Test , F-Test (One Way ANOVA) แล้วจึงนำเสนอผลที่ได้ออกมาในรูปแบบตารางพร้อมคำบรรยายอย่างละเอียดและจึงทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ ซึ่งเป็นการเปรียบเทียบพหุคูณ (Multiple Comparison Procedure) ตามวิธีการ Least Significant Difference (LSD) เพื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมของผู้ใช้อากาศยานไร้คนขับเพื่อการเกษตรในประเทศไทยกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการใช้อากาศยานไร้คนขับเพื่อการเกษตรในประเทศไทย

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาเชิงพรรณนา

1. ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า อายุ ของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 31 – 40 ปี จำนวน 218 คนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 54.50 ซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ภาคกลาง จำนวน 168 คนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 42.00 และประกอบอาชีพ เกษตรกร จำนวน 229 คนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 57.25 มีรายได้ 30,001 – 40,000 บาท จำนวน 122 คนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 30.50 มีประสบการณ์ทำการเกษตร มากกว่า 1 ปีแต่ไม่เกิน 2 ปี จำนวน 110 คน คิดเป็นร้อยละ 27.50 และเคยผ่านการฝึกอบรม ก่อนการใช้อากาศยานไร้คนขับทำการเกษตร จำนวน 212 คนคิดเป็นร้อยละ 53.00

2. ข้อมูลพฤติกรรมการใช้อากาศยานไร้คนขับเพื่อการเกษตรในประเทศไทย ของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ผู้ตอบแบบสอบถามจะคำนึงถึงคุณสมบัติ ความปลอดภัยและความสะดวกเป็นอันดับแรกในการเลือกใช้อากาศยานไร้คนขับเพื่อการเกษตร จำนวน 171 คน มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 42.75 โดยมีวัตถุประสงค์การใช้งานหลัก พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เลือกใช้อากาศยานไร้คนขับเพื่อการเกษตรสำหรับการฉีดพ่นปุ๋ยและธาตุอาหารเสริมเป็นส่วนใหญ่ จำนวน 137 คน คิดเป็นร้อยละ 34.25 ตามการประเภทการใช้งานอากาศยานไร้คนขับเพื่อการเกษตร เลือกซื้ออากาศยานไร้คนขับเพื่อการเกษตรมาใช้งานเอง จำนวน 220 คน คิดเป็นร้อยละ 55.00 เลือกซื้อค่าใช้จ่ายในการเลือกซื้ออากาศยานไร้คนขับเพื่อการเกษตร ในราคา 300,001 - 400,000 บาท จำนวน 117 คน คิดเป็นร้อยละ 29.25 มีความถี่ในการใช้อากาศยานไร้คนขับทำการเกษตร 11 - 20 ครั้งต่อเดือน จำนวน 163 คน คิดเป็นร้อยละ 40.75 และมีจำนวนพื้นที่ในการใช้อากาศยานไร้คนขับทำการเกษตร ประมาณ น้อยกว่า 40 ไร่ต่อครั้ง จำนวน 168 คน คิดเป็นร้อยละ 42.00 มีการเลือกตัวแทนจำหน่ายหรือยี่ห้อ (Brand) ของอากาศยานไร้คนขับทำการเกษตร เลือกซื้อ DJI จำนวน 192 คนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 48.00 ส่วนปัญหาที่พบขณะใช้อากาศยานไร้คนขับทำการเกษตร พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เจอปัญหา ระบบการใช้งาน เช่น GPS , Firmware , Sensor , เรดาร์ เป็นต้น จำนวน 135 คน มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 33.75 และวิธีแก้ปัญหาเมื่ออากาศยานไร้คนขับทำการเกษตรขัดข้อง พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่แก้ปัญหาโดยการปรึกษาตัวแทนจำหน่าย จำนวน 138 คน คิดเป็นร้อยละ 34.50

3. การศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการใช้อากาศยานไร้คนขับในการเกษตรเพื่อการเกษตรในประเทศไทย ซึ่งสรุปทั้ง 4 ด้านดังนี้

(1) ด้านตัวสินค้า ผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการใช้อากาศยานไร้คนขับในการเกษตรเพื่อการเกษตรในประเทศไทยของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่าโดยรวมผู้ตอบแบบสอบถาม คำนึงถึงอากาศยานไร้คนขับทำการเกษตรมีความน่าเชื่อถือและปลอดภัยสำหรับผู้ใช้งาน และมีเครื่องหมายรับรองมาตรฐาน ที่ระดับค่าเฉลี่ย 4.47

รองลงมา อากาศยานไร้คนขับการเกษตรมีความแข็งแรง ทนทานต่อการใช้งาน ที่ระดับค่าเฉลี่ย 4.40 กลิ่นอายความเป็นแบรนด์ของอากาศยานไร้คนขับการเกษตร ที่ระดับค่าเฉลี่ย 4.31 ลดค่าใช้จ่ายในการจ้างแรงงานคน ที่ระดับค่าเฉลี่ย 3.97 ประหยัดเวลาเมื่อเทียบกับการใช้แรงงานคน ที่ระดับค่าเฉลี่ย 3.96 การรับประกันตัวสินค้าหลังการใช้งาน ที่ระดับค่าเฉลี่ย 3.90 ตอบโจทย์ความต้องการของผู้ใช้งาน ที่ระดับค่าเฉลี่ย 3.85 ฟังก์ชันการใช้งานของอากาศยานไร้คนขับการเกษตรมีความเข้าใจง่าย 3.83 และน้ำหนักและการพกพาของอากาศยานไร้คนขับการเกษตรที่สะดวก ที่ระดับค่าเฉลี่ย 2.57 ตามลำดับ

(2) ด้านราคา ผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการใช้อากาศยานไร้คนขับในการเกษตรเพื่อการเกษตรในประเทศไทยของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่าราคามีความเหมาะสมกับอากาศยานไร้คนขับการเกษตรที่ได้รับ ที่ระดับค่าเฉลี่ย 3.92 รองลงมาคือ ราคามีความเหมาะสมกับคุณภาพและบริการ ที่ระดับค่าเฉลี่ย 3.91 มีความคุ้มค่าในการเลือกซื้ออากาศยานไร้คนขับการเกษตร ที่ระดับค่าเฉลี่ย 3.90 ราคามีความเป็นไปตามเทคโนโลยีในปัจจุบัน ที่ระดับค่าเฉลี่ย 3.84 มีการชี้แจงรายละเอียดของค่าใช้จ่ายในการซื้ออากาศยานไร้คนขับการเกษตร ที่ระดับค่าเฉลี่ย 3.81 เมื่อเทียบกับการจ้างแรงงานคนการใช้อากาศยานไร้คนขับการเกษตรมีราคาที่ถูกลงกว่า ที่ระดับค่าเฉลี่ย 3.80 ท่านสามารถหาอากาศยานไร้คนขับการเกษตรที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกัน ในราคาที่ถูกลงกว่าได้ ที่ระดับค่าเฉลี่ย 3.73 มีต้นทุนการใช้งานต่ำกว่ายี่ห้ออื่น อาทิ น้ำยา จำนวนแบตเตอรี่ กำลังไฟของเครื่องบินไฟ ฯลฯ ที่ระดับค่าเฉลี่ย 3.68 มีช่องทางการชำระเงินที่หลากหลายรูปแบบ ที่ระดับค่าเฉลี่ย 3.67 และมีส่วนลดที่เยอะกว่าเมื่อเทียบกับยี่ห้ออื่น ที่ระดับค่าเฉลี่ย 3.56 ตามลำดับ

(3) ด้านสถานที่ และช่องทางการจัดจำหน่าย ผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการใช้อากาศยานไร้คนขับในการเกษตรเพื่อการเกษตรในประเทศไทยของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่าโดยรวมผู้ตอบแบบสอบถาม พึงพอใจมากในการสามารถซื้อผ่านตัวแทนจำหน่าย ทุกช่องทาง Social Media ที่ระดับค่าเฉลี่ย 3.72 รองลงมาคือ ตัวแทนจำหน่ายออนไลน์มีความน่าเชื่อถือ และบริการจัดส่งหลากหลายวิธีและมีความตรงต่อเวลาและลดความเสียหายในการจัดส่งสินค้า ที่ระดับค่าเฉลี่ย 3.71 รูปแบบการซื้อขายผ่านทางออนไลน์สะดวกและเข้าใจง่าย ที่ระดับค่าเฉลี่ย 3.67 ท่าเล ที่ตั้งอยู่ใกล้ในการเลือกใช้บริการและ ศูนย์บริการมีการจัดวางอากาศยานไร้คนขับการเกษตรง่ายต่อการเลือกซื้อ ที่ระดับค่าเฉลี่ย 3.63 มีความสะดวกในการซื้ออากาศยานไร้คนขับการเกษตรได้ทุกที่ ทุกเวลา ที่ระดับค่าเฉลี่ย 3.61 มีสถานที่จัดจำหน่ายหลายสาขารอบคลุมทุกจังหวัด และศูนย์บริการสามารถเข้าถึงง่ายกว่ายี่ห้ออื่น ที่ระดับค่าเฉลี่ย 3.58 ตามลำดับ

(4) ด้านการส่งเสริมการขาย ผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการใช้อากาศยานไร้คนขับในการเกษตรเพื่อการเกษตรในประเทศไทยของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่าพึงพอใจมากเมื่อเจอกับพนักงานมีความรู้ความสามารถให้คำแนะนำกับผู้ใช้ได้ดีและมีความน่าเชื่อถือ ที่ระดับค่าเฉลี่ย 3.84 รองลงมาคือ พนักงานสัทธิวิธีการใช้งานอากาศยานไร้คนขับการเกษตรก่อนการซื้อขาย ที่ระดับค่าเฉลี่ย 3.79 พนักงานให้ข้อมูลแนะนำสินค้า ณ บริเวณจุดขาย ที่ระดับค่าเฉลี่ย 3.72 การรับประกันตัวอากาศยานไร้คนขับการเกษตรหลักการขาย เช่น หากใช้งานแล้วเสียหายสามารถเปลี่ยนได้ หรือ ซ่อมฟรี ตามเงื่อนไขที่กำหนด และโปรโมชั่นครอบคลุมกับอุปกรณ์เสริมที่ได้รับ เช่น แบตเตอรี่ แท่นชาร์จ Smart Remote ถังหว่าน เป็นต้น ที่ระดับค่าเฉลี่ย 3.44 ส่วนในระดับความพึงพอใจปานกลาง พบว่าโฆษณาประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางต่าง ๆ เช่น Website Facebook Google Instagram line ฯลฯ และมีโปรโมชั่นที่หลากหลายกว่ายี่ห้ออื่น ที่ระดับค่าเฉลี่ย 3.33 มีการทำรีวิว หรือ พูดถึงบน Social Media ที่ระดับค่าเฉลี่ย 3.18 และมีการโปรโมทอากาศยานไร้คนขับการเกษตรผ่าน Influencer ที่ระดับค่าเฉลี่ย 3.18 ตามลำดับ

ผลการศึกษาเชิงอนุมาน

1. การทดสอบสมมติฐานที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคล ซึ่งประกอบด้วย อายุ, ภูมิสำเนา, อาชีพ, รายได้, ประสบการณ์ทำการเกษตร และการผ่านฝึกอบรมก่อนการใช้อากาศยานไร้คนขับการเกษตร ที่แตกต่างกัน มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจในการใช้อากาศยานไร้คนขับเพื่อการเกษตรในประเทศไทย แตกต่างกัน ซึ่งสรุปแยกตามสมมติฐานได้ดังนี้

(1) สมมติฐานที่ 1.1 ผู้ใช้งานอากาศยานไร้คนขับเพื่อการเกษตรที่มีอายุแตกต่างกัน มีความพึงพอใจในการใช้อากาศยานไร้คนขับเพื่อการเกษตรในประเทศไทย แตกต่างกัน พบว่า ด้านตัวสินค้า ด้านราคา ด้านสถานที่ ด้านการส่งเสริมการขาย ยอมรับสมมติฐานในทุกด้าน ซึ่งหมายถึง ผู้ใช้งานอากาศยานไร้คนขับเพื่อการเกษตรที่มีอายุแตกต่างกัน

มีความพึงพอใจในการใช้อากาศยานไร้คนขับเพื่อการเกษตรในประเทศไทยที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

(2) สมมติฐานที่ 1.2 ผู้ใช้งานอากาศยานไร้คนขับเพื่อการเกษตรที่มีภูมิสำเนาแตกต่างกัน มีความพึงพอใจในการใช้อากาศยานไร้คนขับเพื่อการเกษตรในประเทศไทย แตกต่างกัน พบว่า ยอมรับสมมติฐานในบางด้าน ซึ่งหมายถึง ผู้ใช้งานอากาศยานไร้คนขับเพื่อการเกษตรที่มีภูมิสำเนาแตกต่างกัน มีความพึงพอใจในการใช้อากาศยานไร้คนขับเพื่อการเกษตรในประเทศไทยที่แตกต่างกันในด้านตัวสินค้า ด้านสถานที่ ด้านการส่งเสริมการขาย พบนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

(3) สมมติฐานที่ 1.3 ผู้ใช้งานอากาศยานไร้คนขับเพื่อการเกษตรที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีความพึงพอใจในการใช้อากาศยานไร้คนขับเพื่อการเกษตรในประเทศไทย แตกต่างกันพบว่า ยอมรับสมมติฐานในบางด้าน ซึ่งหมายถึง ผู้ใช้งานอากาศยานไร้คนขับเพื่อการเกษตรที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีความพึงพอใจในการใช้อากาศยานไร้คนขับเพื่อการเกษตรในประเทศไทยที่ต่างกัน ในด้านราคา ด้านสถานที่ และด้านการส่งเสริมการขาย พบนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

(4) สมมติฐานที่ 1.4 ผู้ใช้งานอากาศยานไร้คนขับเพื่อการเกษตรที่มีรายได้แตกต่างกัน มีความพึงพอใจในการใช้อากาศยานไร้คนขับเพื่อการเกษตรในประเทศไทย แตกต่างกัน พบว่า ยอมรับสมมติฐานทุกด้าน ซึ่งหมายถึงผู้ใช้งานอากาศยานไร้คนขับเพื่อการเกษตรที่มีรายได้แตกต่างกัน มีความพึงพอใจในการใช้อากาศยานไร้คนขับเพื่อการเกษตรในประเทศไทยที่แตกต่างกัน โดยพบนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

(5) สมมติฐานที่ 1.5 ผู้ใช้งานอากาศยานไร้คนขับเพื่อการเกษตรที่มีประสบการณ์ทำการเกษตรแตกต่างกัน มีความพึงพอใจในการใช้อากาศยานไร้คนขับเพื่อการเกษตรในประเทศไทย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

(6) สมมติฐานที่ 1.6 ผู้ใช้งานอากาศยานไร้คนขับเพื่อการเกษตรที่เคยผ่านการฝึกอบรมก่อนการใช้งาน มีความพึงพอใจในการใช้อากาศยานไร้คนขับเพื่อการเกษตรในประเทศไทยที่แตกต่างกัน พบว่า ยอมรับสมมติฐาน ในบางด้าน ซึ่งหมายถึงผู้ใช้งานอากาศยานไร้คนขับเพื่อการเกษตรที่เคยผ่านการฝึกอบรมก่อนการใช้งาน มีความพึงพอใจในการใช้อากาศยานไร้คนขับเพื่อการเกษตรในประเทศไทยที่แตกต่างกันด้านตัวสินค้า ด้านราคา และด้านสถานที่ พบนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2. การทดสอบสมมติฐานที่ 2 พฤติกรรมการใช้อากาศยานไร้คนขับเพื่อการเกษตร ซึ่งประกอบด้วย การคำนึงถึงคุณสมบัติใดเป็นอันดับแรกในการเลือกใช้งาน, วัตถุประสงค์การใช้งานหลัก, ประเภทการใช้งาน, ค่าใช้จ่ายในการเลือกซื้ออากาศยานไร้คนขับเพื่อการเกษตร, ความถี่ในการใช้งานเฉลี่ยต่อเดือน, จำนวนพื้นที่ในการใช้งานต่อครั้ง, แบรินด์อากาศยานไร้คนขับเพื่อการเกษตร, ปัญหาที่พบขณะใช้งานและ วิธีแก้ไขปัญหาที่แตกต่างกัน มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจในการใช้อากาศยานไร้คนขับเพื่อการเกษตรในประเทศไทย แตกต่างกัน ซึ่งสรุปแยกตามสมมติฐานได้ดังนี้

(1) สมมติฐานที่ 2.1 ผู้ใช้งานอากาศยานไร้คนขับเพื่อการเกษตรที่คำนึงถึงคุณสมบัติเป็นอันดับแรกในการเลือกใช้งานแตกต่างกัน มีความพึงพอใจในการใช้อากาศยานไร้คนขับเพื่อการเกษตรในประเทศไทย แตกต่างกันพบว่า ยอมรับสมมติฐานทุกด้าน ซึ่งหมายถึง ผู้ใช้งานอากาศยานไร้คนขับเพื่อการเกษตรที่คำนึงถึงคุณสมบัติเป็นอันดับแรกในการเลือกใช้งานแตกต่างกัน มีความพึงพอใจในการใช้อากาศยานไร้คนขับเพื่อการเกษตรในประเทศไทยที่แตกต่างกัน ด้านตัวสินค้า ด้านราคา ด้านสถานที่ และด้านการส่งเสริมการขาย พบนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

(2) สมมติฐานที่ 2.2 ผู้ใช้งานอากาศยานไร้คนขับเพื่อการเกษตรในการเลือกวัตถุประสงค์แตกต่างกัน มีความพึงพอใจในการใช้อากาศยานไร้คนขับเพื่อการเกษตรในประเทศไทย แตกต่างกัน พบว่า ยอมรับสมมติฐานทุกด้าน ซึ่งหมายถึง ผู้ใช้งานอากาศยานไร้คนขับเพื่อการเกษตรในการเลือกวัตถุประสงค์แตกต่างกัน มีความพึงพอใจในการใช้อากาศยานไร้คนขับเพื่อการเกษตรในประเทศไทยที่แตกต่างกันในด้านตัวสินค้า ด้านราคา ด้านสถานที่ และด้านการส่งเสริมการขาย พบนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ความคุ้มค่าการใช้อากาศยานไร้คนขับ ช่วยทำนาในภาคกลางและภาคเหนือตอนล่าง เพื่อศึกษาด้านทุนและผลตอบแทนของการใช้และไม่ใช้ อากาศยานไร้คนขับในการช่วยทำนาในพื้นที่จังหวัดสระบุรี นครสวรรค์ ลพบุรี ชัยนาท พบว่าเกษตรกรที่มีการจ้างบริการ อากาศยานไร้คนขับในการฉีดพ่นสารกำจัดวัชพืช/แมลงศัตรูพืชและฉีดพ่นฮอร์โมนบำรุงข้าว สามารถลดเวลาลงเมื่อเทียบกับ การใช้แรงงานคน 3 - 5 เท่า ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับทักษะของผู้ควบคุมอากาศยานไร้คนขับ รวมทั้งสามารถลดปริมาณการใช้สารเคมี ลงร้อยละ 15 - 20 และไม่มีสารตกค้างในตัวผู้ปฏิบัติงาน สำหรับการคิดค่าบริการพ่นสารโดยใช้อากาศยานไร้คนขับ จะเท่ากับ ค่าจ้างแรงงานคน คือ ไร่ละประมาณ 50 - 80 บาท แต่กรณีเป็นพื้นที่ห่างไกลจะมีการคิดค่าบริการเพิ่มขึ้นตาม ระยะทาง ดังนั้น การใช้อากาศยานไร้คนขับช่วยในการพ่นสารส่งผลให้เกษตรกรลดเวลาในการฉีดพ่นลดสารเคมีและข้าวไม่เสียหาย ส่วนผู้ประกอบการที่ให้บริการอากาศยานไร้คนขับฉีดพ่นสาร พบว่า มีความต้องการอากาศยานไร้คนขับพ่นสารเพิ่มขึ้น เนื่องจากมีอากาศยานไร้คนขับไม่เพียงพอที่จะให้บริการลูกค้าและขาดแคลนเงินทุนในการซื้ออากาศยานไร้คนขับซึ่งมีราคาแพง จึงมีความ ต้องการให้รัฐบาลเข้ามาสนับสนุนเงินสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำในการจัดซื้ออากาศยานไร้คนขับให้เพียงพอ

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ที่ใช้อากาศยานไร้คนขับเพื่อการเกษตรมีความเห็นว่า ความคุ้มค่าในด้านราคาที่ตัดสินใจเลือกซื้อนั้น มีความเหมาะสมกับตัวอากาศยานไร้คนขับการเกษตรที่ได้รับ และเหมาะสมกับคุณภาพและบริการหลังการขาย โดยสามารถใช้งานได้เอง และรับจ้างได้อีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรมน ปิยะมาตา (2566) ได้มีการศึกษา เพื่อวิเคราะห์ความคุ้มค่าในการลงทุนของโครงการลงทุนใช้เทคโนโลยีอากาศยานไร้คนขับเพื่อปลูกข้าวร่วมกับธุรกิจการให้บริการรับจ้างฉีดพ่นสารเคมีในนาข้าว และ เพื่อเปรียบเทียบความคุ้มค่าในการลงทุนใช้เทคโนโลยีอากาศยานไร้คนขับเพื่อปลูกข้าวร่วมกับธุรกิจการให้บริการรับจ้างฉีดพ่นสารเคมีในนาข้าวกับการเพาะปลูกข้าวโดยใช้แรงงานคน เพื่อเป็นประโยชน์ให้กับเกษตรกรสามารถนำข้อมูลไปใช้ประกอบการตัดสินใจในการลงทุนใช้เทคโนโลยีอากาศยานไร้คนขับ รวมถึงการตัดสินใจในการทำธุรกิจให้บริการรับจ้างฉีดพ่นสารเคมีในนาข้าว อีกทั้งเพื่อให้หน่วยงานภาครัฐใช้เป็นข้อมูลในการส่งเสริมด้านเทคโนโลยีการเกษตร ซึ่งทำการศึกษาจากการรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ โดยการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ เกษตรกร จำนวน 3 ราย และเจ้าหน้าที่ของบริษัท DJI Phantom Thailand จำนวน 1 ท่าน รวมถึงเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิจากเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ความคุ้มค่าทางการเงินและความอ่อนไหวของโครงการ ผลการวิเคราะห์ความคุ้มค่าทางการเงินและความอ่อนไหวของโครงการตลอดอายุโครงการ 5 ปี พบว่า โครงการลงทุนใช้เทคโนโลยีอากาศยานไร้คนขับเพื่อปลูกข้าวร่วมกับธุรกิจการให้บริการรับจ้างฉีดพ่นสารเคมีในนาข้าวมีมูลค่าปัจจุบันของผลประโยชน์สุทธิ เท่ากับ 721,433.22 บาท อัตราผลประโยชน์ต่อต้นทุน เท่ากับ 1.76 เท่า อัตราผลประโยชน์ของการลงทุนภายในโครงการ เท่ากับ ร้อยละ 72.63 และระยะเวลาคืนทุน เท่ากับ 1 ปี 1 เดือน 16 วัน รวมทั้งมีค่าความแปรเปลี่ยนทางด้านต้นทุนและด้านผลประโยชน์ เท่ากับ ร้อยละ 76.23 และ 43.26 ตามลำดับ ดังนั้นจากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า โครงการลงทุนใช้เทคโนโลยีอากาศยานไร้คนขับเพื่อปลูกข้าวร่วมกับธุรกิจการให้บริการรับจ้างฉีดพ่นสารเคมีในนาข้าวมีความคุ้มค่าในการลงทุน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ รองศาสตราจารย์ เรืออากาศเอก ดร. กนต์ธร ขานีประศาสน์ (2561) ในความคุ้มค่าด้านราคากับอากาศยานไร้คนขับการเกษตรที่ได้รับ สำหรับการใช้อากาศยานไร้คนขับในการพ่นสารสามารถทดแทนแรงงานมนุษย์ได้หลายเท่า อัตราการทำงานสูง ไม่ทำลายพืชผลขณะทำงาน งานวิจัยนี้มุ่งเน้นออกแบบ ผลิตภัณฑ์ และทดสอบ อากาศยานไร้คนขับสำหรับพ่นสาร 2 ขนาดด้วยกันคือ ขนาดบรรทุก 5 ลิตร และ ขนาดบรรทุก 10 ลิตร เพื่อสร้างนวัตกรรมและเทคโนโลยีใช้ในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี รวมถึงเผยแพร่ผลงานออกสู่เกษตรกร เมื่อเปรียบเทียบอากาศยานไร้คนขับทั้งสองแบบพบว่าอากาศยานไร้คนขับขนาด 10 ลิตร ซึ่งมีความสามารถในการบรรทุกมากกว่า 2 เท่า แต่มีราคาสูงกว่า 34 เท่า และมีความสามารถในการทำงานต่อไร่สูงกว่าเพียง 1.2 เท่า ดังนั้นเมื่อเปรียบเทียบกันแล้ว อากาศยานไร้คนขับขนาดบรรทุก 5 ลิตร จึงเป็นอากาศยานไร้คนขับที่มีความเหมาะสมมากกว่า นอกจากนี้อากาศยานไร้คนขับขนาด 5 ลิตร ยังพกพาขนส่ง ได้สะดวกกว่าอีกด้วย ผลการทดสอบหน่วยควบคุมอากาศยานไร้คนขับพบว่า Pixhawk ซึ่งมีราคาถูก เหมาะกับอากาศยานไร้คนขับที่ต้องการบังคับเอง สำหรับหน่วยควบคุม Top x gun T1A เหมาะกับอากาศยานไร้คนขับที่ต้องการการบินอัตโนมัติ ผลจากการวิจัยได้นำผลงานเผยแพร่ให้กับกลุ่มเกษตรกรผู้สนใจในเทคโนโลยีใหม่สำหรับการเกษตร และให้บริการฉีดพ่นปุ๋ยให้กับเกษตรกร

ข้อเสนอแนะ

1. จากผลการวิจัย ทำให้ทราบถึงลักษณะประชากรศาสตร์ และความพึงพอใจในการใช้อากาศยานไร้คนขับเพื่อการเกษตรในทุกๆ ด้านซึ่งผู้วิจัยเองสามารถนำมาปรับใช้ความคิดเห็นของผู้ใหญ่บางท่านในสมัยปัจจุบันที่ยอมทำนาด้วยตนเอง หรือการจ้างแรงงานคน ซึ่งต้องแลกกับสุขภาพที่ตามมาทีหลัง และเสียค่าใช้จ่ายที่สูงกับการจ้างแรงงานคนให้ทราบถึงเทคโนโลยีในการทำนาในปัจจุบัน และผู้ค้าขายสามารถนำผลการวิจัยนี้ไปเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้อากาศยานเพื่อการเกษตร ให้เกิดความพึงพอใจในอนาคตต่อไป
2. การขยายผลสู่เกษตรกรยังทำได้ยาก เนื่องจากราคาสูงและ ต้องผ่านการฝึกอบรมก่อนการใช้งาน ดังนั้นจึงเหมาะกับการให้บริการกับเกษตรกรมากกว่า
3. จากการแจกแบบสอบถามให้แก่ผู้ใช้อากาศยานเพื่อการเกษตร พบว่าบางท่านไม่ได้ผ่านการฝึกอบรมก่อนการใช้งาน ทำให้ยังขาดความรู้ ข้อกฎหมายและความเข้าใจในการใช้งาน ดังนั้นตัวแทนจำหน่าย หรือผู้ผลิต ควรออกข้อบังคับให้มีการฝึกอบรมก่อนการใช้งานจริงทุกครั้ง
4. ผู้ใช้งานต้องผ่านการอบรมจากผู้ขายเพื่อให้สามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพและปลอดภัยโดยปกติผู้ขายจะทำเอกสารการขึ้นทะเบียน "อากาศยานไร้คนขับเกษตร" กับ สำนักงานการบินพลเรือน อาคารหลักสี่ พลาซ่า ชั้น 3 เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ โดยไม่ต้องเสียภาษี เนื่องจากภาครัฐต้องรวบรวมข้อมูลเพื่อนำไปใช้งานเกษตร ที่ดำเนินการโดย กรมการขนส่งทางบก

เอกสารอ้างอิง

- ตัวแทนจำหน่าย DJI คุณอนวัต อินทร์ทอง. (2565). *ลักษณะอากาศยานไร้คนขับการเกษตรที่มีในประเทศไทย*. จาก https://datacatalog.nbt.go.th/dataset/dataset_11_94
- พรวันซ์ โรจนเสน และไชยรัช เมฆแก้ว. (2566). *ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการสายการบินที่ให้บริการเต็มรูปแบบ เส้นทางระหว่างประเทศในยุควิถีชีวิตใหม่ของกลุ่มเจนเนอเรชั่นวายและเจนเนอเรชั่นแซด*. จาก <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/RCIM/article/view/263820/179701>
- รองศาสตราจารย์ เรืออากาศเอก ดร. กนต์ธร ขานีประศาสน์. (2561). *การเกษตรกรรมกรใช้อากาศยานไร้คนขับพ่นสารสามารถทดแทนแรงงาน มนุษย์ได้หลายเท่า*. จาก <http://sutir.sut.ac.th:8080/sutir/bitstream/123456789/7646/2/Abstract.pdf>
- วรมน ปิยะมาดา. (2566). *การวิเคราะห์ความคุ้มค่าในการลงทุนใช้เทคโนโลยีอากาศยานไร้คนขับเพื่อปลูกข้าว กรณีศึกษา ตำบลนาหนองไผ่ อำเภอลำลูกเกด จังหวัดสุรินทร์*. จาก <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/JSSP/article/view/265679>
- ศาริญา เบ็ญอาหลีสรติ. (2564). *การเกษตรแบบแม่นยำ*. จาก <https://www.depa.or.th/th/article-view/Drone-technology-reduces-costs-increases-productivity-for-the-new-generation>
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์. (2541). *แนวคิดส่วนประสมทางการตลาด (Independent Study). ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด (7Ps) ที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจในการใช้บริการรถไฟฟ้าเฉลิมพระเกียรติ (บีทีเอส) ของประชากรในเขตกรุงเทพมหานคร*
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. (2562). *สกค. ปักหมุด พื้นที่ภาคกลาง-เหนือตอนล่างศึกษาความคุ้มค่าการใช้อากาศยานไร้คนขับในนาข้าว*. จาก <https://www.oae.go.th/view/1/%E0%B8%A3%E0%B8%B2%E0%B8%A2%E0%B8%A5%E0%B8%B0%E0%B9%80%E0%B8%AD%E0%B8%B5%E0%B8%A2%E0%B8%94%E0%B8%82%E0%B9%88%E0%B8%B2%E0%B8%A7/%E0%B8%82%E0%B9%88%E0%B8%B2%E0%B8%A7%20%E0%B8%AA%E0%B8%A8%E0%B8%81./31120/TH-TH>
- อวิการ์ตน์ นิยมไทย.(2558). *การเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างครั้งสำคัญภาคการเกษตรไทย (Independent Study)*. จาก <https://thaipublica.org/2019/10/farming-farmer-perspective-insight/>

Kolter, Phillip. (2000). *Marketing Management*. The Millennium Edition. New Jersey: Prentice Hall, Inc.

ผลกระทบจากมาตรการของรัฐต่อธุรกิจร้านอาหารบุฟเฟต์ในช่วงสถานการณ์ COVID-19 THE IMPACT OF GOVERNMENT MEASURES ON BUFFET RESTAURANT BUSINESS

DURING THE COVID-19 SITUATION

ชนัตพล อาภาวิวัฒน์¹, จุลศักดิ์ ชาญณรงค์²

Chanatpon Arpapiwat¹, Chulasak Channarong²

¹ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

² อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

¹ Student of Master of Public Administration Program, Faculty of Social Sciences, Srinakharinwirot University.

² Lecturer of the Master of Public Administration Program, Faculty of Social Sciences, Srinakharinwirot University

E-mail : daimonsdu2559@gmail.com¹, chulasak@swu.ac.th²

Received: May. 2, 2024; Revised: May. 24, 2024; Accepted: Jun. 6, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง ผลกระทบจากมาตรการของรัฐต่อธุรกิจร้านอาหารบุฟเฟต์ ในช่วงสถานการณ์ COVID-19 เป็นการมุ่งศึกษาถึงมาตรการของรัฐที่ส่งผลกระทบต่อธุรกิจร้านอาหารบุฟเฟต์ ผลกระทบ และการปรับตัวของธุรกิจร้านอาหารบุฟเฟต์ในช่วงสถานการณ์ COVID-19 ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลในขอบเขตพื้นที่ธุรกิจร้านอาหารบุฟเฟต์ที่อยู่ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร จำนวน 8 ร้าน ผลการวิจัยพบว่า ในช่วงสถานการณ์ COVID-19 รัฐบาลได้ประกาศเพื่อควบคุมสถานการณ์ โดยใช้มาตรการทางกฎหมายเข้าควบคุมหรือบริหารสถานการณ์เพื่อความเร็วและบูรณาการ โดยการห้ามเข้าออกสถานที่บางแห่ง ห้ามหรือจำกัดการเข้าออกราชอาณาจักรและการเคลื่อนย้ายประชาชนจำนวนมากข้ามเขตพื้นที่ การควบคุมการใช้ยานพาหนะ เส้นทางจราจร การควบคุมสินค้า การบริการ และเวชภัณฑ์ จนสามารถควบคุมสถานการณ์ได้ประสบความสำเร็จ ผลกระทบธุรกิจร้านอาหารบุฟเฟต์ ในช่วงสถานการณ์ COVID-19 พบว่า ผู้ประกอบการได้รับผลกระทบอย่างรุนแรงในช่วงเวลาดังกล่าว ซึ่งเกิดจากทั้งการประกาศใช้มาตรการของหน่วยงานภาครัฐ รวมถึงความหวาดกลัวต่อโรค และจากต้นทุนของสถานประกอบการเอง ทำให้ผู้ประกอบการต้องปรับตัวเพื่อความอยู่รอด ส่วนใหญ่พบว่า 1) มีการปรับลดจำนวนวัตถุดิบลงให้พอดีกับต้นทุน 2) ขยายราคาเดิม และมีการจัดโปรโมชั่น 3) เพิ่มช่องทางการจำหน่ายอาหารแบบบริการอาหารจัดส่งถึงบ้าน (Delivery) ผ่านทางออนไลน์ 4) ปรับเปลี่ยนรูปแบบเพื่อส่งเสริมการตลาด ดึงดูดใจลูกค้าผ่านช่องทางต่าง ๆ ซึ่งช่องทางที่ร้านอาหารนำเสนอคือผ่านทางโซเชียลเน็ตเวิร์ค (ไลน์ หรือเฟสบุ๊ก แฟนเพจ) 5) ปรับลดจำนวนพนักงาน เหลือแค่พนักงานที่มีหน้าที่สำคัญ 6) ปรับปรุงสภาพภายนอกและภายในร้านใหม่เพื่อดึงดูดลูกค้า และมีการเพิ่มมาตรการป้องกันภายในร้านตามมาตรการของรัฐ เช่น การมีจุดคัดกรอง การทำที่กันที่นั่งให้ลูกค้าห่างกัน 7) ปรับขั้นตอนและกระบวนการให้บริการ รวมถึงวิธีการทำงาน ซึ่งเกี่ยวข้องกับขั้นตอนการผลิตและนำเสนอบริการให้กับลูกค้า กระบวนการในการส่งมอบบริการอาหารมีความสำคัญอย่างยิ่งเพื่อลดการติดต่อของโรคโควิด 19 จากการสัมผัสโดยตรง

คำสำคัญ: ผลกระทบ ธุรกิจร้านอาหารบุฟเฟต์ สถานการณ์ COVID-19 มาตรการของรัฐ

Abstract

The research focuses on studying the government measures that affected buffet restaurant businesses and the impact on these businesses during the COVID-19 pandemic. It used qualitative research methods, gathering data from eight buffet restaurants in Bangkok. The study found that during the COVID-19 situation, the government implemented legal measures to control and manage the

situation in a swift and integrative manner. This included restrictions on movement into certain areas, limitations on international travel, and controlling the movement of large groups of people across regions, vehicle use, traffic routes, and the control of goods, services, and medical supplies, leading to successful management of the situation. The buffet restaurant businesses were significantly impacted during this period, resulting from both governmental measures and fear of the disease, along with the operational costs. To survive, most businesses adapted by changing their sales methods, including the following: 1) the amount of raw materials was reduced to suit the cost 2) selling at the same price and organizing promotions 3) increasing food distribution channels such as home food delivery (Delivery) via the online system 4) changing type Marketing promotion format Attract customers through various channels that restaurants offer is through social networks (Line or Facebook fan pages) 5) Reduce the number of employees Only employees with important duties remain. 6) Improve the exterior and interior of the store to attract customers. And preventive measures have been added within the store according to government measures, such as having screening points. Arrange seating to separate customers. 7) Adjust service steps and processes, including work methods. Involved in the production process and offering services to customers. The food service delivery process is critical to reducing the spread of COVID-19. through direct contact

Keywords: the impact, buffet restaurant business, coronavirus 2019 situation (COVID-19), Measure

บทนำ

จากช่วงสถานการณ์ COVID-19 ที่เกิดขึ้น รัฐบาลได้พิจารณาออกคำสั่งปิดร้านค้าและสถานประกอบการจำหน่ายสุราเป็นการชั่วคราว จากปัญหาของการระบาดในช่วงสถานการณ์ COVID-19 ประกอบกับการประกาศยกระดับมาตรการในการควบคุมการแพร่ระบาดของรัฐบาล ได้ส่งผลกระทบเป็นวงกว้างต่อธุรกิจร้านอาหาร ทำให้มูลค่ารวมของธุรกิจร้านอาหารในกรณีพื้นฐานทั้งปี 2564 จะเหลือเพียง 3.5 แสนล้านบาท (ดำรงเกียรติ มาลา, 2564) การบังคับใช้มาตรการในการควบคุมช่วงสถานการณ์ COVID-19 จากการปรับเวลาการให้บริการของร้านอาหารได้ไม่เกิน 21.00 นาฬิกา และต้องมีจุดคัดกรองก่อนเข้าร้าน เพื่อให้สามารถติดตามผู้ที่มาเข้าใช้บริการได้ เมื่อพบผู้ป่วยที่มาใช้บริการ และการเว้นระยะห่างของผู้ที่มาใช้บริการร้านอาหาร การให้บริการภายในร้านจะต้องมีการแยกส่วนระหว่างผู้ที่มารับประทานอาหารภายในร้านและผู้ที่มาซื้อกลับบ้าน (ปาริชาติ คุณปลื้ม, 2563) เพื่อลดความแออัดภายในร้านเพื่อไม่ให้ผู้มาใช้บริการใกล้ชิดกัน ซึ่งในช่วงแรกของการระบาดได้มีมาตรการห้ามมิให้นั่งรับประทานอาหารที่ร้าน จะส่งผลกระทบต่อธุรกิจร้านอาหาร เนื่องจากมีข้อจำกัดในการปรับตัวทำให้จะได้รับผลกระทบค่อนข้างสูง ทั้งการระคายจ่ายต่าง ๆ ค่าวัตถุดิบ ค่าเช่า ค่าจ้างพนักงาน ค่าใช้จ่ายในการดำเนินธุรกิจ เป็นต้น รวมถึงการแข่งขันที่รุนแรงระหว่างร้านอาหารเกือบทุกประเภท และความต้องการของผู้บริโภคที่ไม่ได้มีรูปแบบตายตัวมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทำให้ผู้ประกอบการร้านอาหารจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบของธุรกิจให้สามารถปรับตัวตามความต้องการของผู้บริโภคเพื่อนำไปปรับรูปแบบของสินค้าการให้บริการ และกำหนดกลยุทธ์ เพื่อให้ตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภคที่เปลี่ยนไปตลอดเวลา

จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของในช่วงสถานการณ์ COVID-19 นั้นส่งผลกระทบต่อภาคธุรกิจร้านอาหารอย่างมากภายใต้สภาพเศรษฐกิจที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการประกอบธุรกิจ การปรับตัวและการดำเนินกิจการของธุรกิจร้านอาหารต้องสอดคล้องกับมาตรการของรัฐที่ประกาศบังคับใช้และความพร้อมในการรับมือกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ซึ่งร้านอาหารแบบบุฟเฟ่ต์ (Buffet) เป็นเหตุทำให้ธุรกิจร้านอาหารบุฟเฟ่ต์ไม่สามารถดำเนินธุรกิจได้ตามปกติ เนื่องจากมาตรการป้องกันการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน ผู้ประกอบการจึงต้องให้ความร่วมมือ ทำให้ธุรกิจได้รับผลกระทบโดยตรงในด้านรายได้ ซึ่งการประกอบธุรกิจที่ยังคงมีค่าใช้จ่ายประจำเดือนเป็นจำนวนมากทำให้ผู้ประกอบการ

ต้องปรับตัวตามปัจจัยแวดล้อมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในช่วงสถานการณ์ COVID-19 เพื่อให้สถานประกอบการของตนสามารถดำเนินกิจการต่อไปได้ เพราะไม่สามารถให้บริการได้อีกทั้งรูปแบบของการให้บริการร้านประเภทบุฟเฟ่ต์แบบเดิมได้อีกต่อไป ที่ต้องมีการเว้นระยะห่างในการรับประทานอาหาร ทำให้ประชาชนรับประทานอาหารแบบเป็นกลุ่มลดลงส่งผลทำให้รายได้ของร้านอาหารบุฟเฟ่ต์ลดลงอย่างมาก ผู้ประกอบการร้านอาหารจึงต้องปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ และดำเนินกิจการต่อไปได้ ทำให้ผู้ศึกษาสนใจที่จะทำการศึกษาผลกระทบจากมาตรการของรัฐต่อธุรกิจร้านอาหารบุฟเฟ่ต์ ในช่วงสถานการณ์ COVID-19 ในการแก้ไขปัญหาของผู้ประกอบการธุรกิจร้านอาหารที่ตกอยู่ในสถานการณ์ที่ไม่แน่นอน เพื่อให้สามารถประกอบธุรกิจร้านอาหารให้ดำเนินต่อไปได้ และเพื่อเป็นแนวทางในการปรับตัวให้กับธุรกิจร้านอาหารให้เข้ากับสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษามาตรการของรัฐที่ส่งผลต่อธุรกิจร้านอาหารบุฟเฟ่ต์ในช่วงสถานการณ์ COVID-19
2. เพื่อศึกษาผลกระทบของธุรกิจร้านอาหารบุฟเฟ่ต์ในช่วงสถานการณ์ COVID-19
3. เพื่อศึกษาการปรับตัวของธุรกิจร้านอาหารบุฟเฟ่ต์ในช่วงสถานการณ์ COVID-19

วิธีดำเนินการวิจัย

1. วิธีรวบรวมข้อมูล

การศึกษาผลกระทบจากมาตรการของรัฐต่อธุรกิจร้านอาหารบุฟเฟ่ต์ ในช่วงสถานการณ์ COVID-19 ผู้ศึกษาได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1.1 การวิจัยเอกสาร รวบรวมข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการ หนังสือ บทความ วารสาร วิทยานิพนธ์ และจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เว็บไซต์ รายงานการวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับมาตรการของรัฐ และผลกระทบ และนำไปวิเคราะห์ประกอบผลของการศึกษาต่อไป เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลเบื้องต้นที่เกี่ยวข้องกับมาตรการของรัฐ และผลกระทบที่ส่งผลต่อธุรกิจร้านอาหารบุฟเฟ่ต์ในช่วงการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และนำไปวิเคราะห์ประกอบผลของการศึกษาต่อไป

1.2 การวิจัยภาคสนาม เพื่อรวบรวมข้อมูลจากผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยจะทำการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรง รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับผลกระทบของธุรกิจร้านอาหารบุฟเฟ่ต์ ในช่วงสถานการณ์ COVID-19 โดยเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลหลักจะกำหนดวิธีในการวิจัยภาคสนาม เป็นการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) จากผู้ให้ข้อมูลหลัก โดยเจาะจงไปที่ผู้ที่มีบทบาทในการบริหารจัดการ หรือดูแลร้านอาหาร และรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับ นโยบาย แนวทางการปฏิบัติงาน รวมถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นกับธุรกิจร้านอาหารบุฟเฟ่ต์ในช่วงสถานการณ์ COVID-19

2. วิธีการกำหนดสื่อ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นกลุ่มผู้ที่มีบทบาทในการบริหารจัดการ หรือดูแลร้านอาหาร เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับ นโยบาย แนวทางการปฏิบัติงาน รวมถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นกับธุรกิจร้านอาหารบุฟเฟ่ต์ในช่วงสถานการณ์ COVID-19 ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร อาศัยวิธีการกำหนดสื่อแบบเฉพาะเจาะจง แบ่งกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญจากขนาดของธุรกิจร้านอาหารบุฟเฟ่ต์ ประกอบด้วย ร้านอาหารขนาดใหญ่ จำนวน 3 ร้าน และร้านอาหารขนาดเล็ก จำนวน 5 ร้าน ซึ่งผู้วิจัยมีหลักเกณฑ์ในการแบ่งขนาดของธุรกิจ โดยทำการคัดเลือกตัวแทนผู้ประกอบการ และผู้ดูแลกิจการร้านอาหารบุฟเฟ่ต์ เฉพาะที่มีจดทะเบียนพาณิชย์ถูกต้อง และมีการประกอบกิจการในช่วงของการแพร่ระบาดของโรค COVID-19 โดยมีรายละเอียด ดังนี้

2.1 ทำการเลือกสัมภาษณ์ผู้ประกอบการ หรือผู้ดูแลกิจการ ร้านอาหารบุฟเฟ่ต์ขนาดใหญ่จำนวนไม่น้อยกว่า 3 สถานประกอบการ หรือทำการสัมภาษณ์จนข้อมูลอิ่มตัวในกลุ่มตัวอย่างดังกล่าว ทั้งนี้ ร้านอาหารบุฟเฟ่ต์ขนาดใหญ่ พิจารณาจากการจดทะเบียนเป็นนิติบุคคล ที่มีหุ้นส่วนในการประกอบธุรกิจ มีพนักงานตั้งแต่ 100 ขึ้นไป และมีสาขาตั้งแต่ 2 สาขาขึ้นไป

2.2 ทำการเลือกสัมภาษณ์ผู้ประกอบการ หรือผู้ดูแลกิจการ ร้านอาหารบุฟเฟ่ต์ขนาดเล็กจำนวนไม่น้อยกว่า 5 สถานประกอบการ หรือทำการสัมภาษณ์จนข้อมูลอิ่มตัวในกลุ่มตัวอย่างดังกล่าว ทั้งนี้ ร้านอาหารบุฟเฟ่ต์ขนาดเล็ก พิจารณาจากการจดทะเบียนเป็นบุคคลธรรมดา มีพนักงานตั้งแต่ 10 คน แต่ไม่เกิน 100 คน เพื่อสามารถตอบวัตถุประสงค์ของการศึกษาในด้านผลกระทบที่ได้รับจากมาตรการของรัฐ และการปรับตัวของธุรกิจร้านอาหารบุฟเฟ่ต์ในช่วงสถานการณ์ COVID-19

3. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structure Interview) ที่ใช้ในการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้แบบสัมภาษณ์ที่มีความครอบคลุมวัตถุประสงค์การศึกษา

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ สังเคราะห์และประมวลผลของข้อมูล ตามแนวทางการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เป็นการวิเคราะห์ในเชิงพรรณนา (Descriptive) ใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) เพื่อแสวงหาข้อค้นพบตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย

ผลการวิจัย

จากการศึกษาผลกระทบจากมาตรการของรัฐต่อธุรกิจร้านอาหารบุฟเฟ่ต์ในช่วงสถานการณ์ COVID-19 แบ่งผลการวิจัยออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษามาตรการของรัฐที่ส่งผลต่อธุรกิจร้านอาหารบุฟเฟ่ต์ในช่วงสถานการณ์ COVID-19

รัฐบาล พล.อ. ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี มีคำสั่งจัดตั้งศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) เพื่อควบคุมการแพร่ระบาดและลดผลกระทบทางด้านสังคมและเศรษฐกิจ เมื่อวันที่ 17 มีนาคม 2563 ได้ออกมาตรการ 6 ด้าน เพื่อควบคุมตรวจสอบวินิจฉัย COVID-19 เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดที่เพิ่มมากขึ้น (สำนักนายกรัฐมนตรี, 2563) โดยมีรายละเอียด คือ

1. มาตรการด้านสาธารณสุข มีการกำหนดมาตรการให้ชาวต่างชาติที่เดินทางจากต่างประเทศที่เป็นพื้นที่เขตโรคติดต่ออันตรายจำเป็นต้องมีใบรับรองแพทย์อายุไม่เกิน 3 วัน โดยต้องเข้ารับการกักกันโรคเพื่อสังเกตอาการเป็นเวลา 14 วัน และให้ประชาชนงดการเดินทางออกนอกประเทศยกเว้นมีเหตุจำเป็น รวมถึงคนไทยที่พำนักอาศัยในต่างประเทศชะลอการเดินทางกลับจนกว่าสถานการณ์จะดีขึ้น

2. มาตรการด้านข้อมูล การสื่อสารข้อมูลต่าง ๆ ของรัฐบาลมาจาก 2 แหล่ง คือ กระทรวงสาธารณสุข และการสาธารณสุขศูนย์ข้อมูลโควิด-19 เพื่อการสื่อสารผ่านข้อมูลที่ถูกต้องเพื่อลดผลกระทบและความวิตกกังวลของประชาชน จากแหล่งข้อมูลที่ไม่เป็นความจริง

3. มาตรการด้านเวชภัณฑ์ป้องกัน ผลิตและจัดหาหน้ากากอนามัยให้กับประชาชน รวมถึงชุดป้องกันทางการแพทย์ (PPE) หน้ากากอนามัยแบบ N95 และอุปกรณ์อื่นที่จำเป็น โดยประสานกับต่างประเทศในการจัดหาเพิ่มเติมให้เพียงพอแก่ความต้องการ

4. มาตรการด้านต่างประเทศ ให้กระทรวงการต่างประเทศมีการจัดตั้งทีมงานเฉพาะกิจ (Team Thailand COVID-19) ดูแลคนไทยในต่างประเทศ โดยการตรวจสอบความปลอดภัยจาก COVID-19 การพูดคุยปรึกษาด้านสุขภาพผ่านระบบทางไกลและการประสานกับหน่วยงานต่าง ๆ ในพื้นที่

5. มาตรการด้านการป้องกัน ประชาชนงดการเดินทางหรือทำกิจกรรม เพื่อลดอัตราการติดเชื้อ และการแพร่ระบาดของ COVID-19 ในสถานที่ต่าง ๆ รวมถึงการจัดกิจกรรมในวันสำคัญ อาทิ มหาวิทยาลัย โรงเรียน สถานบันเทิง สนามกีฬา การจัดคอนเสิร์ต อีกทั้งห้างสรรพสินค้าและร้านอาหาร ที่มีประชาชนเข้ามาใช้บริการเป็นจำนวนมาก

เป็นการลดความเสี่ยงและโอกาสในการแพร่ระบาดของ COVID-19 อีกทั้งให้อำนาจแก่ผู้ว่าราชการจังหวัด จำกัดดูแลหรือกำหนดมาตรการที่เหมาะสมในการจำกัดพื้นที่เสี่ยง

6. มาตรการช่วยเหลือเยียวยา พิจารณามาตรการรองรับเพื่อช่วยเหลือ โดยกลุ่มธุรกิจและสถานประกอบการ ในกรณีที่ต้องชะลอการเลิกจ้างพนักงานและลูกจ้าง โดยเสนอยกเลิกเก็บค่าธรรมเนียมจากเจ้าของธุรกิจ และกลุ่มประชาชนที่ได้รับผลกระทบมีการเสนอให้ผ่อนผันการชำระหนี้จากมาตรการของรัฐบาลที่ได้ประกาศเพื่อควบคุมสถานการณ์ในช่วงสถานการณ์ COVID-19 จะเห็นได้ว่ารัฐบาลจะมีช่องทางตามกฎหมายเข้าควบคุมหรือบริหารสถานการณ์ได้ เช่น จะมีการโอนอำนาจบางประการของรัฐมนตรีตามกฎหมายบางฉบับมาเป็นของนายกรัฐมนตรีเท่าที่จำเป็นและเป็นการชั่วคราว เพื่อความรวดเร็วและบูรณาการจะมีการออกข้อกำหนดคือข้อห้ามหรือข้อปฏิบัติบางอย่าง เช่น ห้ามเข้าออกสถานที่บางแห่ง ห้ามหรือจำกัดการเข้าออกร้านอาหารและการเคลื่อนย้ายประชาชนจำนวนมากข้ามเขตพื้นที่ การควบคุมการใช้นายพาหนะ เส้นทางจราจร การควบคุมสินค้าบริการ และเวชภัณฑ์ พบได้จากประกาศของหน่วยงานภาครัฐโดยทั่วไป

จากมาตรการข้างต้นนำไปสู่การกำหนดมาตรการกำกับดูแลผู้ประกอบการต่าง ๆ ที่ดำเนินธุรกิจอยู่ภายในเขตพื้นที่ควบคุม เพื่อเป็นการลดการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 โดยเฉพาะเขตพื้นที่ที่มีจำนวนผู้ติดเชื้อสูงอย่างต่อเนื่องจึงต้องมีการควบคุมสถานการณ์เพื่อให้พื้นที่นั้น ๆ มีแนวปฏิบัติการเฝ้าระวัง และควบคุมอย่างเข้มงวด ซึ่งผู้วิจัยสามารถสรุปได้ ดังนี้

1. แนวปฏิบัติด้านการเว้นระยะห่าง (Distancing) สำหรับธุรกิจร้านอาหารไม่เพียงแต่เป็นมาตรการทางสุขภาพและความปลอดภัย แต่ยังเป็นส่วนสำคัญของการดำเนินธุรกิจเพื่อให้สามารถสร้างรายได้ภายใต้สถานการณ์
2. แนวปฏิบัติด้านการระบายอากาศ (Ventilation) ธุรกิจร้านอาหารจะต้องเปิดประตู หน้าต่าง อากาศระบายออกอย่างน้อยครึ่งชั่วโมงก่อนเปิดและปิดระบบปรับอากาศ มีการระบายอากาศและหมุนเวียนที่เหมาะสมต่อจำนวนคน และในพื้นที่ที่ไม่มีเครื่องปรับอากาศจะต้องเป็นพื้นที่เปิดที่อากาศสามารถถ่ายเทได้ดี เพื่อลดความเสี่ยงของการสะสมเชื้อไวรัส COVID-19 ในอากาศ เป็นการสร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยให้กับผู้ใช้บริการช่วยลดความแออัดและความเสี่ยงที่เกิดจากโรคระบาด
3. แนวปฏิบัติด้านผู้ให้บริการ (COVID Free Person) พนักงานทุกคนฉีดวัคซีนอย่างน้อย 1 เข็ม หรือพนักงานมีหลักฐานประวัติการติดเชื้อมาก่อนไม่เกิน 3 เดือน ซึ่งจะต้องมีระบบคัดกรองตรวจสอบการติดเชื้อด้วย ATK ทุก 7 วัน รวมถึงเจ้าของธุรกิจร้านอาหารจะต้องติดตามพนักงานให้ปฏิบัติตามมาตรการ
4. แนวปฏิบัติด้านผู้รับบริการ (COVID Free Customer) คัดกรองความเสี่ยงของผู้เข้ารับบริการก่อนเข้าร้าน โดยผู้เข้ารับบริการจะต้องสวมหน้ากากอนามัยตลอดเวลา ยกเว้นเฉพาะตอนรับประทานอาหารเท่านั้น และนั่งรับประทานอาหารหรือใช้บริการในร้านอาหารไม่เกิน 1-2 ชั่วโมง ซึ่งจะต้องเว้นระยะห่างระหว่างบุคคล 1-2 เมตร ล้างมืออย่างสม่ำเสมอ และจะต้องประเมินสถานประกอบการทุกครั้ง

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาผลกระทบธุรกิจร้านอาหารบุฟเฟต์ ในช่วงสถานการณ์ COVID-19
ประกอบด้วย 3 ประเด็นหลัก ดังนี้

1. ผลกระทบที่เกิดจากมาตรการของรัฐ รัฐบาลไม่ได้ทำความเข้าใจกับผู้ประกอบการก่อนประกาศใช้มาตรการหรือแนวปฏิบัติ ส่งผลให้การบริหารจัดการวัตถุดิบที่ซื้อมาเสียหาย และต้องทิ้งหรือทำลายจากการสั่งปิดจากภาครัฐ ส่งผลให้ผู้ประกอบการต้องแบกรับต้นทุน และอยู่ในภาวะขาดทุน ประกอบกับในบางมาตรการต้องมีการจัดเตรียมและเพิ่มวัสดุอุปกรณ์เพื่อป้องกันภายในร้านตามมาตรการของภาครัฐ และเพื่อเพิ่มความไว้วางใจในความปลอดภัยของลูกค้า ล้วนแต่ส่งผลต่อต้นทุนการให้บริการของผู้ประกอบการ
2. ผลกระทบที่เกิดจากความหวาดกลัวต่อโรค ประชาชนมีความกลัวต่อความร้ายแรงของโรค เนื่องจากยังไม่มีข้อมูลเข้าใจต่อลักษณะของโรค และในช่วงของการแพร่ระบาดยังไม่มีวิธีการป้องกันและรักษาที่ไม่มีประสิทธิภาพ ทำให้ประชาชนไม่กล้าเดินทางออกมาใช้บริการกับทางร้าน แต่ทั้งนี้ พบว่า เป็นเช่นเดียวกับสถานประกอบการประเภทอื่น
3. ผลกระทบที่เกิดจากต้นทุนของสถานประกอบการ เนื่องจากสถานการณ์ความรุนแรงของการแพร่ระบาด และมาตรการของภาครัฐ ส่งผลให้รายได้ของผู้ประกอบการลดลง หรือบางร้านในบางช่วงเวลาไม่มีรายได้

เข้ามาหมุนเวียนภายในร้าน ทำให้ทางร้าน (ผู้ประกอบการ) ต้องแบกรับรายจ่ายและทำให้เกิดภาวะการณ์ขาดทุนสะสม สำหรับร้านที่มีขนาดใหญ่มีทุนสำรองยังสามารถปรับตัวและพ่วงธุรกิจได้แต่สภาพคล่องอาจจะไม่สู้ดีนัก และขนาดเล็ก ทุนสำรองน้อยทำให้ต้องหยุดพักกิจการชั่วคราวเพื่อลดต้นทุนการบริหารซึ่งหากทำการให้บริการต่อไป (ในช่วงการแพร่ระบาด) อาจทำให้ขาดทุน

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาการปรับตัวของธุรกิจร้านอาหารบุฟเฟต์ในช่วงสถานการณ์ COVID-19

ผู้วิจัยได้ใช้ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด 7 ด้าน เป็นกรอบในการศึกษาถึงการเปลี่ยนแปลงการ ให้บริการ ภายใต้สถานการณ์ Covid 19 ประกอบด้วย

1. ด้านผลิตภัณฑ์จากการศึกษาการปรับตัวของผู้ประกอบการร้านอาหาร พบว่า สถานประกอบการร้านอาหารในพื้นที่กรุงเทพมหานคร มีการปรับลดจำนวนวัตถุดิบลงให้พอกับต้นทุน ชื่อในปริมาณที่เพียงพอขายวันต่อวัน

2. ด้านราคา จากการศึกษการปรับตัวของผู้ประกอบการร้านอาหาร พบว่า สถานประกอบการร้านอาหารในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ยังขายราคาเดิมและใช้วัตถุดิบในปริมาณที่เพียงพอขายวันต่อวันแต่คุณภาพเท่าเดิม มีการจัดโปรโมชั่นใน เมนูอาหารที่ขายดีและราคาไม่แพงเกินไปเพื่อดึงดูดความสนใจของลูกค้า และมีการลดราคาอาหารเพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์

3. ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย จากการศึกษการปรับตัวของผู้ประกอบการร้านอาหาร พบว่า สถานประกอบการร้านอาหารในพื้นที่กรุงเทพมหานคร มีการปรับโดยเพิ่มช่องทางการจำหน่ายอาหารเพื่อให้ทันต่อความต้องการของลูกค้าคือ ทางร้านมีบริการจัดส่งอาหารถึงมือลูกค้าโดยมีพนักงานในร้านเป็นผู้จัดส่งอาหารในบริเวณใกล้เคียง และมีการเพิ่มช่องทางการจำหน่ายแบบบริการอาหารจัดส่งถึงบ้าน (Delivery) ผ่านทางออนไลน์เป็นช่องทางที่สามารถเข้าไปช่วยเพิ่มยอดขายให้ร้านได้อย่างรวดเร็ว เพราะนอกจากจะตอบโจทย์ลูกค้าที่ไม่ต้องการออกมาในที่สาธารณะซึ่งมีความเสี่ยงแล้ว ยังประหยัดการเดินทางได้ด้วยค่าส่งที่ถูกกว่า

4. ด้านส่งเสริมการตลาด จากการศึกษการปรับตัวของผู้ประกอบการร้านอาหาร พบว่า สถานประกอบการร้านอาหารในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ปรับเปลี่ยนรูปแบบเพื่อส่งเสริมการตลาด ดึงดูดใจลูกค้าผ่านช่องทางต่าง ๆ ได้แก่ การถ่ายรูปนำเสนอรายการอาหารใหม่ ๆ การจัดราคาโปรโมชั่นโดยจัดอาหารเป็นชุด เพื่อความคุ้มค่าและดึงดูดความสนใจของลูกค้าให้สอดคล้องกับสถานการณ์ การคัดสรรวัตถุดิบที่สด สะอาดอยู่เสมอ ซึ่งช่องทางที่ร้านอาหารนำเสนอคือผ่านทางโซเชียลเน็ตเวิร์ค (ไลน์ หรือเฟสบุ๊ก เพจเพจ) นับเป็นเครื่องมือสื่อสารทางการตลาดเพื่อสร้างความสนใจ ความคิด ความรู้สึกความต้องการ และความพึงพอใจในสินค้า และบริการโดยสิ่งนี้จะใช้ในการจูงใจลูกค้ากลุ่มเป้าหมายให้เกิดความต้องการ ในการซื้ออาหาร

5. ด้านบุคคลหรือพนักงาน จากการศึกษการปรับตัวของผู้ประกอบการร้านอาหาร พบว่า สถานประกอบการร้านอาหารในพื้นที่กรุงเทพมหานคร มีการปรับลดจำนวนพนักงาน จะเหลือแค่พนักงานที่มีหน้าที่สำคัญคือ พนักงานที่อยู่ในห้องครัว แต่อาจมีการปรับหน้าที่การทำงานจากเดิมที่พนักงาน 1 คนทำหน้าที่เพียงอย่างเดียว ต้องปรับเพิ่มหน้าที่เพื่อการบริการลูกค้าในรูปแบบเดลิเวอรี่ และมีการลดเวลาในการทำงานลง หรือหากพนักงานคนไหนมีความประสงค์ต้องการจะลางานระยะยาว โดยไม่ขอรับเงินเดือนก็สามารถแจ้งกับทางผู้ประกอบการได้

6. ด้านการสร้างและนำเสนอลักษณะทางกายภาพ จากการศึกษการปรับตัวของผู้ประกอบการร้านอาหาร พบว่า สถานประกอบการร้านอาหารในพื้นที่กรุงเทพมหานคร มีการปรับปรุงสภาพภายนอกและภายในร้านใหม่เพื่อดึงดูดลูกค้า หรือเพิ่มบริการอื่นเข้าไป อีกทั้งยังมีการเพิ่มมาตรการป้องกันภายในร้านตามมาตรการของรัฐ เช่น การมีจุดคัดกรอง การทำที่กั้นที่นั่งให้ลูกค้าห่างกัน การเพิ่มแอลกอฮอล์เพื่อให้ลูกค้าสามารถทำความสะอาด และปรับลดจำนวนโต๊ะเพื่อให้มีพื้นที่เพิ่มขึ้นลดการแออัดภายในร้าน)

7. ด้านกระบวนการ จากการศึกษการปรับตัวของผู้ประกอบการร้านอาหาร พบว่า สถานประกอบการร้านอาหารในพื้นที่กรุงเทพมหานครปรับขั้นตอนและกระบวนการให้บริการรวมถึงวิธีการทำงาน ซึ่งเกี่ยวข้องกับขั้นตอนการผลิตและนำเสนอการให้กับลูกค้า กระบวนการในการส่งมอบบริการอาหารมีความสำคัญอย่างยิ่งเพื่อลดการติดต่อของโรคโควิด 19 จากการสัมผัสโดยตรง แม้ว่าผู้ให้บริการจะให้ความใส่ใจดูแลลูกค้าเป็นอย่างดี แต่ก็ยังไม่สามารถแก้ปัญหาให้การติดต่อของโรคจากการสัมผัสได้อย่างดีพอ

ผู้ประกอบการส่วนใหญ่มีการปรับตัวเพื่อให้ผ่านพ้นวิกฤตการณ์การแพร่ระบาดด้วยการเปลี่ยนช่องทางจัดจำหน่ายหรือเปลี่ยนรูปแบบการจำหน่ายเป็นอันดับแรกเพื่อความอยู่รอด ร่วมกับการส่งเสริมการตลาดที่ทางร้านกำหนด และร่วมกับภาครัฐช่วยกระตุ้น/ส่งเสริมผ่านกิจกรรมหรือโครงการในช่วงเวลานั้นๆ และเป็นที่น่าสังเกตว่าสถานประกอบการส่วนใหญ่เลือกที่จะปรับเปลี่ยนผลิตภัณฑ์/การให้บริการไปจากรูปแบบเดิม ร่วมกับการลดพนักงาน ปรับลดราคา ปรับกระบวนการจัดการสถานประกอบการ และสร้างและนำเสนอลักษณะทางกายภาพของผลิตภัณฑ์รวมถึงสถานประกอบการ ตามลำดับความจำเป็นของแต่ละสถานประกอบการ ทั้งนี้ การปรับตัวของผู้ประกอบการดังกล่าวขึ้นอยู่กับปัจจัยของแต่ละสถานประกอบการ อาทิ เงินทุนสำรอง ขนาดของสถานประกอบการ ความนิยม/การยอมรับในแบรนด์ของสถานประกอบการ ทักษะของผู้ประกอบการด้านธุรกิจ

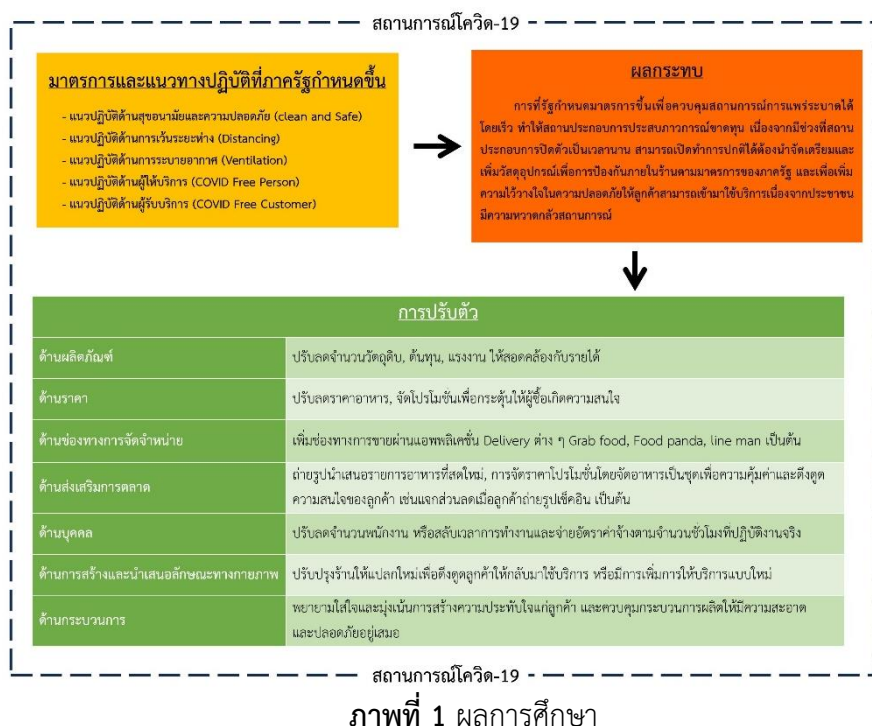
ดังนั้น ธุรกิจร้านอาหารบุฟเฟ่ต์ร้านขนาดใหญ่ และร้านขนาดเล็กทั้ง จึงมีการปรับตัวไม่ต่างกัน เนื่องจากร้านขนาดเล็กมีการปรับตัวมากกว่าซึ่งมีข้อจำกัดในเรื่องของต้นทุนที่เพิ่มขึ้น ที่สวนทางกันรายได้ที่ลดลง จึงทำให้ไม่สามารถแบกรับค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นมาในช่วงดังกล่าวได้ มีการปรับตัวโดยการลดจำนวนพนักงานลดเวลาในการขายและบริการปรับเปลี่ยนเวลาในการจำหน่ายสินค้า และร้านขนาดใหญ่มีการปรับตัวเช่นกัน แต่จะปรับตัวได้ง่ายกว่าในเรื่องของเงินทุนที่มีมากกว่า ส่งผลให้ธุรกิจร้านอาหารบุฟเฟ่ต์ขนาดใหญ่ไม่ได้มีปัญหาในเรื่องของการจ้างพนักงาน อีกทั้งยังส่งผลให้ร้านธุรกิจร้านอาหารบุฟเฟ่ต์ขนาดใหญ่มีการเพิ่มช่องทางการจำหน่ายหรือปรับเปลี่ยนรูปแบบการจำหน่ายให้มีตัวเลือกเพิ่มขึ้น

ธุรกิจร้านอาหารบุฟเฟ่ต์ขนาดเล็ก จะปรับตัวได้ง่ายกว่า เนื่องจากธุรกิจขนาดเล็กมีเจ้าของเพียงคนเดียวหากมาตรการของรัฐที่กำหนดใช้ทำให้ร้านไม่สามารถประกอบกิจการได้ ธุรกิจร้านอาหารบุฟเฟ่ต์ขนาดเล็กก็จะมีคล่องตัว สามารถดำเนินการได้ทันที ธุรกิจร้านอาหารบุฟเฟ่ต์ขนาดเล็กมีพนักงานจำนวนน้อยหากต้องการปรับลดจำนวนคนลงก็สามารถควบคุมได้ง่าย ธุรกิจร้านอาหารบุฟเฟ่ต์ขนาดใหญ่ จะปรับตัวได้ยากกว่า เนื่องจากธุรกิจขนาดใหญ่มีเจ้าของและมีหุ้นส่วนหลายคน หากมาตรการของรัฐที่กำหนดใช้ทำให้ร้านไม่สามารถประกอบกิจการได้ ธุรกิจร้านอาหารบุฟเฟ่ต์ขนาดใหญ่ก็จะมีคล่องตัวน้อยกว่า ไม่สามารถดำเนินการได้ทันทีที่ต้องรอให้ได้รับการพิจารณาจากหลายส่วนก่อน ธุรกิจร้านอาหารบุฟเฟ่ต์ขนาดใหญ่ จะมีพนักงานจำนวนมากหากต้องการปรับลดจำนวนคนลงก็จะสามารถควบคุมได้ยาก ดังนั้นธุรกิจร้านอาหารบุฟเฟ่ต์ขนาดเล็กและขนาดใหญ่มีการปรับตัวเหมือนกัน แต่จะมีวิธีในการใช้ที่แตกต่างกัน

สรุปและอภิปรายผล

ธุรกิจร้านอาหารบุฟเฟ่ต์ เป็นธุรกิจที่ให้อุปการะตนเอง ซึ่งจากสถานการณ์ COVID-19 ทำให้ธุรกิจประเภทนี้ได้รับผลกระทบอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ จากผลการศึกษาภาคีรัฐได้มีแนวทางเพื่อควบคุมสถานการณ์ในช่วงสถานการณ์ COVID-19 โดยใช้อำนาจตามกฎหมายเข้าควบคุมหรือบริหารสถานการณ์ผ่านอำนาจบางประการของรัฐมนตรีตามกฎหมายมาเป็นของนายกรัฐมนตรีเป็นการชั่วคราวเพื่อความรวดเร็วจนนำมาสู่การออกข้อกำหนด เช่น ห้ามเข้าออกสถานที่บางแห่ง ห้ามหรือจำกัดการเข้าออกราชอาณาจักรและการเคลื่อนย้ายประชาชนจำนวนมากข้ามเขตพื้นที่ การควบคุมเส้นทางจราจร การควบคุมสินค้าบริการ และเวชภัณฑ์ ถือเป็นแนวทางการกำหนดนโยบาย และการนำไปสู่การปฏิบัติที่มีการควบคุมอย่างเข้มงวด

มิติของผลกระทบธุรกิจร้านอาหารบุฟเฟ่ต์ ในช่วงสถานการณ์ COVID-19 ที่พบว่า มาตรการหรือแนวปฏิบัติของภาครัฐ ส่งผลให้การบริหารจัดการวัตถุดิบที่ซื้อมาเสียหาย และต้องทิ้งหรือทำลายจากการสั่งปิดจากภาครัฐ ส่งผลให้ผู้ประกอบการต้องแบกรับต้นทุน และอยู่ในภาวะการณ์ขาดทุน ประกอบกับในบางมาตรการต้องมีการจัดเตรียมและเพิ่มวัสดุอุปกรณ์เพื่อการป้องกันภายในร้านตามมาตรการของภาครัฐ และเพื่อเพิ่มความไว้วางใจในความปลอดภัยของลูกค้า ล้วนแต่ส่งผลต่อต้นทุนการให้บริการของผู้ประกอบการ จากสถานการณ์ทำให้ประชาชนมีความกลัวต่อความร้ายแรงของโรค เนื่องจากยังไม่มีความเข้าใจต่อลักษณะของโรค ในช่วงของการแพร่ระบาดยังไม่มีวิธีการป้องกันและยังไม่มีวิธีการรักษาที่ไม่มีประสิทธิภาพ ทำให้ประชาชนไม่กล้าเดินทางออกมาใช้บริการกับทางร้าน

ภาพที่ 1 ผลการศึกษา

ทั้งนี้ สถานประกอบการประเภทอื่น จากผลการวิจัย สะท้อนว่า จากสถานการณ์ความรุนแรงของการแพร่ระบาด และมาตรการของภาครัฐ ส่งผลให้รายได้ของผู้ประกอบการลดลงอย่างมีนัย หรือบางร้านในช่วงเวลาไม่มีรายได้เข้ามาหมุนเวียนภายในร้าน ทำให้ทางร้าน (ผู้ประกอบการ) ต้องแบกรับรายจ่ายและทำให้เกิดภาวะการเงินขาดทุนสะสม สำหรับร้านที่มีขนาดใหญ่มีทุนสำรองยังสามารถปรับตัวและพ่วงธุรกิจได้แต่สภาพคล่องอาจจะไม่สู้ดีนัก และร้านขนาดกลาง และขนาดเล็กทุนสำรองน้อยทำให้ต้องหยุดพักกิจการชั่วคราวเพื่อลดต้นทุนการบริหารซึ่งหากทำการให้บริการต่อไป (ในช่วงการแพร่ระบาด) อาจทำให้ขาดทุน ทำให้ผู้ประกอบการมีการปรับตัวอันประกอบด้วย 1) มีการปรับลดจำนวนวัตถุดิบลงให้พอดีกับต้นทุน ชื่อในปริมาณที่เพียงพอขายวันต่อวันลดการกักตุนวัตถุดิบ 2) ยังขายราคาเดิมและใช้วัตถุดิบในปริมาณที่เพียงพอขายวันต่อวันแต่คุณภาพเท่าเดิม มีการจัดโปรโมชั่นใน เมนูอาหารที่ขายดีและราคาไม่แพงเกินไปเพื่อดึงดูดความสนใจของลูกค้า และมีการลดราคาอาหารเพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ 3) มีการปรับโดยเพิ่มช่องทางการจำหน่ายอาหารเพื่อให้ทันต่อความต้องการของลูกค้าคือ ทางร้านมีบริการจัดส่งอาหารถึงมือลูกค้าโดยมีพนักงานในร้านเป็นผู้จัดส่งอาหารในบริเวณใกล้เคียง และมีการเพิ่มช่องทางการจำหน่ายแบบบริการอาหารจัดส่งถึงบ้าน (Delivery) ผ่านทางออนไลน์เป็นช่องทางที่สามารถเข้าไปช่วยเพิ่มยอดขายให้ร้านได้อย่างรวดเร็ว เพราะนอกจากจะตอบโจทย์ลูกค้าที่ไม่ต้องการออกมาในที่สาธารณะซึ่งมีความเสี่ยงแล้ว ยังประหยัดการเดินทางได้ด้วยค่าส่งที่ถูกกว่า 4) ปรับเปลี่ยนรูปแบบเพื่อส่งเสริมการตลาด ดึงดูดใจลูกค้าผ่านช่องทางต่าง ๆ ได้แก่ การถ่ายรูปนำเสนอรายการอาหารใหม่ ๆ การจัดราคาโปรโมชั่นโดยจัดอาหารเป็นชุด เพื่อความคุ้มค่าและดึงดูดความสนใจของลูกค้าให้สอดคล้องกับสถานการณ์ การคัดสรรวัตถุดิบที่สด สะอาดอยู่เสมอ ซึ่งช่องทางที่ร้านอาหารนำเสนอคือผ่านทางโซเชียลเน็ตเวิร์ค (ไลน์ หรือเฟสบุ๊ก แพนเพจ) นับเป็นเครื่องมือสื่อสารทางการตลาดเพื่อสร้างความสนใจ ความคิด ความรู้สึก ความต้องการ และความพึงพอใจในสินค้า และบริการโดยสิ่งนี้จะใช้ในการจูงใจลูกค้ากลุ่มเป้าหมายให้เกิดความต้องการในการซื้ออาหาร 5) มีการปรับลดจำนวนพนักงาน จะเหลือแค่พนักงานที่มีหน้าที่สำคัญคือ พนักงานที่อยู่ในห้องครัว แต่อาจมีการปรับหน้าที่การทำงานจากเดิมที่พนักงาน 1 คนทำหน้าที่เพียงอย่างเดียว ต้องปรับเพิ่มหน้าที่เพื่อให้บริการลูกค้าในรูปแบบเดลิเวอรี่ และมีการลดเวลาในการทำงานลง หรือหากพนักงานคนไหนมีความประสงค์ต้องการจะลางานระยะยาว โดยไม่ขอรับเงินเดือนก็สามารถแจ้งกับทางผู้ประกอบการได้ 6) มีการปรับปรุงสภาพภายนอกและภายในร้านใหม่เพื่อดึงดูดลูกค้า หรือเพิ่มบริการอื่นเข้าไป อีกทั้งยังมีการเพิ่มมาตรการป้องกันภายในร้านตามมาตรการของรัฐ เช่น

การมีจุดคัดกรอง การทำที่กันที่นั่งให้ลูกค้าห่างกัน การเพิ่มแอลกอฮอล์เพื่อให้ลูกค้าสามารถทำความสะอาด และปรับลดจำนวนโต๊ะเพื่อให้พื้นที่เพิ่มขึ้นลดการแออัดภายในร้าน 7) ปรับขั้นตอนและกระบวนการให้บริการรวมถึงวิธีการทำงานซึ่งเกี่ยวข้องกับขั้นตอนการผลิตและนำเสนอบริการให้กับลูกค้า กระบวนการในการส่งมอบบริการอาหารมีความสำคัญอย่างยิ่งเพื่อลดการติดต่อของโรคโควิด 19 จากการสัมผัสโดยตรง แม้ว่าผู้ให้บริการจะให้ความใส่ใจดูแลลูกค้าเป็นอย่างดี แต่ก็ยังไม่สามารถแก้ปัญหาให้การติดต่อของโรคจากการสัมผัสได้อย่างดีพอ ซึ่งรูปแบบการขายที่ผู้วิจัยพบภายใต้งานวิจัยนี้ เป็นไปในทิศทางเดียวกับผลการวิจัย ของ กฤษฎา จิตวโรภาสกูล (2566) ที่พบว่า กลยุทธ์การปรับตัวในช่วงการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 ของธุรกิจร้านอาหารในเขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร โดยทางด้านสินค้าที่นำมาวัตถุดิบที่นำมาใช้โดยพิจารณาถึงต้นทุนและใช้วิธีการปรับลดปริมาณในการสั่งซื้อวัตถุดิบ ด้านราคาไม่ได้มีการปรับราคา และพยายามรักษาคุณภาพมาตรฐานการบริการ รวมถึงการจัดจำหน่ายผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์มากขึ้น สอดคล้องกับ พรณนารา ปวงคำ และวันเพ็ญ เจริญตระกูลปิติ (2565) ที่ได้ศึกษาเรื่อง บุฟเฟ่ต์ปิ้งย่าง ณ สถานการณ์ COVID-19 ที่ส่งผลต่อการปรับตัวของผู้บริโภคและกิจการร้านอาหารบุฟเฟ่ต์ ในอำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ผู้บริโภคมองว่าค่าใช้จ่ายในการรับประทานอาหารที่ร้านบุฟเฟ่ต์ปิ้งย่างในช่วงสถานการณ์ COVID-19 มีราคาถูกลง เพราะเนื่องจากการจัดโปรโมชั่น เพื่อดึงดูดให้ผู้บริโภคสามารถเข้าถึงการใช้บริการร้านอาหารร้านบุฟเฟ่ต์ปิ้งย่าง อย่างไรก็ตาม ผู้บริโภคมีรายได้ลดลงจากสถานการณ์ COVID-19 ทำให้ความถี่ในการใช้บริการร้านอาหารบุฟเฟ่ต์ลดลง ซึ่งส่งผลกระทบต่อรายได้ของร้านอาหาร รวมถึงผลกระทบจากมาตรการของรัฐที่เป็นข้อจำกัดในการให้บริการ ร้านอาหารจึงเกิดการเรียนรู้และปรับตัวต่อสถานการณ์ โดยเพิ่มช่องทางการในการเพิ่มขึ้นในรูปแบบของ Delivery ถึงแม้ว่าสถานการณ์ COVID-19 ได้คลี่คลายลง แต่การขายแบบ Delivery ก็ยังคงมีอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบันจนกลายเป็นการปรับตัวการใช้ชีวิตแบบวิถีปกติใหม่ (New Normal) จิรวรรณ กิตวณรัตน์, นพวรรณ วิเศษสินธุ์ และภัทรา สุขะสุคนธ์ (2565) มองว่า การขายในรูปแบบ Delivery ทำให้ผู้บริโภคมีตัวเลือกการรับประทานอาหารที่มากขึ้น รวมถึงการออกแคมเปญการตลาดและโปรโมชั่นที่ดึงดูดลูกค้าในร้านอาหารทั่วไป อีกทั้งยังอธิบายว่า ผู้ประกอบการต้องให้ความสำคัญกับการส่งมอบบริการ เนื่องจากผู้บริโภคมีความกังวลในการรับประทานอาหารที่ร้าน จึงควรสร้างมาตรฐานการให้บริการส่งอาหารอย่างรวดเร็ว ทั้งในรูปแบบที่ลูกค้าซื้อกลับบ้าน (Takeaway) และรูปแบบเดลิเวอรี่ (Delivery) เนื่องจากผู้บริโภคต้องมีการปรับตัวพฤติกรรมในการใช้ชีวิตอยู่ที่บ้านมากขึ้น รวมถึงการตอบสนองความต้องการของลูกค้าที่เน้นความสะดวกมากขึ้น โดยธุรกิจจะต้องใส่ใจในความสะดวกสบายของอาหารที่ให้บริการ เพื่อให้ลูกค้าเกิดความเชื่อมั่นในการใช้บริการร้านอาหารมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ด้วยการวิจัยนี้ ผู้วิจัยใช้หน่วยในการศึกษา เฉพาะธุรกิจร้านอาหารบุฟเฟ่ต์ ซึ่งอาจยังไม่ครอบคลุมกับ ธุรกิจประเภทอื่น และในบางประเด็นผู้วิจัยยังไม่ได้ทำการศึกษา ซึ่งผู้ที่มีความสนใจที่จะทำการวิจัยในครั้งต่อไป ควรมีการศึกษาวิจัยในประเด็นต่อไปนี้

1. ควรศึกษาการปรับตัวในการรับบริการของผู้บริโภคในธุรกิจร้านอาหารบุฟเฟ่ต์ หรือร้านอาหารประเภทอื่น หลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19
2. ควรนำผลการศึกษาไปกำหนดเป็นรูปแบบในการบริหารจัดการธุรกิจร้านอาหารบุฟเฟ่ต์ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการบริหารธุรกิจร้านอาหารบุฟเฟ่ต์
3. ควรนำผลการวิจัยไปต่อยอดเป็นงานวิจัยเชิงพยากรณ์ เพื่อคาดการณ์ความเสี่ยงของธุรกิจร้านอาหารบุฟเฟ่ต์ อันจะเป็นการลดความเสี่ยงในการบริหารจัดการและเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการของธุรกิจ

เอกสารอ้างอิง

กฤษฎา จิตวโรภาสกูล, เอี่ยมพร ศิริรัตน์, ชาญเดช เจริญวิริยะกุล และสโรชนี ศิริวัฒนา. (2566). กลยุทธ์การปรับตัวในช่วงการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 ของธุรกิจร้านอาหารในเขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร. *วารสาร มจร การพัฒนาสังคม*, 8(1).

- จิรวรรณ กิตตินารัตน์, นพวรรณ วิเศษสินธุ์ และภัทรา สุขะสุนนท์. (2565). การปรับตัวธุรกิจร้านอาหารหลังวิกฤตโควิด-19. *วารสารวิทยาการจัดการปริทัศน์*, 24(2)
- ดำรงเกียรติ มาลา. (2564, 5 พฤษภาคม). ศูนย์วิจัยกสิกราคา หามั่นรับประทานในร้านมูลค่าธุรกิจร้านอาหารปีนี้ลง 5.5-7 หมื่นล้าน เน้นรัฐเร่งออกมาตรการช่วยเหลือครอบคลุมมากขึ้น. *THE STANDARD*.
- ปาริชาติ คุณปลื้ม. (2563). การปรับตัวของธุรกิจหลังยุค COVID - 19. *วารสารการเมือง การบริหาร และกฎหมาย*, 12, 101-105.
- พรณนารา ปวงคำ และวันเพ็ญ เจริญตระกูลปิติ. (2565). บุฟเฟ่ต์ปิ้งย่าง ณ สถานการณ์โควิด-19 ที่ส่งผลต่อการปรับตัวของผู้บริโภคและกิจการร้านอาหารบุฟเฟ่ต์ ในอำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่. *วารสารสังคมศาสตร์และศาสตร์ร่วมสมัย*, 3(1).
- สำนักนายกรัฐมนตรี. (12 มีนาคม 2563). การจัดตั้งศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19). เลขที่เอกสาร 76/2563.

การศึกษาประสิทธิภาพในการลดก๊าซเรือนกระจกจากการเปลี่ยนยานพาหนะสันดาปภายในเป็นยานพาหนะไฟฟ้าในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

Cost-Effectiveness and Efficiency in Reducing Greenhouse Gases from Changing Internal Combustion Vehicles to Electric Vehicles in Local Government Organizations.

เชมณัฐ จันทร์ขจรชัย¹, ไชยรัช เมฆแก้ว², พฤตพิงศ์ อภิวัฒน์กุล³

Kemmanut Jankajornchai, Chairat Mekkaew², Pruttipong Apivatanagul³

¹ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์ มหาวิทยาลัยรังสิต

² อาจารย์ประจำหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์ มหาวิทยาลัยรังสิต

³ อาจารย์ประจำหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์ มหาวิทยาลัยรังสิต

¹ Master of Science Program in Management of Logistics Rangsit University

² Lecturer of the Master of Science Program in Management of Logistics Rangsit University

³ Lecturer of the Master of Science Program in Management of Logistics Rangsit University

E-mail: mirokukku.club@gmail.com¹, mekchairat@gmail.com², pruttipong.ap@rsu.ac.th³

Received: May. 31, 2024; Revised: Jul. 4, 2024; Accepted: Jul. 11, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง การศึกษาประสิทธิภาพในการลดก๊าซเรือนกระจกจากการเปลี่ยนยานพาหนะสันดาปภายในเป็นยานพาหนะไฮบริดและยานพาหนะไฟฟ้าในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นการอภิปรายถึง การศึกษาหาแนวทางในการลดการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจกขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านการขนส่ง เพื่อให้ตอบสนองเป้าหมายในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมไปสู่ความเป็นกลางด้านคาร์บอน (Carbon neutral) ทำการคำนวณด้วยวิธีการคำนวณจากระเบียบวิธีการลดก๊าซเรือนกระจกภาคสมัครใจ ประเภทโครงการการใช้ยานพาหนะไฟฟ้าสาขาและขอบข่ายการขนส่ง ผลการวิจัย พบว่า การจำลองการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจกกรณีที่ 1 ของ องค์การบริหารส่วนตำบลจิมเทศบาลเมืองปาดอง และเทศบาลนครปากเกร็ด สามารถลดการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจกคิดเป็นร้อยละ 44.81 67.56 และ 65.97 ตามลำดับ และลดค่าใช้จ่ายจากเชื้อเพลิง คิดเป็นร้อยละ 28.31 61.83 และ 55.44 ตามลำดับ โดยในส่วนของ การจำลองการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจกกรณีที่ 2 ของ องค์การบริหารส่วนตำบลจิม เทศบาลเมืองปาดอง และเทศบาลนครปากเกร็ด สามารถลดการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจกคิดเป็นร้อยละ 65.31 79.69 และ 78.94 ตามลำดับ และลดค่าใช้จ่ายจากเชื้อเพลิง คิดเป็นร้อยละ 78.61 86.79 และ 86.62 ตามลำดับ โดยเมื่อพิจารณาแล้วพบว่า การจำลองการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจกกรณีที่ 2 จะสามารถลดการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจกและค่าใช้จ่ายจากเชื้อเพลิงได้ดีกว่า เนื่องจากยานพาหนะไฟฟ้ามีการใช้เชื้อเพลิงที่มีประสิทธิภาพ การผลิตไฟฟ้าในประเทศไทยมีการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจกที่น้อยกว่าและราคาเชื้อเพลิงที่ถูกกว่าเชื้อเพลิงจากฟอสซิล

คำสำคัญ: องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ก๊าซเรือนกระจก ยานพาหนะไฟฟ้า

Abstract

Researching the efficacy of reducing greenhouse gas emissions by transitioning from internal combustion vehicles to hybrid and electric vehicles within local government entities is the focal point of this study. It delves into strategies for lowering greenhouse gas emissions within local government transportation to advance the economy and society towards carbon neutrality. The study employs a voluntary greenhouse gas reduction methodology to calculate emissions. It

examines the integration of electric vehicles, the various branches they impact, and the extent of transportation affected. The research outcomes indicate that in the simulation of greenhouse gas emissions, the Ngim Subdistrict Administrative Organization, Patong Municipality, and Pak Kret Municipality achieved significant reductions ranging from 44.81% to 67.56% in the first case, accompanied by lowered fuel costs. In the second simulation scenario, these entities achieved even more substantial reductions, ranging from 65.31% to 79.69%, with significantly decreased fuel expenses. This outcome underscores the superior environmental and economic benefits of electric vehicles due to their enhanced fuel efficiency. Notably, electricity generation in Thailand emits fewer greenhouse gases and incurs lower fuel costs compared to traditional fossil fuels.

Keywords: Local government, Greenhouse gas emissions, Electric vehicle

บทนำ

ในปัจจุบันปัญหาเรื่องสภาวะโลกร้อนนับเป็นปัญหาใหญ่ที่ส่งผลกระทบในระดับโลกซึ่งเป็นปัญหาที่ต้องการการใส่ใจอย่างเร่งด่วนโดยสาเหตุเกิดจากกิจกรรมการดำเนินชีวิตของมนุษย์ เช่น การตัดไม้ทำลายป่า การเกษตรกรรม กระบวนการอุตสาหกรรม การคมนาคม ซึ่งส่งผลให้เกิดการเพิ่มขึ้นและสะสมของปริมาณก๊าซเรือนกระจกในชั้นบรรยากาศโลก ที่ทำให้เกิดความแปรปรวนของสภาพภูมิอากาศ การสูงขึ้นของระดับน้ำทะเล การขาดแคลนอาหาร และการเกิดภัยพิบัติ โดยประเทศไทยถูกประเมินว่ามีความเสี่ยงเป็นลำดับที่ 9 ของโลกที่จะได้รับผลกระทบเนื่องจากภาวะโลกร้อนและสภาพอากาศที่แปรปรวน (Eckstein, D., Künzel, V., & Schäfer, L. 2021) ประเทศไทยจึงมีความตื่นตัวอย่างมากในการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกภายในประเทศ และมีการกำหนดให้เป็นตัวชี้วัดสำคัญของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 ซึ่งแผนปฏิบัติการฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อให้ประเทศไทยสามารถบรรลุเป้าหมายการลดก๊าซเรือนกระจก (GHG) ของประเทศไทยร้อยละ 20 ภายในปี พ.ศ. 2573 เทียบกับปี พ.ศ. 2560 (พ.ศ. 2566 – 2570) (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2565) ซึ่งจากการศึกษาถึงแหล่งที่มาในการปล่อยก๊าซเรือนกระจกพบว่า สัดส่วนของการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ที่มากที่สุดถึงร้อยละ 74 มาจากการใช้พลังงาน ซึ่งมาจากการผลิตไฟฟ้าร้อยละ 42 การคมนาคมขนส่งร้อยละ 23 ภาคอุตสาหกรรมและการก่อสร้างร้อยละ 20 การลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากภาคการขนส่งจึงเป็นสิ่งที่จำเป็น โดยประเทศไทยยังมีความมุ่งมั่นที่จะเป็นฐานการผลิตยานพาหนะไฟฟ้า (Electric Vehicle: EV) และวางโครงข่ายการพื้นฐานอย่างเป็นระบบเพื่อสนับสนุนการใช้นโยบายพาหนะไฟฟ้า ซึ่งเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมมากกว่ายานพาหนะสันดาปภายในที่มีการปลดปล่อยมลพิษทางอากาศและใช้เชื้อเพลิงฟอสซิล

ยานพาหนะไฟฟ้ากำลังกลายเป็นทางเลือกใหม่ที่สำคัญสำหรับการขนส่งด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัยและประสิทธิภาพที่เพิ่มขึ้น มีศักยภาพที่จะลดมลพิษทางอากาศ ส่งเสริมความยั่งยืน และสร้างสังคมคาร์บอนต่ำ โดยพบว่าการนำ EV และแหล่งพลังงานสะอาดมาใช้งานมีศักยภาพในการลดรอยเท้าคาร์บอนอย่างมีนัยสำคัญและบรรเทาผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Chen, L., & Ma, R. 2024) แต่อย่างไรก็ตามการเปลี่ยนผ่านจากยานพาหนะสันดาปภายในสู่ยานพาหนะไฟฟ้ายังคงต้องการการสนับสนุนจากภาครัฐอย่างมาก และหนึ่งในกลยุทธ์ที่มีความเหมาะสม คือ ส่งเสริมการใช้นโยบายพาหนะไฟฟ้าในระบบขนส่งสาธารณะ หน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์กรมหาชน โดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นหน่วยงานที่มีการให้บริการและมีความใกล้ชิดกับประชาชนอย่างมาก

การสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้นโยบายพาหนะไฟฟ้าจึงบทบาทสำคัญในการแก้ไขปัญหาการปล่อยก๊าซเรือนกระจก เนื่องจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจากมีอำนาจหน้าที่ในการจัดการบริการสาธารณะต่างๆ และการขนส่งในชุมชน อีกทั้งยังช่วยสร้างภาพลักษณ์อันดีให้กับองค์กรอีกด้วย แต่การจะเปลี่ยนมาใช้นโยบายพาหนะไฟฟ้ามีค่าใช้จ่ายในการจัดซื้อจัดจ้างสูงและต้องเพิ่มความรู้ความเข้าใจให้กับบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการใช้ตลอดจนการบำรุงรักษา

ซึ่งอาจจำเป็นต้องมีการประเมินถึงคุณค่าในด้านเศรษฐศาสตร์และสิ่งแวดล้อม เพื่อเป็นประโยชน์สูงสุดต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงปริมาณก๊าซเรือนกระจกที่ปลดปล่อยจากการใช้รถยนต์และรถจักรยานยนต์สันดาปภายในและความสามารถในการลดก๊าซเรือนกระจกจากการเปลี่ยนยานพาหนะสันดาปภายในเป็นยานพาหนะไฟฟ้าในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
2. เพื่อเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายเชื้อเพลิงหลังมีการเปลี่ยนยานพาหนะสันดาปภายในเป็นยานพาหนะไฮบริดและยานพาหนะไฟฟ้าในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบถึงปริมาณก๊าซเรือนกระจกที่ปลดปล่อยจากการใช้รถยนต์และรถจักรยานยนต์สันดาปภายในและความสามารถในการลดก๊าซเรือนกระจกจากการเปลี่ยนยานพาหนะสันดาปภายในเป็นยานพาหนะไฮบริดและยานพาหนะไฟฟ้าในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
2. ทราบถึงค่าใช้จ่ายเชื้อเพลิงหลังมีการเปลี่ยนยานพาหนะสันดาปภายในเป็นยานพาหนะไฮบริดและยานพาหนะไฟฟ้าในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับเทคโนโลยียานพาหนะไฟฟ้า

ยานพาหนะไฟฟ้า (EV) ได้รับความสนใจและความสำคัญในวงกว้างในฐานะรูปแบบการขนส่งที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและยั่งยืน (Qi, Y., & Kim, K. 2024.) ซึ่งความสามารถในการเติบโตของตลาดยานพาหนะไฟฟ้าสามารถเติบโตได้ด้วยการสนับสนุนด้านนโยบายของประเทศไทยต่างๆ ทั่วโลก (Dong, X., Feng, Z., Yu, X., Zhang, J., & Jia, H. 2024) ในฐานะที่ประเทศไทยเป็นผู้นำด้านการผลิตและการส่งออกอุตสาหกรรมยานยนต์ในภูมิภาค ซึ่งรัฐบาลไทยจึงให้ความสำคัญ และผลักดันให้เป็นวาระแห่งชาติโดยได้รับความร่วมมือจากทั้งภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ สมาคม และภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง เพื่อร่วมกันกำหนดนโยบาย ขับเคลื่อน และส่งเสริมให้เกิดการพัฒนา เตรียมความพร้อม รองรับการผลิตรถยนต์พลังงานไฟฟ้าในฐานะยานยนต์ยุคใหม่ (Next generation automotive)

แนวคิดเกี่ยวกับก๊าซเรือนกระจก

ภาวะเรือนกระจก (Greenhouse Effect) สาเหตุสำคัญของวิกฤตการณ์โลกร้อนที่เรากำลังเผชิญอยู่ในปัจจุบันซึ่งสาเหตุที่ทำให้เกิดปรากฏการณ์นี้ ล้วนมาจากน้ำมือมนุษย์ ไม่ว่าจะเป็น การเผาไหม้เชื้อเพลิง การเผาไม้ทำลายป่า การขนส่ง อุตสาหกรรม เกษตรกรรม และป่าไม้ การเพิ่มขึ้นเป็นต้น (Doust, M., & Otkur, M. 2023) ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate Change) ซึ่งการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นส่งผลให้เกิดปัญหาต่อสุขภาพมนุษย์ในหลายด้านเช่นความร้อน-โรคที่เกี่ยวข้อง, ปัญหาระบบทางเดินหายใจจากมลพิษทางอากาศ, ความไม่มั่นคงด้านอาหารและน้ำ และปัญหาสุขภาพจิตที่เกี่ยวข้องกับปัญหาภัยพิบัติ เป็นต้น (Raghavendra, P. 2024)

การคำนวณก๊าซเรือนกระจกของการใช้ยานพาหนะนั้น จะใช้วิธีการคำนวณจากระเบียบวิธีการลดก๊าซเรือนกระจกภาคสมัครใจ ประเภทโครงการ (Project Type) การใช้ยานพาหนะไฟฟ้าสาขาและขอบข่าย (Scope) 07 – Transportation (การขนส่ง) (องค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก,2566)

- 1.การคำนวณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากกรณีฐาน (Baseline Emission)

$$BE_y = \sum_{i,x} [(SFC_{i,x} \times NCV_x \times EF_{CO_2,x}) \times L_{km,i,y} \times 10^{-9}]$$

- 2 การคำนวณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากการดำเนินโครงการ (Project Emission)

$$PE_y = PE_{EC,y} + PE_{FC,y}$$

2.1 การปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากการใช้ไฟฟ้า

$$PE_{EC,y} = \sum_i (EC_{PJ,i,y} - EC_{RE,PJ,i,y}) \times EF_{EC,PJ,y} \times 10^{-3}$$

2.2 การปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากการใช้เชื้อเพลิงฟอสซิล

$$PE_{FC,y} = \sum_{i,x} (FC_{PJ,i,y} \times NCV_x) \times EF_{CO_2,x} \times 10^{-9}$$

3. การคำนวณการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก (Emission Reduction)

$$ER_y = BE_y - PE_y$$

กำหนดให้	BE_y	=	ปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากกรณีฐาน ในปี y (tCO ₂ /year)
	$SFC_{i,x}$	=	ค่าความสิ้นเปลืองพลังงานจำเพาะต่อระยะทางจากยานพาหนะคันที่ i ที่ใช้เชื้อเพลิงฟอสซิลประเภท x ในกรณีฐาน (unit/km)
	NCV_x	=	ค่าความร้อนสุทธิของเชื้อเพลิงฟอสซิลประเภท x (MJ/unit)
	$EFCO_{2,x}$	=	ค่าการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากการเผาไหม้เชื้อเพลิงฟอสซิลประเภท x (kgCO ₂ /TJ)
	$Lkm_{i,y}$	=	ระยะทางของยานพาหนะไฮบริด/ยานพาหนะไฟฟ้าที่ใช้แทนที่พาหนะคันที่ i จากการดำเนินโครงการ ในปี y (km/year)
	PE_y	=	ปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกรวมจากการดำเนินโครงการ ในปี y (tCO ₂ /year)
	$PE_{EC,y}$	=	ปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากการใช้ไฟฟ้าในการดำเนินโครงการ ในปี y (tCO ₂ /year)
	$PE_{FC,y}$	=	ปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากการใช้เชื้อเพลิงฟอสซิลในการดำเนินโครงการ ในปี y (tCO ₂ /year)
	$EC_{PJ,i,y}$	=	ปริมาณการใช้ไฟฟ้าทั้งหมดสำหรับการชาร์จยานพาหนะไฟฟ้าปลั๊กอินไฮบริด/ยานพาหนะไฟฟ้าคันที่ i จากการดำเนินโครงการ ในปี y (kWh/year)
	$EC_{RE,PJ,i,y}$	=	ปริมาณการใช้ไฟฟ้าที่ผลิตจากพลังงานหมุนเวียนสำหรับการชาร์จยานพาหนะไฟฟ้าปลั๊กอินไฮบริด/ยานพาหนะไฟฟ้าคันที่ i จากการดำเนินโครงการ ในปี y (kWh/year)
	$EF_{EC,PJ,y}$	=	ค่าการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสำหรับการใช้ไฟฟ้าในปี y (tCO ₂ /MWh)
	$FC_{PJ,i,x,y}$	=	ปริมาณการใช้เชื้อเพลิงฟอสซิลประเภท x สำหรับยานพาหนะไฮบริดคันที่ i จากการดำเนินโครงการ ในปี y (unit/year)

การคำนวณค่าใช้จ่ายเชื้อเพลิงของยานพาหนะ

- การคำนวณค่าใช้จ่ายน้ำมันเชื้อเพลิงของยานพาหนะสันดาปภายในและยานพาหนะไฮบริด
ต้นทุนเชื้อเพลิง (บาท) = ปริมาณเชื้อเพลิง (ลิตร) × ราคาเชื้อเพลิงเฉลี่ย (พ.ศ.2566) (บริษัท บางจาก คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) 2566) (บาท/ลิตร)
- การคำนวณค่าใช้จ่ายไฟฟ้าของยานพาหนะไฟฟ้า

โดยใช้แนวทางการคำนวณค่าไฟฟ้าจากประเภทกิจการขนาดกลางอัตราปกติ และใช้เครื่องวัดฯ หน่วยไฟฟ้าแยกจากระบบไฟฟ้าหลักของหน่วยงาน (กองพัฒนาระบบสารสนเทศด้านบริการลูกค้า. 2566.) ต้นทุนค่าไฟฟ้า (บาท) = ปริมาณไฟฟ้า (kWh) x ค่าไฟฟ้าเฉลี่ย (พ.ศ.2566) (การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค. 2566.) (บาท/ kWh)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

Pita, P., Winyuchakrit, P., & Limmeechokchai, B. (2020.) กล่าวว่า ขนส่งเป็นหนึ่งในปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการใช้พลังงานและปล่อย CO₂ ในประเทศไทย การศึกษานี้ใช้เทคนิค LMDI-I เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการขนส่งผู้โดยสารทางถนนในประเทศไทยระหว่างปี 2550–2560 ผลการวิจัยพบว่า รถยนต์มีบทบาทสำคัญในการใช้พลังงานและปล่อยก๊าซเรือนกระจกในการขนส่งผู้โดยสารทางถนน ซึ่งการส่งเสริมเชื้อเพลิงชีวภาพสามารถช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงานและลดปล่อย CO₂ ในการขนส่งทางถนนในประเทศไทยได้ โดยการส่งเสริมนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงประสิทธิภาพการใช้พลังงานและลด CO₂ ในการขนส่งสาธารณะและการส่งเสริมเชื้อเพลิงชีวภาพและยานยนต์ไฟฟ้าเป็นสิ่งจำเป็นที่ประเทศไทยควรพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

Kubik, A., Turon, K., Folega, P., Chen, F. (2023.) กล่าวว่า เมื่อเปรียบเทียบกับยานพาหนะสันดาปกับยานพาหนะไฟฟ้าพบว่ายานพาหนะไฟฟ้าปล่อยก๊าซเรือนกระจกน้อยกว่ายานพาหนะสันดาปร้อยละ 14-65 ซึ่งตัวแปรสำคัญในการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกขึ้นอยู่กับวิธีการขับเคลื่อนของผู้ขับขี่ยานพาหนะและประสิทธิภาพในการทำงานของเครื่องยนต์ยานพาหนะสันดาป นั้น

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องดังกล่าวเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้วิธีวิจัยเชิงพรรณนาด้วยวิธีการวิจัยเชิงย้อนรอย (expost facto research)

โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างและรวบรวมข้อมูล โดยใช้แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Source) ผ่านแหล่งข้อมูลได้จากการศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร วารสาร สิ่งพิมพ์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. ข้อมูลยานพาหนะไฟฟ้าและไฮบริดในตลาดประเทศไทยที่มีช่วงราคาอยู่ในช่วงมาตรฐานครุภัณฑ์ สำนักงบประมาณ ธันวาคม 2566

2. ข้อมูลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 3 แห่ง ที่มีการเผยแพร่ข้อมูลการสิ้นเปลืองน้ำมันเชื้อเพลิง ชนิดของเชื้อเพลิง ปริมาณเชื้อเพลิง และระยะทางที่มีการใช้งานต่อปี โดยคัดเลือกจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ขนาดเล็ก กลาง และใหญ่ ที่มีภูมิภาค จำนวน ประชากรและรายได้แตกต่างกัน ดังนี้

2.1 องค์การบริหารส่วนตำบลจิม จังหวัดพะเยา (องค์การบริหารส่วนตำบลจิม, 2566) มีพาหนะที่สามารถปรับเปลี่ยนเป็นยานพาหนะไฟฟ้าและไฮบริด คือ รถยนต์ 4 คัน และรถจักรยานยนต์ 1 คัน

2.2 เทศบาลเมืองป่าตอง จังหวัดภูเก็ต (สำนักงานเทศบาลเมืองป่าตอง, 2566) มีพาหนะที่สามารถปรับเปลี่ยนเป็นยานพาหนะไฟฟ้าและไฮบริด คือ รถยนต์ 22 คัน และรถจักรยานยนต์ 21 คัน

2.3 เทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี (สำนักงานเทศบาลนครปากเกร็ด, 2564) มีพาหนะที่สามารถปรับเปลี่ยนเป็นยานพาหนะไฟฟ้าและไฮบริด คือ รถยนต์ 69 คัน และรถจักรยานยนต์ 36 คัน

ตารางที่ 1 ข้อมูลประชากร พื้นที่ให้บริการและรายได้ประจำปี พ.ศ 2566 ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

	องค์การบริหารส่วนตำบลจิม	เทศบาลเมืองป่าตอง	เทศบาลนครปากเกร็ด
ประชากร (คน)	4,570	19,477	53,024
พื้นที่ (ตร.ม)	19.00	16.40	36.04
รายได้สุทธิ (บาท)	40,487,519.97	559,705,021.71	1,707,966,500.00

ผลการวิจัย

จากการรวบรวมอัตราการใช้พลังงานของยานพาหนะไฟฟ้าและไฮบริดในตลาดตามบัญชีราคามาตรฐานครุภัณฑ์ สำนักงานประมาณ ธันวาคม 2566 พบว่า อัตราการสิ้นเปลืองพลังงานไฟฟ้าเฉลี่ยของรถยนต์ไฟฟ้าและรถจักรยานยนต์ไฟฟ้าเท่ากับ 7.58 และ 42.89 กิโลวัตต์/กWh ตามลำดับ โดยข้อมูลอัตราการใช้พลังงานน้ำมันเฉลี่ยของรถยนต์ไฮบริดเท่ากับ 20.74 กิโลวัตต์/ลิตร และต้นทุนเชื้อเพลิงเฉลี่ยของ รถยนต์ไฟฟ้า รถยนต์ไฮบริด และรถจักรยานยนต์ไฟฟ้า พ.ศ. 2566 เท่ากับ 0.510 1.760 และ 0.002 บาท/กิโลเมตร

เมื่อนำข้อมูลที่ได้นำมาใช้ในการคำนวณการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจกและค่าใช้จ่ายในการซื้อเชื้อเพลิงโดยใช้ข้อมูลพื้นฐานจากการข้อมูลการสิ้นเปลืองน้ำมันเชื้อเพลิงของรถยนต์และรถจักรยานยนต์ขององค์การบริหารส่วนตำบลจิม เทศบาลเมืองป่าตองและ เทศบาลนครปากเกร็ด พบว่าสถานการณ์ปัจจุบัน มีปริมาณการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจก 9.53 59.04 และ 417.49 tCO₂/ปี ตามลำดับ มีค่าใช้จ่ายเชื้อเพลิงเท่ากับ 124,220 728,552 และ 5,277,816 บาท/ปี ตามลำดับ

จากข้อมูลที่ได้เบื้องต้นจึงสามารถออกแบบวิธีการลดการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากการออกเป็น 2 รูปแบบ ได้แก่

กรณีที่ 1 การจำลองการเปลี่ยนรถยนต์สันดาปเป็นรถยนต์ไฮบริดและรถจักรยานยนต์สันดาปเป็นรถจักรยานยนต์ไฟฟ้า โดยจากการจำลองการศึกษารูปแบบที่ 1 พบว่าการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจกและค่าใช้จ่ายในการซื้อเชื้อเพลิง ขององค์การบริหารส่วนตำบลจิม เทศบาลเมืองป่าตองและ เทศบาลนครปากเกร็ด มีปริมาณการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจก 5.26 19.15 และ 142.08 tCO₂/ปี ตามลำดับ มีค่าใช้จ่ายเชื้อเพลิงเท่ากับ 89,915 278,113 และ 2,351,600 บาท/ปี ตามลำดับ

กรณีที่ 2 การจำลองการเปลี่ยนยานพาหนะสันดาปเป็นยานพาหนะไฟฟ้าทั้งหมด โดยจากการจำลองการศึกษารูปแบบที่ 2 พบว่าการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจกและค่าใช้จ่ายในการซื้อเชื้อเพลิง ขององค์การบริหารส่วนตำบลจิม เทศบาลเมืองป่าตองและ เทศบาลนครปากเกร็ด มีปริมาณการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจก 3.31 11.99 และ 87.94 tCO₂/ปี ตามลำดับ มีค่าใช้จ่ายเชื้อเพลิงเท่ากับ 26,545 96,260 และ 705,965 บาท/ปี ตามลำดับ

ตารางที่ 2 ปริมาณการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจกและค่าใช้จ่ายเชื้อเพลิง

		องค์การบริหาร ส่วนตำบลจิม	เทศบาล เมืองป่าตอง	เทศบาล นครปาก เกร็ด
ปัจจุบัน (Baseline Emission)	ปริมาณการปลดปล่อยก๊าซ เรือนกระจก (tCO ₂ /ปี)	9.53	59.04	417.49
	ค่าใช้จ่ายเชื้อเพลิง (บาท/ปี)	124,220	728,552	5,277,816
กรณีที่ 1	ปริมาณการปลดปล่อยก๊าซ เรือนกระจก (tCO ₂ /ปี)	5.26	19.15	142.08
	ค่าใช้จ่ายเชื้อเพลิง (บาท/ปี)	89,915	278,113	2,351,600
กรณีที่ 2	ปริมาณการปลดปล่อยก๊าซ เรือนกระจก (tCO ₂ /ปี)	3.31	11.99	87.94
	ค่าใช้จ่ายเชื้อเพลิง (บาท/ปี)	26,545	96,260	705,965

สรุปและอภิปรายผล

สรุปผลการวิจัย

จากข้อมูลที่ได้เบื้องต้นในสามารถจำแนกวิธีการลดการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจกและค่าใช้จ่ายในการซื้อเชื้อเพลิง 2 รูปแบบ พบว่า

1. การปรับลดการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจกด้วยการจำลองกรณีที่ 1 ดังนี้

1.1 การลดการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจก

จากการคำนวณเพื่อหาปริมาณก๊าซเรือนกระจกด้วยการจำลองกรณีที่ 1 ขององค์การบริหารส่วนตำบลเมืองป่าตอง และเทศบาลนครปากเกร็ด จากการคำนวณปริมาณก๊าซเรือนกระจกที่ปลดปล่อยมีค่าเท่ากับ 5.26 19.15 และ 142.08 tCO₂/ปี ตามลำดับ โดยคิดเป็นร้อยละของการลดการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจกได้ 44.81 67.56 และ 65.97 ตามลำดับ ซึ่งจากการพิจารณาพบว่า อัตราการลดการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจกของการเปลี่ยนยานพาหนะจะแปรผกผันกับอัตราความสิ้นเปลืองน้ำมันเชื้อเพลิงของรถยนต์สันดาปที่ทำการเปลี่ยนแปลงไป (Lipman, T. E., & Delucchi, M. A. 2009)

1.2 การลดค่าใช้จ่าย

จากการคำนวณหาค่าใช้จ่ายจากเชื้อเพลิงที่ลดลง ขององค์การบริหารส่วนตำบลเมืองป่าตอง และเทศบาลนครปากเกร็ด พบว่า มีการใช้น้ำมันเชื้อเพลิงจำนวน 2,409.46 22,317.32 และ 63,429.25 ลิตร/ปี ตามลำดับ และมีการใช้ไฟฟ้า 220.12 1,769.59 7,633.44 kWh/ปี ตามลำดับ โดยสามารถลดค่าใช้จ่ายได้ 35,162 450,439 และ 2,926,217 บาท/ปี ตามลำดับ คิดเป็นของค่าใช้จ่ายที่ลดลงร้อยละ 28.31 61.83 และ 55.44 ตามลำดับ ซึ่งพบว่ายานพาหนะไฮบริดประหยัดเชื้อเพลิงมากกว่ายานพาหนะสันดาป (Choi, W., Yoo, E., Seol, E., Kim, M., & Song, H. H. 2020) ในส่วนของค่าใช้น้ำมัน

2. การปรับลดการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจกด้วยการจำลองกรณีที่ 2 ดังนี้

2.1 การลดการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจก

จากการคำนวณเพื่อหาปริมาณก๊าซเรือนกระจก ขององค์การบริหารส่วนตำบลเมืองป่าตอง และเทศบาลนครปากเกร็ด จากการคำนวณปริมาณก๊าซเรือนกระจกที่ปลดปล่อยมีค่าเท่ากับ 3.31 11.99 และ 87.94 tCO₂/ปี ตามลำดับ โดยคิดเป็นร้อยละของการลดการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจกได้ 65.31 79.69 และ 78.94 ตามลำดับ ซึ่งจากการพิจารณาพบว่า การเปลี่ยนมาใช้ยานพาหนะไฟฟ้าสามารถลดการปลดปล่อยมลพิษได้อย่างมีนัยยะสำคัญเมื่อเทียบกับยานพาหนะสันดาป (Doust, M., & Otkur, M. 2023)

2.2 การลดค่าใช้จ่าย

จากการคำนวณหาค่าใช้จ่ายจากเชื้อเพลิงที่ลดลง ขององค์การบริหารส่วนตำบลเมืองป่าตอง และเทศบาลนครปากเกร็ด พบว่า มีการใช้ไฟฟ้า 6808.12 24,688.35 และ 181,063.18 kWh/ปี ตามลำดับ โดยสามารถลดค่าใช้จ่ายได้ 97,675 632,292 และ 4,571,851 บาท/ปี ตามลำดับ คิดเป็นของค่าใช้จ่ายที่ลดลงร้อยละ 78.61 86.79 และ 86.62ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Suttakul, P., Wongsapai, W., Fongsamootr, T., Mona, Y., & Poolsawat, K. (2022) กล่าวว่ายานพาหนะไฟฟ้าประหยัดเชื้อเพลิงมากกว่ายานพาหนะสันดาป และงานวิจัยของ Sacchi, R., Bauer, C., Cox, B., & Mutel, C. (2022) กล่าวว่ายานพาหนะไฟฟ้าประสิทธิภาพในการใช้ไฟฟ้าและลดค่าใช้จ่ายสำหรับเชื้อเพลิงได้มากกว่ายานพาหนะไฮบริด

อภิปรายผล

จากการศึกษาพบว่า การจำลองกรณีที่ 2 เป็นรูปแบบที่เหมาะสมและสามารถลดการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจกและความสามารถในการลดค่าใช้จ่ายเชื้อเพลิงได้มากที่สุด เมื่อวิเคราะห์ถึงตัวแปรที่ส่งผลให้ลดการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจกในยานพาหนะไฟฟ้าคือ ค่าสัมประสิทธิ์การปล่อยก๊าซเรือนกระจกสำหรับการใช้ไฟฟ้าในประเทศไทยที่มีการเชื้อเพลิงส่วนใหญ่เป็นก๊าซธรรมชาติ (สำนักงานคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน.2566) ส่งผลให้มีค่าการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจกในการผลิตไฟฟ้าน้อยกว่าการใช้เชื้อเพลิงฟอสซิลชนิดอื่น ในส่วนของการลดค่าใช้จ่ายเชื้อเพลิงพบว่า ตัวแปรที่มีผลต่อการลดค่าใช้จ่ายสำหรับเชื้อเพลิงได้ คือ ต้นทุนเชื้อเพลิงและอัตราการใช้พลังงานของยานพาหนะไฟฟ้าเฉลี่ย ที่มีราคาถูกกว่าการใช้ยานพาหนะสันดาป

โดยพบว่า เทศบาลเมืองป่าตองมีร้อยละของการลดก๊าซเรือนกระจกและการลดค่าใช้จ่ายจากเชื้อเพลิงสูงที่สุดตามด้วย เทศบาลนครปากเกร็ดและ องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองป่าตอง ตามลำดับ ซึ่งเป็นผลจากประสิทธิภาพเครื่องยนต์ใน

การใช้เชื้อเพลิงในปัจจุบัน จำนวนยานพาหนะ และระยะทางในการใช้งานต่อปีของยานพาหนะสันดาป (Kubik, A., Turon, K., Folega, P., Chen, F. 2023.)

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานวิจัย

ปัญหาที่พบในการศึกษาคือการรวบรวมข้อมูลการสิ้นเปลืองน้ำมันเชื้อเพลิงของรถยนต์และรถจักรยานยนต์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่างๆ เนื่องจากการองค์กรหลายแห่งยังคงมีการเผยแพร่ข้อมูลยังไม่เป็นสาธารณะส่งผลให้การคัดเลือกข้อมูลที่จะนำมาใช้ในการวิจัยทำได้ยาก

ข้อเสนอแนะ

1. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีการศึกษาถึงอัตราความสิ้นเปลืองน้ำมันของตนเองเพื่อนำไปใช้การคำนวณค่าการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจกและทราบถึงสถานการณ์ปัจจุบัน และกำหนดแผนนโยบายด้านก๊าซเรือนกระจกที่เหมาะสมต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นๆ ต่อไป
2. ควรทำการศึกษาปัจจัยสำคัญและผลกระทบต่อสังคมและเศรษฐกิจ เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพิ่มแรงจูงใจในการให้ได้ประสิทธิผลยิ่งขึ้นต่อไป
3. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรปรับปรุงและพัฒนากฎหมายรวมถึงแนวทางการจัดซื้อจัดจ้าง การซ่อมบำรุง เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการให้เป็นแนวทางเดียวกัน

เอกสารอ้างอิง

- การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค. (2566). *โครงสร้างอัตราค่าไฟฟ้า*. สืบค้นจาก <https://www.pea.co.th/electricity-tariffs>
- กองพัฒนาระบบสารสนเทศด้านบริการลูกค้า. (2566). *ระบบประมาณการค่าไฟ (pea.co.th)*. สืบค้นจาก <https://eservice.pea.co.th/EstimateBill/#>
- บริษัท บางจาก คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน). (2566). *ราคาน้ำมันย้อนหลัง*. สืบค้นจาก <https://www.bangchak.co.th/th/oilprice/historical?year=2023>
- สำนักงานคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน. (2566). *ภาพรวมการผลิตและจำหน่ายไฟฟ้าและก๊าซ*. สืบค้นจาก <https://www.erc.or.th/th/overview-of-electricity-and-gas/>
- สำนักงานเทศบาลนครปากเกร็ด. (2564). *ประกาศเทศบาลนครปากเกร็ด เรื่อง การกำหนดเกณฑ์การใช้สิ้นเปลืองน้ำมันเชื้อเพลิงของทางราชการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2564*. สืบค้นจาก <https://www.pakkretcity.go.th/images/pdf/about18-64-3.pdf>
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2565). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (พ.ศ. 2566-2570)*. สืบค้นจาก https://www.nesdc.go.th/ewt_news.php?nid=13651
- สำนักงานเทศบาลเมืองปาดอง. (2566). *ประกาศเทศบาลเมืองปาดอง เรื่อง การกำหนดเกณฑ์การใช้สิ้นเปลืองน้ำมันเชื้อเพลิงของทางราชการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2567*. สืบค้นจาก <https://www.patongcity.go.th/news/detail/94848/data.html>
- องค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน). (2566). *T-VER ระเบียบวิธีลดก๊าซเรือนกระจกภาคสมัครใจ (New) การใช้ยานพาหนะไฟฟ้า [EV]*. สืบค้นจาก <https://ghgreduction.tgo.or.th/th/tver-method/t-ver-classify-methodology/t-ver-methodology4.html>
- องค์การบริหารส่วนตำบลลิ้ม. (2566). *ประกาศองค์การบริหารส่วนตำบลลิ้ม เรื่อง กำหนดเกณฑ์การใช้สิ้นเปลืองน้ำมันเชื้อเพลิง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567*. สืบค้นจาก <https://www.ngim.go.th/news/info/content/1570>
- Chen, L., & Ma, R. (2024). *Clean energy synergy with electric vehicles: Insights into carbon footprint*. *Energy Strategy Reviews*, 53, 101394. <https://doi.org/10.1016/j.esr.2024.101394>

- Choi, W., Yoo, E., Seol, E., Kim, M., & Song, H. H. (2020). *Greenhouse gas emissions of conventional and alternative vehicles: Predictions based on energy policy analysis in South Korea*. *Applied Energy*, 265, 114754. <https://doi.org/10.1016/j.apenergy.2020.114754>
- Chun, J., McKeown, J., & Kang, S. (2024). *Impact of vehicle electrification on road roughness induced greenhouse gas (GHG) emissions*. *Sustainable Energy Technologies and Assessments*, 64, 103701. <https://doi.org/10.1016/j.seta.2024.103701>
- Dong, X., Feng, Z., Yu, X., Zhang, J., & Jia, H. (2024). Evolution prediction method for electric private car ownership considering the decision-making behaviour of consumers. *Energy Reports*.
- Doust, M., & Otkur, M. (2023). Carbon footprint comparison analysis of passenger car segment electric and ICE propelled vehicles in Kuwait. *Alexandria Engineering Journal*, 79, 438-448. <https://doi.org/10.1016/j.aej.2023.08.033>
- Eckstein, D., Kunzel, V., & Shafer, L. (2021). Global Climate Risk Index 2021: Who Suffers Most from Extreme Weather Events?
- Kubik, A.; Turon', K.; Folega, P.; Chen, F. (2023). *CO2 Emissions—Evidence from Internal Combustion and Electric Engine Vehicles from Car-Sharing Systems*. *Energies* 2023,16, 2185. <https://doi.org/10.3390/en16052185>
- Lipman, T. E., & Delucchi, M. A. (2009). Expected Greenhouse Gas Emission Reductions by Battery, Fuel Cell, and Plug-In Hybrid Electric Vehicles. *Electric and Hybrid Vehicles*, 113-158. <https://doi.org/10.1016/B978-0-444-53565-8.00005-1>
- Pita, P., Winyuchakrit, P., & Limmeechokchai, B. (2020). *Analysis of factors affecting energy consumption and CO2 emissions in Thailand's road passenger transport*. *Heliyon*, 6(10), e05112. <https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2020.e05112>
- Qi, Y., & Kim, K. (2024). *Evaluation of electric car styling based on analytic hierarchy process and Kansei engineering: A study on mainstream Chinese electric car brands*. *Heliyon*, 10(5), e26999. <https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2024.e26999>
- Raghavendra, P. (2024). Are we the reason for climate change? *International Journal for Research in Applied Science & Engineering Technology (IJRASET)*, 12(V), 1517-1521. <https://doi.org/10.22214/ijraset.2024.61848>
- Sacchi, R., Bauer, C., Cox, B., & Mutel, C. (2022). When, where and how can the electrification of passenger cars reduce greenhouse gas emissions? *Renewable and Sustainable Energy Reviews*, 162, 112475. <https://doi.org/10.1016/j.rser.2022.112475>
- Suttakul, P., Wongsapai, W., Fongsamootr, T., Mona, Y., & Poolsawat, K. (2022). Total cost of ownership of internal combustion engine and electric vehicles: A real-world comparison for the case of Thailand. *Energy Reports*, 8, 545-553. <https://doi.org/10.1016/j.egyr.2022.05.213>
- Veza, I., Asy'ari, M. Z., Idris, M., Epin, V., Rizwanul Fattah, I., & Spraggon, M. (2023). *Electric vehicle (EV) and driving towards sustainability: Comparison between EV, HEV, PHEV, and ICE vehicles to achieve net zero emissions by 2050 from EV*. *Alexandria Engineering Journal*, 82, 459-467. <https://doi.org/10.1016/j.aej.2023.10.020>

ปัจจัยจูงใจที่มีผลต่อสมรรถนะการปฏิบัติงานของบุคลากร องค์การบริหารส่วนจังหวัด อ่างทอง

The Motivational Factors Affecting the Competencies of Personnel at the Angthong Provincial Administrative Organization.

ดลพร เกียรติวิศาลกิจ¹, กมลวรรณ วรรณนัง²
Donlaporn Kaitvisalkij, Kamonwan Wanthanang²

¹ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

² อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

¹ Master of Public Administration, Public Administration, Phra Nakhon Si Ayutthaya Rajabhat University.

² Lecturer of Master of Public Administration, Public Administration, Phra Nakhon Si Ayutthaya Rajabhat University.

E-mail : kait.don88@gmail.com¹, duean_2520@hotmail.com²

Received: Jul. 9, 2024; Revised: Jul. 15, 2024; Accepted: Jul. 23, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับสมรรถนะการปฏิบัติงานของบุคลากร องค์การบริหารส่วนจังหวัดอ่างทอง 2) ปัจจัยจูงใจที่มีผลต่อสมรรถนะการปฏิบัติงานของบุคลากร องค์การบริหารส่วนจังหวัดอ่างทอง และ 3) แนวทางการพัฒนาสมรรถนะการปฏิบัติงานของบุคลากร องค์การบริหารส่วนจังหวัดอ่างทอง วิจัยดำเนินการวิจัยมี 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาระดับสมรรถนะและปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะของบุคลากร ประชากร คือ บุคลากรขององค์การบริหารส่วนจังหวัดอ่างทอง จำนวน 178 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และขั้นตอนที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะการปฏิบัติงานของบุคลากร ผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ ผู้บริหาร บุคลากรสายงานผู้บริหาร และบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านงานบุคคลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดอ่างทอง จำนวน 9 คน ซึ่งได้มาด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ และวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า 1) ระดับสมรรถนะการปฏิบัติงานของบุคลากร องค์การบริหารส่วนจังหวัดอ่างทอง อยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการยึดมั่นในความถูกต้องและจริยธรรม และด้านการทำงานเป็นทีม และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านความเข้าใจองค์กรและระบบงาน 2) ความสัมพันธ์ระหว่างหัวหน้างานกับเพื่อนร่วมงาน ความสำเร็จในงานที่ทำ และลักษณะงานที่ทำ สามารถอธิบายการผันแปรต่อสมรรถนะการปฏิบัติงานของบุคลากร ได้ระดับมาก (ร้อยละ 76.30) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 และ 3) แนวทางการพัฒนาสมรรถนะการปฏิบัติงานของบุคลากร ได้แก่ (1) ควรจัดให้บุคลากรทำกิจกรรมร่วมกันที่นอกเหนือจากงานที่ได้รับมอบหมาย (2) บุคลากรควรได้รับโอกาสในการพัฒนาความรู้ ความสามารถและทักษะที่จำเป็นในสายงานที่ได้รับมอบหมาย และ (3) ควรให้บุคลากรมีอิสระในการกำหนดเป้าหมาย วิธีการและรูปแบบการทำงานในหน้าที่ของตนเองได้

คำสำคัญ: ปัจจัยจูงใจ สมรรถนะการปฏิบัติงาน องค์การบริหารส่วนจังหวัดอ่างทอง

Abstract

The objectives of this research were to: 1) study the levels of personnel competencies at the Angthong Provincial Administrative Organization; 2) identify motivational factors affecting personnel competencies at the Angthong Provincial Administrative Organization; and 3) study the guidelines for developing personnel competencies at the Angthong Provincial Administrative Organization. In this research, there were 2 main methods. The first was to study the levels of personnel competencies and

motivational factors affecting personnel competencies. The population consisted of 178 personnel at the Angthong Provincial Administrative Organization. The questionnaire was used for collecting data. The reliability was 0.98. The tools used for data analysis were percentage, mean, standard deviation, and multiple linear regression with a significant level of .05. Second, the research has presented guidelines for developing personnel competencies. The key informants included 9 personnel with purposive sampling. The interview was used to collect data. The content analysis was conducted in this research. The results of this research were as follows: 1) As a whole, the personnel competencies were at a high level. The highest aspects were adhering to correctness and ethics, and teamwork. The lowest aspect was understanding organizations and work systems; 2) the relationships between supervisors and co-workers, achievement, and the work itself were able to explain the variation in personnel competencies at a high level with a significant level of .05. and the guidelines for developing personnel competencies: (1) Personnel should be organized to collaborate in activities together that are apart from their responsibilities. (2) Personnel should be given the opportunity to develop their knowledge, abilities, and skills. (3) Personnel should be allowed to set their own goals, methods, and styles of working.

Keywords: Motivational factors, Personnel competency, The Angthong Provincial Administrative Organization

บทนำ

ทรัพยากรมนุษย์ ถือได้ว่าเป็นทรัพยากรที่มีผลต่อองค์กรมากที่สุด อันเนื่องมาจากเป็นผู้ทำหน้าที่ในการขับเคลื่อนให้องค์กรประสบความสำเร็จในการดำเนินการไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ ทั้งยังมีส่วนช่วยส่งเสริมให้องค์กรมีความน่าเชื่อถือ เป็นที่ประจักษ์ผ่านการดำเนินงานจากภายในสู่ภายนอกองค์กร โดยการดำเนินงานของบุคลากรภายในองค์กรนั้น สิ่งสำคัญที่สุด คือการมีบุคลากรที่มีความกระตือรือร้นอยู่ตลอดเวลา มีความสุข สนุกสนาน ตื่นเต้น ทำให้บุคลากรมีความรู้สึกที่ดีต่อการทำงาน กล่าวคือบุคลากรปฏิบัติงานโดยอาศัยแรงผลักดัน ซึ่งเป็นสิ่งที่จูงใจบุคลากรให้เกิดความรู้สึกที่ดีต่องานที่รับผิดชอบ ช่วยผลักดันให้บุคลากรเกิด ความพยายามในการสร้างผลงานอย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นไปตามเป้าหมายที่องค์กรได้กำหนดไว้ โดยเรียกสิ่งจูงใจนี้ว่าเป็นปัจจัยจูงใจแก่บุคลากรในการปฏิบัติงาน แบ่งได้ออกเป็นปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก กล่าวได้ว่าหากปัจจัยทั้งสองได้เกิดมีไปในทิศทางที่ดีและส่งผลต่อการปฏิบัติงานของบุคลากรแล้ว ย่อมจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสู่ความยั่งยืนไปพร้อมกับการสร้างบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้วยใจอย่างแท้จริง (การดี อนันต์นาวี, 2557, หน้า 117-118) นอกจากบุคลากรต้องอาศัยแรงผลักดันใน การทำงานแล้ว ยังต้องอาศัย สมรรถนะ ในการยกระดับผลลัพธ์ของงานให้มีประสิทธิภาพ เพราะสมรรถนะถือเป็นเครื่องมือที่องค์กรใช้ในการแปลงวิสัยทัศน์ พันธกิจ และยุทธศาสตร์ที่ตั้งไว้ไปสู่การปฏิบัติงานของบุคลากร เพื่อให้้องค์กรเกิดการพัฒนาดังต่อเนื่อง และมีทิศทาง ด้วยองค์การสามารถใช้เป็นหลักเกณฑ์หรือตัวชี้วัดในการประเมินบุคลากรให้เป็นไปตามมาตรฐานที่องค์กรตั้งไว้อย่างมีประสิทธิภาพ (ประกอบ กุลเกลี้ยง, 2558, หน้า 27)

ประเทศไทยให้ความสำคัญต่อการพัฒนาด้านการบริหารงานบุคคล เพื่อให้บุคลากรมีความเป็นมืออาชีพในการนำนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ และพัฒนาระบบฐานข้อมูลสารสนเทศในการบริหารและการจัดการ สร้างการมีส่วนร่วมเพื่อนำไปสู่ความเข้มแข็ง สามารถปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนการพัฒนาการเมือง การปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยผ่านบทบัญญัติในกฎหมายว่าแกกมายุ ไม่ว่าจะเป็นรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 (2560) มาตรา 258 ข (4) ที่ได้กำหนดไว้ว่า ให้มีการปรับปรุงและพัฒนาการบริหารงานบุคคลภาครัฐเพื่อจูงใจให้ผู้มีความรู้ ความสามารถอย่างแท้จริงเข้ามาทำงานในหน่วยงานของรัฐ และสามารถเจริญก้าวหน้าได้ตามความสามารถและผลสัมฤทธิ์ของงานของแต่ละบุคคล มีความซื่อสัตย์สุจริต กล้าตัดสินใจและกระทำในสิ่งที่ถูกต้องโดยคิดถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว มีความคิดสร้างสรรค์และคิดค้นนวัตกรรมใหม่ๆ เพื่อให้การปฏิบัติราชการและการบริหารราชการแผ่นดิน เป็นไปอย่างมี

ประสิทธิภาพ และมีมาตรการคุ้มครองป้องกันบุคลากรภาครัฐจากการใช้อำนาจโดยไม่เป็นธรรมของผู้บังคับบัญชาและก็ยังมิ พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 (2546) กำหนดให้ส่วนราชการมีหน้าที่พัฒนาความรู้ในส่วนราชการ เพื่อให้มีลักษณะเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้สม่ำเสมอ โดยต้องรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และสามารถประมวลผลความรู้ในด้านต่างๆ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติราชการได้อย่างถูกต้อง รวดเร็ว และเหมาะสมต่อสถานการณ์ รวมทั้งต้องส่งเสริม และพัฒนาความรู้ความสามารถ สร้างวิสัยทัศน์และปรับเปลี่ยนทัศนคติของข้าราชการในสังกัดให้เป็นบุคลากรที่มีประสิทธิภาพและมีการเรียนรู้ร่วมกัน ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติราชการของส่วนราชการให้สอดคล้องกับการบริหารราชการให้เกิดผลสัมฤทธิ์

องค์การบริหารส่วนจังหวัดอ่างทอง ได้ตระหนักถึงความสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรบุคคลให้สามารถรองรับภารกิจงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงได้ดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาบุคลากร องค์การบริหารส่วนจังหวัดอ่างทอง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ขึ้น เพื่อใช้เป็นแนวทางการพัฒนาทรัพยากรบุคคลในทุกระดับและกลุ่มงาน และเป็นการเตรียมความพร้อมให้กับบุคลากร ซึ่งแผนพัฒนาบุคลากรนี้ได้กล่าวถึงข้อจำกัดที่ต้องพัฒนาของบุคลากร องค์การบริหารส่วนจังหวัดอ่างทอง ได้แก่ การปฏิบัติงานระหว่างส่วนราชการยังขาดการทำงานแบบบูรณาการเชื่อมโยงกัน ขาดความรู้ที่เป็นระบบและเหมาะสมกับการปฏิบัติงาน ขาดความตระหนักและรับผิดชอบหน้าที่ของตนเอง ขาดการสร้างวัฒนธรรมที่ดีต่อองค์กร และคุณธรรม จริยธรรม เพื่อให้เกิดแรงจูงใจ ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ อีกทั้ง ยังขาดระเบียบวินัยที่ดีในการปฏิบัติงาน (องค์การบริหารส่วนจังหวัดอ่างทอง, 2567) ประกอบกับได้กล่าวถึงสมรรถนะหลักว่าเป็นทักษะที่ต้องพัฒนาให้แก่บุคลากร ตามประกาศคณะกรรมการกลางการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น (ก.ถ.) เรื่อง กำหนดมาตรฐานกลางการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ 4) ลงวันที่ 25 ธันวาคม พ.ศ. 2557 ได้กำหนดเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงระบบบริหารงานบุคคลของพนักงานส่วนท้องถิ่น ไปเป็นระบบแท่ง และได้กำหนดหลักการเกี่ยวกับการสรรหา การแต่งตั้ง การเลื่อนขั้นเงินเดือน การให้พ้นจากตำแหน่ง การเพิ่มพูนประสิทธิภาพและเสริมสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติราชการ จะต้องคำนึงถึงความรู้ ทักษะ และสมรรถนะที่ต้องมีในการปฏิบัติงาน โดยสมรรถนะหลักอันเป็นพื้นฐานที่ใช้กำหนดตำแหน่งของข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นทุกประเภทตำแหน่งและทุกระดับ เพื่อใช้สำหรับการสรรหา การแต่งตั้ง การเลื่อนระดับ การเลื่อนขั้นเงินเดือน หรือการพัฒนาข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น ให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตอบสนองต่อภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และความต้องการของประชาชน ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ ด้านการยึดมั่นในความถูกต้องและจริยธรรม ด้านความเข้าใจในองค์กรและระบบงาน ด้านการบริการเป็นเลิศ และด้านการทำงานเป็นทีมเพื่อให้บุคลากรในทุกสังกัดสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถแก้ไขปัญหาขององค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ (มาตรฐานกลางการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2557, 2557)

ในฐานะบุคลากรขององค์การบริหารส่วนจังหวัดอ่างทอง ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงปัจจัยจูงใจของบุคลากร องค์การบริหารส่วนจังหวัดอ่างทอง ที่จะปฏิบัติงานให้ได้ซึ่งผลลัพธ์ของงานที่มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับเป้าหมายขององค์กรที่ได้ตั้งไว้ เพื่อจะนำแนวทางไปพัฒนาข้อจำกัดของงานด้านการบริหารงานบุคคลที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดอ่างทองกำลังเผชิญอยู่ โดยอาศัยสมรรถนะหลักทั้ง 5 ที่ใช้เป็นตัวบ่งชี้ถึงสมรรถนะการปฏิบัติงานของบุคลากรฯ เพื่อให้เข้าใจถึงความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อปัจจัยจูงใจที่เปรียบได้กับแรงผลักดันให้บุคลากรปฏิบัติงานดีขึ้น แล้วนำผลที่ได้จากการศึกษาไปวิเคราะห์และสังเคราะห์แล้วนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะการปฏิบัติงานของบุคลากร องค์การบริหารส่วนจังหวัดอ่างทองให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับสมรรถนะการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดอ่างทอง
2. เพื่อศึกษาปัจจัยจูงใจที่มีผลต่อสมรรถนะการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดอ่างทอง
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดอ่างทอง

สมมติฐานของการวิจัย

ปัจจัยจิตใจด้านค่าตอบแทนและผลประโยชน์ ด้านความมั่นคงและความก้าวหน้า ด้านความสัมพันธ์ระหว่างหัวหน้างานกับเพื่อนร่วมงาน ด้านความสำเร็จในงานที่ทำ และด้านลักษณะงานที่ทำ มีผลต่อสมรรถนะการปฏิบัติงานของบุคลากร องค์การบริหารส่วนจังหวัดอ่างทอง

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเรื่องแรงจูงใจ

Maslow (1970, หน้า 80-81) ได้กล่าวถึง ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ (Maslow's hierarchy of needs theory) เป็นทฤษฎีมนุษยวิทยาโดยมีมุมมองในทางทรัพยากรมนุษย์ ด้วยการมองว่า มนุษย์มีความต้องการจะทำงานให้สำเร็จ ได้ด้วยตนเอง เป็นทฤษฎีที่มีความเกี่ยวข้องกับความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ โดยเห็นว่ามนุษย์มีความต้องการในลักษณะลำดับขั้น จากระดับที่ต่ำที่สุดไปยังระดับที่สูงที่สุด เมื่อความต้องการในระดับใดระดับหนึ่งนั้นได้รับการตอบสนองแล้ว มนุษย์ก็จะมีความต้องการในระดับอื่นที่สูงยิ่งขึ้นต่อไป

1. ความต้องการทางด้านร่างกาย (Physical needs) ถือได้ว่าเป็นความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ อันได้แก่ ปัจจัยสี่ เช่น อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค น้ำดื่ม และปัจจัยที่ขาดไม่ได้ เช่น อากาศ การพักผ่อน เป็นต้น

2. ความต้องการความปลอดภัยและความมั่นคง (Security and safety needs) เมื่อความต้องการด้านร่างกายของมนุษย์นั้น ได้รับการตอบสนองแล้ว ความต้องการของมนุษย์ก็จะเพิ่มขึ้นในระดับสูงขึ้นไปอีก ได้แก่ ความต้องการความปลอดภัย ในชีวิตและทรัพย์สิน ความต้องการให้หน้าที่การงานมีความมั่นคงตลอดไป

3. ความต้องการความผูกพันหรือการยอมรับ (Affiliation or Acceptance needs) ซึ่งเป็นความต้องการที่จะเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ถือได้ว่าเป็นธรรมชาติอย่างหนึ่งของมนุษย์ เช่น ความต้องการที่จะรักและถูกรัก ความต้องการที่จะเป็นส่วนหนึ่งของหมู่คณะ ความต้องการที่จะได้รับการยอมรับและการชื่นชมจากผู้อื่น เป็นต้น

4. ความต้องการการยกย่อง (Esteem needs) เป็นความภาคภูมิใจในตัวของบุคคลหนึ่ง ซึ่งเกี่ยวเนื่องกับความต้องการ ที่จะได้รับการยกย่อง ยอมรับ นับถือจากสังคม เช่น ความต้องการให้เป็นที่ยอมรับ ความต้องการที่จะเป็นที่รู้จัก เป็นต้น

5. ความต้องการความสำเร็จในชีวิต (Self-actualization) เป็นความต้องการที่กล่าวได้ว่า สูงที่สุดของแต่ละบุคคล คือเป็นความต้องการที่จะสำเร็จในทุกสิ่งทุกอย่าง เป็นความต้องการที่จะทำทุกอย่างเพื่อตอบสนองความต้องการของตนเอง

แนวคิดเรื่องสมรรถนะ

McClelland (1973, หน้า 1-14) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบหลักของสมรรถนะไว้ 5 ประการ ได้แก่

1. ความรู้ (Knowledge) เป็นความรู้ที่ได้จากการเรียนรู้ การสั่งสมองค์ความรู้ ซึ่งเป็นความรู้เฉพาะทางของบุคคล ความรู้ทางวิชาการ เช่น ความรู้ด้านการใช้ภาษาต่างประเทศ ความรู้ด้านการบริหารงาน

2. ทักษะ (Skill) เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นกับชีวิตหรือการทำงานที่เป็นไปอย่างซ้ำเดิมจนกลายเป็นความชำนาญ ซึ่งทักษะในองค์การจะประกอบไปด้วย ทักษะเฉพาะงาน ซึ่งเป็นทักษะพื้นฐานของงาน โดยจะแตกต่างกันออกไปตามแต่ละหน่วยงาน เช่น ทักษะการบริหาร ทักษะการพูดโน้มน้าวใจคน

3. ความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง (self-Concept) เป็นแนวคิด ค่านิยม ทศนคติ ความคิดเห็นที่มีต่อตัวบุคคลเองหรือสิ่งที่บุคคลเชื่อว่าตนเองเป็น เช่น ความมั่นใจในตนเอง

4. บุคลิกลักษณะประจำตัวของบุคคล (Traits) เป็นสิ่งที่สามารถอธิบายได้ถึงบุคคลคนหนึ่ง เช่น การเป็นบุคคลที่น่าเชื่อถือและไว้วางใจได้ การเป็นผู้ที่มีความเป็นผู้นำสูง

5. แรงจูงใจ/ เจตคติ (Motives Attitude) เป็นสิ่งที่กระตุ้น จูงใจ หรือแรงขับภายในที่ส่งผลให้บุคคลแสดงพฤติกรรมที่ มุ่งไปสู่เป้าหมาย หรือความสำเร็จ

ระเบียบวิธีวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี แบ่งประชากรออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

การวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ บุคลากรขององค์การบริหารจังหวัดอ่างทอง จำนวน 178 คน ประกอบด้วย ข้าราชการ จำนวน 76 คน พนักงานจ้าง จำนวน 93 คน และลูกจ้างประจำ จำนวน 9 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 30 เมษายน พ.ศ. 2567) (องค์การบริหารส่วนจังหวัดอ่างทอง, 2567)

การวิจัยเชิงคุณภาพ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 9 คน แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดอ่างทอง จำนวน 1 คน คือ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา แทนนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอ่างทอง (เนื่องจากลาออกจากการดำรงตำแหน่งในระหว่างผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์) เนื่องจาก เป็นผู้ ทำหน้าที่กำหนดนโยบาย ควบคุม และรับผิดชอบบริหารงานบุคคลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดให้เป็นไปตามกฎหมาย และระเบียบข้อบังคับ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการให้ข้อมูลในภาพกว้าง ความคาดหวังที่ต้องการจะให้องค์กรเป็น และเป็นมุมมองของผู้ปกครองที่เกี่ยวข้องกับงานด้านการบริหารบุคคล กลุ่มที่ 2 บุคลากรสายงานผู้บริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดอ่างทอง จำนวน 4 คน ประกอบด้วย ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอ่างทอง จำนวน 1 คน รองปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอ่างทอง จำนวน 2 คน ผู้อำนวยการกองการเจ้าหน้าที่ จำนวน 1 คน เนื่องจาก บุคคลกลุ่มนี้รับนโยบายจากนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอ่างทองโดยตรง ทั้งยังเป็นหัวหน้ากำกับหรือผู้ดูแลข้าราชการ พนักงานจ้างและลูกจ้างประจำทั้งหมดขององค์การบริหารส่วนจังหวัดอ่างทอง ถือได้ว่าเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่อยู่ระหว่างผู้ออกนโยบายและผู้ปฏิบัติงาน จึงสามารถเป็นสื่อกลางในการรับฟังจากทั้งสองฝ่าย ทำให้เป็นผู้ที่สามารถเข้าใจทั้งความต้องการหรือความคาดหวังในเรื่องผลลัพธ์ของงานของผู้กำหนดนโยบายและความต้องการหรือความคาดหวังในเรื่องของปัจจัยที่จะช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพได้เป็นอย่างดี และกลุ่มที่ 3 บุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ด้านงานบุคคล จำนวน 4 คน ประกอบด้วย หัวหน้าฝ่ายวินัยและส่งเสริมคุณธรรม จำนวน 1 คน บุคลากรฝ่ายบรรจุแต่งตั้งและอัตรากำลัง จำนวน 1 คน และนักทรัพยากรบุคคล จำนวน 2 คน เนื่องจาก บุคคลกลุ่มนี้ ปฏิบัติหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับงานด้านทรัพยากรบุคคล สามารถให้ความคิดเห็นโดยละเอียดภายใต้งานที่รับผิดชอบ และเป็นมุมมองของผู้ปฏิบัติงาน ที่สามารถให้ข้อมูลซึ่งเป็นความคาดหวัง หรือข้อคิดเห็นที่จะนำไปสู่การพัฒนาจากผู้ปฏิบัติงานได้เป็นอย่างดี

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยเชิงปริมาณ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการวิจัย โดยนำแบบสอบถามที่ตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหาในการหาค่าดัชนีความสอดคล้องกับวัดคุณสมบัติ (IOC) ของแบบสอบถาม และแก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับบุคลากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริงที่มีคุณสมบัติคล้ายคลึงกับประชากรที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 30 ชุด วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach, 1990, หน้า 204) ซึ่งค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.98 ซึ่งมีค่าเกินกว่ามาตรฐาน (0.80) แสดงให้เห็นว่าแบบสอบถามที่เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยดังกล่าว มีความน่าเชื่อถือ แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดอ่างทอง จำนวน 5 ข้อ ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และระยะเวลาในการทำงาน เป็นแบบตรวจสอบรายการ มีลักษณะข้อคำถามแบบปลายปิด ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยจุดใจที่มีผลต่อสมรรถนะการปฏิบัติงานของบุคลากร ข้อคำถามจำนวน 25 ข้อ เป็นแบบปลายปิด แบ่งเป็น 5 ด้าน ได้แก่ ด้านค่าตอบแทนและผลประโยชน์ ด้านความมั่นคงและความก้าวหน้า ด้านความสัมพันธ์ระหว่างหัวหน้างานกับเพื่อนร่วมงาน ด้านความสำเร็จในงานที่ทำ และด้านลักษณะงานที่ทำ ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับสมรรถนะการปฏิบัติงานของบุคลากร ข้อคำถามจำนวน 25 ข้อ เป็นแบบปลายปิด แบ่งเป็น 5 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ ด้านการยึดมั่นในความถูกต้องและจริยธรรม ด้านความเข้าใจในองค์กรและระบบงาน ด้านการบริการเป็นเลิศ และด้านการทำงานเป็นทีม

การวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดทำแบบสัมภาษณ์จากผลการวิจัย โดยนำปัจจัยเชิงจิตที่มีผลต่อสมรรถนะการปฏิบัติงานของบุคลากร องค์การบริหารส่วนจังหวัดอ่างทอง มาตั้งคำถามเพื่อดำเนินการสัมภาษณ์ โดยแบบสัมภาษณ์ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 คือ ข้อมูลคุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้รับ การสัมภาษณ์ ประกอบด้วย ตำแหน่ง ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง วัน/ เดือน/ ปี ที่สัมภาษณ์ และสถานที่สัมภาษณ์ ตอนที่ 2 คือ ข้อคำถาม จำนวน 3 คำถาม ภายหลังจากที่ได้รับผลลัพธ์จากการทดสอบสมมติฐาน แล้วนำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นไปสอบถามกับผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 9 คน ที่มีอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับงานด้านทรัพยากรบุคคลได้ให้ความเห็นต่อข้อคำถามทั้ง 3 ข้อ เพื่อหาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะการปฏิบัติงานของบุคลากร องค์การบริหารส่วนจังหวัดอ่างทอง

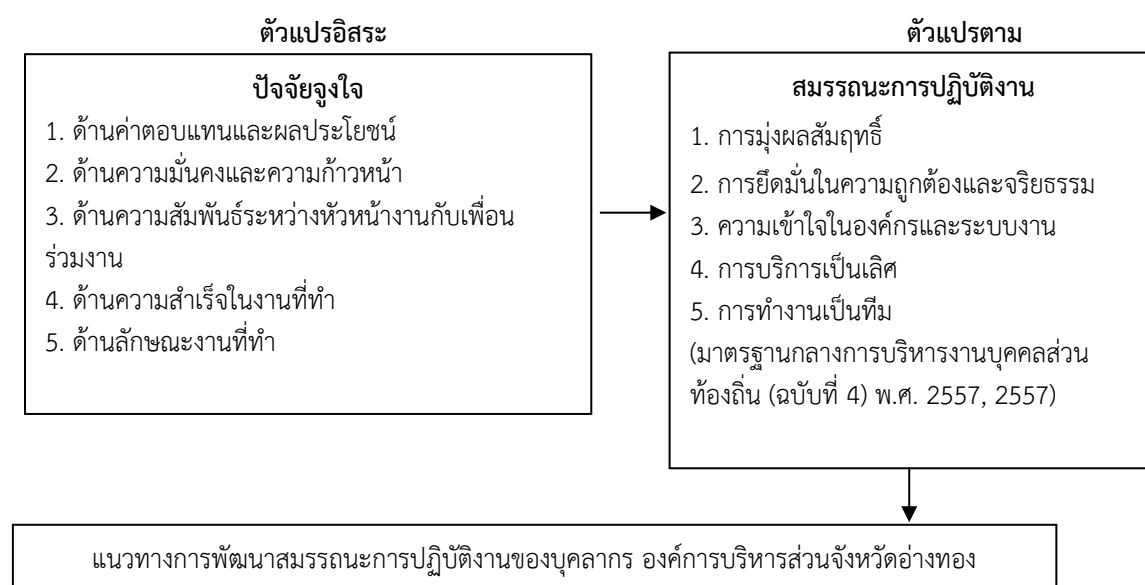
การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

การวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา สุกงศ์ จันทวานิช (2553, หน้า 128-130) กล่าวว่า ข้อมูลเชิงคุณภาพเป็นข้อมูลที่มีความยืดหยุ่นสูง จึงต้องอาศัยการตรวจสอบข้อมูลเชิงคุณภาพก่อนทำการวิเคราะห์ ที่เรียกว่าการตรวจสอบสามเส้าเพื่อให้เกิดความมั่นใจได้ว่าข้อมูลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์เป็นไปด้วยความถูกต้อง แม่นยำ และน่าเชื่อถือ ผู้วิจัยได้นำเอาข้อคิดเห็นจากผู้ให้ข้อมูลหลักทั้ง 9 คน ซึ่งแบ่งเป็น 3 กลุ่ม ที่มีตำแหน่งแตกต่างกัน เก็บข้อมูลในสถานที่ และเวลาที่แตกต่างกัน แล้วนำความคิดเห็นที่เหมือนกัน หรือคล้ายคลึงกันมาเชื่อมโยงกัน เพื่อสรุปผลการวิเคราะห์ต่อไป

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยเชิงจิตที่มีผลต่อสมรรถนะการปฏิบัติงานของบุคลากร องค์การบริหารส่วนจังหวัดอ่างทอง ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับปัจจัยเชิงจิต และสมรรถนะการปฏิบัติงาน โดยตัวแปรอิสระ คือ ปัจจัยเชิงจิต ซึ่งได้จากการสังเคราะห์แนวคิดทฤษฎีจากงานวิจัย จำนวน 10 งานวิจัย และตัวแปรตาม ได้จากการศึกษาคู่มือสมรรถนะหลักที่จำเป็นสำหรับข้าราชการส่วนท้องถิ่น (มาตรฐานกลางการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2557, 2557)

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบแนวคิดการวิจัย เรื่อง ปัจจัยเชิงจิตที่มีผลต่อสมรรถนะการปฏิบัติงานของบุคลากร องค์การบริหารส่วนจังหวัดอ่างทอง โดยกำหนดตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา 2 ตัวแปร คือ ตัวแปรอิสระ ประกอบด้วยปัจจัยเชิงจิต 5 ด้าน ได้แก่ ด้านค่าตอบแทนและผลประโยชน์ ด้านความมั่นคงและความก้าวหน้า ด้านความสัมพันธ์ระหว่างหัวหน้างานกับเพื่อนร่วมงาน ด้านความสำเร็จในงานที่ทำ และด้านลักษณะงานที่ทำ สำหรับตัวแปรตาม จะเกี่ยวข้องกับสมรรถนะการปฏิบัติงานของบุคลากร ประกอบด้วย การมุ่งผลสัมฤทธิ์ การยึดมั่นในความถูกต้องและจริยธรรม ความเข้าใจในองค์กรและระบบงาน การบริการเป็นเลิศ และการทำงานเป็นทีม เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะการปฏิบัติงานของบุคลากร องค์การบริหารส่วนจังหวัดอ่างทอง ต่อไป

สรุปและอภิปรายผล

สรุปผล

- ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของบุคลากร องค์การบริหารส่วนจังหวัดอ่างทอง การศึกษาพบว่าข้อมูลส่วนบุคคลของบุคลากร องค์การบริหารส่วนจังหวัดอ่างทอง ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 50.6) มีอายุระหว่าง 41 – 50 ปี (ร้อยละ 34.3) มีระดับการศึกษาปริญญาตรี (ร้อยละ 50.6) มีตำแหน่งพนักงานจ้าง (ร้อยละ 52.2) และมีระยะเวลาในการทำงาน ไม่เกิน 5 ปี (ร้อยละ 41.6)
- ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับสมรรถนะการปฏิบัติงานของบุคลากร องค์การบริหารส่วนจังหวัดอ่างทอง การศึกษาพบว่าระดับสมรรถนะการปฏิบัติงานของบุคลากร องค์การบริหารส่วนจังหวัดอ่างทอง ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.38$, $\sigma = 0.63$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ด้านการยึดมั่นในความถูกต้องและจริยธรรม ($\mu = 4.43$, $\sigma = 0.72$) อีกทั้ง ด้านการทำงานเป็นทีม ($\mu = 4.43$, $\sigma = 0.69$) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยลงมา ได้แก่ ด้านการบริการเป็นเลิศ ($\mu = 4.42$, $\sigma = 0.66$) ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ ($\mu = 4.34$, $\sigma = 0.66$) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านความเข้าใจองค์กรและระบบงาน ($\mu = 4.27$, $\sigma = 0.71$) ตามลำดับ
- ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเพื่อใช้ในการพยากรณ์ปัจจัยเชิงจิตที่มีผลต่อสมรรถนะการปฏิบัติงานของบุคลากร องค์การบริหารส่วนจังหวัดอ่างทอง

ตารางที่ 1 แสดงการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงจิตที่มีผลต่อสมรรถนะการปฏิบัติงานของบุคลากร องค์การบริหารส่วนจังหวัดอ่างทอง (แบบ Enter Multiple Regression Analysis)

ปัจจัยเชิงจิต	สมรรถนะการปฏิบัติงาน			t	sig
	B	SE	β		
ค่าคงที่	0.511	0.173		2.950	.004
ด้านค่าตอบแทนและผลประโยชน์	0.061	0.058	0.076	1.053	.294
ด้านความมั่นคงและความก้าวหน้า	-0.024	0.052	-0.035	-0.467	.641
ด้านความสัมพันธ์ระหว่างหัวหน้างานกับเพื่อนร่วมงาน	0.171	0.051	0.222	3.332	.001*
ด้านความสำเร็จในงานที่ทำ	0.551	0.069	0.536	7.997	.000*
ด้านลักษณะงานที่ทำ	0.133	0.062	0.146	2.126	.035*

R Square = 0.763, Adjust R Square= 0.756, SEE=0.31, Durbin-Watson=2.14

ตารางที่ 2 ผลการทดสอบสมมติฐาน

ตัวแปรอิสระ	ผลการทดสอบ
ด้านค่าตอบแทนและผลประโยชน์	ไม่สอดคล้อง
ด้านความมั่นคงและความก้าวหน้า	ไม่สอดคล้อง
ด้านความสัมพันธ์ระหว่างหัวหน้างานและเพื่อนร่วมงาน	สอดคล้อง
ด้านความสำเร็จในงานที่ทำ	สอดคล้อง
ด้านลักษณะงานที่ทำ	สอดคล้อง

จากตารางที่ 1 และ 2 พบว่าปัจจัยด้านความสัมพันธ์ระหว่างหัวหน้างานกับเพื่อนร่วมงาน ด้านความสำเร็จในงานที่ทำ และด้านลักษณะงานที่ทำ สามารถอธิบายการผันแปรต่อสมรรถนะการปฏิบัติงานของบุคลากร องค์การบริหารส่วนจังหวัดอ่างทอง ได้ระดับมากถึงร้อยละ 76.30 (R Square = 0.763) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

3. ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาสมรรถนะการปฏิบัติงานของบุคลากร องค์การบริหารส่วนจังหวัดอ่างทอง จากการสัมภาษณ์

3.1 ด้านความสัมพันธ์ระหว่างหัวหน้างานกับเพื่อนร่วมงาน ควรส่งเสริมให้บุคลากรได้ตระหนักและมีทัศนคติที่ดีต่อตนเอง เพื่อนร่วมงาน หัวหน้างาน และองค์กร เพื่อก่อให้เกิดความสุขในการทำงานร่วมกัน อีกทั้งควรสร้างความเข้าใจเรื่องการติดต่อสื่อสาร และประสานงาน เพื่อประโยชน์ในการทำงาน และการแสดงออกซึ่งพฤติกรรมระหว่างบุคคลอย่างถูกต้องเหมาะสม โดยในการทำงานในแต่ละครั้ง ควรให้หัวหน้างานและบุคลากรกำหนดเป้าหมายร่วมกัน เพื่อลดความขัดแย้งที่อาจจะเกิดขึ้นก่อนเริ่มปฏิบัติงาน และหัวหน้างานควรเปิดโอกาสให้บุคลากรสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่ และพร้อมรับฟัง ความคิดเห็นนั้น ตลอดจนควรจัดให้มีการดำเนินกิจกรรมร่วมกัน อันเป็นกิจกรรมที่นอกเหนือจากงานที่ทำ เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกันอย่างสม่ำเสมอ ก่อให้เกิดความสนิมสนม ความรักใคร่สามัคคีกัน ทั้งยังควรพัฒนาหัวหน้างาน ให้มีสมรรถนะเชิงกลยุทธ์ รอบด้านและสมรรถนะการเป็นผู้นำ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารบุคลากรพร้อมกับการบริหารงานได้เป็นอย่างดี

3.2 ด้านความสำเร็จในงานที่ทำ บุคลากรควรได้รับการชื่นชมจากหัวหน้างานต่อที่ประชุม การได้รับรางวัล การพิจารณาความดีความชอบ เมื่อปฏิบัติงานได้สำเร็จ และควรมีโอกาสในการพัฒนาความรู้ ความสามารถ และทักษะที่จำเป็นในสายงานที่รับผิดชอบ เช่นการฝึกอบรม การศึกษาต่อ การดูงาน การประชุมสัมมนา ประกอบกับควรเปิดโอกาสให้บุคลากรได้ทำงานตามความถนัด โดยบุคลากรต้องหาจุดเด่นของตนเพื่อมาปรับใช้ในงาน และหาจุดด้อยเพื่อทำการปรับปรุงแก้ไข ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้งานสำเร็จลุล่วงด้วยดี และควรมีการจัดลำดับความสำคัญ/ระบบ/กระบวนการทำงาน เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด อีกทั้ง หัวหน้างานควรประกาศนโยบายแก่บุคลากรในการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน เพื่อให้บุคลากรรู้หน้าที่ในการปฏิบัติงานให้ลุล่วง หัวหน้างานควรติดตามงานและควรสอบถามปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในระหว่างปฏิบัติงาน เพื่อให้หัวหน้างานจะสามารถเข้าช่วยเหลือ แก้ไขได้ทันที ซึ่งจะมีส่วนช่วยให้บุคลากรมีความมั่นใจในการปฏิบัติงานมากขึ้น อย่างไรก็ตาม การจัดหาพื้นที่ให้บุคลากรได้แสดงผลงานได้อย่างเต็มที่ พร้อมกับส่งเสริมให้บุคลากรกล้าแสดงออกผ่านผลงานที่将会เป็นการช่วยพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ฝึกทักษะการแก้ไขปัญหา และการตัดสินใจให้แก่บุคลากร และควรมีการจัดหาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการบริหารคน บริหารงาน ทำหน้าที่เป็นผู้นำในการปฏิบัติงานในแต่ละครั้ง เพื่อการให้คำแนะนำหรือช่วยเหลือบุคลากรอื่นที่อาจมีทักษะน้อยกว่า อย่างน้อยจะเป็นการสร้างความรู้ความภูมิใจให้แก่บุคลากรที่มีทักษะน้อยกว่าในการที่ได้เป็นส่วนหนึ่งของความสำเร็จในงาน ประการต่อมา การพัฒนาทักษะการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพให้แก่บุคลากรจะเป็นประโยชน์ต่อการประสานงาน และการรายงานผลแบบบนลงล่าง และล่างขึ้นบน ซึ่งจะทำให้การทำงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น อีกทั้งภายหลังจากการปฏิบัติงานตามโครงการสิ้นสุดลง ควรจัดประชุมทุกครั้ง เพื่อให้แต่ละฝ่ายได้มีการพูดคุยถึงปัญหา และการแก้ไขปัญหามาเพื่อประโยชน์ในการจัดงานครั้งต่อไป

3.3 ด้านลักษณะงานที่ทำ บุคลากรควรได้ทำงานที่มีลักษณะงาน และปริมาณงานที่เหมาะสมกับตำแหน่ง เป็นไปตามระเบียบ กฎหมาย หนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้องและสมรรถนะที่จำเป็นในสายงานที่รับผิดชอบและควรเป็นงานที่มีแผนการปฏิบัติงาน มีการกำหนดหน้าที่และการทำงานเชิงรุกอย่างชัดเจน อย่างไรก็ตาม บุคลากรควรได้รับการสนับสนุนให้ทำงานที่สนใจ งานที่ทำได้ดี ที่นอกเหนือจากงานประจำที่ได้รับมอบหมาย และควรให้บุคลากรมีอิสระในงานที่ทำ มีโอกาสในการกำหนดเป้าหมาย วิธีการและรูปแบบการทำงานในหน้าที่ของตนเองได้ เพื่อให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความหลากหลายและท้าทายประสบการณ์ใหม่ๆ อีกทั้งบุคลากรควรได้รับมอบหมายงานที่ท้าทายความสามารถ งานที่ไม่เคยทำมาก่อน เพื่อจะได้มีโอกาสในการเพิ่มพูนความรู้

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย เรื่อง ปัจจัยจูงใจที่มีผลต่อสมรรถนะการปฏิบัติงานของบุคลากร องค์การบริหารส่วนจังหวัดอ่างทอง ผู้วิจัยได้นำผลการวิจัยของนักวิชาการมาอภิปรายผล ดังนี้

1. สมรรถนะการปฏิบัติงานของบุคลากร องค์การบริหารส่วนจังหวัดอ่างทอง ภาพรวมอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า บุคลากรขององค์การบริหารส่วนจังหวัดอ่างทอง ปฏิบัติงานเป็นไปตามสมรรถนะหลักของข้าราชการส่วนท้องถิ่น สอดคล้องกับต้นแบบสมรรถนะตามที่คณะกรรมการกลางการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่นได้กำหนดไว้ เพื่อเป็นเครื่องมือในการพัฒนาและส่งเสริมสมรรถนะการปฏิบัติงานของบุคลากรในด้านต่างๆ ได้แก่ สมรรถนะด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ สมรรถนะด้านการยึดมั่นในความถูกต้องและจริยธรรม สมรรถนะด้านความเข้าใจองค์กรและระบบงาน สมรรถนะด้านการบริการเป็นเลิศ และสมรรถนะด้านการทำงานเป็นทีม (มาตรฐานกลางการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2557, 2557) และสอดคล้องกับ ทวีพร อินทร (2564, หน้า 63) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจกับสมรรถนะของบุคลากรในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของอำเภอนองปรี จังหวัดกาญจนบุรี ผลการศึกษาพบว่า ระดับสมรรถนะการปฏิบัติงาน ทั้ง 5 ด้าน ของบุคลากรฯ อยู่ในระดับมาก

เมื่อวิเคราะห์ระดับสมรรถนะการปฏิบัติงานของบุคลากร องค์การบริหารส่วนจังหวัดอ่างทองเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีระดับความคิดเห็นมากที่สุด คือ ด้านการยึดมั่นในความถูกต้องและจริยธรรม และด้านการทำงานเป็นทีม รองลงมา ได้แก่ ด้านการบริการเป็นเลิศ ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ และด้านที่มีความคิดเห็นต่อระดับสมรรถนะการปฏิบัติงานน้อยที่สุด คือด้านความเข้าใจองค์กรและระบบงาน โดยมีรายละเอียดในแต่ละด้าน ดังนี้

1.1 สมรรถนะการปฏิบัติงานของบุคลากร องค์การบริหารส่วนจังหวัดอ่างทอง ด้านการยึดมั่นในความถูกต้องและจริยธรรม ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อ พบว่า มีความคิดเห็นต่อระดับสมรรถนะการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีสัจจะเชื่อถือได้ และยึดมั่นและแน่วแน่ในจรรยาบรรณหลักคุณธรรม ยุติธรรม และปฏิบัติตนกับผู้อื่นอย่างเท่าเทียม ด้วยเหตุเพราะบุคลากร องค์การบริหารส่วนจังหวัดอ่างทอง ปฏิบัติหน้าที่อย่างตรงไปตรงมา เชื่อถือได้ รักษาความลับ ไม่เลือกปฏิบัติ ไม่บิดเบือนข้อมูลข้อเท็จจริงให้แก่ตนเอง ไม่เห็นแก่ผลประโยชน์ส่วนตน มีความยึดมั่นในหลักการ จรรยาบรรณของวิชาชีพ ยึดหลักยุติธรรม และความเป็นธรรมเป็นที่พึง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ณภัค ยติกุลเกียร (2564, หน้า 89) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ผลการศึกษาพบว่า ระดับสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 ด้านการมีคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความยึดมั่นในจรรยาบรรณวิชาชีพ มีความเข้มแข็งในจรรยาบรรณ คุณธรรม จริยธรรม เป็นไปด้วยความถูกต้อง ตามหลักคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณของวิชาชีพครู ทั้งยังมีหลักการในการปฏิบัติต่อตนเองและสังคมอย่างเหมาะสม

1.2 สมรรถนะการปฏิบัติงานของบุคลากร องค์การบริหารส่วนจังหวัดอ่างทอง ด้านการทำงานเป็นทีม ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อพบว่า มีความคิดเห็นต่อระดับสมรรถนะการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ รับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนและทำหน้าที่ของตนในทีมให้สำเร็จ ด้วยเหตุเพราะบุคลากรขององค์การบริหารส่วนจังหวัดอ่างทอง รู้ในบทบาทหน้าที่ของตนในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของทีม จึงสามารถทำงานในส่วนที่ได้รับมอบหมายได้สำเร็จ มีการสนับสนุนการตัดสินใจของกลุ่ม แล้วยังสามารถแจ้งความคืบหน้าของการดำเนินงานในกลุ่ม ตลอดจนแบ่งปันข้อมูลให้กับเพื่อนร่วมงานได้โดยไม่ต้องร้องขอ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อุษณีย์ ปานนาค (2565, หน้า 66) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการทำงานของข้าราชการตำรวจภูธรภาค 9

ผลการศึกษาพบว่า ข้าราชการตำรวจภูธรภาค 9 มีความคิดเห็นต่อสมรรถนะหลักต่อการทำงานในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากข้าราชการตำรวจภูธรภาค 9 มีความเข้าใจระบบของการทำงานเป็นทีม โดยฐานะของการเป็นส่วนหนึ่งของการทำงาน มีความตั้งใจในการทำงานเป็นทีมให้ลุล่วง เต็มใจช่วยเหลือ และแก้ไขปัญหา เข้ากันได้ดีด้วยการสร้างสัมพันธ์ภายในทีม ทั้งยังสามารถเสนอความคิดเห็นร่วมกันได้ภายในทีม

1.3 สมรรถนะการปฏิบัติงานของบุคลากร องค์การบริหารส่วนจังหวัดอ่างทอง ด้านการบริการเป็นเลิศ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อ พบว่า ความคิดเห็นต่อระดับสมรรถนะการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ เต็มใจช่วยเหลือ และแก้ไขปัญหาให้กับผู้รับบริการได้ ด้วยเหตุเพราะ บุคลากรขององค์การบริหารส่วนจังหวัดอ่างทอง ให้บริการแก่ผู้รับบริการด้วยความเต็มใจ คอยดูแล อำนวยความสะดวก รับเป็นธุระ ไม่เคยบ่ายเบี่ยง จนผู้รับบริการเกิดความพึงพอใจ และเมื่อเกิดข้อขัดข้องก็สามารถแก้ไขให้แก่ผู้รับบริการได้อย่างรวดเร็ว และสามารถนำไปพัฒนาการบริการให้ดียิ่งขึ้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ฐานิษฐ์ มณีนาถ (2564, หน้า 49-50) ได้ศึกษาเรื่อง สมรรถนะหลักที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ ในสังกัดกระทรวงแรงงาน ประจำจังหวัดอ่างทอง ผลการศึกษาพบว่า สมรรถนะหลักของเจ้าหน้าที่ ในสังกัดกระทรวงแรงงาน ประจำจังหวัดอ่างทอง ด้านการบริการที่ดี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจาก เจ้าหน้าที่ฯ ให้บริการแก่ผู้รับบริการด้วยความเต็มใจในทุกครั้ง มีความพร้อมในการช่วยแก้ไขปัญหาจนผู้รับบริการเกิดความพึงพอใจ และให้ความสำคัญกับการให้บริการจนเป็นวัฒนธรรมขององค์กร

1.4 สมรรถนะการปฏิบัติงานของบุคลากร องค์การบริหารส่วนจังหวัดอ่างทอง ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อ พบว่า มีความคิดเห็นต่อระดับสมรรถนะการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีความเพียรพยายาม สามารถส่งงานได้ตามกำหนดเวลาและสามารถทำงานได้ผลงานตามเป้าหมายที่วางไว้ หรือเป็นไปตามมาตรฐานขององค์กร ด้วยเหตุเพราะ บุคลากรขององค์การบริหารส่วนจังหวัดอ่างทอง มีความตั้งใจ มานะอดทน เพียรพยายามในการปฏิบัติงานในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้เป็นไปตามกำหนดเวลา และได้ผลงานที่ได้มาตรฐาน เป็นไปตามเป้าหมายที่หัวหน้างานหรือหน่วยงานกำหนด ประกอบกับมีความเอาใจใส่ในงาน โดยการติดตามและประเมินผล เพื่อให้เกิดการพัฒนาตนเอง สามารถคิดวิธีการใหม่ๆ ในการปรับปรุงงานให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ ทั้งยังมีความสามารถในการแสดงออกซึ่งข้อคิดเห็น เพื่อก่อให้เกิดการปรับปรุงและพัฒนางานให้ดียิ่งขึ้นไป สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สรญา สุพงศ์ (2562, หน้า 95) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะการปฏิบัติงานของพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการศึกษาพบว่า สมรรถนะการปฏิบัติงานของพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากพนักงานฯ สามารถทำงานปฏิบัติงานให้ได้ผลลัพธ์ของงานตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ทั้งยังสามารถปรับปรุงและพัฒนาวิธีการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.5 สมรรถนะการปฏิบัติงานของบุคลากร องค์การบริหารส่วนจังหวัดอ่างทอง ด้านความเข้าใจในองค์กรและระบบงาน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อ พบว่า มีความคิดเห็นต่อระดับสมรรถนะการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ เข้าใจเทคโนโลยี ระบบ กระบวนการทำงาน และมาตรฐานในงานของตน ด้วยเหตุเพราะ บุคลากร องค์การบริหารส่วนจังหวัดอ่างทอง มีความเข้าใจในเทคโนโลยี ระบบกระบวนการทำงานอย่างเป็นขั้นตอน มาตรฐานของงาน หรือแม้แต่กฎระเบียบของงานที่สังกัดอยู่ แล้วสามารถนำเอาความเข้าใจนั้นมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติงาน การติดต่อประสานงาน หรือการรายงานในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายได้อย่างถูกต้อง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ภูริกันต์ สองสี (2563, หน้า 70) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจในการทำงาน กับสมรรถนะการปฏิบัติงานของข้าราชการ สำนักงานปลัดกระทรวงคมนาคม ผลการศึกษาพบว่า สมรรถนะการปฏิบัติงานของข้าราชการ สำนักงานปลัดกระทรวงคมนาคม ด้านการ สังเกตความเชี่ยวชาญในงานอาชีพ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากข้าราชการฯ หมั่นศึกษาหาความรู้ในสายงานที่ได้รับมอบหมายอย่างต่อเนื่อง สามารถนำเอาความรู้ด้านเทคโนโลยีและวิทยาการใหม่ๆ มาประยุกต์ใช้กับงานที่ได้รับมอบหมายจนเกิดเป็นความรู้เชิงบูรณาการ

2. ปัจจัยจูงใจที่มีผลต่อสมรรถนะการปฏิบัติงานของบุคลากร องค์การบริหารส่วนจังหวัดอ่างทอง

2.1 ด้านความสัมพันธ์ระหว่างหัวหน้างานกับเพื่อนร่วมงาน มีผลต่อสมรรถนะการปฏิบัติงานของบุคลากร องค์การบริหารส่วนจังหวัดอ่างทอง ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะ บุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัด

อ้างทองปฏิบัติงานร่วมกันได้เป็นอย่างดี มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันด้วยความเต็มใจ เมื่อถูกร้องขอ อยู่กันด้วยความเข้าใจ ผูกพัน รักใคร่ พร้อมรับฟังและเป็นที่ปรึกษาเมื่อฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งประสบปัญหา ทั้งยังให้การยอมรับและชื่นชมในการทำงานต่อกันและกัน ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎี McClelland (1961, อ้างถึงใน พรพรรณ นนอเมือง, 2564, หน้า 7) กล่าวไว้ว่า บุคคลมีความต้องการที่จะได้รับการยอมรับจากบุคคลอื่น การเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม ความต้องการด้านสัมพันธ์อันดี โดยจะมีความพยายามในการสร้างและรักษาความสัมพันธ์อันระหว่างกัน และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ปัทมพร พรหมทอง (2563, หน้า 71) ซึ่งได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของข้าราชการกรมการปกครอง จังหวัดสกลนคร ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านความสัมพันธ์กับบุคคลในองค์กรส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของข้าราชการ กรมการปกครอง จังหวัดสกลนคร เนื่องจากบุคลากรในองค์กรปฏิบัติงานร่วมกันด้วยบรรยากาศที่เป็นกันเอง มีการติดต่อสื่อสารกันด้วยดี มีการช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน อีกทั้งหัวหน้างานยังให้ความสำคัญเป็นกันเองกับบุคลากร

2.2 ด้านความสำเร็จในงานที่ทำ มีผลต่อสมรรถนะการปฏิบัติงานของบุคลากร องค์การบริหารส่วนจังหวัดอ่างทอง ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะบุคลากร องค์การบริหารส่วนจังหวัดอ่างทอง มีความตั้งใจในการปฏิบัติงานให้แล้วเสร็จ ตามเวลาที่ได้กำหนดไว้ ประกอบกับการได้เป็นส่วนหนึ่งของการทำงานร่วมกัน ทำให้เกิดความรู้สึกที่ดี ซึ่งอาศัยความสามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้เป็นอย่างดี อย่างไรก็ตามการที่บุคลากรได้รับการสนับสนุนจากหัวหน้างานก็สามารถช่วยผลักดันให้งานสำเร็จลุล่วงเป็นไปตามเป้าหมายที่องค์กรได้กำหนด สอดคล้องกับทฤษฎี Federick Herzberg (1959, อ้างถึงใน ประเสริฐ อุไร, 2559, หน้า 12-15) ซึ่งเชื่อว่าการที่บุคคลสามารถที่จะปฏิบัติงานและสามารถแก้ไขปัญหา อุปสรรคต่างๆ ให้งานสำเร็จลุล่วงได้ ต้องอาศัยความพึงพอใจในผลสำเร็จของงานภายในที่เกิดขึ้นกับบุคคลนั้น อันเกิดจากการปฏิบัติงานด้วยตนเอง การปฏิบัติงานจากการร่วมมือกันทำ เพราะเมื่อบุคคลเกิดความพึงพอใจในผลสำเร็จของงานแล้ว ก็จะก่อให้เกิดสมรรถนะที่ดีในการที่จะปฏิบัติงาน ให้ได้ผลงานที่มีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ภัทรลลิตา นนอเมือง (2565, หน้า 51) ได้ศึกษาเรื่อง แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากครูฯ สามารถปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายได้สำเร็จ ทั้งยังสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างปฏิบัติงานได้ด้วยตนเอง ประกอบกับได้รับการช่วยเหลือจากผู้บริหาร จนกระทั่งงานสำเร็จไปได้ด้วยดี

2.3 ด้านลักษณะงานที่ทำ มีผลต่อสมรรถนะการปฏิบัติงานของบุคลากร องค์การบริหารส่วนจังหวัดอ่างทอง ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะบุคลากร องค์การบริหารส่วนจังหวัดอ่างทอง เห็นว่างานที่ปฏิบัติอยู่มีโอกาสดูแลที่จะได้รับความรู้เพิ่มเติมจากเดิม และงานที่ปฏิบัติอยู่มีการกำหนดหน้าที่รับผิดชอบอย่างชัดเจนเป็นไปตามความรู้ มีอิสระในการวางแผนการทำงานได้ อีกทั้งงานที่ทำท้าทายความสามารถ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎี Locke (1976, หน้า 1302) ที่กล่าวถึงลักษณะงานที่ทำไว้ว่า เป็นจุดเริ่มต้นที่จะทำให้บุคคลเกิดความพึงพอใจหรือไม่พึงพอใจในงานที่ทำ ซึ่งถ้าบุคคลเกิดความชอบและความสนใจในงานที่ทำแล้ว ก็จะทำให้เกิดความพึงพอใจ และถ้าหากงานที่ทำนั้น เป็นงานที่ทำท้าทายความรู้ ความสามารถ บุคคลนั้นก็ยิ่งเกิดความพึงพอใจมากยิ่งขึ้นไปอีก ซึ่งเมื่อบุคลากรเกิดแรงจูงใจต่อการปฏิบัติงานมาก จะส่งผลต่อสมรรถนะการปฏิบัติงานได้มากยิ่งขึ้น และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ธนาทิพย์ ขวัญทอง (2566, หน้า 48) ได้ศึกษาเรื่อง แรงจูงใจที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากร องค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา ผลการศึกษาพบว่า แรงจูงใจที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากร องค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา ด้านลักษณะของงานที่รับผิดชอบ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากบุคลากร เห็นว่า งานที่ปฏิบัติเป็นงานที่ทำท้าทายความสามารถ ส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ เป็นการสั่งสมประสบการณ์ที่มากขึ้น โดยงานที่ปฏิบัติเป็นงานที่สอดคล้องกับตำแหน่งและมีความสำคัญ

3. แนวทางการพัฒนาสมรรถนะการปฏิบัติงานของบุคลากร องค์การบริหารส่วนจังหวัดอ่างทอง

3.1 ด้านความสัมพันธ์ระหว่างหัวหน้างานกับเพื่อนร่วมงาน ควรส่งเสริมให้บุคลากรได้ตระหนักและมีทัศนคติที่ดีต่อตนเอง เพื่อนร่วมงาน หัวหน้างาน และองค์กร เพื่อก่อให้เกิดความสุขในการทำงานร่วมกัน เนื่องจากการมีทัศนคติที่ดี จะส่งผลต่อความผูกพันของบุคลากรต่อองค์กรไปในทิศทางที่ดี สอดคล้องกับงานวิจัยของ อัครายุทธ์ กาญจน

เสถียร (2562, หน้า 176) ที่กล่าวว่า ทักษะด้านจิตใจของบุคลากร สามารถส่งผลต่อความผูกพันของบุคลากรที่มีต่อองค์กร ดังนั้นทัศนคติที่ดี สามารถยังผลให้องค์กรประสบความสำเร็จได้ตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ เพราะบุคลากรปฏิบัติงานโดยอาศัยความผูกพันระหว่างบุคคลที่ได้จากทัศนคติที่ดีระหว่างกัน ในการทำงานร่วมกันด้วยความสามัคคี มีความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียว ซึ่งทัศนคติเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้บุคลากรมีความมุ่งมั่นที่จะทำงานและคงไว้ซึ่งสมาธิภาพขององค์กรได้อีกด้วย อีกทั้งควรสร้างความเข้าใจในเรื่องการติดต่อสื่อสาร และประสานงาน เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติงานและการแสดงออกซึ่งพฤติกรรมระหว่างบุคคลอย่างถูกต้องเหมาะสม ผ่านการแนะนำกันและกัน หรือการจัดกลุ่มเล็กๆ ในการเรียนรู้ร่วมกันว่าบุคคลที่มีตำแหน่งต่างกัน บุคคลควรจะแสดงออกซึ่งพฤติกรรมแตกต่างกันอย่างไร เนื่องจากการปฏิบัติงานของบุคลากรจำเป็นต้องติดต่อสื่อสาร ประสานงานกันอย่างเป็นระบบเพื่อให้ได้มาซึ่งความสมบูรณ์ของงาน บุคลากรไม่สามารถทำงานโดยปราศจากการติดต่อสื่อสารระหว่างกัน สอดคล้องกับ วิเชียร วิหยาอุดม (2550, หน้า 230) ที่กล่าวถึงรูปแบบการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคลที่ใช้แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกันภายในระหว่างบุคลากร มีทั้งการสื่อสารที่เป็นแบบแผนและไม่เป็นแบบแผน เป็นการติดต่อสื่อสารจากหัวหน้างานไปยังบุคลากร บุคลากรไปยังหัวหน้างาน หรือบุคลากรด้วยกัน เมื่อบุคลากรมีความเข้าใจในรูปแบบ ก็สามารถแสดงออกซึ่งพฤติกรรมที่เหมาะสม ก็จะก่อให้เกิดความเต็มใจช่วยเหลือกัน เกิดการประสานความร่วมมือ การแบ่งปันข้อมูล การแบ่งปันประสบการณ์และทักษะมาใช้อย่างประโยชน์ให้กับทีม ประกอบกับสอดคล้องกับการศึกษาของ ฐาปวี หนองหารพิทักษ์, เพ็ญศรี ฉิรินัง, อรุณ รักธรรม, อุทุมวิทย์ ไชยสกุลเกียรติ (2565, หน้า 39) ได้ศึกษาเรื่อง รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูระดับประถมศึกษาประเทศไทย 4.0 ที่กล่าวว่า การรวมตัว ร่วมใจ ร่วมพลัง ร่วมกันทำ และเรียนรู้ร่วมกัน บนพื้นฐานของวัฒนธรรมความสามัคคีแบบกัลยาณมิตร มีการกำหนดวิสัยทัศน์ คุณค่า เป้าหมายและการทำงานแบบเป็นทีมร่วมกัน ด้วยการสนับสนุนของผู้บริหารที่มีลักษณะของการดูแลและสนับสนุน เน้นประสิทธิภาพของและความสุขของ การทำงานร่วมกัน จะเป็นกุญแจสำคัญในการพัฒนาสมรรถนะได้เป็นอย่างดี

3.2 ด้านความสำเร็จในงานที่ทำ บุคลากรควรได้รับการชื่นชมจากหัวหน้างานต่อที่ประชุม การได้รับรางวัล การพิจารณาความดีความชอบ เมื่อปฏิบัติงานได้สำเร็จ เนื่องจากเป็นเหตุให้บุคลากรได้มองเห็นคุณค่าของตนเอง ผ่านการยอมรับ การยกย่องให้เกียรติเมื่อปฏิบัติงานได้สำเร็จ บุคลากรจะเกิดความภาคภูมิใจ และความรู้สึกว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร ส่งผลให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ อาริรัตน์ บุญรัตน์ (2561, หน้า 47) เรื่อง ปัจจัยส่วนบุคคลและ การรับรู้การสนับสนุนจากองค์กรที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงานบริการเที่ยวบินและผู้โดยสารภาคพื้น บริษัทแพนไทย แอร์ (กรุงเทพ) จำกัด ที่กล่าวไว้ว่า การสนับสนุนบุคลากรด้านจิตอาสารมณ์ของพนักงานผ่านกิจกรรม หรือช่องทางต่างๆขององค์กร เป็นสิ่งที่ต้องกระทำให้มากยิ่งขึ้น ด้วยการให้การชมเชย การสรรเสริญต่อหน้าสาธารณชน การประกาศให้เป็นบุคลากรดีเด่น การติดรูปถ่ายบุคลากรผู้มีความดีเด่น การลงประวัติการทำงานไว้ในที่ที่เห็นได้ชัด มีการจัดมอบรางวัล โล่เกียรติยศ จัดงานเลี้ยงแสดงความยินดีในโอกาสที่ได้รับการยอมรับ หรือประชาสัมพันธ์ในวารสาร หรือสิ่งพิมพ์ของหน่วยงาน และบุคลากรควรมีโอกาสในการพัฒนาความรู้ ความสามารถ และทักษะที่จำเป็นในสายงานที่รับผิดชอบ เช่น จัดให้มีการฝึกอบรม การศึกษาต่อ การดูงาน การประชุมสัมมนา ประกอบกับควรเปิดโอกาสให้บุคลากรได้ทำงานตามความถนัดของตนเอง โดยบุคลากรต้องหาจุดเด่นของตนเองเพื่อมาปรับใช้ในงาน และหาจุดด้อยเพื่อทำการปรับปรุงแก้ไข เนื่องจากการพัฒนา เพิ่มพูนองค์ความรู้ให้แก่บุคลากร เป็นเครื่องมือให้บุคลากรใช้ในการค้นหาความสามารถของตนเอง สอดคล้องกับความคิดเห็นของ สุจิตรา ธนานันท์ (2551, หน้า 47-48) ที่มีต่อประโยชน์ของการฝึกอบรมการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ที่กล่าวไว้ว่า การฝึกอบรมมีประโยชน์ต่อการพัฒนาบุคลากรและองค์กรเป็นอย่างมาก เพราะเป็นการเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ สามารถเปลี่ยนทัศนคติ ค่านิยมของบุคลากร ส่งผลให้บุคลากรมีสมรรถภาพในการปฏิบัติงานได้ดีขึ้น สามารถเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลของงานให้กับบุคลากรได้ทุกระดับ เป็นการเพิ่มการตระหนักรู้ถึงคุณค่าของบุคลากร ลดความผิดพลาดของงานที่อาจเกิดขึ้น ส่งเสริมทักษะความสามารถของบุคลากรให้สูงขึ้น ส่งผลให้ค่าใช้จ่ายด้านแรงงานขององค์กรลดลง แต่สามารถเพิ่มผลผลิตทั้งทางตรงและทางอ้อมให้แก่องค์กร

3.3 ด้านลักษณะงานที่ทำ บุคลากรควรได้ทำงานที่มีลักษณะงานและปริมาณงานที่เหมาะสมกับตำแหน่ง เป็นไปตามตามระเบียบ กฎหมาย หนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้องและสมรรถนะที่จำเป็นในสายงานที่รับผิดชอบ และควรเป็นงานที่มีแผนการปฏิบัติงาน มีการกำหนดหน้าที่ และการทำงานเชิงรุกอย่างชัดเจน เนื่องจากจะส่งผลให้บุคลากร

ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อุไรลักษณ์ ปุ่มเป้า (2565, หน้า 146) ได้ศึกษาเรื่อง แรงจูงใจในการปฏิบัติงานที่ส่งผลต่อสมรรถนะใน การปฏิบัติงานของบุคลากร องค์การบริหารส่วนตำบลในเขต อำเภอลำปาง จังหวัดนครพนม ที่กล่าวว่า การจัดโครงสร้าง การแบ่งหน้าที่อย่างชัดเจน ผู้บริหารได้กำหนด นโยบายและแนวทางปฏิบัติอย่างชัดเจน สามารถส่งเสริมให้บุคลากรปฏิบัติงานด้วยความเข้าใจในงานที่ได้รับมอบหมาย และสามารถปฏิบัติงานของตนได้เป็นอย่างดี ประกอบกับ Cooper & Cartwright (1997, หน้า 14) ยังกล่าวไว้ว่า ลักษณะ ของงานที่เป็นไปด้วยปริมาณงานที่มีความเหมาะสมจะเป็นการป้องกันไม่ให้เกิดความเครียดจากการมีภาระงาน ที่มากเกินไปหรือเป็นการป้องกันไม่ให้เกิดความเบื่อหน่ายจากการมีภาระงานที่น้อยเกินไป จนทำให้บุคลากร รู้สึกว่าไม่เกิดความท้าทาย ไม่เกิดความตื่นตัวในการทำงาน ซึ่งปริมาณงานที่เหมาะสมจะทำให้เกิดความสมดุลของชีวิต การทำงานของบุคลากร

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งนี้

1. ด้านความสัมพันธ์ระหว่างหัวหน้างานกับเพื่อนร่วมงาน
 - 1.1 ควรจัดให้บุคลากรดำเนินกิจกรรม อันเป็นกิจกรรมที่นอกเหนือจากงานที่รับผิดชอบร่วมกัน เช่น กิจกรรมนันทนาการ กิจกรรมละลายพฤติกรรม กิจกรรมการแข่งขันกีฬาภายใน เพื่อเป็นเครื่องมือในการสร้างสัมพันธ์ อันดีต่อกันระหว่างบุคคล
 - 1.2 ควรมีการจัดกลุ่มเพื่อการเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อให้บุคลากรรับรู้ผ่านการแนะนำ หรือแสดงความคิดเห็นว่าบุคลากรที่มีตำแหน่งแตกต่างกัน บุคลากรควรต้องปฏิบัติตน หรือควรประสานงานกันอย่างไร เพื่อลดการ กระทบกระแทกกันในเรื่องการแสดงออกซึ่งพฤติกรรมระหว่างบุคลากรที่มีคุณวุฒิหรือวัยวุฒิที่แตกต่างกัน เพื่อให้การทำงานร่วมกันเป็นไปด้วยความเหมาะสม
 - 1.3 ควรจัดให้หัวหน้างานและบุคลากรได้มีการพูดคุยกัน กำหนดเป้าหมายร่วมกัน เพื่อทำความเข้าใจ แบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ ก่อนการจัดดำเนินงาน/ กิจกรรมทุกครั้ง เพื่อลดความขัดแย้งระหว่างบุคคลที่อาจเกิดขึ้นได้
2. ด้านความสำเร็จในงานที่ทำ
 - 2.1 ควรส่งเสริมให้บุคลากรได้รับการส่งเสริมความรู้ ความสามารถ และทักษะที่จำเป็นในสายงานที่ รับผิดชอบ โดยการจัดให้มีการฝึกอบรม การศึกษาต่อ การประชุมสัมมนา ฯลฯ อย่างสม่ำเสมอ เพื่อนำเอาองค์ ความรู้ใหม่ๆ มาปรับใช้กับงานที่รับผิดชอบ และเกิดประโยชน์สูงสุดต่องานที่ปฏิบัติ
 - 2.2 ควรส่งเสริมให้บุคลากรหาจุดเด่นของตนเองมาเพื่อส่งเสริมงานที่ทำ และหาจุดด้อยเพื่อนำมาปรับปรุง แก้ไข พัฒนาให้ดีขึ้น เพราะนี่จะเป็นจุดเริ่มต้นที่จะช่วยให้บุคลากรได้ผลลัพธ์ของงานที่อยู่ในความรับผิดชอบ สำเร็จ ลุล่วงได้อย่างมีประสิทธิภาพ
 - 2.3 ควรส่งเสริมให้บุคลากรจัดลำดับความสำคัญของงาน และวางแผนงานก่อนการลงมือปฏิบัติ จัดการกับงานที่ต้องส่งก่อน แล้ววางแผนกระบวนการ หรือระบบงาน เพื่อให้ได้มาซึ่งผลงานที่เป็นไปตามที่ตั้งเป้าหมายไว้
3. ด้านลักษณะงานที่ทำ
 - 3.1 ควรส่งเสริมให้บุคลากรได้รับการสนับสนุนให้ทำงานที่สนใจ งานที่ทำได้ดี ที่นอกเหนือจาก งานประจำที่ได้รับมอบหมาย เพราะความสนใจจะทำให้บุคลากรทำงานนั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ
 - 3.2 ควรส่งเสริมให้บุคลากรมีโอกาสดำเนินการกำหนดเป้าหมาย วิธีการ และรูปแบบการทำงานในหน้าที่ ของตนเองได้ เพื่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ มีความหลากหลาย

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาความสัมพันธ์ของข้อมูลคุณลักษณะส่วนบุคคลของบุคลากร องค์การบริหารส่วนจังหวัดอ่างทอง กับสมรรถนะการปฏิบัติงาน เพื่อประโยชน์ในการศึกษาถึงรายละเอียดข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตัวบุคคล ซึ่งจะได้ทราบถึง ข้อมูลเชิงลึกมากยิ่งขึ้น

2. ควรศึกษาเปรียบเทียบระดับสมรรถนะหลักของบุคลากร องค์การบริหารส่วนจังหวัดอ่างทองกับระดับสมรรถนะที่คาดหวัง เพื่อหาช่องว่างความต่างนี้ แล้วนำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาระดับสมรรถนะของบุคลากร องค์การบริหารส่วนจังหวัดอ่างทอง

3. ควรศึกษาปัจจัยที่จะเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาสมรรถนะการปฏิบัติงานของบุคลากรหน่วยงานภาครัฐอื่นๆ เพื่อประโยชน์ในการศึกษาถึงหน่วยงานหนึ่ง ควรดำเนินการอย่างไรในการส่งเสริมปัจจัยจุดใจในแต่ละด้าน ยังผลให้สมรรถนะของบุคลากรเพิ่มขึ้นได้

เอกสารอ้างอิง

- คณะกรรมการมาตรฐานการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น. (2557). *กำหนดมาตรฐานกลางการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น* (ฉบับที่ 4). เอกสารอัดสำเนา.
- ฐานิศร์ มณีนารถ. (2564). *สมรรถนะหลักที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในสังกัดกระทรวงแรงงานประจำจังหวัดอ่างทอง*. (การค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). ลพบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- ฐาภิ หนองหารพิทักษ์, เพ็ญศรี ฉิรินัง, อรุณ รักธรรม และอุดมวิทย์ ไชยสกุลเกียรติ. (2565). รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูระดับประถมศึกษาในประเทศไทย 4.0. *วารสารนวัตกรรมการบริหารและการจัดการ*, 10(3). 39.
- ณภัค ยติกุลเกียร. (2564). *ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1*. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการศึกษา). กรุงเทพฯ: วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ทวีพร อินทร. (2564). *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจกับสมรรถนะของบุคลากรในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของอำเภอหนองปรือ จังหวัดกาญจนบุรี*. (การค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). ลพบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- ธนาทิพย์ ขวัญทอง. (2566). *แรงจูงใจที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากร องค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา*. (สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ประกอบ กุลเกลี้ยง. (2558). *สมรรถนะ*. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- ประเสริฐ อุไร. (2559). *แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของพนักงาน กรมศึกษา บริษัท เอจีซี อโดโมทีฟ (ประเทศไทย) จำกัด*. (สารนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารจัดการองค์การ). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกริก.
- ปัทมพร พรหมทอง. (2563). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของข้าราชการกรมการปกครอง จังหวัดสกลนคร*. (รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการจัดการ). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- พรพรรณ หน่อเมือง. (2564). *ความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจในสัมฤทธิ์กับพฤติกรรมความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานของกำลังพลกองทัพบก*. (สารนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- พระราชกฤษฎีกากำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 (2546, 9 ตุลาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่มที่ 120 ตอนที่ 100 ก, หน้า 300.
- ภัทรลลี แนนอน. (2565). *แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2*. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). ปทุมธานี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรังสิต.
- ภารดี อนันต์นาวิ. (2557). *หลักการ แนวคิด ทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 4). ลพบุรี: มนตรี.
- ภูริกันต์ สองสี. (2563). *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจในการทำงาน กับสมรรถนะการปฏิบัติงานของข้าราชการ สำนักงานปลัดกระทรวงคมนาคม*. (สารนิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560. (2560, 6 เมษายน). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 134 ตอนที่ 40 ก, หน้า 78.

- วิเชียร วิทยอุดม. (2550). *องค์การและการจัดการ*. กรุงเทพฯ: ธนัชการพิมพ์.
- สรญา สุพงษ์. (2562). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะการปฏิบัติงานของพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา*. (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- สุจิตรา ธานันท์. (2551). *ประโยชน์ของการฝึกอบรมการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ห้างหุ้นส่วน วี.เจ. พรินติ้ง.
- สุภาภรณ์ จันทวานิช. (2553). *วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ* (พิมพ์ครั้งที่ 18). กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- องค์การบริหารส่วนจังหวัดอ่างทอง. (2567) *แผนพัฒนาบุคลากร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดอ่างทอง กองการเจ้าหน้าที่*. อ่างทอง: องค์การบริหารส่วนจังหวัดอ่างทอง.
- องค์การบริหารส่วนจังหวัดอ่างทอง. (2567). *ประกาศผลการประเมินการปฏิบัติงานของข้าราชการ ลูกจ้างประจำ และพนักงานจ้าง กองการเจ้าหน้าที่*. อ่างทอง: องค์การบริหารส่วนจังหวัดอ่างทอง.
- อัครายุทธ์ กาญจนเสถียร. (2562). *ทัศนคติ แรงจูงใจ และบรรยากาศในการทำงานที่มีผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย บริษัท รักษาความปลอดภัย แอคโซคไทย เซอร์วิสเชส จำกัด*. (การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการทั่วไป). ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- อารีรัตน์ บุญรัตน์. (2561). *ปัจจัยส่วนบุคคลและการรับรู้การสนับสนุนจากองค์กรที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงานของพนักงานบริการเที่ยวบินและผู้โดยสารภาคพื้น บริษัท แพนไทยแอร์ (กรุงเทพ) จำกัด*. (สารนิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ). สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- อุไรลักษณ์ ปุ่มเป้า. (2565). *แรงจูงใจในการปฏิบัติงานที่ส่งผลต่อสมรรถนะในการปฏิบัติงานของบุคลากร องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบลาคปาก จังหวัดนครพนม*. (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- อุษณีย์ ปานนาค. (2565). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการทำงานของข้าราชการตำรวจภูธรภาค 9*. (สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- Cartwright, Susan & Cooper, Cary L. (1997). *Managing Workplace Stress*. California: Sage Publication Inc.
- Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of psychological testing* (5th ed). New York: Harper Collins Publishers.
- Locke, E. A. (1976). *The nature and causes of satisfaction*. Chicago: Rand McNally.
- Maslow, A. H. (1970). *Motivation and Personality*. New York: Harper and Row.
- McClelland, D.C. (1973). Testing for Competence rather than for "Intelligence". *American Psychologist*, 28, 1-14.

ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อเนื้อสุกรสด ในร้านจำหน่ายในเขตจังหวัดอุดรดิตถ์

Marketing mix factors that influence the decision to purchase fresh pork in stores in Uttaradit Province

พิเชษฐ์ สว่างโรจน์¹ ศิริกานดา แหยมคง² และภาศิริ เขตปิยรัตน์³

Pichet Sawangroj¹ Sirikanda Yaemkong² and Pasiri Khetpiyarat³

¹นักศึกษานิเทศศาสตร์โท หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

^{2,3}อาจารย์ประจำหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

¹Master's Degree Student, Business Administration, Faculty of Management Science Uttaradit Rajabhat University

^{2,3}Lecture of Business Administration, Faculty of Management Science Uttaradit Rajabhat University

E-mail : pichetsawangroj@gmail.com

Received: May. 29, 2024; Revised: Jul. 18, 2024; Accepted: Aug. 2, 2024

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความสำคัญของส่วนประสมทางการตลาดและการตัดสินใจซื้อเนื้อสุกรสดในร้านจำหน่ายในจังหวัดอุดรดิตถ์และเพื่อศึกษาส่วนประสมทางการตลาดที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อเนื้อสุกรสดในร้านจำหน่ายจังหวัดอุดรดิตถ์ กลุ่มตัวอย่าง คือ ลูกค้าย่อยที่มีการซื้อสินค้าเนื้อสุกรสดในร้านจำหน่ายจังหวัดอุดรดิตถ์ ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวน 385 ชุด เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ความถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ผลการศึกษา พบว่า ส่วนประสมทางการตลาดที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อเนื้อสุกรสดในร้านจำหน่ายจังหวัดอุดรดิตถ์อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 โดยเรียงจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการส่งเสริมทางการตลาดมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐาน 0.316 ด้านราคามีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐาน 0.234 ด้านช่องทางการจัดจำหน่ายมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐาน 0.205 และ ด้านผลิตภัณฑ์มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐาน 0.170 สามารถอธิบายค่าความผันแปรของส่วนประสมทางการตลาดที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อเนื้อสุกรสดในร้านจำหน่ายจังหวัดอุดรดิตถ์ได้ ร้อยละ 71.00 ($R^2=0.710$)

คำสำคัญ: ส่วนประสมทางการตลาด การตัดสินใจซื้อ เนื้อสุกรสด

Abstract

The objective of this research is to study the importance of the marketing mix and the decision to buy fresh pork in sales outlets in Uttaradit province and to study the marketing mix that influences the decision to buy fresh pork in sales outlets in Uttaradit province. It is a quantitative research in which 385 sets of samples were collected. Using questionnaires as a study tool Statistics used in data analysis include percentage, frequency, mean, standard deviation, and multiple regression analysis. (Multiple Regression Analysis) The results showed that the marketing mix significantly influenced the decision to buy fresh pork in Uttaradit province at a level of 0.01, in descending order. as follows The marketing promotion side has a standard regression coefficient of 0.316, the price side has a standard regression coefficient of 0.234, the

distribution channel side has a standard regression coefficient of 0.205, and the product side has a standard regression coefficient of 0.170. Uttaradit Province 71.00% ($R^2 = .710$)

Keywords: Marketing Mix Factors, Purchasing Decisions, Fresh Pork

บทนำ

โครงสร้างตลาดสุกรในประเทศไทย เริ่มจากเกษตรกรที่มีทั้งฟาร์มขนาดเล็ก ฟาร์มขนาดใหญ่และไปจนถึงธุรกิจครบวงจร ประกอบด้วย โรงเชือด โรงแปรรูป ไปจนถึงตลาดสดหรือหน้าเขียง (อัจจิมา ณ ถลาง, 2559) โดยฟาร์มขนาดใหญ่และธุรกิจครบวงจรอาจมีการเพิ่มมูลค่าให้กับเนื้อสุกร มีช่องทางไปถึงตลาดขายเนื้อหมูและมีอำนาจในการกำหนดส่วนต่างของราคาได้ดีกว่า (ปิยะวงษ์ ปัญจะเทวคุปต์, 2565) ซึ่งในปัจจุบัน พฤติกรรมการเลือกซื้อเนื้อสุกรสดของผู้บริโภคมีการเปลี่ยนแปลงไปจากอดีต ท่ามกลางการแข่งขันของผู้ค้าผู้จัดจำหน่ายที่สูงขึ้น มีการพัฒนารูปแบบการผลิต การชำแหละตัดแต่งได้หลากหลาย ตอบสนองความสะดวกสบายให้กับผู้บริโภคมากขึ้น มีการพัฒนาร้านจำหน่ายจากเดิมในอดีตที่เป็นรูปแบบการวางขายแบบเขียงในตลาดสดโดยส่วนใหญ่ได้มีการพัฒนารูปแบบการจัดจำหน่ายไปในลักษณะของการเปิดเป็นร้านติดแอร์ในลักษณะโมเดิร์นเทรดยุคใหม่ให้ดูสะอาดถูกสุขอนามัย และมีแนวโน้มว่าจะมีผู้ประกอบการเปิดร้านในรูปแบบนี้เพิ่มมากขึ้น เพื่อให้เข้าถึงผู้บริโภคได้รวดเร็วมากขึ้นทำให้ผู้บริโภคมีทางเลือกในการซื้อสินค้าได้หลากหลายมากขึ้น ตอบสนองความต้องการตามรูปแบบการใช้ชีวิตของผู้บริโภคยุคใหม่ที่มีความห่วงใยต่อสุขอนามัย และมีกำลังซื้อที่ดีขึ้น นอกจากนี้แล้วรูปแบบการดำเนินชีวิตของผู้บริโภคยุคใหม่เปลี่ยนแปลงไป คือต้องการความสะดวกสบายมากขึ้นทำให้การเดินทางซื้อสินค้าเนื้อสุกรในตลาดสดลดน้อยลงเทคโนโลยีการผลิต การจัดส่ง และช่องทางการจัดจำหน่ายที่หลากหลายมากขึ้น ส่งผลให้สินค้าเนื้อสุกรสดที่ถูกผลิตขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคที่มีสิทธิเลือกซื้อได้ไม่จำกัด มีความเป็นตัวของตัวเองสูง โดยให้ความสำคัญในการเลือกซื้อสินค้า หรือใช้บริการที่ตอบสนองความต้องการทางด้านอารมณ์หรือประสบการณ์มากกว่าเพียงแค่ประโยชน์ใช้สอยธรรมดา ในปัจจุบันมีร้านจำหน่ายเนื้อสุกรสดเกิดขึ้นในเขตพื้นที่จังหวัดอุดรดิตถ์เพิ่มขึ้นหลายร้านทั้งเล็กใหญ่ ยกตัวอย่างเช่น ร้านดีฟาร์ม, ร้านเอสเคอินเตอร์ฟู้ดส์, ร้านหมูอินเตอร์, ร้านนารีหมูสด, ร้านวีซีมีท และร้านหมู3ดี เป็นต้น เมื่อมีร้านจำหน่ายเนื้อสุกรเกิดขึ้นจำนวนมากเช่นนี้ จึงทำให้เกิดภาวะการแข่งขันที่มีความความรุนแรงมากขึ้น ส่วนประสมทางการตลาดจึงเป็นกลยุทธ์ทางการตลาดที่ธุรกิจสามารถนำมาใช้ในการวางแผนกำหนดให้สอดคล้องกับความต้องการของลูกค้าเพื่อนำไปสู่ความได้เปรียบทางการแข่งขัน อาทิ เช่น ด้านผลิตภัณฑ์ (Product) เช่น การตัดแต่งพิเศษเพื่อตอบสนองความสะดวกของลูกค้า, ขนาดบรรจุที่เหมาะสมกับความต้องการบริโภค ด้านราคา (Price) โดยมีการลดราคาในกรณีที่มีการซื้อในปริมาณมาก ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย (Place) เช่น ท่าเลที่ตั้ง การตกแต่งร้าน ระบบการขาย ด้านการส่งเสริมการตลาด (Promotion) เช่น การจัดโปรโมชั่น ลด แลก แจก แถม เป็นต้น ซึ่งจะเห็นได้ว่า ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดส่งผลต่อพฤติกรรมของผู้บริโภคในการตัดสินใจซื้อเนื้อสุกรของผู้บริโภค โดยปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค ได้แก่ ผลิตภัณฑ์มีมาตรฐานและความปลอดภัยในกระบวนการผลิต ผลิตภัณฑ์มีความสดอยู่เสมอ มีบรรจุภัณฑ์ที่ปิดมิดชิดได้มาตรฐาน มีการแสดงวันหมดอายุที่ชัดเจนบนบรรจุภัณฑ์ ราคาเหมาะสมกับคุณภาพสินค้า มีการแสดงป้ายราคาที่ชัดเจน และ สถานที่จัดจำหน่ายเข้าถึงได้ง่ายถูกหลักสุขอนามัยและสะอาด (ปรีชาต แสงคำเฉลียง และคณะฯ, 2563) ดังนั้น กลยุทธ์ส่วนประสมทางการตลาดจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่มีความจำเป็นเป็นอย่างยิ่งในการดำเนินธุรกิจในยุคปัจจุบัน

จากสถานการณ์ดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเกี่ยวกับกลยุทธ์ส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจของลูกค้าที่ซื้อสินค้าเนื้อสุกรสดในร้านจำหน่ายจังหวัดอุดรดิตถ์เพื่อเป็นแนวทางสำหรับผู้ค้าผู้จัดจำหน่ายเนื้อสุกรสด ในการวางแผนกำหนดกลยุทธ์ทางการตลาดให้สามารถตอบสนองความต้องการ และสามารถเข้าถึงผู้บริโภคได้ต่อไป

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความสำคัญของส่วนประสมทางการตลาด และการตัดสินใจซื้อเนื้อสุกรสดในร้านจำหน่ายจังหวัดอุดรดิตถ์
2. เพื่อศึกษาส่วนประสมทางการตลาดที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อเนื้อสุกรสดในร้านจำหน่ายจังหวัดอุดรดิตถ์

ขอบเขตของการวิจัย

ด้านเนื้อหา

1. ตัวแปรต้น คือ ส่วนประสมทางการตลาด (4P) ประกอบด้วย สินค้า (Product) ราคา (Price) สถานที่ (Place) และการส่งเสริมการตลาด (Promotion)
2. ตัวแปรตาม คือ การตัดสินใจซื้อ (Buying Process) ประกอบด้วย ด้านการรับรู้ความต้องการ (Need arousal) ด้านการแสวงหาข้อมูล (Information Search) ด้านการประเมินผลทางเลือก (Alternative evaluation) ด้านการตัดสินใจซื้อ (Purchase) และด้านพฤติกรรมภายหลังการซื้อ (Post Purchase Behavior)

ด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ลูกค้าที่มีประสบการณ์ในการซื้อสินค้าเนื้อสุกรสดในร้านจำหน่ายจังหวัดอุดรดิตถ์ โดยมีกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ จำนวน 385 คน

ด้านพื้นที่ พื้นที่ที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ จังหวัดอุดรดิตถ์

ด้านเวลา ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือเดือน มีนาคม 2566 - มีนาคม 2567

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ผู้ประกอบการธุรกิจสามารถนำสารสนเทศนี้ไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนด้านการตลาดเกี่ยวกับการจัดจำหน่ายเนื้อสุกรสด หรือธุรกิจที่คล้ายคลึงกัน
2. ผู้ประกอบการธุรกิจสามารถใช้เป็นแนวทางในการกำหนดกลยุทธ์ทางการตลาดที่สามารถตอบสนองความพึงพอใจแก่ผู้ใช้บริการ การวางแผนด้านโลจิสติกส์ ระบบการจัดส่ง หรือการกระจายสินค้าก่อนถึงมือผู้บริโภค เป็นต้น
3. ผู้ประกอบการธุรกิจสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารจัดการร้านจำหน่ายสินค้าสด และการนำเสนอสินค้าให้สามารถตอบโจทย์ความพึงพอใจของผู้บริโภคที่เข้ามาใช้บริการได้ตรงตามเป้าหมาย

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ส่วนประสมทางการตลาด

ความหมายของส่วนประสมทางการตลาด

อริศรา มาธิสุทธิ์และคณะ(2566) ได้กล่าวว่า ส่วนประสมทางการตลาด (marketing mix) หมายถึง เครื่องมือทางการตลาดที่สามารถควบคุมได้ ซึ่งกิจการผสมผสานเครื่องมือเหล่านี้ให้สามารถตอบสนองความต้องการ และสร้างความพึงพอใจให้แก่กลุ่มลูกค้าเป้าหมาย

ชนาธิป วัชรกมลและคณะ (2566) กล่าวว่า ส่วนประสมทางการตลาด หมายถึง กลยุทธ์การตลาดที่มุ่งเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค โดยทำการเปรียบเทียบคุณค่าที่กิจการเสนอและความพึงพอใจของลูกค้าในด้านผลิตภัณฑ์ ราคา ช่องทางการจำหน่ายและการส่งเสริมการตลาด กับคู่แข่งชั้น วิธีการนี้กิจการจึงจะมองเห็นศักยภาพข้อได้เปรียบของตนเองได้

สิดานันท์ สาธิ์ผลินและคณะ (2563) กล่าวว่า ส่วนประสมทางการตลาด (Marketing Mix) ของสินค้านั้น หมายถึง ปัจจัยพื้นฐาน 4 ตัว ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ ราคา ช่องทางการจำหน่ายและส่งเสริมทางการตลาด

องค์ประกอบปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด

พนิตสุภา ธรรมประมวล (2563) กล่าวว่า ส่วนประสมการตลาดประกอบด้วยองค์ประกอบที่กิจการมีและมีอิทธิพลในการโน้มน้าวให้ลูกค้าเกิดความต้องการผลิตภัณฑ์ ซึ่งส่วนประสมทางการตลาดแบ่งเป็นกลุ่มได้ 4 กลุ่ม ดังที่รู้จักกันว่าคือ 4 P's อันได้แก่ 1. ผลิตภัณฑ์ (product) หมายถึง การผสมผสานของสินค้าและบริการที่กิจการเสนอต่อตลาดเป้าหมาย 2. ราคา (price) หมายถึง จำนวนเงินที่ลูกค้าต้องจ่ายเพื่อให้ได้มาซึ่งผลิตภัณฑ์ 3. การจัดจำหน่าย (place) หมายถึง กิจกรรมของกิจการที่ทำให้ผลิตภัณฑ์ไปสู่กลุ่มผู้บริโภคเป้าหมาย 4. การส่งเสริมการตลาด (promotion) หมายถึง กิจกรรมเพื่อสื่อสารถึงข้อดีของผลิตภัณฑ์และชักชวนให้กลุ่มลูกค้าเป้าหมายซื้อผลิตภัณฑ์

สรุป จากการศึกษาแนวคิดของนักวิชาการและนักวิจัยเกี่ยวกับส่วนประสมการตลาด ทำให้ทราบว่าส่วนประสมทางการตลาดเป็นสิ่งกระตุ้นที่นักการตลาดสามารถควบคุมและจัดให้มีขึ้นเพื่อทำให้เกิดความต้องการซื้อของผู้บริโภค ซึ่งผู้วิจัยจึงจะนำส่วนประสมทางการตลาดตามแนวคิดที่ได้ศึกษามาเป็นตัวแปรในการวิจัย โดยเมื่อปรับใช้กับธุรกิจร้านจำหน่ายเนื้อสุกรสดแล้ว จึงสามารถสรุปส่วนประสมทางการตลาดที่จะศึกษา ประกอบด้วย ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย และด้านการส่งเสริมการตลาด ซึ่งทฤษฎีนี้ผู้วิจัยสามารถนำมาใช้ในการสร้างแบบสอบถามและตัวแปรในการศึกษาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อเนื้อสุกรสดในร้านจำหน่ายเขตจังหวัดอุดรดิตถ์

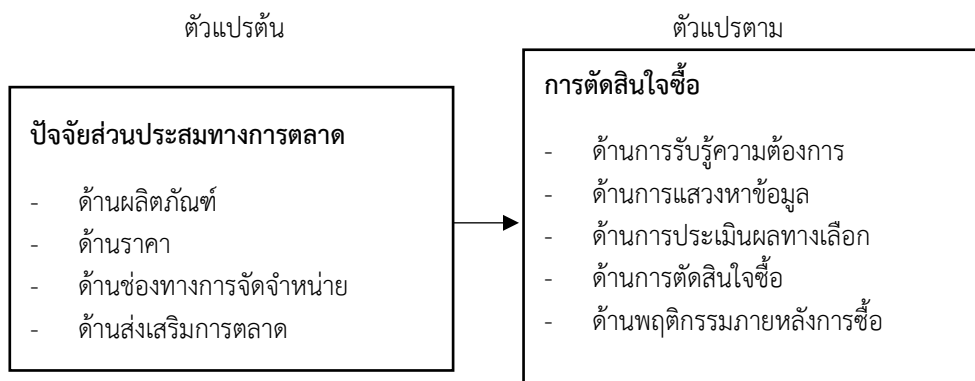
การตัดสินใจซื้อ

ชานิลดาและวิลาวัลย์ (2562) กล่าวว่า การตัดสินใจซื้อ หมายถึง กระบวนการในการเลือกที่จะกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งจากทางเลือกต่าง ๆ ที่มีอยู่ ซึ่งผู้บริโภคมักจะตัดสินใจในทางเลือกต่าง ๆ ของสินค้าและบริการอยู่เสมอในชีวิตประจำวัน โดยที่เขาจะเลือกสินค้าหรือบริการตามข้อมูลและข้อจำกัดของสถานการณ์ การตัดสินใจจึงเป็นกระบวนการที่สำคัญและอยู่ภายในจิตใจของผู้บริโภค ผู้บริโภคจะมีความเสี่ยงจากการตัดสินใจคือ นอกจากสิ่งที่เขาคาดหวังจะได้รับ ผู้บริโภคต้องยอมรับในสิ่งที่เขาไม่พึงปรารถนาจากการตัดสินใจซื้อนั้น ๆ ด้วย โดยองค์ประกอบของการตัดสินใจซื้อประกอบด้วย 1. ด้านการรับรู้ความต้องการ หมายถึง การที่บุคคลรับรู้ถึงความต้องการภายใน ซึ่งอาจจะเกิดขึ้นเองหรือเกิดจากสิ่งกระตุ้นจากทั้งภายนอกและภายใน 2. ด้านการแสวงหาข้อมูล หมายถึง ผู้บริโภคได้รับรู้ถึงปัญหานั้นแล้ว ผู้บริโภคจะหาข้อมูลจากแหล่งข้อมูลในตัวผู้บริโภคเอง (Internal Search) โดยจะนึกถึงความรู้ที่เกิดจากความทรงจำที่ได้เก็บสะสมจากประสบการณ์ครั้งผ่าน ๆ มาเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ 3. ด้านการประเมินผลทางเลือก หมายถึง ผู้บริโภคได้รับข้อมูลเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ที่จะซื้อเพียงพอแล้วในขั้นนี้ผู้บริโภคก็จะใช้ข้อมูลความรู้ที่เก็บไว้ในความทรงจำ รวมทั้งข้อมูลที่แสวงหาได้จากแหล่งภายนอกกำหนดเป็นเกณฑ์สำหรับประเมินขึ้น 4. ด้านการตัดสินใจซื้อ หมายถึง ภายหลังจากที่ได้ประเมินทางเลือกอย่างดีที่สุดแล้วในขั้นนี้ผู้บริโภคก็พร้อมที่จะลงมือซื้อนั่นคือพร้อมที่จะแลกเปลี่ยนเงินหรือสัญญาที่จะใช้เงินเพื่อให้ผลิตภัณฑ์และบริการ ที่ต้องการมาครอบครองเป็นเจ้าของ และ 5. ด้านพฤติกรรมภายหลังการซื้อ หมายถึง ภายหลังจากที่ผู้บริโภคได้ซื้อ ผลิตภัณฑ์หรือบริการแล้ว ผลที่เกิดขึ้นจากการตัดสินใจซื้ออาจทำให้ได้รับความพอใจหรืออาจทำให้ ได้รับความไม่พอใจอย่างใดอย่างหนึ่ง (Kotler & Armstrong, 2011)

จากการศึกษาและทบทวนวรรณกรรมในเรื่องของการตัดสินใจซื้อ ผู้วิจัยสามารถสรุปความหมายได้ว่า การตัดสินใจซื้อ หมายถึง กระบวนการในการเลือกทางเลือกทางใดทางหนึ่งหรือความเป็นไปได้ที่ผู้บริโภควางแผนซื้อผลิตภัณฑ์หรือบริการบางอย่างในอนาคต เพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งที่ผู้บริโภคหรือลูกค้าต้องการ รวมไปถึงการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภคในการตัดสินใจซื้อสินค้า ซึ่งประกอบด้วย ด้านการรับรู้ความต้องการ ด้านการแสวงหาข้อมูล ด้านการประเมินผลทางเลือก ด้านการตัดสินใจซื้อ และด้านพฤติกรรมภายหลังการซื้อ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อเนื้อสุกรสดในร้านจำหน่ายจังหวัดอุดรดิตถ์ มีกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวความคิดในการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อเนื้อสุกรสดในร้านจำหน่ายจังหวัดอุดรดิตถ์

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษา เรื่อง “ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อเนื้อสุกรสดในร้านจำหน่ายจังหวัดอุดรดิตถ์” เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาตามลำดับ ดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ลูกค้ายที่มีประสบการณ์ในการซื้อสินค้าเนื้อสุกรสดในร้านจำหน่ายจังหวัดอุดรดิตถ์ สำหรับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนของผู้ให้ข้อมูลที่ดี ผู้วิจัยได้กำหนดจากตัวแทนของกลุ่มตัวอย่างคำนวณจากสูตรของ W.G.cochran (1963) ซึ่งกำหนดระดับความเชื่อมั่นของกลุ่มตัวอย่างมีค่าเท่ากับร้อยละ 95 ความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 5 จากจำนวนประชากรที่ไม่ทราบขนาดประชากรที่แน่นอน คำนวณจากสูตรดังนี้ ซึ่งหมายความว่า ยอมรับให้มี ซึ่งสูตร $n = \frac{Z^2 p (1-p)}{e^2}$

โดยที่

n = ขนาดตัวอย่าง

Z = ค่ามาตรฐานของระดับความเชื่อมั่น (95% เท่ากับ 1.96)

e = ค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับให้เกิดขึ้น กำหนดให้เท่ากับ 0.05

p = ค่าสัดส่วนประชากร จากสูตรจะพบว่าขนาดตัวอย่างจะใหญ่ที่สุด

เมื่อค่า $p (1-p)$ มีค่าสูงที่สุดนั้นคือ n จะมีค่าสูงสุดที่ p เท่ากับ 0.50 จึงกำหนดค่า p เท่ากับ 0.5

$$\text{แทนค่า} \quad n = \frac{1.96^2 (0.5)(1-0.5)}{0.05^2}$$

$$= 384.16 \text{ คน}$$

ดังนั้น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา เท่ากับ 385 คน โดยวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง คือ วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อความเหมาะสมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบสอบถาม โดยแบบสอบถาม ประกอบด้วยออกเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบคำถาม จำนวน 30 ข้อคำถาม

ส่วนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับส่วนประสมทางการตลาด โดยแบ่ง เป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย และด้านการส่งเสริมทางการตลาด จำนวน 20 ข้อคำถาม

ส่วนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับการตัดสินใจซื้อ ประกอบไปด้วย ด้านการรับรู้ความต้องการ ด้านการแสวงหาข้อมูล ด้านการประเมินผลทางเลือก ด้านการตัดสินใจซื้อ และด้านพฤติกรรมภายหลังการซื้อจำนวน 25 ข้อคำถาม

โดยในส่วนที่ 2 และส่วนที่ 3 มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

คะแนน 5 หมายถึง มากที่สุด

คะแนน 4 หมายถึง มาก

คะแนน 3 หมายถึง ปานกลาง

คะแนน 2 หมายถึง น้อย

คะแนน 1 หมายถึง น้อยที่สุด

ทั้งนี้ ได้กำหนดให้ทุกอันตรภาคชั้นมีความกว้างเท่า ๆ กัน โดยพิจารณาตามระดับค่าเฉลี่ยดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง เห็นด้วยอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง เห็นด้วยอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง เห็นด้วยอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง เห็นด้วยอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง เห็นด้วยอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบเชิงปริมาณโดยผู้วิจัยจะดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ โดยมีขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. ทำหนังสือราชการหรือบันทึกข้อความออกจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักที่กำหนดไว้

2. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณกับกลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลหลักตามจำนวนที่กำหนดไว้ โดยจะทำการส่งแบบสอบถาม 2 รูปแบบ คือ แจกแบบสอบถามโดยตรงให้กับกลุ่มตัวอย่าง และการส่งแบบสอบถามออนไลน์ โดยการส่ง link ของแบบสอบถามในรูปแบบ Google Form ผ่านทางช่องทางสื่อสังคมออนไลน์ ประกอบด้วย Group Line, Facebook, Broadcast ของ Line official เพื่อให้เกิดการกระจายแบบสอบถามไปยังผู้บริโภคให้ได้มากที่สุด

3. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้ เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ได้กำหนดไว้

4. การทดสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1. การตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน พิจารณาตรวจสอบและประเมินข้อคำถาม ทั้งด้านความถูกต้องทางสำนวนภาษาและความตรงต่อเนื้อหาที่ต้องการวัดหรือไม่ (Index of Item – Objective Congruence: IOC) (Rovinelli & Hambleton, 1997) โดยได้ค่าความเที่ยง (IOC) ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ พบว่า ตัวแปรส่วนประสมทางการตลาดเท่ากับ 0.95 ตัวแปรการตัดสินใจซื้อสินค้า เท่ากับ 0.97 แสดงว่า ข้อคำถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย

2. การตรวจสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ของเครื่องมือโดยมีค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือด้วยการนำแบบสอบถามที่ปรับแก้ไปทดลองใช้ จำนวน 30 ชุดและนำมาหาค่าความเชื่อมั่น (Cronbach's Alpha) ทั้งนี้ ผลการวิเคราะห์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับจะต้องไม่ต่ำกว่า ร้อยละ 95 โดย ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ ร้อยละ 95 ซึ่งถือว่าแบบสอบถามมีความน่าเชื่อถือตามหลักสถิติ

5. การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยสถิติที่ใช้ในวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ใช้เพื่ออธิบายลักษณะทั่วไปของข้อมูล เช่น ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation SD) เพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 และการวิเคราะห์สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics Analysis) เพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัยของปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อเนื้อสุกรสดในร้านจำหน่ายเขตจังหวัดอุดรดิตถ์ ตามวัตถุประสงค์ที่ 2 โดยใช้ การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) แบบ Enter Selection

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ส่วน ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. ผลการศึกษาระดับความสำคัญของส่วนประสมทางการตลาด และการตัดสินใจซื้อเนื้อสุกรสดในร้านจำหน่ายในจังหวัดอุดรดิตถ์

ตารางที่ 1 ระดับความสำคัญของส่วนประสมทางการตลาดเนื้อสุกรสดในร้านจำหน่ายในจังหวัดอุดรดิตถ์

ส่วนประสมทางการตลาด	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับความสำคัญ
ด้านผลิตภัณฑ์	4.44	0.634	มาก
ด้านราคา	4.33	0.698	มาก
ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	4.32	0.736	มาก
ด้านการส่งเสริมทางการตลาด	4.26	0.786	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.33	0.713	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับความสำคัญของส่วนประสมทางการตลาดเนื้อสุกรสดในร้านจำหน่ายในเขตจังหวัดอุดรดิตถ์ในภาพรวมมีความสำคัญอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.33 (S.D.=0.713) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสามารถเรียงลำดับความสำคัญจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านผลิตภัณฑ์ มีความสำคัญอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.44 (S.D.=0.634) รองลงมา คือ ด้านราคา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X}$ = 4.33 , S.D.=0.698) และด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ($\bar{X}$ = 4.32 , S.D.=0.736) ตามลำดับ

ตารางที่ 2 ระดับความสำคัญของการตัดสินใจซื้อเนื้อสุกรสดในร้านจำหน่ายในจังหวัดอุดรดิตถ์

การตัดสินใจซื้อ	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับความสำคัญ
ด้านการรับรู้ปัญหา	4.38	0.634	มาก
ด้านการแสวงหาข้อมูล	4.22	0.752	มาก
ด้านการประเมินผลทางเลือก	4.29	0.696	มาก
ด้านการตัดสินใจซื้อ	4.30	0.690	มาก
ด้านการประเมินผลหลังการซื้อ	4.36	0.662	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.31	0.686	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับความสำคัญการตัดสินใจซื้อเนื้อสุกรสดในร้านจำหน่ายในจังหวัดอุดรดิตถ์ในภาพรวมมีความสำคัญอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.31 (S.D.=0.686) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสามารถเรียงลำดับความสำคัญจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านการรับรู้ปัญหามีความสำคัญอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.38 (S.D.=0.634) รองลงมา คือ ด้านการประเมินผลหลังการซื้อ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.36 , S.D.=0.662) และด้านการตัดสินใจซื้อ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.30 (S.D.=0.690) ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าเนื้อสุกรสดในร้านจำหน่ายจังหวัดอุดรดิตถ์ โดยแบ่ง เป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย และด้านการส่งเสริมทางการตลาด เมื่อพิจารณาในภาพรวมได้ผล ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 วิเคราะห์ถดถอยพหุคูณของส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าเนื้อสุกรสดในร้านจำหน่ายจังหวัดอุดรดิตถ์

ตัวแปร อิสระ	ส่วนประสมทางการตลาด						
	B	SE	Beta	t	p-value	Tolerance	VIF
ค่าคงที่ (Constant)	0.830	0.123		6.728	0.000**		
ด้านผลิตภัณฑ์ (X ₁)	0.167	0.046	0.170	3.598	0.000**	0.340	2.994
ด้านราคา (X ₂)	0.208	0.052	0.234	4.012	0.000**	0.224	4.469
ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย (X ₃)	0.183	0.055	0.205	3.300	0.001**	0.198	5.050
ด้านการส่งเสริมทางการตลาด (X ₄)	0.246	0.036	0.316	6.772	0.000**	0.349	2.863
SE = .29217, F = 233.114, Adj R ² = .707, R ² = .710							

**มีค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 3 ผลวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณของส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าเนื้อสุกรสดในร้านจำหน่ายจังหวัดอุดรดิตถ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ได้แก่ ด้านผลิตภัณฑ์ 0.170 ด้านราคา 0.234

ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย 0.205 และด้านการส่งเสริมทางการตลาด 0.316 อธิบายค่าความผันแปรของส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าเนื้อสุกรสดในร้านจำหน่ายจังหวัดอุดรดิตถ์ ได้ร้อยละ 71.00 ($R^2 = .710$) โดยการทดสอบการทดสอบความสัมพันธ์ของตัวแปรต้น ได้แก่ Tolerance ของส่วนประสมทางการตลาดประกอบด้วยด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย และด้านการส่งเสริมทางการตลาด เท่ากับ 0.340, 0.224, 0.198 และ 0.349 ค่า VIF ของตัวแปรมีค่าเท่ากับ 2.994, 4.469, 5.050 และ 2.863 ตามลำดับซึ่งมีค่าน้อยกว่า 10 แสดงว่าตัวแปรอิสระแต่ละตัวไม่มีค่าความสัมพันธ์กัน ซึ่งสามารถเขียนเป็นพยากรณ์จากการวิเคราะห์แบบ Enter Selection ดังนี้

$$Y = a + bx$$

$$Y = 0.830 + 0.167X_1 + 0.208 X_2 + 0.183 X_3 + 0.246 X_4$$

เมื่อ	Y	หมายถึง ส่วนประสมทางการตลาด
	X1	หมายถึง ด้านผลิตภัณฑ์
	X2	หมายถึง ด้านราคา
	X3	หมายถึง ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย
	X4	หมายถึง ด้านการส่งเสริมทางการตลาด

สามารถเขียนเป็นสมการการถดถอย คำนวณมาตรฐานได้ดังนี้

$$Z = 0.170X_1 + 0.234X_2 + 0.205X_3 + 0.316X_4$$

สรุปและอภิปรายผล

วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาระดับความสำคัญของส่วนประสมทางการตลาด และการตัดสินใจซื้อเนื้อสุกรสดในร้านจำหน่ายในจังหวัดอุดรดิตถ์

การศึกษาพบว่า ระดับความสำคัญของส่วนประสมทางการตลาด และการตัดสินใจซื้อเนื้อสุกรสดในร้านจำหน่ายภาพรวมมีความสำคัญในระดับมากเมื่อ พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านผลิตภัณฑ์ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านราคา ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย และด้านการส่งเสริมการตลาด ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับ อัสมีย์ เจะมามะ (2560) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อพฤติกรรมผู้บริโภคผลิตภัณฑ์เนื้อโคแปรรูปในเขตอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ที่พบว่า ระดับความสำคัญของปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดของผลิตภัณฑ์เนื้อโคแปรรูปในเขตอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา พบว่า ผู้บริโภคผลิตภัณฑ์เนื้อโคแปรรูป โดยรวมมีความสำคัญอยู่ในระดับมาก ในขณะที่ด้านการส่งเสริมการตลาด อยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับวิจัยของ พรนภัส ดวงกระโทก และคณะ (2563) ที่ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง พฤติกรรมการเลือกซื้อเนื้อสุกรที่ตลาดสดของผู้บริโภคในอำเภอเมือง จังหวัดพะเยา โดยความสำคัญมากที่สุด คือ ด้านผลิตภัณฑ์ และระดับความสำคัญมาก ได้แก่ ด้านราคา ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย และด้านการส่งเสริมการตลาด

วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อศึกษาส่วนประสมทางการตลาดที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อเนื้อสุกรสดในร้านจำหน่ายจังหวัดอุดรดิตถ์

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ระดับนัยสำคัญ 0.01 พบว่า ส่วนประสมทางการตลาด 4 ด้าน ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อการตัดสินใจซื้อเนื้อสุกรสดในร้านจำหน่ายจังหวัดอุดรดิตถ์ ดังนี้ ด้านการส่งเสริมทางการตลาด ด้านราคา ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย และ ด้านผลิตภัณฑ์ สามารถอธิบายค่าความผันแปรของส่วนประสมทางการตลาดที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อเนื้อสุกรสดในร้านจำหน่าย จังหวัดอุดรดิตถ์ ได้ร้อยละ 71.00 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สิริพันธ์ สิริกันตกุล (2562) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการบริโภคและการตัดสินใจเลือกซื้อผลิตภัณฑ์เนื้อสัตว์แปรรูปในประเทศไทย พบว่า ส่วนประสมทางการตลาด 4Ps ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ ซื้อบริโภคเนื้อสัตว์แปรรูปมากที่สุด คือ ปัจจัยด้านราคา และที่มี

อิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อน้อยที่สุด คือ ปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เมทินี อินทร์นาค (2564) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อเนื้อสุกรเพื่อบริโภคภายในครัวเรือนของประชากรในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย และด้านการส่งเสริมการตลาด มีผลการตัดสินใจเลือกซื้อเนื้อสุกรเพื่อบริโภคภายในครัวเรือนของประชากรในเขตกรุงเทพมหานคร และงานวิจัยของ ปรัชชาติ แสงคำเฉลี่ยและคณะฯ (2563) ที่ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการซื้อผลิตภัณฑ์เนื้อสุกรของผู้บริโภคในจังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อ ได้แก่ 1) ผลิตภัณฑ์มีมาตรฐานและความปลอดภัยในกระบวนการผลิต 2) ผลิตภัณฑ์มีความสดอยู่เสมอ 3) มีบรรจุภัณฑ์ที่ปิดมิดชิดได้มาตรฐาน 4) มีการแสดงวันหมดอายุที่ชัดเจนบนบรรจุภัณฑ์ 5) ราคาเหมาะสมกับคุณภาพสินค้า 6) มีการแสดงป้ายราคาที่ชัดเจน และ 7) สถานที่จัดจำหน่ายเข้าถึงได้ง่ายถูกหลักสุขอนามัยและสะอาด

ข้อเสนอแนะ

1. ความสำคัญของส่วนประสมทางการตลาด และการตัดสินใจซื้อเนื้อสุกรสดในร้านจำหน่ายในจังหวัดอุดรดิตถ์พบว่า ด้านผลิตภัณฑ์ที่มีความสำคัญในระดับมากและมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดอีกทั้งการทดสอบสมมติฐานยังพบว่าปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อเนื้อสุกรสดในร้านจำหน่ายจังหวัดอุดรดิตถ์ ดังนั้นผู้ประกอบการร้านจำหน่ายเนื้อสุกรสดจึงควรให้ความสำคัญกับกลยุทธ์ทางการตลาดด้านผลิตภัณฑ์ โดยเฉพาะในเรื่องคุณภาพของเนื้อสุกรที่มีความสำคัญมากเพื่อให้สินค้าเป็นที่นิยมและซื้อซ้ำเป็นที่รู้จักมีความน่าเชื่อถือในผลิตภัณฑ์ ซึ่งท้ายที่สุดแล้วยังปฏิเสธไม่ได้ว่า คุณภาพของเนื้อสุกรทำให้เกิดความเชื่อมั่นในการบริโภคและซื้อเนื้อสุกรสดในร้านจำหน่ายนั้นๆ

2. ส่วนประสมทางการตลาดที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อเนื้อสุกรสดในร้านจำหน่ายจังหวัดอุดรดิตถ์ ค่าเฉลี่ยตัวแปรด้านการรับรู้ปัญหาที่มีความสำคัญอยู่ในระดับมากที่สุด ดังนั้นผู้ประกอบการควรคำนึงถึงความพึงพอใจในการให้บริการจากทางร้าน แนะนำสินค้าให้ตรงกับความต้องการของผู้บริโภค ให้ความรู้เกี่ยวกับสินค้าชนิดอื่นๆภายในร้านเพื่อเพิ่มโอกาสในการขายรวมถึงการออกแบบร้านให้สวยงามโดดเด่นเพื่อความน่าเชื่อถือและทำให้ร้านมีมาตรฐานตอบสนองต่อผู้บริโภคในปัจจุบัน

3. ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อเนื้อสุกรสดในร้านจำหน่ายในจังหวัดอุดรดิตถ์ คือ ด้านการส่งเสริมการตลาด ซึ่งการศึกษาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดพบว่าค่าเฉลี่ยของปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาดอยู่ในระดับมาก แต่หากพิจารณาเปรียบเทียบกับตัวแปรปัจจัยทั้ง 4 ด้าน พบว่ามีค่าเฉลี่ยที่น้อยที่สุด นั้นแสดงว่าผู้ประกอบการร้านจำหน่ายเนื้อสุกรสดยังไม่ค่อยมีการส่งเสริมการตลาดมากนัก ทั้งที่เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการซื้อเนื้อสุกรสดของผู้บริโภค ดังนั้นผู้ประกอบการควรมีการประชาสัมพันธ์ทั้งทางด้านออนไลน์และหน้าร้านอย่างต่อเนื่องและทั่วถึงเพื่อเพิ่มโอกาสในการขายและเพิ่มฐานลูกค้าให้กับทางร้าน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อศึกษาระดับความสำคัญของส่วนประสมทางการตลาด และการตัดสินใจซื้อเนื้อสุกรสดในร้านจำหน่ายในจังหวัดอุดรดิตถ์ และเพื่อศึกษาส่วนประสมทางการตลาดที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อเนื้อสุกรสดในร้านจำหน่ายจังหวัดอุดรดิตถ์ ซึ่งในการเก็บข้อมูลครั้งนี้เป็นการเก็บข้อมูลจากผู้ซื้อเนื้อสุกรสดจากร้านจำหน่ายเนื้อสุกรสดทั่วไปภายในจังหวัดอุดรดิตถ์ ในการวิจัยครั้งต่อไปอาจศึกษาเก็บข้อมูลเฉพาะเจาะจงเป็นรายร้านภายในจังหวัดอุดรดิตถ์ เพื่อนำข้อมูลมาเปรียบเทียบและจัดลำดับร้านจำหน่ายเนื้อสุกรสดที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อภายในจังหวัดอุดรดิตถ์ นอกจากนี้ควรมีการเก็บข้อมูลในเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์ผู้บริโภคเพื่อให้ได้ข้อมูลในเชิงลึกที่เป็นแนวทางในการพัฒนาร้านจำหน่ายเนื้อสุกรสดของผู้ประกอบการให้เป็นที่ยอมรับและตอบสนองความพึงพอใจในการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภคในปัจจุบันและอนาคต

เอกสารอ้างอิง

- ชนาธิป วัชรภมร, และบรรดิษ พระประทานพร. (2566). *ส่วนประสมทางการตลาดของธุรกิจตลาด E-Marketplace ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภคผ่านแอปพลิเคชัน* (รายงานการวิจัย). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
- ชานิลดา หวันตะ, และวิลาวลัย จันทศรี. (2562). *ปัจจัยด้านบรรจุภัณฑ์และส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อน้ำผลไม้แบบกล่อง : กรณีศึกษา จังหวัดสงขลา* (รายงานการวิจัย). สงขลา: มหาวิทยาลัยทักษิณ วิทยาเขตสงขลา.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้นฉบับปรับปรุงใหม่* (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ปรีชาติ แสงคำเฉลี่ยแ, สมสมร แก้วบริสุทธิ์, และสจี กัณหาเรียง. (2563). พฤติกรรมการซื้อผลิตภัณฑ์เนื้อสุกรของผู้บริโภคในจังหวัดขอนแก่น. *วารสารแก่นเกษตร*, 48 (1), 105-118.
- ปิยะวงศ์ ปัญจะเทวคุปต์. (2565). *เศรษฐศาสตร์จุลภาคกับเรื่องหมูแพง*. สืบค้นเมื่อ 1 พฤษภาคม 2566. จาก <http://www.setthasarn.econ.tu.ac.th/blog/detail/580>
- พนิตสุภา ธรรมประมวล. (2563). *การตลาดการบริการ* (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: พี.เอ.ลิฟวิ่ง.
- พรณัฏ ดวงกระโทก, เยาวเรศ เซาวนพูนผล, และกรรณิกา แซ่ลิ้ว. (2563). พฤติกรรมการเลือกซื้อเนื้อสุกรที่ตลาดสดของผู้บริโภคในอำเภอเมือง จังหวัดพะเยา. *วารสารแก่นเกษตร*, 48 (1), 743-748.
- เมทินี อินทร์นาค. (2564). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อเนื้อสุกรเพื่อบริโภคภายในครัวเรือนของประชากรในเขตกรุงเทพมหานคร*. สืบค้น 22 สิงหาคม 2566. จาก <https://mmm.ru.ac.th/MMM/IS/twin-9/6214155005.pdf>.
- รัฐนันท์ พงศ์วิโรจน์ธร, ภาควณิ ภัทวิภาส และเบญญาภา กันทะวงค์วาร. (2559). *พฤติกรรมและส่วนประสมทางการตลาดที่มีต่อการท่องเที่ยววิถีไทยของนักท่องเที่ยวต่างประเทศเพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในเขตภาคเหนือของประเทศไทย*. สืบค้น 27 สิงหาคม 2566, จาก <https://mmm.ru.ac.th/MMM/IS/ml10/6114962050.pdf>.
- สิตานันท์ สาลิณ, และลำสัน เลิศกุลประหยัด. (2563). ปัจจัยด้านศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงโยธยาอดีต และส่วนประสมการตลาดที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยว กรณีศึกษา ตลาดย้อนยุคในจังหวัดสุพรรณบุรี. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยปทุมธานี*, 12 (2), 12-24
- สิรินทร์ สิริกานต์กล. (2562). *พฤติกรรมการบริโภคและการตัดสินใจเลือกซื้อผลิตภัณฑ์เนื้อสัตว์แปรรูปในประเทศไทย* (สารนิพนธ์หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- อัจจิมา ณ ถลาง (2559). *โครงสร้างและพฤติกรรมการแข่งขันอุตสาหกรรมสุกร แบรนด์ S-Pure ใน food chain restaurants*. (รายงานการวิจัย). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อริศรา มาธิสุทธิ์, สุปรียา ราชตัน, และขจรศักดิ์ วงศ์วิราช. (2566). *ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อเครื่องดื่มขนมไข่มุกของผู้บริโภคในจังหวัดลำปาง*. *วารสารการจัดการและพัฒนาท้องถิ่นมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม*, 3 (1), 29-41
- อัสมียะ เจมะมะ. (2560). *ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อพฤติกรรมผู้บริโภคผลิตภัณฑ์เนื้อโคแปรรูปในเขตอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา*. (วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต). สงขลา: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- Kotler & Gary Armstrong. (2011). *Principles of marketing* (14th ed.). Pearson Prentice Hall.
- Rovinelli, R. J. & Hambleton, R. K. (1997). On the use of content specialists in the assessment of criterion referenced test item validity. *Dutch Journal of Education Research*, 2, 49- 60.
- W.G. Cochran. (1953). *Sampling Techiques*. New York : John Wiley & Sons. Inc.

ความพึงพอใจในการจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเชิงกีฬา กรณีศึกษาจังหวัดชลบุรี Satisfaction in Logistics Management of Sport Tourism: A Case Study of Chonburi Province

ภัทรธร ภัสธร¹ และไชยรัช เมฆแก้ว²

Pattaratorn Passara¹ and Chairat Mekkaew²

¹ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรังสิต

² อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ อาจารย์ประจำหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์ มหาวิทยาลัยรังสิต

¹ Master's Degree Student of Master of Science in Management of Logistics, Graduate School, Rangsit University

² Advisor, Lecture of the Master of Science in Management of Logistics, Rangsit University

E-mail: pattaratornpassara@gmail.com, mekchairat@gmail.com

Received: Jun. 27, 2024; Revised: Jul. 15, 2024; Accepted: Aug. 21, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ 1) ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อความพึงพอใจในการจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเชิงกีฬา 2) พฤติกรรมนักท่องเที่ยวที่มีผลต่อความพึงพอใจในการจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเชิงกีฬา และ 3) องค์ประกอบการจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยวที่มีผลต่อความพึงพอใจในการจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเชิงกีฬา ทำการเก็บข้อมูลระหว่างวันที่ 8 - 13 มีนาคม 2567 ใช้วิธีการศึกษาเชิงปริมาณด้วยแบบสอบถามออนไลน์เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจงจำนวน 286 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ Independent Sample T-Test และ F-Test หรือ (One-Way ANOVA)

ผลการวิจัย พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุน้อยกว่า 18 ปี บทบาทนักท่องเที่ยว/โค้ช/ผู้จัดการทีม รายได้เฉลี่ย 10,001 - 20,000 บาท อาชีพนักเรียน/นักศึกษา และระดับการศึกษาปริญญาตรี เดินทางด้วยรถยนต์ส่วนตัว ระยะเวลาในการเดินทาง 1 - 2 ชั่วโมง จำนวนวันการเข้าร่วม 3 - 4 วัน ค่าใช้จ่ายการเดินทาง 1,501 - 2,000 บาท ค่าใช้จ่ายการบริโภค 301 - 600 บาท ค่าใช้จ่ายการพักผ่อน 301 - 600 บาท และนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เคยเข้าร่วมกิจกรรมนี้มาก่อน

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า 1) ปัจจัยส่วนบุคคลที่ต่างกัน มีผลต่อความพึงพอใจในการจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเชิงกีฬาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 2) พฤติกรรมนักท่องเที่ยวที่ต่างกัน มีผลต่อความพึงพอใจในการจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเชิงกีฬาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ 3) ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานขององค์ประกอบการจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยวที่มีผลต่อความพึงพอใจในการจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเชิงกีฬา พบว่า ด้านกายภาพ ด้านการเงิน และด้านสาธารณูปโภค นักท่องเที่ยวให้ระดับความพึงพอใจมาก ยกเว้น ด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านความยั่งยืน นักท่องเที่ยวให้ระดับความพึงพอใจมากที่สุด

คำสำคัญ: เทเบิลเทนนิสไอเฟ่น จังหวัดชลบุรี การจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยว

Abstract

This research aims to analyze: 1) Personal factors affecting satisfaction with sports tourism logistics management, 2) Tourist behaviors affecting satisfaction with sports tourism logistics management, and 3) Components of tourism logistics management affecting satisfaction with sports tourism logistics management. Data was collected from March 8 to March 13, 2024, using a quantitative study method with an online questionnaire as the data collection tool for a specifically targeted sample of 286 people. The statistical methods used for analysis include descriptive statistics such as

frequency, percentage, mean, and standard deviation, and inferential statistics such as Independent Sample T-Test and F-Test (One-Way ANOVA).

The research findings revealed that the majority of tourists participating in the activities are male, under 18 years old, and involved in roles such as athletes, coaches, or team managers. Their average income is between 10,001 and 20,000 Baht, their occupation is students, and they hold a bachelor's degree. They travel by private car, taking 1 to 2 hours for the journey, and participate for 3 to 4 days. Travel expenses range from 1,501 to 2,000 Baht, consumption expenses are between 301 and 600 Baht, and accommodation costs also range from 301 to 600 Baht. Most tourists have participated in similar activities before.

The hypothesis testing results, it was found that: 1) Different personal factors significantly affect satisfaction with sports tourism logistics management at a 0.05 significance level. 2) Different tourist behaviors significantly affect satisfaction with sports tourism logistics management at a 0.05 significance level. 3) The mean and standard deviation of the components of tourism logistics management affecting satisfaction with sports tourism logistics management. indicate that the physical flow, financial flow, and facility infrastructure are rated as highly satisfactory. But the information flow and sustainability are rated as the most satisfactory.

Keywords: Table Tennis, Chonburi province, Tourism logistics management

บทนำ

การท่องเที่ยวเชิงกีฬาเป็นการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อเล่นกีฬาตามความถนัดตามความสนใจในแต่ละชนิดกีฬาต่าง ๆ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้รับความเพลิดเพลินความสนุกสนานได้รับประสบการณ์และความรู้ใหม่ ๆ การท่องเที่ยวเชิงกีฬามีเอกลักษณ์ที่แตกต่างจากการท่องเที่ยวรูปแบบอื่นๆโดยจัดอยู่ในหมวดหมู่ของรูปแบบการท่องเที่ยวในความสนใจพิเศษ เนื่องจากมีความครอบคลุมทั้งด้านการท่องเที่ยวและด้านกีฬา การท่องเที่ยวเชิงกีฬาสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภท ได้แก่ 1) การท่องเที่ยวเพื่อร่วมลงเล่นกีฬา 2) การท่องเที่ยวเพื่อร่วมชมการแข่งขันกีฬา และ 3) การท่องเที่ยวในสถานที่ที่เป็นต้นกำเนิดของกีฬา (กองเศรษฐกิจการท่องเที่ยวและกีฬา, 2560) การท่องเที่ยวเชิงกีฬาสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้เป็นจำนวนมากและยังใช้เป็นโอกาสในการประชาสัมพันธ์สถานที่ต่างๆเพื่อยกระดับให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวใหม่ๆได้ ส่งผลให้สามารถช่วยสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว มีการคาดการณ์ไว้ว่าการท่องเที่ยวเชิงกีฬาจะมีอัตราการเติบโตทั่วโลกร้อยละ 17.50 ในช่วงระหว่างปีพ.ศ.2566 – 2573 (UN Tourism, n.d.) ในส่วนของประเทศไทยนั้นตลาดการท่องเที่ยวเชิงกีฬายังไม่ได้มีการพัฒนามากนัก แต่มีแนวโน้มการเติบโตตามตลาดการท่องเที่ยวเชิงกีฬาทั่วโลก จากผลการสำรวจพบว่าการท่องเที่ยวเชิงกีฬาส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจ คือช่วยทำให้เกิดการจ้างงาน สร้างการกระตุ้นการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยว ภาครัฐสามารถจัดเก็บรายได้ในรูปแบบภาษี เกิดเงินหมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจ และสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจ (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2566)

จังหวัดชลบุรีตั้งอยู่แถบภาคตะวันออกของประเทศไทยเป็นจังหวัดที่มีสถานที่ท่องเที่ยวที่มีความหลากหลายซึ่งมีความสำคัญทางด้านเศรษฐกิจของภาคตะวันออกทั้งในด้านพาณิชยกรรมและอุตสาหกรรมต่าง ๆ รวมไปถึงอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและการท่องเที่ยวเชิงกีฬา จังหวัดชลบุรีได้มีการพัฒนาจนก้าวเข้าสู่เป็นเมือง “สปอร์ต ซิตี้” มีการจัดการแข่งขันกีฬานานาชาติต่าง ๆ มากมาย เช่น มาราธอน, ไตรกีฬา , เรือใบ และกีฬาทางอากาศ รวมถึงกีฬาในร่ม (มติชนออนไลน์, 2560) โดยเฉพาะกีฬาเทเบิลเทนนิสหรือ “ปิงปอง” ที่ได้รับความนิยมเป็นอย่างมากในต่างประเทศ มีการคาดการณ์ว่ากีฬาเทเบิลเทนนิสมีฐานแฟนคลับ 850 ล้านคน มีสโมสรกีฬาเทเบิลเทนนิสมากกว่า 240 แห่ง และมีผู้เล่นมากกว่า 300 ล้านคนทั่วโลก (Desiata, 2024) จากข้อมูลของสมาคมกีฬาเทเบิลเทนนิสแห่งประเทศไทยพบว่าการเติบโตของผู้เล่นเทเบิลเทนนิสในระดับการแข่งขันตั้งแต่ปีพ.ศ.2557 จนถึงปัจจุบัน ประเทศไทยมีนักกีฬาเทเบิลเทนนิสที่

ลงทะเบียนแข่งขันทั้งสิ้น 16,585 คน (สำนักข่าวอินโฟเควสท์, 2567) โดยจังหวัดชลบุรี มีการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการแข่งขันเทเบิลเทนนิสโอเพ่นอย่างต่อเนื่องในทุกๆปี ซึ่งเป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเฉพาะการแข่งขันกีฬาเทเบิลเทนนิสแบ่งเป็นประเภทการแข่งขันชายเดี่ยวและหญิงเดี่ยว มีรุ่นอายุทั้งหมดจำนวน 8 รุ่น ได้แก่ ทัวไป , เยาวชนอายุไม่เกิน 19 ปี , เยาวชนอายุไม่เกิน 17 ปี , เยาวชนอายุไม่เกิน 15 ปี , เยาวชนอายุไม่เกิน 13 ปี , เยาวชนอายุไม่เกิน 11 ปี , เยาวชนอายุไม่เกิน 9 ปี และอาวุโสอายุ 40 ปี ขึ้นไป (สมาคมเทเบิลเทนนิสแห่งประเทศไทย, 2567)

ผู้วิจัยเห็นความสำคัญและแนวโน้มการเติบโตอย่างต่อเนื่องของกีฬาเทเบิลเทนนิส ซึ่งกำลังเป็นที่นิยมในต่างประเทศและมีแนวโน้มการเติบโตเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องในประเทศไทย ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่เข้าร่วมกิจกรรม เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องผู้ประกอบการจัดการกิจกรรมกีฬาทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชน สามารถนำข้อมูลที่ได้จากผลการวิจัยไปวิเคราะห์วางแผนหรือกำหนดกลยุทธ์ในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงกีฬาให้เกิดประสิทธิภาพและตอบรับกับความต้องการของนักท่องเที่ยว

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคล ที่มีผลต่อความพึงพอใจในการจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเชิงกีฬา
2. เพื่อวิเคราะห์พฤติกรรมนักท่องเที่ยว ที่มีผลต่อความพึงพอใจในการจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเชิงกีฬา
3. เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบการจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยว ที่มีผลต่อความพึงพอใจในการจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเชิงกีฬา

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษานี้ คือ ผู้เข้าร่วมกิจกรรมองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรีเทเบิลเทนนิส โอเพ่นประจำปี พ.ศ. 2567 กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาจำนวน 5 กลุ่ม คือ 1) ผู้บริหาร 2) ผู้สนับสนุน (สปอนเซอร์) 3) ฝ่ายจัดการแข่งขัน/ผู้ตัดสิน 4) นักกีฬา/โค้ช/ผู้จัดการทีม และ 5) ผู้ปกครอง/กองเชียร์ (สมาคมเทเบิลเทนนิสแห่งประเทศไทย, 2567) ทำการเก็บข้อมูลระหว่างวันที่ 8 - 13 มีนาคม 2567 สถานที่เก็บข้อมูล ณ โรงแรมเนชั่นไฮมาในสวนสาธารณะเฉลิมพระเกียรติ ร.9 อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

สมมติฐานการวิจัย

1. ปัจจัยส่วนบุคคลประกอบด้วย เพศ อายุ บทบาท รายได้ อาชีพ และระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน มีผลต่อความพึงพอใจในการจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเชิงกีฬาที่แตกต่างกัน
2. พฤติกรรมนักท่องเที่ยวประกอบด้วย วิธีการเดินทาง ระยะเวลาในการเดินทาง จำนวนวันในการเข้าร่วมค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ค่าใช้จ่ายในการบริโภค ค่าใช้จ่ายในการพักผ่อน และการเข้าร่วมที่แตกต่างกัน มีผลต่อความพึงพอใจในการจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเชิงกีฬาที่แตกต่างกัน

สมมติฐานเพื่อการทดสอบ

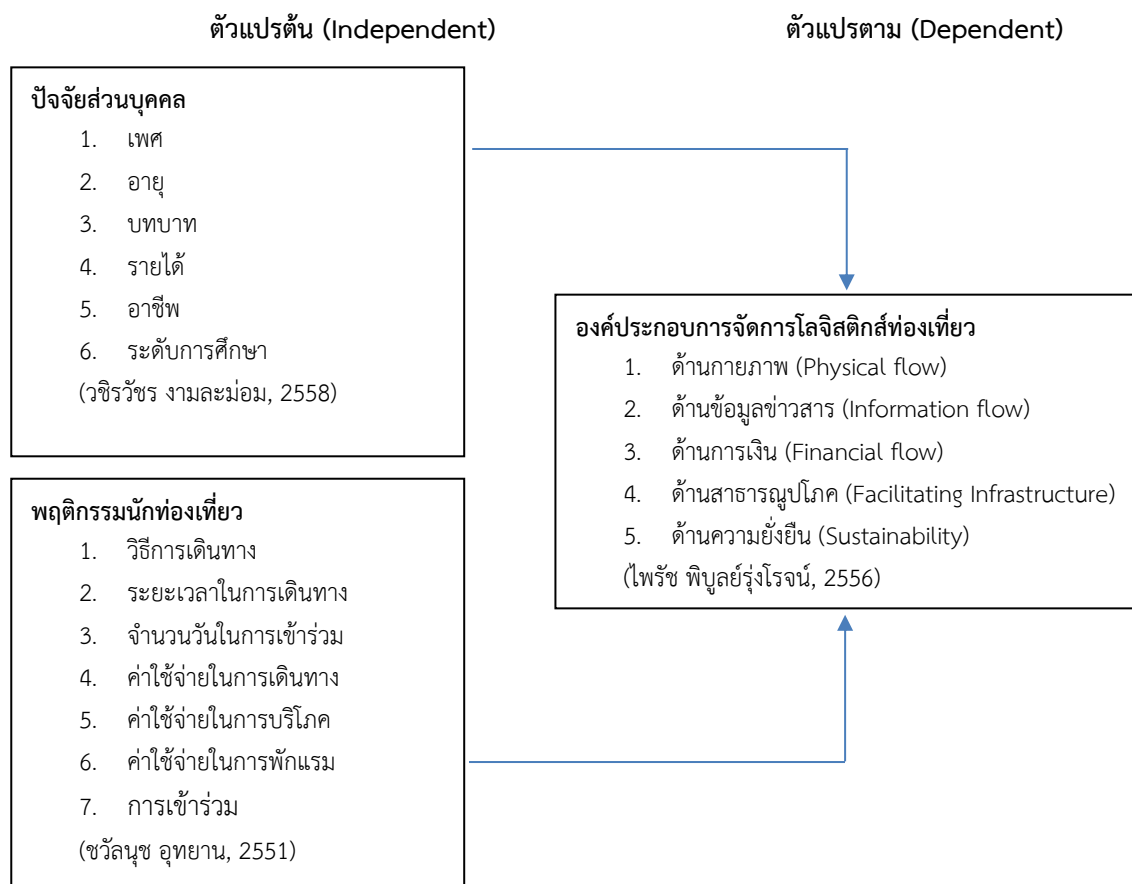
H_0 : ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีเพศที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อความพึงพอใจในการจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเชิงกีฬาไม่แตกต่างกัน

H_1 : ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีเพศที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อความพึงพอใจในการจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเชิงกีฬาแตกต่างกัน

หรือ $H_0 : \mu_1 = \mu_2$

$H_1 : \mu_1 \neq \mu_2$

กรอบแนวความคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวความคิดในการวิจัย

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับประชากรศาสตร์

วชิรวัชร งามละม่อม (2558) กล่าวว่า ประชากรศาสตร์จะแสดงพฤติกรรมความเป็นมาของแต่ละบุคคลจากอดีตถึงปัจจุบัน โดยในหน่วยงานหรือองค์กรต่างๆประกอบด้วยพนักงานหรือบุคลากรในระดับต่างๆ มีลักษณะพฤติกรรม การแสดงออกที่แตกต่างกัน มีสาเหตุมาจากความแตกต่างทางด้านประชากรศาสตร์หรือภูมิหลังของบุคคล โดยตัวแปร ด้านประชากรศาสตร์จะประกอบด้วย เพศ (Sex) ความแตกต่างของเพศ ทำให้บุคคลมีพฤติกรรมแตกต่างกันออกไป เช่น ระดับความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมกิจกรรม จนถึงรูปแบบการดำเนินชีวิตที่เปลี่ยนแปลงจากอดีตจนถึงปัจจุบัน อายุ (Age) ความแตกต่างของแต่ละช่วงอายุ มักจะส่งผลให้เกิดความแตกต่างทางด้านพฤติกรรมในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารและการเข้าถึงของกิจกรรมต่างๆ เช่น ผู้สูงอายุมีแนวโน้มที่จะเข้าร่วมกิจกรรมทางด้านสุขภาพมากกว่าที่จะเข้าร่วมกิจกรรมทางด้านสื่อสังคมออนไลน์ รายได้ ระดับการศึกษา และอาชีพ (Income, Education and Occupation) ปกติทั่วไป นักการตลาดจะให้ความสนใจกลุ่มผู้บริโภคที่มีรายได้สูง แต่อย่างไรก็ตามครอบครัวที่มีรายได้รองลงมาจะมีฐานประชากรที่ใหญ่กว่า โดยรายได้จะเป็นเกณฑ์ตัวชี้วัดความสามารถในการซื้อสินค้าหรือการให้บริการ ซึ่งจะทำให้เห็นพฤติกรรมของผู้บริโภค เช่น คนเจน Baby Boomer ค่อนข้างให้ความสำคัญกับการเลือกซื้อสินค้าโดยมีราคาเป็นที่ตั้ง เนื่องจากเป็นวัยที่ไม่สามารถสร้างรายได้ด้วยตัวเอง จึงต้องให้ความสำคัญกับการตัดสินใจซื้อสินค้าที่ถูกและคุณภาพเหมาะสมที่สุด เมื่อ

นำตัวแปรด้านรายได้รวมกับตัวแปรด้านประชากรศาสตร์และอื่นๆ จะทำให้สามารถกำหนดกลุ่มเป้าหมายได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

Kotler & Armstrong (2018) องค์กรประกอบทางประชากรศาสตร์ประกอบด้วยตัวแปร อายุ เพศ ลักษณะครอบครัว รายได้ การศึกษา และอาชีพ ซึ่งตัวแปรที่เหมือนหรือมีความแตกต่างกันเหล่านี้ สามารถนำมาเป็นข้อมูลในการศึกษาและเป็นข้อบ่งชี้ต่อความพึงพอใจได้ เช่น อายุที่แตกต่างกัน มีผลอย่างไรต่อความพึงพอใจ หรือมีผลอย่างไรต่อการตัดสินใจ สามารถนำตัวแปรเหล่านี้เป็นเครื่องมือในการประกอบการศึกษาวิจัยทางด้านประชากรศาสตร์ได้

สันทนต์ เสริมศรี (2541) ได้กล่าวว่า ลักษณะทางประชากรศาสตร์ที่ประกอบด้วย เพศ เชื้อชาติ ศาสนา ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส ครอบครัว การทำงาน อาชีพ และรายได้ มีส่วนเกี่ยวข้องและมีผลส่งผลกระทบต่อปัจจัยด้านสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม ซึ่งลักษณะทางประชากรศาสตร์ที่หลากหลายส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อพฤติกรรมต่างๆ ของมนุษย์

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมนักท่องเที่ยว

ชวลิน ขูทยาน (2551) ได้กล่าวว่า พฤติกรรมนักท่องเที่ยวเป็นการกระทำที่บางครั้งนักท่องเที่ยวจะกระทำโดยรู้ตัวหรือไม่รู้ตัวก็ได้ ซึ่งบุคคลอื่นจะสามารถสังเกตการกระทำนั้นๆ ได้ พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวสามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ 1. พฤติกรรมภายในเป็นพฤติกรรมที่นักท่องเที่ยวสามารถสื่อสารออกมาด้วยร่างกาย โดยผ่านกระบวนการทางด้านความรู้สึกนึกคิดและอารมณ์ 2. พฤติกรรมภายนอกเป็นพฤติกรรมที่ผู้อื่นสามารถสังเกตเห็นได้ ซึ่งอาจจะผ่านกระบวนการทางด้านความรู้สึกนึกคิดและอารมณ์ของนักท่องเที่ยวหรือไม่ก็ได้ ซึ่งองค์ประกอบของพฤติกรรมนักท่องเที่ยวประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ คือ

1. เป้าหมาย หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวโดยมีจุดมุ่งหมายต่างๆตามวัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยวและความคาดหวัง
2. ความพร้อม หมายถึง ความพร้อมทางด้านการเดินทางทั้งสภาพร่างกายและจิตใจ และความพร้อมทางการเงิน
3. สถานการณ์ หมายถึง ช่วงเวลาหรือเหตุการณ์ ซึ่งจะสามารถส่งผลต่อการตัดสินใจในการท่องเที่ยว
4. การวางแผนการเดินทาง หมายถึง การวางแผนการท่องเที่ยว การวางแผนที่พักแรม
5. การตอบสนอง หมายถึง เป็นการตอบสนองต่อการตัดสินใจในการเดินทางท่องเที่ยว ซึ่งจะสามารถส่งผลต่อความรู้สึก
6. ผลลัพธ์ที่ตามมา หมายถึง ผลของการตัดสินใจซึ่งอาจจะเกิดเหตุการณ์ได้ทั้งในเชิงบวกและเชิงลบ จากผลของการตัดสินใจและอาจจะเป็นได้ทั้งสถานการณ์ที่ไม่สามารถคาดการณ์ล่วงหน้าไว้ได้
7. ปฏิกริยาต่อความผิดหวัง หมายถึง ความรู้สึกที่เกิดขึ้นจากการคาดหวังของนักท่องเที่ยว

ศุภลักษณ์ อัครางกูร (2551) กล่าวว่า การแสดงออกหรือการปฏิบัติของนักท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นในขณะที่เดินทางท่องเที่ยว ซึ่งสามารถแสดงออกโดยคำพูด สีหน้า ท่าทาง และกริยาอื่นๆทั้งที่รู้ตัวหรือไม่รู้ตัว การแสดงออกเหล่านี้จะมีการแสดงออกที่แตกต่างกันตามแต่ละสถานการณ์ที่เกิดขึ้นรวมถึงอารมณ์ของนักท่องเที่ยว

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548) กล่าวว่า พฤติกรรมการตัดสินใจในการท่องเที่ยว มักจะประกอบด้วย เป้าหมาย วัตถุประสงค์ และปฏิบัติการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ไม่ว่าจะเป็นเกี่ยวข้องโดยตรงหรือทางอ้อมกับนักท่องเที่ยวก็ตาม ส่งผลให้กระบวนการต่างๆเหล่านี้ มีส่วนในการตัดสินใจในการเดินทางท่องเที่ยว

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับโลจิสติกส์ท่องเที่ยว

ไพรัช พิบูลย์รุ่งโรจน์ (2556) กล่าวว่า องค์ประกอบของการจัดการโลจิสติกส์ของแหล่งท่องเที่ยว ประกอบไปด้วย 1) การส่งต่อทางกายภาพ (Physical flow) ได้แก่ การเดินทางสู่แหล่งท่องเที่ยว, จุดต้อนรับ, จุดพักเส้นทางการเดินทางภายใน, การจัดการระบบการต่อแถวคอย 2) การส่งต่อด้านข้อมูลข่าวสาร (Information flow) ได้แก่ ศูนย์บริการหลัก, ล่าม ไกด์ มัคคุเทศก์, แผนที่, ป้ายบอกทาง 3) การส่งต่อทางการเงิน (Financial flow) ได้แก่ ค่าธรรมเนียม, บริการแลกเงินตราต่างประเทศ, การรับบัตร debit/credit ATM, การคืนเงิน (Refund) 4) สาธารณูปโภค (Facilitating infrastructure) ได้แก่ ห้องน้ำ, สัญญาณโทรศัพท์ อินเทอร์เน็ต, น้ำดื่ม, จุดพยาบาล/หน่วย

แพทย์ฉุกเฉิน/การส่งต่อโรงพยาบาล 5) ความยั่งยืน (Sustainability) ได้แก่ จุดทิ้งขยะ, การแยกขยะ, การใช้วัสดุที่เป็นมิตร, การใช้พลังงานทางเลือก, การบำบัดขยะ/ของเสีย

จิตพงษ์ อัยสานนท์ (2559) กล่าวว่า โลจิสติกส์ท่องเที่ยวคือ “การจัดการประสานงานระหว่างกิจกรรมต่างๆ (Activities) เพื่อให้การไหลของนักท่องเที่ยว (Physical Flow) จากต้นทางไปสู่ปลายทางโดยไม่มีข้อผิดพลาด และยังให้นักท่องเที่ยวได้รับความพึงพอใจสูงสุด” การขนส่งนักท่องเที่ยวเป็นเพียงกิจกรรมหนึ่งในโลจิสติกส์ท่องเที่ยว การขนส่งจะเกิดขึ้น ณ ช่วงหนึ่งๆเท่านั้นไม่ใช่ตลอดเส้นทาง เช่น กิจกรรมการขนส่งด้วยเครื่องบิน รถโดยสาร กิจกรรมการขนส่งด้วยเรือ ซึ่งจะไม่มีการขนส่งอีกเมื่ออยู่ในที่พัก

มิ่งสรรพ ขาวสอาด และ คมสัน สุริยะ (2551) ได้กล่าวว่า โลจิสติกส์การท่องเที่ยวเกี่ยวข้องกับการไหลและการเคลื่อนที่ 3 ส่วน ได้แก่ 1.การเคลื่อนที่ทางกายภาพ (Physical flow) หมายถึง การเดินทางของนักท่องเที่ยว ประกอบด้วย วิธีการเดินทาง การวางแผนการเดินทางจากต้นทางไปสู่ปลายทาง 2.การเคลื่อนที่ของข้อมูลข่าวสาร (Information flow) หมายถึง การรับได้ข่าวสาร เช่น ป้ายบอกทาง หรือจุดท่องเที่ยวระหว่างทาง และจุดหมายปลายทาง 3.การเคลื่อนที่ทางด้านการเงิน (Financial flow) หมายถึง ความสะดวกในการชำระเงิน จุดกดเงินสด หรือ ATM ซึ่งการเคลื่อนไหลทั้ง 3 ส่วนนี้ล้วนเกี่ยวข้องกับการเป็นโลจิสติกส์การท่องเที่ยว

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงกีฬา

McIntosh and Goeldner (2002) ได้ให้คำจำกัดความของการท่องเที่ยวเชิงกีฬา (Sport Tourism) คือการเดินทางเพื่อเข้าร่วมกิจกรรมกีฬาต่างๆตามความสนใจหรือตามความถนัด เพื่อให้ได้รับความสนุกสนาน ความเพลิดเพลิน ในระหว่างการทำกิจกรรมกีฬา เพื่อให้ได้รับประสบการณ์หรือความรู้ใหม่ๆเพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและมีจิตสำนึกต่อส่วนรวมจากการทำกิจกรรมร่วมกันของหลายๆบุคคล โดยการร่วมเล่นกิจกรรมทางกีฬาและช่วยสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น

Weed (2008) กล่าวว่า การท่องเที่ยวเชิงกีฬาทำให้เกิดการสร้างปฏิสัมพันธ์ต่างๆระหว่างผู้คน โดยมีการทำกิจกรรมเชิงกีฬาร่วมกัน ณ สถานที่ต่างๆที่มีการจัดกิจกรรมเชิงกีฬา เกิดเป็นปรากฏการณ์ทางสังคมส่งผลต่อเศรษฐกิจและวัฒนธรรม

กองเศรษฐกิจการท่องเที่ยวและกีฬา (2560) กล่าวว่า การท่องเที่ยวเชิงกีฬาเป็นการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อร่วมทำกิจกรรมทางกีฬา โดยมีองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงกีฬาต่างๆ ดังนี้ 1) การออกจากสถานที่อยู่ตามปกติ 2) การเข้าร่วมกิจกรรมหรือสถานที่ที่เกี่ยวข้องกับกีฬา 3) กีฬาเป็นส่วนสำคัญของการเดินทาง และยังได้แบ่งประเภทของการท่องเที่ยวเชิงกีฬาเป็น 3 รูปแบบ ได้แก่ 1) การท่องเที่ยวงานหรือมหกรรมกีฬา (Sport Event Tourism) เป็นงานกิจกรรมที่มีลักษณะเฉพาะ 2) การท่องเที่ยวเพื่อเล่นกีฬา (Active Sport Tourism) เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อเล่นกีฬาหรือแข่งขันกีฬา 3) การท่องเที่ยวเชิงกีฬาเพื่อความทรงจำ (Nostalgia Sport Tourism) การเดินทางไปยังสถานที่ที่เกี่ยวข้องกับกีฬาที่มีชื่อเสียง เช่น สโมสรกีฬา หรือตัวบุคคลนักกีฬาที่มีชื่อเสียง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

หรรษกร รอดศรีสมุทร, ทศนีย์ เกตุการณ์ และนพคุณ แสงเขียว (2562) ทำการศึกษาเรื่องความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยวในจังหวัดปทุมธานี ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มาท่องเที่ยวในจังหวัดปทุมธานีเป็นครั้งแรก ใช้รถยนต์ส่วนตัวเป็นพาหนะในการเดินทาง และมีค่าใช้จ่ายต่อครั้งไม่เกิน 2,000 บาท ทั้งนี้ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อโลจิสติกส์การท่องเที่ยวในจังหวัดปทุมธานี ด้านกายภาพ ด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านการเงินอยู่ในระดับปานกลาง โดยผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจที่มีต่อโลจิสติกส์การท่องเที่ยวของผู้ที่ใช้รถยนต์ส่วนตัวเป็นพาหนะในการเดินทางกับผู้ที่ใช้รถประจำทางหรือขนส่งมวลชนในการเดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดปทุมธานี พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันทุกประเด็นความคิดเห็นทั้ง 3 ด้าน ที่ระดับนัยสำคัญ .05

กิงกาญจน์ ดอกพุดซ้อน (2564) ทำการศึกษาเรื่องการศึกษาพฤติกรรมและความพึงพอใจด้านโลจิสติกส์การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ กรณีศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงอายุ 41 - 50 ปี วุฒิมัธยมศึกษาปริญญาตรี อาชีพพนักงานบริษัท มีรายได้ต่อเดือน 20,001 - 25,000 บาท มา

ท่องเที่ยว 5 ครั้งขึ้นไป เดินทางท่องเที่ยวไม่เกิน 1 วัน มีค่าใช้จ่ายไม่เกิน 1,000 บาท หาข้อมูลการท่องเที่ยวจากสื่อสังคมออนไลน์และเดินทางด้วยรถยนต์ส่วนตัว องค์ประกอบโลจิสติกส์และความพึงพอใจด้านโลจิสติกส์การท่องเที่ยว จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีค่าเฉลี่ยโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล พฤติกรรมการท่องเที่ยว องค์ประกอบโลจิสติกส์ มีผลต่อความพึงพอใจด้านโลจิสติกส์การท่องเที่ยวจังหวัดพระนครศรีอยุธยาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 พฤติกรรมการท่องเที่ยว ด้านจำนวนครั้งที่มาท่องเที่ยว ระยะเวลาในการท่องเที่ยว แหล่งข้อมูลในการมาท่องเที่ยว และวิธีการเดินทาง มีความสัมพันธ์กับองค์ประกอบโลจิสติกส์การท่องเที่ยว อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 องค์ประกอบโลจิสติกส์ด้านจำนวนครั้งที่มาท่องเที่ยว ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวต่อครั้งและแหล่งข้อมูลในการมาท่องเที่ยว มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจต่อองค์ประกอบโลจิสติกส์อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01, .01 และ .05 ตามลำดับ

สุกัญญา แก้วตา และ วาสนา จรุงศรีโชติกำจร (2562) ทำการศึกษาเรื่องการศึกษาประสิทธิภาพการจัดการโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวในอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ของนักท่องเที่ยวชาวไทย ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญต่อโลจิสติกส์การท่องเที่ยวโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านการเคลื่อนที่ของสารสนเทศ รองลงมาคือด้านการเคลื่อนที่ทางกายภาพ และด้านความปลอดภัย ตามลำดับ ผลการเปรียบเทียบปัจจัยโลจิสติกส์การท่องเที่ยวที่มีผลต่อการมาท่องเที่ยวในอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า นักท่องเที่ยวที่มีเพศ และสถานภาพ ที่แตกต่างกัน ให้ความสำคัญต่อโลจิสติกส์การท่องเที่ยวที่ไม่แตกต่างกัน ส่วนนักท่องเที่ยวที่มีอายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ และภูมิภาคนาที่แตกต่างกัน ให้ความสำคัญต่อโลจิสติกส์การท่องเที่ยวแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

วรุณศิริ ปานงาม และ บวรวิทย์ โรจน์สุวรรณ (2566) ทำการศึกษาเรื่องการจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยวในอำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลการวิจัยเชิงพรรณนาพบว่า นักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างส่วนมากเป็นเพศหญิง อายุ 31-40 ปี มีการศึกษาระดับปริญญาตรี อาชีพพนักงานเอกชน มีรายได้มากกว่า 30,000 บาท และใช้งบประมาณในการท่องเที่ยวต่ำกว่า 15,000 บาทต่อครั้ง ส่วนด้านพฤติกรรมการท่องเที่ยว พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนมากมีผู้ร่วมเดินทางในการท่องเที่ยวอำเภอเกาะสมุย 2-3 คน โดยมีเป้าหมายการท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อนในวันหยุด ใช้เว็บไซต์และสื่อสังคมออนไลน์เป็นแหล่งข้อมูลสืบค้น ใช้ระยะเวลาการท่องเที่ยว 2-7 วัน มีประสบการณ์ในการท่องเที่ยว 2-3 ปี และด้านองค์ประกอบด้านการจัดการโลจิสติกส์ พบว่า การจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยวก่อนและหลังการเดินทาง มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ 3.79 ผลการวิจัยเชิงอนุมานพบว่า ลักษณะของประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกันมีผลต่อการจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยวที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่แตกต่างกันไม่มีความสัมพันธ์กับการจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยวที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ นักท่องเที่ยวที่เข้าร่วมกิจกรรมการแข่งขันเทนนิสโอเพ่นประจำปีพ.ศ.2567 จังหวัดชลบุรี กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาจำนวน 5 กลุ่ม คือ 1) ผู้บริหาร 2) ผู้สนับสนุน (สปอนเซอร์) 3) ฝ่ายจัดการแข่งขัน/ผู้ตัดสิน 4) นักกีฬา/โค้ช/ผู้จัดการทีม และ 5) ผู้ปกครอง/กองเชียร์ รวมจำนวนทั้งสิ้นประมาณ 1,009 คน (สมาคมเทนนิสแห่งประเทศไทย, 2567)

2. กลุ่มตัวอย่างและวิธีการสุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ นักท่องเที่ยวที่เข้าร่วมกิจกรรมการแข่งขันเทนนิสโอเพ่นประจำปีพ.ศ.2567 จังหวัดชลบุรี กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาจำนวน 5 กลุ่ม คือ 1) ผู้บริหาร 2) ผู้สนับสนุน (สปอนเซอร์) 3) ฝ่ายจัดการแข่งขัน/ผู้ตัดสิน 4) นักกีฬา/โค้ช/ผู้จัดการทีม และ 5) ผู้ปกครอง/กองเชียร์ รวมจำนวนทั้งสิ้นประมาณ 1,009 คน เนื่องจากทราบขนาดจำนวนประชากรกลุ่มตัวอย่างที่แน่นอน จึงใช้การกำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้สูตรของ

(Yamane, 1967) โดยระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และระดับความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 ผู้วิจัยจึงมีวิธีการคำนวณกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

n แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ
 N แทน ขนาดของประชากร
 e แทน ค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ เท่ากับ 0.05

$$286 = \frac{1,009}{1 + 1,009(0.05)^2}$$

3. การเก็บข้อมูล

เก็บข้อมูลในรูปแบบของการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ด้วยแบบสอบถามออนไลน์ (Online Questionnaire) โดยให้กลุ่มตัวอย่างสแกน QR Code จำนวน 286 ชุด ชนิดกีฬาเทเบิลเทนนิส กิจกรรมแบ่งประเภทการแข่งขันเป็นชายเดี่ยวและหญิงเดี่ยว มีรุ่นอายุทั้งหมดจำนวน 8 รุ่น ได้แก่ รุ่นทั่วไป, รุ่นเยาวชนอายุไม่เกิน 19 ปี, รุ่นเยาวชนอายุไม่เกิน 17 ปี, รุ่นเยาวชนอายุไม่เกิน 15 ปี, รุ่นเยาวชนอายุไม่เกิน 13 ปี, รุ่นเยาวชนอายุไม่เกิน 11 ปี, รุ่นเยาวชนอายุไม่เกิน 9 ปี และรุ่นอาวุโสอายุ 40 ปี ขึ้นไป (สมาคมเทเบิลเทนนิสแห่งประเทศไทย, 2567) ทำการเก็บข้อมูลระหว่างวันที่ 8 - 13 มีนาคม 2567 ณ โรงยิมเนเซียมภายในสวนสาธารณะเฉลิมพระเกียรติ ร.9 อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามจำนวน 1 ชุดต่อ 1 ท่าน ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยใช้คำถามปลายปิดในการเก็บรวบรวมข้อมูล จัดลำดับเนื้อหาของแบบสอบถามให้ครอบคลุมข้อมูลที่ต้องการ ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ บทบาท รายได้ อาชีพ และระดับการศึกษา มีจำนวน 6 ข้อ โดยลักษณะเป็นคำถามปลายปิด (Close-ended Question)

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมนักท่องเที่ยว ได้แก่ วิธีการเดินทาง ระยะเวลาในการเดินทาง จำนวนวันในการเข้าร่วม ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ค่าใช้จ่ายในการบริโภค ค่าใช้จ่ายในการพักผ่อน และการเข้าร่วม มีจำนวน 7 ข้อ โดยลักษณะของแบบสอบถามเป็นปลายปิด (Close-ended Question)

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับองค์ประกอบการจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยว โดยลักษณะของแบบสอบถามเป็นมาตรวัดประเมินค่า (Rating Scale) แบบลิเคิร์ตสเกล (Likert Scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ มีจำนวน 15 ข้อ ประกอบด้วยองค์ประกอบการจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยวในด้านต่างๆ ดังนี้ 1) ด้านกายภาพ 2) ด้านข้อมูลข่าวสาร 3) ด้านการเงิน 4) ด้านสาธารณูปโภค และ 5) ด้านความยั่งยืน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ข้อมูลปฐมภูมิในการเก็บรวบรวมข้อมูลนี้เป็นการเก็บข้อมูลในรูปแบบของการวิจัยเชิงสำรวจด้วยแบบสอบถามออนไลน์ โดยนำ QR Code ให้กลุ่มตัวอย่างสแกน จำนวน 286 ชุด ได้แก่ ผู้บริหาร จำนวน 5 คน ผู้สนับสนุน (สปอนเซอร์) จำนวน 9 คน ฝ่ายจัดการแข่งขัน/ผู้ตัดสิน จำนวน 26 คน นักกีฬา/โค้ช/ผู้จัดการทีม จำนวน 186 คน และผู้ปกครอง/กองเชียร์ จำนวน 60 คน ซึ่งผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามด้วยระบบตอบกลับอัตโนมัติแบบออนไลน์ มาตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์ เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติและวิเคราะห์เนื้อหาต่อไป

2. ข้อมูลทุติยภูมิเป็นข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้า จากเอกสารหนังสือ ตำราทางวิชาการต่างๆ สถิติหรือทะเบียนของหน่วยงาน แหล่งข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต ผลงานวิจัยและสิ่งตีพิมพ์ทั้งในและต่างประเทศ โดยทำการศึกษาจากทฤษฎีที่เกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล พฤติกรรมนักท่องเที่ยว และองค์ประกอบการจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยว

3. รวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาทั้งหมด ตรวจสอบความถูกต้อง เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูล

4. การเก็บข้อมูลระหว่างวันที่ 8 - 13 มีนาคม 2567 สถานที่เก็บข้อมูล ณ โรงแรมเนชั่นภายในสวนสาธารณะเฉลิมพระเกียรติ ร.9 อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลและค่าสถิติเชิงพรรณนา ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงบรรยายลักษณะของตัวแปร ซึ่งได้แก่

(1) การหาค่าความถี่และค่าร้อยละ ในส่วนของปัจจัยส่วนบุคคลและพฤติกรรมการเดินทาง

(2) การหาค่าเฉลี่ยของระดับความสำคัญขององค์ประกอบการจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยวที่มีผลต่อความพึงพอใจในการท่องเที่ยวเชิงกีฬา

(3) การหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของค่าคะแนนระดับความสำคัญขององค์ประกอบการจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยวที่มีผลต่อความพึงพอใจในการท่องเที่ยวเชิงกีฬา

2. การวิเคราะห์ข้อมูลและค่าสถิติเชิงอนุมานโดยพิจารณา T-Test และ F-Test หรือ (One Way ANOVA) แล้วนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปตารางประกอบการบรรยายและทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยใช้การเปรียบเทียบพหุคูณ ตามวิธีการ Least Significant Difference (LSD) เพื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลและพฤติกรรมการเดินทาง กับองค์ประกอบการจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยวที่มีผลต่อความพึงพอใจในการท่องเที่ยวเชิงกีฬา

สรุปและอภิปรายผล

ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยว

พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 171 คน คิดเป็นร้อยละ 59.79 มีอายุน้อยกว่า 18 ปี จำนวน 94 คน คิดเป็นร้อยละ 32.87 บทบาทนักกีฬา/โค้ช/ผู้จัดการทีม จำนวน 186 คน คิดเป็นร้อยละ 65.03 รายได้เฉลี่ย 10,001 - 20,000 บาท จำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 30.42 อาชีพนักเรียน/นักศึกษา จำนวน 94 คน คิดเป็นร้อยละ 32.87 และระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 152 คน คิดเป็นร้อยละ 53.15

ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมนักท่องเที่ยว

พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เดินทางด้วยรถยนต์ส่วนตัว จำนวน 253 คน คิดเป็นร้อยละ 88.46 ใช้ระยะเวลาในการเดินทาง 1 - 2 ชั่วโมง จำนวน 169 คน คิดเป็นร้อยละ 59.09 มีจำนวนวันการเข้าร่วม 3 - 4 วัน จำนวน 189 คน คิดเป็นร้อยละ 66.08 มีค่าใช้จ่ายการเดินทาง 1,501 - 2,000 บาท จำนวน 135 คน คิดเป็นร้อยละ 47.20 มีค่าใช้จ่าย

การบริโภค 301 – 600 บาท จำนวน 173 คน คิดเป็นร้อยละ 60.49 มีค่าใช้จ่ายการพักผ่อน 301 – 600 บาท จำนวน 182 คน คิดเป็นร้อยละ 63.64 และนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เคยเข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 270 คน คิดเป็นร้อยละ 94.41

ข้อมูลเกี่ยวกับองค์ประกอบการจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยว

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจ

องค์ประกอบการจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยว	$\bar{X}$	<i>S. D.</i>	ระดับความพึงพอใจ	ลำดับ
ถนนและเส้นทาง สามารถเดินทางได้ง่ายสะดวกรวดเร็วและปลอดภัย	4.21	0.59	พึงพอใจมากที่สุด	1
ระบบขนส่งมวลชนมีมาตรฐานสามารถรองรับการเดินทาง	4.11	1.14	พึงพอใจมาก	2
การแสดงผลของการจัดกิจกรรม มีการอัพเดทข้อมูลอย่าง Real – Time	4.05	0.79	พึงพอใจมาก	3
ด้านกายภาพ	4.12	0.57	พึงพอใจมาก	

ด้านกายภาพ โดยรวมมีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุดที่ระดับค่าเฉลี่ย 4.12 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.57 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักท่องเที่ยวให้ความพึงพอใจมากที่สุดในเรื่องถนนและเส้นทาง สามารถเดินทางได้ง่ายสะดวกรวดเร็วและปลอดภัย ที่ระดับค่าเฉลี่ย 4.21 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.59

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจ

องค์ประกอบการจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยว	$\bar{X}$	<i>S. D.</i>	ระดับความพึงพอใจ	ลำดับ
เว็บไซต์ที่สวยงามดึงดูดใจ มีข้อมูลครบถ้วน	4.07	0.92	พึงพอใจมาก	3
แจ้งข้อมูลการอัพเดทกิจกรรมผ่านระบบ Online	4.20	0.76	พึงพอใจมาก	2
ป้ายบอกทางให้ชัดเจน ภาษาเข้าใจง่าย รูปแบบมาตรฐาน	4.35	0.68	พึงพอใจมากที่สุด	1
ด้านข้อมูลข่าวสาร	4.21	0.56	พึงพอใจมากที่สุด	

ด้านข้อมูลข่าวสาร โดยรวมมีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุดที่ระดับค่าเฉลี่ย 4.21 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.56 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักท่องเที่ยวให้ความพึงพอใจมากที่สุดในเรื่องป้ายบอกทางให้ชัดเจน ภาษาเข้าใจง่าย รูปแบบมาตรฐาน ที่ระดับค่าเฉลี่ย 4.35 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.68

ตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจ

องค์ประกอบการจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยว	$\bar{X}$	<i>S. D.</i>	ระดับความพึงพอใจ	ลำดับ
เครื่องเบิกเงินสดอัตโนมัติ (ATM) มีจำนวนที่เพียงพอ	3.94	0.92	พึงพอใจมาก	3
การชำระเงินค่าสมัครเข้าร่วมกิจกรรม มีความสะดวกง่าย	4.17	0.81	พึงพอใจมาก	2
การชำระเงินจากการซื้ออาหาร สินค้าและอื่นๆ มีความสะดวกง่าย	4.38	0.65	พึงพอใจมากที่สุด	1
ด้านการเงิน	4.16	0.55	พึงพอใจมาก	

ด้านการเงิน โดยรวมมีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุดที่ระดับค่าเฉลี่ย 4.16 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.55 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักท่องเที่ยวให้ความพึงพอใจมากที่สุดในเรื่องการชำระเงินจากการซื้ออาหารสินค้าและอื่นๆ มีความสะดวกง่าย ที่ระดับค่าเฉลี่ย 4.38 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.65

ตารางที่ 4 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจ

องค์ประกอบการจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยว	$\bar{X}$	<i>S. D.</i>	ระดับความพึงพอใจ	ลำดับ
เทคโนโลยีสารสนเทศช่วยลดความยุ่งยาก ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรม	4.17	0.86	พึงพอใจมาก	2
ระบบสาธารณูปโภค เช่น ไฟฟ้า ส่องสว่างตามถนนทางเข้ากิจกรรม	4.27	0.76	พึงพอใจมากที่สุด	1
ความสะดวก สะอาด และปลอดภัย ในการใช้ห้องน้ำ	3.85	1.12	พึงพอใจมาก	3
ด้านสาธารณูปโภค	4.10	0.72	พึงพอใจมาก	

ด้านสาธารณูปโภค โดยรวมมีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุดที่ระดับค่าเฉลี่ย 4.10 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.72 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักท่องเที่ยวให้ความพึงพอใจมากที่สุดในเรื่องระบบสาธารณูปโภค เช่น ไฟฟ้า ส่องสว่างตามถนนทางเข้ากิจกรรม ระดับค่าเฉลี่ย 4.27 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.76

ตารางที่ 5 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจ

องค์ประกอบการจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยว	$\bar{X}$	<i>S. D.</i>	ระดับความพึงพอใจ	ลำดับ
ผู้จัดกิจกรรมแจ้งให้ทราบอย่างรวดเร็ว เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงการแข่งขัน และช่วยแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าให้กับผู้เข้าร่วมกิจกรรม	4.28	0.67	พึงพอใจมากที่สุด	2
ผู้จัดกิจกรรมให้คำแนะนำตรงตามความต้องการของผู้เข้าร่วมกิจกรรม	4.25	0.70	พึงพอใจมากที่สุด	3
ผู้จัดกิจกรรมจัดทำเอกสาร สำหรับการจัดการกิจกรรม รวดเร็ว ถูกต้อง และมีความยืดหยุ่น	4.29	0.66	พึงพอใจมากที่สุด	1
ด้านความยั่งยืน	4.27	0.58	พึงพอใจมากที่สุด	

ด้านความยั่งยืน โดยรวมมีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุดที่ระดับค่าเฉลี่ย 4.27 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.58 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักท่องเที่ยวให้ความพึงพอใจมากที่สุดในเรื่องผู้จัดกิจกรรมจัดทำเอกสาร สำหรับการจัดการกิจกรรม รวดเร็ว ถูกต้อง และมีความยืดหยุ่น ที่ระดับค่าเฉลี่ย 4.29 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.66

ตารางที่ 6 สรุปผลการทดสอบสมมติฐานที่ 1

สมมติฐาน	ผลการทดสอบ
สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลที่ประกอบด้วย เพศ , อายุ , บทบาท , รายได้ , อาชีพ และระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน มีผลต่อความพึงพอใจในการจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเชิงกีฬาที่แตกต่างกัน	ยอมรับสมมติฐานบางด้าน
สมมติฐานที่ 1.1 ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีเพศที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อความพึงพอใจในการจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเชิงกีฬาที่แตกต่างกัน	ปฏิเสธสมมติฐาน
สมมติฐานที่ 1.2 ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีอายุที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อความพึงพอใจในการจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยวที่แตกต่างกัน	ยอมรับสมมติฐาน*

ตารางที่ 6 สรุปผลการทดสอบสมมติฐานที่ 1 (ต่อ)

สมมติฐาน	ผลการทดสอบ
สมมติฐานที่ 1.3 ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีบทบาทที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อความพึงพอใจในการจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเชิงกีฬาที่แตกต่างกัน	ยอมรับสมมติฐาน*
สมมติฐานที่ 1.4 ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีรายได้ที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อความพึงพอใจในการจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเชิงกีฬาที่แตกต่างกัน	ยอมรับสมมติฐาน*
สมมติฐานที่ 1.5 ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีอาชีพที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อความพึงพอใจในการจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเชิงกีฬาที่แตกต่างกัน	ปฏิเสธสมมติฐาน
สมมติฐานที่ 1.6 ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อความพึงพอใจในการจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเชิงกีฬาที่แตกต่างกัน	ยอมรับสมมติฐาน*

ตารางที่ 7 สรุปผลการทดสอบสมมติฐานที่ 2

สมมติฐาน	ผลการทดสอบ
สมมติฐานที่ 2 พฤติกรรมนักท่องเที่ยวที่ประกอบด้วย วิธีการเดินทาง , ระยะเวลาในการเดินทาง , จำนวนวันในการเข้าร่วม , ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง , ค่าใช้จ่ายในการบริโภค , ค่าใช้จ่ายในการพักผ่อน และการเข้าร่วม มีผลต่อความพึงพอใจในการจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเชิงกีฬาที่แตกต่างกัน	ยอมรับสมมติฐาน
สมมติฐานที่ 2.1 พฤติกรรมนักท่องเที่ยวที่มีวิธีการเดินทางที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อความพึงพอใจในการจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเชิงกีฬาที่แตกต่างกัน	ยอมรับสมมติฐาน
สมมติฐานที่ 2.2 พฤติกรรมนักท่องเที่ยวที่มีระยะเวลาในการเดินทางที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อความพึงพอใจในการจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเชิงกีฬาที่แตกต่างกัน	ยอมรับสมมติฐาน
สมมติฐานที่ 2.3 พฤติกรรมนักท่องเที่ยวที่มีจำนวนวันในการเข้าร่วมที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อความพึงพอใจในการจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเชิงกีฬาที่แตกต่างกัน	ยอมรับสมมติฐาน
สมมติฐานที่ 2.4 พฤติกรรมนักท่องเที่ยวที่มีค่าใช้จ่ายในการเดินทางที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อความพึงพอใจในการจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเชิงกีฬาที่แตกต่างกัน	ยอมรับสมมติฐาน
สมมติฐานที่ 2.5 พฤติกรรมนักท่องเที่ยวที่มีค่าใช้จ่ายในการบริโภคที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อความพึงพอใจในการจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเชิงกีฬาที่แตกต่างกัน	ยอมรับสมมติฐาน
สมมติฐานที่ 2.6 พฤติกรรมนักท่องเที่ยวที่มีค่าใช้จ่ายในการพักผ่อนที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อความพึงพอใจในการจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเชิงกีฬาที่แตกต่างกัน	ยอมรับสมมติฐาน
สมมติฐานที่ 2.7 พฤติกรรมนักท่องเที่ยวที่มีการเข้าร่วมที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อความพึงพอใจในการจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเชิงกีฬาที่แตกต่างกัน	ยอมรับสมมติฐาน

อภิปรายผล

ผลการศึกษาความพึงพอใจในการจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเชิงกีฬา กรณีศึกษาจังหวัดชลบุรี จากกลุ่มตัวอย่าง 286 คน สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

จากการศึกษาองค์ประกอบการจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยว พบว่า นักท่องเที่ยวให้ความพึงพอใจต่อองค์ประกอบการจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยว ด้านกายภาพ ด้านข้อมูลข่าวสาร ด้านการเงิน ด้านสาธารณูปโภค และด้านความยั่งยืน โดยภาพรวมทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับพึงพอใจมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานที่จัดการแข่งขันกีฬาเทเบิล

เทนนิสอยู่ไม่ไกลจากตัวเมือง สามารถเดินทางได้ง่ายถนนและเส้นทางมีคุณภาพที่รองรับการเดินทางทำให้นักท่องเที่ยวเดินทางด้วยรถยนต์ส่วนตัวได้อย่างมั่นใจและปลอดภัย โดยระหว่างการเดินทางเมื่อใกล้ถึงสถานที่จัดกิจกรรมนักท่องเที่ยวสามารถรับรู้ข่าวสารรู้สถานที่จัดกิจกรรมได้โดยการสังเกตจากป้ายบอกทางต่างๆ รวมไปถึงป้ายแนะนำสถานที่จัดกิจกรรมทำให้ง่ายต่อการเข้าร่วมกิจกรรม ซึ่งระหว่างการเข้าร่วมกิจกรรมนักท่องเที่ยวสามารถใช้จ่ายทางด้านการเงินได้อย่างสะดวกสบาย เช่น การชำระเงินในการซื้อสินค้าและอาหาร โดยชำระเงินด้วยการสแกน QR Code หรือชำระเงินด้วยเงินสด อีกทั้งสถานที่จัดกิจกรรมยังมีสิ่งอำนวยความสะดวกในระหว่างจัดการแข่งขัน เช่น แสงไฟฟ้าที่ส่องสว่างเพียงพอในสนามระหว่างการแข่งขัน และมีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามามีส่วนช่วยในการจัดกิจกรรม เช่น การอัปเดตข้อมูลผลการแข่งขันผ่านช่องทางเว็บไซต์ ทำให้นักท่องเที่ยวสามารถตรวจสอบผลการแข่งขันได้ตลอดเวลา และผู้จัดการจัดการแข่งขันมีการให้คำแนะนำที่ดีและตรงตามความต้องการของนักท่องเที่ยว รวมถึงมีส่วนช่วยในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าต่างๆให้กับนักท่องเที่ยว ดังนั้น องค์ประกอบการจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยว มีผลต่อความพึงพอใจในการจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเชิงกีฬา จังหวัดชลบุรี ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทรรศร รอดศรีสมุทร, ทศนีย์ เกตุการณ์ และนพคุณ แสงเขียว (2562) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่องความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยวในจังหวัดปทุมธานี พบว่า ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อโลจิสติกส์การท่องเที่ยวในจังหวัดปทุมธานี ด้านกายภาพ ด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านการเงินอยู่ในระดับปานกลาง แต่สอดคล้องกับงานวิจัยของ กิ่งกาญจน์ ดอกพุ่มซ้อน (2564) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่องการศึกษาพฤติกรรมการและความพึงพอใจด้านโลจิสติกส์การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ กรณีศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า องค์ประกอบโลจิสติกส์และความพึงพอใจด้านโลจิสติกส์การท่องเที่ยวจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีค่าเฉลี่ยโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

จากการศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า นักท่องเที่ยวที่มีเพศและอาชีพที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อความพึงพอใจในการจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเชิงกีฬาไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเพศและอาชีพที่แตกต่างกันไม่มีส่วนส่งผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว เพราะไม่ว่าเพศหรืออาชีพใดก็ตามต่างมีความต้องการในการเข้าร่วมกิจกรรมและคาดหวังความพึงพอใจในการท่องเที่ยวเชิงกีฬาเช่นกัน ส่วนนักท่องเที่ยวที่มี อายุ , บทบาท , รายได้ และระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อความพึงพอใจในการจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเชิงกีฬาแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักท่องเที่ยวแต่ละคน มีลักษณะทางปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกัน ทำให้มุมมองและความคาดหวังของนักท่องเที่ยวแต่ละคน มีความคิดเห็นต่อความพึงพอใจแตกต่างกันไป เช่น นักท่องเที่ยวที่มีอายุ 19 – 30 ปี บทบาทนักกีฬา/โค้ช/ผู้จัดการทีม มีรายได้ 20,001 – 30,000 บาท ระดับการศึกษาปริญญาตรี จะเน้นการท่องเที่ยวที่มีความสะดวกสบาย มีที่พักที่ดี และมีความคาดหวังต่อความพึงพอใจมากกว่า นักท่องเที่ยวที่มีอายุน้อยกว่า 18 ปี บทบาทนักกีฬา/โค้ช/ผู้จัดการทีม มีรายได้ 10,001 – 20,000 บาท ระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น/ตอนปลาย/เทียบเท่า ซึ่งจะเน้นการท่องเที่ยวที่สะดวก ง่าย ปลอดภัย และมีค่าใช้จ่ายที่เหมาะสมเน้นความคุ้มค่า ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุกัญญา แก้วตา และ วาสนา จรุงศรีโชติกำจร (2562) ทำการศึกษาเรื่องการศึกษาประสิทธิภาพการจัดการโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวในอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ของนักท่องเที่ยวชาวไทย ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวที่มีเพศ และสถานภาพ ที่แตกต่างกัน ให้ความสำคัญต่อโลจิสติกส์การท่องเที่ยวที่ไม่แตกต่างกัน ส่วนนักท่องเที่ยวที่มีอายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ และภูมิลำเนาที่แตกต่างกัน ให้ความสำคัญต่อโลจิสติกส์การท่องเที่ยวแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากการศึกษาพฤติกรรมนักท่องเที่ยว พบว่า นักท่องเที่ยวที่มีวิธีการเดินทาง , ระยะเวลาในการเดินทาง , จำนวนวันในการเข้าร่วม , ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง , ค่าใช้จ่ายในการบริโภค , ค่าใช้จ่ายในการพักผ่อน และการเข้าร่วมที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อความพึงพอใจในการจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเชิงกีฬาแตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ นักท่องเที่ยวแต่ละคนมีการวางแผนการเดินทางเพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการท่องเที่ยว รวมถึงงบประมาณในการท่องเที่ยวที่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ วุฒิสรี ปานงาม และ บวรวิทย์ โรจน์สุวรรณ (2566) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่องการจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยวในอำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่แตกต่างกันไม่มีความสัมพันธ์กับการจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยวที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่เข้าร่วมกิจกรรมเป็นเพศชาย ซึ่งกีฬาเทเบิลเทนนิสเป็นกีฬาที่เหมาะสมกับทุกเพศทุกวัย ดังนั้นผู้ประกอบการหรือผู้จัดกิจกรรมควรมีการโฆษณาหรือการประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้เกี่ยวกับกิจกรรมเพื่อเป็นการดึงดูดนักท่องเที่ยวเพศหญิง รวมถึงนักท่องเที่ยวกลุ่มอื่นๆ เพิ่มขึ้น พฤติกรรมนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีวิธีการเดินทางด้วยรถยนต์ส่วนตัว ซึ่งอาจทำให้มีต้นทุนในการเดินทางที่ค่อนข้างสูง ดังนั้นผู้ประกอบการหรือผู้จัดกิจกรรมควรมีการศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดระบบการขนส่งนักท่องเที่ยวเพื่อรองรับการเดินทาง ซึ่งจะช่วยเหลือให้นักท่องเที่ยวสามารถลดค่าใช้จ่ายในการเดินทางและอำนวยความสะดวกสบายให้นักท่องเที่ยวได้ องค์ประกอบการจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยว ด้านกายภาพ ควรมีการจัดการระบบขนส่งสาธารณะเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวจากสถานที่จัดกิจกรรมสู่ที่พักโรงแรมหรือแหล่งท่องเที่ยวตามจุดต่างๆของจังหวัด ด้านการเงิน ควรสร้างความยืดหยุ่นด้วยการเพิ่มช่องทางในการรับชำระเงินค่าสมัครทั้งในรูปแบบของเงินสดและการชำระเงินแบบการสแกน QR Code ด้านสาธารณูปโภค ควรมีการพัฒนาจุดให้บริการห้องน้ำให้มีความสะดวก สะอาด และปลอดภัย

เอกสารอ้างอิง

- กองเศรษฐกิจการท่องเที่ยวและกีฬา. (2566). *รายการแข่งขันนครลำปางเกมส์ ครั้งที่ 24*. สืบค้น 19 กรกฎาคม 2567, จาก https://secretary.mots.go.th/ewtadmin/ewt/policy/download/article/article_20231102161405.png
- กองเศรษฐกิจการท่องเที่ยวและกีฬา. (2560). *การท่องเที่ยวเชิงกีฬา*. สืบค้น 25 มกราคม 2567, จาก https://secretary.mots.go.th/ewtadmin/ewt/policy/download/article/article_20170511100859.pdf
- กึ่งกาญจน์ ดอกพุ่มซ้อน. (2564). การศึกษาพฤติกรรมและความพึงพอใจด้านโลจิสติกส์การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ กรณีศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. *Journal of Digital Business and Social Sciences*, 8(2), 1-12.
- ชวัลนุช อุทยาน. (2551). *พฤติกรรมนักท่องเที่ยว*. สืบค้น 24 กรกฎาคม 2567, จาก <http://touristbehaviour.wordpress.com/1/>
- จิตพงษ์ อัยสานนท์. (2559). *มองรอบทิศคิดอย่าง Supply Chain โลจิสติกส์ท่องเที่ยว (Tourism Logistics) ของบ้านเรา...ถึงไหนแล้ว*. สืบค้น 15 กุมภาพันธ์ 2567, จาก <http://www.thailandindustry.com/onlineMag/view2.php?id=1423§ion=5&issues=81>
- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2548). *อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว*. กรุงเทพฯ: เพรส แอนด์ ดีไซน์.
- ไพรัช พิบูลย์รุ่งโรจน์. (2556). *องค์ประกอบของการจัดการโลจิสติกส์ของแหล่งท่องเที่ยว (PIFFS Analysis)*. สืบค้น 17 มกราคม 2567, จาก <https://pairach.com/piffs>
- มติชนออนไลน์. (2560). *ฝ่ายยุทธศาสตร์กีฬา 'ชลบุรี' ยกระดับเมืองท่องเที่ยว+สปอร์ตซิตี*. สืบค้น 24 กรกฎาคม 2567, จาก https://www.matichon.co.th/sport-slide/news_563634
- มิ่งสรรพ์ ขาวสะอาด, และคมสัน สุริยะ. (2551). *การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการที่ยั่งยืนในกลุ่มแม่น้ำโขง 3 การเปรียบเทียบเชิงโลจิสติกส์*. เชียงใหม่: สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วชิรวรรณ งามละม่อม. (2558). *แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวกับลักษณะทางประชากรศาสตร์*. สืบค้น 28 มกราคม 2567, จาก https://learningofpublic.blogspot.com/2015/09/blog-post_11.html
- วรุตสิริ ปานงาม, และบวรวิทย์ โรจน์สุวรรณ. (2566). *การจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยวในอำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี*. *วารสารการบริหารจัดการและนวัตกรรมท้องถิ่น*, 5(8), 857 – 873.
- ศุภลักษณ์ อัครางกูร. (2551). *พฤติกรรมนักท่องเที่ยว*. ขอนแก่น: คลังนานาวิทยา.
- สมาคมเทเบิลเทนนิสแห่งประเทศไทย. (2567). *Chonburi PAO Table Tennis Open 2024*. สืบค้น 10 กุมภาพันธ์ 2567, จาก <https://www.ttatthailand.com/chonburipaotabletennisopen2024>
- สันตต์ เสริมศรี. (2541). *ประชากรศาสตร์ทางสังคม*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล.

- สำนักข่าวอินโฟเควสท์. (2567). ปักหมุดเวทีโลก! เร่งผลักดันนักกีฬาป้องกัน-ว่ายน้ำไทยสู่ระดับโลก. สืบค้น 25 กรกฎาคม 2567,จาก <https://www.infoquest.co.th/2024/394619>
- สุกัญญา แก้วตา, และวาสนา จรุงศรีโชติกำจร. (2562). การศึกษาประสิทธิภาพการจัดการโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวในอำเภอ แม่สอด จังหวัดตาก ของนักท่องเที่ยวชาวไทย. รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 6 สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร. สืบค้น 21 มิถุนายน 2567, จาก <https://research.kpru.ac.th/research2/pages/filere/1102020-01-04.pdf>
- หรรษกร รอดศรีสมุทร, ทศนีย์ เกตุการณ์, และนพคุณ แสงเขียว. (2562). ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยวในจังหวัดปทุมธานี. *วารสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี*, 28(6), 1139-1146.
- Desiata F. (2024). *17 Striking Table Tennis Viewership Statistics in 2024*. Retrieved June 20, 2024, from <https://playtoday.co/blog/stats/table-tennis-viewership-statistics/>
- Kotler, P. & Armstrong, G. (2018). *Principles of marketing*. (17th ed.). New Jersey: Prentice Hall
- McIntosh, R. W., & Goeldner, C. R. (2002). *Tourism: Principles, practices, philosophies* (9th ed.). New York: John Wiley & Sons.
- Mike Weed. (2008). *Sport and Tourism: A Reader*. New York Routledge.
- UN Tourism. (n.d.). *Sports Tourism*. Retrieved Feb 17, 2024, from <https://www.unwto.org/sport-tourism>
- Weed, M & Bull, C. (1997). Influences on Sport Tourism Relations in Britain: The Effects of Government Policy. *Tourism Recreation Research*, 22(2), 5-12.
- Yamane, Taro. (1967). *Statistics, An Introductory Analysis* (2nd Ed.). New York: Harper & Row.

อิทธิพลของคุณภาพชีวิตการทำงานต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการ ตำรวจภูธรจังหวัดนนทบุรี

The Influence of Quality of Working Life on The Work Performance Efficiency of Provincial Police Civil Servants in Nonthaburi Province

ศรายุทธ พาละเอ็น¹ ฉัตยาพร เสมอใจ² และอาภรณ์ อินฟ้าแสง³

Sarayoot Pala-en¹ Chattyaporn Semerjai² and Arpornraanee Infahsaeng³

¹นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์

²อาจารย์ประจำหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์

³คณบดีคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์

¹Student, Master of Business Administration program, Faculty of Business Administration, Rajapruk University

²Lecturer, Master of Business Administration program, Faculty of Business Administration, Rajapruk University

³Dean, Faculty of Business Administration, Rajapruk University

E-mail: 66109610012@rpu.ac.th, chsame@rpu.ac.th, arinfa@rpu.ac.th

Received: Jul. 20, 2024; Revised: Aug. 13, 2024; Accepted: Sept. 19, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตการทำงาน 2) เพื่อศึกษาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน และ 3) เพื่อศึกษาอิทธิพลของคุณภาพชีวิตการทำงานต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจภูธรในจังหวัดนนทบุรี ใช้แบบสอบถามออนไลน์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากข้าราชการตำรวจในสังกัดจังหวัดนนทบุรี จำนวน 344 ตัวอย่าง ด้วยการสุ่มแบบชั้นภูมิ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์พหุคูณ

ผลการวิจัย พบว่า 1) ระดับคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการตำรวจภูธรจังหวัดนนทบุรี ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจภูธรจังหวัดนนทบุรี ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 3) คุณภาพชีวิตการทำงานด้านค่าตอบแทนที่เพียงพอและยุติธรรม ด้านการพัฒนาขีดความสามารถของบุคลากร ด้านความก้าวหน้าในงาน ด้านการบูรณาการทางสังคมหรือการทำงานร่วมกัน ด้านสภาพแวดล้อมการทำงานที่ปลอดภัย และด้านความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับสังคมส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : คุณภาพชีวิตการทำงาน ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ข้าราชการตำรวจ

Abstract

This study aimed to: 1) investigate the quality of work life, 2) examine work performance efficiency, and 3) explore the influence of the quality of work life on the performance efficiency of police officers in Nonthaburi province. Data were collected using an online questionnaire distributed to a sample of 344 police officers in Nonthaburi province, selected through stratified random sampling. The data were analyzed using statistical methods including mean, standard deviation, and multiple regression analysis.

The research findings revealed that: 1) The overall and individual aspects of the quality of work life of police officers in Nonthaburi province were high. 2) The overall and individual aspects of work performance efficiency of police officers in Nonthaburi province were also high. 3) Quality of work life factors, including adequate and fair compensation, personnel capability development, career

advancement, social integration or teamwork, a safe working environment, and social relevance, influenced work performance efficiency with significantly significant at the 0.05 level.

Keywords: Quality of working life, work performance efficiency, police officers

บทนำ

เนื่องจากมนุษย์ถือเป็นทรัพยากรที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในองค์กร เป็นปัจจัยที่สำคัญในการบริหารองค์กรให้ไปสู่ความสำเร็จ ในช่วงหลายปีที่ผ่านมาบรรดาวิชาการจึงให้ความสำคัญกับการบริหารทรัพยากรบุคคลมากขึ้น ตลอดจนมีการศึกษาในหลากหลายองค์กรเกี่ยวกับการเพิ่มประสิทธิภาพของบุคลากร ปัจจัยสำคัญส่วนหนึ่งที่สามารถเพิ่มประสิทธิภาพของบุคลากรได้ คือ คุณภาพชีวิตการทำงาน (Quality of Work Life) การศึกษาของ Hamad (2018) พบว่าคุณภาพชีวิตการทำงานที่ดีสามารถทำให้บุคลากรมีผลการปฏิบัติงานที่ดีตามไปด้วย เนื่องจากบุคลากรเป็นสินทรัพย์ที่มีการแปรผันมากที่สุดในองค์กร รวมถึงตำรวจภูธรจังหวัดนนทบุรีโดยผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดนนทบุรีทำหน้าที่บริหารจัดการข้าราชการตำรวจในจังหวัดนนทบุรี มีหน้าที่รับนโยบายและคำสั่งจากผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาค 1 ซึ่งเป็นหัวหน้าผู้บังคับบัญชาข้าราชการตำรวจในสังกัดตำรวจภูธรภาค 1 มาปฏิบัติให้เหมาะสมกับท้องที่และประชาชน การทำงานของตำรวจภูธรจังหวัดนนทบุรีมักต้องเผชิญกับปัญหาและอุปสรรคหลายประการ เช่น ภาระงานที่หนัก ความเสี่ยงในการปฏิบัติหน้าที่ และความกดดันจากสภาพแวดล้อมการทำงาน ซึ่งปัจจัยเหล่านี้อาจส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตในการทำงานของเจ้าหน้าที่และทำให้ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานลดลง ประสิทธิภาพสูงสุดของข้าราชการตำรวจภูธรจังหวัดนนทบุรีในการรักษาความสงบเรียบร้อยคือความปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สินของประชาชน และเพื่อให้บรรลุเป้าหมายสูงสุดของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ จำเป็นต้องพัฒนาตำรวจให้มีความพร้อมทั้งทางด้านร่างกาย ความคิด จิตใจ และได้รับสวัสดิการที่ดี จนกระทั่งเกิดอุดมคติและความมั่นคงในความคิดอย่างสูง เพื่อให้เป็นข้าราชการตำรวจที่มีคุณภาพ มีคุณภาพชีวิตที่ดี และเป็นທີ່พึ่งของประชาชน สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (แผนปฏิบัติการสำนักงานตำรวจแห่งชาติ, 2567)

ดังนั้นควรให้ความสำคัญและสนใจในคุณค่าของคุณภาพชีวิตการทำงาน ให้บุคลากรปฏิบัติงานได้อย่างมีความสุข มีขวัญและกำลังใจที่ดี ส่งผลให้การทำงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งมีผลการวิจัยจากหลายหน่วยงานของภาครัฐ เช่น พนักงานส่วนตำบล จังหวัดนราธิวาส (อทิติ เฟ่งพิโรจ, 2565) ข้าราชการและบุคลากร สังกัดสำนักงานการคลัง กรุงเทพมหานคร (กิตติศักดิ์ ทองหล้า และชินโสณ วิสิษฐนิธิจิรา, 2564) และข้าราชการตำรวจ (จิระกันต์ม ปิยะธาราธิเบศร์, ฅมร ชันธะหัตถ์ และธนิศร ยืนยง, 2567) พบว่าคุณภาพชีวิตการทำงานส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ซึ่งเห็นได้ว่าองค์กรที่กล่าวมาข้างต้นให้ความสำคัญในเรื่องพัฒนาคุณภาพชีวิตการทำงานให้ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานขององค์กรตนเองได้ และมีการศึกษาระดับคุณภาพชีวิตในการทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจในหลายประเทศ เช่น ในอิหร่านและบราซิล พบว่า ค่าเฉลี่ยคุณภาพชีวิตในการทำงานอยู่ในระดับปานกลาง (Tabanejad, Oskouie and Ebadi, 2021) (Coelho, Antloga, Maia and Takaki 2016) ในอินเดีย ไนจีเรีย และสวีเดน มีการรายงานว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจไม่พอใจกับการควบคุมดูแลและความเป็นอยู่ที่ดี (Bhagyalaxmi and Ishwara, 2016) (Lee, Dai, McCreary, Yao and Brooks, 2014) (Ogungbamila, 2016,) และจากการศึกษาศรัทธ พาละเอ็น และณัฏยาพร เสมอใจ (2567) จากทฤษฎีของ Walton (1973) และงานวิจัยดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่าปัจจัยคุณภาพชีวิตในการทำงานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ประกอบด้วย

- 1) การได้รับค่าตอบแทนที่เพียงพอและเป็นธรรม (Adequate and Fair Compensation) ต้องเพียงพอที่จะดำรงชีวิต เหมาะสมกับทักษะฝีมือ หน้าที่ความรับผิดชอบ
- 2) การพัฒนาขีดความสามารถของตนเอง (Immediate Opportunity to Use and Develop Human Capacities) โดยการเพิ่มขีดความสามารถให้กับบุคลากร ช่วยให้พัฒนาและดึงศักยภาพที่ตนเองมีออกมาใช้อย่างเต็มที่
- 3) ความก้าวหน้าและความมั่นคงในงาน (Future Opportunity for Continued Growth and Security) ให้รู้สึกถึงความเชื่อมั่นและความมั่นคงในงาน มีโอกาสในการปรับเปลี่ยนตำแหน่งหน้าที่ และมีรายได้ที่มั่นคงในอนาคต

4) สิทธิส่วนบุคคล (Constitutionalism in the Work Organization) เคารพในสิทธิส่วนบุคคลซึ่งกันและกัน การให้ความเสมอภาคให้อิสระในการแสดงความคิดเห็น มีความเท่าเทียมกันทั้งในการรักษากฎระเบียบ หรือการได้รับผลประโยชน์อื่นที่เท่ากัน

5) ความสมดุลระหว่างชีวิตการทำงานและชีวิตส่วนตัว (Work and the Total Life Space) โดยการบริหารจัดการเวลาให้เหมาะสมกับการดำเนินชีวิตที่อาจส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างเวลาส่วนตัว เพื่อให้เกิดความสมดุลของชีวิตด้วยเช่นกัน

6) บูรณาการทางสังคมหรือการทำงานร่วมกัน (Social Integration in the Work Organization) สร้างความสัมพันธ์ของบุคลากรในองค์กร ส่งเสริมให้ผู้ปฏิบัติงานเห็นถึงความสำคัญของตัวเอง การมีตัวตนในงาน และการยอมรับความคิดเห็นจากบุคคลอื่น ซึ่งผลการวิจัยของ Podgorski, Lobnikar, Mihelic and Mihelic (2023) ยืนยันว่าการมีส่วนร่วมในงานของบุคลากร ได้รับมอบหมายหน้าที่ที่เป็นส่วนสำคัญในงาน ส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงาน

7) สภาพแวดล้อมการทำงานที่ดีมีความปลอดภัยถูกสุขลักษณะ ส่งผลดีต่อสุขภาพ (Safe and Healthy Working Conditions) ไม่สุ่มเสี่ยงให้เกิดอุบัติเหตุต่อผู้ปฏิบัติงาน มีการส่งเสริมสุขภาพให้บุคลากรด้วยการจัดกิจกรรมนันทนาการ และมีการจัดมุมพักผ่อนเพื่อให้บุคลากรผ่อนคลายลดความเครียดจากการทำงาน ทำให้เกิดความกระตือรือร้นในการทำงาน มีความเพลิดเพลินและพอใจกับงานและ

8) ความเกี่ยวข้องสัมพันธ์สังคม (Social Relevance) ซึ่งจะก่อให้เกิดการเพิ่มคุณค่าความสำคัญของงาน ใหู้สึกถึงความภาคภูมิใจในองค์กรของตน

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาอิทธิพลคุณภาพชีวิตในการทำงานที่มีต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรข้าราชการตำรวจภูธรจังหวัดนนทบุรี เพื่อจะได้ทราบระดับคุณภาพชีวิตในการทำงานมาเป็นข้อมูลในการสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีกับองค์กร พัฒนาคุณภาพชีวิตในการทำงาน สร้างความผูกพันและภักดีต่อองค์กรส่งผลให้องค์กรซึ่งเป็นหน่วยงานภาครัฐบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ซึ่งผลการศึกษาจะเป็นแนวทางให้ผู้บริหารระดับสูงนำไปวางแผนปรับปรุงการบริหารงานทรัพยากรบุคคลขององค์กร ทำให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดีให้กับองค์กรต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการตำรวจภูธรจังหวัดนนทบุรี
2. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจภูธรจังหวัดนนทบุรี
3. เพื่อศึกษาอิทธิพลของคุณภาพชีวิตการทำงานต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจภูธรจังหวัดนนทบุรี

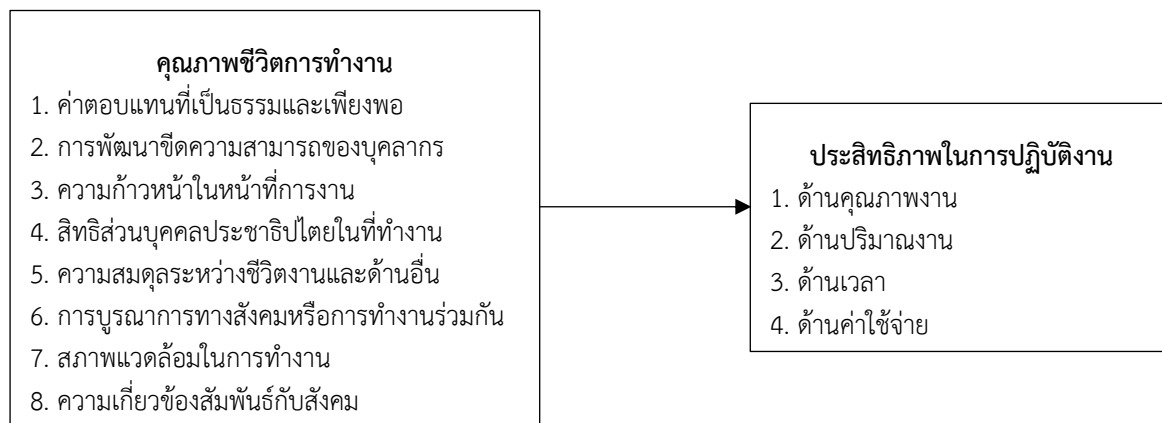
สมมติฐานการวิจัย

คุณภาพชีวิตในการทำงานส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจภูธรจังหวัดนนทบุรี

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรต้น (Independent Variables)

ตัวแปรตาม (Dependent Variables)

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหาการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการตำรวจภูธรจังหวัดนนทบุรี ตามหลักแนวคิด 8 ด้าน ของ (Walton, 1973) และประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานตามหลักแนวคิด 4 ด้าน ของ (Peterson and Plowman, 1953)

ขอบเขตด้านเวลา การทำวิจัยเริ่มตั้งแต่เดือนมกราคม พ.ศ. 2567 เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2567

ขอบเขตด้านพื้นที่ พื้นที่ที่ใช้ในการศึกษาวิจัย คือพื้นที่ในการดูแลตำรวจภูธรจังหวัดนนทบุรี

วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือข้าราชการตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่สังกัดตำรวจภูธรจังหวัดนนทบุรี จำนวน 1,640 คน (ข้อมูลสถิติข้าราชการตำรวจภูธรจังหวัดนนทบุรี, 2567) ผู้วิจัยคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Krejcie & Morgan (1970) กำหนดขอบเขตความคลาดเคลื่อน 0.05 ดังนั้น ขนาดกลุ่มตัวอย่างขั้นต่ำจำนวน 311 คน ทำการเก็บข้อมูลและได้รับการตอบกลับจากผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 344 คน

การสุ่มกลุ่มตัวอย่างของข้าราชการชั้นประทวนและข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตร สังกัดตำรวจภูธรจังหวัดนนทบุรี จำนวน 11 สถานี 1 กองกำกับการ และ 1 กองบังคับการ ผู้วิจัยดำเนินการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage sampling) ได้แก่ 1) แบบสัดส่วนความน่าจะเป็นตามขนาดของประชากร (Probability Proportionate to Size) และ 2) การเลือกแบบบังเอิญ (Accidentally Sampling) ดังนี้

$$\frac{\text{ขนาดกลุ่มตัวอย่าง} \times \text{จำนวนประชากรแต่ละสถานีตำรวจ}}{\text{จำนวนข้าราชการตำรวจสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดนนทบุรี}}$$

ตารางที่ 1 จำนวนข้าราชการตำรวจ สังกัดตำรวจภูธรจังหวัดนนทบุรี จำนวน 11 สถานี และ 1 กองกำกับการ

ที่	จำนวนข้าราชการตำรวจ สังกัดตำรวจภูธรจังหวัดนนทบุรี	จำนวนประชากร ทั้งหมด	จำนวนกลุ่ม ตัวอย่าง
1	ตำรวจภูธรจังหวัดนนทบุรี	203	38
2	สภ.เมืองนนทบุรี	158	30
3	สภ.รัตนธิเบศร์	157	30
4	สภ.ปากเกร็ด	231	44
5	สภ.บางกรวย	108	20
6	สภ.บางบัวทอง	164	31
7	สภ.บางใหญ่	109	21
8	สภ.บางศรีเมือง	88	17
9	สภ.ปลายบาง	55	10
10	สภ.ไทรน้อย	90	17
11	สภ.บางแม่นาง	53	10
12	สภ.ชัยพฤกษ์	87	17
13	กก.สส.ภ.จว.นนทบุรี	137	26
รวม		1,640	311

ที่มา: ข้อมูลสถิติตำรวจภูธรจังหวัดนนทบุรี, มกราคม 2567

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

หาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จากผู้ทรงคุณวุฒิ โดยการนำแบบสอบถามให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่านพิจารณาและตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) แล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Object Congruence: IOC) สร้างคำถามแต่ละข้อ ผู้วิจัยนำข้อคำถามที่มีค่า IOC อยู่ระหว่าง .67 – 1.00 ขึ้นไปใช้ในแบบสอบถาม ส่วนข้อใดที่มีค่าน้อยกว่า 0.50 ผู้วิจัยจะนำมาแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

หาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ผ่านการหาความตรงตามเนื้อหาไปทดสอบหาความเชื่อมั่นกับกลุ่มตัวอย่างประชากรตำรวจภูธรจังหวัดปทุมธานี ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ถ้ากลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการทดลองมีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มประชากรตัวอย่างจำนวน 30 คน แล้วนำมาคำนวณหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือโดยวิธีการหาสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค Cronbach, (1990) ได้เท่ากับ 0.967

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามโดยมีขั้นตอนดังนี้

3.4.1 จัดเตรียมแบบสอบถามและกำหนดรหัสหมายเลขแบบสอบถามเพื่อตรวจสอบการเก็บแบบสอบถาม

3.4.2 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างข้าราชการตำรวจในสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดนนทบุรี โดยผู้วิจัยส่งแบบสอบถามและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

3.4.3 เก็บแบบสอบถามพร้อมตรวจสอบความครบถ้วนของแบบสอบถาม

3.4.4 นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาครบทั้งหมด 344 ชุด เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (Google forms) ที่เกี่ยวกับคุณภาพในการทำงานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจของตำรวจภูธรจังหวัดนนทบุรี แบ่งเป็น 4 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของข้าราชการตำรวจ ประกอบด้วย เพศ ตำแหน่ง อายุ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน สายงานและตำแหน่ง เป็นข้อคำถามแบบมีหลายตัวเลือก (Multiple Choices)

ตอนที่ 2 คุณภาพชีวิตการทำงาน คือ ค่าตอบแทนที่เพียงพอและเป็นธรรม การพัฒนาขีดความสามารถของบุคลากร ความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน สิทธิส่วนบุคคลประชาธิปไตยในการทำงาน ความสมดุลระหว่างชีวิตงานกับชีวิตด้านอื่น การบูรณาการทางสังคมหรือการทำงานร่วมกัน สภาพแวดล้อมการทำงานที่ปลอดภัย ความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับสังคม

ตอนที่ 3 ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน คือ ด้านคุณภาพงาน ด้านปริมาณงาน ด้านเวลา ด้านค่าใช้จ่าย โดยตอนที่ 2 และ 3 ใช้เป็นคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) กำหนดระดับความคิดเห็น 5 = มากที่สุด 4 = มาก 3 = ปานกลาง 2 = น้อย 1 = น้อยที่สุด

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะทั่วไปเกี่ยวกับการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ข้าราชการตำรวจของตำรวจภูธรจังหวัดนนทบุรี

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบสอบถามจะนำมาประมวลผลวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ดังนี้

1. ปัจจัยส่วนบุคคลวิเคราะห์โดยการหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)
2. คุณภาพชีวิตการทำงานส่งและประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจของตำรวจภูธรจังหวัดนนทบุรี วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
3. การวิเคราะห์แบบพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยคุณภาพชีวิตในการทำงานที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจภูธรจังหวัดนนทบุรี

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 296 คน คิดเป็นร้อยละ 86.05 อายุต่ำกว่า 30 ปี จำนวน 212 คน คิดเป็นร้อยละ 61.63 การศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 247 คน คิดเป็นร้อยละ 71.80 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 15,000-20,000 บาท จำนวน 221 คน คิดเป็นร้อยละ 64.24 สายงานป้องกันปราบปราม จำนวน 133 คน คิดเป็นร้อยละ 38.66 และตำแหน่งประทวน จำนวน 307 คน คิดเป็นร้อยละ 89.24

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณภาพชีวิตการทำงาน ภาพรวม

คุณภาพชีวิตการทำงาน	$\bar{X}$	SD	แปลค่า	ลำดับ
1. ค่าตอบแทนที่เพียงพอและยุติธรรม	3.17	0.94	ปานกลาง	8
2. การพัฒนาขีดความสามารถของบุคลากร	3.60	0.71	มาก	4
3. ความก้าวหน้าในงาน	3.56	0.71	มาก	6
4. สิทธิส่วนบุคคลประชาธิปไตยในการทำงาน	3.59	0.79	มาก	5
5. ความสมดุลระหว่างชีวิตงานกับชีวิตด้านอื่น	3.52	0.78	มาก	7
6. การบูรณาการทางสังคมหรือการทำงานร่วมกัน	3.84	0.69	มาก	2
7. สภาพแวดล้อมการทำงานที่ปลอดภัย	3.82	0.65	มาก	3
8. ความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับสังคม	4.06	0.79	มาก	1
รวม	3.64	0.59	มาก	

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการวิเคราะห์ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการตำรวจภูธรจังหวัดนนทบุรีในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ให้ความสำคัญกับคุณภาพชีวิตการทำงาน ด้านความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับสังคมมากที่สุดเป็นอันดับแรกอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ด้านการบูรณาการทางสังคมหรือการทำงานร่วมกันอยู่ในระดับมาก และอันดับสุดท้าย คือ ด้านค่าตอบแทนที่เพียงพอและยุติธรรมอยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจภูธรจังหวัดนนทบุรี ภาพรวม

ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน	$\bar{X}$	SD	แปลค่า	ลำดับ
1. ด้านคุณภาพ	3.88	0.64	มาก	1
2. ด้านเวลา	3.84	0.62	มาก	2
3. ด้านปริมาณงาน	3.67	0.65	มาก	4
4. ด้านค่าใช้จ่าย	3.82	0.63	มาก	3
รวม	3.80	0.57	มาก	

จากตารางที่ 3 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจภูธรจังหวัดนนทบุรีในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยให้ความสำคัญกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานด้านคุณภาพมากที่สุดเป็นอันดับแรก อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ด้านเวลา อยู่ในระดับมาก และอันดับสาม คือ ด้านค่าใช้จ่ายอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหพันธ์ถดถอยพหุคูณของตัวแปรการพยากรณ์ที่ใช้พยากรณ์ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจภูธรจังหวัดนนทบุรี

ตัวแปรพยากรณ์	B	S.E.b	Beta	t	P-Value
ค่าคงที่	.73	.10		6.93	.00
ค่าตอบแทนที่เพียงพอและยุติธรรม (X1)	-.06	.02	-.09	-2.54*	.01
การพัฒนาขีดความสามารถของบุคลากร (X2)	.18	.04	.22	4.26*	.00
ความก้าวหน้าในงาน (X3)	.14	.05	.18	3.04*	.00
สิทธิส่วนบุคคลประชาธิปไตยในการทำงาน (X4)	.04	.04	-.06	-1.16	.25
ความสมดุลระหว่างชีวิตงานกับชีวิตด้านอื่น (X5)	.00	.03	.00	0.04	.97
การบูรณาการทางสังคมหรือการทำงานร่วมกัน (X6)	.26	.04	.31	6.14*	.00
สภาพแวดล้อมการทำงานที่ปลอดภัย (X7)	.22	.04	.25	4.98*	.00
ความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับสังคม (X8)	.10	.03	.15	3.52*	.00

R = .86, R Square = .74, Adjusted R Square = .74 df = 8.0, Std. Error of the Estimate = .29

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4 ตัวแปรปัจจัยคุณภาพชีวิตในการทำงาน ซึ่งประกอบด้วย ค่าตอบแทนที่เพียงพอและยุติธรรม การพัฒนาขีดความสามารถของบุคลากร ความก้าวหน้าในงาน การบูรณาการทางสังคมหรือการทำงานร่วมกัน สภาพแวดล้อมการทำงานที่ปลอดภัย ความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับสังคม ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจภูธรจังหวัดนนทบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยปัจจัยคุณภาพชีวิตในการทำงานส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจภูธรจังหวัดนนทบุรี ได้ร้อยละ 74.00 ($R^2 = .74$) เมื่อพิจารณาตัวแปรต้นแต่ละตัว พบว่า ตัวแปรที่ส่งผลมากที่สุดอันดับแรก คือ การบูรณาการทางสังคมหรือการทำงานร่วมกัน รองลงมา คือ สภาพแวดล้อมการทำงานที่ปลอดภัย และอันดับสุดท้าย คือ ค่าตอบแทนที่เพียงพอและยุติธรรม ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจภูธรจังหวัดนนทบุรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปและอภิปรายผล

ผลการวิจัยเรื่องอิทธิพลคุณภาพชีวิตในการทำงานต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจภูธรจังหวัดนนทบุรี สามารถสรุปได้ว่า

คุณภาพชีวิตในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจภูธรจังหวัดนนทบุรี อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับสังคมมากเป็นอันดับแรกอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ด้านการบูรณาการทางสังคม

หรือการทำงานร่วมกันอยู่ในระดับมาก และอันดับสุดท้าย คือ ด้านค่าตอบแทนที่เพียงพอและยุติธรรมอยู่ในระดับปานกลาง อภิปรายได้ว่าข้าราชการตำรวจภูธรจังหวัดนนทบุรีให้ความสำคัญเรื่องคุณภาพชีวิตในการทำงานซึ่งมนุษย์เป็นทรัพยากรที่มีค่าและความสำคัญขององค์การ การให้ความสำคัญเอาใจใส่ต่อทรัพยากรมนุษย์องค์การจึงถือเป็นเรื่องที่ต้องกระทำ เนื่องจากจะทำให้องค์การไปถึงหรือบรรลุเป้าหมาย เป็นขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานและเป็นการกระตุ้นให้บุคลากรมีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน เสริมแรงจูงใจให้กับบุคลากรมีมุมมองที่ดีต่อองค์การปฏิบัติงานด้วยความตั้งใจและเต็มที่ในสิ่งที่ได้รับมอบหมาย ส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรที่ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยสราวุธ วรดิษฐ์ (2563) ที่พบว่า คุณภาพชีวิตในการทำงานของข้าราชการตำรวจสถานีนครบาลคลองตัน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ด้านความเกี่ยวข้องอันเป็นประโยชน์ต่อสังคม ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมาก ด้านการบูรณาการด้านสังคม ด้านสภาพแวดล้อมที่ถูกสุขลักษณะและปลอดภัย ด้านประชาธิปไตยในองค์กร ด้านการพัฒนาความสามารถของบุคคล ด้านความสมดุระหว่างการทำงานและชีวิตส่วนตัว ด้านความมั่นคงและความก้าวหน้าในงาน ด้านค่าตอบแทนที่เพียงพอ และยุติธรรมอยู่ ซึ่งลำดับแรกของงานวิจัยที่สอดคล้องมีผลการวิจัยอยู่ในระดับมากที่สุดเกิดจากสถานีตำรวจนครบาลคลองตัน รมรงค์ให้สังคมมีจิตสาธารณะในการช่วยเหลือผู้อื่น การมีความภูมิใจในการได้ช่วยเหลือสังคม การมีโอกาสช่วยเหลือหรือให้บริการแก่สังคม ในการช่วยเหลือสาธารณประโยชน์ในการทำกิจกรรมต่าง ๆ

ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจภูธรจังหวัดนนทบุรีอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านคุณภาพ รองลงมา คือด้านเวลา และอันดับสุดท้ายคือด้านปริมาณงาน อภิปรายได้ว่า ข้าราชการตำรวจภูธรจังหวัดนนทบุรีให้ความสำคัญในการปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมายได้อย่างรวดเร็วตามเวลาที่กำหนดอย่างมีประสิทธิภาพ แม้เป็นงานเร่งด่วนหรืองานนอกเหนือจากงานในหน้าที่ก็ตาม เนื่องข้าราชการตำรวจเป็นหน่วยงานที่ต้องปฏิบัติงานภายใต้บทบัญญัติของกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง อย่างเคร่งครัด หากไม่สามารถปฏิบัติงานได้ตามทันตามกรอบระยะเวลาที่กฎหมายบัญญัติไว้ จะทำให้เกิดความเสียหายต่อส่วนคดี และกระทบกระเทือนต่อกระบวนการยุติธรรมและหน่วยงานของข้าราชการตำรวจให้ใส่ใจเรื่องความยุติธรรมเป็นสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับวิจัยศตวรรษที่ คงทอง (2563) ที่พบว่า ข้าราชการศาลยุติธรรมในพื้นที่จังหวัดนนทบุรี ประเมินประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของตนเอง ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงตามความสำคัญจากคุณภาพงาน ความรวดเร็วในการทำงาน และปริมาณงาน

คุณภาพชีวิตการทำงานที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการทำงานของข้าราชการตำรวจภูธรจังหวัดนนทบุรี พบว่า คุณภาพชีวิตในการทำงาน ด้านค่าตอบแทนที่เพียงพอและยุติธรรม ด้านการพัฒนาขีดความสามารถของบุคลากร ด้านความก้าวหน้าในงาน ด้านการบูรณาการทางสังคมหรือการทำงานร่วมกัน ด้านสภาพแวดล้อมการทำงานที่ปลอดภัย และด้านความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับสังคม ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

ด้านการพัฒนาขีดความสามารถของบุคลากร ข้าราชการส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการส่งเสริมโอกาสก้าวหน้าในการดำรงตำแหน่งที่จะก้าวขึ้นไปขั้นที่สูงขึ้นไป และมีโอกาสได้ใช้ความรู้ความสามารถ ใช้ทักษะเพื่อขยายขีดความสามารถในการทำงานกล่าวว่าการพัฒนาการและความเจริญเติบโตในตำแหน่งหน้าที่นั้น จะต้องมีการพัฒนาทั้งด้านความรู้ ทักษะ และทัศนคติ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานเป็นอย่างดี ซึ่งคุณภาพชีวิตในการทำงานด้านการพัฒนาขีดความสามารถของบุคลากรนี้ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานสอดคล้องกับงานวิจัยของกาญจนาพร พันธุ์เทศ (2560) ที่พบว่า คุณภาพชีวิตในการทำงานด้านโอกาสในการพัฒนาสมรรถภาพของบุคคล ส่งผลต่อพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร ด้านพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือความมีน้ำใจและความสำนึกในหน้าที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

ด้านความก้าวหน้าในงาน โดยมีการเปิดโอกาสให้ข้าราชการได้มีการเสนอผลงาน เพื่อพิจารณาการเลื่อนตำแหน่งงาน มีการพิจารณาการเลื่อนตำแหน่งอย่างเหมาะสม ไม่ช้าเกินไป เมื่อเทียบกับจำนวนบุคลากร และการสนับสนุนหรือให้คำแนะนำในการปฏิบัติงานหรือวิธีการแก้ไขปัญหาจากผู้บังคับบัญชาหรือเพื่อนร่วมงาน สิ่งทีกล่าวมาสามารถชี้ให้เห็นถึงความก้าวหน้าและความมั่นคงในงานที่บุคลากรสามารถรับรู้ได้ ทั้งพลังผลักดันที่ดีต่อการพัฒนาองค์ความรู้ของบุคลากรให้มีความมั่นคง และได้รับความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ซึ่งคุณภาพชีวิตในการทำงานด้านความก้าวหน้าในงานนี้ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานสอดคล้องกับงานวิจัยของอติติ เฟ่งพิโรจ, (2565) ที่พบว่า ด้านความก้าวหน้าในอาชีพส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานส่วนตำบล จังหวัดนราธิวาส

ด้านการบูรณาการทางสังคมหรือการทำงานร่วมกัน ผู้บังคับบัญชาได้มีคำสั่งให้ตำรวจจราจร ศูนย์ปฏิบัติการจังหวัดนนทบุรีมีการออกให้ความรู้แก่ประชาชน เกี่ยวกับข้อกฎหมาย วิธีการใช้ท้องถนนในสถานที่ต่างๆ ในชุมชน จึงได้รับการยอมรับนับถือจากประชาชน คุณภาพชีวิตในการทำงานด้านการบูรณาการทางสังคมหรือการทำงานร่วมกันนี้ส่งผลต่อ

ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิระกันต์ม ปิยะธาราภิเษ และคณะ (2567) ที่พบว่า คุณภาพชีวิตการทำงาน ความก้าวหน้าและความมั่นคงในงาน ด้านการปฏิบัติงานในสังคม และด้านค่าตอบแทนที่เหมาะสมและเป็นธรรม ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจชั้นประทวน ในจังหวัดนนทบุรี

ด้านสภาพแวดล้อมการทำงานที่ปลอดภัย ด้านสภาพการทำงานที่มีความปลอดภัยและส่งเสริมสุขภาพ พบว่า คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการตำรวจ ในสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดนนทบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก และพบว่าสภาพการทำงานที่มีความปลอดภัยและส่งเสริมสุขภาพ คุณภาพชีวิตในการทำงานด้านสภาพแวดล้อมการทำงานที่ปลอดภัยนี้ ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกิตติคุณ ชื่อสัตย์ดี (2557) ที่พบว่า คุณภาพชีวิตการทำงานส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานและเป็นไปในทิศทางเชิงบวกได้แก่ สภาพการทำงานที่มีความปลอดภัยและในสภาพสิ่งแวดล้อมที่ถูกละเลย

ด้านความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับสังคม การประสานงานกับหน่วยงานภายนอกเป็นสิ่งจำเป็นที่หน่วยงานจะต้องสร้างให้เป็นที่ยอมรับในสังคมภายนอกด้วยการจัดกิจกรรมที่มีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อสังคม เช่น การกำจัดของเสีย การลดขยะ การให้ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดให้กับเยาวชน การช่วยเหลือชุมชนโดยรอบ เป็นต้น ดังนั้น ข้าราชการตำรวจทุกคนในองค์กรได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมเหล่านี้ เพื่อสร้างการยอมรับทั้งภายในและภายนอกองค์กร ซึ่งจะส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจอีกด้วย คุณภาพชีวิตในการทำงานด้านความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับสังคมนี้ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยประพันธ์ ชัยกิจอุราใจ (2561) ที่พบว่า คุณภาพชีวิตในการทำงานด้านการพัฒนาความสามารถของบุคคล การบูรณาการด้านสังคม ความสมดุลระหว่างชีวิตการทำงานกับชีวิตส่วนตัวและความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับสังคมมีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

ด้านค่าตอบแทนที่เพียงพอและยุติธรรม ผลการวิจัย ที่พบว่า ค่าตอบแทนหรือเงินเดือน ของวิจัยเรื่องอิทธิพลของคุณภาพชีวิตการทำงานต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจภูธรจังหวัดนนทบุรีส่งผลทางลบต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจภูธรจังหวัดนนทบุรี อธิบายได้ว่าระบบเงินเดือนของข้าราชการชั้นทุกปีแต่ปริมาณงานหน้าที่รับผิดชอบคงที่แรงกดดันจากการทำงานคงที่ทำให้ขาดความกระตือรือร้นซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของBun and Huberts (2018) ที่พบว่า ประสิทธิภาพการทำงานของพนักงานโดยเฉลี่ยลดลงเมื่อโครงสร้างการจ่ายเงินเปลี่ยนไปเป็นค่าจ้างคงที่มากขึ้น อาจเนื่องจากการมีค่าตอบแทนที่เป็นรายได้ประจำสูงขึ้น อาจทำให้ขาดความกระตือรือร้นส่งผลให้ประสิทธิภาพลดลง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับองค์กร

จากการศึกษาวิจัยเรื่องอิทธิพลของคุณภาพชีวิตการทำงานต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจภูธรจังหวัดนนทบุรี พบว่า คุณภาพชีวิตในการทำงาน ด้านการพัฒนาความสามารถของบุคคล ด้านความมั่นคงและความก้าวหน้าในงาน ด้านการบูรณาการทางสังคมหรือการทำงานร่วมกัน ด้านสภาพแวดล้อมที่ถูกละเลยและปลอดภัย ด้านความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับสังคม ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจภูธรจังหวัดนนทบุรี ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดนนทบุรีควรให้ความสำคัญกับคุณภาพชีวิตในการทำงานด้านที่กล่าวมาข้างต้นเพิ่มขึ้นอีกเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานให้ดียิ่งขึ้นไป ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ดังนี้

1. ด้านค่าตอบแทนที่เพียงพอและยุติธรรม ผลการวิเคราะห์ของวิจัยเรื่องอิทธิพลของคุณภาพชีวิตการทำงานต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจภูธรจังหวัดนนทบุรีส่งผลทางลบต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจภูธรจังหวัดนนทบุรี ระดับหัวหน้างานควรมีการพัฒนาเพิ่มทักษะของผู้ปฏิบัติงานตามระดับเงินเดือนของผู้ปฏิบัติงาน เมื่อผู้ปฏิบัติงานได้รับค่าตอบแทนที่สูงพวกเขาอาจรู้สึกพอใจและไม่ต้องการที่จะพัฒนาตนเองต่อไป ความพอใจในสถานการณ์ที่ถือว่าทำให้ลดความมุ่งมั่นหรือความตั้งใจในการทำงาน

2. ด้านการพัฒนาความสามารถของบุคคล ควรมีการส่งเสริมและสนับสนุนบุคลากร ทางด้านการศึกษาอบรม ที่สามารถช่วยหรือ สนับสนุนการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพมาก ยิ่งขึ้นอีกทั้งปรับตำแหน่งหน้าที่ให้ตัวผู้ปฏิบัติงานเอง ได้ใช้ความรู้ที่ได้รับจากการศึกษา อบรมอย่างเต็มที่ตรงกับศักยภาพที่มีอยู่มากที่สุด

3. ด้านความมั่นคงและความก้าวหน้าในงาน ผู้บังคับบัญชาควรมีการพิจารณาเลื่อนขั้น เลื่อนตำแหน่ง ตามผลการปฏิบัติงาน ความสามารถ เจริญสมรรถนะ ตามความรู้ความสามารถและมีคุณธรรม ลดการพิจารณาตามความสัมพันธ์

แบบอุปถัมภ์อีกทั้งมอบหมายงานที่ได้ใช้ความรู้ความสามารถและความรับผิดชอบที่สูงขึ้นเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานได้แสดงศักยภาพ เกิดความภาคภูมิใจในผลการปฏิบัติงาน

4. ด้านการบูรณาการทางสังคมหรือการทำงานร่วมกัน ด้านการบูรณาการด้านสังคม ควรมีการปรับกระบวนการทำงาน กำหนดแผนงาน มีการนำเทคโนโลยีมาเป็นเครื่องมือช่วยในการปฏิบัติงานลดปริมาณงานที่ซ้ำซ้อนกัน ปรับแผนการปฏิบัติงานตาม สถานการณ์ เพื่อให้งานทันเวลาและถูกต้อง ครบถ้วน อีกทั้งควรส่งเสริมการทำกิจกรรม ร่วมกันภายในหน่วยงาน เช่น การจัดการแข่งขัน กีฬา การศึกษาดูงานกิจกรรมสาธารณะ ประโยชน์กิจกรรมนันทนาการ/ออกกำลังกาย เป็นต้นเพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีภายในองค์กร ให้เกิดความร่วมมือ และช่วยเหลือกันในการปฏิบัติงานให้สำเร็จลุล่วง

5. ด้านสภาพแวดล้อมที่ถูกต้องลักษณะและปลอดภัย ควรมีการขอและหางบประมาณ และบริหารจัดการให้แต่ละองค์กร โดยพิจารณาจากปริมาณงานและกำลังพล ไม่ควรให้ผู้ปฏิบัติงานต้องนำทรัพย์สินส่วนตัวมาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ราชการ อีกทั้งควรจัดการพื้นที่ สภาพแวดล้อม ในการทำงาน ที่อำนวยความสะดวกแก่ ผู้ปฏิบัติงานและผู้มาติดต่อ

6. ความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับสังคม ควรให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชนและสังคมมากขึ้น เพราะการสื่อสารกับประชาชนจะช่วยให้ประชาชนรับรู้การทำงานของตำรวจ เข้าใจ เป็นมิตรกับตำรวจ พร้อมทั้งจะแจ้งเบาะแสหรือให้ความร่วมมือใน การทำงานของตำรวจให้สำเร็จได้ทั้งนี้ตัวตำรวจ ผู้ปฏิบัติงานเองมีความพร้อมที่จะทำประโยชน์ให้ สังคมและพัฒนาความสัมพันธ์กับบุคคลภายนอก พร้อมทั้งจะเสียสละและยินดีที่จะมีส่วนร่วมใน การทำประโยชน์ให้กับสังคม หากสามารถ จัดสรรเวลาได้

ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาต่อไป

1. ควรศึกษาเพิ่มเติมในแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตในการทำงานของบุคลากร เพื่อเป็นแรงจูงใจและสร้างความพึงพอใจในการทำงาน พร้อมทั้งศักยภาพของบุคลากรก่อให้เกิดประโยชน์ ต่อหน่วยงานสูงสุด

2. ควรศึกษาถึงปัจจัยอื่น ๆ ที่คาดว่าจะมีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากร เช่น ความพึงพอใจในการทำงาน ระดับความเครียดของบุคลากรเพื่อหาแนวปัจจัยที่ส่งเสริมประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากร

เอกสารอ้างอิง

- กาญจนาพร พันธุ์เทศ. (2560). *วัฒนธรรมองค์กรและคุณภาพชีวิตในการทำงานที่ส่งผลต่อพฤติกรรมความเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรและประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานธนาคารพาณิชย์แห่งหนึ่ง*(สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาการจัดการทรัพยากรมนุษย์). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- กิตติศักดิ์ ทองหล้า และชินโสณ วิสิษฐนิธิกิจ. (2564). *คุณภาพชีวิตการทำงานที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการทำงานของข้าราชการและบุคลากร สังกัดสำนักงานคลัง กรุงเทพมหานคร. วารสารวิจัยไร่ไฟ-พรรณ, 15(2), 118-128.*
- กิตติคุณ ชื้อสัดยดี. (2557). *คุณภาพชีวิตการทำงานกับประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของเจ้าพนักงานพลซ่งกัสดำรงงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.* (สารนิพนธ์มหาบัณฑิตหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกริก.
- จิระกันต์ ปิยะธาราธิเบศร์, ภูมิ ชันชะหัด และธนิต ยืนยง. (2567). *คุณภาพชีวิตการทำงานและความผูกพันต่อองค์กรที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจชั้นประทวน ในจังหวัดนนทบุรี วารสารวิทยาลัยนครราชสีมา, 18(1), 79-95.*
- ประพันธ์ ชัยกิจอุไรใจ. (2561). *คุณภาพชีวิตในการทำงานที่มีผลต่อความผูกพันต่อองค์กรและประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานในกลุ่มอุตสาหกรรมไฟฟ้าอิเล็กทรอนิกส์และโทรคมนาคม* (สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาการจัดการ). กรุงเทพฯ:มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- แผนปฏิบัติการราชการสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567. [Online]. แหล่งที่มา: <https://www.royalthaipolice.go.th/downloads/plan67.pdf> สืบค้นเมื่อ 18 มิถุนายน 2567
- ศตวรรษ คงทอง. (2563). *คุณภาพชีวิตในการทำงานกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการศาลยุติธรรมในพื้นที่จังหวัดนนทบุรี.* (สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารรัฐประศาสนศาสตร). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- ศรายุทธ พาละเอ็น และฉัตรยาพร เสมอใจ. (2567). *คุณภาพชีวิตในการทำงานเพื่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานขอข้าราชการตำรวจ. Proceeding, เบญจมิตรวิชาการ 14, (เมษายน 2567), 268.*

- สราวุธ วรดิษฐวงษ์. (2563). *คุณภาพชีวิตในการทำงานของข้าราชการตำรวจสถานีตำรวจนครบาลคลองตัน*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาบริหารธุรกิจ). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต.
- ตำรวจภูธรจังหวัดนนทบุรี. (2567). *ข้อมูลสถิติตำรวจภูธรจังหวัดนนทบุรีปี 2567*.
- อติติ เฟ่งพิโรจ. (2565). *ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานส่วนตำบล จังหวัดนราธิวาส*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาบริหารธุรกิจ). สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- Bhagyalaxmi, B. M., and Ishwara, P. (2016). Quality of working life of women police. *Paripex - Indian Journal of Research*, 5(6), 203-205.
- Bun, M. J. G., and Huberts, L. C. E. (2018). The impact of higher fixed pay and lower bonuses on productivity. *Journal of Labor Research*, 39(1), 1–21.
- Coelho, E. F., Antloga, C., Maia, M., and Takaki, K. (2016). Self-efficacy and quality of work life: Study with military state police officers. *Psicologia: Teoria e Pesquisa*, 32, 1-7.
- Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of psychological testing*. New York: Harper Collins.
- Hamad, L. H. (2018). *The impact of quality of work life on employees' job performance* (Master's thesis). University of Kurdistan-Hewlêr.
- Krejcie, R.V., and Morgan, D.W. (1970). *Determining Sample Size for Research Activities*. Educational and Psychological Measurement. 30(3): 607 – 610.
- Lee, Y. W., Dai, Y. T., McCreary, L. L., Yao, G., and Brooks, B. A. (2014). Psychometric properties of the Chinese-version Quality of Nursing Work Life Scale. *Nursing and Health Sciences*, 16(3), 9.
- Ogunbamila, A.a. I., E.S. (2016). *Gender differences in quality of work life of policepersonnel in two selected states in South-West, Nigeria*. *GenderBehav*, 14(1), 9.
- Plowman, G. E., & Peterson, G. E. (1953). *Business organization and management*. Illinois: Irwin.
- Podgorski, K., Lobnikar, B., Mihelič, A., and Mihelič, K. P. (2023). Drivers for enhancing job performance of prison officers in Slovenia: Effects of job attitudes, organizational, and work-related factors. *Frontiers in Psychology*, 14, 1-15.
- Tabanejad, Z., Oskouie, F., and Ebadi, A. (2021). Quality of work-life of Iranian police officers in the year 2020: A descriptive study. *Shiraz E-Medical Journal*, 22(10), 1-6.
- Walton, E. (1973). Quality of working life: What is it? *Sloan Management Review*, 4(7), 20-23.

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์กับความภักดีต่อการซื้อ
สินค้าออนไลน์ผ่านแอปพลิเคชัน TikTok Shop ของผู้บริโภคในจังหวัดนนทบุรี
The Relationship Between Online Marketing Mix Factors and Loyalty to
Online Purchases Through the TikTok Shop
Application of Consumers in Nonthaburi Province

ธเนศพล แยมรัตน์¹, พรพิมล สัมพัทธ์พงศ์²

Tanaspon Yamrat¹, Pornpimol Sampatpong²

¹ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์

² อาจารย์ประจำหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์

¹ Student, Master of Business Administration program, Faculty of Business Administration, Rajapruk University

² Lecturer, Master of Business Administration program, Faculty of Business Administration, Rajapruk University

E-mail : 66109610003@rpu.ac.th¹, posamp@rpu.ac.th²

Received: Sept. 5, 2024; Revised: Sept. 26, 2024; Accepted: Oct. 1, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาระดับความสำคัญของปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์ผ่านแอปพลิเคชัน ดึงดูดข้อบกพร่องของผู้บริโภคในจังหวัดนนทบุรี (2) ศึกษาระดับความภักดีต่อการซื้อสินค้าออนไลน์ผ่านแอปพลิเคชัน ดึงดูดข้อบกพร่องของผู้บริโภคในจังหวัดนนทบุรี (3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์และความภักดีต่อการซื้อสินค้าออนไลน์ผ่านแอปพลิเคชัน ดึงดูดข้อบกพร่องของผู้บริโภคในจังหวัดนนทบุรี ใช้แบบสอบถามออนไลน์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ใช้งานแอปพลิเคชัน ดึงดูดข้อบกพร่องของผู้บริโภคในจังหวัดนนทบุรี จำนวน 400 ตัวอย่าง ด้วยการสุ่มแบบโควตา วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงอนุมาน

ผลการวิจัย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุ 21-30 ปี มีอาชีพนักเรียน/นักศึกษา จบระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน น้อยกว่า 14,999 บาท 1) ส่วนประสมการตลาดออนไลน์ผ่านแอปพลิเคชัน ดึงดูดข้อบกพร่องของผู้บริโภคในจังหวัดนนทบุรีโดยภาพรวมอยู่ในระดับสูงมาก โดยด้านช่องทางการจัดจำหน่ายและด้านการส่งเสริมการตลาดอยู่ในระดับสูงมาก ในขณะที่ด้านอื่น ๆ อยู่ในระดับสูงมาก 2) ความภักดีต่อการซื้อสินค้าออนไลน์ผ่านแอปพลิเคชัน ดึงดูดข้อบกพร่องของผู้บริโภคในจังหวัดนนทบุรีโดยภาพรวมอยู่ในระดับสูงมาก โดยด้านความตั้งใจซื้ออยู่ในระดับสูงมาก รวมทั้งด้านอื่น ๆ ภาพรวมอยู่ในระดับสูงมาก 3) ส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์สัมพันธ์ทั้งในภาพรวมและรายด้านทุกด้านมีความสัมพันธ์ทิศทางเดียวกันกับความภักดีต่อการซื้อสินค้าออนไลน์ผ่านแอปพลิเคชัน ดึงดูดข้อบกพร่องของผู้บริโภคในจังหวัดนนทบุรี โดยในภาพรวมและด้านความตั้งใจซื้อหรือพฤติกรรมการณ์การเรียนมีความสัมพันธ์ทิศทางเดียวกันในระดับสูงมาก ทั้งในด้านอื่น ๆ มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูงมากเหมือนกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

คำสำคัญ: ส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์ ความภักดี แอปพลิเคชัน TikTok Shop

Abstract

The objectives of this study were: 1) study the importance level of online marketing mix factors through the TikTok Shop application among consumers in Nonthaburi Province; 2) examine the level of loyalty towards online shopping via the TikTok Shop application among consumers in Nonthaburi Province; and 3) explore the relationship between the online marketing mix factors and

the loyalty towards online shopping via the TikTok Shop application among consumers in Nonthaburi Province. An online questionnaire was used to collect data from 400 TikTok Shop users in Nonthaburi Province through quota sampling. The data was analyzed using statistical methods, including mean, standard deviation, and inferential statistics.

The research results found that: The majority of the respondents were female, They were aged between 21 and 30 years, with occupations as students, having an education level below a bachelor's degree, and an average monthly income of less than 14,999 Baht. 1) The overall online marketing mix via the TikTok Shop application among consumers in Nonthaburi Province is at a very high level. Specifically, distribution channels and marketing promotion are at a very high level, while other aspects are also at a very high level. 2) The overall loyalty to online shopping via the TikTok Shop application among consumers in Nonthaburi Province is at a very high level. Purchase intention is at a very high level, and other aspects are also at a very high level overall. 3) The online marketing mix, both overall and in each aspect, is positively correlated with loyalty to online shopping via the TikTok Shop application among consumers in Nonthaburi Province. The overall correlation, as well as purchase intention or complaint behavior, is very strong, and other aspects also show a very strong correlation, with statistical significance at the 0.01 level.

Keywords: Online Marketing Mix, Loyalty, TikTok Shop Application

บทนำ

ในปัจจุบันธุรกิจการค้าออนไลน์มีการเติบโตอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เทคโนโลยีและอินเทอร์เน็ตเข้ามามีบทบาทกับชีวิตของผู้คนเป็นอย่างมาก ทั้งการติดต่อสื่อสาร การซื้อสินค้าหรือการทำธุรกรรมการเงินก็กลายเป็นเรื่องสะดวก รวดเร็ว ง่ายดาย เพียงแค่ใช้ปลายนิ้วสัมผัส ในปี พ.ศ.2564 ที่ผ่านมานี้ สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ได้มีการเปลี่ยนไปใช้พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-Commerce) มากขึ้น และเร็วขึ้น ส่งผลให้ธุรกิจพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของประเทศไทยเติบโตขึ้นแบบก้าวกระโดดและความต้องการซื้อสินค้าและบริการผ่านช่องทางออนไลน์ของผู้บริโภคมากขึ้น ทำให้มีการเปิดบริการใช้จ่ายผ่านทางพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์มากขึ้น ส่งผลให้ผู้ประกอบการดั้งเดิมที่ต้องเร่งปรับตัวโดยหันมาทำพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ เพื่อรองรับความต้องการด้านนี้ ทั้งยังมีความปลอดภัยและความสะดวกสบาย จึงเกิดเป็น New Normal ส่งผลให้การตลาดผ่านทางออนไลน์ได้รับความนิยมเป็นเป็นอย่างสูงและเติบโตขึ้นอย่างรวดเร็ว (สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์, 2564)

จากข้อมูลสถิติในปี 2566 พบว่าประเทศไทยซื้อออนไลน์สูงเป็นประวัติการณ์ ด้วยมูลค่าถึง 7 แสนล้านบาท โดยเทียบให้กับยอดขายของร้านสะดวกซื้ออย่าง 7-Eleven ที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทยและมีสาขารวมกันมากที่สุดทั่วประเทศ ซึ่งสถิติยังสอดคล้องกับของ McKinsey ที่คาดการณ์ว่ารายได้ช่องทาง E-Commerce ของประเทศไทยจะเติบโตมากถึง ร้อยละ 25 ต่อปีไปอีกประมาณ 3 ปีข้างหน้า ซึ่งเป็น 7 เท่าของ GDP การเติบโตของเศรษฐกิจของปีนี้ ที่ร้อยละ 2 โดยหมวดหมู่ที่โตมากที่สุด คือ หมวดอาหารและเครื่องดื่ม และรองลงมา คือ หมวดสุขภาพและความงาม (สำนักข่าวอินโฟเควสท์, 2567)

แอปพลิเคชัน TikTok เป็นแพลตฟอร์มบนโลกออนไลน์ที่กำลังนิยมของส่วชาติจีน หรือ Douyin ที่เน้นให้ผู้ใช้สามารถสร้างเนื้อหาวิดีโอสั้น ๆ ความยาวไม่เกิน 15 วินาที เช่น การแสดงทักษะหรือท่าเต้น การแสดงมุขตลก การร้องตามด้วยริมฝีปาก (ลิปซิงก์) เป็นต้น โดย TikTok เริ่มต้นให้บริการในประเทศจีน เมื่อปี 2559 ต่อมาจึงเปิดให้บริการระหว่างประเทศในปี 2561 จนกลายเป็นแอปพลิเคชันที่นิยมทั่วโลก โดยเฉพาะกลุ่มวัยรุ่น ในปัจจุบัน TikTok เป็นแพลตฟอร์มที่ขึ้นอันดับ 1 ของโลกทางด้านวิดีโอสั้น (คมชัดลึก, 2565) ทั้งยังมีลักษณะเฉพาะสำหรับช้อปปิ้งออนไลน์ TikTok Shop ที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินธุรกิจให้กับร้านค้าบนแพลตฟอร์ม พร้อมมอบประสบการณ์ช้อปปิ้ง

ที่เหนือกว่าให้กับผู้ใช้งาน การเปิดตัว TikTok Shop คาดว่าจะสร้างความเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ให้กับภาคธุรกิจค้าปลีก ด้วยการซื้อปิ้งรูปแบบใหม่ที่เชื่อมแบรนด์และชุมชนบนแพลตฟอร์มเข้าด้วยกัน เพื่อขับเคลื่อนประสบการณ์ซื้อปิ้งอันน่าตื่นใจที่ไม่มีวันสิ้นสุด ทั้งการค้นพบสินค้าใหม่ ๆ การพิจารณาเปรียบเทียบราคา การซื้อสินค้า การรีวิว และการมีส่วนร่วมในแคมเปญที่น่าสนใจต่าง ๆ เสมือนเป็นศูนย์กลางแห่งวัฒนธรรมในการซื้อปิ้งยุคใหม่ ที่ซึ่งเป็นทั้งชุมชนพาณิชย์ ความบันเทิง และพื้นที่ที่ผู้คนบน TikTok ได้เติบโตรวมกัน อีกทั้งยังเป็นจุดเริ่มต้นในการสร้างไวรัลระดับโลก ทำให้ความต้องการในการซื้อสินค้าเกิดขึ้นได้อย่างง่ายดาย ซึ่งลูกค้าสามารถค้นหาแคมเปญโปรโมชั่น คอนเทนต์การขายสินค้า และเข้าถึงสินค้าหลากหลายประเภทที่ถูกรวมไว้ในทีเดียว (TikTok, 2566) อีกทั้งข้อมูลจากสำนักงานสถิติแห่งชาติ คนไทยใช้อินเทอร์เน็ต 59 ล้านคน และมีสื่อ 62.9 ล้านคน ในไตรมาสที่ 4 ปี 2566 และจะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอีก (ฐานเศรษฐกิจ มติดีมีเดีย, 2567) จึงเห็นว่าผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตและโทรศัพท์มือถือเป็นจำนวนมาก

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์กับความภักดีต่อการซื้อสินค้าออนไลน์ผ่านแอปพลิเคชัน TikTok Shop ของผู้บริโภคในจังหวัดนนทบุรี เพื่อทราบถึงส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์ และความภักดีต่อการซื้อสินค้าออนไลน์ผ่านแอปพลิเคชัน ทั้งยังเป็นผลต่อผู้ประกอบการที่ทำธุรกิจผ่านแอปพลิเคชัน TikTok และเพื่อนำผลวิจัยไปปรับปรุงและพัฒนาการขายสินค้าผ่านช่องทางแอปพลิเคชัน และตอบสนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมายและสามารถแข่งขันกันในตลาดได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังช่วยให้ธุรกิจ E-Commerce ในประเทศไทย เติบโตขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความสำคัญของปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์ผ่านแอปพลิเคชัน TikTok Shop ของผู้บริโภคในจังหวัดนนทบุรี
2. เพื่อศึกษาระดับความภักดีต่อการซื้อสินค้าออนไลน์ผ่านแอปพลิเคชัน TikTok Shop ของผู้บริโภคในจังหวัดนนทบุรี
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์และความภักดีต่อการซื้อสินค้าออนไลน์ผ่านแอปพลิเคชัน TikTok Shop ของผู้บริโภคในจังหวัดนนทบุรี

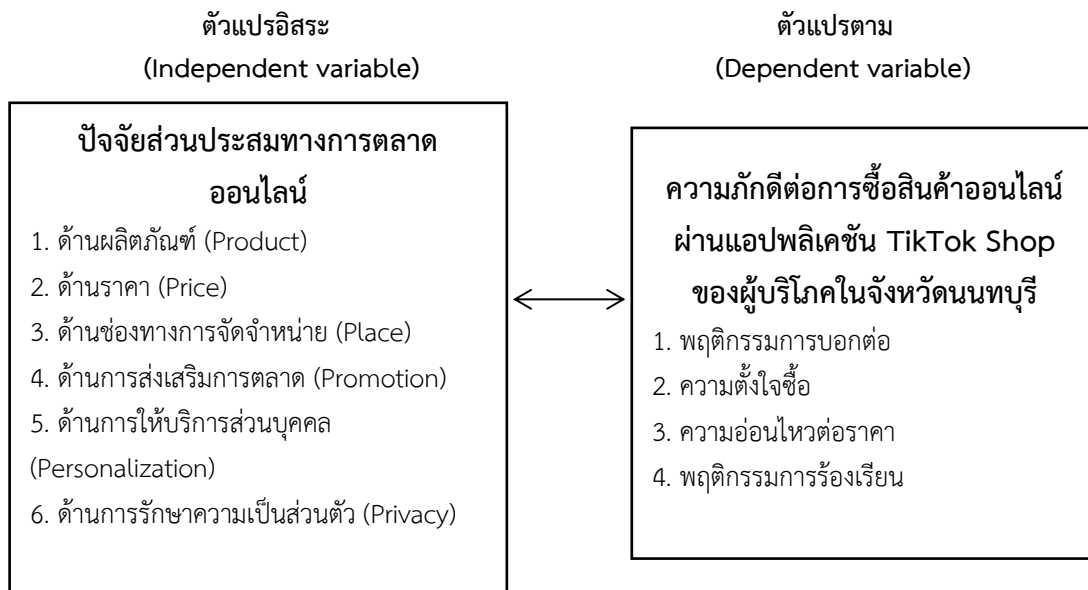
สมมติฐานของการวิจัย

ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์มีความสัมพันธ์กับความภักดีต่อการซื้อสินค้าออนไลน์ผ่านแอปพลิเคชัน TikTok Shop ของผู้บริโภคในจังหวัดนนทบุรี

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์กับความภักดีต่อการซื้อสินค้าออนไลน์ผ่านแอปพลิเคชัน TikTok Shop ของผู้บริโภคในจังหวัด ขอบเขตด้านระยะเวลา คือ พฤษภาคม-กรกฎาคม พ.ศ. 2567 ขอบเขตด้านพื้นที่ ผู้ที่อยู่ในจังหวัดนนทบุรี ประกอบด้วย 6 เขต อำเภอเมืองนนทบุรี อำเภอบางกรวย อำเภอบางใหญ่ อำเภอบางบัวทอง อำเภอไทรน้อย อำเภอบางเกร็ง

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้ที่ใช้งานแอปพลิเคชันติ๊กต็อกช็อปในจังหวัดนนทบุรี เนื่องจากจังหวัดนนทบุรีมีกลุ่มเป้าหมายขนาดใหญ่ ซึ่งไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน การวิจัยนี้มีประชากร ผู้ที่ใช้งานแอปพลิเคชันติ๊กต็อกช็อปในจังหวัดนนทบุรี ซึ่งไม่ทราบจำนวนผู้ใช้งานแอปพลิเคชันติ๊กต็อกช็อปที่แน่นอน ดังนั้น การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจึงใช้การพิจารณาจากสูตรของ (Cochran, 1963) ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 385 ตัวอย่าง ป้องกันความผิดพลาดจากการตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยจึงใช้ขนาดกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 400 คน

สูตร	n =	$(Z^2 (p)(1-p)) / ((e)^2)$
โดย	n =	ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
	Z =	ระดับความเชื่อมั่นที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ = 1.96
		ที่ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95
	p =	สัดส่วนของประชาชนที่ผู้วิจัยกำลังสุ่ม = 0.05
	e =	ค่าคลาดเคลื่อนของการสุ่มกลุ่มตัวอย่างที่ยอมรับได้ ร้อยละ 5
แทนค่าสูตร	n =	$((1.96)^2 (0.50)(1-0.50)) / ((0.05)^2)$
	n =	384.16 $\approx$ 385 ตัวอย่าง

วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบโควตา (Quota Sampling) โดยการกำหนดกลุ่มตัวอย่างตามจำนวนอำเภอในจังหวัดนนทบุรีทั้ง 6 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองนนทบุรี อำเภอบางกรวย อำเภอบางใหญ่ อำเภอบางบัวทอง อำเภอไทรน้อย และอำเภopakเกร็ด ซึ่งทุกอำเภอเก็บข้อมูลจากผู้ใช้งานแอปพลิเคชันติ๊กต็อกช็อปในจังหวัดนนทบุรี โดยเก็บเป็นจำนวนเท่า ๆ กัน ยกเว้นบางกรวยและอำเภopakเกร็ดที่น้อยกว่าอำเภออื่น ๆ 1 คน เพื่อให้ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างลงตัวตามที่คำนวณไว้

ตารางที่ 1 ประชากรสำหรับเก็บกลุ่มตัวอย่าง ของผู้บริโภคในจังหวัดนนทบุรี จำนวน 6 อำเภอ

ข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง	ประชากร (คน)	จำนวน (คน)
กลุ่มอำเภอจังหวัดนนทบุรี		
อำเภอบางกรวย	36,700	66
อำเภopakเกร็ด	53,594	66
เมืองนนทบุรี	59,336	67
อำเภอบางใหญ่	111,332	67
อำเภอบางบัวทอง	151,705	67
อำเภอไทรน้อย	74,773	67
รวม	487,440	400

ที่มา : ข้อมูลสถิติผู้บริโภคจังหวัดนนทบุรี, สิงหาคม 2567

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์กับความภักดีต่อการซื้อสินค้าออนไลน์ผ่านแอปพลิเคชัน TikTok Shop ของผู้บริโภคในจังหวัดนนทบุรี โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 คำถามคัดกรองกลุ่มตัวอย่างที่เลือกเฉพาะผู้ที่เคยซื้อสินค้าออนไลน์และเคยใช้แอปพลิเคชันติ๊กต็อกช็อป (TikTok Shop) ของผู้บริโภคในจังหวัดนนทบุรี ที่เป็นลักษณะแบบมีตัวเลือกให้เลือกตอบ (Multiple Choice Question)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ซึ่งข้อคำถามมีลักษณะเป็นข้อคำถามแบบเลือกตอบ (Check List) มีข้อคำถามจำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับความสำคัญเกี่ยวกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์ ประกอบด้วย 1) ด้านผลิตภัณฑ์ (Product) 2) ด้านราคา (Price) 3) ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย (Place) 4) ด้านการส่งเสริมการตลาด (Promotion) 5) ด้านการให้บริการส่วนบุคคล (Personalization) 6) ด้านการรักษาความเป็นส่วนตัว (Privacy) โดยข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า มีระดับคำตอบให้เลือก 5 ระดับ

ตอนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับความสำคัญของความภักดีต่อการซื้อสินค้าออนไลน์ผ่านแอปพลิเคชัน TikTok Shop ของผู้บริโภคในจังหวัดนนทบุรี มีทั้งหมด 4 ข้อ ประกอบด้วย 1) พฤติกรรมการบอกต่อ 2) ความตั้งใจซื้อ 3) ความอ่อนไหวต่อราคา 4) พฤติกรรมการร้องเรียน โดยข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า มีระดับคำตอบให้เลือก 5 ระดับ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. จัดเตรียมแบบสอบถามและกำหนดรหัสหมายเลขแบบสอบถามเพื่อตรวจสอบการเก็บแบบสอบถาม
2. นำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง ผู้ใช้งานแอปพลิเคชันติ๊กต็อกช็อป (TikTok Shop) ของผู้บริโภคในจังหวัดนนทบุรี โดยทำการชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับแบบสอบถามให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้มีความเข้าใจตรงกันในเรื่องทั้งหมดก่อนดำเนินการตอบแบบสอบถาม ผ่านช่องทางเครือข่ายสังคมออนไลน์ (Google Forms) ด้วยตนเอง โดยผู้วิจัยส่งแบบสอบถามและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง จำนวน 400 ชุด
3. ใช้วิธีการแจกแบบสอบถามผ่านทาง Facebook และ Line หรือให้กลุ่มตัวอย่างสแกนผ่าน QR Code
4. นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ จำนวน 400 ชุด เพื่อทำการวิเคราะห์ประมวลผล ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยมีขั้นตอนในการดำเนินการ ดังนี้

1. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องและครบถ้วน สมบูรณ์แล้วมาลงเลขรหัส (Code)
2. นำแบบสอบถามที่ลงรหัสแล้ว มาบันทึกลงในเครื่องคอมพิวเตอร์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปคำนวณค่าทางสถิติ แล้วนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อตอบคำถามให้ตรงตามประเด็นที่ต้องการ และวัตถุประสงค์ของการวิจัย แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบ ความเรียงและนำผลการวิเคราะห์มาสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติที่เกี่ยวข้องในการวิเคราะห์ข้อมูล สามารถแบ่งสถิติออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1) การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่ออธิบายลักษณะของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละปัจจัยที่ทำการศึกษาวิจัย ประกอบด้วย วิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน โดยสถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าความถี่ และค่าร้อยละ และวิเคราะห์ระดับความสำคัญเกี่ยวกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์ และระดับความสำคัญของความภักดี โดยสถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2) การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) เป็นสถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐานการวิจัยเพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์กับความภักดีต่อการซื้อสินค้าออนไลน์ผ่านแอปพลิเคชัน TikTok Shop ของผู้บริโภคในจังหวัดนนทบุรี โดยใช้การวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Correlation) โดยใช้เกณฑ์ของ พรพรณี ลีกิจวัฒนะ (2558) ดังต่อไปนี้

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 1 คือ มีความสัมพันธ์ในระดับสูงที่สุด

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ อยู่ระหว่าง 0.80 – 0.99 คือ มีความสัมพันธ์ในระดับที่สูงมาก

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ อยู่ระหว่าง 0.60 – 0.79 คือ มีความสัมพันธ์ในระดับที่สูง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ อยู่ระหว่าง 0.40 – 0.59 คือ มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ อยู่ระหว่าง 0.20 – 0.39 คือ มีความสัมพันธ์ในระดับต่ำ

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ อยู่ระหว่าง 0.01 – 0.19 คือ มีความสัมพันธ์ในระดับต่ำมาก

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0 คือ ไม่มีความสัมพันธ์

ผลการวิจัย

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 219 คน คิดเป็นร้อยละ 54.75 มีอายุระหว่าง 21-30 ปี จำนวน 174 คน คิดเป็นร้อยละ 43.50 อาชีพนักเรียน/นักศึกษา จำนวน 193 คน คิดเป็นร้อยละ 48.30 ระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 199 คิดเป็นร้อยละ 49.80 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนน้อยกว่า 14,999 บาท จำนวน 198 คิดเป็นร้อยละ 49.50 และกลุ่มอำเภอจังหวัดนนทบุรี คือ เมืองนนทบุรี 67 คน คิดเป็นร้อยละ 16.75

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์ผ่านแอปพลิเคชัน TikTok Shop ของผู้บริโภคในจังหวัดนนทบุรี ในภาพรวม

ส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์	$\bar{X}$	SD	แปลค่า	ลำดับ
1) ด้านผลิตภัณฑ์	4.54	0.49	สูงมาก	6
2) ด้านราคา	4.55	0.51	สูงมาก	5
3) ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	4.58	0.48	สูงมาก	1
4) ด้านการส่งเสริมการตลาด	4.57	0.50	สูงมาก	2
5) ด้านการให้บริการส่วนบุคคล	4.56	0.52	สูงมาก	3
6) ด้านการรักษาความเป็นส่วนตัว	4.56	0.53	สูงมาก	4
รวม	4.57	0.41	สูงมาก	

จากตารางที่ 2 พบว่า ส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์ผ่านแอปพลิเคชัน TikTok Shop ของผู้บริโภคในจังหวัดนนทบุรีในภาพรวมอยู่ระดับสูงมาก ($\bar{X}=4.57, SD=.41$) โดยด้านช่องทางการจัดจำหน่ายอยู่ในระดับสูงมาก ($\bar{X}=4.58, SD=.48$) เป็นอันดับแรก รองลงมา คือ ด้านการส่งเสริมการตลาดอยู่ในระดับสูงมาก ($\bar{X}=4.57, SD=.50$) และด้านการให้บริการส่วนบุคคลอยู่ในระดับสูงมาก ($\bar{X}=4.56, SD=.52$) ตามลำดับ

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลการวิเคราะห์ความภักดีผ่านแอปพลิเคชัน TikTok Shop ของผู้บริโภคในจังหวัดนนทบุรี ในภาพรวม

ความภักดี	$\bar{X}$	SD	แปลค่า	ลำดับ
1) ความตั้งใจซื้อ	4.61	0.49	สูงมาก	1
2) พฤติกรรมการบอกต่อ	4.58	0.48	สูงมาก	3
3) ความอ่อนไหวต่อราคา	4.56	0.48	สูงมาก	4
4) พฤติกรรมการร้องเรียน	4.61	0.49	สูงมาก	1
รวม	4.57	0.42	สูงมาก	

จากตารางที่ 3 พบว่า ความภักดีผ่านแอปพลิเคชัน TikTok Shop ของผู้บริโภคในจังหวัดนนทบุรีในภาพรวมอยู่ระดับสูงมาก ($\bar{X}=4.57, SD=.42$) โดยความตั้งใจซื้ออยู่ในระดับสูงมาก ($\bar{X}=4.61, SD=.49$) เป็นอันดับแรก รองลงมา คือ พฤติกรรมการร้องเรียนอยู่ในระดับสูงมาก ($\bar{X}=4.61, SD=.49$) และพฤติกรรมการบอกต่ออยู่ในระดับสูงมาก ($\bar{X}=4.58, SD=.48$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์สัมพันธ์กับความภักดีต่อการซื้อสินค้าออนไลน์ผ่านแอปพลิเคชัน TikTok Shop ของผู้บริโภคในจังหวัดนนทบุรี ภาพรวม

ส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์	ความภักดีต่อการซื้อสินค้าออนไลน์			
	Pearson Correlation	Sig (2 - tailed)	ระดับ ความสัมพันธ์	อันดับ
1) ด้านผลิตภัณฑ์	0.77**	0.00	สูง	4
2) ด้านราคา	0.81**	0.00	สูงมาก	1
3) ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	0.74**	0.00	สูง	6
4) ด้านการส่งเสริมการตลาด	0.75**	0.00	สูง	5
5) ด้านการให้บริการส่วนบุคคล	0.80**	0.00	สูงมาก	2
6) ด้านการรักษาความเป็นส่วนตัว	0.78**	0.00	สูง	3
รวม	0.96**	0.00	สูงมาก	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 4 พบว่า ส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์สัมพันธ์กับความภักดีต่อการซื้อสินค้าออนไลน์ผ่านแอปพลิเคชัน TikTok Shop ของผู้บริโภคในจังหวัดนนทบุรีในภาพรวมอยู่ในระดับสูงมาก ($r=0.96$) โดยด้านราคาอยู่ในระดับสูงมาก ($r=0.81$) เป็นอันดับแรก รองลงมา คือ ด้านการให้บริการส่วนบุคคลอยู่ในระดับสูงมาก ($r=0.80$) และด้านการรักษาความเป็นส่วนตัวอยู่ในระดับสูง ($r=0.78$)

สรุปและอภิปรายผล

ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 54.75 มีอายุ 21-30 ปี ร้อยละ 43.50 มีอาชีพนักเรียน/นักศึกษา ร้อยละ 48.30 จบระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีร้อยละ 49.80 และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนน้อยกว่า 14,999 บาท ร้อยละ 49.50

ความสำคัญต่อส่วนประสมการตลาดออนไลน์ผ่านแอปพลิเคชัน TikTok Shop ของผู้บริโภคในจังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูงมาก โดยด้านช่องทางการจัดจำหน่ายและด้านการส่งเสริมการตลาดอยู่ในระดับสูงมาก ในขณะที่ด้านอื่น ๆ อยู่ในระดับสูงมาก ซึ่งอธิบายได้ว่า การใช้งานแอปพลิเคชัน TikTok Shop ของผู้บริโภคในจังหวัดนนทบุรีในส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์มีความสัมพันธ์ทุกด้าน โดยเฉพาะด้านช่องทางการจัดจำหน่ายและด้านการส่งเสริมการตลาดทำให้ผู้ใช้งานเลือกซื้อสินค้าใน TikTok Shop ได้สะดวกและรวดเร็ว ทั้งยังมีกิจกรรมจัดโปรโมชั่นทำให้ผู้ใช้งานเกิดความพึงพอใจในระดับสูง

ความสำคัญต่อความภักดีต่อการซื้อสินค้าออนไลน์ผ่านแอปพลิเคชัน TikTok Shop ของผู้บริโภคในจังหวัดนนทบุรีโดยภาพรวมอยู่ในระดับสูงมาก โดยด้านความตั้งใจซื้ออยู่ในระดับสูงมาก รวมทั้งด้านอื่น ๆ ภาพรวมอยู่ในระดับสูงมาก ซึ่งอธิบายได้ว่า ความภักดีต่อการซื้อสินค้าออนไลน์ ของผู้ใช้งานอยู่ในระดับสูงมาก และเป็นแอปพลิเคชันที่มีความนิยมของผู้บริโภคในจังหวัดนนทบุรี

ส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์สัมพันธ์ทั้งในภาพรวมและรายด้านทุกด้านมีความสัมพันธ์ทิศทางเดียวกันกับความภักดีต่อการซื้อสินค้าออนไลน์ผ่านแอปพลิเคชัน TikTok Shop ของผู้บริโภคในจังหวัดนนทบุรี โดยในภาพรวมและด้านความตั้งใจซื้อหรือพฤติกรรมกรรมการร้องเรียนมีความสัมพันธ์ทิศทางเดียวกันในระดับสูงมาก ทั้งในด้านอื่น ๆ มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูงมากเหมือนกัน ซึ่งอธิบายได้ว่า ส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์สัมพันธ์กับความภักดีโดยรวมอยู่ในระดับสูงมาก และเป็นแอปพลิเคชันที่มีความนิยมของผู้บริโภคในจังหวัดนนทบุรี

อภิปรายผล

ผลการศึกษาที่พบว่า ส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์ภาพรวมอยู่ในระดับสูงมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับสูงมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านการให้บริการส่วนบุคคล ด้านการรักษาความเป็นส่วนตัว ด้านราคา ด้านผลิตภัณฑ์ ตามลำดับ เนื่องจากบริการที่ส่งผลต่อความภักดีของผู้บริโภค โดยปัจจัยเหล่านี้ช่วยเพิ่มความพึงพอใจและความภักดีในการซื้อสินค้าผ่านแอปพลิเคชัน TikTok Shop ของผู้บริโภคในจังหวัดนนทบุรี เนื่องจากด้านช่องทางการจัดจำหน่ายเป็นหน้าที่หลักของการกระจายสินค้าจากผู้ผลิตไปสู่ผู้บริโภคประกอบไปด้วย คลังสินค้า การขนส่ง และสถานที่จัดจำหน่ายสินค้า ซึ่งเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับบรรยากาศสิ่งแวดล้อม ในรูปแบบของการนำเสนอการบริการให้กับผู้บริโภค ซึ่งมีผลต่อการรับรู้ของผู้บริโภค ในด้านคุณค่าและคุณประโยชน์ของการบริการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญญาพร ศรีประเสริฐ (2566) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์และความภักดีในการซื้อเสื้อผ้าแฟชั่นผ่านเฟซบุ๊กไลฟ์ของผู้บริโภควัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์เสื้อผ้าแฟชั่นผ่านเฟซบุ๊กไลฟ์ในภาพรวมอยู่ในระดับมากมีความคิดเห็นด้านราคามากที่สุด รองลงมาเป็นช่องทางการจัดจำหน่าย ผลิตภัณฑ์ การรักษาความเป็นส่วนตัว และการให้บริการส่วนบุคคล ตามลำดับ ระดับความภักดีในการซื้อเสื้อผ้าแฟชั่นผ่านเฟซบุ๊กไลฟ์ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีระดับความ ภักดีด้านทัศนคติสูงเป็นอันดับแรก รองลงมาเป็นด้านพฤติกรรม และงานวิจัยของ Solikah & Kusumaningtyas (2022) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ร้าน TikTok Shop : ระบบคุณภาพและส่วนประสมการตลาดต่อความพึงพอใจของผู้บริโภคในการช้อปปิ้งออนไลน์ พบว่า ด้านคุณภาพของระบบ ผู้ใช้รู้สึกว่าคุณภาพความสะดวกในการใช้งาน เวลาในการตอบสนอง ความเชื่อถือได้ ความยืดหยุ่น และความปลอดภัย ถือว่าตรงตามความต้องการ และตามตัวแปรของส่วนประสมการตลาด ผู้ใช้รู้สึกว่ามีความแตกต่างจากแอปพลิเคชันอื่น ๆ โดยเฉพาะความรู้สึกในการมีปฏิสัมพันธ์โดยตรงกับผู้ขาย ซึ่งการปฏิสัมพันธ์นี้เกิดขึ้นเมื่อผู้ขายทำการถ่ายทอดสด

ผลการศึกษาที่พบว่า ความภักดีต่อการซื้อสินค้าออนไลน์ภาพรวมอยู่ในระดับสูงมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับสูงมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ความตั้งใจซื้อ พฤติกรรมการร้องเรียน พฤติกรรมการบอกต่อ ความอ่อนไหวต่อราคา ตามลำดับ เนื่องจากด้านความตั้งใจที่จะซื้อแสดงให้เห็นถึงความสำเร็จของ TikTok Shop ในการเข้าใจและตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภค การนำเสนอเนื้อหาที่น่าสนใจ และการส่งเสริมการขายที่ตรงกับพฤติกรรมผู้บริโภค ส่งผลให้ความภักดีและความตั้งใจในการซื้อที่เพิ่มขึ้น และแสดงออกถึงความต้องการที่ผู้บริโภคเลือกซื้อหรือเลือกใช้บริการนั้นเป็นสิ่งแรก ซึ่งเป็นแนวโน้มที่สำคัญสำหรับการเติบโตของการค้าปลีกออนไลน์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภูริพัฒน์ เศวตโพธิทอง (2561) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีอิทธิพลต่อความภักดีของผู้บริโภคในการเลือกใช้บริการธุรกิจตัวแทนจำหน่ายเครื่องมือลมนำเข้าจากประเทศญี่ปุ่น พบว่า ส่วนความภักดีของผู้บริโภคในการเลือกใช้บริการธุรกิจตัวแทนจำหน่ายเครื่องมือลมนำเข้าจากประเทศญี่ปุ่นมากที่สุด คือ ด้านพฤติกรรมการบอกต่อ รองลงมาคือ ด้านความอ่อนไหวต่อราคา ด้านความตั้งใจซื้อ และด้านพฤติกรรมการเรียกร้องตามลำดับ และงานวิจัยของ กมลทิพย์ นามมา และธนาวุฒิ ประกอบผล (2561) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อความภักดีในการเลือกใช้แบรนด์รถยนต์เดิมของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ปัจจัยจำแนกส่วนบุคคลโดยใช้สถิติทดสอบ ไม่มีผลต่อความภักดีในการเลือกใช้แบรนด์รถยนต์เดิมของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร ระดับความภักดีในการเลือกใช้แบรนด์รถยนต์เดิมของผู้บริโภคโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยผู้บริโภคมีระดับความภักดีในการเลือกใช้แบรนด์รถยนต์เดิมด้านพฤติกรรมการร้องเรียนมากที่สุด

ผลการศึกษาที่ทำการทดสอบความสัมพันธ์พบว่า ส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์สัมพันธ์ทุก ๆ ด้านมีความสัมพันธ์ทิศทางเดียวกันกับความภักดีต่อการซื้อสินค้าออนไลน์ผ่านแอปพลิเคชัน TikTok Shop ของผู้บริโภคในจังหวัดนนทบุรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Setiarini, Aulia Keiko Hubbansyah, & Iha Haryani Hatt (2023) พบว่า องค์ประกอบการตลาด คุณค่าแบรนด์ และความภักดีของลูกค้า มีผลกระทบเชิงบวกและมีนัยสำคัญต่อความพึงพอใจของลูกค้า กระเป๋าเงินดิจิทัลมีบทบาทเป็นปัจจัยที่คอยปรับเปลี่ยนทางสถิติ แต่ไม่มีผลกระทบต่อการตัดสินใจซื้อ การตัดสินใจซื้อและความพึงพอใจของลูกค้ามีผลกระทบเชิงบวกและมีนัยสำคัญต่อความภักดีของลูกค้า

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษา ส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์ผ่านแอปพลิเคชัน TikTok Shop ของผู้บริโภคในจังหวัดนนทบุรีด้านภาพรวมอยู่ในระดับสูงมาก ในขณะที่ด้านอื่น ๆ อยู่ในระดับสูงมาก ดังนั้น ผู้ประกอบการหรือร้านค้าออนไลน์สามารถใช้กลยุทธ์ส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์สัมพันธ์ทุก ๆ ด้าน โดยเฉพาะด้านช่องทางการจัดจำหน่ายที่สะดวก การส่งเสริมการตลาดให้กลุ่มเป้าหมายให้ผู้บริโภคและมีการจัดโปรโมชั่นอย่างสม่ำเสมอ ให้บริการกลุ่มเป้าหมายตรงกับสินค้าที่ผู้บริโภคต้องการ แอปพลิเคชันมีการชี้แจงนโยบายความเป็นส่วนตัวที่ชัดเจน มีการตอบปัญหาหรือแก้ไขปัญหาให้ลูกค้า และควรให้ความสำคัญด้านราคาของสินค้าให้สอดคล้องกับลูกค้ากลุ่มเป้าหมาย ผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพและทันสมัย เนื่องจากผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญกับองค์ประกอบของส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์ทุกด้าน

จากผลการศึกษา ความภักดีผ่านแอปพลิเคชัน TikTok Shop ของผู้บริโภคในจังหวัดนนทบุรีด้านภาพรวมอยู่ในระดับสูงมาก ในขณะที่ด้านอื่น ๆ อยู่ในระดับสูงมาก ดังนั้น ผู้ประกอบการหรือร้านค้าออนไลน์ ควรคำนึงถึงสินค้า ไม่ว่าจะเป็นเกิดจากความเชื่อมั่น การนึกถึง หรือตรงใจผู้บริโภค และเกิดการตั้งใจซื้อสินค้าที่ผู้บริโภคต้องการ ทั้งมีการบอกต่อสินค้าที่ดีต่อผู้บริโภค หากการบริการสามารถตอบสนองความต้องการและความพึงพอใจของผู้บริโภคยินดีจะจ่าย และการตอบสนองต่อปัญหาของผู้บริโภคเมื่อติดปัญหาต่าง ๆ เนื่องจากผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญกับองค์ประกอบของความภักดีทุกด้าน

ผู้ประกอบการหรือร้านค้าออนไลน์ผ่านแอปพลิเคชัน TikTok Shop ควรให้ความสำคัญผู้บริโภคเพศหญิง กลุ่มผู้บริโภคที่มีอายุ 21-30 ปี กลุ่มผู้บริโภคที่ประกอบอาชีพนักเรียน/นักศึกษา กลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี และผู้มีรายได้ น้อยกว่า 14,999 บาท เนื่องจากเป็นกลุ่มที่มีระดับความภักดีมากที่สุด โดยผู้ประกอบการหรือร้านค้าออนไลน์ควรคำนึงถึงราคา สินค้าและบริการ หรือโปรโมชั่นกับผู้บริโภคจะสามารถพัฒนาให้เกิดเป็นพฤติกรรมตามมาด้วยความตั้งใจซื้อ พฤติกรรมการบอกต่อ ความอ่อนไหวต่อราคา และพฤติกรรมการร้องเรียน

ผู้ที่สนใจศึกษางานวิจัยเชิงแอปพลิเคชัน และสามารถใช้ทฤษฎีส่วนประสมการตลาดออนไลน์ หรือทฤษฎีการตัดสินใจซื้อของแอปพลิเคชัน ไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานและต่อยอดในการทำวิจัยที่เกี่ยวกับความภักดีต่อการซื้อสินค้าผ่านแอปพลิเคชัน

ข้อเสนอแนะการวิจัยในครั้งต่อไป

1. การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษา ผู้บริโภคในจังหวัดนนทบุรีที่ใช้งานแอปพลิเคชัน TikTok Shop ดังนั้น การวิจัยครั้งต่อไปอาจศึกษาในพื้นที่จังหวัดอื่น ๆ เช่น กรุงเทพมหานคร ปทุมธานี นครปฐม สมุทรปราการ
2. เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เพิ่มขึ้นหรือข้อมูลเชิงลึก ที่มีความละเอียดขึ้นของกลุ่มผู้ใช้งานแอปพลิเคชันทางออนไลน์ ควรทำการวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อนำข้อมูลมาพัฒนาร้านค้าออนไลน์หรือการขายสินค้าออนไลน์ให้เกิดประสิทธิภาพมากขึ้น และยังสามารถตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคมากยิ่งขึ้นต่อไป
3. ควรศึกษาปัจจัยด้านอื่นเพิ่มเติมนอกจากส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์ ว่ามีปัจจัยใดอีกบ้างที่มีผลต่อความภักดีต่อการซื้อสินค้าออนไลน์ผ่านแอปพลิเคชัน TikTok Shop เพื่อปรับปรุงเป็นแนวทางใหม่ ๆ และเพิ่มความภักดีต่อการซื้อสินค้าออนไลน์ผ่านแอปพลิเคชัน TikTok Shop

เอกสารอ้างอิง

- กมลทิพย์ นามมา และธนาวุฒิ ประกอบผล (2561). ส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อความภักดีในการเลือกใช้แบรนด์รถยนต์เดิมของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร. วารสารบริหารธุรกิจ สจล. 8(1). 13–34. จาก <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/fam/article/view/206933>
- คมชัดลึก. (2565). 'TikTok Shop' พี่เจอรมาแรง TikTok เปิดขั้นตอน วิธีใช้งาน. จาก <https://www.komchadluek.net/kom-lifestyle/general-knowledge/551327>
- ฐานเศรษฐกิจ มัลติมีเดีย. (2567). สำนักงานสถิติฯ เผยคนไทยใช้เน็ต 59 ล้านคน - มีมือถือ 62.9 ล้านคน.

- จาก <https://www.thansettakij.com/technology/technology/589776>
- บุญญาพร ศรีประเสริฐ. (2563). ส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์และความภักดีในการซื้อเสื้อผ้าแฟชั่นผ่านเฟซบุ๊กไลฟ์ของผู้บริโภควัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต ,มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์.
- พรณี ลีกิจวัฒน์. (2558). วิธีการวิจัยทางการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: มินิ เซอร์วิส ซัพพลาย.
- ภูริพัฒน์ เศวตโพธิทอง. (2561). ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีอิทธิพลต่อความภักดีของผู้บริโภคในการเลือกใช้บริการธุรกิจตัวแทนจำหน่ายเครื่องมือส่นนำเข้าจากประเทศญี่ปุ่น. การค้นคว้าอิสระ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.
- สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา. (2564). E-Commerce ไทย ยุคหลัง COVID-19, จาก <https://www.etda.or.th/th/Useful-Resource/Knowledge-Sharing/Perspective-on-Future-of-e-Commerce.aspx>.
- สำนักข่าวอินโฟเควสท์. (2567). คนไทยช้อปออนไลน์กระหน่ำ แนะ 4 กลยุทธ์รับทรัพย์ปีมังกร.จาก <https://www.marketingoops.com/news/biz-news/tiktok-shoppertainment-retail-landscape/>
- สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง. (2567). สถิติประชากรทางการทะเบียนราษฎร(รายเดือน). 2567, จาก <https://stat.bora.dopa.go.th/stat/statnew/statMONTH/statmonth/#/mainpage>
- Cochran, W.G. (1963). *Sampling Technique. 2nd Edition*, John Wiley and Sons Inc., New York.
- Solikah, M. ., & Kusumaningtyas, D. (2022). *TIK TOK SHOP : QUALITY SYSTEM AND MARKETING MIX ON CONSUMER SATISFACTION OF ONLINE SHOPPING*. International Conference of Business and Social Sciences, 2(1), 877–887. Retrieved from <https://ojsicobuss.stiesia.ac.id/index.php/icobuss1st/article/view/255>
- Setiarini, S., Hubbansyah, A. K., & Hatta, I. H. (2023). *Relationship of Marketing Mix, Brand Equity to Purchase Decision and Loyalty with Digital Wallet as Moderating during the Covid 19 Pandemic Period*. Quantitative Economics and Management Studies, 4(3), 486-495. <https://doi.org/10.35877/454RI.qems1640>
- TikTok. (2566). *ยกระดับประสบการณ์ช้อปปิ้งออนไลน์ พร้อมปลดล๊อคศักยภาพอีคอมเมิร์ซ ด้วย TikTok Shop Shopping Center.*, จาก <https://newsroom.tiktok.com/th-th/reshaping-eshopping-experiences-and-unleashing-ecommerce-potentials-tiktok-shop-shopping-center-is-firstly-introduced-in-Thailand>

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการข่มเหงรังแกกับการเห็นคุณค่า
ในตนเองของนักเรียนที่เสี่ยงต่อความบกพร่องทางการเรียนรู้ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6
The Study of Relationship Between Bullying Behavior and
Self-Esteem In 4th-6th Grade Students At-Risk for Learning Disabilities

อชิตา บินกำชัน¹, พัชรินทร์ เสรี², สมบูรณ์ หทัยอยู่สุข³

Achita Binkumson¹, Patcharin Seree², Somboon Hataiyusuk³

¹ นักศึกษาปริญญาโท โครงการร่วมคณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล

และสถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว มหาวิทยาลัยมหิดล

² สถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว มหาวิทยาลัยมหิดล

³ ภาควิชาจิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล

¹ Master Student of the Faculty of Medicine Ramathibodi Hospital, Faculty of Medicine Siriraj Hospital,
National Institute for Child and Family Development, Mahidol University

² Assistant Professor of the National Institute for Child and Family Development, Mahidol University

³ Assistant Professor of the Department of Psychiatry, Faculty of Medicine Siriraj Hospital, Mahidol University

E-mail : neemonly123@gmail.com¹, patcharin.ser@mahidol.edu², Somboon.hat@mahidol.edu³

Received: Jun. 4, 2024; Revised: Jun. 11, 2024; Accepted: Jun. 21, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการข่มเหงรังแกกับการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนที่เสี่ยงต่อความบกพร่องทางการเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 วัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ถึง 6 ที่มีความเสี่ยงต่อความบกพร่องทางการเรียนรู้ และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการข่มเหงรังแกด้านผู้ข่มเหงรังแก ด้านผู้เห็นเหตุการณ์การข่มเหงรังแก ด้านผู้ถูกข่มเหงรังแก กับการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ถึง 6 ที่มีความเสี่ยงต่อความบกพร่องทางการเรียนรู้ วัตถุประสงค์และวิธีการ การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณแบบตัดขวาง (cross-sectional study) โดยใช้แบบสอบถามการข่มเหงรังแกในนักเรียนของพัชรภรณ์ ศรีสวัสดิ์และคณะ (2560) และแบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเองสำหรับนักเรียนของกฤษณ์ ลิขิต ศรีจันทร์และคณะ (2560) เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลจากนักเรียนที่เสี่ยงต่อความบกพร่องทางการเรียนรู้ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4- 6 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร เขตทุ่งครุภาคเรียนที่ 1-2 ปี การศึกษา 2563 จำนวนทั้งสิ้น 461 คน โดยการเก็บข้อมูลทำการคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจงจากเด็กนักเรียนที่ผู้ปกครองยินยอมให้บุตรหลานของตนเองร่วมทำแบบประเมินในการวิจัยเท่านั้น ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 88 คน โดยระยะเวลาทำการศึกษาดังแต่เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2563 ถึงเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2564 สถิติที่ใช้ ได้แก่ สถิติเชิงพรรณนา เพื่ออธิบายลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง และสถิติทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันเพื่อทดสอบสมมติฐาน ผลการวิจัย การศึกษาพบว่า พฤติกรรมการข่มเหงรังแก ทั้งในด้านผู้ข่มเหงรังแก ผู้เห็นเหตุการณ์ และผู้ถูกข่มเหงรังแก ไม่มีความสัมพันธ์กับการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ถึง 6 ที่มีความเสี่ยงต่อความบกพร่องทางการเรียนรู้ สรุป พบว่า พฤติกรรมการข่มเหงรังแกทุกด้าน ไม่มีความสัมพันธ์กับการเห็นคุณค่าในตนเอง

คำสำคัญ: พฤติกรรมการข่มเหงรังแก การเห็นคุณค่าในตนเอง เด็กที่มีความเสี่ยงต่อความบกพร่องทางการเรียนรู้

Abstract

Academic Article The Study of Relationship Between Bullying Behavior and Self-Esteem In 4th-6th Grade Students At-Risk for Learning Disabilities. PURPOSES: This study aimed to investigate the self-

esteem in 4 th-6 th grade students at-risk for learning disabilities and investigate the relationship between bullying behaviors in terms of bullies, bystanders, and the victims convey and their self-esteem in 4th-6th grade students at-risk for learning disabilities. MATERIALS AND METHODS: This study is a quantitative, cross-sectional study using a screening form for bullying in Patcharaporn students. Srisawat et al. (2017) and Kunthaleeporn's self-esteem test for students. Srichan and colleagues (2017), collect data from 461 students at a high risk of learning disabilities under the Department of Education Bangkok Thung Khru area. The data was collected by selecting only students whose parents agreed to allow their children to participate in the assessment in the research. which has a total of 88 samples. The duration of project from August 2020 to August 2021. The statistics used to conduct this study were as follows: the descriptive statistics to describe the attribute of the sample and Pearson's correlation coefficient test statistic to test the hypothesis. RESULTS: The findings revealed that bullying behaviors in terms of bullies, bystanders, and the victims convey no correlation with the self-esteem in 4 th-6 th grade students at-risk for learning disabilities. CONCLUSION: There were no relationship between all aspects of bullying behaviors and their self-esteem.

Keywords: Bullying behavior, Self-esteem, Students at-risk learning disabilities

บทนำ

ปัจจุบันปัญหาเด็กและเยาวชนถูกข่มเหงรังแกในโรงเรียนเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อนักเรียนทั้งทางร่างกายและจิตใจ จากการสำรวจปัญหานักเรียนรังแกกันของประเทศไทยในปี พ.ศ. 2549 ในนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 3,047 คน พบว่านักเรียนไม่น้อยกว่า 1 ใน 4 ยอมรับว่าตนเคยรังแกเด็กนักเรียนอื่น (Tapanya, 2014) ยิ่งไปกว่านั้นจากการสำรวจในโครงการติดตามสภาวะการณ์เด็กและเยาวชนรายจังหวัด พบว่ามีเด็กที่ถูกรังแกในสถานศึกษาสูงมากปีละประมาณ 6 แสนคน ซึ่งในปัจจุบันประเทศไทย มีสัดส่วนนักเรียนถูกเพื่อนรังแกสูงถึงร้อยละ 40 มากเป็นอันดับสองของโลกรองจากประเทศญี่ปุ่น (Matichon online, 2018) ทั้งนี้ผลกระทบของเด็กที่ถูกข่มเหงรังแก พบว่าเด็กมีความคิดฆ่าตัวตายมากกว่าเพื่อนที่ไม่ถูกข่มเหงรังแก (Rigby, 1996) และมักมีปัญหาในการปรับตัว เด็กบางคนเริ่มตำหนิตนเอง และมองว่าตนเองมีความล้มเหลวทางสังคม โดยการตกเป็นเหยื่อสัมพันธ์กับความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองที่ลดต่ำลง ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง และมีอัตราความซึมเศร้าเพิ่มมากขึ้น รวมถึงความรู้สึกโดดเดี่ยว และวิตกกังวลก็เพิ่มสูงขึ้นด้วย (O'Moore & Kirkham, 2001) มีงานวิจัยที่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมข่มเหงรังแกกับระดับของการเห็นคุณค่าในตนเอง พบว่าพฤติกรรมข่มเหงรังแกนั้นมีความสัมพันธ์กับระดับความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของเด็กสมาธิสั้น (Pruksapanachart, 2011) นอกจากนี้ผลการวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของการเห็นคุณค่าในตนเองและกลุ่มผู้ก่อพฤติกรรมข่มเหงรังแกผู้อื่นนั้น มีความขัดแย้งกันอยู่ บางงานวิจัยพบว่าในกลุ่มนี้มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง แต่บางงานก็พบว่าในกลุ่มนี้มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ และบางงานวิจัยก็พบว่า ทั้งผู้ที่ถูกข่มเหงรังแก และผู้ข่มเหงรังแก มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำเช่นเดียวกัน เมื่อเปรียบเทียบกับผู้ที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับการข่มเหงรังแก โดย O'Moore and Kirkham (2001) ที่พบว่าผู้ที่รังแกข่มขู่ผู้อื่นบ่อยมากเท่าไรระดับของการเห็นคุณค่าในตนเองก็จะลดต่ำลง รวมถึงยังมีการศึกษาถึงสาเหตุของการมีพฤติกรรมข่มเหงรังแก (Frisen et al., 2007) ว่าสาเหตุหนึ่งเป็นเพราะผู้ข่มเหงรังแกเห็นคุณค่าในตนเองต่ำจึงใช้การข่มเหงรังแกเป็นวิธีการให้ตนรู้สึกดีขึ้น ส่วนพฤติกรรมข่มเหงรังแก ด้านผู้เห็นเหตุการณ์พบว่ามีความสัมพันธ์กับการเห็นคุณค่าในตนเองในทิศทางบวกมีความเป็นไปได้ว่าผู้เห็นเหตุการณ์เป็นบทบาทที่อาจถือได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งในการสนับสนุนให้เกิดการข่มเหงรังแก เนื่องจากเมื่อเกิดเหตุการณ์ข่มเหงรังแกขึ้น ผู้เห็นเหตุการณ์ อาจมองข้าม หรือเป็นส่วนในการกระตุ้นให้ผู้ข่มเหงรังแกรู้สึกว่าการได้รับการสนับสนุนมากขึ้น ซึ่งผู้เห็นเหตุการณ์อาจลอกเลียนแบบพฤติกรรมเพื่อนำไปใช้สร้างสถานภาพทางสังคมในกลุ่มให้เด่นขึ้น (Coroloso, 2005)

แม้จะมีงานวิจัยที่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการชมเชยรางวัลกับระดับของการเห็นคุณค่าในตนเองมาแล้ว แต่ยังไม่มีการศึกษาในประเทศไทยเกี่ยวกับตัวแปรทางจิตวิทยาอย่างการเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ได้แก่ บุคคลที่มีความผิดปกติในการทำงานของสมองบางส่วนที่แสดงความบกพร่องในกระบวนการเรียนรู้ที่อาจเกิดขึ้นเฉพาะความสามารถด้านใดด้านหนึ่งหรือหลายด้าน คือ การอ่าน การเขียน การคิดคำนวณ ซึ่งไม่สามารถเรียนรู้ด้านที่บกพร่องได้ ทั้งนี้มีระดับสติปัญญาปกติ ทั้งนี้ ความบกพร่องทางการเรียนรู้มักจะแสดงอาการในช่วงชั้นประถมศึกษาตอนปลายที่เริ่มมีการเรียนการสอนในเชิงวิชาการมากยิ่งขึ้น แต่การบกพร่องในด้าน การเรียนกลับส่งผลให้เด็กในกลุ่มนี้ไม่ได้รับการยอมรับจากครู และเพื่อนในโรงเรียน ซึ่งอาจเป็นการเพิ่มความเสี่ยงต่อการเกิดพฤติกรรมการชมเชยรางวัลทั้งในแง่ของการเป็นผู้รับรางวัล ผู้ถูกรังแก และผู้เห็นเหตุการณ์ จึงเป็นที่น่าสนใจว่าในสถานการณ์ปัจจุบันที่การชมเชยรางวัลกันของนักเรียนในช่วงวัยเรียนที่มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นนี้จะส่งผลต่อการเห็นคุณค่าในเด็กในชั้นประถม ศึกษาอย่างไร โดยเฉพาะกลุ่มเด็กที่มีความเสี่ยงต่อความบกพร่องทางการเรียนรู้ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการชมเชยรางวัลกับการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนที่เสี่ยงต่อความบกพร่องทางการเรียนรู้ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ถึง 6 ที่มีความเสี่ยงต่อความบกพร่องทางการเรียนรู้ และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรม การชมเชยรางวัลด้านผู้ชมเชยรางวัล ด้านผู้เห็นเหตุการณ์การชมเชยรางวัล ด้านผู้ถูกชมเชยรางวัล กับการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ถึง 6 ที่มีความเสี่ยงต่อความบกพร่องทางการเรียนรู้ ซึ่งผลการวิจัยจะนำไปสู่แนวทางในการดูแล และป้องกันต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

การศึกษารั้ครั้งนี้เป็นการสำรวจแบบตัดขวาง (cross-sectional study) ซึ่งได้รับรองจริยธรรมการวิจัยในคน เลขที่ IRB0001007 โดยมีระยะเวลาทำการศึกษาดังแต่เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2563 ถึงเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2564

วิธีการวิจัย

การศึกษารั้ครั้งนี้เป็นการสำรวจแบบตัดขวาง (cross-sectional study) โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. สมมติฐานวิจัย

พฤติกรรมกรรมการชมเชยรางวัลด้านผู้ชมเชยรางวัล ด้านผู้เห็นเหตุการณ์การชมเชยรางวัล ด้านผู้ถูกชมเชยรางวัล มีความสัมพันธ์กับการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ถึง 6 ที่มีความเสี่ยงต่อความบกพร่องทางการเรียนรู้

2. ประชากร

นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4- 6 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร เขตทุ่งครุภาคเรียนที่ 1-2 ปีการศึกษา 2563 ที่เสี่ยงต่อความบกพร่องทางการเรียนรู้จำนวน 461 คน (Department of Education Bangkok Metropolitan Administration, 2020)

3. กลุ่มตัวอย่าง

นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4- 6 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร เขตทุ่งครุ ภาคเรียนที่ 1-2 ปีการศึกษา 2563 เป็นนักเรียนที่เสี่ยงต่อความบกพร่องทางการเรียนรู้

เนื่องจากในการศึกษารั้ครั้งนี้มีความละเอียดอ่อน เพราะจะต้องทำการเก็บข้อมูลจากเยาวชนที่เป็นนักเรียนที่เสี่ยงต่อความบกพร่องทางการเรียนรู้ ที่กำลังศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4- 6 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร ดังนั้นผู้วิจัยจึงทำการเลือกเก็บข้อมูลจากประชากรทั้งหมดแบบเฉพาะเจาะจง คือ ทำการเก็บข้อมูลจากเด็กนักเรียนที่ผู้ปกครองยินดี และให้ความร่วมมือในการให้บุตรหลานของตนเอง เข้าร่วมเป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้เท่านั้น ซึ่งจากจำนวนนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4- 6 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร เขตทุ่งครุ ภาคเรียนที่ 1-2 ปีการศึกษา 2563 เป็นนักเรียนที่เสี่ยงต่อความบกพร่องทางการเรียนรู้ทั้งสิ้น 461 คน มีจำนวนทั้งสิ้น 88 คน ที่ผู้ปกครองอนุญาตให้เข้าร่วมทำแบบประเมินในการวิจัยในครั้งนี้

4. เครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัย

ส่วนที่ 1 เครื่องมือคัดกรองกลุ่มตัวอย่าง

1. เครื่องมือประเมินภาวะสมาธิสั้น บทพร่องทางการเรียนรู้ (Learning Disorder) และ ออทิสซึม พัฒนาโดย Utairatanakit et al. (2007) โดยพัฒนาเพื่อให้ครูเป็นผู้ทำการประเมินเด็กในช่วงอายุ 6 ปี ถึง 12 ปี 11 เดือน หรือ ชั้น ป.1-ป.6 เครื่องมือชุดนี้ ประกอบด้วย

- เครื่องมือประเมินภาวะสมาธิสั้น (KUS-IS Rating Scale ADHD) ภาวะสมาธิสั้นซึ่งมาด้วยกลุ่มอาการที่สำคัญ 3 รูปแบบ ได้แก่ 1) ขาดสมาธิ 2) ซนมากกว่าปกติ และ 3) วู่วามหรือหุนหันพลันแล่น โดยใช้คำถาม ด้านซนและวู่วาม จำนวน 15 ข้อ และด้านขาดสมาธิ จำนวน 15 ข้อ รวมจำนวน 30 ข้อ

- เครื่องมือประเมินภาวะบทพร่องทางการเรียนรู้ (KUS-IS Rating Scale LD) ซึ่งแบ่งเป็น 3 ด้าน คือ ด้านการอ่าน ด้านการเขียน และด้านการคำนวณ โดยใช้คำถามด้านละ 20 ข้อ รวมจำนวน 60 ข้อ

- เครื่องมือประเมินภาวะออทิสซึม (KUS-IS Rating Scale Audism and PDDs) ซึ่งมีความผิดปกติใน 3 ด้าน คือ ด้านการสื่อสาร จำนวน 10 ข้อ ด้านพฤติกรรม จำนวน 20 ข้อ และด้านสังคม จำนวน 10 ข้อ รวมจำนวน 40 ข้อ

ผู้วิจัยเลือกใช้ข้อมูลในส่วนของ ภาวะบทพร่องทางการเรียนรู้ (KUS-IS Rating Scale LD)

ด้านที่ 1: LD-Reading มีข้อคำถาม 20 ข้อ ใช้สำหรับคัดกรองนักเรียนที่มีภาวะบทพร่องทางการเรียนรู้ด้านการอ่าน (LD-Reading Disorder)

ด้านที่ 2: LD-Written Expression มีข้อคำถาม 20 ข้อ ใช้สำหรับคัดกรองนักเรียนที่มีภาวะบทพร่องทางการเรียนรู้ด้านการเขียน (LD-Disorder of Written Expression)

ด้านที่ 3: LD-Mathematics มีข้อคำถาม 20 ข้อ ใช้สำหรับคัดกรองนักเรียนที่มีภาวะบทพร่องทางการเรียนรู้ด้านการคิดคำนวณ (LD- Mathematics Disorder)

วิธีการประเมินจะให้ครูประจำชั้น หรือครูประจำวิชาเป็นผู้ให้คะแนนเด็กที่ได้รับการประเมินในแต่ละข้อของเครื่องมือ KUS-IS โดยผู้วิจัยแจกแบบคัดกรองนักเรียนที่มีภาวะสมาธิสั้น บทพร่องทางการเรียนรู้ และออทิสซึม KUS-IS Rating Scales: ADHD/LD/Autism (PDDs) พร้อมอธิบายวิธีการตอบแบบคัดกรองอย่างละเอียดกับครูประจำวิชาภาษาไทย และคณิตศาสตร์ มีการให้เกณฑ์คะแนน ดังนี้

ไม่เคยแสดงพฤติกรรมนี้เลย (0 คะแนน)	หมายถึง นักเรียนไม่เคยแสดงพฤติกรรมนี้เลย ครูไม่เคยพบพฤติกรรมนี้เลย
แสดงพฤติกรรมนี้เล็กน้อย (1 คะแนน)	หมายถึง นักเรียนทำหรือพบพฤติกรรมนี้เล็กน้อย ครูพบพฤติกรรมนี้เล็กน้อย หรือแสดงพฤติกรรม 1-2 ครั้ง ในช่วงเวลา 6 ชั่วโมง
แสดงพฤติกรรมนี้ค่อนข้างมาก (2 คะแนน)	หมายถึง นักเรียนทำหรือพบพฤติกรรมนี้ค่อนข้างมาก ครูพบพฤติกรรมนี้ค่อนข้างมาก หรือแสดงพฤติกรรม 3-4 ครั้ง ในช่วงเวลา 6 ชั่วโมง
แสดงพฤติกรรมนี้บ่อยมาก (3 คะแนน)	หมายถึง นักเรียนทำหรือพบพฤติกรรมนี้บ่อยมาก ครูพบพฤติกรรมนี้บ่อยมาก หรือแสดงพฤติกรรม 5-6 ครั้ง ในช่วงเวลา 6 ชั่วโมง

2. คู่มือประเมินความสามารถทางเชาวน์ปัญญาเด็ก อายุ 2-15 ปี (เชาวน์เล็ก) พัฒนาโดยสถาบันกัลยาณ์ราชนครินทร์ ร่วมกับ สถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว มหาวิทยาลัยมหิดล ซึ่งผู้นิพนธ์หลักผ่านการอบรมการใช้คู่มือประเมินความสามารถทางเชาวน์ปัญญาเด็กอายุ 2-15 ปี ระหว่างวันที่ 29-31 พฤษภาคม พ.ศ. 2562

ณ ห้องประชุมเจริญสามัคคี ชั้น 3 อาคารปัญญาวัฒนา สถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว มหาวิทยาลัยมหิดล

คู่มือประเมินความสามารถทางเชาว์ปัญญาเด็ก อายุ 2-15 ปี (เชาว์น้อย) เป็นวิธีการทดสอบโดยสังเขป คู่มือนี้ใช้ทดสอบเด็กอายุ 2-15 ปี เป็นรายบุคคล ข้อทดสอบแบ่งตามช่วงอายุ 2-15 ปี โดยแบ่งช่วงอายุละ 1 ปี ในแต่ละระดับอายุมีข้อทดสอบ 3 ข้อ พร้อมทั้งตัวอย่างคำตอบที่ถูกต้องและหลักเกณฑ์การให้คะแนน โดยแบ่งความสามารถทางเชาว์ปัญญาเป็น 5 ด้าน ดังนี้

ด้านที่ 1: ความสามารถในการรู้จัก เข้าใจความหมายและเหตุผลทางด้านภาษาในระดับง่าย

ด้านที่ 2: ความสามารถในการจำ จากการเห็นและการได้ยิน

ด้านที่ 3: ความสามารถในการคิดอย่างมีเหตุผลสามารถวิเคราะห์เปรียบเทียบและเกี่ยโยความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ เข้าด้วยกันและเข้าใจความหมายที่เป็นตัวเลข สัญลักษณ์หรือนามธรรม

ด้านที่ 4: การใช้กลไกการเคลื่อนไหว หยิบจับความสามารถในการเข้าใจจากการมองเห็นและแสดงออกในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ด้วยการกระทำอย่างรวดเร็ว เหมาะสม

ด้านที่ 5: ความสามารถในการเรียนรู้ สังเกตจากสิ่งแวดล้อม และการแก้ปัญหาโดยใช้ประสบการณ์

ส่วนที่ 2 เครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัย

1. แบบคัดกรองการข่มเหงรังแกในนักเรียนในระดับประถมศึกษาปีที่ 4 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของ Srisawat et al. (2017) เป็นแบบวัดที่ใช้คัดแยกนักเรียนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการข่มเหงรังแก ซึ่งข้อคำถามมีลักษณะเป็น Rating Scale 4 ระดับ มีข้อคำถามทั้งสิ้น 90 ข้อ แบ่งเป็น 3 องค์ประกอบ ได้แก่

ส่วนที่ 1 แบบคัดกรองการข่มเหงรังแก มีข้อคำถาม 30 ข้อ

ส่วนที่ 2 แบบคัดกรองการเห็นเหตุการณ์ข่มเหงรังแก มีข้อคำถาม 30 ข้อ

ส่วนที่ 3 แบบคัดกรองการถูกข่มเหงรังแก มีข้อคำถาม 30 ข้อ

โดยผู้วิจัยอธิบายวิธีการตอบแบบคัดกรอง และเป็นผู้อ่านข้อคำถามให้ผู้เข้าร่วมวิจัยฟัง ซึ่งมีการให้เกณฑ์คะแนนและการแปลผล ดังนี้

ไม่เคยเลย	(1 คะแนน)	หมายถึง ไม่เคยมีเหตุการณ์ดังกล่าวเกิดขึ้นกับตนเองเลย
1-2 ครั้งต่อเดือน	(2 คะแนน)	หมายถึง มีเหตุการณ์เกิดขึ้นกับตนเอง 1-2 ครั้งต่อเดือน
2-3 ครั้งต่อเดือน	(3 คะแนน)	หมายถึง มีเหตุการณ์เกิดขึ้นกับตนเอง 2-3 ครั้งต่อเดือน
ทุกสัปดาห์	(4 คะแนน)	หมายถึง มีเหตุการณ์เกิดขึ้นกับตนเองทุกสัปดาห์

1) แบบคัดกรองการข่มเหงรังแก

คะแนนรวม 111 ขึ้นไป	หมายถึง	มีการข่มเหงรังแกอยู่ในระดับสูงมาก
คะแนนรวม 77-110	หมายถึง	มีการข่มเหงรังแกอยู่ในระดับสูง
คะแนนรวม 47-76	หมายถึง	มีการข่มเหงรังแกในระดับต่ำ
คะแนนรวม 46 ลงมา	หมายถึง	มีการข่มเหงรังแกอยู่ในระดับต่ำมาก

2) แบบคัดกรองการเห็นเหตุการณ์ข่มเหงรังแก

คะแนนรวม 92 ขึ้นไป	หมายถึง	นักเรียนที่เห็นเหตุการณ์การข่มเหงรังแกอยู่ในระดับ สูงมาก
คะแนนรวม 70-91	หมายถึง	นักเรียนที่เห็นเหตุการณ์การข่มเหงรังแกอยู่ในระดับระดับสูง
คะแนนรวม 47-69	หมายถึง	นักเรียนที่เห็นเหตุการณ์การข่มเหงรังแกอยู่ในระดับระดับต่ำ
คะแนนรวม 46 ลงมา	หมายถึง	นักเรียนที่เห็นเหตุการณ์การข่มเหงรังแกอยู่ในระดับระดับต่ำมาก

3) แบบคัดกรองการถูกข่มเหงรังแก

คะแนนรวม 85 ขึ้นไป	หมายถึง	นักเรียนถูกข่มเหงรังแกระดับสูงมาก
คะแนนรวม 67-84	หมายถึง	นักเรียนถูกข่มเหงรังแกระดับสูง
คะแนนรวม 49-66	หมายถึง	นักเรียนถูกข่มเหงรังแกระดับต่ำ
คะแนนรวม 48 ลงมา	หมายถึง	นักเรียนถูกข่มเหงรังแกระดับต่ำมาก

2. แบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเองสำหรับนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ของ Srijun (2017) ซึ่งข้อคำถามมีลักษณะเป็น Rating Scale 4 ระดับ จำนวน 17 ข้อ แบ่งเป็น 3 องค์ประกอบ ได้แก่

องค์ประกอบที่ 1 องค์ประกอบด้านความพอใจในตนเอง (self satisfaction)

องค์ประกอบที่ 2 องค์ประกอบด้านความสามารถและความสำเร็จ (ability and achievement)

องค์ประกอบที่ 3 องค์ประกอบด้านความมีคุณค่าต่อผู้อื่น (self - worth)

โดยผู้วิจัยอธิบายวิธีการตอบแบบวัด และเป็นผู้อ่านข้อคำถามให้ผู้เข้าร่วมวิจัยฟัง ซึ่งมีการให้เกณฑ์คะแนนและการแปลผล ดังนี้

ไม่ใช่เลย	(1 คะแนน)	หมายถึง ข้อความนั้นไม่ตรงหรือสอดคล้องกับนักเรียนน้อยที่สุด
ไม่น่าใช่	(2 คะแนน)	หมายถึง ข้อความนั้นตรงหรือสอดคล้องกับนักเรียนปานกลาง
น่าจะใช้	(3 คะแนน)	หมายถึง ข้อความนั้นตรงหรือสอดคล้องกับนักเรียนมาก
ใช่เลย	(4 คะแนน)	หมายถึง ข้อความนั้นตรงหรือสอดคล้องกับนักเรียนมากที่สุด

คะแนนรวม 53 ขึ้นไป หมายถึง นักเรียนมีระดับการเห็นคุณค่าในตนเองสูง

คะแนนรวม 40-52 หมายถึง นักเรียนมีระดับการเห็นคุณค่าในตนเองปานกลาง

คะแนนรวม 39 ลงมา หมายถึง นักเรียนมีระดับการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ

5. ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย

เนื่องจากการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการตรวจสอบข้อมูลทั้งสิ้น 2 ขั้นตอน โดยขั้นตอนที่ 1 คือ การประเมินความเที่ยงตรงโดยอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ของผู้วิจัย จำนวน 3 ท่าน และนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 0.853 ซึ่งถือว่าผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ว่า จะต้องมียาค่า IOC ไม่ต่ำกว่า 0.50 () และมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α coefficient) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ 0.967 ซึ่งถือว่าผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ว่า จะต้องมียาค่า IOC ไม่ต่ำกว่า 0.70 และขั้นตอนที่ 2 ผู้วิจัยตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยนำไปทดลองใช้ (try out) กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 33 คน ซึ่งได้มาจากโรงเรียนที่ขออนุญาตเข้าไปเก็บข้อมูล 2 โรงเรียน โดยนักเรียนที่ให้ข้อมูลไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในงานวิจัย พบว่า แบบคัดกรองการเข้มแข็งแก่นักเรียนในระดับประถมศึกษาปีที่ 4 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีผลการวิเคราะห์คุณภาพรายข้อด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมต่ำกว่า 0.20 อยู่ 9 ข้อ ผู้วิจัยจึงได้ทำการตัดข้อคำถามเหล่านั้นออก จากนั้นหาค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดทั้งฉบับเท่ากับ 0.96 และแบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเองสำหรับนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 พบว่ามีผลการวิเคราะห์คุณภาพรายข้อด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมมากกว่า 0.20 ทุกข้อ ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดทั้งฉบับเท่ากับ 0.86

6. การวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analysis)

- สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
- สถิติที่ใช้ทดสอบคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่ วิเคราะห์คุณภาพรายข้อด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม และวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น โดยสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัก
- สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient)

ผลการวิจัย

ข้อมูลทั่วไป: กลุ่มตัวอย่างนักเรียนทั้งหมด จำนวน 88 คน (คิดเป็นร้อยละ 100) มีระดับเขาวนปัญญาอยู่ในเกณฑ์เฉลี่ย (I.Q. 90 - 109) เป็นเพศหญิง 28 คน เพศชาย 60 คน (คิดเป็นร้อยละ 31.8 และ 68.2 ตามลำดับ) ศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 21 คน ศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 33 คน ศึกษาอยู่ใน

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 34 คน (คิดเป็นร้อยละ 23.9, 37.5 และ 38.6 ตามลำดับ) แสดงข้อมูลดังตาราง 1 – ตาราง 3

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและร้อยละระดับเชาวน์ปัญญา (I.Q.) ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสังกัดโรงเรียน

ระดับเชาวน์ปัญญา (I.Q.)	สังกัดโรงเรียน			
	A	B	C	D
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
ฉลาดมาก (120 ขึ้นไป)	-	-	-	-
ฉลาด (110-119)	-	-	-	-
อยู่ในเกณฑ์เฉลี่ย (90-109)	50 (62.5)	32 (74.4)	2 (25.0)	4 (50.0)
ทึบ (80-89)	30 (37.5)	11 (25.6)	6 (75.0)	4 (50.0)

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน (ร้อยละ)
หญิง	28 (31.8)
ชาย	60 (68.2)

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับชั้นการศึกษา

ระดับชั้นการศึกษา	จำนวน (ร้อยละ)
ประถมศึกษาปีที่ 4	21 (23.9)
ประถมศึกษาปีที่ 5	33 (37.5)
ประถมศึกษาปีที่ 6	34 (38.6)

การเห็นคุณค่าในตนเอง: จากตาราง 4 เมื่อเปรียบเทียบตามจำนวนร้อยละในการตอบแบบสอบถามแยกตามองค์ประกอบของการเห็นคุณค่าในตนเองพบว่านักเรียนส่วนมากตอบแบบสอบถามว่าตนน่าจะมีการเห็นคุณค่าในตนเองด้านความสารถ และความสำเร็จ ความพอใจในตนเอง และควมมีคุณค่าต่อผู้อื่น (คิดเป็นร้อยละ 36.9, 35.4 และ 33.2 ตามลำดับ) รองลงมาคือนักเรียนที่ตอบแบบสอบถามว่าใช้เลยตนมีการเห็นคุณค่าในตนเองด้านควมมีคุณค่าต่อผู้อื่น ความพอใจในตนเอง และความสามารถและความสำเร็จ (คิดเป็นร้อยละ 26.4, 24.4 และ 19.1 ตามลำดับ) รองลงมาคือนักเรียนที่ตอบแบบสอบถามว่าใช้ตนมีการเห็นคุณค่าในตนเองด้านความพอใจในตนเอง, ความสามารถและความสำเร็จ และควมมีคุณค่าต่อผู้อื่น (คิดเป็นร้อยละ 26.4, 24.4 และ 19.9 ตามลำดับ) และนักเรียนที่ตอบแบบสอบถามว่าไม่ใช่เลยในการเห็นคุณค่าในตนเองด้านความสามารถและความสำเร็จ, ควมมีคุณค่าต่อผู้อื่น และควมพอใจในตนเอง (คิดเป็นร้อยละ 20.7, 20.5 และ 14.5 ตามลำดับ)

ตารางที่ 4 แสดงจำนวนและร้อยละของความถี่ประกอบของการเห็นคุณค่าในตนเอง

องค์ประกอบของการเห็น คุณค่าในตนเอง	ความถี่ (ร้อยละ)			
	ไม่ใช่เลย	น่าจะใช่	ใช่	ใช่เลย
ความพอใจในตนเอง	115 (14.5)	280 (35.4)	204 (25.8)	193 (24.4)
ความสามารถและ ความสำเร็จ	73 (20.7)	130 (36.9)	82 (23.3)	67 (19.1)
ความมีคุณค่าต่อผู้อื่น	72 (20.5)	117 (33.2)	70 (19.9)	93 (26.4)

การทดสอบสมมติฐาน: ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการข่มเหงรังแกด้านผู้เห็นเหตุการณ์การข่มเหงรังแก ด้านผู้ถูกข่มเหงรังแก กับการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ถึง 6 ที่มีความเสี่ยงต่อความบกพร่องทางการเรียนรู้ พบว่า พฤติกรรมการข่มเหงรังแก ทั้งในด้านผู้ข่มเหงรังแก ผู้เห็นเหตุการณ์ และผู้ถูกข่มเหงรังแกไม่มีความสัมพันธ์กับการเห็นคุณค่าในตนเอง แสดงข้อมูลดังตาราง 5

ตารางที่ 5 แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการข่มเหงรังแกกับการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ถึง 6 ที่มีความเสี่ยงต่อความบกพร่องทางการเรียนรู้

พฤติกรรมการข่มเหงรังแก	การเห็นคุณค่าในตนเอง (r)	P
ผู้ข่มเหงรังแก	-0.062	0.566
ผู้เห็นเหตุการณ์	0.016	0.886
ผู้ถูกข่มเหงรังแก	0.007	0.947

สรุปและอภิปรายผล

1. ผลการศึกษาการเห็นคุณค่าในตนเอง พบว่า จากการศึกษาความถี่ในการตอบแบบสอบถามรายด้านของการเห็นคุณค่าในตนเองพบว่านักเรียนที่ตอบว่า “ใช่เลย” หรือ “ใช่” ตนมีการเห็นคุณค่าในตนเองมีการตอบในด้านความพอใจในตนเองมากที่สุดนั้นสามารถอธิบายได้ตามที่ Coopersmith (1981) ได้จำแนกบุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงว่าบุคคลที่ความเชื่อมั่นในตนเองสูงจะสามารถรับรู้คุณค่าของตนเองตามความเป็นจริง มีความยอมรับนับถือตนเองก่อน ในขณะที่ผลการวิจัยพบว่าความถี่ของนักเรียนที่ตอบแบบสอบถามว่า “ไม่ใช่เลย” ในการเห็นคุณค่าในตนเองมีการตอบในด้านความสามารถและความสำเร็จมากที่สุดซึ่งเป็นไปได้ว่านักเรียนอาจไม่ประสบความสำเร็จในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ทำให้ขาดความเชื่อมั่นในตนเองรู้สึกว่าคุณค่าของตนเองทำอะไรก็ไม่ได้สำเร็จ มักนำความคิดของบุคคลอื่นมาใส่ใจ มักหลีกเลี่ยงการมีปฏิสัมพันธ์กับกลุ่มคนใหม่ ๆ เนื่องจากมีความกลัวว่าจะไม่ได้รับการยอมรับตามที่ Coopersmith (1984) ได้อธิบายไว้

2. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการข่มเหงรังแกด้านผู้ข่มเหงรังแก ด้านผู้เห็นเหตุการณ์การข่มเหงรังแก ด้านผู้ถูกข่มเหงรังแก กับการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ถึง 6 ที่มีความเสี่ยงต่อความบกพร่องทางการเรียนรู้ พบว่า พฤติกรรมการข่มเหงรังแก ทั้งในด้านผู้ข่มเหงรังแก ผู้ถูกข่มเหงรังแก และผู้เห็นเหตุการณ์ไม่มีความสัมพันธ์กับการเห็นคุณค่าในตนเอง

ทั้งนี้อาจเป็นผลมาจากการที่ปัจจุบันสังคมไทย ให้ความสำคัญกับการให้ความรู้ และปลูกฝังทัศนคติให้แก่เด็กและเยาวชนมากขึ้นในเรื่องของการไม่รังแก กดขี่ ข่มเหง รวมถึงไม่การบูลลี่ (Bully) ผู้อื่น พร้อมๆ กับการส่งเสริมให้เด็กมีความกล้าแสดงออก กล้าแสดงความคิดเห็น และลงมือทำในกิจกรรมที่ตนเองชื่นชอบมากขึ้น ทำให้เด็กมีภูมิคุ้มกัน

เรื่องของการเห็นคุณค่าของตนเองมากขึ้น ซึ่งส่งผลต่อการเกิดพฤติกรรมการข่มเหง รังแกผู้อื่น เพื่อให้ตนเองรู้สึกเหนือกว่า มีคุณค่า หรือเป็นผู้ที่ได้รับการยอมรับมากขึ้น ซึ่งผลการศึกษาไม่สอดคล้องกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องก่อนหน้านี้ ซึ่งพบว่า ส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยที่ทำการศึกษามาแล้วมากกว่า 10 ปี ซึ่งในขณะนั้นกระแสในการปลูกฝังเด็กและเยาวชนในเรื่องของการไม่รังแก กดขี่ ข่มเหง รวมถึงไม่การบูลลี่ (Bully) ผู้อื่นยังมีไม่มากเท่าปัจจุบัน คือ ปี 2567 ดังนั้นจึงพบว่างานวิจัยที่เกี่ยวข้องเมื่อมากกว่า 10 ปีที่แล้ว จะพบว่า พฤติกรรมการข่มเหงรังแก กับการเห็นคุณค่าในตนเองมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญ เช่น การศึกษาวิจัยของ Pruksapanachart (2011) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการข่มเหงรังแกกับระดับของการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้ป่วยโรคสมาธิสั้น อายุ 10-18 ปี พบว่า พฤติกรรมการข่มเหงรังแกนั้นมีความสัมพันธ์กับระดับความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของเด็กสมาธิสั้น ส่วนการศึกษาวิจัยของ O'Moore and Kirkham (2001) ที่พบว่า ผู้ที่รังแกข่มขู่ผู้อื่นบ่อยมากเท่าไร ระดับของการเห็นคุณค่าในตนเองก็จะลดต่ำลง รวมถึงยังมีการศึกษาถึงสาเหตุของการมีพฤติกรรมการเป็นผู้ข่มเหงรังแก (Frisen et al., 2007) ว่าสาเหตุหนึ่งเป็นเพราะผู้ข่มเหงรังแกเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ จึงใช้การข่มเหงรังแกเป็นวิธีการให้ตนรู้สึกดีขึ้น ส่วนพฤติกรรมการข่มเหงรังแก ด้านผู้เห็นเหตุการณ์พบว่า มีความสัมพันธ์กับการเห็นคุณค่าในตนเองในทิศทางบวกมีความเป็นไปได้ว่าผู้เห็นเหตุการณ์เป็นบทบาทที่อาจถือได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งในการสนับสนุนให้เกิดการข่มเหงรังแก เนื่องจากเมื่อเกิดเหตุการณ์ข่มเหงรังแกขึ้น ผู้เห็นเหตุการณ์อาจมองข้าม หรือเป็นส่วนในการกระตุ้นให้ผู้ข่มเหงรังแกรู้สึกว่าตนได้รับการสนับสนุนมากขึ้น ซึ่งผู้เห็นเหตุการณ์อาจลอกเลียนแบบพฤติกรรมเพื่อนำไปใช้สร้างสถานภาพทางสังคมในกลุ่มให้เด่นขึ้น (Coroloso, 2005)

อย่างไรก็ตามการศึกษาวิจัยในต่างประเทศของ Wang et al. (2018) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบของการควบคุมอารมณ์ การรับรู้ความสามารถของตน ที่สัมพันธ์กันระหว่างการเห็นคุณค่าในตนเอง และการข่มเหงรังแกกันในโรงเรียนมัธยมที่เมืองซีอาน ประเทศจีน พบว่าการเห็นคุณค่าในตนเองมีความสัมพันธ์ทางลบกับการข่มเหงรังแกอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่การรับรู้ความสามารถของตนเองเป็นตัวแปรส่งผ่านที่สัมพันธ์กับการเห็นคุณค่าในตนเองและการข่มเหงรังแกกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งผลการวิจัยมีความสอดคล้องกับงานวิจัยในครั้งนี้ นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยในต่างประเทศที่ทำการศึกษากับกลุ่มนักเรียนระดับชั้นมัธยม ที่พบว่า เมื่อเด็กมีความภูมิใจในตนเอง และกล้าแสดงออกมากขึ้น จะมีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมในการกลั่นแกล้งผู้อื่นน้อยลง (Darjan, 2020) เช่นเดียวกับการศึกษาในครั้งนี้ที่ผู้วิจัยสามารถเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างได้น้อยกว่าที่คาดไว้ นอกจากนี้ กลุ่มตัวอย่างอาจมีความแตกต่างทางด้านช่วงชั้นของระดับการศึกษา รวมถึงแบบคัดกรองการข่มเหงรังแกในนักเรียนในระดับประถมศึกษาปีที่ 4 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ผู้วิจัยใช้มีข้อคำถามรวมถึง 90 ข้อ แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านผู้ถูกข่มเหงรังแก จำนวน 30 ข้อ ด้านผู้เห็นเหตุการณ์การข่มเหงรังแก จำนวน 30 ข้อ และด้านผู้ถูกข่มเหงรังแก 30 ข้อ โดยข้อคำถามในแต่ละด้านมีความคล้ายคลึงกัน หลังจากที่ได้ทำการทดลองใช้ (Try out) แบบคัดกรองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างแล้วนั้นได้มีการตัดข้อคำถามที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์รายข้อกับคะแนนรวมไม่ถึง 0.20 ขึ้นไปออก จำนวน 9 ข้อ จึงเหลือข้อคำถามรวมที่ใช้กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 81 ข้อ แบ่งเป็นด้านผู้ข่มเหงรังแก จำนวน 26 ข้อ ด้านผู้เห็นเหตุการณ์การข่มเหงรังแก จำนวน 27 ข้อ และด้านผู้ถูกข่มเหงรังแก จำนวน 28 ข้อ แม้มีการตัดข้อคำถามบางข้อทิ้งแต่ข้อคำถามจากแบบคัดกรองก็มีจำนวนมาก และต้องใช้เวลาในการทำแบบคัดกรองจึงอาจทำให้นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างอาจเกิดความเหนื่อยล้าเมื่อต้องทำแบบคัดกรองที่ต้องใช้เวลานานยิ่งกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้มีความเสี่ยงต่อความบกพร่องทางการเรียนรู้แล้วด้วยนั้น อาจทำให้เกิดความคลาดเคลื่อนในการตอบแบบคัดกรองจึงอาจเป็นปัจจัยที่ส่งผลให้ผลการศึกษาวิจัยไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างมีจำนวนน้อยกว่าที่วางแผนการวิจัยไว้ ข้อมูลที่ได้จากงานวิจัยจึงอาจอ้างอิงไปที่กลุ่มประชากรได้อย่างน่าเชื่อถือได้น้อย แต่สามารถใช้ผลการศึกษาเป็นการศึกษานำร่อง (pilot study) ในการทำวิจัยต่อ

ในหัวข้อเดียวกันได้ และเป็นแนวทางในการศึกษานักเรียนที่เสี่ยงต่อความบกพร่องทางการเรียนรู้ในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร

2. สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการสร้างเสริมโปรแกรมพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนที่มีความเสี่ยงต่อความบกพร่องทางการเรียนรู้

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งต่อไปควรเพิ่มขนาดของกลุ่มตัวอย่างให้มีความเหมาะสม
2. นำการวิจัยเชิงคุณภาพเข้ามาผสมผสานกับงานวิจัยเชิงปริมาณด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลให้นักเรียนมีพฤติกรรมกำหนัด เช่น รูปแบบการเลี้ยงดู เป็นต้น ให้ทราบถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกำหนัดในนักเรียนที่เสี่ยงต่อความบกพร่องทางการเรียนรู้
3. แบบคัดกรองการกำหนัดในนักเรียนในระดับประถมศึกษาปีที่ 4 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ผู้วิจัยใช้มีข้อคำถามในการคัดกรองรวมมากถึง 90 ข้อ ซึ่งต้องใช้เวลาในการตอบแบบสอบถาม และอาจมีความคลาดเคลื่อนจากการทำแบบสอบถาม โดยในการวิจัยครั้งต่อไปควรลดปัจจัยที่จะส่งผลกระทบต่อผลงานวิจัย (confounder) ของกลุ่มศึกษาที่มีการบกพร่องการอ่าน เช่น ใช้สถิติเข้าช่วย หรือมีผู้อ่านแบบคัดกรองให้แก่ผู้เข้าร่วมวิจัยทุกราย หรืออาจมีการเลือกใช้แบบทดสอบอื่น ๆ เช่น แบบทดสอบเขาวงกตปัญหา Standard Progressive Matrices เนื่องจากมีลักษณะของข้อคำถามเป็นรูปภาพ และสามารถทดสอบเขาวงกตปัญหาเป็นกลุ่มได้

3. ข้อจำกัดงานวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษากลุ่มตัวอย่างนักเรียนที่มีความเสี่ยงต่อความบกพร่องทางการเรียนรู้ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4- 6 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานครเท่านั้น ไม่สามารถนำข้อมูลอ้างอิงไปยังกลุ่มเป้าหมายในสังกัดโรงเรียนเอกชนได้

สรุป

ผลการวิจัยพบว่าพฤติกรรมกำหนัดทั้งในด้านผู้กำหนัด ผู้เห็นเหตุการณ์ และผู้ถูกกำหนัด ไม่มีความสัมพันธ์กับการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนที่เสี่ยงต่อความบกพร่องทางการเรียนรู้ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณท่านผู้อำนวยการ คณะครู ทั้ง 4 โรงเรียนที่ให้ความอนุเคราะห์ในการเข้าไปเก็บรวบรวมข้อมูล รวมถึงให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกเป็นอย่างยิ่ง และขอขอบคุณกลุ่มตัวอย่างที่เสียสละเวลามาเข้าร่วมการวิจัยในครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

- Coopersmith, S. (1981). *The antecedents of self-esteem*. C.A.: Consulting Psychologists Press.
- _____. (1984). *SEI: Self-Esteem Inventories* (2nd ed.). C.A.: Consulting Psychologists Press.
- Coroloso, B. (2005). *The bully, the bullied and the bystander: from preschool to high school - how parents and teachers can help break the cycle of violence*. London: Piccadilly Press.
- Darjan, I. (2020). Self-esteem – the Decisive Difference between Bullying and Assertiveness in Adolescence?. *Journal of Educational Sciences*, 1(41), 19-34.
- Department of Education Bangkok Metropolitan Administration. (2020). *Education statistics report for the 2020 academic year of Bangkok Metropolitan affiliated schools*. Bangkok: Poj Carton.
- Frisen, A., Jonsson, A. K., & Persson, C. (2007). Adolescents' perception of bullying: who is the victim? who is the bully? who can be done to stop bullying?. *Adolescence*, 42(168), 749-761.

- Matichon online. (2018, January 28). *Thailand ranks 2nd “bullying children in school” found 600,000 victims per year*. Retrieved April 30, 2024, from: https://www.matichon.co.th/local/quality-life/news_819657
- O'Moore, A. M., & Kirkham, C. (2001). Self-esteem and its relationship to bullying behavior. *Aggressive Behavior*, 27, 269-283.
- Pruksapanachart, B. (2011). The relationship between bullying behavior and self-esteem in attention-deficit/ hyperactivity disorder patients. *Journal of the Psychiatric Association of Thailand*, 56(2), 93-102.
- Rigby, K. (1996). Peer victimization and the structure of primary and secondary schooling. *Primary Focus*, 10(7), 4-5.
- Srijun, K. (2017). *The development of self-esteem inventory of 4th–6th grade students*. Master's thesis, Mahidol University.
- Srisawat, P., Langka, W., Boriboom, G., & Saenubol, K. (2017). *A development of bullying prevention in school model*. Bangkok: Office of the Basic Education Commission.
- Tapanya, S. (2014). *A comprehensive research report on the study outcomes aimed at the development of educational models and guidelines for sustainable prevention of violence against children*. Bangkok: Thai Health Promotion Foundation.
- Utairatanakit, D., Pornnoppadol, C., Rohitsuk, W., Yasinthorn, N., & Andrade, S. W. (2008). *Potential development for students with autism, attention deficit hyperactivity disorder, and learning disorders: Phase 1: The development of standardized procedure and instrument for screening students with attention deficit hyperactivity disorder, learn*. Proceedings of 46th Kasetsart University Annual Conference: Education, Humanities and Social Sciences, Economics and Business Administration, Agricultural Extension and Home Economics, Kasetsart University. (in thai)
- Wang, X., Zhang, Y., Hui, Z., Bai, W., Terry, P. D., Ma, M., Li, Y., Cheng, L., Gu, W., & Wang, M. (2018). The mediating effect of regulatory emotional self-efficacy on the association between self-esteem and school bullying in middle school students: A cross-sectional study. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 15(5), 991.

1. การส่งบทความ

ให้ส่งต้นฉบับบทความออนไลน์ (ไฟล์ word) ผ่านระบบที่ <https://www.tci-thaijo.org/index.php/RCIM>

2. ค่าธรรมเนียมการส่งบทความ

การชำระค่าธรรมเนียมการตีพิมพ์บทความในวารสาร ผู้ส่งบทความจะชำระเมื่อผู้ส่งบทความดำเนินการรับบทความตามรูปแบบของวารสารเรียบร้อยแล้วและทางบรรณาธิการแจ้งให้ผู้ส่งบทความชำระค่าธรรมเนียมการตีพิมพ์บทความ

บทความภาษาไทย 4,500 บาท (สี่พันห้าร้อยบาทถ้วน)

บทความภาษาอังกฤษ 6,500 บาท (หกพันห้าร้อยบาทถ้วน)

โดยโอนเงินผ่านชื่อบัญชี วารสารนวัตกรรมการบริหารและการจัดการ ธนาคารกรุงไทย สาขาสาลายา เลขบัญชี 459-0-85874-6 ประเภทบัญชี ออมทรัพย์ นำส่งสลิปผ่านระบบในส่วนเดียวกับที่ส่งบทความ

3. หลักเกณฑ์การประเมินบทความเพื่อตอบรับการตีพิมพ์

กองบรรณาธิการจะพิจารณาบทความเบื้องต้น เกี่ยวกับความถูกต้องของรูปแบบทั่วไป ถ้า “ไม่ผ่าน” จะแจ้งกลับเพื่อแก้ไข ถ้า “ผ่าน” และ “ชำระค่าธรรมเนียม” เรียบร้อยแล้ว กองบรรณาธิการจะส่งบทความจะเข้าสู่การพิจารณาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer reviewer) ในสาขาที่เกี่ยวข้องซึ่งเป็นบุคคลภายนอกจากหลายสถาบัน จำนวน 3 ท่าน โดยผู้ทรงคุณวุฒิไม่ทราบชื่อผู้เขียนบทความนั้น (Double-blind peer review) ทั้งนี้ เพื่อให้บทความมีคุณภาพ และได้มาตรฐานทางวิชาการ บทความที่ส่งมาขอรับการตีพิมพ์ใน “วารสารนวัตกรรมการบริหารและการจัดการ” จะต้องไม่เคยตีพิมพ์หรืออยู่ระหว่างการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตีพิมพ์ในวารสารอื่น เมื่อผลการประเมิน ผ่าน หรือไม่ผ่าน หรือ มีการแก้ไข จะแจ้งผลให้ผู้เขียนทราบ

เมื่อบทความฉบับสมบูรณ์ที่ได้รับการพิจารณาให้ตีพิมพ์ ผู้เขียนจะได้รับหนังสือรับรองการตีพิมพ์บทความจากวารสารนวัตกรรมการบริหารและการจัดการ วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

หมายเหตุ วารสารนวัตกรรมการบริหารและการจัดการ ขอสงวนสิทธิ์ในการพิจารณาตีพิมพ์

4. จริยธรรมการตีพิมพ์บทความในวารสาร

วารสารนวัตกรรมการบริหารและการจัดการ ให้ความสำคัญกับการรักษามาตรฐานด้านจริยธรรมในการตีพิมพ์เผยแพร่บทความ ดังนั้นจึงกำหนดให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องต้องปฏิบัติตามหลักการและมาตรฐานด้านจริยธรรมในการตีพิมพ์อย่างเคร่งครัด ดังนี้

บทบาทหน้าที่ของบรรณาธิการและกองบรรณาธิการ

1. บรรณาธิการและกองบรรณาธิการมีหน้าที่พิจารณาและตรวจสอบบทความที่ส่งมาเพื่อพิจารณาตีพิมพ์กับวารสารทุกบทความ โดยพิจารณาความสอดคล้องของเนื้อหาบทความกับเป้าหมายและขอบเขตของวารสาร รวมถึงตรวจสอบคุณภาพบทความในกระบวนการประเมินคุณภาพบทความก่อนการตีพิมพ์

2. บรรณาธิการและกองบรรณาธิการต้องใช้หลักการพิจารณาบทความโดยอิงเหตุผลทางวิชาการเป็นหลัก และต้องไม่มีอคติต่อผู้เขียนและบทความที่พิจารณาไม่ว่าด้วยกรณีใด

3. บรรณาธิการและกองบรรณาธิการต้องไม่มีส่วนได้ส่วนเสียกับผู้เขียนหรือผู้ประเมิน ไม่ว่าจะเพื่อประโยชน์ในเชิงธุรกิจหรือนำไปเป็นผลงานทางวิชาการของตนเอง

4. บรรณาธิการและกองบรรณาธิการต้องไม่ปิดกั้น เปลี่ยนแปลง หรือแทรกแซงข้อมูลที่ใช้แลกเปลี่ยนระหว่างผู้ประเมินและผู้เขียน

5. บรรณาธิการและกองบรรณาธิการต้องปฏิบัติตามกระบวนการและขั้นตอนต่างๆ ของวารสารอย่างเคร่งครัด

บทบาทหน้าที่ของผู้นิพนธ์

1. บทความที่ผู้เขียนส่งมาเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารต้องเป็นบทความที่ไม่เคยตีพิมพ์หรือเผยแพร่หรืออยู่ระหว่างการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตีพิมพ์ในวารสารอื่น

2. ผู้เขียนต้องทำการอ้างอิงให้ถูกต้องทุกครั้งเมื่อนำผลงานของผู้อื่นมานำเสนอหรืออ้างอิงประกอบในเนื้อหาบทความของตนเอง และต้องไม่คัดลอกผลงานของผู้อื่น

3. หากผลงานทางวิชาการของผู้เขียนเกี่ยวข้องกับการใช้สัตว์ ผู้เข้าร่วม หรืออาสาสมัคร หรือผลการวิจัยมีประเด็นที่เปราะบางต่อผู้ให้ข้อมูล ผู้เขียนควรดำเนินการตามหลักจริยธรรม ปฏิบัติตามกฎหมายและข้อบังคับที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด รวมถึงต้องได้รับความยินยอมก่อนการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลหรือแสดงเอกสารที่เกี่ยวข้อง เช่น หนังสือรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ หรือในสัตว์ ทดลองประกอบด้วยทุกครั้ง

4. ผู้เขียนต้องยินยอมโอนลิขสิทธิ์ให้แก่วารสารก่อนการตีพิมพ์ และไม่นำผลงานไปเผยแพร่หรือตีพิมพ์กับแหล่งอื่น ๆ หลังจากที่ได้รับการตีพิมพ์กับวารสารนวัตกรรมการบริหารและการจัดการแล้ว

5. ชื่อผู้เขียนที่ปรากฏในบทความต้องเป็นผู้ที่มีส่วนในบทความนั้นๆ จริง

บทบาทหน้าที่ของผู้ประเมินบทความ

1. ผู้ประเมินต้องไม่มีส่วนได้ส่วนเสียกับผู้เขียน การพิจารณาคุณภาพของบทความต้องคำนึงถึงคุณภาพบทความเป็นหลัก และพิจารณาบทหลักการและเหตุผลทางวิชาการโดยปราศจากอคติหรือความขัดแย้งส่วนตัว

2. ผู้ประเมินต้องตระหนักว่าตนเองเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญ มีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาของบทความที่รับประเมินอย่างแท้จริง

3. ผู้ประเมินต้องไม่แสวงหาประโยชน์จากบทความที่ตนเองได้ทำการประเมิน

4. หากผู้ประเมินตรวจสอบพบว่าบทความที่รับประเมิน เป็นบทความที่คัดลอกผลงานชิ้นอื่น ๆ ผู้ประเมินต้องแจ้งให้บรรณาธิการทราบทันที พร้อมแสดงหลักฐานประกอบที่ชัดเจน

5. ผู้ประเมินต้องรักษาระยะเวลาประเมินตามกรอบเวลาประเมินที่วารสารกำหนด รวมถึงไม่เปิดเผยข้อมูลของบทความให้ผู้อื่นได้รับรู้

รูปแบบการจัดบทความวิจัย

วารสารนวัตกรรมการบริหารและการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ วิทยาลัย
นวัตกรรมการจัดการ

1. บทความวิจัย

ก. ส่วนปก ประกอบด้วย

1. ชื่อบทความ (Title) ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ควรสั้นกะทัดรัด ชี้ถึงเป้าหมายหลักของการวิจัย
2. ชื่อผู้เขียนทุกท่าน (Authors) ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ให้ระบุเฉพาะชื่อและนามสกุล โดยไม่ต้องมีคำนำหน้านาม
3. ที่อยู่สำหรับการติดต่อ E-mail
4. ตัวเลขยก ให้เขียนไว้บนนามสกุลเพื่อระบุว่าเป็นที่อยู่ของผู้เขียนท่านใด
5. บทคัดย่อ (Abstract) ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ควรสั้นตรงประเด็น ครอบคลุมสาระสำคัญของการศึกษา
6. คำสำคัญ (Keywords) ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ควรเลือกคำสำคัญที่เกี่ยวข้องกับบทความที่สามารถนำไปใช้ค้นคว้าในระบบฐานข้อมูล (Keyword หากมีมากกว่า 1 คำ ให้เขียน Keywords)

ข. ส่วนเนื้อหา ประกอบด้วย

1. บทนำ (Introduction) เป็นส่วนของความสำคัญและมูลเหตุที่นำไปสู่การวิจัย พร้อมวัตถุประสงค์และการสำรวจเอกสารที่เกี่ยวข้อง
2. วัตถุประสงค์การวิจัย (Purpose or Objective) การกำหนดคำตอบที่คาดว่าจะได้รับ ผู้วิจัยจึงต้องเขียนวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน เฉพาะเจาะจง ไม่คลุมเครือ และสมเหตุสมผล
3. แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การเขียนแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เป็นส่วนที่ผู้วิจัยได้ศึกษา ค้นคว้าจากทฤษฎี บทความทางวิชาการ ข้อเท็จจริง และผลงานที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการวิจัย
4. กรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual Framework) เป็นการสรุปความคิดของผู้ทำวิจัย ได้แก่ สิ่งที่ผู้วิจัย ต้องการทำนั้นมีรูปแบบและทิศทางใด มีประเด็นใดบ้างที่ต้องการทำวิจัย และความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ
5. วิธีดำเนินการวิจัย (Methodology) เครื่องมือที่นำมาใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือใดบ้างมาใช้ในการทำวิจัยครั้งนี้
6. ผลการวิจัย (Results) การเขียนผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการทำวิจัย การตอบตามวัตถุประสงค์ที่ผู้วิจัยได้มีการตั้งวัตถุประสงค์ไว้
7. สรุปและอภิปรายผล (Conclusion) เขียนตามวัตถุประสงค์ของการทำวิจัย โดยสรุปสาระสำคัญส่วนของเนื้อหาโดยเขียนให้กระชับ
8. ข้อเสนอแนะ (Recommendation) ควรเขียนเป็นข้อๆ ระบุผู้ที่สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ได้ และสิ่งที่จะเสนอแนะต้องมาจากผลการวิจัยเท่านั้น ควรเขียนเป็นประเด็นที่น่าสนใจและไม่ได้ดำเนินการวิจัยในครั้งนี้

9. กิตติกรรมประกาศ (Acknowledgements) กล่าวถึง บุคคลหรือหน่วยงานที่ช่วยเหลืองานวิจัย (อาจมีหรือไม่ก็ได้)

10. เอกสารอ้างอิง (References) ต้องใช้ตามแบบที่วารสารนวัตกรรมการบริหารและการจัดการกำหนดอย่างเคร่งครัด และเขียนเอกสารอ้างอิง เฉพาะเอกสารที่นำมาอ้างอิงในเนื้อหาเท่านั้น

■ รูปแบบการพิมพ์บทความ

การตั้งค่าหน้ากระดาษ

- ระยะขอบ ขอบบน (Top Margin) และขอบล่าง (Bottom Margin) 1.2 นิ้ว
ขอบซ้าย (Left Margin) 1.3 นิ้ว และขอบขวา (Right Margin) 1.0 นิ้ว
- กระดาษ ขนาดกระดาษ A4

รูปแบบตัวอักษร

แบบตัวอักษรใช้ TH SarabunPSK เท่านั้น

หมายเลขหน้า

ตำแหน่ง ด้านล่าง กึ่งกลางหน้ากระดาษ ขนาดตัวอักษร 14

การย่อหน้า

เคาะ 4 ตัวอักษร พิมพ์ตัวที่ 5

จำนวนหน้าทั้งหมด

8-15 หน้า

การพิมพ์ส่วนปก

พิมพ์เต็มหน้ากระดาษ (พิมพ์ 1 คอลัมน์)

การพิมพ์ส่วนเนื้อหา

พิมพ์ 1 คอลัมน์

ชื่อบทความ

ภาษาไทย และ ภาษาอังกฤษ ขนาดอักษร 18 (ตัวหนา)

จัดกึ่งกลางหน้ากระดาษ

ชื่อผู้เขียน

ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ขนาดตัวอักษร 16 (ตัวหนา)

จัดกึ่งกลางหน้ากระดาษ

ตัวเลขยกบนหลังนามสกุล

ขนาดตัวอักษร 16 (ตัวเลขยกบนหลังนามสกุล ใส่เฉพาะกรณี

มีผู้เขียนมากกว่า 1 คน และมีที่อยู่ต่างกัน)

ที่อยู่

หน่วยงานต้นสังกัด หรือสาขาที่ศึกษา ภาษาไทย ขนาดตัวอักษร 12

(ใส่ตัวเลขยกบนหน้าที่อยู่ ใส่ เฉพาะกรณีมีผู้เขียนมากกว่า 1 คน

และมีที่อยู่ต่างกัน)

E-mail

ขนาดตัวอักษร 12 (ตัวเอียง)

ชื่อบทคัดย่อ

ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ขนาดตัวอักษร 18 (ตัวหนา)

จัดกึ่งกลางหน้ากระดาษ

เนื้อหาบทคัดย่อ

ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ขนาดตัวอักษร 14

ชื่อคำสำคัญ (Keyword)

ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ขนาดตัวอักษร 14 (ตัวหนา)

คำสำคัญ

ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ขนาดตัวอักษร 14

ชื่อหัวเรื่องใหญ่

ประกอบด้วย 1. บทนำ 2. วัตถุประสงค์การวิจัย 3. แนวคิด ทฤษฎี

และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 4. กรอบแนวคิดในการวิจัย 5. วิธีดำเนินการวิจัย

6. ผลการวิจัย 7. สรุปและอภิปรายผล 8. ข้อเสนอแนะ 9. กิตติกรรมประกาศ

(มีหรือไม่ก็ได้) 10. เอกสารอ้างอิง ขนาดตัวอักษร 18 (ตัวหนา) จัดชิดซ้าย

ชื่อหัวเรื่องรอง

ขนาดตัวอักษร 16 (ตัวหนา) จัดชิดซ้าย

ชื่อหัวเรื่องย่อ	ขนาดตัวอักษร 14 (ตัวหนา) ย่อ 4 ตัวอักษร พิมพ์ตัวที่ 5
เนื้อหาบทความ	ขนาดตัวอักษร 14 จัดกระจายแบบไทย
ชื่อตาราง	ขนาดตัวอักษร 16 ตัวหนา อยู่ด้านบนของตาราง จัดชิดซ้าย
ชื่อภาพ ชื่อแผนภูมิ	ขนาดตัวอักษร 16 ตัวหนา อยู่ใต้ภาพหรือแผนภูมิ จัดกึ่งกลาง
เนื้อหาในตาราง/แผนภูมิ	ขนาดตัวอักษร 14
การอ้างอิง	ใช้รูปแบบ APA Style (6 th ed.)
หมายเหตุ ต้นฉบับบทความที่นำส่งจะต้องถูกต้องตามหลักเกณฑ์การเขียนที่กำหนดเท่านั้น มิฉะนั้นจะไม่ได้รับการพิจารณาดำเนินการประเมินบทความก่อนตีพิมพ์	

ตัวอย่างการจัดรูปแบบบทความ

ชื่อบทความวิจัยภาษาไทย (TH SarabunPSK 18pt. หนา)
ชื่อบทความภาษาอังกฤษ ตัวอักษรแรกของคำต้องเป็นตัวใหญ่
(TH SarabunPSK 18pt. หนา)

ชื่อ-สกุลผู้เขียน¹ ผู้เขียน² และผู้เขียน³ (TH SarabunPSK 16pt. หนา)
Name Lastname Author¹, Author² and Author³ (TH SarabunPSK 16pt. หนา)

¹ หน่วยงานต้นสังกัด หรือสาขาที่ศึกษา (TH SarabunPSK 12pt. ปกติ)

^{2, 3} หน่วยงานต้นสังกัด หรือสาขาที่ศึกษา (TH SarabunPSK 12pt. ปกติ)

¹ Affiliation1, 2 (TH SarabunPSK 12pt. ปกติ)

^{2, 3} Affiliation3 (TH SarabunPSK 12pt. ปกติ)

E-mail: อีเมล¹, อีเมล², อีเมล³ (TH SarabunPSK 12pt. เอียง)

บทคัดย่อ (TH SarabunPSK 18pt. หนา)

การเขียนบทคัดย่อภาษาไทย จะต้องจัดทำให้เป็น 1 ย่อหน้า สรุปการเขียนบทคัดย่อให้กะทัดรัด และได้ใจความ (TH SarabunPSK 14pt. ปกติ)

คำสำคัญ: (TH SarabunPSK 14pt. หนา) ภาษาไทย¹ ภาษาไทย² ภาษาไทย³

ควรเลือกคำสำคัญจากชื่อบทความ ไม่ควรเกิน 4 คำ ระหว่างคำให้เคาะวรรค 2 เคาะ (TH SarabunPSK 14pt. ปกติ)

Abstract (TH SarabunPSK 18pt. หนา)

การเขียนบทคัดย่อภาษาอังกฤษ จะต้องจัดทำให้เป็น 1 ย่อหน้า สรุปการเขียนบทคัดย่อให้กะทัดรัด และได้ใจความ (TH SarabunPSK 14pt. ปกติ)

Keywords: (TH SarabunPSK 14pt. หนา) English¹, English², English³

ควรเลือกคำสำคัญจากชื่อบทความ ไม่ควรเกิน 4 คำ ระหว่างคำใช้เครื่องหมาย “,” (TH SarabunPSK 14pt. ปกติ)

บทนำ (TH SarabunPSK 18pt. หนา)

การเขียนบทนำในวารสารนั้น เทียบกับรายงานฉบับสมบูรณ์ คือ บทที่ 1 เป็นการนำบทที่ 1 มาสรุปให้ได้ใจความ เพราะเป็นส่วนของความสำคัญและมูลเหตุที่นำไปสู่การวิจัย (TH SarabunPSK 14pt. ปกติ)

วัตถุประสงค์การวิจัย (TH SarabunPSK 18pt. หนา)

1. วัตถุประสงค์1 (TH SarabunPSK 14pt. ปกติ)
2. วัตถุประสงค์2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (TH SarabunPSK 18pt. หนา)

เทียบกับรายงานฉบับสมบูรณ์ คือ บทที่ 2 เป็นการนำแนวคิดที่สำคัญในบทที่ 2 มาสรุปให้ได้ใจความ (TH SarabunPSK 14pt. ปกติ)

หัวข้อย่อย (TH SarabunPSK 16pt. หนา)

ส่วนเนื้อหา (TH SarabunPSK 14pt. ปกติ)

หัวข้อย่อย (TH SarabunPSK 14pt. หนา)

ตัวอย่างลักษณะการอ้างอิงแบบแทรกในเนื้อหา เช่น

สุขชาติ บำรุงสุข (2547, หน้า 103-104) หรือ (สุขชาติ บำรุงสุข, 2547, หน้า 103-104)

Brown (2001, p. 70) หรือ (Brown, 2001, p. 70)

Hair (2006, pp. 19-20) หรือ (Hair, 2006, pp. 19-20)

Hair and Anderson (2006, pp. 19-20) หรือ (Hair & Anderson, 2006, pp. 19-20)

Harrison, J., and others (1999, pp. 18-54) หรือ (Harrison, J., & others, 1999, pp. 18-54)

สำหรับผู้แต่งมากกว่า 5 คนขึ้นไป

Katz and Tony (1999 อ้างถึงใน ยุคล เบญจรงค์, 2550, หน้า 86)

วิธีดำเนินการวิจัย (TH SarabunPSK 18pt. หนา)

การเขียนวิธีการทดลองหรือวิธีการศึกษาหรือวิธีการดำเนินการวิจัยในวารสารนั้น เทียบกับรายงานฉบับสมบูรณ์ คือ บทที่ 3 เป็นการนำบทที่ 3 มาสรุปให้ได้ใจความ เพราะเป็นการอธิบายวิธีการดำเนินการวิจัยซึ่งขึ้นอยู่กับการวิจัยแต่ละประเภท (TH SarabunPSK 14pt. ปกติ)

ผลการวิจัย (TH SarabunPSK 18pt. หนา)

การเขียนผลการทดลองและวิจารณ์ผลหรือผลการศึกษาในวารสารนั้น เทียบกับรายงานฉบับสมบูรณ์ คือ บทที่ 4 ซึ่งควรเสนอผลอย่างชัดเจน ตรงประเด็น เป็นผลที่ค้นพบ โดยลำดับตามหัวข้อที่ศึกษา (TH SarabunPSK 14pt. ปกติ)

สรุปและอภิปรายผล (TH SarabunPSK 18pt. หนา)

การเขียนสรุปในวารสารนั้น เทียบกับรายงานฉบับสมบูรณ์ คือ บทที่ 5 เป็นการสรุปสาระสำคัญที่ได้จากการศึกษา พร้อมการอภิปรายผล หากผลการทดลองเป็นตาราง ให้อภิปรายตารางนั้นด้วย รวมถึงข้อเสนอแนะทั้งข้อเสนอจากการวิจัย และข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป (TH SarabunPSK 14pt. ปกติ)

ข้อเสนอแนะ (TH SarabunPSK 18pt. หนา)

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย (TH SarabunPSK 16pt. หนา)

เนื้อหา (TH SarabunPSK 14pt. ปกติ)

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป (TH SarabunPSK 16pt. หนา)

เนื้อหา (TH SarabunPSK 14pt. ปกติ)

กิตติกรรมประกาศ (อาจมีหรือไม่มีก็ได้) (TH SarabunPSK 18pt. หนา)

การเขียนกิตติกรรมประกาศในวารสารนั้นจะกล่าวถึงบุคคลหรือหน่วยงานที่ช่วยเหลืองานวิจัย ซึ่งไม่ใช่การเยินยอกันเอง

เอกสารอ้างอิง (TH SarabunPSK 18pt. หนา)

(TH SarabunPSK 14pt. ปกติ)

ใช้รูปแบบ APA Style (6th ed.) มีวิธีดังนี้

1. การเรียงลำดับ ให้เรียงจากตัวอักษร ก-ฮ และ ตัวอักษร A -Z
2. การอ้างอิงประเภทหนังสือ (Book)
ชื่อ สกุล ผู้แต่ง. (ปี พ.ศ.). ชื่อเรื่อง. สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.
3. การอ้างอิงประเภทวารสาร (Journal)
ชื่อ สกุล ผู้แต่ง. (ปี พ.ศ.). ชื่อเรื่อง. ชื่อวารสาร, ปีที่(ฉบับที่), หน้าแรก-หน้าสุดท้ายของบทความ.
4. การอ้างอิงประเภทวิทยานิพนธ์/วิทยานิพนธ์ (Dissertation/Thesis)
ชื่อ สกุล ผู้แต่ง. (ปี พ.ศ.). ชื่อเรื่อง. หลักสูตรปริญญา, มหาวิทยาลัย.
5. การอ้างอิงประเภทเว็บไซต์ (Website)
ชื่อ สกุล ผู้แต่ง. (ปี พ.ศ.). ชื่อเรื่อง. สืบค้น วัน เดือน ปี พ.ศ., จาก <http://www.....>
ชื่อ สกุล ผู้แต่ง. (ปี ค.ศ.). ชื่อเรื่อง. Retrieved เดือน วัน, ปี ค.ศ., from <http://www.....>

//ไม่ต้องใส่คำนำหน้า ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
//รูปแบบตัวอักษร TH SarabunPSK

ชื่อเรื่องภาษาไทย

ชื่อเรื่องภาษาอังกฤษ

ขนาดอักษร 18 (ตัวหนา) จัดกึ่งกลาง

ชื่อผู้แต่งภาษาไทย¹ และชื่อผู้แต่งภาษาไทย²

ชื่อผู้แต่งภาษาอังกฤษ¹ and ชื่อผู้แต่งภาษาอังกฤษ²

ขนาดอักษร 16 (ตัวหนา) จัดกึ่งกลาง

สถานะผู้แต่ง¹, สถานะผู้แต่ง²

สังกัดของผู้แต่ง^{1,2}

ขนาดอักษร 12 (ปกติ) จัดกึ่งกลาง

E-mail: อีเมล¹, อีเมล², อีเมล³ (TH SarabunPSK 12pt. เอียง)

ขนาดอักษร 12 (ตัวเอียง) จัดกึ่งกลาง

บทคัดย่อ (TH SarabunPSK 18pt. หนา)

ขนาดอักษร 14 (ปกติ) ไม่เกิน 400 คำ

ขอบซ้าย 1.2 นิ้ว

ขอบขวา 1.0 นิ้ว

คำสำคัญ: ตัวอย่างคำสำคัญ//ตัวอย่างคำสำคัญ//ตัวอย่างคำสำคัญ

ชื่อคำสำคัญ (TH SarabunPSK 14pt. หนา) ตัวอย่างคำสำคัญ (TH SarabunPSK 14pt. ปกติ) ระหว่างคำให้เคาะวรรค 2 เคาะ

Abstract (TH SarabunPSK 18pt. หนา)

Keywords: key, key, key

Keywords (TH SarabunPSK 14pt. หนา) คำสำคัญ (TH SarabunPSK 14pt. ปกติ) ระหว่างคำใช้เครื่องหมายจุลภาค “,”

1 หมายเลขหน้า ตำแหน่ง ด้านล่าง กึ่งกลางหน้ากระดาษ ขนาดตัวอักษร 14

ขอบล่าง 1.2 นิ้ว

บทนำ (TH SarabunPSK 18pt. หน้า)

//// ย่อ 4 ตัวอักษร พิมพ์ตัวที่ 5

วัตถุประสงค์การวิจัย (TH SarabunPSK 18pt. หน้า)

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (TH SarabunPSK 18pt. หน้า)

กรอบแนวคิดในการวิจัย (TH SarabunPSK 18pt. หน้า)

วิธีดำเนินการวิจัย (TH SarabunPSK 18pt. หน้า)

ผลการวิจัย (TH SarabunPSK 18pt. หน้า)

สรุปและอภิปรายผล (TH SarabunPSK 18pt. หน้า)

ข้อเสนอแนะ (TH SarabunPSK 18pt. หน้า)

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย (TH SarabunPSK 16pt. หน้า)

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป (TH SarabunPSK 16pt. หน้า)

กิตติกรรมประกาศ (ถ้ามี) (TH SarabunPSK 16pt. หน้า)

เอกสารอ้างอิง (TH SarabunPSK 18pt. หน้า)

ใช้รูปแบบ APA Style (6th ed.)

- รูปแบบการใส่ชื่อรูปภาพ

รูปที่ 1 คำอธิบายชื่อรูปหรือภาพถ่ายทั่วไป
โดยรูปและภาพถ่ายขาวดำที่นำมาแสดงต้องมีความชัดเจนเพียงพอ
รูปที่ 1 ขนาดอักษร 16 (ตัวหนา) จัดกึ่งกลาง คำอธิบายรูปภาพ ขนาดอักษร 16 จัดกึ่งกลาง

- ชื่อตาราง

ตารางที่ 1 คุณสมบัติของทรายที่นำมาใช้ในการทดสอบ

ตารางที่ 1 ขนาดอักษร 16 (ตัวหนา) จัดชิดซ้าย คำอธิบายตาราง ขนาดอักษร 16 จัดชิดซ้าย

Type / ตาราง	Silica sand
Specific gravity, G_s	2.644
D_{50} (mm)	0.235

รูปแบบการจัดบทความวิชาการ

วารสารนวัตกรรมการบริหารและการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล

รัตนโกสินทร์ วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ

2. บทความวิชาการ

ก. ส่วนปก ประกอบด้วย

1. ชื่อบทความ (Title) ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ควรสั้นกะทัดรัด ชี้ถึงเป้าหมายหลักของการ
2. ชื่อผู้เขียนทุกท่าน (Authors) ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ให้ระบุเฉพาะชื่อและนามสกุล โดยไม่ต้องมี
คำนำหน้านาม
3. ที่อยู่สำหรับการติดต่อ E-mail
4. ตัวเลขยก ให้เขียนไว้บนนามสกุลเพื่อระบุว่าเป็นที่อยู่ของผู้เขียนท่านใด
5. บทคัดย่อ (Abstract) ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ควรสั้นตรงประเด็น ครอบคลุมสาระสำคัญ
ของการศึกษา
6. คำสำคัญ (Keywords) ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ควรเลือกคำสำคัญที่เกี่ยวข้องกับบทความ
ที่สามารถนำไปใช้สืบค้นในระบบฐานข้อมูล (Keyword หากมีมากกว่า 1 คำ ให้เขียน Keywords)

ข. ส่วนเนื้อหา ประกอบด้วย

1. บทนำ (Introduction)
2. เนื้อเรื่อง
3. บทสรุป
4. ข้อเสนอแนะ และแนวทางการแก้ไข
5. องค์ความรู้ใหม่
6. เอกสารอ้างอิง (References)

■ รูปแบบการพิมพ์บทความวิชาการ

การตั้งค่าหน้ากระดาษ

- ระยะขอบ ขอบบน (Top Margin) และขอบล่าง (Bottom Margin) 1.2 นิ้ว
ขอบซ้าย (Left Margin) 1.3 นิ้ว และขอบขวา (Right Margin) 1.0 นิ้ว
- กระดาษ ขนาดกระดาษ A4

รูปแบบตัวอักษร

แบบตัวอักษรใช้ TH SarabunPSK เท่านั้น

หมายเลขหน้า

ตำแหน่ง ด้านล่าง กึ่งกลางหน้ากระดาษ ขนาดตัวอักษร 14

การย่อหน้า

เคาะ 4 ตัวอักษร พิมพ์ตัวที่ 5

จำนวนหน้าทั้งหมด

8-15 หน้า

การพิมพ์ส่วนปก

พิมพ์เต็มหน้ากระดาษ (พิมพ์ 1 คอลัมน์)

การพิมพ์ส่วนเนื้อหา

พิมพ์ 1 คอลัมน์

ชื่อบทความ	ภาษาไทย และ ภาษาอังกฤษ ขนาดอักษร 18 (ตัวหนา) จัดกึ่งกลางหน้ากระดาษ
ชื่อผู้เขียน	ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ขนาดตัวอักษร 16 (ตัวหนา) จัดกึ่งกลางหน้ากระดาษ
ตัวเลขยกบนหลังนามสกุล	ขนาดตัวอักษร 16 (ตัวเลขยกบนหลังนามสกุล ใส่เฉพาะกรณี มีผู้เขียนมากกว่า 1 คน และมีที่อยู่ต่างกัน)
ที่อยู่	หน่วยงานต้นสังกัด หรือสาขาที่ศึกษา ภาษาไทย ขนาดตัวอักษร 12 (ใส่ตัวเลขยกบนหน้าที่อยู่ ใส่ เฉพาะกรณีมีผู้เขียนมากกว่า 1 คน และมีที่อยู่ต่างกัน)
E-mail	ขนาดตัวอักษร 12 (ตัวเอียง)
ชื่อบทคัดย่อ	ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ขนาดตัวอักษร 18 (ตัวหนา) จัดกึ่งกลางหน้ากระดาษ
เนื้อหาบทคัดย่อ	ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ขนาดตัวอักษร 14
ชื่อคำสำคัญ (Keyword)	ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ขนาดตัวอักษร 14 (ตัวหนา)
คำสำคัญ	ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ขนาดตัวอักษร 14
ชื่อหัวเรื่องใหญ่	ประกอบด้วย 1. บทนำ 2. เนื้อเรื่อง 3. บทสรุป 4. ข้อเสนอแนะและแนวทางการแก้ไข 5. องค์ความรู้ใหม่ 6. เอกสารอ้างอิง
ชื่อหัวเรื่องรอง	ขนาดตัวอักษร 16 (ตัวหนา จัดชิดซ้าย)
ชื่อหัวเรื่องย่อ	ขนาดตัวอักษร 14 (ตัวหนา) ย่อ 4 ตัวอักษร พิมพ์ตัวที่ 5
เนื้อหาบทความ	ขนาดตัวอักษร 14 จัดกระจายแบบไทย
ชื่อตาราง	ขนาดตัวอักษร 16 ตัวหนา อยู่ด้านบนของตาราง จัดชิดซ้าย
ชื่อภาพ ชื่อแผนภูมิ	ขนาดตัวอักษร 16 ตัวหนา อยู่ใต้ภาพหรือแผนภูมิ จัดกึ่งกลาง
เนื้อหาในตาราง/แผนภูมิ	ขนาดตัวอักษร 14
การอ้างอิง	ใช้รูปแบบ APA Style (6 th ed.)
หมายเหตุ ต้นฉบับบทความที่น่าส่งจะต้องถูกต้องตามหลักเกณฑ์การเขียนที่กำหนดเท่านั้น มิฉะนั้นจะไม่ได้รับการพิจารณาดำเนินการประเมินบทความก่อนตีพิมพ์	

ตัวอย่างการจัดรูปแบบบทความวิชาการ

ชื่อบทความวิชาการภาษาไทย (TH SarabunPSK 18pt. หนา)
ชื่อบทความวิชาการภาษาอังกฤษ ตัวอักษรแรกของคำต้องเป็นตัวใหญ่
(TH SarabunPSK 18pt. หนา)

ชื่อ-สกุลผู้เขียน¹ ผู้เขียน² และผู้เขียน³ (TH SarabunPSK 16pt. หนา)
Name Lastname Author¹, Author² and Author³ (TH SarabunPSK 16pt. หนา)

¹ หน่วยงานต้นสังกัด หรือสาขาที่ศึกษา (TH SarabunPSK 12pt. ปกติ)

^{2, 3} หน่วยงานต้นสังกัด หรือสาขาที่ศึกษา (TH SarabunPSK 12pt. ปกติ)

¹ Affiliation1, 2 (TH SarabunPSK 12pt. ปกติ)

^{2, 3} Affiliation3 (TH SarabunPSK 12pt. ปกติ)

E-mail: อีเมล¹, อีเมล², อีเมล³ (TH SarabunPSK 12pt. เอียง)

บทคัดย่อ (TH SarabunPSK 18pt. หนา)

การเขียนบทคัดย่อภาษาไทย จะต้องจัดทำให้เป็น 1 ย่อหน้า สรุปการเขียนบทคัดย่อให้กะทัดรัด
และได้ใจความ (TH SarabunPSK 14pt. ปกติ)

คำสำคัญ: (TH SarabunPSK 14pt. หนา) ภาษาไทย1 ภาษาไทย2 ภาษาไทย3

ควรเลือกคำสำคัญจากชื่อบทความ ไม่ควรเกิน 4 คำ ระหว่างคำให้เคาะวรรค 2 เคาะ (TH SarabunPSK 14pt. ปกติ)

Abstract (TH SarabunPSK 18pt. หนา)

การเขียนบทคัดย่อภาษาอังกฤษ จะต้องจัดทำให้เป็น 1 ย่อหน้า สรุปการเขียนบทคัดย่อให้กะทัดรัด
และได้ใจความ (TH SarabunPSK 14pt. ปกติ)

Keywords: (TH SarabunPSK 14pt. หนา) English1, English2, English3

ควรเลือกคำสำคัญจากชื่อบทความ ไม่ควรเกิน 4 คำ ระหว่างคำใช้เครื่องหมาย “,” (TH SarabunPSK 14pt. ปกติ)

บทนำ (TH SarabunPSK 18pt. หนา จัดชิดซ้าย)

การเขียนบทนำในวารสารนั้น เทียบกับรายงานฉบับสมบูรณ์ คือ บทที่ 1 เป็นการนำบทที่ 1 มาสรุปให้ได้
ใจความ เพราะเป็นส่วนของความสำคัญและมูลเหตุที่นำไปสู่การวิจัย (TH SarabunPSK 14pt. ปกติ)

เนื้อหา (TH SarabunPSK 18pt. หนา)

เนื้อหาของบทความวิชาการ (TH SarabunPSK 14pt. ปกติ)

หัวข้อย่อ (TH SarabunPSK 16pt. หนา)

ส่วนเนื้อหา (TH SarabunPSK 14pt. ปกติ)

หัวข้อย่อ (TH SarabunPSK 14pt. หนา)

ตัวอย่างลักษณะการอ้างอิงแบบแทรกในเนื้อหา เช่น

สุชาติ บำรุงสุข (2547, หน้า 103-104) หรือ (สุชาติ บำรุงสุข, 2547, หน้า 103-104)

Brown (2001, p. 70) หรือ (Brown, 2001, p. 70)

Hair (2006, pp. 19-20) หรือ (Hair, 2006, pp. 19-20)

Hair and Anderson (2006, pp. 19-20) หรือ (Hair & Anderson, 2006, pp. 19-20)

Harrison, J., and others (1999, pp. 18-54) หรือ (Harrison, J., & others, 1999, pp. 18-54)

สำหรับผู้แต่งมากกว่า 5 คนขึ้นไป

Katz and Tony (1999 อ้างถึงใน ยุคล เบญจรงค์, 2550, หน้า 86)

ข้อเสนอแนะและแนวทางการแก้ไข (TH SarabunPSK 18pt. หนา)

เนื้อหา (TH SarabunPSK 14pt. ปกติ)

บทสรุป (TH SarabunPSK 18pt. หนา)

การเขียนบทสรุปในวารสารนั้น เทียบกับรายงานฉบับสมบูรณ์ คือ บทที่ 5 เป็นการสรุปสาระสำคัญที่ได้จากการศึกษา พร้อมการอภิปรายผล (TH SarabunPSK 14pt. ปกติ)

องค์ความรู้ใหม่ (TH SarabunPSK 18pt. หนา)

เนื้อหา (TH SarabunPSK 14pt. ปกติ)

เอกสารอ้างอิง (TH SarabunPSK 18pt. หนา)

(TH SarabunPSK 14pt. ปกติ)

ใช้รูปแบบ APA Style (6th ed.) มีวิธีดังนี้

1. การเรียงลำดับ ให้เรียงจากตัวอักษร ก-ฮ และ ตัวอักษร A -Z

2. การอ้างอิงประเภทหนังสือ (Book)

ชื่อ สกุล ผู้แต่ง. (ปี พ.ศ.). ชื่อเรื่อง. สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

3. การอ้างอิงประเภทวารสาร (Journal)

ชื่อ สกุล ผู้แต่ง. (ปี พ.ศ.). ชื่อเรื่อง. ชื่อวารสาร, ปีที่(ฉบับที่), หน้าแรก-หน้าสุดท้ายของบทความ.

4. การอ้างอิงประเภทวิทยานิพนธ์/วิทยานิพนธ์ (Dissertation/Thesis)

ชื่อ สกุล ผู้แต่ง. (ปี พ.ศ.). ชื่อเรื่อง. หลักสูตรปริญญา, มหาวิทยาลัย.

5. การอ้างอิงประเภทเว็บไซต์ (Website)

ชื่อ สกุล ผู้แต่ง. (ปี พ.ศ.). ชื่อเรื่อง. สืบค้น วัน เดือน ปี พ.ศ., จาก <http://www.....>

ชื่อ สกุล ผู้แต่ง. (ปี ค.ศ.). ชื่อเรื่อง. Retrieved เดือน วัน, ปี ค.ศ., from <http://www.....>

ขอบบน 1.2 นิ้ว

แบบฟอร์ม บทความวิชาการ

//ไม่ต้องใส่คำนำหน้า ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
//รูปแบบตัวอักษร TH SarabunPSK

ชื่อเรื่องภาษาไทย

ชื่อเรื่องภาษาอังกฤษ

ขนาดอักษร 18 (ตัวหนา) จัดกึ่งกลาง

ชื่อ-สกุลผู้เขียน¹ ผู้เขียน² และผู้เขียน³

Name Lastname Author¹, Author² and Author³

ขนาดอักษร 16 (ตัวหนา) จัดกึ่งกลาง

¹ หน่วยงานต้นสังกัด หรือสาขาที่ศึกษา

^{2,3} หน่วยงานต้นสังกัด หรือสาขาที่ศึกษา

¹ Affiliation1, 2 (TH SarabunPSK 12pt. ปกติ)

^{2,3} Affiliation3 (TH SarabunPSK 12pt. ปกติ)

ขนาดอักษร 12 (ปกติ) จัดกึ่งกลาง

E-mail: อีเมล¹, อีเมล², อีเมล³ (TH SarabunPSK 12pt. เอียง) ขนาดอักษร 12 (ตัวเอียง) จัดกึ่งกลาง

บทคัดย่อ (TH SarabunPSK 18pt. หนา จัดกึ่งกลาง)

ขนาดอักษร 14 (ปกติ) ไม่เกิน 400 คำ

ขอบซ้าย 1.3 นิ้ว

ขอบขวา 1.0 นิ้ว

คำสำคัญ: ตัวอย่างคำสำคัญ//ตัวอย่างคำสำคัญ//ตัวอย่างคำสำคัญ

ชื่อคำสำคัญ (TH SarabunPSK 14pt. หนา) ตัวอย่างคำสำคัญ (TH SarabunPSK 14pt. ปกติ) ระหว่างคำให้เคาะวรรค 2 เคาะ

Abstract (TH SarabunPSK 18pt. หนา จัดกึ่งกลาง)

Keywords: key, key, key

Keywoeds (TH SarabunPSK 14pt. หนา)

key (TH SarabunPSK 14pt. ปกติ) ระหว่างคำใช้เครื่องหมายจุลภาค “,”

1 หมายเลขหน้า ตำแหน่ง ด้านล่าง กึ่งกลางหน้ากระดาษ ขนาดตัวอักษร 14

ขอบล่าง 1.2 นิ้ว

บทนำ (TH SarabunPSK 18pt. หนา จัดชิดซ้าย)

//// ย่อ 4 ตัวอักษร พิมพ์ตัวที่ 5

เนื้อหา (TH SarabunPSK 18pt. หนา จัดชิดซ้าย)

เนื้อหารายละเอียด (TH SarabunPSK 14pt. ปกติ)

บทสรุป (TH SarabunPSK 18pt. หนา จัดชิดซ้าย)

เนื้อหา (TH SarabunPSK 14pt. ปกติ)

ข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไข (TH SarabunPSK 18pt. หนา จัดชิดซ้าย)

เนื้อหา (TH SarabunPSK 14pt. ปกติ)

องค์ความรู้ใหม่ (TH SarabunPSK 18pt. หนา จัดชิดซ้าย)

เนื้อหา (TH SarabunPSK 14pt. ปกติ)

เอกสารอ้างอิง (TH SarabunPSK 18pt. หนา จัดชิดซ้าย)

ใช้รูปแบบ APA Style (6th ed.)

- รูปแบบการใส่ชื่อรูปภาพ

รูปที่ 1 คำอธิบายชื่อรูปหรือภาพถ่ายทั่วไป
โดยรูปและภาพถ่ายขาวดำที่นำมาแสดงต้องมีความชัดเจนเพียงพอ
รูปที่ 1 ขนาดอักษร 16 (ตัวหนา) จัดกึ่งกลาง คำอธิบายรูปภาพ ขนาดอักษร 16 จัดกึ่งกลาง

วารสารนวัตกรรมการบริหารและการจัดการ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

จัดพิมพ์โดย วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์
96 หมู่ 3 ถนนพหลโยธินสาย 5 ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม 73170
Tel +6624416067
E-mail: jibm.rcim@rmutr.ac.th
Website: <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/jibim/index>